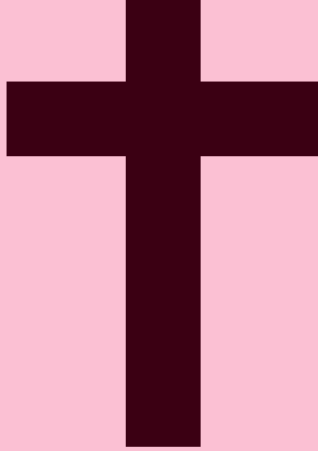

Alla la Kitabu Seniman

Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka language
of Guinea

Alla la Kitabu Seniman
Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Sankaran Maninka
de Guinée

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Sankaran Maninka

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 15 May 2025

bb49d365-c43a-57d0-a386-570745648030

Contents

A Damira	1
Hərəya Suran	48
Josuwe	90
Ruti	114
Yunusa	118
Matiyu	120
Luka	153
Yuhana	188
Kewaliilu	212
Kalatikailu	245
Efəsikailu Suran	251
Filipikailu Suran	256
Kələsikailu la Suran	260
Yakuba	264
Piyəri Fələ	268
Piyəri Filana Suran	272
Yuhana Fələ	275
Yuhana Filana	279
Yuhana Sawana	280
Judi Suran	281

A Damira A Damira

Kitabu Nin ye a Nan Fɔ Kuma Damira

Kitabu nin ye Tariku le ri men farini Nabi Musa la, ni a ri fɔ a ma A Damira. Suran biloolu le ye a kɔndɔ. Suran biloolu wo ri se latalanna sii diyama naanin.

Ka damira suran fɔlɔ, ka ta se sura tan ni kelen ma wo ye dunuɲa dan ɲa le ri. Alla ka dunuɲa dan. Adama ni Hawa wo kera a la dalifen na ban de ri. A ka ii dan ka ii jamari waati taminnin kɔrɔ ii ka Alla la tɔn tɲan. Ka damira wo waati ma, adamadenilu ka tɔrɔya damira. Keɓi wo waati adamaden na ko bɛɛ kera a juuman de. Adamadenilu la kojuu danna taminda, ii ka hake sɔrɔn Alla la. Alla ka a lateɛ ko a ri dunuɲa tɲan sancɪ ba la. Miriya wo bɔni Alla seniman de rɔ. Julumun gboyani Alla ye ka a dan natamin. Kɔni Alla la kininkinin kosɔn a ma sɔn adamaden bɛɛ halaki la. Wo rɔ, a ka Nabi Nuhan a ni sobo su bɛɛ ladon kulunba kɔndɔ ka ii kisi halaki ma.

Ka bɔ suran tan ni fila ma ka se suran muwan ni loolu ma, tariku le ri men farani Nabi Ibrahima la. Alla ka Nabi Ibrahima suwandi ka a ke mɔɔ ri men di se adamaden bɛɛ madonna. A ka baraka don a la ko rɔ, a ri ke jama siyaman benba ri. A ka lahidi ta a ye. A ka Kanaan jamana lahidi Isirayeli ni a bɔnsɔn le ye. Kɔni lahidi wo ti se mafala fɔ Ibrahima wa dence sɔrɔn waati men na. Ibrahima muso Saran wa yen ko a ti se den sɔrɔnna tuma men na, a ka a la jɔnmuso Hajara di a la cɛɛ ma. Wo ka Isumayila sɔrɔn Ibrahima ye. Kɔni Alla ma sɔn Isumayila ye ke a cɛtala ri. A ka Isiyaka di Ibrahima ni Saran ma a la mɔɔbaya waati le rɔ. A ka lahidi kelen wo ta Isiyaka ye, a ka men ta Ibrahima ye.

Ka bɔ suran muwan ni wɔrɔn ka se suran bisawa ni wɔrɔn, wo ye tariku le ri men farani Nabi Isiyaka ni Nabi Yakuba la. Rebeka ka filani sɔrɔn Isiyaka ye. Alla sɔnda Yakuba, men sɔrɔnda to la, wo ri a kɔrɔcɛ Esawu cɛta a bolo. Esawu ka wo lɔn men ke, a lɔɔ tɛɛ ye a la ka a dɔcɛ Yakuba faa. Wo fanan ka a bori a kɔrɔ ka wa a barince wara, a na kɔrɔcɛ kɔnin. A tora ye, a ka Leya ni Rasayeli furu. Ii ka dence mɔɔ tan ni fila sɔrɔn a ye. Dence mɔɔ tan ni fila woilu kera keɓila tan ni fila le benba ri men bɔni Isirayelika rɔ.

Ka bɔ suran bisawa a ni wɔrɔɔfila ma ka se suran biloolu ma, wo ye Nabi Yusufu la tariku le ri. Yakuba dence Yusufu tɛɛ ma di a kɔrɔcɛilu ye. Ka ben Alla la kibaro men la Yusufu ɲa ma a tɛɛ ye ke kɔrɔ ii la mansa ri. Wo bolo ma ii ka a majiira

janya rɔ Misirrankailu ma. Kɔni Alla sɔnda Yusufu la ko ma ko a ye ke Misiran ɲemɔɔba ri. Alla ka a yiraka a ye ko a ri dunuɲa bɛɛ kisi kɔnkɔba ma, kɔnkɔ men dontɔ. San wɔrɔnwula tamin kɔrɔ, kɔnkɔba ri dunuɲa bɛɛ mira. Kɔnkɔ ti don na Misiran kelen pe le rɔ, ka a ben Yusufu la ko ma. Ni Yakuba ka a denceilu lawa Misiran balo ɲinin diya, woilu ri Yusufu yen jamana wo kɔndɔ. Yusufu ka a la mɔɔilu lana Misiran ka ii kisi kɔnkɔba ma.

An di hankili sɔrɔn kitabu nin ma. Alla ye a jɛɛ yirakala tariku nin de rɔ. Alla la fanka ka bon fen bɛɛ ri. A ye a fe adamadenilu ye telenbaya ke. Julumun bɔyani Alla ye ka a dan natamin. Alla ye julumun tiilu kiti la ii la julumun de la. Kɔni a ti sɔn ka adamadenilu halaki. Adamaden duman a ye. A ye a fe ka ii demem ka ii tubi ka ii kisi, ka a ben a la kaninteya ma. Sila ɲin yirakani Alla la kitabu fɔlɔ le rɔ.

Alla ye an demen an ye wo bɛɛ lɔn. An di se kɛla a duɲɔɔ bɛɛ ri ɲa men ma. Allama wo kera. Amina.

Alla ka dunuɲa dan ɲa men ma

¹ Fɔlɔfɔlɔ, Alla ka sankolo dan ka duukolo dan,

² kɔni duu rabenni tɛɛ tɛ waati wo rɔ. Fen fen tɛɛ sa a kan. Ji dunba le tɛɛ a yɔrɔ bɛɛ rɔ, a ni dibi. Alla la Nii tɛɛ ye taa ni se kɛla ji konna san ma.

³ Alla ka a fɔ ko: «Kene ye bɔ!» Kene bɔra.

⁴ Alla ka a yen ko kene ka ɲi. A ka kene ni dibi fara i ɲɔɔn na.

⁵ A ka kene tɔɔ la ko tele, ka dibi tɔɔ la ko su. Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon fɔlɔ ri.

⁶ Alla kumara ikɔ ko: «Dan ye ke jiilu tɛma, ka ii fara i ɲɔɔn na.»

⁷ Wo kera. Ji men tɛɛ san ma, a ni men tɛɛ duu ma, a ka woilu fara i ɲɔɔn na, ka kenegbe ladan ii tɛma. Alla ka a fɔ ɲa men ma, a kera ten.

⁸ A ka kenegbe tɔɔ la ko san. Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon filana ri.

⁹ Alla kumara ikɔ ko: «Ji men ye san kɔrɔ, wo bɛɛ ye ladan yɔrɔ kelen dɔ, kosa gbelemala ye bɔ gbe ma.» A ka a fɔ ɲa men ma, a kera wo ɲa ma.

¹⁰ A ka gbelemala wo tɔɔ la ko duu, ka ji laddenin tɔɔ la ko kɔɔji. Alla ka a yen ko wo ka ɲi.

¹¹ Nba, a ka a fɔ ko: «Binilu ni sumanilu ye fɛren duu kan ka ii kiseilu labɔ ka ke si ri. Jiri denta su bɛɛ fanan ye bɔ, men ye kise ni kolo kɛla ii den dɔ.» Alla ka a fɔ ɲa men ma, a kera wo ɲa.

¹² Duu ka bin su bɛɛ labɔ, men ye kise kɛla. Jiri denta su bɛɛ fanan bɔra, men ye kise ni kolo kɛla ii den dɔ. Alla ka a yen ko wo ka ɲi.

13 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon sawana ri.

14 Alla kumara ikɔ ko: «Kenebɔlan ye bɔ san dɔ, ka tele ni su fara i jɔɔn na. Woilu ye sali lonilu yiraka, a ni lon damira ni san damira.

15 Woilu ye ke san dɔ, ka kene labɔ duu kan.» Alla ka a fɔ ja men ma, a kera ten.

16 Alla ka kenebɔlan belebele fila raben, tele ni karo. Woilu rɔ bonba ba, tele kɔnin, Alla ka wo lasii lon kun na. Men dɔɔman, karo kɔnin, a ka wo lasii su kun na. A ka loloilu fanan dan.

17 A ka kenebɔlan woilu ke san dɔ, kosa ii ri kene labɔ duu kan.

18 A ka ii lasii tele ni su kun na, ka kene ni dibi fara i jɔɔn na. Alla ka a yen ko wo ka ji.

19 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon naaninna ri.

20 Alla kumara ikɔ ko: «Niimafen ye ke ji rɔ ka siyaya kosebe. Kɔnoilu ye ii gban san ni duu te.»

21 A ka ji rɔ niimafen masilani belebele-bailu dan, a ni ji rɔ niimafen tɔ beɛ. Fen woilu beɛ kera ji rɔ ka siyaya, a beɛ ni a su. A ka kɔnɔ su beɛ fanan dan. Alla ka a yen ko wo ka ji.

22 A kumara ka baraka don ii rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye jiri ka siyaya kɔɔji fan beɛ rɔ.» A ka a fɔ kɔnoilu ye ko: «Ai ye jiri ka siyaya duukolo kan.»

23 Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon looluna ri.

24 Alla kumara ikɔ ko: «Niimafen su beɛ ye ke duu kan, so kɔndɔ kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, ni niimafen mesen men ye taamala duu ma, a beɛ ni a su!» A ka a fɔ ja men ma, a kera ten.

25 Waarɔ sobo ni so kɔndɔ kolofen ni niimafen mesen men ye taamala duu ma, a ka woilu su beɛ dan. Alla ka a yen ko wo ka ji.

26 Wo kɔ, Alla ka a fɔ ko: «An di adamaden dan ka a ke an munuɔa ri, ka a su sudunya an jɔɔn na. Ii ri ii sii duu beɛ kun na, ka ii sii jee kun na, a ni kɔnoilu ni kolofenilu ni niimafen mesen men ye taamala duu ma.»

27 Nba, Alla ka adamaden dan ka a ke a jere munuɔa le ri. Wo rɔ, a ka ces dan, ka muso fanan dan. A ka adamaden dan ten de.

28 Alla kumara ka baraka don ii rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye jiri ka jensen duu fan beɛ rɔ, ka ai la fanka sii duu kan. Ai ye ai sii jee ni kɔnoilu ni niimafen toilu beɛ kun na.»

29 A ka a fɔ ii ye ko: «Duu suman su su, n da wo beɛ di ai ma. Ka a la wo kan, jiri denta fen fen ye duu kan, n da wo fanan beɛ di ai ma, men ye kise ni kolo kela ii denilu rɔ. Wo beɛ ri ke ai balo ri.

30 So kɔndɔ kolofenilu ni waa rɔ soboilu ni kɔnoilu ni niimafen mesen men ye taamala duu ma, niimafen beɛ kɔnin, n da bin ni fira

beɛ di woilu ma ka ke ii balo ri.» Nba, a ka a fɔ ja men ma, a kera ten.

31 Alla ka dalifen men dan, a ka a yen ko wo ka ji bake. Nba, su kora ka kene bɔ. Wo kera lon wɔɔrɔna ri.

2

1 Nba, sankolo ni duukolo ni ii kɔndɔfen beɛ danda ja men ma, wo le wo ri.

2 Tele wɔrɔnwulana sera ka a teren Alla ra ban baarala. A ka a la baara beɛ ban tele wɔɔrɔ wo le kɔrɔ. Tele wɔrɔnwulana lon, a ka jɔɔn wo lon.

3 Alla ka tele wɔrɔnwulana bonya ka a bɔ lon toilu ma, ka a masɔrɔn a ma baara si ke wo lon.

Alla ka ces dan ja men ma

4 Nba, Alla ka sankolo ni duukolo dan ja men ma, wo le ye jin di. Allabatala Alla ka sankolo ni duukolo dan tuma men na,

5 bin ni jiri tun te duukolo kan fɔlɔ, baa Allabatala Alla tun ma sancɔ lana duu kan fɔlɔ. Mɔɔ si tun te ye fɔlɔ ka duu sene fanan.

6 Tenke le tere bɔla duu kɔrɔ ka duu yɔrɔ beɛ sɔ.

7 Allabatala Alla ka duu buuri ta ka adamaden dabɛn wo la. A ka jenemaya fɔjɔ fe adamaden nunwo rɔ. Wo rɔ, adamaden wo kera nima ri.

Edeni jamana nakɔ juma

8 Nba, Allabatala Alla ka nakɔ labɔ Edeni jamana rɔ, men ye telebɔ fan fe. A tun ka adamaden men dan, a ka wo bila nakɔ wo kɔndɔ.

9 Allabatala Alla ka jiri su beɛ laferɛn yɔrɔ wo rɔ, jiri menilu ka ji kosebe. Ii den duman. A ka jiri su fila gberɛ laferɛn nakɔ tema. Kelen tere jenemaya jiri ri. A tɔ kelen tere mɔɔ lalɔnnɔjala kɔjuma ni kɔjuu faranfaasi la.

10 Ba do tere bɔni Edeni jamana rɔ ka latamin nakɔ wo rɔ, men ye a yɔrɔ beɛ sɔla ji la. A bɔ men keni nakɔ wo rɔ, a farara ka ke ba bolo naanin di.

11 Ba fɔlɔ tɔɔ ko Pison. Wo ye woyenna ka Habila jamana laminin. Sanin ye bɔla jamana wo rɔ.

12 Sanin wo ye sanin jerewolo le ri. Jiri kasila latikɔlɔnnaman fanan ye ye. Kabakurun do fanan ye bɔla ye, men tɔɔ ko onikisi.

13 Ba filana tɔɔ ko Kiyɔn. Wo le ye woyenna ka Kusi bɔnsɔn na jamana beɛ laminin.

14 Ba sawana tɔɔ ko Tikire. Wo le ye woyenna ka wa Asuri so telebɔ fan fe. Ba naaninna tɔɔ ko Efirati.

15 Nba, Allabatala Alla ka adamaden bila Edeni nakɔ juma rɔ, ko a ye a sene ka a janto a rɔ.

16 Allabatala Alla ka a fɔ a ye ko: «Jiriden dɔɔnta fen fen ye yan, i ye wo beɛ dɔɔn.

17 Kɔni, jiri men ye mɔɔ lalɔnnijala koɔɔɔma ni kojuu faranfaasi la, i kana wo den dɔɔn de! Ni i ka a dɔɔn lon men na, i ri faa.»

Allabatalla Alla ka muso dan ja men ma

18 Wo kɔ, Allabatalla Alla ka a fɔ ko: «Ka cee to a kelen na, wo ma ji. N di a demenba raben, men di ben a ma.»

19 Wo rɔ, Allabatalla Alla ka sobo su bɛɛ ni kɔnɔ su bɛɛ dan duu buuri la, ka ii bɛɛ lana cee ma, kosa a ri ii kelen kelenna bɛɛ tɔɔ la. A ka tɔɔ menilu fɔ, woilu kera ii tɔɔilu ri.

20 Cee ka tɔɔ la so kɔndɔ kolofen ni kɔnɔilu, ni waa rɔ soboilu bɛɛ la. Kɔni a demenba ma sɔrɔn woilu rɔ, men benni a ma kɔnin.

21 Wo rɔ Allabatalla Alla ka sunoo ba don cee ja rɔ. A sunoora. Ka a to sunoo rɔ, Allabatalla Alla ka barasa kolo kelen ta cee fari rɔ, ka sobo bila wo nɔ rɔ ka a da tuun wo la.

22 Allabatalla Alla ka barasa kolo wo ta ka muso raben, ka na muso di cee ma.

23 Cee ka a fɔ ko: «A koloilu bɔni n koloilu le rɔ. A fari bɔni n fari le rɔ. N di a tɔɔ la ko muso, ka a masɔrɔn a bɔni cee le rɔ.»

24 Wo le kosɔn, cee ri a mataa a fa ni a na la, ka to a muso fe. A fila ri ke mɔɔ kelen di.

25 Nba, wo tuma cee ni a muso fila bɛɛ fari makolon de tere, kɔni fari makolontɔya maloya tun te ii la.

3

Cee ni muso ka Alla la tɔn tɔjan

1 Nba, Allabatalla Alla ka waa rɔ sobo menilu dan, duuma sa le kewuyani tere wo to bɛɛ ko. Lon do rɔ, sa ka a fɔ muso ye ko: «Tɔja wa, Alla ka a fɔ ko: «Ai kana nako juma jiriden si dɔɔn?»»

2 Muso ka a jabi: «A sɔnni an ye nako juma jiriden dɔɔn.

3 Kɔni jiri men ye nako juma tema, Alla ka a fɔ an ye ko: «Ai kana wo le den dɔɔn. Ai kana ai maa a la. Ni ai ka ai maa a la, ai ri faa.»»

4 Sa ka a fɔ muso ye ko: «Tɔja te wo rɔ. Ai te faa fewu!

5 Alla ka a lɔn ko ai wa jiriden wo dɔɔn lon men na, ai ri ke hankilimailu ri. Ai ri ke ikomin Alla, ka koɔɔɔma ni kojuu faranfaasi lɔn.»

6 Muso ka a yen ko jiriden wo ka ji, a duman kosɛɛ. A ka a yen fanan ko jiriden wo ri mɔɔ ke hankilima ri. Wo rɔ, muso ka do kadi ka a dɔɔn, ka do di a cee ma, men lɔni tere a tɔɔfe. Wo ka a ta ka a dɔɔn.

7 Ii banni a dɔɔnna, ii ka hankili sɔrɔn ka ii jere yen ja gberɛ ma. Ii ka a yen ko ii fari makolon de. Ii ka toro firailu kara i jɔɔn na ka ii ke feriyabo ri ka ii jere sutura.

8 Nba, wura fe, Allabatalla Alla tere ye a mataamala nako juma rɔ, fɔjɔ tɛɛra dooni

dooni waati men na. Cee ni a muso ka a natɔla kan men ka ibori a kɔrɔ ka wa ii dokon Alla ma jiriilu tema.

9 Allabatalla Alla ka a kan nabɔ cee ma ko: «I ye mi?»

10 Cee ka a jabi: «N ka i natɔla kan men nako juma rɔ tuma men na, n silanda, baa n fari makolon de. Wo le kosɔn, n ka n dokon.»

11 Allabatalla Alla ka a fɔ ko: «Yon de ka a fɔ i ye ko i fari makolon de? N ka tɔn sii jiri men na, i ra wo le den dɔɔn wa?»

12 Cee ka a fɔ ko: «I ka muso men di n ma, wo le ka jiriden wo di n ma. N ka a dɔɔn.»

13 Allabatalla Alla ka a fɔ muso ye ko: «I ka nfen ke jin di?» Muso ka a fɔ ko: «Sa le ka n manɛɛn ka n lɔɔ a dɔɔnna.»

Allabatalla Alla ka bɔnɔ la mɔɔilu kan

14 Allabatalla Alla ka a fɔ sa ye ko: «I ra wo ke. Wo le kosɔn, n di tɔɔya la i kan ka tamin kolofen ni waa rɔ sobo bɛɛ kan. Sisen i ri i sɔmɔn i kɔnɔ kan, ka buuri dɔɔn i la dunɔɔratarɛɛ bɛɛ rɔ.

15 N di juuya ladon i ni muso te, ka a ladon i bɔnsɔn ni a bɔnsɔn te. A ri i kun gbasi. I fanan di a sen tintiri cin.»

16 Allabatalla Alla ka a fɔ muso ye ko: «N di do la i la tin tɔɔya kan. I ri i la kɔnɔmaya bɛɛ ke dun ba rɔ. A lɔɔ ri ke i la, ka sii i cee kun na, kɔni i ri to a fanka kɔrɔ.»

17 Allabatalla Alla ka a fɔ Adama ye ko: «I ra i muso kan lamen ka jiriden dɔɔn, n ka tɔn sii men na ko i kana a dɔɔn. Wo rɔ, n di duu tɔjan ile kosɔn. Duu te sɔn ka i balo di i ma fɔ i wa baara siyaman ke. A ri ke wo ja i la dunɔɔratarɛɛ bɛɛ rɔ.

18 Tiriwɔnin ni bin juu ri ferɛn duukolo kan kɔni i balo ri ke senɛsumanilu ri.

19 I te balo sɔrɔn ni i ma wasi. A ri ke wo ja haan i wa i kosɛ duu rɔ, i danni duu men dɔ kɔnin. I kosɛtɔ buuri wo le rɔ, baa i bɔni buuri le rɔ.»

20 Nba, Adama ka a muso tɔɔ la ko Hawa, baa ale le kera mɔɔ bɛɛ na ri.

21 Allabatalla Alla ka gbolo faanin doilu ladan ka woilu ke durukibailu ri ka ii bila Adama ni a muso kan na.

22 Allabatalla Alla ka a fɔ ko: «Awa, cee ra ke ikomin ande do, ka koɔɔɔma ni kojuu lɔn. A kana a bolo rasɔman ma jɛnemaya jiri ma ka a den kadi ka a dɔɔn. Ni a ka a dɔɔn a ri to jɛnema rɔ habadan.»

23 Wo rɔ, Allabatalla Alla ka ii labɔ Edeni nako juma rɔ, ko ii ye wa duu sɛnɛ, Alla ka ii dan duu men dɔ.

24 Nba, Allabatalla Alla ka Adama ni Hawa gbɛn ja wo le ma. A ka melekailu labɔ nako juma donda la telebɔ fan fe. A ka fanmuru fanan bila ye, ta ye menenna men na. Fanmuru tama wo ye mininmininna tuma bɛɛ. A ka woilu bila le ye, kosa mɔɔ si kana tamin ka wa jɛnemaya jiri ma.

4

Kabila ni Abila

¹ Nba, nbenba Adama ni a muso nma Hawa denda. Nma Hawa ka kono ta ka Kabila saron. A ka a fo ko: «Allabatala da n demen ka dence saron.»

² Wo ko, a ka kono ta iko tuun ka Kabila dence Abila saron. Abila kera kolofengbenba ri. Kabila kera senekela ri.

³ Lon do ro, Kabila ka a la senesuman doilu ta ka na a la so ka na woilu di Allabatala ma.

⁴ Abila fanan ka a la saa doilu di Allabatala ma. Saa woilu tere ii na den folo le ri. Abila ka ii kannatek ka Allabatala so ii ken do. Abila ni a la saraka diyara Allabatala ye.

⁵ Koni Kabila ni a la saraka ma diya Allabatala ye. Kabila moneka wo ro kojuuya, ka a ja wulen kosebe!

⁶ Allabatala ka a fo Kabila ye ko: «Nfenna i ye monela fo ka i ja wulen ten?»

⁷ Ni i ka kojuma ke, n di n ban i ro wa? Ni i ma kojuma ke, kojuu a ri ke ikomin wara, men ye i makonla i la bon da la. A loo ri ke a la, ka sii i kun na, koni i kana son a ro le, fo i ye se a la le.»

⁸ Nba, Kabila ka a fo a dence Abila ye ko: «An ye wa waa ro.» Ii sera ye tuma men na Kabila bera a dence kan ka a faa.

⁹ Allabatala ka a fo Kabila ye ko: «I dence Abila ye mi?» Kabila ka a fo ko: «N ma a diya lon. Nde le a konogbenba ri wa?»

¹⁰ Allabatala ka a fo ko: «I ka nfen ke jin? I dence jeli botola kule kan bora duu ma ka se n ma yan, ko ka a ta sara i la.

¹¹ Sisen, n di toroya la i kan. I wa fen fen sene, a te son butun, baa i ra i dence jeli le bo ka ke duu wo kan.

¹² I wa duu sene, i te suman foyi saron a ro. I ri ke mao ri, sii yoro kelen te men bolo.»

¹³ Kabila ka a fo Allabatala ye ko: «I ra n jahadi men la n kan, wo ka bon ka tamin. N ti se wo koro.»

¹⁴ A ragbe! I ra n ghen ka bo duu kan bi. Fo n ye wa n dokon ka n bo i jakoro, ka ke mao ri, sii yoro kelen te men bolo. Men wa n saron wo ri n faa.»

¹⁵ Allabatala ka a fo Kabila ye ko: «Ni mao mao ka Kabila faa, n di i jeli sara wo la sija waronwula.» Allabatala ka a toomasere la Kabila kan, sa mao men wa a yen, wo kana a faa.

¹⁶ Wo ro, Kabila bora Allabatala jakoro ka wa i sii Nodi jamana ro, men ye Edeni jamana telebo fan fe.

Kabila banson

¹⁷ Nba, Kabila ni a muso denda. A muso ka kono ta ka dence saron. A ka wo tao la ko Hanoki. Wo saron ko, Kabila ka so do sii ka wo tao la a dence Hanoki la.

¹⁸ Hanoki ka Iradi saron. Iradi ka Metujayeli saron. Metujayeli ka Metusayeli saron. Metusayeli ka Lameki saron.

¹⁹ Lameki ka muso fila ta. Kelen tao ko Ada. A tao kelen tao ko Tisila.

²⁰ Ada ka dence saron ka wo tao la ko Jabali. Mao menilu ye ii silla faaninbonilu la ka ii la kolofenilu konogben, Jabali kera wo bee benba ri.

²¹ Jabali dence le Jubali ri. Wo le kera korafola ni fulefola bee benba ri.

²² Tisila fanan ka dence saron ka wo tao la ko Tubali Kabila. Wo kera numun di. A tere ye sula ni neefin nadanna. Tubali Kabila doomuso tao ko Nama.

²³ Lon do ro, Lameki ka a fo a musoilu ye ko:

«Ada ni Tisila, ai ye n kan namen.

Ai, Lameki musoilu, ai ye ai tolo malo n na kuma la.

Cee men ka n madimin, n da wo faa.

Kanberen men sera n ma, n da wo faa.

²⁴ A fora ko ni mao men ka Kabila faa, a julu ri sara wo tii la sija waronwula.

Koni Lameki la julu ri sara fo sija biwaronwula ni sija waronwula.»

Seti ni Enosi

²⁵ Nba, Adama ni a muso denda. A muso ka kono ta ka dence saron iko tuun. A ka wo tao la ko Seti, baa a ka a fo ko: «Alla ra dence gberede di n ma Abila no ro, Kabila ka men faa konin.»

²⁶ Nba, Seti fanan ka dence saron. A ka wo tao la ko Enosi. Maoilu ka Allabatala tara damira Enosi tele le ro, ko a ye ii demen.

5

Adama banson

¹ Adama banson tao le sebeni jin di.

Alla ka mao dan lon men na, a ka a dan ka a ke a jere munu ri.

² A ka ii dan ka ii ke cee ni muso ri. A banni ii danna, a kumara ka baraka don ii ro ka ii tao la ko mao.

³ Adama saron ka san keme ni san bisawa bo tuma men na, a ka dence saron, men kera a la munu ri. Adama ni a dence tere su kelen de ri. A ka a tao la ko Seti.

⁴ Seti saron koro, Adama ka san keme seyin de ke, ka dence ni denmusoilu saron.

⁵ A si san bee ladennin kera san keme konondo ni san bisawa le ri. Wo dafanin, a sara.

⁶ Seti si ka san keme ni san loolu bo tuma men na, a ka dence saron. A ka wo tao la ko Enosi.

⁷ Enosi saron koro, Seti ka san keme seyin ni san waronwula le ke, ka dence ni denmusoilu saron.

⁸ Seti si san bɛɛ ladennin kera san keme kɔnɔndɔ ni san tan ni fila le ri. Wo dafanin, a sara.

⁹ Enosi si ka san bikɔnɔndɔ bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Kenan.

¹⁰ Kenan sɔrɔn kɔrɔ, Enosi ka san keme seyin ni san tan ni loolu le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹¹ Enosi si san bɛɛ ladennin kera san keme kɔnɔndɔ ni san loolu le ri. Wo dafanin, a sara.

¹² Kenan si ka san biwɔrɔnwula bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Mahalaleli.

¹³ Mahalaleli sɔrɔn kɔrɔ, Kenan ka san keme seyin ni san binaanin de kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹⁴ Kenan si san bɛɛ ladennin kera san keme kɔnɔndɔ ni san tan de ri. Wo dafanin, a sara.

¹⁵ Mahalaleli si ka san biwɔrɔrɔ ni san loolu bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Jeredi.

¹⁶ Jeredi sɔrɔn kɔrɔ, Mahalaleli ka san keme seyin ni san bisawa le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹⁷ Mahalaleli si san bɛɛ ladennin kera san keme seyin ni san bikɔnɔndɔ ni san loolu le ri. Wo dafanin, a sara.

¹⁸ Jeredi si ka san keme ni san biwɔrɔrɔ ni san fila bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Hanaki.

¹⁹ Hanaki sɔrɔn kɔrɔ, Jeredi ka san keme seyin de kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²⁰ Jeredi si san bɛɛ ladennin kera san keme kɔnɔndɔ ni san biwɔrɔrɔ ni san fila le ri. Wo dafanin, a sara.

²¹ Hanaki si ka san biwɔrɔrɔ ni san loolu bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Metusalemu.

²² Metusalemu sɔrɔn kɔrɔ, Hanaki ka san keme sawa le kɛ Alla la den dɔ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²³ Hanaki si san bɛɛ ladennin kera san keme sawa ni san biwɔrɔrɔ ni san loolu le ri.

²⁴ Hanaki mɛnda Alla la den dɔ. A tunura ka a masɔrɔn Alla ka a ta ka wa a ri.

²⁵ Metusalemu si ka san keme ni san biseyin ni san wɔrɔnwula bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn. A ka wo tɔɔ la ko Lameki.

²⁶ Lameki sɔrɔn kɔrɔ, Metusalemu ka san keme wɔrɔnwula ni san biseyin ni san fila le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²⁷ Metusalemu si bɛɛ ladennin kera san keme kɔnɔndɔ ni san biwɔrɔrɔ ni san kɔnɔndɔ le ri. Wo dafanin, a sara.

²⁸ Lameki si ka san keme ni san biseyin ni san fila bɔ tuma mɛn na, a ka dence sɔrɔn.

²⁹ A ka wo tɔɔ la ko Nuhan. A ka a fɔ ko: «Allabatala ka duu tɔɔn ka an bila baara gbelen dɔ. Kɔni cɛɛ jɔn de kɛtɔ an masabarila baara gbelen jusukasi kɔsɔn.»

³⁰ Nuhan sɔrɔn kɔrɔ, Lameki ka san keme loolu ni san bikɔnɔndɔ ni san loolu le kɛ, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

³¹ Lameki si bɛɛ ladennin kera san keme wɔrɔnwula ni san biwɔrɔnwula ni san wɔrɔnwula le ri. Wo dafanin, a sara.

³² Nuhan ka san keme loolu sɔrɔn tuma mɛn na, a ka Semu ni Hamu ni Jafeti sɔrɔn.

6

Alla ka adamadenilu halaki ii la kojuu kosɔn

¹ Nba, mɔɔilu tɛɛ ye siyaya la duukolo kan tuma mɛn na, ii ka denmusoilu sɔrɔn.

² Wo keni, Alla denceilu ka ii ja lɔ denmuso woilu rɔ ka a yen ko woilu kenji kɔsɛɛ. Mɛnilu diyara ii ye, ii ka woilu ta ka ii kɛ ii musoilu ri.

³ Wo le rɔ, Allabatala ka a fɔ ko: «N ka n na nii don mɔɔilu rɔ, kɔni n tɛ sɔn a ye mɛn ii rɔ fɔɔ habadan, baa ii tɛ foyi ri fo faribanku, fen banta kɔnin. Ii si san bɛɛ ladennin tɛ tamin san keme ni san muwan kan.»

⁴ Alla denceilu sera mɔɔilu denmusoilu ma tuma mɛn na, woilu ka kɔnɔ ta ka deni sɔrɔn. Den woilu kera mɔɔilu jan belebele ri, mɛnilu tɔɔ ko Nefilimu. Kɛbi waati taminni, woilu kera cɛɛ fadiyanin di. Ii tɔɔilu bɔra kɔsɛɛ.

⁵ Allabatala ka a yen ko adamadenilu kɔnɔrɔjuuya ra wara dunyɔna rɔ. A ka a yen ko fen si tɔ adamadenilu jusu rɔ fɔɔ miriyajuu tuma bɛɛ.

⁶ Allabatala nimisara adamadenilu dan ko rɔ duukolo kan. A sewani tun tɛ.

⁷ A ka a fɔ ko: «N da mɔɔ mɛnilu dan, n di woilu halaki ka ii bɔ duukolo kan. Adamadenilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnilu ye taamala duu ma, n di wo bɛɛ halaki ka a masɔrɔn n da nimisa ii dan ko rɔ.»

⁸ Kɔni Nuhan diyara Allabatala ye.

⁹ Nuhan bɔnsɔn de jɔn di. Nuhan de tɛɛ mɔɔ telenni ri. A kelen de ma kojuu kɛ a la waati rɔ. A mɛnda Alla la den dɔ.

¹⁰ A ka dence sawa sɔrɔn, Semu ni Hamu ni Jafeti.

¹¹ Wo tuma, juuya warani fan bɛɛ Alla jɔakɔrɔ duukolo kan. Mɔɔilu karagbeleman tɛɛ i jɔn na fan bɛɛ rɔ.

¹² Alla ka a yen ko duukolo ra tɔɔn juuya la. Mɔɔ bɛɛ kɛwali ra juuya fɔɔ ka a dan natamin.

¹³ Wo rɔ, Alla ka a fɔ Nuhan ye ko: «N da a lateɛ ko mɔɔilu bɛɛ ri halaki n bolo, baa karagbeleya ra jɛnsɛn ii bolo fɔɔ ka duukolo fa. N kɛtɔ ii bɛɛ ni duukolo halakila i jɔn fɛ le.

¹⁴ Wa jiri juma jɔnin ka kulunba rabɛn i jɛɛ ye. I ye a kɔndɔ ratala ka a kɛ

bonkɔndɔilu ri, ka ban ka a kɔndɔla ni a kɔkanna bɛɛ mamun tulubɔ fasani la.

¹⁵ I ye a rabenna ja mɛn ma, wo le ye jin di. I ye a janya kɛ nunkan ja kɛmɛ sawa ri, ka a kɔndɔ kɛ nunkan ja biloolu ri, ka a lɔ kɛ nunkan ja bisawa ri.

¹⁶ I ye fɔjɔ don yɔrɔ bɔ a san fɛ, ka wo lɔ kɛ nunkan ja kelen di. I ye donda bɔ kulunba fan kelen fɛ, ka kulunba kɛ ikomin sankaso, ka a kɛ duuma bon ni tema bon ni san ma bon di.

¹⁷ N jɛrɛ kɛtɔ ji dunba lanala duu kan. Fen fen ye a niilakili san kɔrɔ, wo bɛɛ ri halaki. Fen bɛɛ ri faa duu kan.

¹⁸ Kɔni n di teriya ta i ye ka i kisi. I ri don kulunba kɔndɔ, i ni i denceilu, a ni i muso ni i denceilu musoilu.

¹⁹ I ye niimafen su bɛɛ fila fila ladon i fɛ kulunba kɔndɔ, cɛman ni musoman, sa woilu ri to niimaya rɔ.

²⁰ Kɔnɔilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, ni niimafen mɛsɛn menilu ye taamala duu ma, a su bɛɛ fila fila ri na i ma sa ii ri to niimaya rɔ.

²¹ I ye dɔnninfin su bɛɛ do ta ka a lamara i fɛ kulunba kɔndɔ. Wo ri kɛ balo ri ile ni woilu yɛ.»

²² Nba, Alla ka Nuhan jamari ko ko la, Nuhan ka wo bɛɛ kɛ ikomin a fɔra a ye ja mɛn ma.

7

Nuhan donda kulunba kɔndɔ

¹ Nba, Allabatata ka a fɔ Nuhan yɛ ko: «I ye don kulunba kɔndɔ, i ni i la denbaya. N da a yen ko i kelen pe le telenni n jakɔrɔ adamaden bɛɛ tema.

² I ye sobo seniman su bɛɛ ta i fɛ, a cɛman wɔrɔnwula ni a musoman wɔrɔnwula. Sobo mɛn seniman tɛ, i ye wo su bɛɛ fanan ta, cɛman kelen ni musoman kelen.

³ I ye kɔnɔ su bɛɛ fanan ta, cɛman wɔrɔnwula ni musoman wɔrɔnwula, sa ii siya kana tunu duukolo kan.

⁴ A ra to tele wɔrɔnwula ma. Wo wa dafa, n di sancilana duukolo kan. Sanci wo ri tele binaanin ni su binaanin kɛ nali la. Wo ri kɛ sababu ri. Fen menilu dannin n bolo, wo bɛɛ ri halaki ka bɔ duu kan.»

⁵ Allabatata ka Nuhan jamari ko ko la, a ka wo bɛɛ kɛ.

⁶ Nba, ka a tɛrɛn Nuhan sɔrɔn da san kɛmɛ wɔrɔrɔ bɔ, ji dunba nara duukolo kan.

⁷ Nuhan ni a denceilu ni a muso ni a denceilu musoilu, ii bɛɛ donda kulunba kɔndɔ kosa ii ri kisi ji dunba ma.

⁸ Wo lon, sobo menilu seniman a ni menilu seniman tɛ, a ni kɔnɔilu ni niimafen mɛsɛn menilu ye taamala duu ma,

⁹ wo bɛɛ fila fila nara Nuhan ma, a cɛman ni a musoman. Ii bɛɛ donda kulunba kɔndɔ, ikomin Alla ka Nuhan jamari ja mɛn ma.

¹⁰ A tele wɔrɔnwulana, sancilana nara duukolo kan.

¹¹ Nuhan sɔrɔn san kɛmɛ wɔrɔrɔna, wo karo filana tele tan ni wɔrɔnwulana, ji bondon mɛn ye duu kɔrɔ, wo tera ka ji bɔn duu kan. Sankolo ji bondon fanan da lakara.

¹² Wo rɔ, sancilana ba nara duu kan. A ka tele binaanin ni su binaanin kɛ, a ma tɛɛ.

¹³ Sancilana lon mɛn, wo lon kelen Nuhan ni a denceilu donda kulunba kɔndɔ. A denceilu le tɛrɛ sɛmu ni Hamu ni Jafeti ri. Nuhan muso donda ii fɛ, a ni a denceilu muso sawa.

¹⁴ Niimafen su bɛɛ donda kulunba kɔndɔ ii fɛ. Waarɔ soboilu wo, kolofenilu wo, niimafen mɛsɛn menilu ye taamala duu ma, a ni kɔnɔilu wo, kawa ye fen fen na, woilu su bɛɛ donda.

¹⁵ Nba, fen fen ye a niilakili, wo bɛɛ fila fila donda kulunba kɔndɔ Nuhan fɛ.

¹⁶ Niimafen su bɛɛ donda, cɛman ni musoman, ikomin Alla ka jamarili kɛ ja mɛn ma. Ii bɛɛ donda tuma mɛn na, Allabatata ka kulunba da tuun Nuhan ma.

¹⁷ Nba, sancilana ka tele binaanin kɛ, a ye nala duukolo kan. Ji siyayara ka kɛ ji dunba ri, ka kulunba kɔrɔta ka bɔ duu ma.

¹⁸ Ji yelera ka siyaya kɔsɛɛ. Kulunba funda ji kan ka wa.

¹⁹ Ji tora yelɛla kojuuya fɔɔ ka koyinke bɛɛ latunun fan bɛɛ san kɔrɔ.

²⁰ Ji yelera koyinke woilu kun na ka se fo nunkan ja tan ni loolu, ka koyinke latunun fewu!

²¹ Niimafen bɛɛ faara duukolo kan. Kɔnɔilu wo, kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo, niimafen mɛsɛn menilu wo, menilu ye taamala duu ma, mɔɔilu wo, ii bɛɛ faara.

²² Fen fen ye duukolo kan, ni a ye a niilakilila, wo bɛɛ faara.

²³ Allabatata ka duukolo niimafen bɛɛ halaki wo ja le ma. Mɔɔilu wo, soboilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mɛsɛn menilu ye taamala duu ma, ii bɛɛ halakira ka bɔ duukolo kan. A tora Nuhan dɔrɔn de ma, a ni menilu tɛrɛ a kun kulunba kɔndɔ.

²⁴ Ji ka tele kɛmɛ ni biloolu kɛ duukolo kan, a ma majii.

8

Alla ka sancilana ba lalɔ

¹ Kɔni Alla hankili tora Nuhan dɔ, a ni waa rɔ soboilu ni so kɔndɔ kolofenilu, menilu tɛrɛ a kun kulunba kɔndɔ. Wo rɔ, Alla ka fɔjɔ lawuli ka a tɛɛ duu kan ka ji majii.

² Duukolo ji bondon da tuunda, a ni sankolo ji bondon. Sancilana tɛrɛra.

³ Ji tora majiila dooni dooni duukolo kan. Tele kɛmɛ ni tele biloolu taminda tuma mɛn na, ji madooyara.

⁴ A karo wərɔnwulana tele tan ni wərɔnwulana, kulunba nara i sii Arara jamana koyinkɛ do kan.

⁵ Ji tora madooyala fɔɔ ka se karo tanna ma. Wo karo tele fɔɔ, koyinkɛilu kunilu bɔra.

⁶ Tele binaanin taminda tuma mɛn na, Nuhan ka fɔɔ don da laka, a tun ka mɛn bɔ kulunba la.

⁷ A ka jɔɔpasila do bila. Wo bɔra ka taa ni se kɛ haan ji yara duukolo kan tuma mɛn na.

⁸ Wo kɔ, a ka kanba do bila ka a kɔrɔsi ni ji ra dɔɔya duukolo kan.

⁹ Kanba wo bɔ mɛn kɛni, a ma sii yɔɔrɔ sɔrɔn. A ka a kɔsɛ ka na Nuhan ma kulunba kɔndɔ, baa ji tɛrɛ ye duukolo yɔɔrɔ bɛɛ kan fɔɔ. Nuhan ka a bolo labɔ ka kanba mira ka a ladon a fɛ kulunba kɔndɔ.

¹⁰ Nuhan ka a to tele wərɔnwula ye tamin ikɔ tuun, ka ban ka kanba bila ikɔ.

¹¹ Wura fɛ, kanba ka a kɔsɛ Nuhan ma. Olibiye fira kɛndɛ ye a da la. Nuhan ka a lɔn wo le rɔ kɔ ji ra fɔɔ madɔɔyala duukolo ka a fɔ kɔsɛbe.

¹² A ka a to tele wərɔnwula ye tamin ikɔ, ka ban ka kanba bila. Kanba wa mɛn kɛni, a ma a kɔsɛ Nuhan ma wo kɔ.

¹³ Nuhan sɔrɔn san kɛmɛ wɔɔrɔ ni kelen, wo karo fɔɔ tele fɔɔ, ji tun tɛ duukolo kan butun. Nuhan ka kulunba kunnafen waranka ka a yen ko duu ra fɔɔ jala.

¹⁴ A karo filana tele muwan ni wərɔnwulana sera ka a tɛrɛn duu ra ja fewu!

Nuhan bɔra kulunba kɔndɔ

¹⁵ Nba, Alla kumara Nuhan fɛ ko:

¹⁶ «I ye bɔ kulunba kɔndɔ sisen, i ni i muso ni i dɛncɛilu ni ii musoilu.

¹⁷ I ye niimafen bɛɛ labɔ. Kɔnɔilu wo, waa rɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, i ye ii bɛɛ labɔ, sa ii ri jiri ka siyaya duukolo fan bɛɛ rɔ.»

¹⁸ Wo rɔ, Nuhan bɔra kulunba kɔndɔ, a ni a dɛncɛilu ni a muso ni a dɛncɛilu musoilu.

¹⁹ Nimafen bɛɛ bɔra. Waarɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, kɔnɔilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, bɛɛ ni a la siya bɔra kulunba kɔndɔ.

²⁰ Nuhan ka Alla saraka janin diya do lɔ ka Allabatata bato kanma. A ka sobo seniman ni kɔnɔ seniman su bɛɛ do ta ka Allabatata sɔ ii rɔ. A ka ii janin Alla saraka janin diya wo kan, ka ii kɛ buuri ri.

²¹ Saraka wo suma diyara Allabatata ye. Allabatata ka a lateɛ ko: «N tɛ duu danka adamaden koson butun. N ka a lɔn ko ka bɔ ii den mɛsenya waati ma fɔɔ ka na se ii la mɔɔya laban ma, ii miriya bɛnni kojuu le ma. Hali wo, n tɛ sɔn ka niimafen bɛɛ halaki butun, ikomin n ka a kɛ jɔa mɛn ma fɔɔ.

²² Ka bɔ bi ma ka wa haan dunɔɔna laban, si foyi tuma ni suman ka tuma, nɛnɛ tuma ni tara tuma, sanma ni telema, su ni tele, wo si tɛ ban.»

9

Alla ni Nuhan na teriya

¹ Alla kumara ka baraka don Nuhan ni a dɛncɛilu rɔ. A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye jiri ka siyaya duukolo fan bɛɛ rɔ ka a fa.

² Nimafen bɛɛ ri silan ai ye kɔsɛbɛ. Waarɔ soboilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, kɔnɔilu wo, jɛɛilu wo, ni niimafen mɛsɛn mɛnɪlu ye taamala duu ma, wo bɛɛ ri silan ai ye. Ii bɛɛ ri kɛ ai la fanka kɔrɔ.

³ Nimafen bɛɛ ri kɛ balo ri ai ye. N ka suman di ai ma jɔa mɛn ma, n ye niimafenilu fanan dila ai ma jɔa kelen wo le ma.

⁴ Kɔni ai kana sobo ni a jeli dɔɔn muume! Baa a nimaya ye a jeli le rɔ.

⁵ Ni sobo do ka mɔɔ jeli labɔ ka a faa, sobo wo ka kan ka faa. Ni mɔɔ do ka a mɔɔjɔɔ faa, wo fanan di faa.

⁶ Nde Alla ka mɔɔ dan ka a kɛ n jɛrɛ munɔɔna le ri. Wo rɔ, mɔɔ mɔɔ wa a mɔɔjɔɔ jeli labɔ ka a faa, mɔɔ ri wo fanan jeli labɔ ka a faa.

⁷ Nba, ai kɔnin, ai ye jiri ka siyaya. Ai ye sɛrɛya ka siyaya duukolo fan bɛɛ rɔ ka a fa.»

⁸ Alla ka a fɔ Nuhan ni a dɛncɛilu ye ko:

⁹ «Sisen teriya ri tɔ nde ni aile tɛma, a ni ai bɔnsɔn mɛn ye nala ai kɔ

¹⁰ a ni duukolo niimafen, mɛn bɛɛ tɛrɛ ai kun, fen fen bɔra ai fɛ kulunba kɔndɔ, kɔnɔilu wo, so kɔndɔ kolofenilu wo, waa rɔ soboilu wo.

¹¹ Teriya jɪn ye tɔla n ni duukolo niimafen bɛɛ tɛma. Ji dunba tɛ niimafen bɛɛ halaki butun. Ji dunba tɛ kɛ butun ka duukolo bɛɛ tɪjan.»

¹² Alla ka a fɔ ikɔ ko: «N ye teriya mɛn tala ai ye a ni ai bɔnsɔn bɛɛ ni niimafen bɛɛ fɔɔ habadan, wo tɔmasere le jɪn di.

¹³ N di nincinankan labɔ san fɛ bandafin kɔrɔ. Nincinankan wo le n na teriya tɔmasere le ri, n ye teriya mɛn tala dunɔɔna bɛɛ ye.

¹⁴ Tuma tuma, ni n ka bandafin nadɛn duukolo kun na, ni nincinankan fanan bɔra,

¹⁵ wo rɔ, n di n hankili bila n na teriya rɔ, n ka mɛn ta ai ni niimafen su bɛɛ ye. N tɛ ji siyaya ka a kɛ ji dunba ri butun ka niimafen bɛɛ halaki.

¹⁶ Nincinankan wa bɔ bandafin kɔrɔ, n di wo yen ka n hankili bila n na teriya banbali rɔ, n ka mɛn ta duukolo niimafen su bɛɛ ye.»

¹⁷ Alla ka a fɔ Nuhan ye ko: «N da teriya mɛn ta duukolo niimafen bɛɛ ye, wo tɔmasere le wo ri.»

Nuhan dɛncɛ sawa la ko

18-19 Nba, Nuhan dence menilu bora a fe kulunba kondo, woilu le tere Semu ni Hamu ni Jafeti ri. Nuhan dence sawa le woilu ri. Woilu le banson jensenda ka se duukolo fan bee ro. Wo ro, Kanaan fa le tere Hamu ri.

20 Nba, Nuhan ka sene damira. Ale le folo ka resenfe sene.

21 Lon do ro, Nuhan ka resenji do min ka a ja laminin. A fari makolon lani tere a la faaninbon kondo.

22 Kanaan fa Hamu ka a fa Nuhan fari makolon yen, ka wa wo fo a badenma fila ye lu ma.

23 Semu ni Jafeti ka durukiba ta ka a la ii kanbankun kan ka don ii konkoma ii fa la faaninbon na ka ii fa sutura. Ii ma son ii payen na ii fa kan, kosa ii kana a fari makolon yen fewu.

24 Nba, resenji ka Nuhan bila tumana men na, a dence doomanni Hamu ka ko men ke a la, wo fara a ye.

25 Wo ro, Nuhan ka a fo ko:

«Alla ma toraya lara Hamu dence Kanaan kan.

Ka a ke a korocelu la jontajon di,
Alla ma wo kera.»

26 Nuhan ka a fo ko:

«N di Allabatala tando,
Semu Maari Alla konin.

Alla ma Kanaan ke Semu la jon di,
Alla ma wo kera.

27 Alla ma Jafeti bonyara,
Ka a banson sii Semu banson fe,
Alla ma wo kera.

Alla ma Kanaan ke ii la jon di,
Alla ma wo kera.»

28 Nba, ji duba tamin ko, Nuhan ka san keme sawa ni san biloolu le ke.

29 A si bee ladennin kera san keme konondo ni san biloolu le ri. Wo bee taminni, a sara.

10

Nuhan denceilu la banson

1 Ji duba tamin ko, Nuhan denceilu Semu ni Hamu ni Jafeti ka denceilu saron. Ii banson le jin di.

2 Jafeti denceilu le ten: Komeri, Makoki, Madayi, Jaban, Tubali, Meseki a ni Tirasi.

3 Komeri denceilu le Asikenasi, ni Rifati ni Tokarima ri.

4 Jaban denceilu le ten: Elisiya, Tarasisi, Kitimu a ni Dodanimu.

5 Jaban banson jensenda ka wa i sii kooji da la, a bee ni a la duu, a bee ni a la kumakan, a bee ni a maailu, a bee ni a la jamana.

6 Hamu denceilu le ten: Kusi, Misiran, Puti a ni Kanaan.

7 Kusi denceilu le ten: Seba, Habila, Sabita, Rayema a ni Sabiteka. Rayema denceilu le Seba ni Dedan di.

8 Kusi dence do le Nimurodu ri. Wo le folo kera fankatii ri duukolo kan.

9 A kera donso fadimanba ri Allabatala jana. Wo ro a ye folo doilu ma ko: «A keni donso fadimanba le ri, Allabatala jakoro ikomin Nimurodu tere ja men ma.»

10 Nimurodu kera faama ri. A foloma le ka a sii Babiloni ni Ereki ni Akadi soilu kun na. So sawa wo bee tere Sineyari jamana le ro.

11 A bora jamana wo ro ka wa Asuri jamana ro. A ka Ninibe ni Rehobotiri ni Kalasi

12 ni Reseni soilu sii ka ii lo. Reseni ye Ninibe ni Kalasi so fila le te. So ba le wo ri.

13 Misiran kera menilu benba ri, woilu le ten: Ludi banson, Anamu banson, Lehabi banson, Nafitu banson,

14 Patirusi banson, Kafitori banson a ni Kasiluhi banson. Filisitilu bora Kasiluhi banson le ro.

15 Kanaan dence folo le tere Sidon di, ka Heti tuun wo la.

16-18 Mao menilu fanan bora Kanaan do, woilu le ten: Jebusikailu, Amarikailu, Kirikasikailu, Hifikailu, Arikailu, Sinikailu, Arifadikailu, Semarikailu a ni Hamarikailu.

Kanaanka jensenda.

19 Ii la jamana ye damirala Sidon de ka wa Kerari fan fe, ka wa se fo Kasa. A ye wala Sodomu ni Komori ni Adima ni Seboyimu fan fe, ka wa se fo Lesa.

20 Hamu banson de woilu ri, a bee ni a la maailu, a bee ni a kumakan, a bee ni a la duu, a bee ni a la jamana.

21 Jafeti koroc Semu fanan ka denceilu saron. Semu wo le kera Eberi banson bee benba ri.

22 Semu denceilu le ten: Elamu, Asuri, Aripasadi, Ludi a ni Aramu.

23 Aramu denceilu le ten: Usi, Huli, Keteri a ni Masi.

24 Aripasadi wo ka Selasi saron. Selasi ka Eberi saron.

25 Eberi ka dence fila saron. Kelen too ko Peleji ka a masaron duukolo ratalara a tele le ro. A dooce too ko Jokitan.

26-29 Jokitan denceilu le ten: Alimodadi, Seleftu, Hasamawati, Jeraki, Hadoramu, Usali, Dikila, Obali, Abimayeli, Seba, Ofiri, Habila a ni Jobabu. Nba, woilu bee tere Jokitan denceilu le ri.

30 Duu men ye Mesa ni Safari te, ii ta le tere wo bee ri. Yoroo wo ye koyinkeilu koroo telebo fan fe.

31 Nba woilu bee kera Semu denni le ri, a bee ni a la maailu, a bee ni a la kumakan, a bee ni a la duu, a bee ni a la jamana.

32 Nba, Nuhan denceilu banson de woilu ri, a bee ni a banson, a bee ni a jamana. Mao woilu le jensenda ka ke jamana siyaman di duukolo kan ji duba ko.

11

Babeli sankaso jan na ko

¹ Dununya maaɪlu beɛ teɛ ye kan kelen de menna. Ii beɛ teɛ ye i jɔɔn famunna.

² Ii bɔra telebɔ fan dɔ, ka wa gbekannan ba do teren Sineyari jamana rɔ. Ii ka i sii dinkira wo rɔ.

³ Lon do rɔ, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ye birikiilu gbasi ka ii janin kosɛbe.» Ii ma kabakurun ta fɔɔ biriki. Ii ma boro fanan ta, fɔɔ tulubɔ fasani.

⁴ Ii ka a fɔ ko: «An ye so lɔ an jere ye, ka sankaso jan lɔ a kɔndɔ. Wo lɔ ye se haan sankolo ma, sa an di tɔɔ sɔrɔn. Ni an ma wo ke, an di jensen duukolo fan beɛ fe.»

⁵ Allabatala jiiira ka so ni sankaso jan dagbe, adamadenilu ka men lɔ.

⁶ A ka a fɔ ko: «A ragbe. Ii beɛ ye siya kelen de ri, ii beɛ ye kan kelen de menna. Ii ye baara men kan jin, ii la baara fɔlɔ le wo ri. A te men baka, ii wa ii miri fen fen ma, ii ri se wo kela.

⁷ An ye jii ka ii kan basan, sa ii kana se i jɔɔn kan menna butun.»

⁸ Wo rɔ, Allabatala ka ii farafara ka ii bɔ dinkira wo rɔ, ka ii jensen duukolo fan beɛ rɔ. Ii la so lɔ ko ra dan wo rɔ.

⁹ Wo le kosɔn, dinkira wo tɔɔ lara ko Babeli, baa Allabatala ka dununya maaɪlu beɛ kumakan basan ye le, ka ban ka ii jensen duukolo fan beɛ rɔ.

Semu bɔnsɔn

¹⁰ Nba, Semu bɔnsɔn de jin di.

Semu sɔrɔn ka san kemɛ bɔ tuma men na, a ka Aripasadi sɔrɔn. Wo kɛra san fila ji dunba ko.

¹¹ Aripasadi sɔrɔn kɔrɔ, Semu ka san kemɛ loolu le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹² Aripasadi sɔrɔn ka san bisawa ni san loolu bɔ tuma men na, a ka Selasi sɔrɔn.

¹³ Selasi sɔrɔn kɔrɔ, Aripasadi ka san kemɛ naanin ni san sawa le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹⁴ Selasi sɔrɔn ka san bisawa bɔ tuma men na, a ka Eberi sɔrɔn.

¹⁵ Eberi sɔrɔn kɔrɔ, Selasi ka san kemɛ naanin ni san sawa le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹⁶ Eberi sɔrɔn ka san bisawa ni san naanin bɔ tuma men na, a ka Peleji sɔrɔn.

¹⁷ Peleji sɔrɔn kɔrɔ, Eberi ka san kemɛ naanin ni san bisawa le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

¹⁸ Peleji sɔrɔn ka san bisawa bɔ tuma men na, a ka Eruhu sɔrɔn.

¹⁹ Eruhu sɔrɔn kɔrɔ, Peleji ka san kemɛ fila ni san kɔndɔ le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²⁰ Eruhu sɔrɔn ka san bisawa ni san fila bɔ tuma men na, a ka Seruki sɔrɔn.

²¹ Seruki sɔrɔn kɔrɔ, Eruhu ka san kemɛ fila ni san wɔrɔnwula le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²² Seruki sɔrɔn ka san bisawa bɔ tuma men na, a ka Nakɔri sɔrɔn.

²³ Nakɔri sɔrɔn kɔrɔ, Seruki ka san kemɛ fila le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²⁴ Nakɔri sɔrɔn ka san muwan ni san kɔndɔ bɔ tuma men na, a ka Teraki sɔrɔn.

²⁵ Teraki sɔrɔn kɔrɔ, Nakɔri ka san kemɛ ni san tan ni kɔndɔ le ke, ka dence ni denmusoilu sɔrɔn.

²⁶ Teraki sɔrɔn ka san biwɔrɔnwula bɔ tuma men na, a ka Iburama ni Nakɔri ni Haran sɔrɔn.

²⁷ Teraki bɔnsɔn de jin di. A ka Iburama ni Nakɔri ni Haran sɔrɔn. Haran ka Luti sɔrɔn.

²⁸ Haran sara ka a fa kende to. A la saya kera a sɔrɔn jamana le rɔ, Kalide jamana kɔnin. A sara Uri so le kɔndɔ.

²⁹ Iburama ni Nakɔri ka furu ke. Iburama muso tɔ le teɛ ko Sarayi. Nakɔri ka Haran denmuso do furu, men tɔɔ ko Milika. Haran denmuso do fanan tɔɔ ko Sisika.

³⁰ Sarayi teɛ densɔrɔnbali le ri. Den tun te a bolo.

³¹ Nba, Teraki ka a dence Iburama ni a mamarence Luti ta ka wa Kanaan jamana rɔ. Luti ye Haran den de ri. Teraki ka a birannusoni Sarayi fanan ta, men ye Iburama muso ri. Ii beɛ bɔra Uri so la ka Kanaan bɔnsɔn na jamana sila mira. Uri wo ye Kalide jamana le rɔ. Kɔni ii se men kenɩ Haran, ii ka i sii ye.

³² Teraki si beɛ laddenin kera san kemɛ fila ni san loolu le ri. A sara Haran ye.

12

Alla kumara Iburama ye

¹ Nba, Allabatala kumara Iburama ye ko: «Iburama, i ye bɔ i la jamana rɔ, ka bɔ i badenmailu tɛma, ka bɔ i fa la lu ma. I ye wa jamana do rɔ, n keto men yirakala i la.

² N di i bɔnsɔn ke jamana ba ri ye. N di baraka don i rɔ, ka i tɔɔ bonya. Maaɪlu ri baraka sɔrɔn i la sababu rɔ.

³ Maaɪlu men ba duwa i ye ka i miri kɔɔɔɔma, n di jumaya ke wo tii ye. Maaɪlu men ba i danka, n di tɔɔɔɔ la wo kan. I ri ke sababu ri, siyailu beɛ ri baraka sɔrɔn n bolo.»

⁴ Iburama wulira ka wa ikomin Allabatala ka a fɔ a ye ja men ma. Luti taara a fe. Iburama bɔra Haran ka wa, ka a teren a sɔrɔn da san biwɔrɔnwula ni san loolu bɔ.

⁵ Iburama ka a muso Sarayi ta a ni a korɔce dence Luti a ni a jɔnilu a ni a bolofen beɛ. A tun ka fen fen sɔrɔn Haran, a ka wo beɛ ta. Ii bɔra wo ja le ma ka wa Kanaan jamana rɔ.

Iburama ni a la maaɪlu seni ye,

⁶ Ii ka jamana ratεε ka wa Sekemu, More la jiriju ba lani dinkira mεn dε. Wo tuma, Kanaanka tεrε jamana wo rε ye fεlεfεlε.

⁷ Awa Allabatata la ka jεrε yiraka Iburama la, ka a fε a yε ko: «N di duu jin bεε di i bεnsɔn ma.» Wo le rε, Iburama ka saraka janin diya lε Allabatata bato kanma, Allabatata mεn ka a jεrε yiraka a la.

⁸ Iburama bεra ye ka wa koyinkeilu fan fε, mεnilu ye Beteli so telebε fan fε. A ka a la faaninbon lε ye, ka Beteli to a telebe fan fε, ka Ayi to a telebε fan. A ka saraka janin diya lε Allabatata bato kanma ye ka a tara.

⁹ Iburama bara ye ka jamana wo rataama ka wa Nεkεbi mara.

¹⁰ Nba, wo tuma kankε ba ra don jamana kεndε. Wo juuyara kosεbε. Wo rε, Iburama wara Misiran jamana rε ka mεn ye.

¹¹ Ii dontεla Misiran, Iburama ka a fε a muso Sarayi ye ko: «N ka a lεn ko i kenji ba le.

¹² Ni Misirankailu ka i yen, ii ri a lεn ko n muso le i ri. Wo rε, ii ri n faa ka i kεndε to.

¹³ I jaandi, ni an sera ye, i ye a fε ko n dεamusole i ri, sa ii ri n damira kojuma ka n to i la ko kosɔn.»

¹⁴ Iburama ni a muso sera Misiran tuma mεn na, Misirankailu ka a yen ko Sarayi kenji kosεbε.

¹⁵ Misiran mansa Ferawuna* la mεɔbailu ka Sarayi yen tuma mεn na, ii wara a mankutun fε Ferawuna ye. A ka wo mεn ka mεɔilu lε Sarayi tala ka na a ri a wara.

¹⁶ A ka Iburama mira kojuma Sarayi la ko kosɔn, ka kolofen su bεε di Iburama ma: saailu wo, bailu wo, nisiilu wo, jεmεilu wo, falililu wo, jεnilu a ni jεnmusoiilu.

¹⁷ Kεni Allabatata ka yankaro juuilu bila Ferawuna ni a la bonkεndεmεɔilu la Iburama muso Sarayi la ko kosɔn.

¹⁸ Wo rε, Ferawuna ka Iburama kili ka a fε a ye ko: «I ra nfen kε n na ten? Nfenna i ma a fε n ye ko i muso le?»

¹⁹ Nfenna i ka a fε ko i dεamusole? Wo le ka a kε, nde ka a ta ko n ye a kela n muso ri. Hen, i muso le jin de. A mira, i ye wa a ri!»

²⁰ Ferawuna ka a fε a la mεɔilu ye ko ii ye Iburama ni a muso labε Misiran, a ni ii bolofenilu bεε.

13

Luti ni Iburama farara

¹ Iburama ni a muso bεra Misiran ka wa Nεkεbi. A wara a bolofenilu bεε ri. Luti wara a fε.

² Iburama tun da kε fentii ba ri. Kolofen ni wodigbε ni sanin tεrε a bolo a ja ma.

³ A bεra Nεkεbi ka wa Beteli. A tun ka a la faaninbon lε dinkira mεn dε kεrεman, a sera ye. Dinkira wo tεrε Beteli ni Ayi soilu tε le,

⁴ Iburama tun ka Alla saraka janin diya lε dinkira mεn dε. A se mεn keni ye, a ka Allabatata matara.

⁵ Kolofenilu ni mεɔilu tun ka siya Luti fanan bolo, mεn tεrε ye taamala Iburama fε.

⁶ Wo le kosɔn, dinkira wo dεyara ii fila bolo, baa ii bolofenilu ka siya kosεbe. Ii fila tun ti se tola dinkira kelen dε.

⁷ Lon do rε, kele wulira Iburama la kolofen kεnεmadenilu ni Luti la kolofen kεnεmadenilu tε. Wo tuma, Kanaanka ni Peresikailu fanan siini jamana wo rε ye.

⁸ Wo rε, Iburama ka a fε Luti ye ko: «An kana sɔn kele ye wuli ile ni nde tε ma, wala ile la kolofen kεnεmadenilu ni nde la kolofen kεnεmadenilu tε ma. An ye badenma le ri.

⁹ I ye jamana mafεnε. Nin bεε tε dinkira le ri wa? An ye fara. Ni bolomaran yan fan fε la le duman i ye, i ye wo ta. Nde ri to bolokinin yan fan fε. Ni bolokinin yan fan fε la le duman i ye, i ye wo ta. Nde ri to bolomaran yan fan fε.»

¹⁰ Luti ka a ja lε ka Juridεn Ba dinban bεε ragbε. A ka a yen ko ji kε nεoman dinkira wo rε, ikomin a nεoman Allabatata la nakε juma rε ja mεn ma, wala ikomin Misiran ye ja mεn ma ji ko rε. A tεrε wo ja haan Sowari so. Dinkira wo ka ji tεrε fεlε. Tuma wo, Allabatata tun ma Sεdεmu ni Kεmari soilu halaki fεlε.

¹¹ Nba, Luti ka wo yen ka Juridεn Ba dinban bεε janatεnbɔn ka a kε a ta ri. Wo rε, a bεra Iburama fε ka wa telebε fan fε. Badenma fila wo farara wo ja le ma.

¹² Iburama ka i sii Kanaan jamana rε. Luti wara i sii ba dinban soilu fan fε, ka a la faaninbonilu lε Sεdεmu so donda la.

¹³ Sεdεmukailu tun ka juu kosεbε, ka kojuu siyaman kε, ka Allabatata hake ta.

¹⁴ Luti ni Iburama farani kε rε, Allabatata ka a fε Iburama ye ko: «Iburama, i ja lε. Ka bε i lε dinkira ye i ja lawa tele kankan bolomaran fan fε, a ni tele kankan bolokinin fan fε, telebε fan fε a ni telebe fan fε.

¹⁵ I ja ye jamana mεn bεε la jin, n di wo bεε di i ni i bεnsɔn ma, ka a kε ai ta ri kadawu!

¹⁶ N di i bεnsɔn siyaya ka ii kε ikomin dunuja kijε. Ni mεɔ ri se dunuja kijε jatela, i bεnsɔn fanan di se jatela.

¹⁷ I wuli ka jamana rataama, ka a janya ni a bonya ragbε, baa n ye a bεε dila ile le ma.»

¹⁸ Iburama ka a la faaninbonilu bε, ka wa i sii Mamere la jiriju bailu kεrε. Dinkira wo ye Heburon so da la. A ka saraka janin diya wεse rabεn Allabatata ye.

14

Luti mirara

* 12:15 Misirankailu ii a fεla ii la mansa ma le ko Ferawuna.

¹ Wo tuma, Amurafeli ye Sineyari jamana mansaya la. Ariyaki ye Elasari jamana mansaya la. Kedorilameri ye Elamu jamana mansaya la. Tidali ye Koyimu jamana mansaya la.

² Mansa naanin woilu ka ii laden ka wa mansa Bera keke, a ni mansa Birisa ni mansa Sineyabu ni mansa Semebéri ni mansa men siini Bela so kun na. Bela too fanan ko Sowari. Bera siini tere Sodomu so kun na. Birisa siini tere Komari so kun na. Sineyabu siini tere Adima so kun na. Semebéri siini tere Seboyimu so kun na.

³ Mansa loolu woilu wara i laden Sidimu dinban do, Dalaba Koojilama ye dinkira men do bi.

⁴ Ii tun da san tan ni fila ke, ii ye mansa Kedorilameri la fanka koru. A san tan ni sawana, ii muruntira a ma.

⁵ A san tan ni naaninna, Kedorilameri ni a fe mansailu wulira ka na, ka mansa menilu kele; Refayikailu menilu siini Asiteroti Kariyayimu so la, Sisikailu menilu siini Hamu so la, Emukailu menilu siini Sawe Kiriyaayimi so la, ka ye mooilu kele ka ii se woilu la.

⁶ Ii wara Horilu kele woilu bara, koyinke ma dinkira do ro, Seyiri la jamana ro, ka se woilu la. Ii ka ii gben haan Heliparan, so men ye wula kondu.

⁷ Wo ko, Kedorilameri ni a dafajoolu ka ii kose ka na En Misipati, men too ko Kadesi. Moo menilu tere ye Amaleki banson na jamana ro, ii ka woilu kele ye, ka se woilu la ka ai la jamana bee ta. Ii sera Amarikailu fanan na, menilu siini tere Asaron Tamari so la.

⁸ Wo ro, Sodomu mansa bora, a ni Komari mansa ni Adima mansa ni Seboyimu mansa ni Bela mansa. Bela wo too fanan ko Sowari. Mansa woilu bora ka wa kele diya Sidimu dinban do.

⁹ Ii wara ka Elamu mansa Kedorilameri kele, a ni Koyimu mansa Tidali ni Sineyari mansa Amurafeli ni Elasari mansa Ariyaki. Mansa loolu woilu ka mansa naanin kele.

¹⁰ Nba, Sodomu mansa ni Komari mansa ni ii la mooilu ka i bori ii juuili je. Ii siyaman borimant bera tulubo fasan denkailu ro, baa wo ka siya tere Sidimu dinban do. Menilu ma be denka ro, woilu ka i bori too tindilu kan.

¹¹ Wo ro, Kedorilameri ni a la mooilu wara ka Sodomu ni Komari nanfulu bee ta, a ni ii la doonninfenilu bee. Ii ka wo bee ta ka wa a ri.

¹² Ii ka Iburama badenma Luti fanan mira ka wa a ri, a ni a bolofen bee, baa ale fanan siini tere Sodomu so le kondu.

Iburama ka Luti kisi

¹³ Moo do borimant nara ka wo bee jafu Iburama ye, a ye fola men ma ko Heburu ce. Wo tuma, Iburama siini tere Mamere la jiriju bailu tarofe. Mamere wo tere Amerika

moo do le ri. A badenmailu le Esikoli ni Aneri ri. Wo bee tere Iburama denkurulu le ri.

¹⁴ Iburama badenma mira ko fora a ye tuma men na, a ka a la mooilu kili, menilu kusan kelela. Cee fadinman moo keme sawa ni moo tan ni seyin men bee soranni Iburama wara woilu bora, ka mansailu kosaran too Daan so la.

¹⁵ Su ro, Iburama ka a la mooilu ratalan ka be mansailu kan. Iburama ka ii kele ka se ii la, ka ii gben haan Hobu. So wo ye Damasi so tele kankan bolomaran fan fela.

¹⁶ Mansailu tere ra nanfulu men bee ta, Iburama ka wo bee mira ii la ka na a ri. A nara a badenma Luti fanan di, a ni Luti bolofenilu bee ni muso menilu mirani tere wo ni moo tooilu bee.

Melikisedeki ka Iburama kunben

¹⁷ Nba, Iburama ka mansa Kedorilameri ni a mansa mooilu kele ka se ii la, ka ban ka i kose. A koseto, Sodomu mansa wara a kunben Sawe dinban do, mooilu ye a fola men ma ko mansa la dinban.

¹⁸ Salemu so mansa Melikisedeki nara Iburama kunben ka so buru ni resenji a ro. Alla Korotaniba sarakalasele le wo ri.

¹⁹ A duwara Iburama ye ko: «Alla ye jumaya ke Iburama ye, Alla Korotaniba, men ka san dan ka duu dan.

²⁰ An ye Alla Korotaniba tando, men ka i juuili di i ma.» Iburama ka menilu soron kele ro, a ka wo bee ja bo ka a di Melikisedeki ma.

²¹ Sodomu mansa ka a fo Iburama ye ko: «N na mooilu lase n ma. Koni i ka nanfulu men mira, i ye wo ta.»

²² Iburama ka a jabi: «N da n bolo korota ka n kali Allabatata la, Alla Korotaniba, men ka san dan ka duu dan.

²³ N da n kali wo la ko n te i bolofen si tala, hali jisikari, wala sanbara julu. N te a foyi ta, sa i kana a fo ko ile le ka Iburama ke nanfulutii ri.

²⁴ N te foyi tala fo n na mooilu ka men ke ii balo ri. Koni menilu wara n kofe, Aneri wo, Esikoli wo, Mamere wo, fen menilu soronda kele ro woilu ri ii nii bo wo ro.»

15

Alla ni Iburama la teriya

¹ Wo waati taminni ko ro, Iburama ka Allabatata kumakan men kibaro misaliya ro. A ka a fo ko: «Iburama i kana silan. N di i lantanka fen bee ma ka i sara kosebe.»

² Iburama ka a jabi: «N Tii Allabatata, den te n bolo. I ri nfen de di n ma wo ro? Damasika men too ko Eliyeseeri, wo le keto n na bon cetala ri.»

³ Iburama ka a fɔ ko: «I ma den si di n ma. Wo rɔ, n na jɔn, mɛn ye n wara yan, wo le kɛtɔ n cɛtala ri.»

⁴ Iburama ka Allabatata kumakan mɛn jabili rɔ ko: «Wo kuma tɛ. Cɛɛ wo tɛ kɛla i cɛtala ri, fo i jɛrɛ den, i kɛtɔ mɛn sɔrɔnna. Wo le kɛtɔ i cɛtala.»

⁵ Allabatata ka Iburama labɔ kɛnɛma ka a fɔ a yɛ ko: «Iburama, i ja lɔ san dɔ, ka lolo bɛɛ jate, ni i ri se wo dan lɔnna.» Allabatata ka a fɔ ko: «Loloilu siyaman ja mɛn ma, i bɔnsɔn di siyaya wo ja.»

⁶ Iburahima lara Allabatata la kuma la, wo rɔ Allabatata ka a jate mɔɔ telenni ri.

⁷ Allabatata ka a fɔ a yɛ ko: «Nde le Allabatata ri, mɛn ka lɔ i jɔrɔ ka i labɔ Uri so kɔndɔ Kalide jamana rɔ. N ka i lana yan de, ka jamana jɔn di i ma ka a kɛ i cɛtala ri.»

⁸ Kɔni Iburama ka a jabi: «N tii Allabatata, n di se a lɔnna di ko jamana jɔn di kɛ n ta ri?»

⁹ Allabatata ka a fɔ ko: «Nisi muso kelen mira ka na a di n ma, a ni bamuso kelen ni saaji kelen. Wo bɛɛ ye kɛ san sawa sawa ri. I ye kanba kelen fanan mira, a ni sokɔndɔkanbanin kelen.»

¹⁰ Iburama nara woilu bɛɛ di a ma, ka ii faa ka kolofenilu sensen a tɛma fila ri, kɔni a ma kɔnɔilu sensen. A ka kunkundun woilu bilabila ka ii jaben i jɔn na.

¹¹ Duwailu jiira soboilu ma tuma mɛn na, Iburama ka ii gben.

¹² Nba, tele be tumana, sunɔɔ ba donda Iburama ja rɔ. Ka a tɛrɛn a ye sunɔɔ rɔ, silan juu ni dibi ba sera a ma.

¹³ Allabatata ka a fɔ a yɛ ko: «Iburama, i ye a lɔn ko i bɔnsɔn di kɛ londonilu ri jamana gberɛ rɔ. Ii ri kɛ jɔnɔlu ri, ka tɔrɔ kojuuya haan san kɛmɛ naanin wa dafa.»

¹⁴ Kɔni jamana mɛn kɛtɔ ii bilala jɔnya rɔ, n di kititɛ jamana wo kan. Kiti wa kɛ, i bɔnsɔn di bɔ jamana wo rɔ nanfulu siyaman di.

¹⁵ Iɛ kɔnin di i la kɔrɔya diya bɔ, ka sa hɛrɛ rɔ. Ii ri i su don.

¹⁶ I denilu bɔnsɔn naaninna ri ii kɔsɛ yan, baa yan mɔɔilu, ni woilu ye Amɔrikailu le ri, ii la kojuu ma dan natamin fɔlɔ ka se ii gben ma.»

¹⁷ Nba, tele bera ka dibi don tuma mɛn na, sinkɔn sisima ni kala mɛlen taminda sobo kunkundunilu tɛma.

¹⁸ Wo lon jɛrɛ rɔ, teriya donda Allabatata ni Iburama tɛma. A ka a fɔ a yɛ ko: «N di duu jɔn di i bɔnsɔn ma, ka bɔ Misiran Ba ma, ka wa haan ba belebele ba ma, mɛn ye Efirati Ba ri kɔnin.»

¹⁹ Dinkira wo ye Kenikailu bolo, a ni Kenisikailu ni Kadimonikailu

²⁰ ni Hɛtikailu ni Peresikailu ni Refayikailu

²¹ ni Amɔrikailu ni Kanaanaka ni Kirikasikakailu ni Jebusikailu.»

16

Isumayila sɔrɔn ko

¹ Iburama muso Sarayi tun ma den sɔrɔn a yɛ. Wo tuma, Misiranka sunkurun do tɛrɛ Sarayi bolo jɔnya la, mɛn tɔɔ ko Hajara.

² Lon do rɔ, Sarayi ka a fɔ Iburama yɛ ko: «N cɛɛ, Allabatata ma sɔn n ye den sɔrɔn. I ye wa i la n na jɔnmuso Hajara fɛ. Ni Alla sɔnda, a ri den sɔrɔn n yɛ.»

Iburama sɔnda Sarayi la kuma ma.

³ Wo rɔ, a muso Sarayi ka a la jɔn Misiranka sunkurun di a ma ka a kɛ a muso ri, wo ka a tɛrɛn Iburama ra san tan kɛ Kanaan jamana rɔ.

⁴ Iburama wara a la Hajara fɛ. Hajara ka kɔnɔ ta. Hajara ka a yen tuma mɛn na ko a kɔnɔ ma le, a ma a tii Sarayi jii foyi le ri, fo ka a dɔɔya.

⁵ Wo rɔ, Sarayi ka a fɔ Iburama yɛ ko: «Ko mɛn ye kɛla n na, wo bɔni ile le rɔ. N ka n na jɔn di i ma ka a kɛ i muso ri. Kɔni a ka a yen tuma mɛn na ko a kɔnɔ ma le, a ma n jii foyi le ri. Allabatata, a ye wo kititɛ nde ni ile tɛma!»

⁶ Iburama ka Sarayi jabi: «Ale le wo ri. I la jɔnmuso ye i la fanka le kɔrɔ. Mɛn wa i diya, i ye wo kɛ a la.» Wo rɔ, Sarayi ka Hajara tɔrɔ kojuuya, fɔɔ Hajara ka i bori a kɔrɔ ka wa.

⁷ Allabatata la mɛleka ka Hajara yen tenke do rɔ wula kɔndɔ; tenke wo ye Suri sila dafɛ.

⁸ Mɛleka ka a fɔ a yɛ ko: «Ile, Hajara, Sarayi la jɔnmuso, i bɔni mi? I wato mi?» Hajara ka a jabi: «N borini n tii Sarayi le kɔrɔ.»

⁹ Allabatata la mɛleka ka a fɔ a yɛ ko: «I kɔsɛ i tii wara, ka wa i fanmajii a ye ka a kan mira.»

¹⁰ Mɛleka ka a fɔ ko: «N di i bɔnsɔn siyaya a ja ma, fɔɔ mɔɔ tɛ wo jate lon muumɛ!»

¹¹ Habadan Mansala la mɛleka ka a fɔ a yɛ ikɔ tuun ko: «I ja lɔ. I kɔnɔ ma le, i ri dence sɔrɔn. I ye wo tɔɔ la ko Isumayila, baa Allabatata da i la jusukasi kan namɛn.»

¹² Den wo ri kɛ ikomin waa rɔ sofali, mɛn bilani a jɛrɛ ma. A ti se a la yala a badenma tɛma. A ni a badenmailu tɛ bɛn.»

¹³ Hajara ka a fɔ ko: «Allabatata jayɛn n na», wo rɔ a ka tɔɔ do la ko: «Alla mɛn kɔrɔtanin jayɛn n na.»

¹⁴ Wo le rɔ, kɔkun mɛn ye Kadɛsi so ni Bɛrɛdi so tɛ, mɔɔilu ye wo kilila ko Lasayi Rɔyi.

¹⁵ Wo taminni kɔ, Hajara ka dence sɔrɔn Iburama yɛ. Iburama ka den tɔɔ la ko Isumayila.

¹⁶ Hajara ka Isumayila sɔrɔn tuma mɛn na, Iburama sɔrɔn tun da san biseyin ni san wɔrɔɔ bɔ.

17

Alla ni Iburama la teriya tɔɔmasere

¹ Iburama sərən ka san bikənəndə ni san kənəndə bə tuma mən na, Allabatala ka a jere yiraka a la ka a fə a ye ko: «Nde le Alla Sebeeti ri. I ye n na sila taama ka ke məɔ telenni ba ri.

² Wo wa ke, n di an na teriya mafa i ye ka i bənsən siyaya kosebe.»

³ Iburama ka wo mən ka a jəkərɔ ben duu ma. Alla kumara a ye ko:

⁴ «An ye teriya mən tala, wo le ye jin di. Jamana siyaman di bə i rɔ.

⁵ A tɛ fə i ma butun ko Iburama. I kilito le sisen ko Iburahima, baa n di i ke jamana siyaman benba ri.

⁶ N di i jiri kosebe. I bənsən di siyaya ka ke jamanailu ri. Mansailu ri bə i bənsən dɔ.

⁷ An na teriya wo ri tɔ an tɛma a ni i bənsənilu fanan, menilu bɛɛ natɔ i kɔ. Teriya wo tɛ banna habadan. N di ke i Maari Alla ri, a ni i bənsən ta.

⁸ I ye londanya la jamana mən dɔ bi, n di jamana wo di ile ni i bənsən bɛɛ ma. Kanaan jamana wo ri ke ile ni i bənsən ta ri habadan. N di ke i bənsən na Maari Alla ri.»

⁹⁻¹⁰ Alla ka a fə Iburahima ye ko: «I ni i bənsən bɛɛ ye an na teriya sila taama ka n kan mira. Ai ka kan ka diyagboya ko mən ke, wo le ye jin di. Ai cɛɛ kelen kelenna bɛɛ ye faaninta ke.

¹¹ Ai wa faaninta ke, wo ri ke an na teriya tɔmasere ri nde ni aile tɛma.

¹² Ka bɔ bi ma haan ka wa, denceilu bɛɛ ye faaninta ke ii sərən tele seyin ma. Hali jɔnilu. Jɔn fen fen wa sərən i wara, i ye a faaninta ke wo ja le ma. I wa jɔn fen fen san wodi la siya gbɛɛilu ma, wo fanan ye faaninta ke ja kelen wo ma.

¹³ Ni a sərɔnda i wara, ni i ka a san i la wodigbe la, a bɛɛ ye faaninta ke. Wo le rɔ, n na teriya tɔmasere ri ke ai fari ma, ka a yiraka ko teriya wo ri mən kadawu.

¹⁴ Ni cɛɛ mən ma faaninta ke ka wo nɔ ke a fari ma, wo ye fara a badenmailu la, baa n kan mən diyagboya le, a ma wo ke. Wo rɔ, a ra n na teriya sila bila.»

¹⁵ Nba, Alla ka a fə Iburahima ye ko: «I kana a fə i muso ma butun ko Sarayi. A tɔ le sisen ko Saran.

¹⁶ N di baraka don a rɔ. N di a ke, a ri dence sərən i ye. N di baraka don Saran na kɔ rɔ ka a ke siyailu ma ri. Mansailu ri bə a bənsən dɔ.»

¹⁷ Iburahima ka a jəkərɔ ben duu ma. Kɔni a ka Alla la kuma mən a yelera ka a fə a jere kando ko: «Cɛɛ mən sərən da san keme bɔ, wo ketɔ den sərənna di? Saran fanan da san bikənəndə sərən. Wo ri se moyila den na wa?»

¹⁸ A ka Alla madiya ko: «I jaandi. I ye baraka don Isumayila la ko rɔ, ka i janto a rɔ.»

¹⁹ Alla ka a jabi: «Wo kuma tɛ, kɔni i muso Saran di dence sərən i ye. I ri a tɔ la ko Isiyaka. Teriya ri don n ni Isiyaka tɛma, a ni a bənsən menilu natɔ a kɔ. Teriya wo ri mən kadawu.

²⁰ Mən lɔni Isumayila la ko ma, i ka mən dali n fe, n di wo ke. N di baraka don a la ko rɔ ka den siyaman di a ma, ka a bənsən siyaya kosebe. A ri faama tan ni fila sərən. N di jamana ba dɔ bə a rɔ.

²¹ Kɔni n na teriya ri tɔ n ni Saran dence Isiyaka le tɛma, mən Saran di sərən i ye jin tuma sandɔ.»

²² Alla banda kumala Iburahima ye tumana mən na, a bɔra Iburahima fe.

²³ Wo lon kelen dɔ, Iburahima ka Isumayila la faaninta ke, ka a la jɔn bɛɛ fanan faaninta ke, menilu sərənni a wara a ni menilu sannɔ a bolo. Cɛɛman kelen kelenna mən bɛɛ tɛɛ a wara, Iburahima ka wo bɛɛ faaninta ke ikomin Alla ka a fə a ye ja mən ma.

²⁴ Iburahima jere ka faaninta ke ka a tɛɛn a sərən da san bikənəndə ni san kənəndə bɔ.

²⁵ A dence Isumayila ka faaninta ke ka a tɛɛn a sərən da san tan ni sawa bɔ.

²⁶ Wo lon kelen dɔ, Iburahima ni a dence Isumayila fila bɛɛ ka faaninta ke,

²⁷ a ni cɛɛman menilu bɛɛ tɛɛ Iburahima wara. Jɔn menilu sərənni a wara, a ni menilu sannɔ a bolo siya gbɛɛilu ma, woi lu bɛɛ ka faaninta ke a fe.

18

Isiyaka sərən ko

¹ Lon dɔ rɔ, Allabatala ka a jere yiraka Iburahima la Mamere la jiriju bailu kɔrɔ. Wo ka Iburahima siini tɛɛ a la faaninbon da la tele konna rɔ.

² Iburahima ka a ja lɔ ka cɛɛ sawa lɔni yen. Ii tun ma jan a la. A ka ii yen tuma mən na, a borimantɔ bɔra a la faaninbon da la ka wa ii labɛn, ka a majji bake ka ii fo.

³ A ka a fə ii ye ko: «N tiilu, ai jaandi, ai kana tamin n wara ten.

⁴ Ko ji ye na ka ai sen mako, ka ban ka ai jɔrɔɔ lulen na.

⁵ N ye wa dɔɔnninfen jiiinin a ye dɔɔnnin ke. Baa, ai ra na ai la baaraden wara. Ai ti se bɔla yan wo ja a ma dɔɔnnin ke. A wa banda dɔɔnninna a ri sila mira ka wa.» Ii ka Iburahima jabi: «Ale le wo ri, wo tɛ baasi ri.»

⁶ Iburahima borimantɔ donda a la faaninbon na ka a fə Saran ye ko: «I kaliya ka farinin muun juma sumanifen ja sawa suman, ka a gbasi ka a ke buru ri.»

⁷ Iburahima ka a bori ka wa nisi warɛ rɔ, ka nisiden tɔlɔni do mira, mən sobo duman. A ka wo don a la jɔn do bolo. Jɔn wo ka a kaliya ka nisiden kannatɛɛ ka a sobo tibi.

⁸ Iburahima ka nɔnɔ sunɔni ni nɔnɔ kende ta, ka nisiden sobo tibini la woi lu kan ka wa wo bɛɛ sii london sawa kɔrɔ. Ii tɛɛ ye

dənninna tuma mən na, Iburahima ka a lo ii dafɛ jiri kərə.

9 Ii ka Iburahima majininka ko: «I muso Saran ye mi?» A ka a fɔ ko: «A ye faaninbon na.»

10 Kelen ka a fɔ ko: «N di na bɔ i fɛ jin tuma sandɔ. Wo ri a tɛrɛn i muso Saran da dence sɔrɔn.»

Saran siini tɛrɛ londance wo kɔfɛ faaninbon da la, ka a tolo malɔ a la.

11 Wo tuma, Iburahima ni Saran da kərə kosebɛ. Den sɔrɔn waati ra tamin Saran kan.

12 Saran ka kuma wo mən tuma mən na, a yelera a jɛrɛ ma, ka a fɔ ko: «Nde kərəni ba le. N cɛɛ fanan da cɛmɔɔya kosebɛ. N di se den sɔrɔnna wo rɔ, ka sewa wo rɔ wa?»

13 Wo rɔ, Allabatata ka a fɔ Iburahima ye ko: «Nfenna Saran ye yelera ka sika a den sɔrɔn ko rɔ a kərəya waati?»

14 Allabatata se kajala fen su juman de kɛla? Nin tuma sandɔ, n di na bɔ i fɛ yan. Wo ri a tɛrɛn i la muso Saran da dence sɔrɔn.»

15 Saran silanda ka wuya fɔ ko: «Nde ma yelɛ de!» Kɔni Allabatata ka a fɔ ko: «I yelera le jɔ!»

Iburahima ka Alla tara Sɔdɔmukailu ye

16 Nba, lɔndan woilu wuli mən keni ka wa, Iburahima wara ii bilasila. Ii sera tindi do kan ka ii ja lo Sɔdɔmu so fan fɛ lala.

17 Allabatata ka a fɔ a jɛrɛ ma ko: «N kɛtɔ mən kɛla, n di wo dokon Iburahima ma wa?»

18 Baa a ri kɛ jamatii ba ri, fanka ye mən na. Iburahima ri kɛ sababu ri, siya bɛɛ ri baraka sɔrɔn n bolo.

19 N da a jɛnematɔmɔn, kosa a ri a denilu ni a bɔnsɔn bɛɛ jamari ko ii ye n na sila taama telenbaya rɔ. Ni ii ka wo kɛ, n di n na teriya mafa, n ka mən ta Iburahima ye.»

20 Nba, Allabatata ka a fɔ Iburahima ye ko: «Sɔdɔmukailu ni Kɔmɔrikailu jalakili kan da siyaya. Ii la ko haramunnin a ra wara kosebɛ.

21 Wo rɔ, n wato ii ragbɛla, sa n di a lɔn ni ii ra kojuu kɛ ikomin a fɔra n jana ja mən ma.»

22 Cɛɛ woilu bɔra Iburahima tɔrɔfɛ ka wa Sɔdɔmu fan fɛ. Kɔni Iburahima lɔni tora Allabatata jəkərə.

23 A ka a madon a la ka a fɔ a ye ko: «Allabatata, i ri jahadi la mɔɔ telenniilu ni mɔɔ telenbaliilu bɛɛ jɔɔn kan wa?»

24 Ni i ka mɔɔ telenni biloolu tɛrɛn so kɔndɔ ye, i ri jahadi la so kɔndɔ mɔɔilu bɛɛ kan wa? I ti se so kɔndɔ mɔɔilu tola ye mɔɔ telenni biloolu woilu la ko kosɔn wa?

25 Ka mɔɔ telenniilu faa mɔɔ telenbaliilu fɛ, i tɛ ko su wo kɛla fewu. I tɛ sonna ka mɔɔ teleni ni mɔɔ telenbaliilu jate kelen di ka jahadi la ii bɛɛ kan. I tɛ ko su wo kɛla fewu! I le le dunɔra bɛɛ kititɛla ri, mən ye kojuu ni kojuma faranfaasila.»

26 Allabatata ka Iburahima jabi: «Ni n ka mɔɔ telenni biloolu tɛrɛn Sɔdɔmu, n di so kɔndɔ mɔɔ bɛɛ to ye mɔɔ juma biloolu woilu la ko kosɔn.»

27 Iburahima ka a fɔ a ye ikɔ tuun ko: «Maari, i ye dijɛ. N tɛ foyi ri fo banku, kɔni n ye n dajala ka kuma i ye.»

28 Ni i ka a tɛrɛn mɔɔ telenni tɛ mɔɔ biloolu bɔ don? Ni mɔɔ loolu dɔrɔn ka mɔɔ biloolu jan, i ri jahadi la so bɛɛ kan mɔɔ loolu woilu la ko kosɔn wa?» Allabatata ka a jabi: «Ni n ka mɔɔ telenni binaanin ni loolu tɛrɛn so kɔndɔ, n tɛ jahadi la so kan.»

29 Iburahima kumara a ye ikɔ ko: «Ni mɔɔ telenni ma tamin mɔɔ binaanin kan don?» Allabatata ka a fɔ ko: «Mɔɔ binaanin woilu la ko kosɔn, n tɛ jahadi la so kan.»

30 Iburahima ka a fɔ ko: «Maari, i jaandi, i kana diminya n ma, kɔni n ye kumala ikɔ. Ni i ka mɔɔ telenni bisawa dɔrɔn tɛrɛn so kɔndɔ don?» Allabatata ka a fɔ ko: «Ni n ka mɔɔ telenni bisawa tɛrɛn ye, n tɛ jahadi la so kan.»

31 Iburahima ka a fɔ ko: «Maari, ye n dijɛ. N ye n dajala ka kuma i ye ikɔ. Ni i ka a tɛrɛn ko mɔɔ telenni tɛ tamin mɔɔ muwan kan don?» Allabatata ka a jabi: «N tɛ jahadi la so kan mɔɔ muwan woilu la ko kosɔn.»

32 Iburahima ka a fɔ ko: «Maari, i kana diminya n ma. N na kuma dan de jin di. Ni mɔɔ telenni muume kɛra mɔɔ tan di don?» Allabatata ka a fɔ ko: «N tɛ jahadi la so kan mɔɔ tan woilu la ko kosɔn.»

33 Allabatata banni kumala Iburahima fɛ, a wara. Iburahima ka i kɔsɛ ka wa a wara.

19

Sɔdɔmu ni Kɔmɔri soilu Jahadi ja

1 Nba, melekɛ fila wo sera Sɔdɔmu wura fɛ. Luti tɛrɛ siini so donda la. A ka ii yen tuma mən na, a wulira ka wa ii laben ka majii bake ka ii tuwa.

2 A ka a fɔ ko: «N tiilu, ai jaandi, ai ye dijɛ ka na jiya n wara. Ai ye ai sen mako ka sii yan. Sɔma jona, n di sila di ai ma, sa ai ri wa ai la taama rɔ.» Melekailu ka Luti jabi: «ɛɛn. An di sii kenɛma yan.»

3 Kɔni Luti kumara ii ye ka a magbɛleya, fɔɔ ii sɔnda ka wa jiya a wara. A la mɔɔilu ka buru fununbali ni dɔnnin ba rabɛn. Luti ka wo bɛɛ sii a la lɔndanilu kərə. Ii ka dɔnnin kɛ.

4 Ka a tɛrɛn ii ma i la fɔlɔ, Sɔdɔmukailu bɔra fan bɛɛ rɔ ka na bon naminin. Kanberɛnilu wo, mɔɔbakərəilu wo, ii bɛɛ nara.

5 Ii ka ii kan nabɔ Luti ma ko: «Cɛɛ mən nani i wara yan su jin dɔ, ii ye mi? I ye ii lana an ma. An ye a fɛ ka an na ii fɛ.»

6 Luti bɔra bon na, ka bon da tuun lɔndanilu ma.

7 A ka fɔ: «N badɛnmailu. Ai jaandi, ai kana kojuu jin kɛ.

⁸ N denmuso fila ye yan, wo si ma cee lon folo. N di woilu lana ai ma ka ii di ai ma. Fen fen wa diya ai ye, ai ye wo ke ii la. Koni ai kana foyi ke cee jinilu la, baa ii nani londanya le la n wara.»

⁹ So kondoo moolu ka a fo i jooon ye ko: «Cee jin te foyi le ri foo london, koni sisen a ye a fe ka ke an na kuntii ri.» Ii ka a fo Luti ye ko: «I bo sila la an tema. Ni i ma i bo an yoro, an di men ke i la, wo ri juuya i la londoni ta ri.» Ii ka Luti tuntun fanka la ka sudunya bon na sa ii ri da kadi ka don.

¹⁰ Koni cee fila woilu ka da laka ka ii boloilu labo ka Luti mira. Ii ka a ladon bon na ka da soo tuma men na,

¹¹ Ii ka moolu bee ja fuyenya bonda koroo. Fen fen tere don ko ro bon na, woilu bee ja fuyenya, kanberen wo, maa bakoro wo, woilu bee. Wo ro, ii ka bonda jinin ka kana.

¹² Cee fila wo ka a fo Luti ye ko: «I la moo doilu ye so kondoo yan wa? I ye a bee labo so kondoo. I biran wo, i denceilu wo, i denmusoilu wo, i la moo bee labo,

¹³ baa an keto so jin bee halakila le. Ii jalakili kan da siyaya Allabatalla jana. Wo ro, ale le ka an lo ii halakila.»

¹⁴ Nba, Luti bora ka wa kuma a biranilu ye, menilu ka a denmusoilu mamira. A ka a fo ii ye ko: «Ai ye wuli. An ye an bori ka bo so kondoo. Allabatalla keto so halakila le!» Koni, Luti biranilu ka a kuma jate yelemako le ri.

¹⁵ Sooma da la, meleka woilu ka a fo Luti ye ka a magbeleya a ye ko: «I kaliya! I ye i muso ni i denmuso fila ta ka wa. Ni wo te, ai ri halaki so jahadi ro.»

¹⁶ Koni, Luti ka a la sumaya. Wo ro, ii ka a mira a bolo ma, a ni a muso ni a denmuso fila ka wa ii ri so kakan. Allabatalla kininkinira ii ma wo ja le ma.

¹⁷ Ii bo men keni so kondoo, meleka kelen ka a fo ii ye ko: «Ai ye ai bori ka wa ka ai jere kisi. Ai kana ai kofene. Ai kana ai lo dinban yoro si ro. Ai ye i bori ka wa koyinke kan, sa ai kana halaki.»

¹⁸ Luti ka fo: «Ee, n tii. I jaandi.

¹⁹ I ra ban ka n kisi, koni n ti se n borila foo koyinke kan. Sani n ye se ye, n di jahadi saron.

²⁰ I ja lo. I ma so wo yen, men ma jan yan na. So wo ka doo. N di se wo saronna. N tii, i jaandi. N ye n bori ka wa so mesen wo la, sa n di kisi.»

²¹ Meleka ka a fo ko: «Ale le wo ri. N da dijne wo ma. I kan so men ma wo ri, n te jahadi la wo kan.

²² Koni ai ye i kaliya ka wa don ye. Ni ai ma se ye, n ti se foyi kela.» So men Luti ka a fo a ma ko a dooman, so wo tao lara ko Sowari.

²³ Luti donda Sowari so kondoo ka a teren tele ra ye.

²⁴ Wo tuma, Allabatalla ka ta tinbiriki lamaa lajii Sodomu ni Komari kan ikomin

sanci kise. Allabatalla jere le ka wo lajii ka bo sankolo ro.

²⁵ Wo ro, Allabatalla ka so woilu bee janin, a ni dinban bee. Moolu bee halakira, a ni jiri ni bin bee.

²⁶ Ii watola, Luti muso ka kofene dinkira men do, a yelemanda ka ke koo kaba ri.

²⁷ Wo sooma da la jona, Iburahima wara kuma diya wo ro, a ni Allabatalla tun kumara i jooon fe dinkira men konin.

²⁸ A ka a ja lo ka Sodomu ni Komari soilu ragbe, a ni dinban bee. A ka sisi wulitola yen. Sisi bora ikomin ta wa jiri mira furu kondoo.

²⁹ Nba, Alla ka dinban so bee halaki tuma men na, a ka a miri Iburahima ma ka Luti kisi ta la halakili ma. Ta wo ka so bee halaki, Luti siini tere dinkira men do.

Luti ni a denmuso fila la ko

³⁰ Luti ma son ka to Sowari ka a masaron a silanni. Wo ro, a ka a denmuso fila ta ka wa ii ri koyinke kan. Ii ka ii sii falan na ye.

³¹ Lon do ro a denmuso koromamoo ka a fo a doomuso ye ko: «An fa ra koroya. Cee fanan te yan, men di an furu, ikomin a ye kela dunuya fan bee ro ja men ma.»

³² An ye dolo di an fa ma. A wa a min ka a ja laminin, an di an na a fe, sa an di den saron, sa an fa banson kana tunun dunuya ma.»

³³ Ii ka dolo di ii fa ma su wo ro. A ka a min foo ka a ja laminin. A denmuso koromamoo wara a la a fe. Luti ma a la tumana lon. A ma a wuli tumana fanan lon.

³⁴ Wo sooma da la, Luti denmuso koromamoo ka a fo a doomuso ye ko: «Su ro, n ka n la n fa fe. Su ba ko: an ye dolo di a ma iko. A wa a min ka a ja laminin, ile ri wa i la a fe, sa an fa banson kana tunun dunuya ma.»

³⁵ Ii ka dolo di ii fa ma su wo ro iko. A ka a min foo ka a ja laminin. A denmuso doomamoo wara a la a fe. Luti ma a la tumana lon. A ma a wuli tumana fanan lon.

³⁶ Nba, Luti denmuso fila bee ka kono ta Luti fe ja wo le ma.

³⁷ A denmuso koromamoo ka dence saron ka a tao la ko Mowabu. Mowabu banson men ye ye bi, wo benba le wo ri.

³⁸ A doomuso fanan ka dence saron, ka a tao la ko Benami. Amoni banson men ye ye bi, wo benba le wo ri.

20

Ko men taminda Iburahima ni Abimeleki tema

¹ Nba, Iburahima bora Mamere ka wa Nekebi, ka taa i sii Kadasi a ni Suri so fila tema. Ka a teren a ye Kerari,

² Iburahima ka a fo ye moolu ye Saran na ko ro ko: «N doomuso le.» Wo le ro, Kerari

mansa Abimeleki ka a la mɔɔilu lɔ Saran mirala kosa a ri a ke a la muso ri.

3 Kɔni su do rɔ, Alla ka a jere yiraka Abimeleki la sibo rɔ, ka a fɔ a ye ko: «Abimeleki i ja lɔ. A te men i ri faa de, baa i nɔ muso men mirala jin di, a furunin de.»

4 Wo ka a teren, Abimeleki tun ma a la Saran fe fɔlɔ. Wo rɔ, a ka Alla jabi: «Faama, i ri se n na jamana halakila hali an ma kojuu ke wa?»

5 A cee le ma a fɔ n ye ko a dɔɔmuso le jin di wa? Muso fanan ma a fɔ ko ale korɔce le wa? N kɔnin ka ko jin ke jusu gbeya le la. N ma kojuu ke.»

6 Alla ka Abimeleki jabi sibo kelen wo rɔ ko: «N ka a lɔn ko i ka ko jin ke jusu gbeya le rɔ. Wo le rɔ, nde le ka a ke, i ma i la a fe fɔlɔ ka ko haramunnin ke.

7 Nba, cee wo muso lase a ma. N na nabi de a ri. A ri madyali ke i ye sa i kana faa. Ni i ma a muso lase a ma, i ye la a la ko i ri faa fewu, i ni i la mɔɔ beɛ!»

8 Sɔɔma da la jona, Abimeleki ka a la mɔɔilu kili ka ko wo beɛ jafɔ ii ye. Ii ka wo men ka silan kojuyaya.

9 Abimeleki ka Iburahima kili ka a fɔ a ye ko: «Cee, i ka nfen ke an na jin de ten? N na kojuu su puman kela i la fɔ i ra kojuu jin jɔɔn nase nde ni n na jamana mɔɔilu ma? I ra men kela n na jin, mɔɔ ma kan ka wo ke i mɔɔjɔɔ na habadan!

10 I ka ko jin ke nfenna?»

11 Iburahima ka a jabi: «N tere ye n mirala le ko n te mɔɔ sɔɔn jamana jin dɔ, men silanni Alla ye. N ko yan mɔɔilu ri n faa n na muso kosɔn. Wo le rɔ, n ka a fɔ i ye ko n dɔɔmuso le.

12 Wo beɛ ni a ta, n dɔɔmuso bere bere le a ri. An beɛ ye fa kelen de la, kɔni an te na kelen na. N ka a furu ka a ke n muso ri.

13 Alla ka n nabo n fa wara tuma men na n ka wa taama rɔ, n ka a fɔ Saran ye ko: «I ka kan ka jumaya men ke n ye wo rɔ, wo le ye jin di. An wa wa yɔrɔ yɔrɔ, i ye a fɔ ye mɔɔilu ye ko «N korɔce le a ri.»»

14 Abimeleki ka Iburahima muso Saran nase a ma, ka saailu ni bailu ni nisiilu la a kan, a ni jɔnilu.

15 A ka a fɔ Iburahima ye ko: «N na jamana ragbe. A yɔrɔ men wa diya i ye, i ye wa i sii ye.»

16 A ka a fɔ Saran ye ko: «A ragbe! N da wodigbe waa kelen di i korɔce ma ka a yiraka ai wara mɔɔ beɛ la ko i ma kojuu ke. Mɔɔ beɛ ri a lɔn ko i ra jo sɔɔn.»

17 Iburahima ka Alla tara Abimeleki ye. Wo rɔ, Alla ka Abimeleki lakendeya, a ni a la muso ni a la jɔn muso beɛ, wo le rɔ ai ri se den sɔɔn ikɔ tuun

18 baa Allabatala tun da densɔɔnbaliya jankarɔ le bila Abimeleki muso beɛ la Iburahima muso Saran mira kosɔn.

21

Isiyaka sɔɔn ko

1 Allabatala hinara Saran na ikomin a tun ka a fɔ ja men ma. A ka lahidi men ta a ye fɔlɔ, a ka wo mafa.

2 Wo rɔ, Iburahima la cemɔɔbaya waati rɔ, Saran ka kɔnɔ ta ka dence sɔɔn a ye, waati men fɔni Alla bolo korɔmanna.

3 Saran ka dence men sɔɔn, Iburahima ka wo tɔɔ la ko Isiyaka*.

4 Isiyaka sɔɔn tele seyin, Iburahima ka a faaninta ke, ikomin Alla ka a jamari a ye ja men ma fɔlɔ.

5 Isiyaka sɔɔnda ka a teren Iburahima sɔɔn da san kemɛ bo.

6 Saran ka a fɔ ko: «Eɛ! Alla ra n nasewa fɔɔ n da jalɛn ka yeɛ bake. Ko jin wa fɔ mɔɔ men ye, wo fanan di sɛwa ka yeɛ n fe.»

7 Saran kumara ikɔ ko: «Yon tun di a fɔ Iburahima ye ko Saran di sin di den ma wa? Kɔni n da dence sɔɔn a ye, ka a teren a ra cemɔɔya kosebe.»

Hajara ni a den gbɛnda

8 Nba, den bonyara. Ii ka a da bɔ sin na lɔn men dɔ, Iburahima ka tolɔn ba ke.

9 Misiranka muso Hajara ka dence men sɔɔn Iburahima ye, wo tere ye Isiyaka mayelela. Saran ka wo yen

10 ka a fɔ Iburahima ye ko: «I ye jɔnmuso wo ni a dence gbɛn. N dence Isiyaka le dɔɔn di ke i cetala ri. A dence te ke i cetala ri fewu!»

11 Saran na kuma wo gbara Iburahima la kosebe, ka a masɔɔn Isumayila fanan ye a den de ri.

12 Kɔni Alla ka a fɔ a ye ko: «Iburahima, wo kana gba i la i dence ni i la jɔnmuso la ko. Saran ba fen fen jinin i fe, i ye wo ke a ye, baa n ka bɔnsɔn men lahidi ta i ye, bɔnsɔn wo bɔɔ Isiyaka le rɔ.

13 Kɔni n di i la jɔnmuso dence bɔnsɔn fanan siyaya ka a ke jamatii ri ka a masɔɔn a bɔra ile le rɔ.»

14 Wo duusagbeni, Iburahima ka buru ta ka a di Hajara ma, ka ji ke jikɛfen gbololama kɔndɔ ka wo fanan di a ma. A ka a den di a ma ko ii ye wa. Hajara bɔra Iburahima wara wo rɔ ka wa a mataama wula kɔndɔ, Beri-Seba so kɔkan.

15 Ii ka ii mataama wula kɔndɔ haan ji banda jikɛfen kɔndɔ. Ji banda tuma men na, Hajara ka a den to jirinin do lulen na.

16 A ka a mabɔ a den na ko bijɛ sɔmɔndiya ko kelen jatela ka a sii, baa a ka a miri ko a te a fe ka a den faatola yen. A ka a sii ye ka kasi kojuyaya.

* 21:3 Isiyaka korɔ ye le ko a ye yeɛla

¹⁷ Kɔni Alla ka den kasi kan men. Wo rɔ, Alla la meleka ka a kan nabɔ Hajara ma ka bɔ sankolo rɔ. A ka a fɔ ko: «Hajara, nfen keni? I kana silan. Alla ra i den kasi kan men.»

¹⁸ I wuli ka wa den bolo mira. N di a bɔnsɔn siyaya ka a ke jamana ba ri.»

¹⁹ Alla ka Hajara ja laka. A ka kɔlɔn do yen. A wara jikefen nafa ji rɔ ka na a di den ma. Den ka ji min.

²⁰ Alla tora den fe. A kunbayara, ka a sii wula kɔndɔ ka a ke biɲefilila ri.

²¹ A siini tere Paran wula kɔndɔ. A na ka Misiranka muso do furu ka wo di a ma.

Ibrahim ni Abimeleki la teriya

²² Nba, lon do rɔ Abimeleki ka a la keleden kuntii Pikɔli ta ka wa Ibrahim wara. A ka a fɔ Ibrahim ya ko: «Alla ye i fe i la ko beɛ rɔ.»

²³ Wo rɔ, n ye a fe i ye i kali Alla la yan bi, ko nde ni n denilu, a ni n mamarenilu, ko i te an si janfa. I ye london de ri n na jamana rɔ yan. N ka jumaya men ke i ye wo rɔ, n da wo ke. Wo ja kelen ma, i ka kan ka jumaya wo ke n ye, i ye wo ke. I ye an na jamana men da bi, i ka kan ka jumaya men ke wo la mɔɔilu ye, i ye wo fanan ke.»

²⁴ Ibrahim ka a fɔ ko: «Ale le wo ri, n da n kali wo la.»

²⁵ Kɔni Ibrahim ka Abimeleki jalaki kɔlɔn do la ko rɔ, baa Abimeleki la jonilu tun da wo mira fanka la.

²⁶ Abimeleki ka Ibrahim jabi: «N ma a lon n na jon men ka kɔlɔn mira. Ile ma foyi fɔ n ye. N ma a lon fɔ bi.»

²⁷ Ibrahim ka a la saa doilu bɔ, a ni a la bailu a ni a la nisiilu bɔ ka a di Abimeleki ma, ii la teriya rɔ.

²⁸ Ibrahim ka saadenni musoman wɔrɔnwula gberɛ fanan bɔ a la saa kuru rɔ.

²⁹ Abimeleki ka a majininka ko: «I ka saaden musoman wɔrɔnwula jin bɔ nfenna ko rɔ?»

³⁰ Ibrahim ka a fɔ ko: «Saadenni musoman wɔrɔnwula jin mira. Ii ye ke an sere ri ka a yiraka ko nde le ka kɔlɔn jin sen.»

³¹ Wo le rɔ, ii ka dinkira wo tɔɔ la ko Beri-Seba†, baa Ibrahim ni Abimeleki ka ii kali ii jɔɔn ye dinkira wo le rɔ.

³² Ii ka ii kali ii jɔɔn ye tuma men na, Abimeleki ni a la keleden kuntii Pikɔli ka ii kɔse ii wara Filisiti jamana rɔ.

³³ Ibrahim ka tamarisiju turu Beri-Seba ka Allabatala bato, Maari men te banna kɔnin.

³⁴ Ibrahim mɛnda Filisiti jamana wo rɔ ka waati jan ke ye.

22

Alla ka Ibrahim korɔbɔ a dence la ko rɔ

¹ Nba, waati wo taminni kɔ rɔ, Alla ka Ibrahim korɔbɔ. A ka a kili ko: «Ibrahim.» Ibrahim ka a fɔ ko: «Naamun.»

² Alla ka a fɔ ko: «I ye Isiyaka ta, i dence kelen pe, men duman i ye. I ye wa a ri Morija mara rɔ. N di koyinke do yiraka i la ye. I ye wa koyinke wo kan ka Isiyaka ke saraka ri ka n sɔ a la ye. I ye a faa ka a janin ka a ke buuri ri.»

³ Wo Duusa gbeni, Ibrahim wulira jona ka lɔ tɛɛ Alla sɔlifen janin kanma ka a la fali rabɛn. A ka a la jonɛɛ fila kili, a ni a dence Isiyaka. Ii beɛ ka sila mira ka wa. Alla ka dinkira men ko fɔ a ye, ii wara ye.

⁴ Ii ka tele sawa ke taaman na. Ibrahim ka a ja lɔ wula jan na ka dinkira wo yen.

⁵ Ibrahim ka a fɔ a la jonilu ye ko: «N ni n dence watɔ koyike wo kan ka Alla bato. Ai ye an makɔnɔ fali dafɛ yan. An natɔ.»

⁶ Ibrahim ka Alla sɔlifen janin lɔɔ sii a dence Isiyaka kun ma, ka a la muru ta, a ni takise. Ii fila wara ii jɔɔn fe.

⁷ Isiyaka ka a fɔ a fa ye ko: «N fa.» Ibrahim ka a fɔ ko: «Naamun.» Isiyaka ka a fɔ ko: «Takise ye an bolo, lɔɔ fanan ye an bolo. Saadennin ye mi, an ye men kela saraka janinta ri Alla ma?»

⁸ Ibrahim ka a jabi: «N den, Alla ri an mako ja ka saadennin ko janabɔ.» Ii fila tora wa la i jɔɔn fe.

⁹ Dinkira men ko fɔni a ye Alla bolo, ii sera ye. Ibrahim ka saraka janin diya lɔ ka lɔɔ la wo kan. Wo keni, a ka a dence Isiyaka sidi ka a lala saraka janin diya kan lɔɔ kun na.

¹⁰ A ka a la muru ta ko a ye a dence kannateɛla.

¹¹ Kɔni Allabatala la meleka tora sankolo rɔ ka a kan nabɔ Ibrahim ma ko: «Ibrahim, Ibrahim!» Ibrahim ka a fɔ ko: «Naamun.»

¹² Meleka ka a fɔ ko: «I kana i bolo lase i den ma de! I kana foyi ke a la. N da a lon sisen ko i silanni Alla ye, ka a masɔrɔn i ma i ban ka i dence kelen pe di Alla ma.»

¹³ Ibrahim ka a ja lɔ ka saaji do yen. A mirani a kere ma tunin do rɔ. Ibrahim wara saaji wo mira ka a ke saraka ri Allabatala sɔ kanma a dence nɔ rɔ. A ka a faa ka a janin ka a ke buuri ri.

¹⁴ Ibrahim ka dinkira wo tɔɔ la ko: «Allabatala ri mɔɔ mako ja.» Wo le rɔ, mɔɔilu ye a fɔla bi ko: «Allabatala ri mɔɔ mako ja a la koyinke kan.»

¹⁵ Allabatala la meleka tora sankolo rɔ ka Ibrahim kili a sɔna filana rɔ,

¹⁶ ka a fɔ a ye ko: «Allabatala ka a fɔ ko: «I ma i ban i dence kelen pe faala ka a ke saraka ri ka a di n ma. Ikomɛn i ra wo ke, n da n kali n jeɛ tɔɔ la, ko

† 21:31 Beri-Seba kɔrɔ ye le ko Teriya Kɔlɔn

¹⁷ i ri baraka. N di i bɔnson siyaya ikomin lolo ye sankolo rɔ ja men ma, wala kɔɔji da la kɔɔ siyaman ye ja men dɔ. I bɔnson di se ii juuilu la, fɔɔ ka woilu la soilu mira ii la.

¹⁸ Wo ri kele sababu ri, siya bɛɛ ri baraka sɔɔn n bɔlo i bɔnson fe, baa i ra n kan mira ka a ke.»

¹⁹ Nba, Ibrahima ni a dence ka ii kɔse ka wa a la jɔnilu teren ye. Ii bɛɛ ka sila mira ka wa Bɛri-Seba. Ibrahima ka a sii ye le ka men.

²⁰ Waati wo taminni, a fɔra Ibrahima ye ko a badenma cɛɛ Nakɔri muso Milika fanan da denceilu sɔɔn.

²¹ A dence fɔlɔma tɔɔ ko Usi. A dence filana tɔɔ ko Busi. A dence sawana tɔɔ ko Kemuheli. Kemuheli wo ye Aramu fa le ri.

²² Milika dence naaninna tɔɔ ko Kesedi, ka Haso tuun wo la, ka Pilidasi tuun wo la, ka Jidilafe tuun wo la, ka ban ka Betuweli tuun wo la.

²³ Betuweli wo le denmuso le Rebeka ri. Milika a dence seyin wo le sɔɔn Ibrahima badenma cɛɛ Nakɔri ye.

²⁴ Nakɔri jɔn muso*, men tɔɔ ko Rehumu, wo fanan ka denceilu sɔɔn a ye. Wo denceilu tɔɔ le ten: Tebaki, Kahamu, Tahasi a ni Maaka.

23

Saran na saya

¹ Saran ka san kemɛ ni san muwan ni wɔɔnwula bɔ tuma men na,

² a sara Kanaan jamana Kiriyati Ariba so kɔndɔ, men tɔɔ bi ko Heburɔn. Ibrahima ka a sii Saran su kun na a ka kasi.

³ Ibrahima bɔra a muso Saran su dafɛ, ka wa kuma Hetika ye,

⁴ a ka a fɔ ko: «Nde ye londan de ri ai wara yan. Ai ye dinkira do san n ma, sa n di a ke kaburu so ri ka n muso su don ye.»

⁵ Hetika ka Ibrahima jabi:

⁶ «An fa, i tolo malɔn kan na. Ie ye Alla la faamaden de ri an tema yan. An na kaburu so dinkira men ba diya i ye, i ye i la su don ye. An si te an ban wo ma ka an na duu di i ma. I ye i muso su don.»

⁷ Ibrahima ka a wuli ka a majii Hetikailu jana.

⁸ A ka a fɔ ii ye ko: «Nba, ni ai sɔnda n ye n muso sutura, ai jaandi, ai ye Sohari dence Efurɔn madiya n ye.»

⁹ Falan men ye a bolo Makipela, a la sene kɔnkɔ fe kɔnin, a ye wo san n ma. A sɔnkɔ wa ke wodi men di, n di wo di a ma ai jɔkɔɔ yan, sa dinkira wo ri ke n na kaburu so ri.»

¹⁰ Wo ka a teren Efurɔn jere siini Hetika tema so donda la ye, baa ale fanan tere

Hetika de ri. A ka Ibrahima jabi jama bɛɛ jana ko:

¹¹ «An fa, i tolo malɔn kan na. N di sene ni falan bɛɛ di i ma ka a la a jɔn kan. N ye a bɛɛ dila i ma ka n badenmailu ke a sere ri. Wa, i muso su don.»

¹² Ibrahima ka a majii so kɔndɔ mɔɔ bɛɛ jana.

¹³ A ka a fɔ Efurɔn ye wo bɛɛ jɔkɔɔ ko: «I jaandi, i tolo malɔn na. N di sene jin sankɔ di i ma. I ye a mira, sa n di wa n muso su don ye.»

¹⁴ Efurɔn ka a fɔ Ibrahima ye ko:

¹⁵ «N na faama, i tolo malɔn na. Sene jin sankɔ te tamin wodigbe kilo naanin a ni tala la. Wo ri nfen ja nde ni ile tema? Wa i muso su don.»

¹⁶ Efurɔn ka sene sankɔ men fɔ, Ibrahima sɔnda wo ma. A ka wodigbe wo suman Hetika bɛɛ jana ka a di Efurɔn ma, wodigbe kilo naanin a ni tala la, ka ben julailu la sumanni ja ma.

¹⁷ Wo rɔ, Ibrahima ka Efurɔn na sene san a ma, sene men tere Makipela, Mamere fan fe. Sene wo ni a falan ni a jiri bɛɛ haan ka wa se sene dan na,

¹⁸ wo bɛɛ kera Ibrahima ta ri. Hetika men bɛɛ siini tere laden dɔ so donda la ye, woilu kera ii sere ri.

¹⁹ Ibrahima bɔra ye ka a wa a muso Saran su don falan na Makipela, Mamere fan fe Kanaan jamana. Mamere wo tɔɔ le fanan ko Heburɔn.

²⁰ Wo le kosɔn, sene wo ni a falan bɛɛ kera Ibrahima ta ri, ka a ke a la kaburu so ri. A ka wo san Hetika de ma.

24

Isiyaka ka Rebeka furu

¹ Nba, Ibrahima kɔɔyara kosebe, Allabatala tun ka baraka don a la ko bɛɛ rɔ.

² Lon do rɔ, a ka a demenba kili, men ye a la nanfulu kunnasiila ri, a ka a fɔ a ye ko: «I bolo la n woro kɔɔ ka lahidi ta n ye ka i kali.

³ An siini Kanaanka le tema yan, kɔni n ye a fe i ye i kali Allabatala tɔɔ rɔ, men ye sankolo ni duukolo tii ri, ko i te Kanaanka denmuso si furu ka a di n dence ma.

⁴ I ye i kali ko i ri wa n fa jamana rɔ, ka wa denmuso do furu n dence Isiyaka ye n badenmailu wara.»

⁵ Demenba wo ka a fɔ ko: «Ni denmuso ma sɔn ka na nde kɔfe yan don? N ye wa i dence ri i fa jamana rɔ wa?»

⁶ Ibrahima ka a fɔ ko: «Een de! I kana wa n dence ri ye fewu!

⁷ Allabatala Alla, men ye sankolo tii ri, wo ka n nabɔ n fa so la, ka n nabɔ n sɔɔn jamana rɔ. A kumara ka a kali n ye ko a ri jamana jin di n bɔnson ma. Ale le jere keto a

* 22:24 jɔn muso la sariya sebeni Hɔɔya suran 21 kuma diya 7 haan 11 kondo. Jɔn de woilu ri, a ka menilu ke a muso ri.

la meleka bilala i jɛ ka wa n fa jamana rɔ, sa i ri muso do sɔrɔn n dence yɛ ye.

⁸ Ni muso ma sɔn ka na i kɔfɛ, wo kalili kunko ri bɔ i ma, kɔni i kana wa n dence ri de!»

⁹ A demenba ka a bolo la a tii Iburahima woro korɔ ka a kali ko a ri wo bɛɛ ke.

¹⁰ Wo rɔ, Iburahima la demenba ka jɔɔmɛ tan ta a tii la jɔɔmɛilu rɔ ka wa Nakɔri la so la, Aramu Naharayimu mara rɔ. A tii la fen juma ba doilu wara a kun ma.

¹¹ A se mɛn kɛni ye, a ka jɔɔmɛilu lala kɔlɔn da la so kɔkan. A donda wura da le fɛ, musoilu ye wala ji ta diya kɔlɔn da la waati mɛn dɔ.

¹² A ka Alla tara ko: «Allabatala, n tii Iburahima Maari Alla, i jaandi, i ye n na sila diya n na bi. I ye jumaya kɛ n tii Iburahima yɛ.

¹³ N lɔni kɔlɔn da la yan, so kɔndɔ sunkurunilu ri na ji ta diya yan sisen.

¹⁴ N ba a fɔ sunkurun mɛn ye ko: «I la jitaŋen najii ka n sɔ ji rɔ, n ye n min», ni wo ka n sɔ, ka ban ka n na jɔɔmɛilu fanan namin, nba sunkurun wo ye kɛ i la baa-raden Isiyaka muso ri, i jɛɛ ka mɛn nateɛ a ma. Ni wo bɛɛ kera, n di a lɔn ko i ra jumaya kɛ n tii yɛ ka a masɔrɔn i ra kɛ a Maari Alla ri.»

¹⁵ Sani a ye ban Alla matarala, Rebeka nara ka a tɛrɛn a la jitaŋen ye a kanbankun kan. Rebeka ye Betuweli denmuso le ri. Betuweli ye Milika dence le ri. Milika ye Nakɔri la muso le ri, Iburahima kɔrɔɛ kɔnin.

¹⁶ Sunkurun wo kɛnɔi kɔsɛɛ. A ma cɛɛ lɔn fɔlɔ. A wara ji ta diya, ka a la jitaŋen nafa ka a kɔsɛ.

¹⁷ Iburahima demenba ka i bori ka wa a labɛn, ka a fɔ a yɛ ko: «N na, i jaandi, i ye n sɔ ji rɔ, n ye n min.»

¹⁸ Sunkurun ka a kaliya ka a la jitaŋen majii, ka cɛɛ wo jabi: «N fa, i min.» A ka a la jitaŋen mira a bolo la ka cɛɛ sɔ ji rɔ.

¹⁹ A banni ji minna, sunkurun ka a fɔ ko: «I lɔ, n di wa ji ta ka i la jɔɔmɛilu fanan sɔ ji rɔ. A bɛɛ ye ii min ka wasa.»

²⁰ A ka i kaliya ka a la jitaŋen najii ka ji kɛ kolofɛn na jimɛn kɔndɔ ka i bori ka wa ji ta iko. A tora ji tala ka na haan jɔɔmɛilu bɛɛ banda ii minna.

²¹ A tɛɛ ye baara wo kan tuma mɛn na, cɛɛ wo ka a lɔ ka a mafɛnɛ. A ma foyi fɔ. A ka sunkurun korɔsi ka a lɔn ni Allabatala da a la sila diyala.

²² Jɔɔmɛ bɛɛ banda ji minna tuma mɛn na, cɛɛ ka nundɔlafɛn sanin do labɔ, mɛn sumannin di karamun loolu bɔ. A ka bolɔlafɛn sanin fila fanan nabɔ, mɛn sumannin di karamun kɛmɛ a ni karamun tan ni loolu bɔ.

²³ A ka sunkurun majininka ko: «Hakɛ to, yon denmuso ye ile ri? I fa ri sɔn ka nde ni n taamajɔɔnɛni lu jiya a wara wa?»

²⁴ Rebeka ka a jabi: «Nakari ni Milika dence Betuweli, wo denmuso le nde ri.

²⁵ Ai ri jiya diya sɔrɔn an wara. Bin ni fira siyaman ye an bolo fanan ka a di i la jɔɔmɛilu ma.»

²⁶ Cɛɛ ka wo mɛn ka a tin birin ka Allabatala bato.

²⁷ A ka a fɔ ko: «N di Allabatala tando, n tii Iburahima Maari Alla, a ma ban a la kaninteya ma. Allabatala le ka a lɔ n jɔrɔ ka n na n di n tii Iburahima badenmailu ma yan.»

²⁸ Sunkurun ka a bori ka wa a bɛɛ jafɔ mɔɔilu ye a na wara.

²⁹ Wo ka Rebeka kɔrɔɛ do tɛrɛn ye, mɛn tɔɔ ko Laban. Wo ka wo bɛɛ mɛn tuma mɛn na, a bɔra ka a bori ka wa cɛɛ wo kɔ kɔlɔn da la,

³⁰ baa Laban tun ka nundɔlafɛn ni bolɔlafɛn yen a dɔɔmuso bolo la. Rebeka ka a dantɛɛli mɛn kɛ, Laban tolo tɛɛ ye wo bɛɛ la. A sera kɔlɔn da la, ka cɛɛ lɔni tɛrɛn a la jɔɔmɛilu dafɛ.

³¹ Laban ka a fɔ a yɛ ko: «N fa, ile, Allabatala ka baraka don ile mɛn na kɔ rɔ, nfenna i lɔni kɔkan yan? An ye wa lu ma. N da dinkira rabɛn i ye, ka dinkira fanan dabɛn i la jɔɔmɛilu ye.»

³² Wo rɔ, cɛɛ wara Laban kɔfɛ lu ma. Ii sisen ye, Laban ka jɔɔmɛilu la donin bɛɛ lajii, ka bin ni fira di ii ma. A nara ji di cɛɛ ni a taamajɔɔnɛni lu ma. Ii ka ii sen mako.

³³ A ka dɔɔnnin sii ii korɔ. Kɔni cɛɛ ka a fɔ ko: «N tɛ dɔɔnnin kɛla fɔlɔ, fo n ye dantɛɛli kɛ fɔlɔ.» Laban ka a jabi: «Ale le wo ri. I ye dantɛɛli fɔlɔ kɛ.»

³⁴ Cɛɛ ka a fɔ ko: «N ye Iburahima demenba le ri.

³⁵ Allabatala ka baraka don n tii la wo rɔ kɔsɛɛ ka a kɛ nanfulutii ri. A ra saa ni baa ni nisiilu di a ma, a ni wodigbɛ ni sanin, a ni jɔnɛni ni jɔnmusoilu, a ni jɔɔmɛilu ni falɛilu.

³⁶ N tii Iburahima muso Saran ka dence sɔrɔn a ye a la musokɔrɔɔbaya waati rɔ. N tii ra a bolofɛn bɛɛ di a dence wo le ma.

³⁷ Nba, lɔn do rɔ, n tii ka a fɔ n ye ko n ye n kali a yɛ ko a siini Kanaan bɔnsɔn wara mɛn dɔ jɛn, ko n kana sɔn ka wo denmuso si furu a dence ye.

³⁸ Ko n ye wa a fa jamana rɔ ka muso jinin a dence ye a badenmailu wara.

³⁹ N ka a majininka ko ni denmuso ma a sɔn ka na n kɔfɛ don?

⁴⁰ A ka n jabi a ye taamala ka bɛn Allabatala mɛn kan ma, wo jɛɛ ri a la meleka bila n jɛ ka n na sila diya n na, kosa n di muso furu a dence ye a badenmailu wara a fa jamana rɔ.

41 N tii ka a fɔ ko n ba se a fa la jamana rɔ, ko ni a badenmailu ka i ban muso dila n ma, ko n na kalili kunko ri bɔ n ma wo rɔ. Ko kalili kunko wo tɛ bɔ n ma ja gbɛrɛ si ma fɔ wo ba kɛ.

42 «Nba, n se mɛn kɛni kɔlɔn da la bi, n ka Alla matara ko: «Allabatala, n tii Iburahima Maari Alla, i jaandi, i ye n na sila diya n na.

43 N lɔni kɔlɔn da la yan. Sunkurun mɛn ba na ji ta diya yan, ni n ka a fɔ wo ye ko: «Na, i ye i la jitafen najii ka n sɔ ji rɔ.»

44 ni a ka n jabi: «Do min, n ye wa do fanan ta ka na a di i la jɔɔmɛilu ma,» nba sunkurun wo ye kɛ n tii la dence la muso ri, Allabatala jɛrɛ ka mɛn nateɛ a ma.»

45 Nba, sani n ye ban madiyali kɛla n kɔndɔ, n ka Rebeka natɔla yen. A la jitafen ye a kanbankun kan. A wara jitafen wo lafa. N ka a fɔ a ye ko: «N na, n sɔ ji rɔ.»

46 A ka a kaliya ka jitafen majii a kanbankun na ka a fɔ ko: «I min. N di i la jɔɔmɛilu fanan sɔ ji rɔ.» Wo rɔ, n ka n min. N banni n minna, a ka n na jɔɔmɛilu fanan sɔ ji rɔ.

47 N ka a majininka ko: «Yon denmuso ye ile ri?» A ka a fɔ ko: «Nakɔri ni Milika dence Betuwɛli denmuso le nde ri.» N ka nundɔlafɛn don a nun dɔ, ka a bolɔlafɛn bila a bolo la.

48 N ka n tin birin ka Allabatala bato, n tii Iburahima Maari Alla kɔnin. N ka wo tando ka a masɔrɔn a ka a lɔ n jɔrɔ ka na n di n tii Iburahima badenmailu wara, ka ii denmuso sɔrɔn n tii dence ye.

49 Nba, ni ii ye a fɛ ka kaninteya yirika n tii la, ai ye wo fɔ n ye. Ni ai fanan ti se wo kɛla, ai ye wo fɔ n ye, kosa n ka kan ka mɛn kɛ, n ye wo kɛ.»

50 Laban ni Betuwɛli ka a jabili kɛ ko: «Ko jin bɔni Allabatala jɛrɛ le rɔ. An ti se wo masɔɔla.

51 Rebeka le jin di. A ta, i ye wa a ri. A ye kɛ i tii dence la muso ri, ikɔ Allabatala a ra a latɛɛ ja mɛn ma.»

52 Iburahima demɛnba ka jabili wo mɛn tuma mɛn na, a ka a jakɔrɔ bɛn duu ma ka Allabatala bato.

53 A ka wodigbɛ masidilifɛn ni sanin masidilifɛn labɔ ka woilu di Rebeka ma, a ni faanin. A ka fen juma bailu di a kɔrɔcɛ ni a na fanan ma.

54 Wo rɔ, kuma wo banni, cɛɛ ni a taamaɔɔnilu ka dɔɔnnin kɛ, ka ii min, ka su si. Ii kununni sɔɔma da la, cɛɛ ka a fɔ Rebeka la mɔɔilu ye ko: «Ai ye sila di n ma sa n di n kɔsɛ n tii wara.»

55 Rebeka kɔrɔcɛ ni a na ka jabili kɛ ko: «A to sunkurun ye tele tan jɔɔn kɛ an fɛ yan fɔlɔ. Wo ba tamin, a ri wa.»

56 Cɛɛ ka a fɔ ko: «Ai jaandi, ai kana n nanɔɔ butun, baa Allabatala a ra n na sila diya n na. Ai ye a to n ye kɔsɛ n tii wara jona.»

57 Ii ka a jabi: «Nba, an ye sunkurun kili ka a majininka.»

58 Ii ka Rebeka kili ka a majininka ko: «I ri taa cɛɛ jin kɔfɛ sisen wa?» A ka a fɔ ko: «N di wa.»

59 Wo rɔ, ii ka ii badenma muso Rebeka bila ka wa Iburahima demɛnba ni a taamaɔɔnilu kɔfɛ. Jɔnmuso mɛn ka a mamira, wo wara Rebeka malɔ.

60 Ii watɔla, Rebeka wara mɔɔilu duwara a ye. Ii ka a fɔ ko: «An badenma muso, Alla ye i bɔnsɔn siyaya ka a kɛ mɔɔ waa siyaman siyaman di, Alla ma wo kɛra. Alla ye ii se ii juulu la, Alla ma wo kɛra.»

61 Rebeka ni a la jɔnmusoilu ka ii rabɛn ka yeɛ jɔɔmɛilu kan, ka ii bila Iburahima demɛnba kɔfɛ. A wara Rebeka ri wo ja le ma.

62 Wo ka a tɛrɛn, Isiyaka ra bɔ Beri Lasayi Rɔyi fan fɛ, Nɛkɛbi mara rɔ.

63 Lon do rɔ, Isiyaka wara a mataamala diya wula kɔndɔ wura da fɛ. A ka a ja lɔ ka jɔɔmɛilu natɔla yen.

64 Rebeka ka a ja lɔ ka Isiyaka yen tuma mɛn na, a jira ka bɔ a la jɔɔmɛ kan.

65 A ka Iburahima demɛnba majininka ko: «Mɛn bɔtɔ wula rɔ ka na an kumbɛn jin, yon de wo ri?» Cɛɛ ka a fɔ ko: «N tii le wo ri.» Wo rɔ, Rebeka ka a la kunnabirin kɛ a kun na.

66 Nba, cɛɛ tun ka fen fen kɛ a la taama rɔ, a ka wo bɛɛ jafɔ Isiyaka ye.

67 Isiyaka wara Rebeka ri a na Saran na faaninbɔn na, ka a furu ka a kɛ a muso ri. Isiyaka ka Rebeka kanin kɔsɛbɛ, a diyara a ye. Wo rɔ, Isiyaka jususumara a na la saya ko rɔ.

25

Iburahima la saya

1 Nba, Iburahima ka muso gbɛrɛ furu, mɛn tɔɔ ko Kɛtura.

2 Wo ka denceilu sɔrɔn Iburahima ye: Simiran, Jokisan, Medan, Madiyan, Sisibaki a ni Suwahi.

3 Iburahima dence Jokisan fanan ka dence fila sɔrɔn: Seba ni Dedan. Dedan denceilu kɛra Asirikailu ni Letusikailu ni Lemikailu le ri.

4 Iburahima dence Madiyan denceilu le ten: Efa, Eferi, Hanɔki, Abida a ni Elida. Wo bɛɛ ye Kɛtura bɔnsɔn de ri.

5 Iburahima ka a cɛ bɛɛ di Isiyaka le ma,

6 kɔni a ka a jɔn muso tɔilu denceilu fanan sɔ fen doilu rɔ. Sani a ye sa, Iburahima ka woilu lawa telebɔ jamana rɔ, ka ii mabɔ a dence Isiyaka la.

7 Iburahima si san bɛɛ ladɛnnin kɛra san kɛmɛ ni san biworɔnwula ni san loolu le ri.

8 A ka a la kɔrɔya diya bɔ kɔsɛbɛ ka sa ka la a benbailu kan.

⁹ A dence fila, menilu ye Isiyaka ni Isumayila ri, woilu ka a su don Makipela falan na, Mamere fan fe. Dinkira wo tere ye Hetika Sohari dence Efuron bolo koroman na,

¹⁰ koni Iburahima ka wo le san a ma. A ni a muso Saran su donda ye.

¹¹ Iburahima sani ko ro, Alla ka baraka don a dence Isiyaka la ko ro. Isiyaka siini tere Beri Lasayi Royi le la.

Isumayila banson

¹² Nba, Iburahima dence Isumayila banson de jin di, Saran na jonmuso Misiranka Hajara a ka men saron Iburahima ye.

¹³ Isumayila denceilu too le jin di, ka ben ii saron waati ma. A dence folo too ko Nebayoti, ka Kedari tuun wo la, ka Adibeli tuun wo la, ka Mibisamu tuun wo la,

¹⁴ ka Misima tuun wo la, ka Duma tuun wo la, ka Masa tuun wo la,

¹⁵ ka Hadadi tuun wo la, ka Tema tuun wo la, ka Jeturi tuun wo la, ka Nafisi tuun wo la, ka Kedima tuun wo la.

¹⁶ Isumayila denceilu le wo ri, menilu kera faama tan ni fila le ri, ka ii sii kabila tan ni fila kun na, bee ni ii la so.

¹⁷ Isumayila ka san keme ni san bisawa ni san waronwula le saron, ka sa ka la a benbailu kan.

¹⁸ A banson siini tere Asuri so sila la, Misiran telebo fan fe, Habila ni Suri soilu tema. Ii ni ii badenma tere ma i sii i jon fe.

¹⁹ Nba, Iburahima dence Isiyaka banson de jin di. Iburahima ka Isiyaka saron.

²⁰ Isiyaka saron ka san binaanin bo tuma men na, a ka Rebeka furu. Rebeka fa le tere Betuweli ri. Betuweli ye Aramu banson do le ri ka bo Padani Aramu. Rebeka koroce le tere Aramu banson Laban di.

²¹ Isiyaka ka Allabatata matara a muso ye ka a masaron a tere densaronbali le ri. Allabatata ka a la tarali kan mira, Rebeka ka filani konota.

²² Ka a teren ii ma saron folo, denilu bilara i jon na ii na konota ro. Rebeka ka a fo ko: «Nfenna jin ye kela n na?» A wara Allabatata majininka ko wo ma.

²³ Allabatata ka a jabi:

«Jamana fila le ye i konota.

Jamana fila ri bo i konota ro.

Kelen fanka ri bonya kelen ta ri.

Koromamoo ri ke doomamoo la baaraden de ri.»

²⁴ Nba, Rebeka moyi lon seni, a moyira filani le la.

²⁵ Men foloma saronda, wo wulenni de tere, si le tere ye a fari ma. Wo ro ii ka wo too la ko Esawu.

²⁶ Wo ko ro, a dooce nara, a koroce sen tintiri mirani a bolo. Ii ka wo too la ko Yakuba. Rebeka ka ii saron ka a teren Isiyaka saron da san biworo bo.

²⁷ Denilu bonyara ka ke kanberen di. Esawu kera donso fadiman di, waa ro taama diyara a ye. Koni, Yakuba kera mao maa-sumanin di, a tun te a mabola faaninbon na kosebe.

²⁸ Esawu duman tere Isiyaka ye, ka a masaron a tere ye sobo saronna Esawu le sababu le ro. Yakuba duman tere Rebeka ye.

²⁹ Lon do ro, Yakuba tere ye soso tibila. Esawu konkoto ba nara ka bo wula kondota.

³⁰ A ka a fo Yakuba ye ko: «Konko ba le n na jin. I jaandi, i ye n so i la soso wulen do. N ye a doon.» Nba, kuma wo kera sababu ri, moolu ka a fo Esawu ma ko Edomu*.

³¹ Yakuba ka a jabi: «Ni i ka i la koromamooya di n ma folo, n di i so.»

³² Esawu ka a fo ko: «Konko keto n faala. Koromamooya ye nfen jala n ma?»

³³ Yakuba ka a jabi: «I kali Alla la folo.» Esawu ka a kali a ye, ka a la koromamooya falen Yakuba ma wo jala le ma.

³⁴ Wo ro Yakuba ka a so soso ni buru ro. Esawu ka a doon ka ji min ka a wuli ka wa.

Nba, a kera ten de. Esawu ma a la koromamooya jate foyi ri.

26

Isiyaka wara Filisitilu la jamana ro

¹ Nba, wo bee taminni ko ro, konko donda jamana kondota. Koni konko men donda Iburahima la waati ro, wo ni jin te kelen di. Isiyaka wara Filisitilu la mansa Abimeleki wara, Kerari so la.

² Allabatata bora gbere ro Isiyaka ye, ka a fo a ye ko: «I kana wa Misiran! N keto jamana men yirakala i la, i ye wa i sii ye.

³ I ye men jamana wo ro folo. N di to i fe, ka baraka don i la ko ro, ka yoro jin bee di i ni i banson ma. Wo ro n di n na lahidi mafa, n ka men ta i fa Iburahima ye.

⁴ Ko lolo ka siya ja men ma, n di i banson siyaya wo ja ma, ka duu jin bee di ii ma. Siyailu bee ri baraka saron n bolo i banson na sababu ro.

⁵ N di baraka don i la ko ro, ka a masaron Iburahima ka n kan mira ka a ke. N ka men fo a ye, a ka wo bee ke. A ka n na jamarili ni n na sariya bee latelen.»

⁶ Wo ro, Isiyaka ka a sii Kerari ye.

⁷ Ye cecilu tun ba Isiyaka majininka a muso la ko ma, a ri a fo ko a doomuso le. A silanni tere a folo ii ye ko a muso le, sa ii kana a faa ka Rebeka ta, baa Rebeka kenji ba le tere.

⁸ Nba, Isiyaka menda Kerari. Lon do ro, Filisiti la mansa Abimeleki ka a ja labo a la

* 25:30 Edomu koroo ye le ko wuleman

bon na ka Isiyaka ni a muso Rebeka yen. Ii ye tolon kela i jɔɔn fe.

⁹ Abimeleki ka Isiyaka kili ka a fɔ a ye ko: «I muso le jin di jɔ! Nfenna i ka a fɔ an ye ko i dɔɔmuso le?» Isiyaka ka a jabi: «N ka a fɔ ka a masɔrɔn a tere n kɔndɔ ko ai ri n faa ka a ta.»

¹⁰ Abimeleki ka a fɔ ko: «I ka nfen ko ke an na jin de ten? Ni n na jamana mɔɔ do tun ka a la i muso fe wo rɔ don? Ni wo tun kera, i tun di an lɔ ko haramunnin kela ri!»

¹¹ Abimeleki ka a jasere mala a la mɔɔ beɛ ye ko: «Mɔɔ mɛn ba a maa Isiyaka la, wala a muso la, n di wo tii faa.»

¹² Nba, wo san kelen Isiyaka ka suman sene jamana wo rɔ. A la suman sɔnda kosebe, a ka suman si mɛn foyi, a ka wo jɔɔn kemɛ sɔrɔn, baa Allabatala ka baraka don a la suman dɔ.

¹³ Isiyaka bolofen siyayara, fɔɔ ka a ke nanfulutii ba ri.

¹⁴ Saa ni ba ni nisi ni jɔnilu tere a bolo. Wo rɔ, a la ko jangboya ka Filisitiilu sɔrɔn.

¹⁵ Wo bolo ma, ii ka bɔɔ ke a la kɔlɔn beɛ kɔndɔ fo ka ii ja. A fa Iburahima la jɔnilu le tun ka kɔlɔn woilu sen a la tele rɔ.

¹⁶ Abimeleki ka Isiyaka kili ka a fɔ a ye ko: «I ye bɔ an wara yan. I fanka ka bon an ta ri.»

Filisitiilu ka Isiyaka kele a la kɔlɔnilu fe

¹⁷ Wo rɔ, Isiyaka bɔra ye ka wa a la faaninbon lɔ Kerari dinban dɔ, ka a sii dinkira wo rɔ.

¹⁸ A fa Iburahima tun ka kɔlɔn menilu sen dinkira wo rɔ a tele rɔ, Filisitiilu nara ka woilu beɛ lafa a la saya kɔ rɔ. Isiyaka ka kɔlɔn wo beɛ rabɔ ko kura. A fa tun ka tɔɔ mɛn la kɔlɔnilu la, Isiyaka ka tɔɔ kelen kelenna kɔlɔnilu la ii la.

¹⁹ Lon do rɔ, Isiyaka la jɔnilu ka kɔlɔn do sen dinban dɔ ka se ji ma.

²⁰ Kerari kolofen kɔnɔmadenilu nara ka Isiyaka la kolofen kɔnɔmadenilu kele, ka a fɔ ko: «Kɔlɔn jin ye an ta le ri.» Isiyaka ka kɔlɔn wo tɔɔ la ko Eski, ka a masɔrɔn ii kelera a fe.

²¹ Isiyaka la jɔnilu ka a kɔlɔn dogbere sen. Koni Kerarikailu nara ka ii kele wo fanan fe. Isiyaka ka wo tɔɔ la ko Sitina.

²² A ka yɔrɔ wo bila ka wa yɔrɔ gberɛ, ka kɔlɔn gberɛ sen ye ikɔ. Mɔɔ si ma ii kelela wo fe. Wo rɔ, Isiyaka ka wo tɔɔ la ko Rehoboti. A ka a fɔ ko: «Sisen Allabatala da dinkira di an ma. An di sabati jamana jin kɔndɔ.»

²³ Isiyaka bɔra ye ka wa Beri-Seba.

²⁴ Su wo rɔ, Allabatala bɔra gberɔ a ye, ka a fɔ a ye ko: «Nde ye i fa Iburahima Maari Alla le ri. I kana silan, baa n ye i fe. N di jumaya ke i ye ka i bɔnsɔn siyaya n na baaraden Iburahima la ko kɔsɔn.»

²⁵ Isiyaka ka Alla saraka janin diya lɔ ye Allabatala bato kanma. A ka a la faaninbon

lɔ dinkira wo rɔ. A la jɔnilu ka kɔlɔn gberɛ sen.

Abimeleki ni Isiyaka ka lahidɔ sidi

²⁶ Lon do rɔ, mansa Abimeleki ni a lalila Ahusati ni a la keleden kuntii Pikɔli bɔra Kerari ka na Isiyaka wara.

²⁷ Isiyaka ka ii majininka ko: «Waati taminni, ai ka n tɔrɔ ka n gben ka n nabɔ ai la jamana rɔ. Nfenna ai nani n wara yan sisen?»

²⁸ Ii ka a jabi: «An da a yen ko Allabatala ye i fe. An ye teriya sidi an jɔɔn tɛma, ka ben kan kelen ma.

²⁹ Ikomin an ma kojuu ke i la, i fanan te kojuu ke an na. An ka kojuma le ke i ye. I bɔra an tɔrɔfe herɛ le rɔ. An da a yen sisen ko Allabatala ra baraka don i la ko rɔ.»

³⁰ Isiyaka ka tibili ba ke ii ye. Ii ka dɔɔnnin ke ka ii min.

³¹ Wo duusa gbe jona, ii ka ii kali i jɔɔn ye ko ii te kojuu ke i jɔɔn na. Wo banni, Isiyaka ka sila di ii ma. Ii bɔra herɛ le rɔ ka wa.

³² Nba, wo lon kelen, Isiyaka la jɔnilu bɔra kɔlɔn sen diya ka na a fɔ a ye ko: «An da kɔlɔn sen ka se ji ma.»

³³ Isiyaka ka kɔlɔn wo tɔɔ la ko Seba. Wo le ka a ke, so wo tɔɔ lara ko Beri-Seba haan bi.

Esawu musoilu

³⁴ Nba, Esawu sɔrɔn ka san binaanin bɔ tuma mɛn na, a ka Hetika sunkurun fila furu. Kelen tɔɔ ko Yuditi. Wo fa tere Beeri le ri. A tɔ kelen tɔɔ ko Basimati. Wo fa tere Elɔn de ri.

³⁵ Muso woilu la ko ka Isiyaka ni Rebeka jusu tɔrɔ kosebe.

27

Isiyaka Duwara Yakuba ye

¹ Nba, Isiyaka kɔrɔra kosebe. A ja tere te fen na sa la wula rɔ. Lon do rɔ, a ka a dence fɔlɔ Esawu kili ko: «N dence.» Esawu ka a jabi: «Naamun.»

² Isiyaka ka a fɔ ko: «A ragbe, n da kɔrɔ. N ma n sa waati lɔn.

³ I ye i la donsoya muran ta, i la bijekala ni i la bije, ka wa sobo jinin wula kɔndɔ. I ye na sobo di n ma.

⁴ Suman mɛn duman n ye, i ye wo tibi ka a sii n kɔrɔ. N di wo dɔɔn ka duwa i ye sani n ye sa waati mɛn dɔ.»

⁵ Jaa, Isiyaka ka mɛn fɔ a dence Esawu ye, Rebeka tolo tere ye wo beɛ la. Esawu bɔra ka wa sobo jinin diya wula kɔndɔ tuma mɛn na,

⁶ Rebeka ka a fɔ a dence Yakuba ye ko: «N da i fa kumakan mɛn. A ra a fɔ i kɔrɔɔ Esawu ye ko:

⁷ i ye na sobo ri. Ko suman mɛn duman n ye, ko i ye wo tibi ka a sii n kɔrɔ. Ko n di wo dɔɔn ka duwa i ye Allabatala jana sani n ye sa waati mɛn dɔ.»

⁸ Rebeka ka a fɔ ko: «Nba, n dence, i tolo malo. N ye men fola i ye, i ye wo ke.»

⁹ Wa badenni juma fila mira baa kuru rɔ ka na ii ri. Suman men duman i fa ye, n di wo tibi.

¹⁰ N ba ban wo tibila, i ri wa a di i fa ma. A ri wo dɔn ka duwa i ye sani a ye sa waati men dɔ.»

¹¹ Yakuba ka a na jabi: «Kɔni i ka a lɔn ko n kɔɔce Esawu fari fan be ye si le ri. Si don te nde ma.»

¹² Ni n fa ka a maa n na don? Ni wo kera, a ri n jate janfate ri. N te duwa si sɔrɔn, fo danka.»

¹³ A na ka a fɔ ko: «N dence, Alla ye a ke danka wo kana i mira fo nde. N ka men fɔ, i ye wo ke dɔrɔn. Wa bailu mira ka na ii ri.»

¹⁴ Yakuba wara baa fila mira ka na ii di a na ma. A na ka a fa diyanan tibili ke.

¹⁵ Esawu la faanin juma tere ye a na bolo bon na. Rebeka ka faanin wo ta ka wo don a dence dɔmanni Yakuba bolo. A ka a bila a ma.

¹⁶ Rebeka ka badenni gbolo ta ka Yakuba bolokailu masidi. A ka a kan fanan masidi, si tun te a fan menilu ma.

¹⁷ A ka suman tibini wo don Yakuba bolo, ka buru la a kan, a tun ka men gbasi.

¹⁸ Yakuba wara wo ri a fa wara, ka a fa kili ko: «N fa.» Isiyaka ka a fɔ ko: «Naamun. N dence juman de kan?»

¹⁹ Yakuba ka a fa jabi: «I dence fɔlɔ Esawu le kan. I ka men fɔ n ye, n da wo ke. I wuli ka i sii ka n na sobo dɔn, sa i ri duwa n ye.»

²⁰ Isiyaka ka a fɔ ko: «Ee, n dence! I ra kaliya. I ka sobo sɔrɔn jona di?» Yakuba ka a fɔ ko: «Allabatala, i Maari Alla, wo le ka n harijee fulen.»

²¹ Isiyaka ka a fɔ ko: «N dence, i madon n na yan. N ye n bolo maa i la ka a lɔn ni Esawu le ile ri.»

²² Yakuba ka a madon a fa la. A fa ka a maa a la ka a fɔ ko: «I kan bɔni Yakuba kan na, kɔni i boloilu ye Esawu boloilu le ri.»

²³ Isiyaka filira Yakuba ma, ka a masɔrɔn si tere ye a boloilu ma ikomin Esawu boloilu tere ye na men ma, wo bolo ma a duwara a ye.

²⁴ Isiyaka ka Yakuba mapininka ko: «Tupa le wa, ko n dence Esawu le ile ri?» Yakuba ka a jabi «Nde le.»

²⁵ Isiyaka ka a fɔ ko: «Suman di n ma. N di i la sobo dɔn ka duwa i ye.» Yakuba ka suman sii a kɔrɔ. A ka dɔnnin ke. Yakuba nara resenji fanan di. A ka wo min.

²⁶ Isiyaka banda dɔnninna ka a fɔ a ye ko: «N den, i madon n na ka n sunbu.»

²⁷ Yakuba ka a madon a la ka a sunbu. Isiyaka ka a la faanin suma men tuma men na, a ka a duwa a ye ko: «N dence suma

ye ikomin sene suma duman na men ma, Allabatala ka baraka don sene men dɔ.

²⁸ N dence, Alla ma i la senekɛ duu jumaya ka sancɛ juma lana a kan, Alla ma wo kera.

Ka i la suman ni i la resenji siyaya kosɛbe, Alla ma wo kera.

²⁹ Ka mɔɔilu bila i la fanka kɔrɔ, Alla ma wo kera.

Ka siyailu lana ka ii majii i kɔrɔ, Alla ma wo kera.

Ka i lasii i badenmailu kun na, Alla ma wo kera.

Ka i na la den beɛ lana ka ii majii i kɔrɔ, Alla ma wo kera.

Mɔɔ men ba i danka, Alla ma tɔrya lara wo kan.

Mɔɔ men ba duwa i ye, Alla ma jumaya kera wo ye.»

Esawu ka a fɔ ko Isiyaka ye duwa a fanan ye

³⁰ Nba, Isiyaka banni duwala Yakuba ye, Yakuba bɔra a fa tɔrɔfe. A ma men bakɛ wo kɔ rɔ, a kɔrɔce Esawu nara ka bɔ donsoya diya wula kɔndɔ.

³¹ A ka suman duman tibi, ka wa a di a fa ma. A ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i ye i wuli. I ye i dence la sobo dɔn, ka duwa n ye.»

³² A fa ka a fɔ ko: «Yon de kan?» A ka a jabi: «Nde le kan, i dence fɔlɔ Esawu.»

³³ Isiyaka yereyerera kojuuya. A ka a fɔ ko: «Yon wara sobo faa ka wo tibi ka na a sii n kɔrɔ? N ka wo dɔn ka duwa a tii ye sani i ye na. N da duwa a ye, n ti se wo yelemanna butun.»

³⁴ Nba, Esawu ka a fa la kuma wo men tuma men na, a jusu kasira. A kulera kojuuya ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i ye duwa n fanan ye!»

³⁵ Isiyaka ka a jabi: «I dɔɔce le nara janfa rɔ ka i la duwawu sɔrɔn.»

³⁶ Esawu ka a fɔ ko: «Men ka a tɔɔ la ko Yakuba*, jo ye wo fe, baa a ra janfa don n ma sɛna fila. A tɔɔ benni a ma fewu! A ka n na kɔrɔmamɔya mira n na ka wo ke a ta ri. A ra n na duwawu fanan ta. N fa, i ma duwa si bila n ye wa?»

³⁷ Isiyaka ka a jabi: «A ragbe! N da a lasii i kun na, ka a badenna tɔ beɛ ke a la baarden di. N da suman ni resenji siyaman baraka don a la ko rɔ. N dence, n ye nfen ke i ye?»

³⁸ Esawu ka a fa madiya ikɔ tuun ko: «N fa, duwa kelen pe wo le teren i bolo wa? I ye duwa n fanan ye.» Esawu kulera ka wɔyɔ ka kasi kosɛbe.

³⁹ A fa ka a fɔ a ye ko: «Duu juma ye yɔrɔ men dɔ, sancɛ juma ye na la a kan, i ri janya wo la.

* 27:36 Yakuba kɔrɔ ye le ko sen tintiri a fɔ na gberɛ ye ko janfate

⁴⁰ I ri i balo sərən i la fanmuru le la. I ri ke i dɔɔcɛ la baaraden de ri, kɔni i wa murunti tuma mən na, i ri i jere bɔ a la fanka kərə.»

Yakuba ka i bori ka wa a barincɛ wara

⁴¹ Nba, Isiyaka ka duwawu mən ke Yakuba ye, wo kera sababu ri, Yakuba gboyara Esawu ye. Esawu ka a miri ko: «N fa la sa waati a ra sudunya. Ni a sara, an ba ban a su don na, n di n dɔɔcɛ Yakuba faa.»

⁴² Esawu miri tere ye mən di, wo fɔra Rebeka ye. Wo rɔ, a ka a dence Yakuba kili ka a fɔ a ye ko: «I tolo malɔ. A lɔɔ ye i kɔrɔcɛ Esawu la ka i faa ka a la mɔne bɔ i rɔ.»

⁴³ N den, i ye n kan mira ka a ke. I bori sisen ka wa n kɔrɔcɛ Laban wara Haran.

⁴⁴ I ye mən a wara ye dɔɔni, fɔɔ i kɔrɔcɛ jusu ye ban sumala.

⁴⁵ I kɔrɔcɛ la diminya ba mala, i ka mən ke a la, a ri jina wo kɔ rɔ. Wo ba ke, n di kela di i ma ko i ye na. Ni wo te n kana bɔnɔ ai fila bɛɛ la ko rɔ lon kelen dɔ.»

⁴⁶ Nba Rebeka ka a fɔ Isiyaka ye ko: «N kərə, Esawu ka Hetika sunkurun menilu furu jin, woilu ra n sɛɛ kojuyaya, fɔɔ ka dunuya lɔɔ bɔ n na. Ni Yakuba fanan ka Hetika sunkurun do ta, mən ye woilu jɔɔn di, wo ri n tərɔ wo ja jere jere ma. Saya ka fisa wo ri paaɔn!»

28

¹ Wo rɔ, Isiyaka ka Yakuba kili ka duwa a ye, ka a fɔ a ye ko: «I kana muso ta Kanaan jamana denmusoilu rɔ de!

² Wa i benba Betuweli wara Padami Aramu, ka i barincɛ Laban denmuso do furu.

³ Alla Sebɛetii ye baraka don i la ko rɔ ka i jiri ka i bɔnsɔn siyaya. Alla ye jama siyaman bɔ i rɔ.

⁴ Alla ka baraka mən ke i benba Iburahima la ko rɔ, a ye baraka wo jɔɔn ke i ni i bɔnsɔn na ko rɔ, kosa jamana jin di ke i ta ri, i yɔrɔ mən dɔ jin di i ye london de ri haan bi, baa Alla ka jamana jin di Iburahima le ma.»

⁵ Isiyaka ka Yakuba lawa Padani Aramu, ko a ye wa Laban wara, mən ye Aramu bɔnsɔn Betuweli dence ri. Laban de Yakuba ni Esawu na Rebeka kɔrɔcɛ ri.

Esawu ka muso gberɛ furu

⁶ Nba, Esawu ka a yen ko Isiyaka ra duwa Yakuba ye ka a lawa Padani Aramu, ko a ye muso do ta ye. A ka a yen fanan ko a fa ra duwa Yakuba ye tuma mən na, a ka a fɔ a ye ko a kana muso ta Kanaan jamana denmusoilu rɔ de!

⁷ Esawu ka a yen fanan ko Yakuba ka a fa ni a na kan mira ka wa Padani Aramu.

⁸ Esawu ka a lɔn wo le rɔ ko Kanaan jamana sunkurun ma di a fa Isiyaka ye.

⁹ Wo rɔ, a wara Isumayila wara, mən ye Iburahima dence ri. A ka wo denmuso do furu ka a la a musoilu kan. Sunkurun wo tɔɔ le ko Mahalati. A kɔrɔcɛ tɔɔ ko Nebayoti.

Yakuba sibora

¹⁰ Nba, Yakuba bɔra Beri-Seba ka wa Haran.

¹¹ A ye sila kan tuma mən na, a sera dinkira do rɔ ka si ye, baa su tun da ko a ma. A ka a la, ka kabakurun do ta ka a don a kun kərə a sunɔra.

¹² Ka a tɔ sunɔɔ rɔ a ka sankale do yen sibo rɔ. Wo lɔni duu ma, a kun seni fɔɔ bandakolo ma. Alla la melekailu ye jii ni yelega sankale wo ma.

¹³ Allabatata jere ka a fɔ ko: «Nde le Allabatata ri, i benba Iburahima ni i fa Isiyaka Maari Alla. I lani duu mən kan jin de, n di wo di i ni i bɔnsɔn ma.

¹⁴ I bɔnsɔn di siyaya ikomin duukolo kijɛ, ka jensen ka wa telebɔ ni telebe rɔ, ka wa tele kankan bolomaran ni tele kankan bolokinin dɔ. I ni i bɔnsɔn di ke sababu ri, siyailu bɛɛ di baraka sɔrɔn n bolo.

¹⁵ I tolo malɔ. N ye i fe tuma bɛɛ rɔ. I wa ke wa la yɔrɔ yɔrɔ rɔ, n di i latanka kojuu ma. N di i kɔsɛ ka i lana jamana jin dɔ ikɔ. N te bɔ i fe haan n da n lahidi mafa, mən n da ta i ye.»

¹⁶ Yakuba kunura sunɔɔ rɔ tuma mən na, a ka a fɔ ko: «Allabatata ye dinkira jin dɔ yan. N tun ma a lɔn.»

¹⁷ Yakuba silanda. A ka a fɔ ko: «Dinkira masilannin de jin di de! Dinkira jin te foyi di fo Alla la bon! Sankolo don dinkira ri teren yan.»

¹⁸ Yakuba wulira sɔɔma da la jona. A tun ka kabakurun mən don a kun kərə, a ka wo ta ka a lalɔ ka a ke tɔɔmasere ri ka tulu mun a kan.

¹⁹ A ka dinkira wo tɔɔ la ko Beteli. A tɔɔ fɔlɔ le tere ko Lusi.

²⁰ Yakuba ka dakan ta Alla ye ko: «Ni Alla tora n fe ka n natanka n na taama jin dɔ, ka suman ni fereyabɔ di n ma,

²¹ sa n di n kɔsɛ here rɔ ka na n fa so la, ni i ka wo bɛɛ ke ten, Allabatata ri ke n Maari Alla ri.

²² N da kabakurun mən nalɔ ka a ke tɔɔmasere ri yan, wo ri ke Alla la bon di. I wa fen fen di n ma, n di wo ja di i ma.»

29

Yakuba sera a barincɛ Laban wara

¹ Yakuba ka sila mira ka wa telebɔ jamana rɔ.

² A seni yɔrɔ do rɔ, a ka kɔlɔn do yen wula rɔ. Saa kuru sawa lani tere kɔlɔn da la. Wo ye laminna kɔlɔn wo le rɔ. Kɔlɔn wo da tuunni kabakurun mən na, wo ka bon tere kɔsɛbe.

³ Kolofen kɔnɔmadenilu ii wa ii la saa bɛɛ laden tuma mən na, ii ri kabakurun

makurukuru ka a labo kolon da la, ka saa ii lamin. Saa wa ban ii minna tuma men na, ii ri kabakurun makurukuru ka kolon da latunun a la iko.

⁴ Yakuba ka kolofen konomadenilu majininka ko: «N badenmailu, ai boni mi?» Ii ka a jabi: «An boni Haran de.»

⁵ Yakuba ka a fo ko: «Ai ka Laban lon wa, Nakori mamaren?» Ii ka a jabi: «An ka a lon.»

⁶ Yakuba ka ii majininka ko: «Tana te a la ye?» Ii ka a fo ko: «Tana si te a la ye. I ma a denmuso Raseli yen? A natala a la saailu ri.»

⁷ Yakuba ka a fo ko: «Ai ja lo. Tele ka jan folo, saailu ladan waati ma se folo. Ai ye saailu lamin ka wa ii ri bin doon diya.»

⁸ Kolofen konomadenilu ka a jabi: «An ti se wo kela, fo saa bea wa ban nala folo. Ii wa na, an di kabakurun makurukuru ka a bo kolon da la ka saailu lamin.»

⁹ Yakuba ye kumala kolofen konomadenilu fe tuma men na, Raseli nara a fa la saailu ri. Ale le tere ii konomaden de.

¹⁰ Yakuba ka a barince Laban denmuso Raseli ni a la saailu yen tuma men na, a wara kabakurun makurukuru ka a bo kolon da la, ka a barince la saailu lamin.

¹¹ Yakuba ka Raseli sunbu ka sewa kosebe fo ka kasi.

¹² A ka a fo Raseli ye ko: a ye a fa doomuso Rebeka den de ri. Raseli borimantoo wara wo fo a fa ye.

¹³ Laban ka a doomuso dence Yakuba la ko men tuma men na, a ka a bori ka wa a kofe. A seni a torofe, a ka a bolo mininminin a kan ma ka a sunbu, ka wa a ri lu ma. Yakuba ka dantaeli ke Laban ye.

¹⁴ Laban ka kuma wo men tuma men na, a ka a jabi: «An bea ye buruju kelen de ri jo!» Yakuba ka karo kelen ke Laban torofe.

¹⁵ Lon do ro, Laban ka a fo Yakuba ye ko: «N badenma le i ri fewu, koni wo bea ni a ta, i ma kan ka baara ke n ye ni n ma i sara. I sara ka kan ka ke men di, i ye wo fo n ye.»

¹⁶ Wo ka a teren, denmuso fila ye Laban bolo. Koromamoo tao ko Leya. A doomuso tao ko Raseli.

¹⁷ Leya jakise tere ye kenji, koni Raseli kenji ja bea ma.

¹⁸ Raseli diyara Yakuba ye kosebe. Wo ro, a ka Laban jabi: «N di san woronwula ke baara la i ye yan, kosa i ri i denmuso filana Raseli di n ma.»

¹⁹ Laban ka a fo ko: «N wa a di ile ma, wo ka fisa a dini ri moo gbera ma. To n torofe yan.»

²⁰ Wo ro, Yakuba ka san woronwula ke baara la Raseli saron kanma, koni Raseli

ladiyaje koson san woronwula wo kera a jana ikomin tele dando

²¹ San woronwula dafanin, Yakuba ka a fo Laban ye ko: «N muso di n ma sisen. Waati men foni, wo ra dafa. N ye a fe an ye den.»

²² Nba, Laban ka a siijoo bea kili ka tibili ba ke,

²³ koni su wo ro, a ka a denmuso Leya ta ka wa a di Yakuba ma. Yakuba ni Leya denda.

²⁴ Laban ka a la jonmuso do di Leya ma ka a ke a la jon di. Jonmuso wo tao ko Silipa.

²⁵ Duusagbeni, Yakuba ka Leya le yen ye! A wara a fo Laban ye ko: «I no nfen de kela n na jin ten? N ka baara ke i ye Raseli le saron ko ro. Nfenna i ra n janfa?»

²⁶ Laban ka a jabi: «Ka doomamoo furu koromuso je, wo te kela an wara yan.

²⁷ I sabari ka lokun jin dafa Leya la koroo bon na. Wo wa tamin, n di Raseli fanan di i ma. Wo ro, i ri san woronwula gbera ke n ye.»

²⁸ Yakuba sonda wo ma. A ka lokun wo dafa Leya fe. Wo tamini, Laban ka a denmuso Raseli fanan di a ma.

²⁹ Laban ka a la jonmuso Bilaha di Raseli ma ka a ke a la jonmuso ri.

³⁰ Yakuba ni Raseli denda. Raseli diyara a ye ka tamin Leya kan. Yakuba ka san woronwula ke baarala Laban ye iko tuunni.

³¹ Allabatala ka a yen ko Leya ma duman Yakuba ye kosebe, tuma men na, a ka den saron nooya Leya ye, koni Raseli tere ye densaronbali le ri.

³² Leya ka konoo ta ka dence saron. A ka a fo ko: «Allabatala ra n na toroya yen. N di diya n cea ye sisen.» Wo le ro, a ka den tao la ko Ruben*.

³³ A ka konoo ta iko tuunni ka dence saron. A ka a fo ko: «Allabatala ra a men ko n ma duman n cea ye. Wo ro, a ra den jin fanan di n ma.» Wo le ro, a ka den wo tao la ko Simeyon†.

³⁴ Leya ka konoo ta iko tuunni ka dence saron. A ka a fo ko: «Sisen koni, n cea ri i fasa n ma, ka a masaron n da dence sawa saron a ye.» Wo le ro, a ka den wo tao la ko Lebi‡.

³⁵ A ka konoo ta iko tuunni ka dence saron. A ka a fo ko: «Sisen, n di Allabatala tando.» Wo le ro, a ka den wo tao la ko Yahuda§. Wo ko, a ka den saron madooya.

30

Yakuba den tauu

¹ Nba, Raseli ka a yen tuma men na ko a ma den saron Yakuba ye, a koromuso la keleya ka a mira. A ka a fo Yakuba ye ko: «I ye den di n fanan ma. Ni wo te n di faa.»

* 29:32 Ruben koroo ye le ko «i ja lo, dence le» † 29:33 Simeyon koroo ye le ko Alla ye n kan menna ‡ 29:34 Lebi koroo ye le ko masidi § 29:35 Yahuda koroo ye le ko bato

² Yakuba jusu bɔra. A ka a fɔ a ye ko: «N ye Alla le jɔn jala wo rɔ wa? Ale le ma i lakanya den sɔrɔnna wa?»

³ Raseli ka a fɔ ko: «Nba, n na jɔnmuso Bilaha ta, i ye si a fɛ, sa a ri den sɔrɔn n ye, sa n fanan di kɛ denbatii ri.»

⁴ Wo rɔ, Raseli ka a la jɔnmuso Bilaha di Yakuba ma, ka a kɛ a muso ri. Yakuba ni wo sira.

⁵ Bilaha ka kɔnɔ ta Yakuba la, ka dence sɔrɔn a ye.

⁶ Raseli ka a fɔ ko: «Alla ra jo di n ma. N ka mɛn fɔ, a ra wo mɛn ka n sɔ dence la.» Wo le rɔ, Raseli ka den wo tɔɔ la ko Daan*.

⁷ Raseli la jɔnmuso Bilaha ka kɔnɔ ta Yakuba la ikɔ, ka a dence filana sɔrɔn a ye.

⁸ Raseli ka a fɔ ko: «Nde ni n kɔrɔmuso bilani tɛrɛ an jɔn na kojuyaya. Sisen, n konin da se a la.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la Nafitali†.

⁹ Nba, Leya ka a yen tuma mɛn na ko a tɛ kɔnɔ tala butun, a ka a la jɔnmuso Silipa ta ka a di Yakuba ma ka a kɛ a muso ri.

¹⁰ Silipa ka kɔnɔ ta. A ka dence sɔrɔn Yakuba ye tuma mɛn na,

¹¹ Leya ka a fɔ ko: «N da kunnadiya.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Kadi‡.

¹² Silipa ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni. A ka a dence filana sɔrɔn Yakuba ye tuma mɛn na,

¹³ Leya ka a fɔ ko: «ƐƐ, n da sewa kɔsɛɛ. Musoilu ri a fɔ n ma sisen ko mɔɔ jalenni le n di.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Aseri§.

¹⁴ Suman ka waati, Rubɛn wara jiri lulu doilu tɛrɛn sɛnɛ rɔ. A ka lulu woilu bɔ ka na ii di a na ma. Raseli ka jiri lulu woilu yen Leya bolo tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «I jaandi, i ye n sɔ i dence la janman basi jiri lulu doilu rɔ.»

¹⁵ Kɔni Leya ka a jabi: «I ra n cɛɛ bɔ n bolo kɔni wo ma i wasa, ko di? I ri n dence la janman basi jiri lulu fanan bɔ n bolo wa?» Raseli ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. Ni i ka n sɔ i dence la janman basi jiri lulu rɔ, n na cɛɛ Yakuba ri si i fɛ su jin dɔ.» Leya sɔnda wo ma.

¹⁶ Wura fɛ, Yakuba nara ka bɔ sɛnɛ rɔ. Leya ka i bori ka wa a kumbɛn, ka a fɔ a ye ko: «I sitɔ nde le wara bi. N da i sɔrɔn n dence la janman basi jiri lulu la.» Yakuba sira Leya fɛ su wo rɔ.

¹⁷ Alla tolo tɛrɛ ye Leya la tarali kan na. Wo rɔ, Leya ka kɔnɔ ta ka a dence looluna sɔrɔn Yakuba ye.

¹⁸ Leya ka a fɔ ko: «Alla ra n sara ka a masɔrɔn n ka n na jɔnmuso di n cɛɛ ma.» Wo le rɔ, a ka dence wo tɔɔ la ko Isakari*.

¹⁹ Leya ka kɔnɔ ta ikɔ tuunni ka a dence wɔɔrɔna sɔrɔn Yakuba ye.

²⁰ A ka a fɔ ko: «Alla ra ko ba kɛ n ye. N cɛɛ ri n bonyɔ sisen, ka a masɔrɔn n da dence wɔɔrɔ sɔrɔn a ye.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Sabulon†.

²¹ Wo kɔ rɔ, a ka denmuso fanan sɔrɔn, ka wo tɔɔ la ko Dina.

²² Nba, Alla hankili tora Raseli la ko kɔ, ka a la tarali kan namɛn, ka den ko nɔɔya a ye.

²³ Wo rɔ, a ka kɔnɔ ta ka dence sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Alla ra maloya bɔ n na.

²⁴ Allabatala ye dence gbɛrɛ la jin kan.» Wo le rɔ, a ka den wo tɔɔ la ko Yusufu‡.

Yakuba kera nanfulutii ri.

²⁵ Nba, Raseli ka Yusufu sɔrɔn tuma mɛn na, Yakuba ka a fɔ Laban ye ko: «Sila di n ma. N ye n kɔsɛ n wara.

²⁶ I ye n musoilu ni n denilu di n ma. N ka baara kɛ i ye, woilu le la ko rɔ. I ye ii di n ma, sa n di wa. N da baara mɛn kɛ i ye, i jɛrɛ ka wo lɔn.»

²⁷ Laban ka a jabi: «N fa, i sabari. N da janininnin kɛ ka a yen ko Allabatala ka baraka don n ko rɔ ile le la ko kosɔn.

²⁸ Wo rɔ, i sara ka kan ka bɛn mɛn na, i ye wo fɔ n ye. N di wo di i ma.»

²⁹ Yakuba ka a jabi: «Nde ka baara kɛ i ye ja mɛn ma, i jɛrɛ ka wo lɔn. I la kolofenilu siyayara ja mɛn ma nde bolo, i ka wo fanan lɔn.

³⁰ N nara kolofen mɛn tɛrɛn i bolo, woilu ma siya tɛrɛ, kɔni sisen, ii ra siyaya ka kɛ kolofen kuru ba ri. Allabatala ka baraka don i la ko rɔ nde le la ko kosɔn. Wo rɔ, n tɛ baara kɛ n jɛrɛ ye sisen, ka n na denbaya balo wa?»

³¹ Laban ka a fɔ ko: «N ye nfen di i ma ka a kɛ i sara ri?»

Yakuba ka a jabi: «I kana foyi di nde ma, kɔni ni i ka ko kelen pe jin kɛ n ye, n di to yan ka i la saailu gbɛn ka ii kanda.

³² I ye dijɛ, n ye wa i la kolofen bɛɛ kɔrɔsi bi. N wa kolofen finman menilu yen, n di woilu bɔ a rɔ, a ni kolofen manjɛnman. Woilu ri kɛ n sara ri.

³³ Lon do natɔ, ni i ka n na kolofen kɔrɔsi i ri a lɔn ni n telenni wala n telenni tɛ. Ni i ka baa do yen n bolo, mɛn manjɛnman tɛ, i ri a lɔn ko n da wo sonya ile ma. Ni i ka saa do yen n bolo, mɛn finni tɛ, i ri a lɔn ko n da wo sonya ile ma.»

³⁴ Laban ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. I ka a fɔ ja mɛn ma, a ri kɛ wo ja ma.»

³⁵ Wo lon kelen, Laban wara bakɔrɔn manjɛnman ni bamuso manjɛnman bɛɛ bɔ a la kolofenilu rɔ. Fen fen, ni gbɛ ye a rɔ, a ka wo bɛɛ bɔ ii rɔ. A ka saa finilu la woilu kan ka a bɛɛ karifa a denceilu la.

* 30:6 Daan kɔrɔ ye le ko n da jo sɔrɔn † 30:8 Nafitali kɔrɔ ye le ko n da sɛɛdon ‡ 30:11 Kadi kɔrɔ ye le ko kunnadiya § 30:13 Aseri kɔrɔ ye le ko sewa * 30:18 Isakari kɔrɔ ye le ko sara † 30:20 Sabulon kɔrɔ ye le ko bonyɔ ‡ 30:24 Yusufu kɔrɔ ye le ko ka do la a kan

36 Ii ka tele sawa taama ke kolofen woilu ri ka ii maba Yakuba la fewu! Yakuba tora Laban na kolofenilu gbenna ka ii lakandan.

37 Nba, Yakuba ka jiribolo kende doilu tee jiri su sawa la, pepiliye, amande§, a ni pilatani. A ka jiribolo kende woilu fara doilu bo ii ma ka jiribolo woilu manjeen.

38 A ka jiribolo kende manjeennin woilu bilabila bailu la jiminfen kondɔ, sa bailu wa na ii min diya, ii ri jiribolo manjeennilu yen, baa bailu ye yelɛla i jɔɔn kan i min waati le.

39 Ii wa yeɛ i jɔɔn kan jiribolo woilu je, ii ri den manjeenilu sɔɔn.

40 Yakuba ka saamusoiɓu bo kolofen toilu ro, ka ii bila Laban na saa manjeenilu ni finmanilu jakoro, sa ii ri Laban na saa woilu yen. Wo ro, Yakuba la saa woilu ka den manjeenman ni den finmanilu sɔɔn. Wo bolo ma, Yakuba ka kolofen kuru sɔɔn a jere ye. A ma sɔn a ta ni Laban ta ye basan.

41 Ni kolofen talonninilu nara ka i min, Yakuba ri jiribolo manjeenilu bila jiminfen kondɔ ii jakoro. Wo ro, ii ri yeɛ i jɔɔn kan jiribolo dafe,

42 kɔni ni kolofen baraninilu nara ka i min, Yakuba te jiribolo bila jiminfen kondɔ ii jakoro. Wo bolo ma, kolofen baranin denilu kera Laban ta ri, kɔni kolofen talɔnni denilu kera Yakuba ta ri.

43 Nba, Yakuba kera fentii ri wo ja le ma. A ka kolofen mesen siyaman sɔɔn. A ka jonilu ni jɔnmusoiɓu fanan sɔɔn, a ni jɔɔmeilu ni faliilu.

31

Yakuba ka a dokon ka bo Laban wara

1 Laban denceilu tere ye a fola ko: «Yakuba ra an fala nanfulu bee ta. A ra a jere ke fentii ri wo ro an fa bolofen do.» Wo kuma fɔra Yakuba ye.

2 Yakuba ka Laban nakorosi ka a yen ko Laban tere ye a mirila a ma ja men ma folo, a te a mirila a ma wo ja ma butun.

3 Lon do ro, Allabatala ka a fo Yakuba ye ko: «I kose i fa so la, ka wa i badenmailu tema. N di to i fe.»

4 Wo ro, Yakuba ka kela di Raseli ni Leya ma ko ii ye na a teren wula kondɔ, a la kolofen ye yoro men.

5 Ii seni ye, Yakuba ka a fo ii ye ko: «N da a yen ai fa ja ro ko a tere ye mirila n ma ja men ma folofolo, a te mirila n ma wo ja ma butun, kɔni n fa Maari Alla ra to n fe.

6 Ai jere ka a lon ko n da baara ke ai fa ye n fanka bee la.

7 Hali wo, ai fa ka n janfa, ka do bo n sara la ko tan, kɔni Alla ma sɔn a ye kojuu ke n na.

8 Ni ai fa ka a fo ko finman ni gbeman ye kolofen menilu ro, ko woilu ri ke n sara ri, nba, kolofen bee ra ke finman ni gbeman di.

Ni a ka a fo ko kolofen menilu manjeennin, ko woilu ri ke n ta ri, nba, kolofen bee ri manjeen.

9 Alla le ka ai fa la kolofenilu bo a bolo ka ii di nde ma.»

10 Yakuba ka a fo a musoiɓu ye iko tuun ko: «Kolofen ye yelɛla i jɔɔn kan waati men na, n sibora. N ka a yen sibo ro ko bakoron menilu ye yelɛla baamusoiɓu kan, wo bee manjeennin de.

11 Wo waati ro, Alla la meleka ka a fo n ye ko: «Yakuba.» N ka a fo ko: «Naamun.»

12 A ka a fo ko: «Bakoron menilu ye yelɛla bamusoiɓu kan, i ye woilu korosi. A bee manjeennin de. A ye wo ja le ka a masoron Laban ka fen fen ke i la, n ka wo bee yen.»

13 A ka a fo ko: «Alla le nde ri, men ka a jere yiraka i la Beteli. I ka tulu mun kabakurun kan dinkira men do ka a ke toomasere ri, ka i dakan ta n ye. Nba, sisen, i wuli ka bo jamana jin do, ka i kose i fa so la.»

14 Raseli ni Leya ka a jabi: «An te foyi sɔronna yan an fa la ce ro a la saya koro.

15 An fa jere te an jatela foyi ri sisen fo siya gberɛ moɔ. A ra an san, ka an furu fen bee doannin ka a ban.»

16 Ii ka a fo ko: «Alla ra nanfulu men bee mira an fa la ka a di i ma, an ta le wo bee ri, a ni an denilu. Nba, Alla ka men fo i ye, i ye wo ke fasayi.»

17 Wo ro, Yakuba wulira ka a musoiɓu ni a denilu layeɛ jɔɔmeilu kan, ka sila mira ka wa.

18 A ka a la kolofen bee bila a je ka wa a fa Isiyaka wara, Kanaan jamana ro. A ka a la kolofenilu ni a bolofen bee ta, a tun ka fen fen sɔɔn Padani Aramu.

19 Ii watola, Raseli ka a fa Laban na jooiɓu sonya ka wa ii ri a bolo. A ka woilu sonya a fa ko ma, baa Laban wani tere a la saailu si mali diya.

20 Yakuba ka Aramu bonson Laban janfa wo ja le ma. A ma a sara a la fo ka a dokon a ma ka wa.

21 A ka a bolofen bee ta ka a bori. A ka Efirati Ba tee, ka wa Kiliyadi koyinke jamana fan fe.

Laban ka Yakuba kosaran

22 Yakuba wa tele sawanan lon, a fɔra Laban ye ko Yakuba ra a bori.

23 Laban ka a badenmailu laden ka wa Yakuba ko. Ii ka tele wɔronwula ke a kosaranna. Ii ka Yakuba teren Kiliyadi koyinke yoro ro,

24 kɔni sani ii ye i jɔɔn yen, Alla ka a jere yiraka Aramu bonson Laban na sibo ro, ka a fo a ye ko: «Laban, i ye a ke korjuma. I kana Yakuba danka, i kana duwawu ke a ye!»

25 Nba, Laban wara Yakuba teren tumana men na, Yakuba tun da a la faaninbonilu lo

§ 30:37 Amande ye jiriden doonta le ri.

koyinke do le kan. Laban ni a badenmailu ka ii la faaninbonilu lo Kiliyadi koyinkeilu koru.

²⁶ Laban wara ka a fo Yakuba ye ko: «I ka nfen de ko ke n na jin ten? I ra janfa don n ma ka n denmusoilu ta ikomin jon ye mirala kele ro ja men ma.

²⁷ Nfenna i ka i dooko n ma ka i bori? I ma i sara n na fo ka n janfa. Ni wo te, n tun di tolon ba ke i ye. An tun di sewa ka donkilila, ka sese fo, ka kora fo ka i bilasila.

²⁸ Hali ka n denmusoilu ni n mamarenilu kondon, i ma wo fere di n ma. I na nfen nalonmaya ko kela jin di?

²⁹ An ye yarou men do jin, a se ye n ye ka kojuu ke i la, koni su taminni, i fa Maari Alla kumara n ye sibo ro. A ka a fo ko: «Laban, i ye a ke kojuma. I kana Yakuba danka, i kana duwawu ke a ye.»

³⁰ Nba, n ka a lon ko i kunfani ba le tere ka wa i fa so la, koni nfenna i ka n na jooilu sonya?»

³¹ Yakuba ka Laban jabi: «N ka n bori ka a masaron n silanni tere i je. A tere ye n kondu ko i ri i denmusoilu bo n bolo fanka la

³² koni i la jooilu ta fan fe, ni i ka woilu taren mau men bolo yan, wo tii ri faa de! An badenmailu siini yan ka ke an sereilu ri. Wa i jalankalan an na dinkira be ro. Ni i ka i la fen do yen, i ye a ta.» Yakuba tun ma a lon ko Raseli le ka a fa Laban na jooilu sonya.

³³ Laban wara a jalankalan Yakuba la faaninbon na, ka bo ye ka wa a jalankalan Leya la faaninbon na, ka bo ye ka wa a jalankalan jannuso fila la faaninbonilu la. A ma fen si yen ye. A bora ye ka wa a jalankalan Raseli la faaninbon na.

³⁴ Jaa, Raseli le tun ka a fa la jooilu dookoma jooma siifen koru, ka a sii a kan. Laban ka a jalankalan fan be ro bon na, koni a ma foyi yen.

³⁵ Raseli ka a fo a ye ko: «N fa, i ri hake to. N ye n bolo kela ji ro karo la bi. Wo ro, n ti se n wulila.» Laban ka a la jooilu jinin fan be ro, koni a ma ii yen.

³⁶ Wo ro, Yakuba jusu bora Laban kanma fo ka a kele lau tere ye a la. A ka a fo a ye ko: «I ra n kasar ten nfenna? N ka kojuu su juman de ke i la? N ka hake su juman ta i la?»

³⁷ Nba, i ra i jalankalan ka n bolofen be mafene sisen, i ka i la fen su juman yen? I ka men yen, wo labo an badenma be jana yan, sa ii ri kitite an tema.

³⁸ Nde ka san muwan ke i wara. I la saamusoilu ni i la bamusoilu fen fen konu ma tjan. N ma i la saaji si mafa ka a don.

³⁹ Wara wa men mira ka wo faa, n te wo yiraka i la. N jere ri wo joon sara. Men wa sonya su ro, a ni men wa sonya tele ro, i ri a fo ko n ye wa wo joon jinin.

⁴⁰ Tara gbara n na tele ro. Nene ka n mira su ro. N ma se sunoola.

⁴¹ N ka san muwan ke i wara. N ka san tan ni naanin ke baarala i ye i denmuso fila ko koson. N ka san woro ke baarala ka kolofen doilu saron, koni i ka do bo n sara la sija tan.

⁴² N benba Ibrahima Maari Alla, n fa silanni Maari Alla men ye konin, ni wo tun ma ke n fe, sa i ra n bolokolon gben a to, koni Alla ka n na taroya le yen. N ka baara men ke, ale le ka wo lon. Wo le koson, a ka kitite ile ni nde te su taminni jin do.»

⁴³ Laban ka Yakuba jabi: «Muso jin ye n denmusoilu le ri. Ii den ye n mamaren de ri. Kolofen jin ye n na kolofen de ri. I jayen fen fen na jin, n ta le wo be ri, koni n ti se n denmusoilu ni n mamarenilu bola i bolo butun.

⁴⁴ Wo ro, An ye teriya sidi an ni joon tema, sa sereya ri ke nde ni ile tema ka a yiraka ko jususuma ye to an tema.»

⁴⁵ Yakuba ka kabakurun do ta ka a labo ka a ke toomasere ri.

⁴⁶ A ka a fo a badenmailu ye ko: «Ai ye na kabakurun di.» Ii ka kabakurun ta ka a ton i joon kan. Wo keni, ii be ka i laden ka donnin ke kabakurun ton torofe.

⁴⁷ Laban ka kabakurun ton wo too la ko Sekari Sahaduta. Yakuba ka a too la ko Kaledi.

⁴⁸ Laban ka a fo ko: «Kabakurun ton men ye sereya le ri nde ni ile tema bi.» Wo le koson yoro wo too lara ko Kaledi.

⁴⁹ A ye kilila fanan ko Misipa, ka a masaron Laban ka a fo Yakuba ye ko: «An wa fara, Allabatata ye an fila be korosi.

⁵⁰ Ni i ka kojuu ke n denmusoilu la, ni i ka muso gberilu ta, hali n ma ko lon a ro, Alla jayen an fila be la. I kana jima wo ko ro.»

⁵¹ Laban ka a fo Yakuba ye ko: «I ja lo kabakurun ton jin do, ka i ja lo kabakurun jin do, n ka men lo ka a ke toomasere ri.

⁵² Kabakurun ton jin di ke sereya ri. Kabakurun loni jin fanan di ke sereya ri. Wo ro, n kana tamin ii la ka wa i kele. I fanan kana tamin ii la ka na n kele.

⁵³ I benba Ibrahima ni n benba Nakari a ni ii failu Maari ri kitite nde ni ile tema.»

Yakuba ka a kali Alla la, a fa Isiyaka silanni men ye.

⁵⁴ Yakuba ka kolofen do faa ka Alla so wo ro koyinke kan ye, ka a janin ka a badenma be kili ko ii ye na donnin ke. Ii ka donnin ke ka si koyinke kan ye.

32

Yakuba ka kela lawa Esawu ma

¹ Wo sooma da la jona, Laban wulira ka a denmusoilu ni a mamarenilu kondon ka duwa ii ye, ka ban ka sila mira ka a kose a wara.

² Yakuba ni a la m̄ōilu ka sila mira ka wa. Ii wat̄la, Alla la m̄leka doilu nara ben Yakuba la.

³ A ka ii yen waati m̄en na, a ka a f̄o ko: «Dinkira j̄in ye Alla la daa make diya le ri.» Wo r̄o, a ka dinkira wo t̄o la ko Mahanimu.

⁴ Yakuba ka keladenilu lawa a j̄e a k̄ōōe Esawu ma Seyiri la jamana r̄o, Ed̄omu mara r̄o k̄onin.

⁵ A ka ii kelaya ko: «Ai ye wa a f̄o n tii Esawu ye ko a la j̄ōnce Yakuba ka a f̄o ko n wani t̄ēe Laban wara. Ko n tun da m̄en ye, k̄oni sisen n da n k̄ōse.»

⁶ Ko nisi ye n bolo, a ni fali, a ni saa, a ni baa, a ni j̄onilu ni j̄onmusoilu. Ko n ye kela la wala a ma, sa n na ko ri diya n tii Esawu ye.»

⁷ Keladenilu wara kela wo f̄o Esawu ye. Ii ban m̄en keni kela f̄ola, ii ka ii k̄ōse Yakuba ma ka a f̄o a ye ko: «An wara i k̄ōōe Esawu t̄eren ye. A nat̄o i labenna. C̄ēe k̄eme naanin ye a bolo.»

⁸ Yakuba silanda kojuyya f̄o ka a k̄ōō rakaliya. A ka a la m̄ōilu ratala ka ii ke kuru fila ri, ka a la saa a ni ba a ni nisi a ni j̄ōom̄ēilu fanan datala wo ja ma.

⁹ A t̄ere ye a mirila ko: «Ni Esawu nara be kuru kelen kan, a t̄o kelen di i bori ka b̄o a bolo.»

¹⁰ A ka Alla tara ko: «Ēe Allabatata, n benba Iburahima ni n fa Isiyaka Maari, ile le ka a f̄o n ye ko n ye n k̄ōse n fa so la, ka wa n badenmailu tema. I ka a f̄o ko i ri h̄ere ke n ye ye.»

¹¹ I la kaninteya ka bon nde ma. N ka Juriden Ba t̄ēe f̄ōl̄oman, f̄oyi t̄ere t̄e n bolo, f̄o n na taama gbeleke d̄ōr̄on, k̄oni bi, n na m̄ōōilu ra siyaya k̄ōsebe, f̄o ka ke kuru fila ri.

¹² I jaandi, i ye n b̄o n k̄ōōe Esawu bolo. N silanni a j̄e. A kana na be n kan, ka n na denilu ni ii nailu faa.

¹³ I j̄ere le ka a f̄o ko i ri h̄ere ke n ye ka n b̄ons̄on siyaya ikomin k̄ōoji k̄ije, m̄ō t̄e wo m̄en dan l̄onna.»

¹⁴ Yakuba banda Alla matarala ka su si dinkira wo r̄o. A ka a la kolofen doilu j̄enemat̄m̄on, ka ii sanba a k̄ōōe Esawu ma.

¹⁵ A ka bamuso k̄eme fila ni bak̄ōr̄on muwan b̄o, ka saamuso k̄eme fila ni saaji muwan la woilu kan.

¹⁶ A ka j̄ōom̄emuso bisawa ni woilu sinmindenilu fanan b̄o. Ka la woilu b̄ēe kan, a ka nisimuso binaanin ni tora tan fanan b̄o, a ni falimuso muwan ni falice tan.

¹⁷ A ka kolofen woilu ke kuru doilu ri, b̄ēe ni a ta. A ka kuru kelen kelenna b̄ēe karifa a la j̄on kelen kelenna la. A ka a f̄o ii ye ko: «Ii ye wa n j̄e, ka t̄ēe ladon kolofen kuruilu tema.»

¹⁸ A ka a f̄o j̄on f̄ōl̄o ye ko: «I wa n k̄ōōe Esawu yen, a ri i maj̄ininka ko: «I tii ye yon

di? I wat̄o mi ten? Kolofen j̄inilu ye yon ta ri?»

¹⁹ A wa j̄ininkali ke ten, i ye a jabi: «I la j̄ōnce Yakuba ta le. A ka ii lana ile le ma, ko ka a tii Esawu sanba. A j̄ere nat̄o k̄ōe.»

²⁰ Yakuba ka kuma kelen wo f̄o j̄on filana ye, a ni j̄on sawanan, a ni a t̄o b̄ēe, kolofen kuruilu karifani menilu la. A ka a f̄o ii ye ko: «Ai wa n k̄ōōe Esawu yen, ai ye jabili kelen wo di a ma.»

²¹ Ai ye a f̄o a ye fanan ko a la j̄ōnce Yakuba nat̄o le j̄in di.» Yakuba ye a mirila ko: «Ni n ka a ladya kolofenila la f̄ola, a jusu ri suma. Wo r̄o, an wa an j̄ōon yen, n na ko ri diya a ye.»

²² Nba, Yakuba ka sanba fen woilu lawa a j̄e, k̄oni ale j̄ere ka su si dinkira wo r̄o ye.

Yakuba ka sēedon

²³ Su kelen wo r̄o, Yakuba wulira. A ka a muso fila ni a la j̄onmuso fila, a ni a dence tan ni kelen, natamin Jab̄oki ba k̄oma.

²⁴ A ka ii latamin ba k̄o, ka ban ka a bolofenilu b̄ēe fanan natamin.

²⁵ Yakuba kelen pe tora ba fan kelen wo f̄e. Su wo r̄o, c̄ēe d̄o nara be Yakuba kan. Ii ka sēedon f̄o ka k̄ene b̄o.

²⁶ C̄ēe wo ka a yen ko a ti na lasela Yakuba la waati m̄en na, a ka Yakuba gbasi a worokudu r̄o. Wo r̄o, Yakuba woro kolo mukara.

²⁷ C̄ēe ka a f̄o ko: «I ye n bila. K̄ene b̄oto le.» Yakuba ka a jabi: «N te! Ni i ma baraka don n d̄o, n te i bila fewu!»

²⁸ C̄ēe ka a f̄o ko: «I t̄o di?» A ka a jabi: «N t̄o le Yakuba.»

²⁹ C̄ēe ka a f̄o ko: «I t̄o t̄e wo ri butun. I t̄o le sisen ko Isirayeli, ka a mas̄ōn i ni Alla ra sēedon, i ni m̄ōōilu ra sēedon, wo b̄ēe r̄o fanka ye i bolo.»

³⁰ Yakuba ka a f̄o a ye ko: «I jaandi, i t̄o f̄o n ye.» C̄ēe ka a f̄o ko: «Nfenna i ye n t̄o maj̄ininkala?» A ka baraka don Yakuba la ko r̄o.

³¹ Yakuba ka wo dinkira t̄o la ko Penuyeli. Wo k̄ōō le ko: «N da Alla yen ja ni ja, k̄oni n ma faa.»

³² Yakuba b̄ora Penuyeli teleb̄o waati. A t̄ere ye taamala ka jii a sen kelen ma ka a mas̄ōn a sen da muka.

³³ Nba, Yakuba gbasira a worokudu le r̄o wo ja le ma. Wo le ka a ke, Isirayelika te kolofen worokudu fasa d̄ōonna, haan bi.

33

Yakuba ni Esawu ka i j̄ōon ben

¹ Nba, Yakuba ka a ja l̄o ka Esawu nat̄ola yen. C̄ēe m̄ō k̄eme naanin ye a k̄ofe. Wo r̄o, Yakuba ka a denilu ratala Raseli ni Leya tema, a ni j̄onmuso fila tema, b̄ēe ni a na.

² A ka jɔnmusoilu ni ii den bila jɛfɛ, ka Leya ni a denilu tuun woilu la, ka Raseli ni Yusufu bila kɔfɛ.

³ A jɛrɛ taminda jɛfɛ. A wara ka i majii bakɛ siɲa wɔrɔnwula, ka i madon a kɔrɔcɛ Esawu la.

⁴ Esawu ka i bori ka na a labɛn. A ka a to a kan ka a sunbu. Ii fila bɛɛ kasira.

⁵ Esawu ka a ɲa lɔ ka Yakuba musoilu ni a denilu yen. A ka a fɔ ko: «Menilu nani i fɛ ɲin di, yon de woilu ri?» Yakuba ka a fɔ ko: «N tii, Alla ra a ɲumaya yiraka n ma ka den menilu di n ma, woilu le ten.»

⁶ Jɔnmusoilu ni ii deni ka ai madon ka ai majii ka a fɔ.

⁷ Leya ni a denilu fanan nara ka ii majii. A laban, Raseli ni Yusufu nara ka ii majii.

⁸ Esawu ka Yakuba majininka ko: «N benda kolofen kuru siyaman di. Wo kɔrɔ ye nfen di?» Yakuba ka a jabi: «N tii, n ka ii lawa i ma, kosa n na ko ri diya i ye.»

⁹ Esawu ka a fɔ ko: «N doo, fen siyaman ye nde fanan bolo. I bolofenilu ye to i bolo.»

¹⁰ Kɔni Yakuba ka a fɔ ko: «I jaandi. Ni n na ko ra diya i ye, i ye woilu mira. N ɲa la i kan sisen, wo le ikomin n da n ɲa la Alla kan ka a masɔrɔn i ra n damira kɔɲuma.»

¹¹ I jaandi. N ka i sanba fen menilu la, i sabari ka woilu mira. Alla ra ɲumaya kɛ n ma. N bolofen ka siya, n dɛsɛni tɛ foyi la.» Yakuba ka wo magbeleya kosebe fɔ Esawu diɲɛra wo ma.

¹² Esawu ka a fɔ a ye ko: «An ye wa. N di wa i malɔ.»

¹³ Yakuba ka a jabi: «N tii, i jɛrɛ ka a lɔn ko denilu la ko ka gbɛɛn. Fanka tɛ ii la. Kolofenilu ni ii sinmindenilu ye n bolo fanan. N kana ɲina woilu kɔ. Ni n ka taama lakaliya tele kelen kɔrɔ dɔrɔn, wo tɛ bɛn. Kolofenilu ri faa.»

¹⁴ N tii, i ye wa n ɲɛ sisen. N di wa dɔɔni dɔɔni, ka bɛn kolofenilu ni denilu taama ɲa ma. N di i tɛrɛn Seyiri la jamana rɔ.»

¹⁵ Esawu ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. N na mɔɔ doilu ri to n kɔ ka i malɔ.» Yakuba ka a fɔ ko: «N tii, i kana i jɛrɛ tɔrɔ butun. Ni n diyara i ye, wo ri n wasa.»

¹⁶ Wo rɔ, Esawu ka sila mira wo lon kelen ka wa Seyiri la jamana rɔ.

¹⁷ Kɔni Yakuba wara Sukɔti. A ka a la bon lɔ ye, ka gba lɔ a la kolofenilu ye. Wo le kosɔn, ii ka dinkira wo tɔɔ la ko Sukɔti.

Yakuba sera Sekemu so kɔndɔ

¹⁸ Yakuba bɔra Padani Aramu ka wa. A ɲuma donda Sekemu so kɔndɔ, mɛn ye Kanaan jamana rɔ. A seni ye, a ka a la faaninbon lɔ so kɔkan.

¹⁹ A la faaninbon lɔni dinkira mɛn, a ka wo dinkira san Sekemu fa Hamɔri bɔnsɔn de ma. A ka a san wodigbe kemɛ le la.

²⁰ A ka Alla saraka janin diya lɔ dinkira wo rɔ, ka wo tɔɔ la ko Alla ye Isirayeli Maari le ri.

34

Dina ni Sikemu la ko

¹ Nba, Leya ka denmuso mɛn sɔrɔn Yakuba ye, wo tɔɔ le tɛrɛ ko Dina. Lon do rɔ, Dina wara bɔ diya sunkurunilu fɛ so kɔndɔ.

² Kanberen do tɛrɛ ye, mɛn tɔɔ ko Sekemu. Wo fa le Hifika Hamɔri ri, mɛn ye jamanati-ya la. Sekemu ka Dina yen waati mɛn ma, a ka a mira fanka la ka a la a fɛ ka a ratɲan.

³ Yakuba denmuso Dina diyara Sekemu ye kosebe. A ka a kanin. Wo rɔ, Sekemu kumara a ye kɔɲuma, kosa a la ko ri diya sunkurun ye.

⁴ Sekemu ka a fɔ a fa Hamɔri ye ko: «I ye sunkurun ɲin furu n ye.»

⁵ A fɔra Yakuba ye ko Sekemu ra a denmuso ratɲan. Wo tuma, a denceilu ye kolofen dafɛ wula kɔndɔ. Wo rɔ, Yakuba ma foyi fɔ fɔ ka ii makɔnɔ.

⁶ Sekemu fa Hamɔri nara bɔ Yakuba fɛ, ka na kuma a ye.

⁷ Yakuba denceilu nara ka bɔ wula kɔndɔ. A fɔra ii ye tuma mɛn na ko Sekemu ra ii dɔɔmuso ratɲan, ii dunyara ka mɔnɛ kojuyaya, baa Sekemu na mɛn kela, kojuu ba le wo ri Isirayeli la mɔɔilu wara. Mɔɔ tɛ wo kela muume!

⁸ Hamɔri ka a fɔ Yakuba ye ko: «I denmuso duman n dence Sekemu ye kosebe. N ye ai madyala, ai ye a di n ma, a ye ke a muso ri.»

⁹ An ye kɛ furuɲɔnmailu ri. Ai ye ai denmusoilu di an ma. An fanan di an denmusoilu di ai ma.

¹⁰ Ai di to an fɛ an wara yan. Jamana bɛɛ labilani ai ye. Ai ye i sii yan ka a julaya kɛ. Ai ye duu san ka a kɛ ai ta ri.»

¹¹ Sekemu ka a fɔ Dina fa ni a kɔrɔcɛilu ye ko: «Ai jaandi, ai ye hina n na. Ai ye diɲɛ n ye. Ai wa fen fen ɲinin n fɛ, n di wo bɔ ka a di ai ma.»

¹² Ai ye furu nanfulu ba ni wodi siyaman fɔ. N di wo bɛɛ bɔ ikomin ai ka a fɔ ɲa mɛn ma, sa ai ri denmuso di n ma ka a kɛ n muso ri.»

¹³ Ikomin Sekemu tun da ban ii dɔɔmuso ratɲanna, Yakuba denceilu ka Sekemu ni a fa Hamɔri jabi janfa kuma la.

¹⁴ Ii ka a fɔ ko: «Ka an dɔɔmuso di kojiiɲa ba ma, wo tɛ bɛn. Maloya ko ba le wo ri an wara.»

¹⁵ An tɛ sɔn wo ma fɔɔ ai cɛman bɛɛ ye a wara fɔɔ wo bɛɛ wa faaninta kɛ ikomin an bɛɛ faaninta keni ɲa mɛn ma.

¹⁶ Ni wo kɛra, an di an denmusoilu di ai ma. An fanan di ai denmusoilu furu. An di an sii ai tɛma yan ka kɛ mɔɔ kelen di.

¹⁷ Ni ai kɔnin ma sɔn faaninta kɛ ko ma, an di an denmuso mira ka wa a ri.»

18 Kuma wo diyara Hamōri ni a dence Sekemu ye.

19 Sekemu bōra ye i kōrō ka wa ko wo raben, baa Yakuba denmuso duman a ye kosebe. Sekemu wo bonyani tere ka tamin mōō bēe kan a fa wara.

20 Hamōri ni a dence Sekemu wara laden diya so donda la ka kuma so kōndō mōōilu ye.

21 Ii ka a fō ko: «Mōō mēn ye an dūpōōnilu le ri. An ye dijne ii ye to an na jamana kōndō ka julaya ke an na jamana rō, baa an na jamana ka bon, an bēe ri kun a kōndō. An di ii denmusoilu furu ka an denmusoilu di ii ma.»

22 Kōni ko do ye an tēma. Ni cēe bēe ma sōn ka faaninta ke, ikomin ii bēe faaninta keni ja mēn ma, ii tē sōn ka ii sii an tēma ka an ke mōō kelen di.

23 Ni ii ka ii sii an tēma yan, ii la kolofen ni ii bolofen bēe tē ke an ta ri wa? An ye sōn faaninta ke ko wo ma, sa ii ri to an tēma yan.»

24 So kōndō mōōilu bēe sōnda Hamōri ni a dence Sekemu la kuma wo ma. Wo rō, cēe menilu tere ye so kōndō, wo bēe faanintara.

25 Nba, ii la faaninta ke tele sawana lon, ka dimin to ii kan, Yakuba dence fila, Simeyōn ni Lebi kōnin, menilu ni Dina ye fa kelen ni na kelen na, woilu ka ii la fanmuruilu ta ka na be so kōndō mōōilu kan, mōōilu mēn hankili tē kele wo ma. Ii nara don so kōndō mōōilu jēnama, ka cēeilu bēe faa.

26 Ii ka Hamōri ni a dence Sekemu fanan faa fanmuru la, ka ii dōmuso Dina ta Sekemu la bon na ka wa a ri.

27 Yakuba dence tōilu nara fureilu lani tēren ye tuma mēn na, ii ka so kōndō mōōilu bolofen bēe ta, ka a masōrōn Sikemu ka ii dōmuso ratijan.

28 Ii ka saa ni baa ni nisi ni faliilu ta. Ii ka fen menilu yen so kōndō a ni seneilu rō, ii ka wo bēe ta.

29 Ii ka nanfulu bēe mira, ka musoilu ni denilu bēe mira. Fen fen tere ye bon na so kōndō, ii wara wo bēe ri.

30 Yakuba ka a fō Simeyōn ni Lebi ye ko: «Ai ka mēn ke jin di, wo ri ke ko ba ri n kun na. Ai ra n gboya yan mōōilu ye, Kanaanka ni Peresikailu kōnin. N na mōōilu ma siya. Ni yan mōōilu ka ii laden ka be an kan, n ni n na denbaya bēe ri faa.»

31 Ii ka a jabi: «A ka an dōmuso jate ikomin sunkurunba. Wo benni wa?»

35

Yakuba wara Beteli

1 Lon do rō, Alla ka a fō Yakuba ye ko: «I ye wa i sii Beteli. I wa se ye, i ye saraka janin

diya do lō Alla ye, mēn ka a jere yiraka i la wo lon ka a tēren i boritō i kōrōcē Esawu kōrō.»

2 Wo rō, Yakuba ka a fō a la denbaya ni a la mōōilu bēe ye ko: «Joo menilu ye ai bolo, ai ye wo bēe lafli. Ai ye ai jere seninya, ka ai la faanin senimanilu bila ai kan na.»

3 An bōto yan ka wa Beteli. N watō saraka janin diya do lōla Alla ye ye, mēn ka n na tarali lamen ka n demēn n na tōrōya waati rō. A ra to n fē n na taama bēe rō.»

4 Joo menilu tere ye ii bolo, ii nara wo bēe di Yakuba ma, a ni lololafen menilu tere ye ii tolo la. Yakuba ka denka sen jiriju ba do kōrō Sekemu so dafē, ka wo fen bēe dokon.

5 Ii wulira ka wa tuma mēn na, Alla ka silan ba bila ye mōōilu la so bēe kōndō. Wo le ka a ke, mōō si ma bō ka bila Yakuba ni a denceilu kō.

6 Yakuba ni a la mōōilu sera Lusi, so mēn tōō bi ko Beteli. Wo ye Kanaan jamana le rō.

7 Yakuba ka saraka janin diya lō Alla ye ye, ka a tōō la ko: «Beteli la Alla,» baa a ka a bori a kōrōcē Esawu kōrō tuma mēn na, Alla ka a jere yiraka a la dinkira wo le rō.

8 Wo tuma, Debora sara, mēn tun ka Rebeka lamō. Ii ka wo su don jiriju do kōrō Beteli so dafē, ka jiri wo tōō la ko An Ye Kasila Jiri Nin Karō.

9 Yakuba nara Beteli ka bō Padani Aramu tuma mēn na, Alla ka a jere yiraka a la iko tuunni, ka kuma ka baraka don a la ko rō.

10 Alla ka a fō a ye ko: «I tōō le tere ko Yakuba, kōni i tōō tē ten butun ko Yakuba. I tōō le sisen ko Isirayeli.» Alla ka a tōō la ko Isirayeli wo ja le ma.

11 Alla ka a fō a ye iko tuunni ko: «Alla Sebetii le nde ri. I ye jiri ka siyaya. Jamana siyaman di bō i rō. I bōnsōn doilu ri ke mansailu ri.

12 N ka duu mēn di Iburahima ni Isiyaka ma, n di wo di i ma. I bōnsōn menilu nato i kō, n di a di woilu fanan ma.»

13 Alla kumara Yakuba ye dinkira mēn na, a wara.

14 Yakuba ka tōōmasere kabakurun do lō dinkira wo rō, Alla kumara a ye dinkira mēn dō kōnin. A ka rēsenji labōn kabakurun wo kan, ka Alla sō wo rō. A ka tulu fanan nabōn a kan.

15 Alla kumara a ye dinkira mēn na, Yakuba ka wo dinkira tōō la ko Beteli.

Raseli la saya ko

16 Ii bōra Beteli ka wa. Ii tun ma sudunya Efrata la tuma mēn na, Raseli moyi lon sera. A la tin gbēleyara kosebe.

17 A ye tin kan tuma mēn na, tinkōrōsilali ka a fō a ye ko: «I kana silan, i ra dence kura sōrōn.»

* 35:18 Benoni kōrō ye le ko «tōrōya dence» † 35:18 Beniyaminu kōrō ye le ko «bolokiniima dence»

¹⁸ Kɔni Raseli ma bɔ a rɔ. A satɔla ka a den tɔɔ la ko Benoni*. A san kɔrɔ, Yakuba ka den tɔɔ la ko Beniyaminu†.

¹⁹ Nba, Raseli sara. Ii ka a su don Efirata sila da la. Efirata wo tɔɔ le bi ko Betilehemu.

²⁰ Yakuba ka tɔmasere kabakurun do lɔ Raseli kaburu kan. Kabakurun wo lɔni ye haan bi.

Yakuba denceilu

²¹ Isirayeli ni a la mɔɔilu bɔra ye ka wa ai la faaninbonilu lɔ Mikidali Ederi kɔma.

²² Ai siini ye tuma mɛn na, Ruben ka i la Bilaha fɛ, mɛn ye a fa Isirayeli jɔn muso do ri. Ruben ka mɛn kɛ, wo fɔra a fa Isirayeli ye. Yakuba denceilu tɛrɛ mɔɔ tan ni fila le ri.

²³ Leya ka Ruben de fɔlɔ sɔrɔn, ka Simeyɔn tuun wo la, ka Lebi tuun wo la, ka Yahuda tuun wo la, ka Isakari tuun wo la, ka Sabulɔn tuun wo la. Ruben tɛrɛ Yakuba den fɔlɔ le ri.

²⁴ Raseli denceilu tɛrɛ ye Yusufu ni Beniyaminu ri.

²⁵ Raseli la jɔnmuso Bilaha ka Daan ni Nafitali sɔrɔn.

²⁶ Leya la jɔnmuso Silipa ka Kadi ni Aseri sɔrɔn. Nba, woilu le Yakuba denceilu le ri, a musoilu ka mɛn sɔrɔn a ye Padani Aramu.

Isiyaka la sayako

²⁷ Nba, Yakuba sera a fa Isiyaka wara Mamere, Kiriya Ariba so da la. Bi, mɔɔilu ye a fɔla Kiriya Ariba le ma ko Heburɔn. Iburahima siini tɛrɛ dinkira wo le rɔ. Isiyaka fanan siini tɛrɛ ye le.

²⁸ Isiyaka sɔrɔn ka san kɛmɛ ni san biseyin bɔ tuma mɛn na,

²⁹ a sara ka la a benbailu kan. A kɔrɔra ka a la kɔrya diya bɔ. A dence fila Esawu ni Yakuba ka a su don.

36

Esawu ka i mabɔ Yakuba la

¹ Esawu bɔnsɔn de jɔn di. Mɔɔilu ye a fɔla Esawu le ma ko Edamu.

² Esawu ka Kanaan jamana sunkurun doilu furu. Do tɔɔ ko Ada, mɛn tɛrɛ Hetika Elɔn denmuso le ri. Do fanan tɔɔ ko Olibama, mɛn tɛrɛ Ana denmuso le ri. A benba tɛrɛ Hifi do le ri, mɛn tɔɔ ko Sibeyɔn.

³ Esawu ka Basimati fanan furu, Isumayila denmuso kɔnin. Basimati kɔrɔcɛ tɔɔ ko Nebayɔti.

⁴ Ada ka Elifasi sɔrɔn Esawu ye. Basimati ka Rewɛli sɔrɔn a ye.

⁵ Olibama ka Jewusi ni Jalamu ni Kora sɔrɔn. Esawu denceilu le woilu ri, a musoilu ka menilu sɔrɔn a ye Kanaan jamana rɔ.

⁶ Nba, lon do rɔ, Esawu wara jamana gbɛrɛ rɔ ka a mabɔ a dɔɔcɛ Yakuba la. A ka a musoilu ta, a ni a denceilu ni a denmusoilu a ni a la mɔɔ tɔilu bɛɛ. A ka a la kolofen ni a bolofen fanan bɛɛ ta, a tun ka mɛn bɛɛ sɔrɔn

Kanaan jamana rɔ. A ka wo bɛɛ mira ka wa yɔrɔ gbɛrɛ rɔ,

⁷ baa a ni a dɔɔcɛ Yakuba bolofenilu ka siya tɛrɛ kɔsɛbɛ. Wo kɛra sababu ri ii fila ma se tola i jɔɔn kan yɔrɔ kelen dɔ. Ii siini tɛrɛ jamana mɛn dɔ, wo dɔɔman tɛrɛ ii fila bolo ka a masɔrɔn ii la kolofenilu wara kojuuya.

⁸ Wo rɔ, Esawu bɔra ye ka wa i sii koyinkɛ ma yɔrɔ do rɔ, Seyiri la jamana rɔ. Mɔɔilu ye a fɔla Esawu ma ko Edamu.

⁹ Esawu le kɛra Edamukailu bɛɛ benba ri, menilu siini Seyiri la koyinkɛ ma jamana rɔ. A bɔnsɔn de jɔn di.

¹⁰ Esawu denceilu le ten: Elifasi, Esawu muso Ada dence. Rewɛli, Esawu muso Basimati dence.

¹¹ Esawu dence Elifasi denceilu le ten: Teman, Omar, Sefo, Katamu a ni Kenasi.

¹² Esawu dence Elifasi ka jɔn muso do fanan ta. Wo tɔɔ ko Timina. Ale le ka Amaleki sɔrɔn a ye. Esawu muso Ada bɔnsɔn de woilu ri.

¹³ Esawu dence Rewɛli denceilu le ten: Nahati ni Serahi ni Sama ni Misa ri. Esawu muso Basimati bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁴ Esawu muso Olibama, wo tɛrɛ Ana denmuso le ri. A benba tɛrɛ Sibeyɔn de ri. Olibama ka dence menilu sɔrɔn Esawu ye, woilu le tɛrɛ Jewusi ni Jalamu ni Kora ri.

¹⁵ Nba, menilu kɛra kabilabatii ri Esawu bɔnsɔn dɔ, woilu le ten. A dence fɔlɔ Elifasi dence woilu rɔ, menilu kɛra kabilatii ri, woilu le ten: Teman, Omar, Sefo, Kenasi,

¹⁶ Kora, Katamu a ni Amaleki. Kabilatii menilu bɔra Elifasi rɔ Edamukailu na jamana rɔ, woilu le le tɛrɛ jɔn di. Esawu la muso Ada bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁷ Esawu dence Rewɛli dence menilu kɛra kabilabatii ri, woilu le ten: Nahati, Serahi, Sama a ni Misa. Kabilatii menilu bɔra Rewɛli rɔ Edamukailu na jamana rɔ, woilu le tɛrɛ jɔn di. Esawu muso Basimati bɔnsɔn de woilu ri.

¹⁸ Esawu muso Olibama dence menilu kɛra kabilabatii ri, woilu le ten: Jewusi, Jalamu a ni Kora. Esawu muso Olibama dence menilu kɛra kabilatii ri, woilu le tɛrɛ jɔn di. Olibama tɛrɛ Ana denmuso le ri.

¹⁹ Nba, woilu le Esawu dence ri, a ni kabilatii. Edamukailu de woilu ri.

Seyiri denceilu

²⁰ Nba, Esawu ka Hori Seyiri denceilu menilu tɛrɛn Edamukailu na jamana rɔ, woilu le ten Lotan, Sobali, Sibeyɔn, Ana,

²¹ Dison, Eseri a ni Disan. Seyiri denceilu le woilu ri, menilu kɛra Horilu la kabilatii ri Edamukailu na jamana rɔ.

²² Lotan denceilu le tɛrɛ Hori ni Heman ri. Lotan dɔmmuso le tɛrɛ Timina ri.

²³ Sobali denceilu le ten: Aliban, Manahati, Ebal, Sefo a ni Onamu.

²⁴ Sibeyɔn denceilu le tere Aja ni Ana ri. Ana wo tere ye a fa la faliilu gbenna tuma men na, ale le fɔɔfɔɔ ka ji kaliman yen bɔ duu rɔ wula kondɔ ye.

²⁵ Ana dence le tere Disɔn di. A denmuso tere Olibama ri.

²⁶ Disɔn denceilu le ten: Hemedan, Esiban, Jitiran a ni Keran.

²⁷ Eseri denceilu le tere Bilan ni Saban ni Akan di.

²⁸ Disan denceilu le tere Usi ni Aran di.

²⁹ Nba, Horilu la kabilitii le ten: Lotan, Sobali, Sibeyɔn, Ana,

³⁰ Disɔn, Eseri a ni Disan. Menilu kera Horilu la kabilitii ri Seyiri la jamana rɔ, woilu le tere jin di.

Edomu mansailu

³¹ Sani mansa ye a sii Isirayelika kun na, mansa menilu tere ye mansaya la Edomukailu na jamana rɔ, woilu le jin di.

³² Beyori dence Bela kera mansa ri Edomukailu na jamana kun na. A siini tere so men na, wo le tɔɔ ko Dinhaba.

³³ Bela sani, Serahi dence Jobabu kera mansa ri a nɔ rɔ. Wo siini tere so men na, wo le tɔɔ ko Bɔsira.

³⁴ Jobabu sani, Husamu siira mansaya la a nɔ rɔ. Ale bɔra Temanka jamana le rɔ.

³⁵ Husamu sani, Bedadi dence Hadadi siira mansaya la a nɔ rɔ. Wo le ka Madiyan bɔnsɔn kele Mowabu bɔnsɔn na jamana rɔ ka se ii la. A siini tere so men na, wo le tɔɔ ko Abiti.

³⁶ Hadadi sani, Samula siira mansaya la a nɔ rɔ. Ale bɔni Masirekan de.

³⁷ Samula sani, Sawuli le kera mansa ri a nɔ rɔ. Wo bɔra Rehoboti, men ye ba da la.

³⁸ Sawuli sani, Akibori dence Bahali-Hanan siira mansaya la a nɔ rɔ.

³⁹ Akibori dence Bahali-Hanan sani, Hadari siira mansaya la a nɔ rɔ. Ale siini tere so men na, wo le tɔɔ ko Pawu. A muso tɔɔ le ko Metabeli. Metabeli tere Matiredi denmuso le ri. A benba le tere Me-Sahabu le ri.

⁴⁰ Nba, kabilitii menilu bɔra Esawu denilu rɔ, woilu tɔɔ le jin di, a bɛɛ ni a la mɔɔilu, a bɛɛ ni a la duu. Ii tɔɔ le ten: Timina, Aliba, Jeteti,

⁴¹ Olibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenasi, Teman, Misari,

⁴³ Madiyeli a ni Iramu. Woilu le kera kabilitii ri Edomukailu na jamana rɔ, a bɛɛ ni a la duu. Esawu le kera Edomukailu bɛɛ benba ri.

37

Yusufu la siboilu kan

¹ Nba, Yakuba ka i sii Kanaan jamana rɔ, a fa siini tere dinkira men dɔ kɔnin.

² Yakuba denceilu la ko le jin di.

Yusufu sɔrɔn ka san tan ni wɔrɔnwula bɔ tuma men na, a tere ye saailu ni bailu gbenna a kɔrɔcɛilu fe. A tere ye a fa la jon musoilu Bilaha ni Silipa denceilu demenna. Dence woilu tere ye ko benbali menilu kɛla la, Yusufu tere ye wo bɛɛ jafɔla a fa ye.

³ Yusufu duman tere Isirayeli ye ka tamin a den tɔ bɛɛ la ka a masɔrɔn a ka Yusufu sɔrɔn a la cɛmɔɔbaya waati le rɔ. Wo rɔ, Yakuba ka duruki kɔrɔbila manjɛenman do di Yusufu ma.

⁴ Yusufu kɔrɔcɛilu ka a yen ko a duman ii fa ye ka tamin ii tɔ bɛɛ la. Wo rɔ, Yusufu gboyara ii ye fɔɔ ii ka ii ban kuma juma fɔla a ye.

⁵ Lon do rɔ, Yusufu sibora. A ka wo jafɔ a kɔrɔcɛilu ye tuma men na, do lara a la gboyajɛ kan.

⁶ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye i tolo malɔ n na sibo kan na!

⁷ N sibora an bɛɛ ye sɛnɛ rɔ. An tere ye suman kala ka a lasidi. Wo yɔrɔni bɛɛ, n ta sumansidi ka i wuli ka i lɔ. Ai la sumansidilu nara n ta laminin ka i majii a kɔrɔ.»

⁸ A kɔrɔcɛilu ka a jabi: «A ye di? A lɔɔ ye i la ka i sii an kun na ka ke an na mansa ri wa?» A gboyara ii ye iko tuunni ka tamin fɔlɔman na a la sibo ni a la kumailu kosɔn.

⁹ Yusufu sibora iko. A ka wo fanan jafɔ a kɔrɔcɛilu ye. A ka a fɔ ko: «Ai la tolo malɔ n na. N da sibo iko tuun. N ka tele yen a ni karo ni lolo tan ni kelen. Wo bɛɛ ka i majii n kɔrɔ.»

¹⁰ A ka sibo jafɔ a fa ni a kɔrɔcɛilu ye tuma men na, a fa jamanda a ma ko: «Sibo su juman de wo ri? I ye a fe nde ni i na ni i kɔrɔcɛilu bɛɛ ye na an majii i kɔrɔ wa?»

¹¹ A la ko jangboya a kɔrɔcɛilu mira, kɔni a fa tere ye i mirila sibo wo ma waati bɛɛ rɔ.

Yusufu kɔrɔcɛilu ka a san

¹² Nba, lon do rɔ Yusufu kɔrɔcɛilu wara ii fa la kolofenilu ghen diya Sekemu.

¹³ Isirayeli ka a fɔ Yusufu ye ko: «I kɔrɔcɛilu ra wa kolofenilu ghen diya Sekemu. N ye a fe i ye wa bɔ ye.» Yusufu ka a fɔ ko: «Ale le wo ri.»

¹⁴ Yakuba ka a fɔ a ye ko: «Wa bɔ ii fe. Ni ii kɛnde, ni ko te kolofenilu fanan na, i ye na wo fɔ n ye.» Wo rɔ, a ka Yusufu lawa ka bɔ Heburɔn dinban dɔ.

A se men keni Sekemu,

¹⁵ a tere ye a mataamala wula kondɔ. Cɛɛ do ka a teren ye ka a majininka ko: «I ye nfen jininna?»

¹⁶ Yusufu ka a fɔ ko: «N ye n kɔrɔcɛilu le jininna. I ye kolofenilu gbenna. I ka ii diya lon wa?»

¹⁷ Cɛɛ ka a fɔ ko: «Ii ra bɔ yan. N ka ii kan men ko ii watɔ Dotan.» Yusufu bɔra ye ka wa ii ko. A ka ii teren Dotan.

18 A kərəccilu ka a natola yen fəɔ yəɔ jan. Sani a ye se ii ma, a kərəccilu ka janfa don a ma ko ii ri a faa.

19 Ii ka a fə i jəɔn ye ko: «Ai ja lo, sibotii wo natə la le ten!

20 An ye an wuli ka a faa. An ye a lafilu kəlon jaran kəndə ka a fə ko wara juu le ka a faa ka a dəɔn. A la sibo ri ke men di wo rə, an di wo yen.»

21 Ruben ka kuma wo men tuma men na, a ləɔ tere ye a la ka Yusufu kisi ii ma. A ka a fə ko: «An kana a faa.

22 Ai kana a jeli labə. Ai ye a lafilu kəlon jaran jin kəndə wula kəndə yan, ai kana ko ke a la.» Ruben ka wo fə kosa a ri wa ii kofe ka Yusufu layele kəlon də ka wa a di a fa ma.

23 Nba, Yusufu se men keni ii ma, ii ka a la duruki kərəbila manjəenman wo bə a kan na.

24 Ii ka a mira ka a lafilu kəlon do kəndə. Kolon wo jani le tere, ji tun te a kəndə.

25 Ii siini tere dəɔnninna tuma men na, ii ka ii ja lo ka jula doilu tamintala la yen. Woilu tere ye Isumayilaka le ri. Ii bəɔ Kiliyadi ka wa Misiran. Wusulan ni tulu suma duman ni latikəlon tere ye ii la jəɔmɛilu la donin də.

26 Yahuda ka a fə a badenmailu ye ko: «Ni an ka an dəɔce faa ka a dokon, an di təɔ su juman sərən wo la?»

27 An ye a san Isumayilaka julailu ma. An jere kana a faa. An dəɔce le. An bɛe ye badenma le ri.» A badenmailu sonda wo ma.

28 Wo rə, Madiyanka julailu tamintala, Yusufu kərəccilu ka a layele kəlon kəndə, ka a san Isumayilaka woilu ma wodigbe muwan na. Woilu ka a san ka wa a ri Misiran.

29 Nba, Ruben nara kəlon da la ii kofe, kəni a ma Yusufu teren kəlon kəndə. Wo gbara a la kojuuya fə a ka a la duruki rafarafara.

30 A wara a dəɔccilu teren ye ka a fə ii ye ko: «Kanberen te kəlon kəndə ye butun! N ye wala di?»

31 Wo rə, ii ka bakərən do faa ka Yusufu la duruki kərəbila ta ka a bila wo jeli rə.

32 Ii wara duruki kərəbila di ii fa ma ka a fə ko: «An ka duruki kərəbila jin teren wula rə. I ye a ragbe ni i dence ta le.»

33 Yakuba ma fili a ma. A ka a fə ko: «N dence la duruki kərəbila le jə. Wara juu ra a faa ka a dəɔn. Ee, n dence Yusufu! Wara ra a rafarafara.»

34 Yakuba ka a la duruki rafarafara jusukasi kosən, ka landa faanin bila a kan na ikomin landa faanin. A ka tele siyaman ke kasila kojuuya a dence la saya ko rə.

35 A denceilu ni a denmusoilu tere ye nala ko ii ye ii fa jususumala. Kəni a ma sən a jususuma ko ma. A ka a fə ko: «N kasimantə ri to n dence la ko la haan n di faa.» Yusufu fa kasira ten de a la saya ko rə.

36 Nba, Madiyanka julailu sera Misiran ka Yusufu san Ferawuna jəməɔ Potifari ma. Potifari tere Ferawuna la kandaninnailu la kuntii le ri.

38

Yahuda ni Tamari la ko

1 Nba, a ma men bake, Yahuda bəra a badenmailu tema, ka wa a sii Adulamuka do tərəfe men təɔ ko Hira.

2 Yahuda ka Kanaanka sunkurun do yen ye, men fa təɔ ko Suwa. A ka sunkurun wo furu. Ii denda.

3 Muso ka kəɔnə ta ka dence sərən Yahuda ye. Yahuda ka den wo təɔ la ko Eri.

4 A ka kəɔnə gberɛ ta, ka dence sərən. A ka wo təɔ la ko Onan.

5 A ka kəɔnə gberɛ ta ikə tuun ni, ka dence sərən. A ka wo təɔ la ko Sela. Den wo sərənda ka Yahuda teren Akesibu so kəndə.

6 Waati wo taminni kə, Yahuda ka muso do furu Eri ye, a dence fəɔ kənin. Muso wo təɔ le tere ko Tamari.

7 Kəni, Eri kera məɔ juu le ri Allabatalla jana. Wo rə, Allabatalla ka a faa.

8 Yahuda ka a fə a dence Onan ye ko: «I ye i numəɔmuso ta, i kərəce muso kənin. Ai ye den, sa den di sərən i kərəce ye, sa i kərəce bənsən kana tunun.»

9 Kəni Onan ka a yen ko ni den wo sərənda, a te jate ale ta ri, fo a kərəce ta ri. Wo rə, Onan ni muso wo wa den, a te sənna a siji ye don a rə. A ri wo bɛe ke duu ma, kosa a kana bənsən di a kərəce ma.

10 Onan tere ye men kela, wo ma diya Allabatalla ye. Wo rə, Allabatalla ka ale fanan faa.

11 Yahuda ka a fə Tamari ye ko: «I kana sii ceɛ gberɛ kun. I wa, to i fa wara fo n dence Sela wa se i furu ma.» Yahuda ka wo fə ka a masərən a silanni ka Tamari di Sela ma, baa Sela kana faa ikomin a kərəccilu faara ja men ma. Tamari wara a fa wara wo rə.

12 Waati wo taminni kə, Yahuda muso sara, Suwa denmuso kənin. Yahuda la jusukasi sumara tuma men na, a wara Timina, məɔilu tere ye a la saailu si malila dinkira men də. A durnənce Adulamuka Hira wara a fe.

13 A fəra Tamari ye ko a birance Yahuda watə a la saailu si mali diya Timina.

14 Tamari ka a lən ko a numəɔce Sela ra se furu ma, kəni a birance Yahuda ma sən a ye sii wo kun. Wo rə, Tamari ka a la landa faanin bə a faru ma, ka a la bitiran birin a kun na, ka a ja latunun. A wara ka a sii a jere ma Enayimu so donda la, Timina sila la ye.

15 Yahuda tamintə ka Tamari siini yen. A ka a jate jatəmuso le ri, ka a masərən Tamari tun da a ja matunun.

¹⁶Yahuda filira a ma fewu! A ma a lɔn ko a biranmuso le. A wara a fɔ a ye ko: «N ye a fe ka n la i fe.» Tamari ka a fɔ ko: «Ni n dijɛra, i ri nfen di n ma?»

¹⁷Yahuda ka a jabi: «N di badenni kelen bɔ n na bailu rɔ ka a lana i ma.» Tamari ka a fɔ ko: «I ri nfen bila a kun kɔrɔ sani i ye ba lana n ma?»

¹⁸Yahuda ka a fɔ ko: «N ye nfen di i ma?» Tamari ka a jabi: «I tɔɔ tɔɔmasere ye fen men kan, i ye wo ni a julɔ di n ma, ka i la gbeleke la woilu kan.» Yahuda ka wo bɛɛ di a ma. Ii denda. Wo rɔ, Tamari ka kɔnɔ ta Yahuda fe.

¹⁹Tamari ka a kɔsɛ a wara. A ka bitiran bɔ a kun na ka a la landa faanin bila a kan na ikɔ.

²⁰Yahuda ka badenni lawa muso ma a dupɔnɔnce Adulamuka bolo, kosa a ka fen menilu di muso ma, a dupɔnɔnce ye woilu mira ka na. Cɛɛ wo wara, kɔni a ma muso yen.

²¹A ka cɛɛ doilu majininka Enayimu ko: «Jatɔmuso men tere ye a siila sila la yan so donda la, a ye mi?»

Ii ka a jabi: «An ma jatɔmuso si yen yan fɔɔ.»

²²Cɛɛ ka a kɔsɛ ka a fɔ Yahuda ye ko: «N ma muso wo teren ye. Ye cɛɛilu ka a fɔ ko ii ma jatɔmuso si yen ye fɔɔ.»

²³Yahuda ka a fɔ ko: «Baasi te wo ri. Fen woilu ye to a bolo. An kana an jere lamaloya a jininna. Koni n ka baden nawa a ma. Ni i ma a yen, a ma ban?»

²⁴Nba, karo sawa taminni kɔ rɔ, a fɔra Yahuda ye ko a biranmuso Tamari ra jatɔya ke. Ko sisen, ko a ra kɔnɔ ta. Yahuda ka kuma wo men tuma men na, a ka a fɔ ko: «Ai ye wa a labɔ kenɛma ka a janin!»

²⁵Mɔɔsilu wara Tamari mira. Ii ye a labɔla kenɛma tuma men na, a ka kela lawa a birance ma ko: «Men ka kɔnɔ la n na, a la fenilu le jin di. I ye tɔɔmasere fen jin ni a julɔ ragbe, ka gbeleke fanan dagbe ni i ka woilu tii lɔn.»

²⁶Yahuda ka wo fenilu ragbe ka a yen ko a ta le. A ka a fɔ ko: «Muso jin telenni ka tamin nde la, baa n tun ka kan ka a di n dence Sela le ma ka a ke a muso ri, kɔni n ma son wo ma.» Yahuda ma a la Tamari fe wo ko.

²⁷Nba, a moyi waati sera tuma men na, den kera filani ri.

²⁸A moyitɔla, den kelen ka a bolo labɔ. Tinkɔrɔsilali ka a bolo mira ka kari wulen do sidi a la ka a fɔ ko: «Nin de ye fɔ ri.»

²⁹Kɔni den ka a bolo ladon ikɔ tuunni. A filani-ɲɔn bɔra. Tinkɔrɔsilali le ka a fɔ ko: «Ile le ra sila bɔ jɔ!» Wo rɔ, a ka wo tɔɔ la ko Peresi*.

³⁰A dɔɔmanin bɔra a kɔ, kari wulen sidini wo bolo la. Ii ka wo tɔɔ la ko Serahi†.

39

Yusufu sanda Potifari ma

¹Nba, Isumayilaka julɔ woilu wara Yusufu ri Misiran ka a san Ferawuna la ɲɛmɔ Potifari ma. Potifari tere mansa la kandaninnailu la kuntii le ri.

²Allabatata tora Yusufu fe ka a la ko bɛɛ sabati. A tere ye baarala a tii Potifari la bon na, Misiranka wo konin.

³A tii ka a yen ko Allabatata ye Yusufu fe ko bɛɛ rɔ, baa a wa a bolo bila fen fen dɔ, Allabatata ri wo bɛɛ sabati.

⁴Yusufu diyara a tii ye. Wo rɔ, a ka Yusufu ke a jere demenba ri, ka a lasii a la mɔɔilu bɛɛ kun na, ka a ke a la nanfulu kunnasiiba ri.

⁵Kebi Misiranka cɛɛ wo ka Yusufu lasii a la nanfulu ni a la mɔɔ bɛɛ kun na, Allabatata ka ɲumaya ke a ye ka ko bɛɛ sabati a wara ka a masɔrɔn Yusufu la ko rɔ. Allabatata ka Potifari bolofen bɛɛ ɲumaya, menilu ye so kɔndɔ, a ni menilu ye sene rɔ.

⁶Potifari ka a la ko bɛɛ to Yusufu bolo. A ma a jere tɔrɔ foyi la fɔɔ a tere ye menilu dɔɔnna.

Yusufu tere ye kanberen kenyanin de ri. A fari dafanin a kan. A ɲada fanan kenji.

Potifari muso ɲabɔra Yusufu la

⁷Lon do rɔ, Potifari muso ɲabɔra Yusufu la. A ka a fɔ Yusufu ye ko: «Na, i la n fe.»

⁸Yusufu ma son fewu. A ka a fɔ muso wo ye ko: «I ɲa lɔ. N tii te a jere tɔrɔla foyi la a masɔrɔn n ye yan. A ra a bolofen bɛɛ karifa n na.

⁹A la fanka ni n ta bɛɛ ka kan a wara yan. N sawo ye fen bɛɛ rɔ lu ma yan fɔ ile, baa i ye a muso le ri. N ti se kojuu su wo kela, ka haramu ke Alla ɲana.»

¹⁰Hali wo, muso wo ma a boloka wo si rɔ. Lon lon a tere ye Yusufu madiyala, kɔni Yusufu ma son ka i la a fe.

¹¹Lon do rɔ, Yusufu wara baara diya bon na. Wo ka a teren bonkɔndɔ jon si tun te ye.

¹²Muso ka Yusufu mira a la duruki ma, ko a ye a la a fe. Koni Yusufu ka a bori a ye ka bɔ bon na ka a la duruki to muso bolo.

¹³Muso ka a yen tuma men na ko Yusufu borimantɔ ra bɔ bon na ka a la duruki to a bolo,

¹⁴a ka a kan nabɔ bonkɔndɔ jonilu ma. Woilu nani, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai la ragbe. N cɛɛ ka Heburu cɛɛ men nana an ma, wo ra an dɔɔya. A ra don n ka a fɔ ko a ye i lala n fe. Koni n kulera fanka la.

¹⁵A ka n kule kan men tuma men na, a borimantɔ bɔra bon na ka a la duruki to n dafe yan.»

¹⁶Muso ka duruki wo lamara a dafe ka Yusufu tii Potifari makɔnɔ.

* 38:29 Peresi koro ye le ko a gberenda † 38:30 Serahi koro ye le ko kari wulen

¹⁷ Wo nani, muso ka danteɛli bɛɛ ke a ɔɛɛ ye ja kelen wo ma ko: «I ka Heburu jɔnce men nana an ma, wo ra don n kan ka n dɔɔya.»

¹⁸ Kɔni n kulera tuma men na, a borimantɔ bɔra bon na ka a la duruki to n dafɛ yan.»

¹⁹ Nba, a ka a muso la kuma men Yusufu la ko rɔ tuma men na, a jusu bɔra kojuuya.

²⁰ Wo rɔ, a wara Yusufu mira ka a bila kaso la, mansa la kasodeni bilani dinkira men. Yusufu tora kaso la ye.

²¹ Kɔni Allabatata tora Yusufu fɛ. A ka jumaya ke Yusufu ye. Wo rɔ, a ka Yusufu demen ka a la ko diya kaso bon kuntii ye.

²² Wo rɔ, kaso bon kuntii ka Yusufu lasii kasoden tɔ bɛɛ kun na kaso bon na. Yusufu le tɛɛ ko bɛɛ janabɔla ye.

²³ Kasobon kuntii ka ko men bɛɛ to Yusufu bolo, a ma hamin wo si la butun baa Allabatata tɛɛ ye Yusufu fɛ. A ka fen fen ke, Allabatata ka wo bɛɛ sabati.

40

Yusufu ka siboilu kɔrɔ fɔ

¹ Waati wo taminni kɔ, Misiran mansa la minninfendila ni a la burugbasila ka kojuu do ke a la.

² Ferawuna jusu bɔra mɔɔba fila woilu kanma, a la minninfendilailu la kuntii ni a la burugbasilailu la kuntii kɔnin.

³ A ka ii mira ka ii bila kaso la, Yusufu bilani dinkira men do. Kaso wo tɛɛ ye kasoden kandaninna kuntiiba la bon dafɛ.

⁴ Kasoden kandaninna kuntiiba ka ii karifa Yusufu la, ko a ye ke ii demenba ri. Ii mɛnda kaso la.

⁵ Lon do rɔ, mansa la minninfendila ni a la burugbasila sibora su rɔ. Wo ka a tɛɛn ii ye kaso la fɔlɔ. Ii fila sibora, kɔni sibo kelen tun tɛ. Ii kɔrɔilu tun tɛ kelen di fanan.

⁶ Wo duusa gbɛ, Yusufu ka a yen ko hamin ba ye ii la.

⁷ A ka mansa la jemɔɔ majininka ko: «Nfen keni ai sewani tɛ bi?»

⁸ Ii ka a jabi: «An fila ra sibo, kɔni mɔɔ tɛ yan men di sibo woilu kɔrɔilu fɔ an ye.» Yusufu ka a fɔ ko: «Sibo kɔrɔ lɔnba tɛ Alla le ri wa? Ai ka menilu yen sibo rɔ, ai ye woilu jafɔ n ye.»

⁹ Wo rɔ, mansa la minninfendilailu la kuntii ka men yen, a ka wo fɔ Yusufu ye. A ka a fɔ ko: «N siboni le, n ka rɛsenju do yen n jɛ.»

¹⁰ Bolo sawa ye a la. A fira wa bɔ damira, a ri a fɛɛn ka den ka ke rɛsen mɔnenilu ri i kɔrɔ.

¹¹ Misiran mansa la minninfen tɛɛ ye n bolo. Wo rɔ, n ka rɛsen moni woilu kadi, ka ii rabirin mansa la minninfen kɔndɔ, ka a di a ma.»

¹² Yusufu ka a fɔ ko: «Wo kɔrɔ le jin di. Bolo sawa wo ye tele sawa le ri.

¹³ Tele sawa wa tamin, mansa ri i bɔ kaso la, ka i bila i la baara kɔrɔ la. I ri a la minninfen don a bolo ikomin i darini a kɛla ja men ma kɔrɔman.

¹⁴ I wa hɛɛɛ wo sɔrɔn tuma men na, i jaandi, i kana jin n kɔ. I ka kan ka jumaya ke n ye baa n ka i demen. I ye n na ko fɔ Ferawuna ye wo rɔ, kosa a ri n nabɔ kaso la,

¹⁵ baa mɔɔilu ka n mira fanka le la ka n nabɔ Heburuulu la jamana rɔ. Kɛbi ii ka n nana yan, n ma kojuu ke, mɔɔ ri mɔɔ bila kaso la men dɔ.»

¹⁶ Nba, burugbasilailu la kuntii ka a yen ko Yusufu ka a dɔɔɔnce la sibo kɔrɔ fɔ ka a diya. Wo rɔ, ale ka a fɔ Yusufu ye ko: «N fanan sibora. N ka see sawa yen n kun ma.

¹⁷ See men tɛɛ ye sanfɛ, burun su bɛɛ tɛɛ ye wo kɔndɔ. Wo bɛɛ rabenni tɛɛ Ferawuna ye, kɔni kɔnɔilu tɛɛ ye jiila a ma ka fen woilu dɔɔn see kɔndɔ n kun dɔ ma.»

¹⁸ Yusufu ka a fɔ ko: «Sibo wo kɔrɔ le jin di. Seye sawa wo fanan ye tele sawa le ri.

¹⁹ Tele sawa wa tamin, Ferawuna ri i bɔ kaso la, ka i kun tɛɛ a la ka i su dun jiri la. Kɔnɔilu ri na i sobo dɔɔn.»

²⁰ Nba, tele fila a sawana, wo kɛra Ferawuna sɔrɔn lon sankunben tolon di. Wo rɔ, Ferawuna ka tibili ba ke a la jamana mɔɔbailu ye. A ka minninfendilailu la kuntii ni burugbasilailu la kuntii labɔ kaso la ka ii lana mɔɔbailu bɛɛ jana.

²¹ A ka minninfendilailu kuntii bila a la baara kɔrɔ la, kosa a ri Ferawuna la minninfen don a bolo ikɔ.

²² Kɔni Ferawuna ka burugbasilailu la kuntii wo dun jiri la ikomin Yusufu ka a fɔ ja men ma.

²³ Minninfendilailu la kuntii ma a miri Yusufu ma wo kɔ. A jinara a kɔ fewu.

41

Misiran mansa la siboilu

¹ San fila taminnin kɔ rɔ, Misiran mansa sibora ka a jɛɛ lɔni yen Nili Ba dala.

² A lɔni tora ye tuma men na, nisimuso tɔlɔni wɔrɔnwula bɔra ji rɔ ka na bin dɔɔn diya ba dala.

³ A ma men bake, nisimuso barani wɔrɔnwula fanan bɔra Nili Ba ji rɔ. Woilu nara ii lɔ nisimuso tɔlɔni woilu tɔrɔfɛ ba dala.

⁴ Nisimuso barani kojuuyani woilu ka nisimuso juma tɔlɔni wɔrɔnwula woilu dɔɔn ka ban. Wo keni, mansa kunura sunɔɔ rɔ.

⁵ A sunɔɔra ikɔ ka sibo gbɛɛ fanan la. A ka sumantɔnsɔn wɔrɔnwula yen. Wo bɛɛ boni sumangbala kelen de la. Ii kise bɛɛ kunba. Ii ka jɛ.

⁶ A ma men bake, sumantɔnsɔn wɔrɔnwula gbɛɛ bɔra. Woilu kise

meseñman. Ii keni ikomin fɔɔ ba wa suman janfo a gban na.

⁷ Sumantɔnsɔn menilu kiseni meseñman, woilu ka suman juma wɔrɔnwula woilu dɔɔn, menilu kise kunba. Wo keni, mansa kunura ka a yen ko sibo le tere.

⁸ Wo duusagbeni, mansa jusumakasara. Wo rɔ, a ka Misiran jamana felelilailu beɛ ni a hankilimailu beɛ kili. A ka men yen sibo rɔ, a ka wo jafɔ ii ye, kɔni wo si ma se ka a la sibo kɔrɔ fɔ a ye.

⁹ A la minninfendilailu la kuntii kumara a ye ko: «Mansa, n hankili ra bila n na kojuu keni rɔ sisen.

¹⁰ I mɔnera an, i la jɔnilu ma tuma men na wo lon, i ka nde ni i la burugbasilailu la kuntii bila kaso la kasoden kandaninna kuntuiba la jala kaso la.

¹¹ An mɔɔ fila beɛ sibora su kelen dɔ. Sibo woilu kɔrɔilu tun te kelen di.

¹² Heburu kanberen do tere ye an fe kaso la. Kasoden kandaninna kuntuiba la jɔn de tere. An mɔɔ fila ka men yen sibo rɔ, an ka wo jafɔ a ye. A ka woilu kɔrɔilu fɔ an ye.

¹³ A ka a kɔrɔ men fɔ, a kera wo ja le ma! I ka nde lase n na baara kɔrɔ la, ka ban ka burugbasilailu la kuntii dun jiri la.»

Yusufu ka Misiran mansa la sibo kɔrɔ fɔ

¹⁴ Mansa ka kela lawa ko Yusufu ye na. Mɔɔilu borimantɔ wara Yusufu labɔ kaso la. Yusufu ka a bonbosi li ka a la faanin mayeleman, ka wa i lo Misiran mansa jakɔrɔ.

¹⁵ A seni ye, mansa ka a fɔ a ye ko: «N da sibo le ke. Mɔɔ si ma se ka wo kɔrɔ fɔ n ye. A fara n ye ko i ri se sibo kɔrɔ fɔla.»

¹⁶ Yusufu ka mansa jabi: «Mansa, nde ti se, kɔni Alla ri a kɔrɔ juma di i ma.»

¹⁷ Mansa ka a fɔ a ye ko: «N sibora ka n lɔni yen Nili Ba dala.

¹⁸ N lɔni tora ye tuma men na, nisimuso wɔrɔnwula bɔra ji rɔ ka na bin dɔɔn diya ba dala. Ii ka jɔ kosebe. Ii tɔlɔni.

¹⁹ A ma men, nisimuso wɔrɔnwula gbere fanan bɔra ji rɔ. Woilu barani tere kojuuya. Ii kejuuyani ka tamin. Sobo jɔnjɔn tun te ii la. N tun ma nisi gbere kejuuyani woilu jɔɔn yen fɔlɔ munun Misiran jamana muume rɔ yan.

²⁰ Nisimuso barani woilu, menilu kejuuyani kanin, woilu ka nisimuso tɔlɔni wɔrɔnwula wo dɔɔn, menilu fɔlɔma bɔra ji rɔ.

²¹ Hali ii ka woilu dɔɔn, mɔɔ ti se wo lɔn na, ka a masɔrɔn ii fari barani tere ja men ma fɔlɔ, a ye ja kelen wo ma munun. Wo keni, n kunura sunɔ rɔ.

²² N sunɔra ikɔ ka sibo. N ka sumantɔnsɔn juma wɔrɔnwula yen. Woilu bɔni sumangban kelen de la. Ii beɛ kise kunba.

²³ A ma men bake, sumantɔnsɔn wɔrɔnwula gbere bɔra. Woilu tun kiseni te jɔnjɔn. Ii beɛ kise meseñman. Ii keni ikomin fɔɔ ba wa suman janfo a gban na.

²⁴ Sumantɔnsɔn meseñman woilu ka Sumantɔnsɔn juma wɔrɔnwula wo dɔɔn. Nba, n ka wo beɛ fɔ n na felelilailu ye, kɔni woilu si ma se wo kɔrɔ fɔla n ye.»

²⁵ Yusufu ka a fɔ mansa ye ko: «I la sibo fila beɛ ye kɔrɔ kelen de ri. Alla natɔ men kela, a ra wo le yiraka i la.

²⁶ Nisimuso juma wɔrɔnwula wo misaliya ye san wɔrɔnwula le ri. Sumantɔnsɔn juma wɔrɔnwula wo fanan misaliya ye san wɔrɔnwula le ri. Sibo fila wo beɛ ye kɔrɔ kelen de ri.

²⁷ Nisimuso barani kejuuyani wɔrɔnwula men bɔra ji rɔ kɔfe, wo ye san wɔrɔnwula le ri. Sumantɔnsɔn meseñman wɔrɔnwula wo, fɔɔ ka menilu ja, wo fanan ye san wɔrɔnwula kɔnkɔ le ri.

²⁸ Mansa, n ka a fɔ i ye ja men ma, a ye wo ja le ma. Alla ketɔ men kela, a ra wo le yiraka i la.

²⁹ San wɔrɔnwula menilu natɔ, suman di san a ja jere jere ma Misiran jamana fan beɛ rɔ.

³⁰ San woilu wa tamin, kɔnkɔ ri na ka san wɔrɔnwula ke. Mɔɔilu ka suman ba men sɔrɔn san diyani wɔrɔnwula woilu kɔrɔ, ii ri jina wo beɛ kɔ, kɔnkɔ ri juuya jamana beɛ rɔ.

³¹ Kɔnkɔ ri juuya kosebe. Mɔɔilu ka suman men sɔrɔn san diyani wɔrɔnwula wo rɔ, wo beɛ ri jina ii la fewu.

³² Mansa, i ka sibo jin ke sija fila. Wo kɔrɔ le ko Alla ra ban wo ko lateɛ la. Alla ri wo ke lakaliyali bolo ma.

³³ «Wo rɔ, mansa, i ye mɔɔ hankilima do jinin, men ka ko kɔrɔ lɔn, ka wo lasii Misiran jamana kun na.

³⁴ I ye mɔɔba doilu lasii jamana kɔndɔ, sa mɔɔ woilu wa suman men sɔrɔn, mɔɔba woilu ye a tala looluna lamara. Ii ye a ke wo ja jamana fan beɛ rɔ san diyani wɔrɔnwula beɛ kɔrɔ.

³⁵ I ye a fɔ ii ye ko ii ye suman woilu beɛ laden wo ja le ma san woilu kɔrɔ, ka wo beɛ laden jamana soilu la i tɔ rɔ ka a kɔngben.

³⁶ Sa san wɔrɔnwula kɔnkɔ ba don Misiran jamana rɔ tuma men na, suman lamarani woilu ri ke jamana mɔɔilu la balo ri.»

Misiran mansa ka Yusufu lasii jamana kun na

³⁷ Yusufu ka men fɔ, wo diyara Misiran mansa ni a la jemɔɔilu beɛ ye.

³⁸ Mansa ka a fɔ a la jemɔɔilu ye ko: «An di mɔɔ sɔrɔn Misiran yan, Alla la Nii ye men dɔ ikomin ceɛ jin?»

³⁹ Mansa ka a fɔ Yusufu ye ko: «Alla ra wo beɛ yiraka i la. Wo rɔ, mɔɔ si te yan, men

hankili ka bon i ta ri, men ka ko kɔrɔ lɔn ile ri.

⁴⁰ N di i lasii n na jamana kun na. I wa men fɔ, n na mɔoilu ri wo ke. Mansaya dɔrɔn de ri ke i ni nde tema.

⁴¹ N da i lasii Misiran jamana bee kun na.»

⁴² Mansa ka a la bolola koyini bɔ a bolo la, a la mansaya tɔmasere ye men kan, ka wo don Yusufu bolo la. A ka faanin jumajuma di a ma, ka kanna nee saninnaman bila a kan na.

⁴³ A ka a la sowontoro filana don Yusufu bolo. Mɔoilu wara sowontoro wo ja ke ii kan nabo ko: «Bee ye ii majii!» Misiran mansa ka Yusufu lasii Misiran jamana bee kun na wo ja le ma.

⁴⁴ Mansa ka a fɔ Yusufu ye ko: «Nde le Misiran mansa ri, koni mɔoilu kana foyi ke Misiran jamana rɔ butun fɔɔ ile wa sɔn men ma.»

⁴⁵ Mansa ka Yusufu tɔ la ko Safinati Paneya, ka Potifera denmuso Asanati di a ma ka a ke a muso ri. Potifera wo tere ye Jni so mɔoilu la joo sarakalasele le ri.

Nba, Yusufu kera Misiran jamana kunnasilla ri wo ja le ma.

⁴⁶ A ka baara wo damira Ferawuna ye ka a teren a sɔrɔn da san bisawa bɔ. A bora mansa dafe, ka wa Misiran jamana rataama.

⁴⁷ Awa, san warɔnwula kera, suman ye sonna a ja jere jere ma.

⁴⁸ San san, Yusufu ri suman naden suman ka waati la Misiran jamana fan bee rɔ a so mesen a ni a so kumba. Suman kanin yɔrɔ yɔrɔ a ka suman namara wo yɔrɔ kelen de bee rɔ.

⁴⁹ Wo rɔ, Yusufu ti se a jatela butun baa a tere ka siya kojuuya ikomin ba kije.

⁵⁰ Sani san warɔnwula kɔnkɔ ye don jamana kondɔ, Yusufu muso Asanati ka dence fila sɔrɔn a ye. Asanati wo tere ye Jni so mɔoilu la joo sarakalasele Potifera denmuso le ri.

⁵¹ Yusufu ka a dence fɔlɔ tɔɔ la ko Manase, baa a ka a fɔ ko Alla ra a lapina a la tɔrɔya bee kɔ rɔ, ka a hankili bɔ a fa wara rɔ.

⁵² A ka a dence filana tɔɔ la ko Efrayimu, baa a ka a fɔ ko Alla ka a ke, a tɔrɔni tere jamana men dɔ, a ra jiri ye.

⁵³ San diyani warɔnwula wo dafara Misiran tuma men na,

⁵⁴ san warɔnwula kɔnkɔ donda ikomin Yusufu ka a fɔ ja men ma. Kɔnkɔ donda jamana gbereilu bee rɔ, koni suman namarani tere fan bee rɔ Misiran.

⁵⁵ Kɔnkɔ sera Misirankailu ma tuma men na, ii wara Misiran mansa madiya ko a ye suman di ii ma. Mansa ka ii jabi: «Ai ye wa Yusufu teren ye. A wa men fɔ ai ye, ai ye wo ke.»

⁵⁶ Kɔnkɔ juuyara ka se Misiran jamana yɔrɔ bee rɔ, tuma men na, Yusufu ka suman

namara bondonilu da laka, ka suman san Misirankailu ma.

⁵⁷ Mɔoilu bora jamana bee rɔ ka na suman san diya Yusufu ma Misiran, baa kɔnkɔ gbereyara dunuja fan bee rɔ.

42

Yusufu korɔcilu wara suman san diya Misiran

¹ Nba, a fɔra Yakuba ye ko suman ye sɔrɔnna Misiran tuma menna, a ka a fɔ a denceilu ye ko: «Nfenna ai siini ai jɔɔn dagbela yan ten?»

² N da a men ko suman ye sɔrɔnna Misiran. Ai ye wa do san an ye, sa an kana faa kɔnkɔ bolo yan.»

³ Wo rɔ, Yusufu korɔcilu mɔɔ tan wulira ka wa suman san diya Misiran,

⁴ koni Yakuba ma sɔn Yusufu dɔɔce Beniyaminu ye wa a korɔcilu kafe, baa Yakuba silanni tere ko kojuu kana a sɔrɔn sila la.

⁵ Isirayeli denceilu ni mɔɔ gbereilu wara suman san diya Misiran, baa kɔnkɔ tere ye Kanaan jamana rɔ.

⁶ Wo ka a teren, Yusufu ye jamana kuntuia la Misiran. Ale le tere suman sanna mɔɔ bee ma. Wo le ka a ke, a korɔcilu nara Yusufu ma, ka ii majii a kɔrɔ, ka ii kun majii.

⁷ Yusufu ka a korɔcilu yen tuma men na, a ma fili ii ma, koni a ka a ke ikomin a ma ii lɔn. A jamanda ii ma ka a fɔ ko: «Ai bɔni mi?» Ii ka a jabi: «An bɔni Kanaan jamana le rɔ, ka na suman jinin diya yan.»

⁸ Yusufu ma fili a korɔcilu ma, koni woilu filira ale ma.

⁹ Yusufu hankili bilara a la siboilu rɔ, a ka a korɔcilu yen sibo rɔ ja men ma. A ka a fɔ ii ye ko: «Ai nani jamana lakɔrɔsi diya le, sa ai ri a lɔn ai ri se an na ja men ma.»

¹⁰ Ii ka a jabi: «An tii, wo kuma te! Ande, i la jonilu nani suman san diya le dɔrɔn.

¹¹ An bee ye ceɛ kelen den de ri. Mɔɔ teleniilu le ande ri. An te jamana si lakɔrɔsila.»

¹² Yusufu ka a fɔ ko «Een de! Ai nani jamana lakɔrɔsi diya le.»

¹³ Ii ka a fɔ ko: «An ye i la jonilu le ri. An bee ye fa kelen de la. An fa siini Kanaan jamana le rɔ. A denceilu tere mɔɔ tan ni fila le ri. An dɔɔce ye an fa dafe ye bi. A tɔ kelen da sa.»

¹⁴ Yusufu ka a fɔ ko: «N ka a fɔ ja men ma, a ye wo ja kelen de ma jɔ! Ai nani jamana lakɔrɔsi diya le!»

¹⁵ N di ii la kuma fesefese ja men ma, wo le ye jin di. Ni ai dɔɔce dɔɔmani ma na yan, ai te bɔ yan fewu. N ye n kali la wo la Misiran mansa tɔ le rɔ.

¹⁶ Ai mɔɔ kelen ye wa ai dɔɔce ta ka na a ri. Ai toilu ri wo makɔn kaso la yan. Wo rɔ, n di ai la kuma fesefese. Ni ai ka tujɔ le fɔ, n di wo lɔn. Ni wo te, ai ma na foyi kanma, fo ka

an na jamana lakarasi daron. N ye n kalila wo ro Misiran mansa taa le ro!»

¹⁷ Wo ro, a ka ii bila kaso la. Ii ka tele sawa ke ye.

¹⁸ A tele sawana, Yusufu ka a fo ii ye ko: «Nba, n silanni Alla ye. Wo ro, n ye men fala ai ye, ai ye wo mira, sa ai ri kisi.

¹⁹ Ni mao telenniilu le ai ri, mao kelen ye to kaso la yan ai bee no ro. Ai toilu ye wa suman di ai la denbaya konkoto ma,

²⁰ koni a fere te fo ai ye na ai dooce doomani ri yan. A wa na, n di a lon ko ai ka tunja le fo n ye, sa ai kana faa.» Ii sonda wo ma.

²¹ Ii ka a fo i joon ye ko: «Sika te a ro, taroya jin da an saron Yusufu le koson. Wo lon, a tarora an jakoro. A ka an madiya ko an ye hina a la, koni an ka an ban a ro. Wo le koson kojuu jin da an saron bi.»

²² Ruben ka a fo ii ye ko: «N ma a fo ai ye ko ai kana kojuu ke den na wa, koni ai ma son n na kuma ma? Nba, a jeli jininkali le jin ka a hake bo an do.»

²³ Ii ma a lon ko Yusufu tolo ye ii kan na, baa ii ni Yusufu wa kuma, kan nataminna ri ii kan natamin i joon ma.

²⁴ Yusufu ka a mabo ii la ka wa kasi. A kose men keni, i ye, a kumara ii ye, ka ban ka Simeyon bo ii ro ka a bolo sidi ii jana.

Yusufu korocailu ka i kose Kanaan bomsan na jamana ro

²⁵ Yusufu ka a fo a la maoilu ye ko ii ye a korocailu la borailu lafa suman na, ka ii kelen kelenna bee la wodi bila ii la borowoilu kondoo, ka suman fanan di ii ma ka a ke ii sila fanda ri. Ii ka wo bee ke ikomin Yusufu ka a fo ja men ma.

²⁶ Ii ka borailu la ii la faliilu ko kan, ka sila mira ka wa.

²⁷ Su kora ii ma tuma men na, ii ka ii lo yoro do ro ka sii ye. Mao kelen ka a la boroo da laka ko a ye doannin dila a la fali ma. A ka a la wodi yen boroo kondoo.

²⁸ A ka a fo a badenmailu ye ko: «N na wodi a ra lase n ma. A ye n na boroo kondoo yan.» Ii kondafilira kojuyara. Ii kondakaliyara ka a fo ii joon ye ko: «Alla ra nfen de ke an na jin de ten?»

²⁹ Nba, ii se men keni ii fa Yakuba wara Kanaan jamana ro, ko men ka ii saron, ii ka wo bee dantaeli ke a ye. Ii ka a fo ko:

³⁰ «Misiran jamana kuntii jamanda an ma kosebe! A ka an jalaki ko an wani ii la jamana lakarasi diya le.

³¹ An ka a jabi an ye mao telenniilu le ri, ko an ma jamana si lakarasi folo habadan.

³² An ka a fo ko an bee ye fa kelen de la, ko an mao tan ni fila le tere an fa bolo. Ko kelen da sa. Ko an dooce doomani ye an fa dafe ye Kanaan jamana ro,

³³ koni jamana kuntii wo ka a fo ko a ri a lon ko an ye mao telenniilu ri ja men ma, ko

wo le ye jin di. Ko an ye mao kelen to a bolo ye, ka na suman di an wara maoilu konkoto ma.

³⁴ Ko an ye wa an dooce doomani ri a ma. Wo wa ke, ko a ri a lon ko an ma wa jamana lakarasi kanma, ko a ri a lon ko an ye mao telenniilu le ri, kosa a ri an badenma bo kaso la. Ko a ri jamana bee labila an ye.»

³⁵ Nba, ii ka suman nabo ii la borailu kondoo tuma men na, ii bee ka ii la wodi bila boroneilu sidini yen suman borailu kondoo. Ii ni ii fa ka wodi sidini wo yen tuma men na, ii bee silanda.

³⁶ Ii fa Yakuba ka a fo ii ye ko: «Ee! Ai ye n denilu bola n bolo. Yusufu te yan butun. Simeyon fanan te yan butun. Sisen ai ye a fe ka Beniyaminu fanan mira ka wa wo ri. Nin taroya bee ye nde le kan.»

³⁷ Ruben ka a fo a fa ye ko: «I ye Beniyaminu karifa nde la. N di a lase i ma. Ni n ma na Beniyaminu ri, i ye n dence fila bee faa Beniyaminu no ro.»

³⁸ Yakuba ka a fo ko: «Een de! N dence te wala ai kofe! A koroo Yusufu ra sa ka wo kelen pe to. Sisen n da koroo. Ni ko ka ale fanan saron taama ro, n di faa jusumakasa bolo.»

43

Yusufu korocailu wara Misiran iko

¹ Nba, konko juuyara jamana kondoo.

² Yakuba dencailu nara suman men di ka bo Misiran, wo bantala le tere. Wo ro, Yakuba ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa suman do san an ye Misiran.»

³ A dence Yahuda ka a jabi: «Cee wo ka a fo an ye le ka a magbeleya kosebe ko an te a yen butun fo an dooce wa ke an kofe.

⁴ Ni i sonda an dooce Beniyaminu ye wa an kofe, an di wa ka suman san i ye.

⁵ Ni i konin ma son, an te wa ye, baa cee wo ka a fo an ye ko an te a yen butun fo an dooce wa ke an kofe.»

⁶ Isirayeli ka a fo ko: «Ai ra kojuu ke n na de! Nfenna ai ka a fo cee wo ye ko ai dooce ye ai koma?»

⁷ A dencailu ka a jabi: «Cee wo ka jininkali siyaman ke an kun, ka an majininka an na ko ma, a ni an na denbaya la ko ma. A ka a fo ko: «Ai fa kendee wa? Ai dooce ye ye? An ka a jabi ten tuun. An ma wo lon ko a ri a fo an ye ko an ye wa an dooce ri.»

⁸ Yahuda ka a fo a fa Isirayeli ye ko: «N fa, i ye n dooce karifa n na, sa an di wa i koroo. Wo wa ke, konko te ile ni ande a ni an denilu faa yan.

⁹ Nde jere ri n lo den kunko la. Ni ko ka a saron, i ye nde majininka. Ni n ma na a ri i ma, ka a lalo i jakoro, wo jalakili te bo n kan habadan.

¹⁰ Ni an konin tun ma lanoo yan, sa an da wa ka na si ja fila.»

11 Ii fa Isirayeli ka a fɔ ko: «Nba, diyagbɔya le. Wo rɔ, ai ye an na jamana fenɔɔma doilu bila ai la bɔrɔilu kɔndɔ ka jamana kuntii wo sanba. Ai ye tulu do ta, a ni li ni wusulan ni latikɔlon ni jiriden doilu, pisitasi ni amande konin.

12 Ai wara wodi mɛn di fɔlɔ, ai ye wo jɔɔn fila ta, baa wodi mɛn bilani tɛrɛ ai la bɔrɔilu kɔndɔ, fɔ ai ye ai kɔsɛ wo ri. Ai ri a sɔrɔn, ii jinanin de.

13 Nba, ai ye ai dɔɔcɛ ta ka wa cɛɛ wo tɛrɛn ye sisen.

14 Alla Sebɛɛtii ye ai la hina don a rɔ, kɔsa a ri Bɛniyaminu ni Simeyon nasɛ ai ma, kɔni ni n bɔnɔra n deni la, n di bɔnɔ wo rɔ kɔsɛbɛ.»

15 Wo rɔ, ii ka Bɛniyaminu ta, a ni sanba fenilu, a ni wodi wo jɔɔn fila, ka sila mira ka wa Misiran. Ii se mɛn kɛni ye, ii wara Yusufu tɔrɔfɛ, ka ii lɔ a jɔkɔrɔ.

16 Yusufu ka Bɛniyaminu yen ii fɛ tuma mɛn na, a ka a fɔ a la bon kunnasiila ye ko: «Wa mɔɔ jinilu ri n na bon na, ka kolofen do faa ka a tibi. Ii kɛtɔ tɛlɛrɔ dɔɔnnin kɛla nde le fɛ bi.»

17 Cɛɛ wo ka ii malɔ Yusufu la bon na ikomin Yusufu ka a fɔ a ye ja mɛn ma.

18 Ii watɔla Yusufu la bon na, wo ka ii masilan. Ii ka a fɔ ko: «An da lana yan wodi ko le rɔ, wodi mɛn bilara an na bɔrɔilu kɔndɔ an na ko fɔlɔ rɔ. Ii kɛtɔ bel a an kan de, ka an na faliilu ta, ka an mira ka an kɛ jɔnilu ri.»

19 Wo rɔ, ii ka i madon Yusufu la bon kunnasiila la bonda la kuma a ye.

20 Ii ka a fɔ ko: «An fa, hake tɔ an ye. Waati taminni, an nara suman san diya yan.

21 An bɔ mɛn kɛni yan, an ka an lɔ an sii diya. An ka an na bɔrɔilu da laka ka wodi bilani yen bɔrɔilu kɔndɔ. An na wodi bɛɛ le tɛrɛ, an ka mɛn san suman na. Wodi wo nani an bolo ka a lasɛ ai ma.

22 Suman sankɔ fanan nani an bolo, kɔni mɛn ka wodi do wo bila an na bɔrɔilu rɔ wo lon, an ma wo lɔn.»

23 Bon kunnasiila ka ii jabi: «Ai kana hamin wo la. Ai kana silan. Ai Maari Alla a ni ai fa Maari Alla, wo le ka wodi wo bila bɔrɔilu kɔndɔ ai ye. Ni wo tɛ, ai ka suman sankɔ mɛn bɔ, n ka wo sɔrɔn.»

Wo rɔ, cɛɛ wo wara Simeyon ta ka na a di ii ma,

24 ka ii bɛɛ ladon Yusufu la bon na. A ka ji di ii ma ko ii ye ii sen mako. A ka dɔɔnnin di ii la faliilu fanan ma.

25 Ii nara sanba fen mɛnilu ri, ii ka woilu labɔ ka Yusufu makɔnɔ, baa a fɔra ii ye ko a ri na tɛlɛrɔ dɔɔnnin diya ii fɛ ye.

26 Yusufu sera a wara tuma mɛn na, ii nara a la sanbailu di a ma bon na ka ii majii a kɔrɔ.

27 Yusufu ka ii fɔ ko: «Tana tɛ ai la? Wo lon, ai ka ai fa la ko fɔ n ye ko a ra kɔrɔya. Ale don? A kɛnde fɔlɔ?»

28 Ii ka Yusufu jabi: «Tana si tɛ an fa la, i la jɔncɛ konin. A kɛnde.» Ii ka ii kun majii Yusufu kɔrɔ.

29 Yusufu ka a janakalan ka a dɔɔcɛ Bɛniyaminu yen, a jɛrɛ na la den. A ka a fɔ ko: «Ai ka ai dɔɔcɛ mɛn na ko fɔ, wo le ye jin di wa?» Ii ka a fɔ ko: «ɔɔn, ale le.» Yusufu ka a fɔ a ye ko: «N den, Allama jɔmaya kɛra i ye.»

30 Bɛniyaminu hina donda Yusufu la kɔsɛbɛ. Wo rɔ, a kasitɔla le tɛrɛ. A ka bɔ ii tɔrɔfɛ i kɔrɔ ka wa a jɛrɛ la bon kɔndɔ ka kasi.

31 A ka ban kasila tuma mɛn na, a ka a ja lako, ka wa ii tɛrɛn ye. A ka a jɛrɛ mira ka a fɔ a la mɔɔilu ye ko ii ye na balo di ii ma.

32 Ii ka Yusufu la balo bɔ a la a dan na, ka a badenmailu ta bɔ a dan na. Misiranka mɛnilu tɛrɛ ye, ii ka woilu fanan ta bɔ a dan na, baa Misirankailu ti sɔn ka dɔɔnnin kɛ Heburuulu fɛ. Ii tana le wo ri.

33 Yusufu ka a badenmailu lasii a jɔkɔrɔ, ka ii tuun i jɔɔn na ka bɛn ii si kasabiya ma, ka a damira kɔrɔmamɔɔ ma ka wa se dɔɔmamɔɔ ma. Ii ka ii silja wo yen tuma mɛn na, ii ka i jɔɔn dagbɛ ka kabannakoya.

34 Balo mɛn tɛrɛ ye Yusufu kɔrɔ, a la mɔɔilu ka a badenmailu bɛɛ sɔ wo le rɔ. Bɛniyaminu ka mɛn sɔrɔn, wo kɛra a kɔrɔcɛilu ta jɔɔn loolu le ri. Ii ka dɔɔnnin kɛ ka ii min, ka sɛwa Yusufu la kɔsɛbɛ.

44

Yusufu ka a kɔrɔcɛilu kɔrɔbɔ

1 Nba Yusufu ka a fɔ a la bon kunnasiila ye ko: «Ii la bɔrɔilu lafa suman na. Ii la faliilu di se donin mɛn kɔrɔ, i ye wo jate di ii ma. I wa bɔrɔilu lafa, i ye ii kelen kelenna bɛɛ le wodi la suman kan ii la bɔrɔilu kɔndɔ.

2 I ye n na wɔdigbɛ minninfen bila dɔɔmamɔɔ la bɔrɔ kɔndɔ a la wodi kan.» Bon kunnasiila ka wo bɛɛ kɛ ikomin Yusufu ka a fɔ a ye ja mɛn ma.

3 Wo duusagbɛni jona Yusufu ka sila di ii ma. Ii ka ii la doninilu la ii la faliilu kɔ kan, ka wa.

4 Ka a tɛrɛn ii ma janfa so la fɔlɔ, Yusufu ka a fɔ a la bon kunnasiila ye ko: «Wa ii kɔ! I wa se ii ma tuma mɛn na, i ye a fɔ ii ye ko: «Nfenna ai ka kɔjuma sara kɔjuu la?»

5 Nfenna ai ka n tii la minninfen sonya? A ye a minna wo le la, a ye jɔninin kɛla wo le la. Ai ra kɔjuu ba le kɛ jin di del!»

6 Bon kunnasiila wara se ii ma tuma mɛn na, a kumara ii ye ikomin Yusufu ka a fɔ a ye ja mɛn ma.

7 Ii ka a jabi: «An tii, nfenna i ye an jalakila ten? An tɛ ko su wo kɛla fewu!

8 I jɛrɛ ka a lɔn ko an nani wodi ri an na bɔrɔilu kɔndɔ wo lon, ka bɔ Kanaan jamana rɔ ka na wodi wo di i ma. A ye di? An di

wodigbe wala sanin sonya i tii la bon na wo rɔ wa?

⁹ An tii, ni i ka minninfen yen an si kunma, wo tii ri faa. Ka a la wo kan fanan, an ɔilɔ ri ke i la jɔnilu ri.»

¹⁰ Bon kunnasiila ka a fɔ ko: «Ale le wo ri, n da dijɛ wo ma, kɔni minninfen wa yen mɔɔ mɛn kunma, wo ri ke n na jɔn di. Ai ɔilɔ te jalakili.»

¹¹ Wo yɔrɔ wo rɔ, ii ka ii la bɔrɔilu lajii duu ma ka ii da laka.

¹² Bon kunnasiila ka bɔrɔilu ragbe. A ka a damira kɔrɔmamɔɔ ta ma, ka wa se doomamɔɔilu ta ma. A ka minninfen yen Beniyaminu la bɔrɔ kɔndɔ.

¹³ Wo le rɔ, ii ka ii la durukiilu rafara ii kan na jusukasi bolo ma. Ii ka ii la bɔrɔilu la falɔilu kɔ kan, ka ii kɔse so kɔndɔ.

¹⁴ Yahuda ni a badenmailu sera Yusufu wara ka a tɛren a ye ye fɔlɔ. Ii ka ii la duu ma a kɔrɔ.

¹⁵ Yusufu ka a fɔ ii ye ko: «Ai na nfen ko kela jɔn ten? Ai ma a lɔn ko nde jɔɔn di jɔninin ke ka koilu lɔn wa?»

¹⁶ Yahuda ka a fɔ ko: «N tii, an ti se foyi fɔla. Kuma te an bolo butun. An ti se an bɔla ko jɔn dɔ. Alla jɛrɛ le ra an sɔnjuu labɔ gbe rɔ. An bɛɛ ye i la jɔnilu le ri sisen, minninfen yenni mɛn kunma, a ni an ɔilɔ bɛɛ.»

¹⁷ Yusufu ka a jabi kɔnin ko: «Ka ii bɛɛ jalaki ten, n te ko su wo kela fewu! Minninfen yenni mɛn kunma, wo le ketɔ n na jɔn di. Ai ɔilɔ ye wa here rɔ ai fa wara.»

Yahuda ka Yusufu madiya Beniyaminu la ko rɔ

¹⁸ Yahuda ka a madon Yusufu la, ka a fɔ a ye ko: «N tii, i jaandi, i ye dijɛ n ye kuma i ye. N ka a lɔn ko i ni Misiran mansa bɛɛ ka kan. I kana mɔnɛ n ma.

¹⁹ N tii, an na ko fɔlɔ yan, i ka an mɔnininka an fa ni an badenmailu ma.

²⁰ An ka i jabi an fa ye ye, ko a ra kɔrɔya kɔsebe. Ko an dɔɔce dɔɔmani fanan ye ye, an fa kɔrɔyanin ka mɛn sɔrɔn. Doomamɔɔ wo kɔrɔce ra faa, ka a kelen pe to. Dogberɛ te ye butun, a ni mɛn ye na kelen na. A la ko duman an fa ye kɔsebe.

²¹ I ka a fɔ an ye ko an ye na a ri yan, kosa i ja ri la a kan.

²² An ka a fɔ i ye wo lon ko den ti se bɔ la an fa tɔrɔfɛ. Ni a bɔra a tɔrɔfɛ an fa ri faa,

²³ kɔni, an tii, i ka an jabi ni an dɔɔce ma na an kɔfɛ yan, ko an te i yen butun.

²⁴ «Wo rɔ, an ka an kɔse an fa wara tuma mɛn na, an ka i la kuma lase a ma.

²⁵ Lon do rɔ, an fa ka a fɔ ko an ye na suman do san ikɔ.

²⁶ An ka a jabi an ti se nala suman san diya fo an dɔɔce wa na an kɔfɛ, baa cɛɛ wo ka a fɔ ko an te a yen butun fo an dɔɔce wa ke an kɔfɛ.

²⁷ An fa ka a fɔ an ye ko an ka a lɔn ko a muso Raseli ka dence fila-pe le sɔrɔn a ye.

²⁸ Ko kelen da tunun a ma. Ko a miri rɔ, ko wara juu le ka a mira ka a rafarafara. Ko kebi wo lon, a ma a yen butun.

²⁹ Ko ni an wara do jɔn fanan di don? Ni ko ka a sɔrɔn taama rɔ, ko a kɔrɔyani ri faa niilafin dɔ. An fa kan ten.

³⁰ «Nba, ni n ka n kɔse i la jɔnce, n fa, ma sisen ka den to n kɔ yan, wo te ben. Den wo le ye n fa la ko bɛɛ ri.

³¹ N fa wa a yen tuma mɛn na ko den wo ma a kɔse an fɛ, a ri faa. An fa kɔrɔyani ri faa jusumakasa rɔ, wo le rɔ an di ke wo sababu ri.

³² Ka a la wo kan, n ka n lɔ den na kunko la. N ka a fɔ n fa ye ko ni n ma kɔse den di a ma, n fa hake ri to nde kan kadawu.

³³ I jaandi, i ye n ke i la jɔn di den nɔ rɔ, kosa den di a kɔse a kɔrɔcɛilu kɔfɛ.

³⁴ N ye n kɔsɛla n fa ma di, ni den te n bolo? N te i se n fa jusumakasani yenna fewu.»

45

Yusufu ka a jɛrɛ yiraka a badenmailu la

¹ Nba, Yahuda banni kumala, Yusufu ma se a jɛrɛ mirala a la jɔnilu jana. A ka ii jamari ko ii bɛɛ ye bɔ. Mɔɔ gberɛ si tun te ye tumana mɛn na, fo Yusufu ni a badenmailu, Yusufu ka a jɛrɛ yiraka ii la.

² A kasira kɔsebe, fo Misirankailu ka a kasi kan mɛn kɔkan. Wo ko fora mɔɔilu jana Misiran mansa wara.

³ Yusufu ka a fɔ a badenmailu ye ko: «Yusufu le nde ri! N fa kende wa?» Yusufu badenmailu ma se a jabila, baa ii silanni tɛrɛ kojuuya.

⁴ Yusufu ka a fɔ ko: «Ai ye i madon n na.» Ii ka i madon a la tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Ai badenma Yusufu le nde ri, ai ka mɛn san Isumayila bɔnson julailu ma mɛn ye taala Misiran.

⁵ Ai jusu kana a lafin. Ai kana mɔnɛ ai jɛrɛ ma n san ko rɔ. Alla le ka n nana ai jɛ yan sa n di ke sababu ri ka mɔɔilu kisi kɔnkɔ ma.

⁶ Kɔnkɔ san fila le jamana kɔndɔ jɔn. A ra to san loolu le ma, sɛnɛkelailu ti nala foyi sɔrɔnna sɛnɛ rɔ.

⁷ Alla le ka n lɔ ai jɛ yan ka an to yan an fa bɔnsonilu kisibaya kanma, sa ai bɔnson kana tunun dunuya ma.

⁸ Aile ma n nana yan de. Alla le ka n nana yan ka n ke Misiran mansa lalila ri, ka n nasii mansa la bon kun na, ka n nasii Misiran jamana bɛɛ kun na.

⁹ Ai ye ai kaliya ka i kɔse n fa ma. Ai ye a fɔ a ye ko a dence Yusufu ka a fɔ ko Alla ra a lasii Misiran jamana bɛɛ kun na. Ko a ye a kaliya ka na n tɛren yan.

¹⁰ Ko a ri a sii Koseni jamana rɔ, ka to n tɔrɔfɛ yan. Ko a ye na, a ni a la denilu ni a la

mamarenilu ni a la kolofenilu ni a bolofen beɛ.

¹¹ Ko n di ii balo, baa kɔnkɔ ri san loolu kɛ fɔlɔ. Sa a ni a la mɔɔ beɛ kana bolokolonya kojuuya.»

¹² Yusufu ka a fɔ ko: «Nba, ai ɲayen n na sisen. N dɔɔce Beniyaminu fanan ɲayen n na. Ai ra a yen ko Yusufu jere le kumala ai ye.

¹³ Mɔɔilu ye n bonyala ɲa mɛn ma Misiran yan, ai ye wo fɔ n fa ye. Ai ra fen fen yen ai ɲa la yan, ai ye wa wo beɛ fɔ a ye, ka ban ka na a ri jona.»

¹⁴ Nba, Yusufu ka a ton a dɔɔce Beniyaminu kan ka kasi. Beniyaminu fanan ka a ton a kan ka kasi.

¹⁵ Yusufu kasimantɔ ka a ton a kɔrɔce kelen kelenna beɛ kan ka ii sunbu. Wo le ka a ke, a korɔɔcɛilu ka kuma damira a fe.

Misiran mansa ka a fɔ ko Yakuba ye na Misiran

¹⁶ Nba, Yusufu badenmailu na ko fɔra Ferawuna wara tuma mɛn na, wo diyara mansa ni a la ɲemɔɔ beɛ ye.

¹⁷ Mansa ka Yusufu kili ka a fɔ a ye ko: «A fɔ i badenmailu ye ko ii ye ii doninilu la ii la faliiu kɔ kan ka ii kɔse Kanaan jamana rɔ.

¹⁸ Ji wa se ye, ii ye ii fa ni ii la mɔɔ beɛ ta ka na ii ri n ma. N di duu ɲuma di ii ma, mɛn ka ɲi duu beɛ ri Misiran. Ii ri an na jamana balo ɲuma dɔɔn.

¹⁹ I ye a fɔ i badenmailu ye fanan ko ii wa ke wala, ii ye wontoro doilu ta Misiran yan. Ii wa se ii fa wara, ii ri ii musoilu ni ii denilu ni ii fa lasii wontoro woilu kɔndɔ ka na woilu ri yan.

²⁰ Ni ii bolofen doilu tora ii kɔ ye, ii kana hamin woilu la, baa Misiran fen ɲumajumailu le ditɔ ii ma yan.»

²¹ Nba, Misiran mansa ka mɛn fɔ Isirayeli denilu ye, ii ka wo ke. Yusufu ka wontoroilu di ii ma, ka ben mansa la kuma ma. A ka sila fanda suman fanan di ii ma.

²² A ka faanin kura di ii kelen kelenna beɛ ma, kɔni a ka wodigbe keme sawa ni faanin kura loolu di Beniyaminu ma.

²³ A ka a fa sanba falice tan ni falimuso tan na. A ka falice woilu donin Misiran fen ɲumailu la, ka falimusoiu donin sumankise ni buru ni dɔɔnninfen gbɛreilu la, menilu ri a fa balo taama rɔ.

²⁴ A ka sila di a badenmailu ma wo rɔ ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana silan de!»

²⁵ Ii bɔra Misiran ka wa ii fa Yakuba tɛren Kanaan jamana rɔ.

²⁶ Ii seni ye, ii ka a fɔ a ye ko: «Yusufu kɛnde le! Ale le jere siini Misiran jamana beɛ kun na sisen.» Kuma wo bararɔ Yakuba rɔ fo ka a dan natamin. A ma la a la fewu.

²⁷ A denceilu ka Yusufu la kuma beɛ lase a ma tuma mɛn na, Yakuba ka wo beɛ mɛn

ka wontoroilu yen fanan, Yusufu ka menilu lana a ta kanma. Wo le rɔ, a sewara ka a ɲaalen.

²⁸ A ka a fɔ ko: «N dence Yusufu kɛnde fɔlɔ! Nde te foyi ɲininna butun ka tamin wo kan. N di wa n ɲa la a kan sisen sani n ye sa.»

46

Yakuba watɔla Misiran

¹ Wo rɔ, Isirayeli ka a bolofen beɛ ta ka sila mira ka wa Misiran. A sera Bɛri-Seba, a ka saraka bɔ ka a di a fa Isiyaka Maari Alla ma.

² Su wo rɔ, Alla ka Isirayeli kili ko: «Yakuba, Yakuba!» A ka jabi: «Naamun.»

³ Alla ka a fɔ ko: «N ye i fa Maari Alla le ri. I kana silan Misiran taa ko rɔ, baa n di i bɔnsɔn siyaya ye kɔsebe kɔsebe.

⁴ N jere di wa i kɔfe Misiran. N jere le keto i bɔnsɔn nanala yan fanan. I sa tuma wa se, Yusufu jere ri i ɲakise latunun.»

⁵ Wo rɔ, Yakuba wulira ka bɔ Bɛri-Seba. A denceilu ka a ladon wontoro kɔndɔ, Misiran mansa ka mɛn nana a ta kanma. Ii ka ii denilu ni ii musoilu fanan nadon wontoroilu kɔndɔ.

⁶ Ii ka ii la kolofenilu fanan ta, a ni ii bolofenilu beɛ, ii ka menilu sɔrɔn Kanaan jamana rɔ. Yakuba ni a la denbaya beɛ wara Misiran wo ɲa le ma.

⁷ A denceilu beɛ wara a kɔfe, a ni a denmusoilu, a ni a mamarenilu, a la denbaya beɛ kɔnin. Woilu beɛ wara Misiran Yakuba kɔfe.

⁸ Nba Isirayelika menilu wara Misiran, Yakuba ni a la denceilu kɔnin, wo tɔɔilu le ɲin di.

Yakuba dence fɔlɔ tɔɔ le ko Rubɛn.

⁹ Rubɛn denceilu le ten: Hanaki, Palu, Hɛsirɔn a ni Karimi.

¹⁰ Simeyɔn, wo denceilu le ten: Jɛmuweli, Jamin, Owadi, Jakin, Sohari, Sawuli. Sawuli na tɛre Kanaanka do le ri.

¹¹ Lebi, wo denceilu le Kerisɔn ni Kohati ni Merari ri.

¹² Yahuda, wo denceilu le ten: Eri, Onan, Sela, Pɛresi a ni Serahi, kɔni Eri ni Onan sara Kanaan jamana rɔ. Pɛresi denceilu le Hɛsirɔn ni Hamuli ri.

¹³ Isakari, wo denceilu le ten: Tola, Puwa, Yɔbu a ni Simirɔn.

¹⁴ Sabulɔn, wo denceilu le Serɛdi ni Elɔn ni Jalɛli ri.

¹⁵ Leya ka dence menilu sɔrɔn Yakuba ye Padani Aramu, woilu le woilu ri. A ka denmuso do fanan sɔrɔn a ye ye, mɛn tɔɔ ko Dina. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Leya rɔ, wo beɛ ladennin kɛra mɔɔ bisawa ni mɔɔ sawa le ri.

¹⁶ Kadi, wo denceilu le ten: Sefɔn, Haki, Suni, Esibon, Eriya, Arɔdi, a ni Arɛli.

¹⁷ Aseri, wo denceilu le ten: Imina, Isiba, Isibi a ni Beriya. Aseri denmuso tɔɔ ko Sera. Beriya denceilu le Hebera ni Malikiyeli ri.

¹⁸ Silipa wo tere jɔnmuso le ri, Laban ka men di a denmuso Leya ma. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Silipa rɔ, wo bɛɛ ladennin kera mɔɔ tan ni wɔɔrɔ le ri.

¹⁹ Yakuba muso Raseli denceilu le Yusufu ni Beniyaminu ri.

²⁰ Asanati ka dence fila sɔrɔn Yusufu ye Misiran. Do tɔɔ ko Manase. Do tɔɔ ko Efirayimu. Asanati tere Potifera denmuso le ri, men tere ye ɔni so mɔɔilu la joo sarakalasele ri.

²¹ Beniyaminu denceilu le ten: Bela, Bekeri, Asibeli, Kera, Naman, Ehi, Rɔsi, Mupimi, Hupimi a ni Aridi.

²² Raseli ka dence menilu sɔrɔn Yakuba ye, woilu le woilu ri. Yakuba bɔnsɔn menilu bɔni Raseli rɔ, wo bɛɛ ladennin kera mɔɔ tan ni naanin le ri.

²³ Daan, wo dence le Husimu ri.

²⁴ Nafitali, wo denceilu le ten: Jaseli, Kuni, Jeseri, a ni Silemu.

²⁵ Bilaha ka dence menilu sɔrɔn Yakuba ye woilu le woilu ri. Bilaha wo tere jɔnmuso le ri, Laban ka men di a denmuso Raseli ma. Yakuba dence menilu bɔni Bilaha rɔ, wo bɛɛ ladennin kera mɔɔ wɔrɔnwula le ri.

²⁶ Mɔɔ menilu wara Misiran Yakuba kɔfe, menilu bɔni ale rɔ kɔnin, woilu bɛɛ ladennin tere mɔɔ biwɔɔrɔ ni mɔɔ wɔɔrɔ le ri. A biranmusoilu ma jate.

²⁷ Yusufu ka dence fila sɔrɔn Misiran. Nba, Yakuba la mɔɔ menilu nara Misiran, wo bɛɛ ladennin kera mɔɔ biwɔrɔnwula le ri.

Yakuba sera Misiran

²⁸ Nba, Yakuba ka Yahuda lawa a ye Misiran, ka wa a fɔ Yusufu ye ko ii ye i jɔɔn ben Koseni jamana rɔ. Yakuba ni a la mɔɔilu sera Koseni tuma men na,

²⁹ Yusufu donda a la sowontoro kɔndɔ ka wa a fa kumben Koseni. A ka a fa yen tuma men na, a ka a fa laben ka a ke a kɔnkɔndɔ ka kasi. A menda kasila kosebe.

³⁰ Yakuba ka a fɔ Yusufu ye ko: «Hali ni n sara bi, wo te baasi ri, baa n da i yen, ka a lɔn ko i kende le.»

³¹ Yusufu ka a fɔ a badenmailu ni a fa la tɔilu ye ko: «N di wa a fɔ mansa ye ko n badenmailu ni n fa la mɔɔilu bɛɛ ra bɔ Kanaan jamana rɔ ka na n ma.

³² N di a fɔ a ye ko ai bɛɛ ye kolofen kɔnɔmadenilu le ri, ko ai la baara le kolofen namara ri. N di a fɔ a ye ko ai ra na ai la kolofen bɛɛ ri, a ni ai bolofenilu bɛɛ.

³³ Wo rɔ, ni mansa ka ai kili ka ai la baara maɔininka,

³⁴ Ai ye a jabi: «An tii, an ye kolofen namarala le ri kebi an na denniya tumana. An benbailu bɛɛ ka wo baara le ke.» Ni ai ka a

jabi wo ja men ma, a ri sɔn ai ye ai sii Koseni jamana rɔ, baa kolofen kɔnɔmadenilu ma di Misirankailu ye muume.»

47

Yusufu ka a la mɔɔilu yiraka Misiran mansa la

¹ Wo rɔ, Yusufu wara a fɔ Misiran mansa ye ko: «N fa ni n badenmailu ra na ka bɔ Kanaan jamana rɔ. Ii nani ii la kolofenilu ri, a ni ii bolofen bɛɛ. Ii ye Koseni sisen.»

² Yusufu ka a badenma loolu yiraka mansa la, a ka menilu lana wo kanma mansa wara.

³ Mansa ka woilu maɔininka ko: «Ai la baara ye nfen di?» Ii ka mansa jabi: «An tii, an ye kolofen kɔnɔmadenilu le ri, ikomin an benbailu tere ye ja men ma.

⁴ An nani sii diya maɔininka i wara yan, ka a masɔrɔn kɔnkɔ ra gbɛleya an kan Kanaan jamana rɔ. Kolofenilu la dɔɔnnin te ye butun. Wo rɔ, an tii, an ye i madiyala, i jaandi, i ye diɔe an ye an sii Koseni jamana rɔ.»

⁵ Mansa ka a fɔ Yusufu ye ko: «I fa ni i badenmailu ra na i ma.

⁶ An na jamana Misiran ye i ta le ri. Wa i fa ni i badenmailu lasii yɔrɔ jumajuma rɔ, yɔrɔ men ka ji a tɔ bɛɛ ri. Ii ye ii sii Koseni. Ni i ka doilu sɔrɔn ii rɔ, menilu kusan kolofen marala kosebe, i ye n na kolofen fanan don woilu bolo.»

⁷ Yusufu ka a fa Yakuba lana ka a yiraka mansa la. Yakuba duwara mansa ye.

⁸ Mansa ka Yakuba maɔininka ko: «N fa, i sɔrɔn da san yeli bɔ?»

⁹ Yakuba ka a fɔ ko: «N da san kemɛ ni san bisawa sɔrɔn n na dunɔɔjateɛ bɛɛ rɔ, wo bɛɛ rɔ, n si ma siya a ni n da tɔrɔya siyaman sɔrɔn. N si ma siyaya ikomin n failu ka si sɔrɔn ii la dunɔɔjateɛ rɔ ja men ma.»

¹⁰ Yakuba duwara mansa ye iko ka wa.

¹¹ Yusufu ka duu di a fa ni a badenmailu ma ka ii lasii Misiran jamana rɔ ikomin mansa ka a fɔ a ye ja men ma. Duu wo tere ye Ramesisi le. Yɔrɔ wo ka ji jamana yɔrɔ tɔ bɛɛ ri.

¹² Yusufu ka a fa ni a badenmailu ni a fa la mɔɔ balo, bɛɛ ni a la denbaya.

Kɔnkɔ juuyara

¹³ Nba, kɔnkɔ juuyara kosebe, ka a masɔrɔn suman tun te sɔrɔnna fan si. Mɔɔilu fanka tere ye desela kɔnkɔ bolola Misiran jamana ni Kanaan jamana rɔ.

¹⁴ Misirankailu ni Kanaankailu ka ii la wodi bɛɛ san Yusufu ma suman na. Yusufu ka wodi wo mira Misiran mansa ye ka wa a di a la bon na.

¹⁵ Wodi banda Misirankailu ni Kanaankailu bolo la tuma men na, Misiranka bɛɛ nara Yusufu tereɔn ka a fɔ a

ye ko: «Suman di an ma. I kana sɔn an ye faa i jana ten. An na wodi bɛɛ ra ban fewu.»

¹⁶ Yusufu ka ii jabi: «Ni ai la wodi banda, ai ye na ai la kolofenilu ri, ka wa woilu falɔn suman na.»

¹⁷ Wo rɔ, ii nara ii la kolofenilu ri Yusufu ma. Soilu ni saailu ni bailu ni nisiilu ni falililu, ii nara wo bɛɛ ri. Yusufu ka kolofen wo bɛɛ falɔn suman na, ka mɔɔilu balo san kelen wo kɔrɔ.

¹⁸ San wo taminni, ii nara Yusufu tɛrɛn ikɔ, ka a fɔ a ye ko: «An fa, i ka a lɔn ko an na wodi ra ban. An na kolofen bɛɛ ra kɛ i ta ri fanan. Foyi ma to an bolo fɔ an jɛrɛ ni an na duu.»

¹⁹ Jaandi, i kana sɔn an ye faa i jana ten, sa an na duu rakolon kana to. I ye an ni an na duu san suman na. An di kɛ mansa la jɔnɪlu ri. An na duu ri kɛ a ta ri. I ye suman di an ma, sa an di balo. I ye si di an ma, sa an na sɛnɛilu lakolon kana to.»

²⁰ Wo rɔ, Yusufu ka Misiran duu bɛɛ san mansa ye. Misirankailu bɛɛ ka ii la sɛnɛilu san, ka a masɔrɔn kɔnkɔ ra juuya fɔɔ ka a dan natamin. Jamana duu bɛɛ kɛra mansa ta ri ja wo le ma.

²¹ Ka bɔ jamana kun do la, ka wa bila a kun do la, Yusufu ka jamana mɔɔilu kɛ jɔnɪlu ri.

²² A ka duu bɛɛ san, fɔɔ duu mɛn tɛrɛ ye mɔɔilu la joo solailu bolo, baa mansa tɛrɛ ye mɔɔilu la joo solailu sola suman na tuma bɛɛ. Suman wo kɛra woilu balo ri. Wo le kosɔn woilu ma ii la duu san.

²³ Yusufu ka a fɔ mɔɔilu ye ko: «N da ai ni ai la duu san mansa ye bi. Nba, ai ye si jin ta ka wa a foyi ai la sɛnɛilu rɔ,

²⁴ kɔni ai wa suman mɛn ka, ai ye wo tala loolu ri, ka tala kelen di mansa ma. A tɔ naanin, ai ta le wo ri. Ai ye do kɛ si ri, ka do kɛ balo ri, sa ai ri ai jɛrɛ ni ai denilu ni ai wara mɔɔilu bɛɛ balo.»

²⁵ Ii ka Yusufu jabi: «An fa, i ra kɔjuma kɛ an ye ka an kisi kɔnkɔ ma. An di kɛ mansa la jɔnɪlu ri.»

²⁶ Yusufu ka sariya sii Misiran jamana rɔ ko mɔɔilu wa suman mɛn ka, wo ye tala loolu ri, ka tala kelen di mansa ma. Sariya wo siini ye fɔlɔ haan bi. Mɔɔilu la joo sarakalaselailu la duu le dɔrɔn ma kɛ mansa ta ri.

²⁷ Nba, Isirayeli la mɔɔilu ka ii sii Kosɛni jamana rɔ Misiran. Ii ka nanfula sɔrɔn ye ka jiri kosɛɛ.

²⁸ Yakuba si bɛɛ ladennin kɛra san kɛmɛ ni san binaanin ni san wɔrɔnwula le ri. A ka san tan ni wɔrɔnwula kɛ Misiran jamana rɔ.

²⁹ A sa waati sudunyanin tuma mɛn na, a ka a dence Yusufu kili ka a fɔ a ye ko: «Ni n duman i ye, i ye i bolo la n woro kɔrɔ ka lahidi ta n ye ko i ka kan ka jumaya mɛn kɛ n ye, i ri wo kɛ ka kankelentiya kɛ n ye n na

saya kɔ rɔ, ko i tɛ n su don Misiran jamana rɔ yan fewu.

³⁰ N ye a fɛ i ye n su don n benbailu su don diya. I ye n su ta ka bɔ Misiran ka wa a don diya wo rɔ.» Yusufu ka a fɔ ko: «N di a kɛ ikomin i ka a fɔ ja mɛn ma.»

³¹ Yakuba ka a fɔ ko: «I kali n ye.» Yusufu ka a kali a ye. Wo rɔ, Yakuba ka i birin a la lafen kun na ka Alla bato.

48

Yakuba duwara Yusufu denceilu ye

¹ Waati wo taminni a fɔla Yusufu ye ko a fa ma kɛndɛ. Wo rɔ, a ka a dence fila ta, Manase ni Efrayimu kɔnin, ka wa a fa tuwa.

² A fɔra Yakuba ye tuma mɛn na ko a dence Yusufu ra na, a ka a raja ka i wuli, ka i sii a la lafen kan.

³ Yakuba ka a fɔ Yusufu ye ko: «Alla Sebɛɛtii bɔra gbɛ rɔ n ye Lusi so dafɛ Kanaan jamana rɔ, ka jumaya kɛ ka baraka don n na kɔ rɔ.

⁴ A ka a fɔ n ye ko: «N di i jiri, ka i bɔnsɔn siyaya ka a kɛ jama siyaman ba ri. N di jamana jin di i bɔnsɔn ma i kɔma rɔ, ka a kɛ ii ta ri kadawu.»

⁵ Yakuba ka a fɔ Yusufu ye ko: «I ka i dence Efrayimu ni i dence Manase sɔrɔn Misiran yan ka a tɛrɛn n tun ma na i tɔrɔfɛ fɔlɔ, kɔni sisen, n da woilu kɛ n denilu ri. Efrayimu ni Manase ra kɛ n ta ri sisen ikomin Rubɛn ni Simeyɔn ye n ta ri ja mɛn ma.

⁶ Ni i ka den menilu sɔrɔn woilu kɔ, woilu ri kɛ i ta ri. Woilu bɔnsɔn di duu sɔrɔn Efrayimu ni Manase bɔnsɔn ta ni rɔ.

⁷ N bɔra Padani Aramu rɔ ka n kɔsɛ n fa wara tuma mɛn na, Raseli sara ka n niilafin kojuyaya. A sara sila la Kanaan jamana rɔ, ka a tɛrɛn an tun da sudunya Efirata so la. N ka a su don Efirata sila la ye.» Efirata mɛn tɔɔ bi ko Betilehemu.

⁸ Isirayeli ka Yusufu denceilu yen tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Yon de jinilu ri?»

⁹ Yusufu ka a fa jabi: «Alla ka dence fila mɛn di n ma yan, woilu le jin di.» Yakuba ka a fɔ ko: «Ii lana n ma yan, sa n di duwawu kɛ ii ye.»

¹⁰ Isirayeli ja lafinni tɛrɛ. A tun tɛ fen nasala kosɛɛ butun. Yusufu ka a denceilu madon a la tuma mɛn na, Isirayeli ka a ton ii kan ka ii sunbu.

¹¹ A ka a fɔ Yusufu ye ko: «N ma a lɔn fewu ko n di i yen butun, kɔni Alla ra a kɛ n da i denceilu fanan yen sisen.»

¹² Yusufu ka a denceilu ta ka ii bɔ a fa sen kan, ka a majii, ka a kun majii a fa kɔrɔ.

¹³ A wulira ka a denceilu madon a fa la, ka Efrayimu lasii a fa bolomaran fɛ, ka Manase lasii a fa bolokinin fɛ.

¹⁴ Hali wo, Isirayeli ka a bolo latamin a jɔɔn kɔ rɔ. A ka a bolokinin natamin ka a la Efrayimu kun dɔ, ni a ye dɔɔmamɔɔ ri. A

ka a bolomaran natamin ka a la Manase kun dɔ, wo mɛn ye den fɔlɔ ri.

¹⁵ Wo rɔ, a duwara Yusufu ye ko:

«N benba Iburahima ni n fa Isiyaka tɛrɛ ye taamala

ka bɛn Alla mɛn kan ma, wo ye jumaya kɛ den jɛnɪlu ye.

Alla mɛn ka a lɔ n jɔrɔ ka a damira n sɔrɔn waati ma haan ka se bi ma,

wo ye jumaya kɛ den jɛnɪlu ye.

¹⁶ Alla mɛn nara n ma ikomin mɛleka, ka n kisi kojuu bɛɛ ma,

Wo ye jumaya kɛ den jɛnɪlu ye.

Denilu sababu la n tɔɔ kana tunun,

A ni n benba Iburahima tɔɔ ni n fa Isiyaka tɔɔ.

Ka ii bɔnsɔn siyaya a ja jɛrɛ jɛrɛ ma duukolo kan,

Alla ma wo kɛra.»

¹⁷ Yusufu ka a yen tuma mɛn na ko a fa ra a bolokinin la Efrayimu kun dɔ, wo ma diya Yusufu ye. A ka a fa bolo mira ka a bɔ Efrayimu kun dɔ, ka a la a dence fɔlɔ Manase kun dɔ.

¹⁸ A ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i filinin de. Den fɔlɔ le Manase ri. I bolokinin la wo kun dɔ.»

¹⁹ A fa, kɔnin, ma sɔn wo ma. A ka a fɔ ko: «N dence, n ye mɛn kɛla, n ka wo lɔn jɔ. Manase bɔnsɔn fanan di siyaya ka kɛ kabila ba ri. A ri bonya, kɔni a dɔɔcɛ ri bonya ka tamin a kan. A dɔɔcɛ bɔnsɔn di kɛ jama siyaman di.»

²⁰ A duwara ii ye wo lon. A ka a fɔ ko: «Isirayelika di duwa mɔɔilu ye ai tɔɔ le rɔ ka a fɔ ko: «Alla ma i kɛra ikomin Efrayimu ni Manase ye ja mɛn ma.»»

Wo rɔ, Yakuba ka Efrayimu bila Manase jɛ.

²¹ A ka a fɔ Yusufu ye ko: «N sato le, kɔni Alla ri to ai fɛ. A ri ai lasɛ ai fa wara Kanaan jamana rɔ iko.

²² N di i sɔ ka tamin i badenmailu kan, ka Sekɛmu koyinke ma yɔrɔ di i ma. N ka Amɔrikailu kɛlɛ n na fanmuru ni bijɛkala la ka yɔrɔ jumama wo mira ii la.»

49

Yakuba ka mɛn fɔ a satɔla la

¹ Yakuba ka a denceɪlu kili ko:

«Ai ye na ai laden n tɔrɔfɛ. N ye a fɛ ka koilu lasɛ ai ma, mɛnilu ketɔ ii la sini nato kɔnin.

² N denceɪlu, ai ye na ai tolo malɔ nde ai fa Yakuba la,

a ye folal n ma ko Isirayɛli.

³ Rubɛn, ile le n dence fɔlɔ ri.

I fɔlɔ le kɛra n na cɛya ni n na fanka fɔlɔ ri. Bonya ni sebaya ye i bolo ka tamin i dɔɔcɛilu kan,

⁴ kɔni i ye ikomin ji ba woyetɔ, mɛn ti se a jɛrɛ mirala.

I ti nala kɛla bonkun ri fewu, baa i ra i la i fa la lafen kan ka si a muso fɛ.

A ka a la n na lafen kan ka a manɔɔ.

⁵ Simeyon ni Lebi miriya ye ko kelen de ri.

Ii ka ii la fanmuruilu ta ka wa tɪjannin kɛ.

⁶ Ii wa kuma gbundu rɔ, n tɛ sɔn ka n sen bila wo rɔ.

Ii wa laden kɛ, n di n ban wala, baa ii mɔnera ka mɔɔilu faa.

Ii juuyara ka nisiilu sen fasailu tɛɛ.

⁷ Alla ye tɔrɔya la ii kan ii la mɔnɛ wo kosɔn, baa ii la mɔnɛ ka juu,

a ni ii la jɛnikɛjuuya wo kosɔn, baa ii la jɛnikɛjuuya ka ii kɛ hinabaliilu le ri.

N di ii bɔnsɔn dataala Yakuba bɔnsɔn na jamana rɔ.

N di ii la jɛnsɛn Isirayelika la jamana yɔrɔ bɛɛ rɔ.

⁸ Yahuda, i badenmailu ri ile le tando.

I ri se i juuilu la.

I faludenmailu ri ii majii i kɔrɔ.

⁹ Yahuda ye ikomin yara kanberen de, mɛn di wa sobo faa ka wo dɔɔn,

ka na i rasɔmɔn ka i la.

Yon di a lawuli?

¹⁰ Faamaya gbeleke tɛ bɔ Yahuda bolo.

Mansaya gbeleke ri to a bɔnsɔn bolo fo mansaya tii wa na,

dunɔɟa bɛɛ ri i majii mɛn kɔrɔ.

¹¹ A ri a la fali sidi rɛɛnɟu la,

ka a la faliden sidi rɛɛnɟu jumama jumama la.

A ri a la faanin ko rɛɛnɟi la,

ka a la durukiba ko rɛɛnɟi la, mɛn wulenni ikomin jeli.

¹² A jɛnɪlu ri lafin ikomin rɛɛnɟi.

A jɛnɪlu ri lagbɛ ikomin nonɔ.

¹³ Sabulun di i sii kɔɔji da la.

Kulunbailu lɔ diya ri kɛ a wara ri.

A la duu ri wa fɔɔ Sidɔn so fan fɛ.

¹⁴ Isakari ye ikomin fali, fanka ba ye mɛn na.

A ri a la a la donin bɔrɔilu tɛma.

¹⁵ Ni a ka a yen tuma mɛn na

ko jamana wo ka jɪ,

ko yɔrɔ wo duman kosebɛ,

a ri a kɔ rabɛn donin ta kanma

ka kɛ jɔn di ka diyagbɔya baara kɛ.

¹⁶ Daan di a sii a la mɔɔilu kun na ka ii la kiti tɛɛ,

a ri kɛ ikomin Isirayɛli kabila tɔilu fanan.

¹⁷ Daan ye ikomin sa, mɛn lani sila dafɛ,

ikomin fɔnfɔnni, mɛn ye sila mɛsɛnilu la.

A ri so cin a sen ma,

ka so tii labe a kɔ kan.»

¹⁸ Yakuba ka a fɔ ko: «ɛɛ Allabatala, n ye i makɔnɔla, i ye n kisi.»

¹⁹ A ka a fɔ ko:

«Benkaninnailu ri na be Kadi kan, kɔni a ri ii gbɛn ka ii kɔsaran kojuyaya.

²⁰ Aseri ri suman duman sɔrɔn;

a ri dɔɔnninfɛn duman di mansailu ma.

²¹ Nafitali a la fɛrɛnin ikomin minanmuso, mɛn ye a jɛrɛ ma,

mɛn ye dɛn ɲumailu sɔrɔnna a jɛrɛ ma.

²² Yusufu ye ikomin jiri mɛn ye a denna kɔsɛbɛ,

jiri mɛn lɔni tenke dafɛ,

mɛn bolo ye janyana fɔɔ ka tamin dandan kun na.

²³ Kalabijɛtiilu wulira a kanma kojuuyu.

Ii ka biɲɛilu lafili a ma ka a tɔrɔ kɔsɛbɛ,

²⁴ kɔni Yusufu la biɲɛkala ma yɛrɛyɛrɛ.

A boloiu ka fanka sɔrɔn Alla Sebɛɛtii bolo, mɛn ye Yakuba dɛmɛnna.

Wo le ye mɔɔ latankala le ri,

mɛn ye Isirayɛli lakandanna,

mɛn barakani ikomin farakolo.

²⁵ I fa Maari ye i dɛmɛnna.

Alla Sebɛɛtii ye ɲumaya kɛla i yɛ.

A ri fen ɲumailu di i ma ka bɔ san ma.

A ri ji di i ma ka bɔ duu kɔrɔ.

A ri i dɛnilu ni i la kolofenilu siyaya.

²⁶ Fen ɲumailu ye bɔla koyinkɛ kɔrɔilu la,

nanfuluilu ye bɔla fɔlɔ tindilu la,

kɔni Alla ka ɲumaya mɛnilu kɛ i fa yɛ, woilu ka bon woilu bɛɛ ri.

Alla ye wo ɲɔɔn kɛ Yusufu yɛ.

Alla ye a kɛ, ɲumaya woilu ye mɛn Yusufu fɛ, mɛn ɲɛnematɔmɔnni ka bɔ a badɛnmailu rɔ.

²⁷ Benijaminu fadima ikomin wara juu.

Sɔɔma a ye sobo mirala ka do dɔɔn.

Wura la, a ri a tɔ ratalan.»

²⁸ Nba, Isirayɛli kabila tan ni fila le woilu ri. Ii fa duwara ii yɛ tuma mɛn na, a ka kuma woilu fɔ. A duwara ii kelen ke lenna bɛɛ ye, bɛɛ ni a la duwa.

Yakuba la saya

²⁹ Nba, Yakuba ka a fɔ a dɛncɛilu yɛ ko: «N satɔla le ka la n benbailu kan. Ni n sara, ai ye wa n su don n benbailu dafɛ falan na, falan mɛn ye Hetika Efurɔn na sɛnɛ rɔ.

³⁰ Falan wo ye Makipela, Mamere telebɔ fan fɛ Kanaan jamana rɔ. N benba Iburahima ka dinkira wo le san Hetika Efurɔn ma, ka a kɛ a la su don diya ri.

³¹ N benba Iburahima ni a muso n ma Saran su don diya ye ye le. N fa Isiyaka ni a muso n na Rebeka fanan su don diya ye ye le. N ka Leya su don ye le fanan.

³² Duu wo ni falan bɛɛ sanda Hetika de ma.»

³³ Nba, Yakuba banni kumala, a ka a la a la lafen kan ka sa, ka la a benbailu kan.

50

¹ Yusufu ka a ton a fa su kan ka a sunbu kasi.

² Nba, Yusufu ka a fɔ a la dandalilailu yɛ ko ii ye a fa fure rabɛn ka baara kɛ kosa a kana toli, ka ban ka a mamininminin. Ii wara Isirayɛli fure rabɛn.

³ Ii ka tele binaanin kɛ baarala. Ii la fure rabɛn ɲa le wo ri. Misirankailu ka tele biwɔrɔnwula kɛ a saya kasila.

⁴ Saya kasi waati wo taminni, Yusufu ka a fɔ Misiran mansa la mɔɔbailu ye ko: «Ni n na ko diyara ai yɛ ai ye wa kuma mansa yɛ. Ai ye a fɔ a ye ko

⁵ n fa ka kuma do fɔ n yɛ a sa tumana la. A ka a fɔ ko n ye n kali a yɛ ko ni a sara, ko n di wa a su don Kanaan jamana rɔ. Ko a ka su don diya mɛn dabɛn a jɛrɛ yɛ, ko n ye wa a su don dinkira wo rɔ. N fa kan de wo ri. Wo rɔ, n ye mansa madiyala, a ye sɔn n ye wa n fa su don. N wa ban, n di na.»

⁶ Ferawuna ka jabi: «Wa i fa su don ikomin i ka i kali a yɛ ɲa mɛn ma.»

⁷ Wo rɔ, Yusufu wara a fa su don diya. Misiran mansa la ɲɛmɔɔ bɛɛ wara a malɔ, a ni mansa wara mɔɔbailu ni Misiran jamana mɔɔbailu.

⁸ Yusufu wara mɔɔ bɛɛ fanan wara, a ni a kɔrɔcɛilu ni a dɔɔcɛ ni a fa wara mɔɔ bɛɛ. A den ni a la kolofenilu le tora ii kɔ ma Kɔsɛni.

⁹ Sowontoro laborilailu ni so laborilailu fanan wara Yusufu malɔ. A kɛra jama siyaman ba le ri.

¹⁰ Ii sera Atadi la suman magbasi gberɛ la Juridɛn Ba dala waati mɛn na, ii bɛɛ ka san kasi kɛ ye, ka kule kan ba labɔ. Yusufu ka tele wɔrɔnwula kɛ san kasila ye.

¹¹ Ye duurenilu, Kanaanka kɔnin, woilu ka wo yen tuma mɛn na ii ka a fɔ ko: «Misirankailu ra saya kasi ba le kɛ ten de!» Wo le kɔsɔn dinkira wo tɔɔ lara ko Abeli-Misirayimu, yɔrɔ mɛn ye Juridɛn Ba dala.

¹² Nba, Yakuba satɔla ka mɛn fɔ a dɛncɛilu yɛ, ii ka wo kɛ.

¹³ Ii wara a su ri Kanaan jamana rɔ, ka a su don falan na Makipela, Mamere telebɔ fan fɛ, falan a ni duu mɛn Iburahima ka san Hetika Efurɔn ma, ka a kɛ a la su don diya ri.

¹⁴ Yusufu banda a fa su donna tuma mɛn na, a ka a kɔsɛ Misiran. A badɛnmailu ni mɛnilu bɛɛ wara a fɛ a fa su don diya, woilu bɛɛ ka ii kɔsɛ a fɛ.

¹⁵ Nba, Yusufu kɔrɔcɛilu ka a yen ko ii fa Yakuba tɛ ii fɛ butun. Wo rɔ, ii ka a fɔ i ɲɔɔn yɛ ko: «An ka kojuu mɛn kɛ Yusufu la, ni an gboyara a yɛ don? A tɛ wo julɔ sara an na wa?»

¹⁶ Wo le rɔ, ii ka kɛla lawa Yusufu ma ko: «Sani i fa ye sa, a ka kuma do fɔ.

¹⁷ A ka a fɔ ko an ye a fɔ i yɛ. Ko i jaandi, i ye i kɔrɔcɛilu la hake ni ii la juluman yafa ii ma, ii ka mɛn kɛ i la. An fa kan de wo ri. Wo rɔ, an ye i madiyala, i ye yafa an ma an na kojuuilu rɔ, ande mɛnilu ye i fa Maari la ɲɔnɛlu ri.» Kɛla wo fɔra Yusufu yɛ tuma mɛn na, a kasira.

¹⁸ A kɔrɔcɛilu jɛrɛ nara ii majii a kɔrɔ duu ma, ka a fɔ a yɛ ko: «Ande ye i la ɲɔnɛlu le ri.»

¹⁹ Yusufu ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai kana silan. N ye Alla nɔ le rɔ wa?»

²⁰ Mɛn kɛra n na, ai ka wo kɛ kojuu kɛ kanma, kɔni Alla ka wo kɛ kojuma le kɛ

kanma, kosa mɔɔ siyaman di kisi n bolola yan bi.

²¹ Wo rɔ, ai kana silan. N di n janto ai rɔ, ai ni ai denilu beɛ.» Yusufu kumara ii ye kaninteya la, ka ii jususuma.

Yusufu la saya

²² Nba, Yusufu ni a fa la mɔɔilu tora Misiran. Yusufu si beɛ ladennin kɛra san kɛmɛ ni san tan de ri.

²³ A ka a tolo mirailu yen, a dence Efirayimu ni a dence Manase mamarenilu kɔnin. Manase dence Makiri,* wo ka denilu sɔɔɔn tuma mɛn na, ii nara a la Yusufu sen kan.

²⁴ Lon do rɔ, Yusufu ka a fɔ a badenmailu ye ko: «N satɔla le, kɔni Alla ri a janto ai rɔ ka ai ta ka bɔ jamana ɔin dɔ ka wa ai ri lahidi jamana rɔ, baa a ka kali an benba Iburahima ni an benba Isiyaka ni an fa Yakuba ye ko jamana wo ri kɛ ii ta ri.»

²⁵ Yusufu ka a fɔ a badenmailu ye ko: «Ai ye i kali n ye ko Alla wa na ai demɛn ka ai labɔ Misiran yan, ko ai ri wa n koloilu ri.»

²⁶ Yusufu sara Misiran ka a tɛɛn a sɔɔɔn tun da san kɛmɛ ni san tan bɔ. Misirankailu ka a su rabɛn ka baara kɛ sa a kana toli. Wo banda mɛn kɛ, ii ka a mamininminin ka a la su balankari kɔndɔ Misiran.

* 50:23 Yusufu le ka Makiri la den nabalo

Horoya Nabi Musa Ka Alla la Kuma Men Sebe

Tawureta Musa yoro filana le ten. A ye Isirayelikailu jonya ni ii horoya le la ko nabola Misiran jamana. Alla ka ii horoya kosa ii ye bo Misiran jamana. Ale ka ii kunka, wo le ro, ka ii ke a ta ri, ka a sariyailu di ii ma. Alla men ka Isirayeli jama kunka a kaninteya ro, wo le a foni jama ye ko ii ye ii la kaninteya yiraka a la a sariyailu mira la.

Isirayelikailu ban koro sii diya soronna Misiran do, san siyaman taminni, ii kera jama ba ri. Koni ii kera Misiran mansa jonilu ri. Alla te a konko donna Isirayelikailu jonya toroya, a ka ce do suwandi ii ye men tao le ko Musa kosa a ye lo ii jef. Alla ka Misirankailu diyagboya a fanka la kosa ii ye horoya di Isirayelikailu ma, ka ii bila ka wa. Musa ka a lo ii jakoro, ka wa ii ri Sinayi koyinke ma wula kondo. Alla ka Isirayeli ke a jama ri, ka teriya sidi ii tema Sinayi koyinke kan. A ka a sariyailu fo ii ye. Musa ka koyinke kan sariyailu laban diya waati men ma, ka ben yoro senimanni lo ko ma. Kitabu yoro jin banni yoro senimanni lo ko le ma, Alla nara a jere lenkenemayala yoro men.

Isirayelika siyayara Misiran jamana ro

1 Nba, Yakuba men tao fanan ko Isirayeli, wo wa men keni Misiran jamana ro, a ni a denceilu wara, bee ni a la denbaya. A denceilu tao le jin di:

2 Ruben, Simeyon, Lebi, Yahuda,

3 Isakari, Sabulon, Beniyaminu,

4 Daan, Nafitali, Kadi a ni Aseri.

5 Yakuba la moailu bee ladennin kera mo biwaronwula le ri. A dence Yusufu kelen de tere ye Misiran.

6 Nba, Yusufu a ni a dooce ni a korocelu, a ni menilu tere ye a torofe waati wo ro, woilu bee korora ka sa.

7 Isirayelika jirira ka siyaya kosebe ii ka ban ka fanka ba soron ka jamana lafa ii la moailu la.

Toroya damira waati Misiran

8 Nba, waati jan taminni ko ro, mansa kura do siira Misiran jamana kun na, men tun ma foyi lon Yusufu la ko ro.

9 Mansa wo ka a fo a la moailu ye ko: «Ai ma a yen? Isirayelika ka siya an di. Ii la jama ka bon an na jama ri, a ni ii la fanka ka bon an na fanka ri.

10 Wo ro, an ye jannin ii la ko ma. Ni wo te, ii ri to siyayala. Ni kele nara lon men na, ii ri la an juulu kan ka an kele, ka ban ka bo an na jamana ro.»

11 Wo le ro, ii ka baara kuntuilu lasii Isirayelika kun na, ka ii toro baara gbelen na. Wo bolo ma, Isirayelika ka Piton so ni Ramesis so lo. So woilu kera Ferawuna* la fen namara dinkirailu ri.

12 Misirankailu ka Isirayelika toro kojuyaya, koni Isirayelika tora siyayala ka jensen. Wo le kera sababu ri, Isirayelika la ko jitoaya donda Misirankailu la kojuyaya.

13 Ii ka Isirayelika mira karagbeleya la ka ii bila baara gbelen na.

14 Ii ka ii toro fo ka a dan natamin, ka ii bila baara gbelen bailu la. Ii ka ii lo diyagboya biriki gbasila, a ni bo boronna, ka ii lo diyagboya sene baara su bee kela. Ii ka ii lo diyagboya baara menilu kela, woilu bee kera baara gbelen de ri.

Misiran mansa ka men natee Isirayelika kanma

15 Nba, lon do ro, Misiran mansa kumara Heburuulu la tinkorosila fila ye. Wo kelen tao le ko Sifira, do wo tao ko Puwa.

16 A ka a fo woilu ye ko: «Ai wa wa Heburu musoilu demen den soron diya tuma tuma, ai ye den dagbe. Ni a kera ce ri, ai ye a faa. Ni a kera muso ri, ai ye a kende to.»

17 Tinkorosilailu konin silanda Alla ye. Misiran mansa ka men fo, ii ma son wo kela. Ii ka den ceman kende to.

18 Misiran mansa ka tinkorosilailu kili ka ii janninika ko: «Nfenna ai ka wo ke? Nfenna ai ra Heburuulu den ceman to ye?»

19 Tinkorosilailu ka a fo ko: «Heburu musoilu te ikomin Misiran musoilu. Ii kaliman moyila. Sani an ye don ii kan, wo ri a teren ii ra ban moyila.»

20 Awa, Isirayelika tora siyayala. Fanka ba kera ii la. Alla ka jumaya ke tinkorosila woilu ye.

21 A ka denbaya di woilu fanan ma, ka a masoron ii silanda a ye.

22 Misiran mansa ka a la mo bee jamariko: «Heburu musoilu wa den cemanta menilu soron, ai ye wo bee mira ka ii lafilu Nili Ba ji ro, koni ai ye den musomanta kende to.»

2

Musa soron ko

1 Nba, waati wo la, Lebi bonson ce do ka Lebi bonson muso do furu.

2 Muso wo ka kono ta ka dence soron. A ka a yen tuma men na ko den ka ji, a ka a dokon fo karo sawa.

3 Karo sawa taminni ko ro, muso ma se den doonna butun. Wo ro, a ka see do ta, men nadanni bin kala jan na. A ka wo mamun tubulo fasani ni mananji la. A ka

* 1:11 Misirankailu ka ii la mansa bee tao kilili ko Ferawuna

den ta ka a lala see wo kəndə, ka wa wo sii jirəbin kuruiļu təma Nili Ba rə.

⁴Den wo kərəmuso wara i lə dinkira do rə, mən ma jan den na kosebe, sa a ri a lən ko mən ketə den sərən na.

⁵Ferawuna denmuso nara a ko diya ba la. Jən sunkurun menilu nani a maləla, woilu wara ii mataama ba dala. Ferawuna denmuso ka see yen jirə binilu təma, ka a la jənmuso do lə a tala.

⁶Jənmuso nani see ri, Ferawuna denmuso ka a da laka ka den yen a kəndə. A hina ba donda a rə, baa den ye kasila. A ka a fə ko: «Heburu do dence le jin di.»

⁷Den kərəmuso nara ka Ferawuna denmuso mənininka ko: «I ye a fə n ye wa Heburu muso do jinin wa, mən di den sə sin də i ye?»

⁸Ferawuna denmuso ka a jabi: «Ale le wo ri. Wa.» Sunkurun wara ka den na le kili.

⁹Den na nani, Ferawuna denmuso ka a fə a ye ko: «I ye den jin ta ka a sə sin də n ye. N di i sara.» Muso ka den ta ka a sə sin də.

¹⁰Den kunbayara dənni tuma mən na, a na wara ka a di Ferawuna denmuso ma. Wo ka den ke a jere dence ri. A ka a fə ko: «N di den tə lə ko *Musa, baa n ka a ta ba ji le kan.»

Musa ka i bori ka wa Madiyan bənsən na jamana rə

¹¹Nba, Musa kunbayara. Lon do rə, a wara bə a badenma Heburu ilu fe. A ka a yen ko Misirankailu tere ye ii diyagboyala baara gbelenilu la. A ka Misiranka cee do yen Heburu cee do gbasila, mən ye Musa badenma do ri.

¹²Musa ka a jalakalan fan bee rə, məd si tere sa a laminin də. A ka Misiranka cee wo gbasika a faa, ka a su dokon kipe rə.

¹³Wo duusa gbe, Musa wara bə a badenmailu tərəfe ikə tuun. Sisen a ka Heburu cee fila tere n ye, ii ye kelela. Jo te mən bolo, Musa ka a fə wo ye ko: «Nfenna i ye i badenma wo gbasila?»

¹⁴Wo ka a jabi: «Yon ka i ke an na kuntii ri a ni an na kititela ri? I ye a fe ka nde fanan faa wa, ikomin i ka Misiranka cee faa ja mən ma kunun?» Musa silanda. A ka i miri ko: «Sika te a rə, n ka mən ke kunun, məsilu ra wo lən.»

¹⁵Musa la məfaa ko fəra Ferawuna ye tuma mən na, a tere ye Musa jininna fə ka a faa, kəni Musa ka i bori a kərə ka wa Madiyan bənsən na jamana rə. A se mən keni ye, a ka a sii kəlnə do tərəfe ye.

¹⁶Awa, Madiyan bənsən na sarakalase la do tere ye, denmuso wərənwula tere ye mən bolo. Denmuso woilu nara ii fa la kolofen

məsənilu ri ii lamin diya kəlnə na ye. Denmuso ilu ka ji ta damira ka a ke kolofenilu minfen kəndə.

¹⁷Ka denmuso ilu to baara wo la, saagbənbenəna doilu nara ka ii gbən, kəni Musa ka wuli ka denmuso woilu lakandan, ka ji layele kəlnə kəndə, ka denmuso ilu la kolofenilu lamin.

¹⁸Denmuso ilu ka i kose ii fa Reweli wara tuma mən na, wo ka ii mənininka ko: «Nfen de ka a ke ai ra na jona bi?»

¹⁹Ii ka a fə ko: «Misiranka cee do le ka an bə saagbənbenəna ilu bolo. Ka a la wo kan, ka ban ka ji layele kəlnə də an ye ka an na kolofenilu lamin.»

²⁰Reweli ka a denmuso ilu mənininka ko: «Cee wo ye mi? Nfenna ai ka a to ai kəma ye? Ai ye wa a kili. A ye na dənmin ke an tərəfe.»

²¹Musa sonda ka a sii cee wo wara, mən ka a denmuso Sefora di Musa ma.

²²Sefora ka kəlnə ta ka dence sərən Musa ye. Musa ka den tə lə ko †Kerison, baa a ka a fə ko a ye london de ri jamana wo rə.

²³Nba, san siyaman taminni kə rə, Misiran mansa wo sara. Isirayelika tere ye ii kule kan nabəla fə lə, baa jonyə baara tun da ii see fə ka a dan natamin. Ii tere ye ii makasila Alla ye ko a ye ii demən.

²⁴Alla tolo tere ye ii la makasila kan na. A jan tere ye a la teriya rə, a tun ka mən sidi Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye.

²⁵A ka Isirayelika yen tuma mən na, ii hina donda a la.

3

Alla ka Musa kelaya

¹Nba, Musa tere ye a birance Reweli la kolofen məsənilu marala. A birance tere ye Madiyan bənsən na sarakalase la ri. Awa, lon do rə, Musa wara kolofenilu ri wula kəndə, fə ka wa se Horebu koyinke kərə, mən tə lə ko Alla la koyinke.

²Ka Musa to yərə wo rə, Allabatala la meleka ka a jere yiraka a la jiri tunin taməlenama rə. Musa ka a ragbe. Ta ye jiri tunin na kəni a te janinna.

³Musa miri ko: «N ye n madon a la ka kabanən ko jin mafene. Nfenna jiri tunin jin te janinna?»

⁴Allabatala ka a yen tuma mən na ko Musa ra madon ka a ragbe, a tora jiri tunin də ka a kan nabə Musa ma ko: «Musa, Musa.» Musa ka a jabi: «Naamun.»

⁵Allabatala ka a fə ko: «I kana i madon yan na. I la sanbara bə i sen də, baa i ləni yərə mən də jin, yərə seniman de wo ri.

⁶N ye i fa Maari le ri. N ye i benba Iburahima Maari le ri, a ni i benba Isiyaka, a ni i benba Yakuba Maari.» Musa ka a jakərə dokon ka a masərən a silanda ka Alla ragbe.

* 2:10 Musa kərə le ko n da n bə fen ma ji kan † 2:22 Kerison kərə le ko londanya

⁷ Allabatata ka a fə ko: «Misirankailu ye n na mɔɔilu tɔrɔla ja men ma Misiran, n da wo yen. Ii la baara kuntuilu ye men kela ii la, n da wo fanan yen ka ii kasi kan men. N ka ii la tɔrɔya lɔn.»

⁸ N da jii ka ii bɔ Misirankailu bolo, ka ii labɔ Misiran jamana rɔ, ka wa ii ri jamana ba do rɔ, men ka ji, a duman kosɛbɛ. Damunnta duman ye bɔla jamana wo rɔ a ja jɛrɛ jɛrɛ ma, li ni nɔnɔ a ni jiri denta su bɛɛ ye bɔla ye. Kanaanka siini ye le, a ni Hetika ni Amɔrikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

⁹ Isirayelika kasi kan da se n ma yan. Misirankailu karagbeleman ii ja men ma, n da wo bɛɛ yen.

¹⁰ Nba, sisen n ye i lawala ka kuma Ferawuna yɛ. Wa! I ye i lɔ n na mɔɔilu jɔrɔ ka ii labɔ Misiran jamana kɔndɔ.»

¹¹ Musa ka Alla jabi: «Nde wa? N tɛ foyi ri! N di se n lɔla Ferawuna jakɔrɔ di, ka n lɔ Isirayelika jɔrɔ ka ii labɔ Misiran?»

¹² Alla ka a fə ko: «N di kɛ i kɔfɛ. I wa n na mɔɔilu labɔ Misiran jamana rɔ tuma men na, ai ri na n bato koyinkɛ jin kan yan. Wo ri kɛ tɔɔmasere ri i yɛ ko nde le ka i kelaya.»

¹³ Musa ka a fə ko: «Ni n di wa Isirayelika tɛrɛn ye, n di a fə ii yɛ ko ii benbailu Maari ra n kelaya ii ma. Ii wa n maɓininka i tɔɔ ma don? N ye nfen fə ii yɛ wo rɔ?»

¹⁴ Alla ka Musa jabi: «Men Ye Ye, nde le wo ri. I ye a fə Isirayelika ye ko «Men Ye Ye * a jɛrɛ ka n lawa ai ma.»

¹⁵ I ye wa a fə Isirayelika yɛ ko «Allabatata le ka n kelaya ai ma, ale men ye ai benba Iburahima Maari Alla ri, a ni ai benba Isiyaka ta, a ni ai benba Yakuba ta. A tɔɔ ye ten de haan ka wa habadan. Mɔɔilu ketɔ a kilila tɔɔ wo le la tuma bɛɛ.»

¹⁶ I ye wa Misiran. I wa se ye, i ye Isirayelika la mɔɔbakɔrɔilu laden ka a fə ii yɛ ko: «Maari Allabatata ra a jɛrɛ yiraka n na. Ko a ye ai benbailu Maari Alla le ri, Iburahima ta a ni Isiyaka ta ni Yakuba ta kɔnin. A fə ko: «Men bɛɛ ye kela ai la Misiran, ko n da wo yen.»

¹⁷ Ko wo le rɔ, n ka a fə ko n di ai labɔ tɔrɔya rɔ Misiran, ka wa ai ri jamana do rɔ, Kanaankailu ni Hetikailu ni Amɔrikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu siini jamana men kɔndɔ, dɔnninta duman ye bɔla jamana wo rɔ a ja jɛrɛ jɛrɛ ma, li ni nɔnɔ a bɛɛ ye bɔla ye.»

¹⁸ «Isirayelika di la i la kuma la ka wo mira. I ni Isirayelika la mɔɔbakɔrɔilu ri wa Misiran mansa tɛrɛn ye, ka a fə a yɛ ko: «Heburuulu Maari Allabatata ra an naben. Ko wo rɔ, ko an ye Misiran mansa madiyala ko i ye an bila, kosa an di tele sawa kɛ taamana

wula kɔndɔ ka wa ka saraka bɔ an Maari Allabatata ma.»

¹⁹ N ka a lɔn fewu ko a tɛ sɔn ka ai bila hali n wa diyagboya fanka la a kan.

²⁰ Wo le rɔ, n di n wuli Misirankailu kanma ka n na sebaya yiraka ii la. N di kabannakoilu kɛ, menilu ri tɔrɔya su bɛɛ la ii kan. N wa ban woilu kela, Ferawuna ri ai bila sa ai ri wa.

²¹ N jɛrɛ ri a kɛ, Misirankailu ri ai bonya. Wo rɔ, ai bɔtɔla ye, ai bolokolon ti nala bɔla ka wa.

²² Isirayelika muso kelen ke lenna bɛɛ ri a Misiranka musoman siinjɔɔ a ni Misiranka musoman men siini a bon na tara fen saninnamanilu ni fen wodigbelamanilu la, a ni faaninilu la. Ai Isirayelika ri faanin ni masidifen woilu bila ai denceilu ni ai denmusoilu kan na. Ai ri Misirankailu bolokolonya wo ja ma.»

4

Alla ka tɔɔmasere kabannakoilu yiraka Musa la

¹ Musa ka Allabatata jabi: «Ni ii ma la n na ka sɔn n na kuma ma don? Ni ii ka a fə ko «Allabatata ma a jɛrɛ yiraka i la,» n ye nfen kela wo rɔ?»

² Allabatata ka a maɓininka ko: «Nfen de ye i bolo ye?» Musa ka a fə ko: «N na gbeleke le n bolo.»

³ Allabatata ka a fə ko: «A lafilu duu ma.» A ka a lafilu duu ma tuma men na, gbeleke yelemanda ka kɛ duuma sa ri. Musa ka a bori a kɔrɔ.

⁴ Allabatata ka a fə Musa yɛ ikɔ tuun ko: «I bolo rasɔmɔn ka sa wo mira a ko ma.» A ka a bolo rasɔmɔn ka a mira a ko ma. Sa yelemanda ka kɛ gbeleke ri a bolo ikɔ tuun.

⁵ Allabatata ka a fə a yɛ ko: «I ri wo kɛ, sa ii ri la a la ko Allabatata a ra a jɛrɛ yiraka i la, Allabatata men ye ii benbailu Maari ri, Iburahima Maari Alla a ni Isiyaka Maari Alla a ni Yakuba fanan Maari Alla kɔnin.»

⁶ Allabatata ka a fə a yɛ ikɔ tuun ko: «I bolo ladon i la duruki kɔrɔ ka a la i sisi kan.» A ka a bolo ladon a la duruki kɔrɔ ka a la a sisi kan. A ka a labɔ tuma men na, a gbɛni tɛrɛ fɛfɛ, baa kuna tun da a mira.

⁷ Allabatata ka a fə ko: «I bolo ladon i la duruki kɔrɔ ikɔ tuun.» Musa ka a bolo ladon a la duruki kɔrɔ ikɔ tuun. A ka a labɔ tuma men na, a bolo kendɛyara ikomin a tɛrɛ ye ja men ma fɔlɔ.

⁸ Allabatata ka a fə ko: «I la gbeleke wa yeleman ka kɛ sa ri tuma men na, ni Isirayelikailu ma sɔn fɔlɔ ka la i la ka i la kuma jate, i ye tɔɔmasere kabannako filana jin yiraka ii la. Ii ri la i la wo rɔ.»

* 3:14 Men Ye Ye Men Ye Ye a tɔɔ ye kilila fanan Allabatata

⁹ Ni ii ma la tōomasere kabannako fila jin na ka sən i la kuma ma, i ye ji do ta Nili Ba rə ka a labən duu ma. Wo ri yeleman ka ke jeli ri duu ma.»

Allabatata ka Haruna ke Musa demənba ri

¹⁰ Musa ka a fə Allabatata ye ko: «Faama, i ri hake to. N ma kusan kumala. Sani i ye kuma n ye fəb, n tun ma kusan kumala. I ra kuma n ye bi fanan, hali bi n ma kusanya kumala fəb. N da a radiyani tē fewu. N nən sidini le.»

¹¹ Allabatata ka a fə a ye ko: «Yon de ka məə da ladan? Yon de ye məə kela bobo ri, wala tolo gbəden? Yon ka a ke məə ja ye fen yenna, wala ka a ja fuyen? Nde Allabatata de woilu kela.

¹² I ye wa sisen. I wa ke kumala, n jere ri ke i tərəfe ka i demən. I ka kan ka mən fə, n di wo yiraka i la.»

¹³ Musa ka a fə ko: «Ee Allabatata, i jaandi, i ye məə gbere lawa.»

¹⁴ Allabatata mənəra Musa kanma ka a fə a ye ko: «I kərəcə Haruna don, men ye Lebi bənsən məə le ri? N ka a lən ko wo kusan kumala a ja ma. A ye sila kan sisen ka na i labən. A wa i yen tuma mən na, a jusu ri sewa kosbe.

¹⁵ I ri kuma a ye ka kuma don a da rə, a ka kan ka mən fə. N di ai məə fila demən kumala. Ai ka kan ka menilu ke, n di ai karan woilu la.

¹⁶ A ri kuma jama ye i nə rə. A ri ke i la kumafəba ri. A ri i la kuma fə ikomin i ye Alla la kuma fəla ja mən ma.

¹⁷ I la gbeleke ye wa i bolo, baa i ri tōomasere kabannakoilu ke wo la.»

Musa ka a kəse Misiran

¹⁸ Nba, Musa bəra ye ka a kəse a birance Jetiro* wara, ka wa a fə a ye ko: «I ye sila di n ma, sa n di n kəse n badenmailu ma Misiran. N ye a fe ka a lən ni ii kende le.» Jetiro ka a fə ko: «I ye wa fasayi! Alla ye jususuma don i ye.»

¹⁹ Ka Musa to Madiyan, Allabatata ka a fə a ye ko: «I ye i kəse Misiran, baa menilu tere ye i faa ko rə, woilu ra sa.»

²⁰ Wo rə, Musa ka a muso ni a denceilu ta, ka ii layele fali do kan, ka Misiran sila mira. Alla la gbeleke tere ye a bolo.

²¹ Allabatata ka a fə Musa ye ikə tuun ko: «N da sebaya di i ma ka ko makabani ke. I wa i kəse Misiran tuma mən na, i ye woilu beə ke Ferawuna jəkə, kəni nde le ri a ke a jusu ri a ragbeləya. A tē sən ka Isirayelikailu bila kəma.

²² I ye a fə Ferawuna ye ko: «Nde Allabatata ka a fə ko: «Isirayelikailu ye n dence fəb le ri.

²³ N ka a fə i ye ko i ye a bila sa a ri wa n bato, kəni i ra i ban a bila ko ma. Wo rə, n di i dence fəb faa.»»

²⁴ Nba, Musa watola Misiran, a ni a la denbaya sira sila la yərə do rə. Allabatata wulira Musa kanma ye ko a kətə a faala.

²⁵ Kəni Musa muso Sefora ka kaba leşeni do ta ka a dence a la faaninta ke wo la. A ka a dence jəkə gbolo wo maa a sen na ii tēma, ka a fə a ye ko: «I ra ke n furuce jelitii ri.»

²⁶ Allabatata ka Musa to ye wo rə. Sefora tun ka a fə Musa ma ko «n furuce jelitii» ka a masəron faaninta ke ko wo le fe.

Haruna ka Musa labən

²⁷ Nba, Allabatata ka a fə Haruna ye ko: «I ye wa Musa labən wula rə.» Haruna ka a wuli ka wa. A wara Musa tere n Alla la kəyinke kərə, ka a sunbu tuwali rə.

²⁸ Allabatata ka kuma menilu fə Musa ye a la kelaya tuma, Musa ka woilu beə fə Haruna ye. Allabatata ka tōomasere kabannako menilu yiraka Musa la ko a ye woilu ke Misiran, Musa ka woilu fanan jafə Haruna ye.

²⁹ Musa ni Haruna wara ka Isirayelikailu la məəbakəroilu beə ləden.

³⁰ Allabatata tun ka kuma menilu beə fə Musa ye, Haruna ka woilu fə məəbakəroilu ye. A ka tōomasere kabannakoilu ke Isirayelikailu jəkə fanan.

³¹ Isirayelikailu lara kuma ni tōomasere kabannako woilu la. Ii ka a mən tuma mən na ko Allabatata a ra ii la tərəya yen ka na ii demən kanma, ii ka ii jəkə bən duu ma ka a bato.

5

Baara gbelyara ka tamin a fələma kan

¹ Nba, wo kə rə, Musa ni Haruna wara Ferawuna wara, ka a fə a ye ko: «Isirayelika Maari Allabatata ka a fə ko i ye a la məəsilu bila sa ii ri wa ka sali ba ke wula kondə ale bato kanma.»

² Ferawuna ka a fə ko: «Yon ye Allabatata wo ri? Nfenna n ye a kan mirala ka Isirayelika bila? Nde ma Allabatata wo lən fewu. N tē Isirayelika bilala.»

³ Musa ni Haruna ka a jabi: «Heburuilu Maari Alla a ra a jere yiraka an na. An ye i madiyala, i ye an bila. An ye tele sawa ke taamala wula kondə, ka wa saraka doilu bə an Maari Allabatata ye, sa Allabatata kana an gbasi jankə la, wala fanmuru la.»

⁴ Ferawuna ka a fə ko: «Ai, Musa ni Haruna, nfenna ai ye məəsilu labanna ii la baara ma? Ai ye i kəse baara diya!

⁵ Heburuilu ra siyaya bəke sisen jamana kondə yan. Nfenna ai ye ii la baara labla?»

⁶ Wo lən kelen də Ferawuna ka baara kərəsiləbailu ni baara kuntuilu jamari ko:

* 4:18 Jetiro mən fanan təə ko Reweli

7 «Heburuilu ye bin men kela bō rō ka birikiilu gbasī, ai ye wo da boloka. Ii ye wa bin wo jinin ii jere ye.»

8 Hali wo, ii darini biriki jate men gbasila, ai ye a fō ii ye ko ii ye wo jōn jate gbasī fōlo fasayi. Ai kana foyi bō wo la, baa ii ra ke salabatōilu ri. Wo le koson, ii ye a fōla ko: An ye wa saraka bō an Maari Alla ma.

9 Ai ye baarala siyaya ii ma, ka ii nagba kosebe. Wo wa ke, ii te ii tolo malō wuyafōla kuma la butun.»

10 Nba, baara kōrōsilabailu ni baara kuntuilu wara kuma wo fō Isirayelika ye ko: «Ferawuna ka a fō ko a sa bin dila ai ma butun.

11 Ko ai ye wa bin jinin ai jere ye yōrō yōrō rō. Wo be ni a ta, ai tere ye biriki jate men gbasila kōrōman na, fō ii ye wo jate gbasī fōlo. Fen te bōla jate wo la.»

12 Wo le rō, Isirayelika jensenda Misiran jamana fan be rō, ka wa bin wo jinin.

13 Baara kuntuilu tere ye ii latuntunna, ka a fō ii ye ko: «Ai darini tere biriki jate men gbasila tele kelen kōrō ka a tere an ye bin dila ai ma, ai ye wo jōn jate gbasī lon lon.»

14 Ferawuna la baara kuntuilu wulira ka baara Isirayelika kōrōsilabailu gbasī, baara kuntuilu tun ka Isirayelika menilu lasii mō tōilu kun na baara kōrōsi kanma kōnin. Baara kuntuilu ka a fō ii ye ko: «Ai darini tere biriki jate men gbasila, nfenna ai ma wo jōn jate gbasī kunun ni bi?»

15 Nba baara kōrōsiba woilu wara Ferawuna wara ka ii makasi. Ii ka a fō a ye ko: «Nfenna i ye jin jōn kela i la jōnilu la?

16 Bin te dila an ma, kōni baara kuntuilu ye an jamarila ko an ye biriki gbasī. Ka a la wo kan, ii ye an gbasila. Jo te i la mōoilu bolo la.»

17 Ferawuna kōni ka a fō ko: «Ai ye salaba jere jereilu le ri. Wo le rō, ai ye a fōla tuma be ko: «An ye wa saraka bō Allabatata ye.»

18 Ai ye wa baara ke sisen. Bin te dila ai ma butun, kōni ai darini tere biriki jate men gbasila kōrōman, ai ye biriki jate wo gbasī fanan.»

19 Nba, a fōra baara kōrōsilabailu ye tuma men na ko ii darini tere biriki jate men gbasila kōrōman, ko ii ye wo jate gbasī lon lon, ii ka a yen ko ii ni Isirayelika be a ra tōrya ba sōn.

20 Ii bōtōla Ferawuna wara, ii benda Musa ni Haruna ri. Woilu tere ye ii makōnōla ye.

21 Ii ka a fō Musa ni Haruna ye ko: «Ai ka ko men ke, Allabatata ye wo ragbe ka wo hake bō ai rō. Ai ra an magboya Ferawuna ni a la mōoilu jākōrō. A keni ikomin ai ka fan de di Ferawuna ma ko a ye an faa fanmuru la.»

22 Awa, Musa bōra ye ka wa Allabatata matara, ka a fō a ye ko: «N Maari Alla, nfenna i ka kojuu ke i la mōoilu la? Nfenna i ka n kelaya ka n nana yan?

23 Kēbi n wara ka kuma Ferawuna ye i tō rō, a ra kojuu ke i la mōoilu la. Ie fanan ma foyi ke ka ii bō a bolo.»

6

Allabatata ka a fō ko a ri Isirayelika kisi

1 Allabatata ka a fō Musa ye ko: «N keto men kela Ferawuna la, i jere ri wo yen i na la sisen. N di a diyagboya n na sebaya a la fō a ri Isirayelika bila. Jōn, n di a diyagboya n na sebaya a la fō a ri ii gben ka ii labō a la jamana kōndō.»

2 Alla ka a fō Musa ye fanan ko: «Nde le Allabatata ri.

3 N ka n jere yiraka Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba la, ka a fō ii ye ko n ye Alla Sebetii le ri, kōni n tō men ye Allabatata ri, ii ma n lōn tō wo la.

4 N ka teriya sidi ii ye ko n di Kanaan jamana di ii ma, ii siini tere londanya la jamana men dō.

5 Nba, sisen n da Isirayelika kurun kan men, baa ii bilani jōnya rō Misirankailu bolo. N ka teriya men sidi, n hankili ye wo rō.

6 «Wo le rō, i ye wa a fō Isirayelika ye ko: «Nde le Allabatata ri. Misirankailu ra diyagboya baara men la ai kan, ko n keto ai bōla wo rō. Ko n di ai labō Misirankailu bolo, sa ai kana to woilu la jōnya wo rō butun. Ko n di ai kunka n na sebaya ba la, ka Misirankailu la ke waliilu hake bō ii rō.

7 Ko n di Isirayelika ke n na mōoilu ri. Ko n di ke ai Maari Alla ri. Ko ai ri a lōn ko n ye ai Maari Allabatata de ri, men ye ai labōla diyagboya baara rō Misirankailu bolo.

8 Ko n ka n kali Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye n bolo layelenin, ko n di jamana men di ii ma, ko n di ai ladon jamana wo kōndō. Ko n di jamana wo ke ai ta ri. Nde le Allabatata ri.»

9 Nba, Musa wara kuma wo fō Isirayelika ye, kōni woilu jiteeni tere kojuyaya ii la jōnya gbelenya bolo ma. Wo rō, ii ma sōn lala a la kumakan na.

10 Awa, Allabatata ka a fō Musa ye ikō tuun ko:

11 «I ye wa a fō Misiran mansa Ferawuna ye ko a ye Isirayelika bila sa ii ri bō a la jamana rō.»

12 Musa ka Allabatata jabi: «Ni Isirayelika ma sōn n na kuma ma. Ferawuna ri sōn n na kuma ma wo rō wa? Wo kuma te, baa nde ma kusan kumala.»

13 Allabatata kōnin kumara Musa ni Haruna ye Isirayelika ni Misiran mansa Ferawuna la ko rō. A ka a fō ko ii ye Isirayelika labō Misiran.

Haruna ni Musa buruju

14 Isirayelika denbaya la kuntuilu tō le jin di.

Isirayəli dence fəlb təə le ko Ruben. Ruben denceilu təə le ten: Hanəki, Palu, Həsirən, a ni Karimi. Nba, Ruben bənsən de jın di.

¹⁵ Simeyən denceilu təə le ten: Jəmuwəli, Jamin, Owadi, Jakin, Sohari, a ni Sawuli. Sawuli na tərə ye Kanaanka le ri. Nba, Simeyən bənsən de jın di.

¹⁶ Isirayəli dence Lebi ka san kəmə ni san bisawa ni san wərənwula le sərən. Wo denceilu təə le ko Kerisən ni Kohati ni Merari.

¹⁷ Kerisən denceilu tərə ye Libini ni Simeyi ri, wo bəe ni a denbayala.

¹⁸ Kohati denceilu təə le jın di: Amuramu, Isehəri, Heburən, a ni Usiyəli. Kohati ka san kəmə ni san bisawa a ni san sawa le sərən.

¹⁹ Merari denceilu tərə ye Mahili ni Musi ri. Nba, woilu bəe tərə ye Lebi bənsən məə le ri.

²⁰ Amuramu ka a tenənmuso Jokebədi furu. Wo ka dence fila sərən a ye, mənilu ye Haruna ni Musa ri. Amuramu ka san kəmə ni san bisawa ni san wərənwula le sərən.

²¹ Isehəri denceilu tərə ye Kora ni Nəfəki ni Sikiri ri.

²² Usiyəli denceilu tərə ye Misayəli ni Elisafan ni Sitiri ri.

²³ Haruna ka Aminadabu denmuso Eliseba le furu, mən ye Nəsən dəmuso ri. Eliseba ka dence naanin sərən Haruna ye. Woilu təə ko Nadabu ni Abihu ni Elasari a ni Itamari.

²⁴ Kora denceilu tərə ye Asiri ni Elakana ni Abiyasafu ri. Kora la bənsən le jın di.

²⁵ Haruna dence Elasari ka Putiyəli denmuso do furu. Wo ka dence sərən a ye, mən təə ko Finehasi.

Nba, məə mənilu a ra madan jın, woilu ye Lebi bənsən məə la denbayala kuntiilu le ri, a bəe ni a la məəilu.

²⁶ Allabatata kumara Haruna ni Musa woilu le ye, ka a fə ii ye ko ii ye Isirayəlika labə Misiran ikomin keleden dekuru.

²⁷ Musa ni Haruna le wara ka a fə Misiran mansa Ferawuna ye ko a ye Isirayəlika bila sa ii ri bə a la jamana rə.

Alla ka baara mən di Musa ni Haruna ma

²⁸ Nba, Allabatata kumara Musa ye Misiran tuma mən na,

²⁹ a ka a fə a ye ko: «Nde le Allabatata ri. N ketə fen fen fəla i ye, i ye wa wo fə Misiran mansa Ferawuna ye.»

³⁰ Wo tuma, Musa ka Allabatata jabi: «Nde ma kusan kumala. Nfenna Ferawuna ri a tolo malə nde la wa?»

7

¹ Allabatata ka Musa jabi: «N di ile ke Ferawuna jana ikomin Alla. I kərəce Haruna ri ke ikomin i la nabi.

² N wa fen fen fə i ye, i ye wo fə i kərəce Haruna ye. Ale ri wo lase Ferawuna ma.

Haruna ri a fə a ye ko a ye Isirayəlika bila sa ii ri bə a la jamana rə,

³ kəni nde le a kəla Ferawuna jusu ri a ragbeleya. N di n na təomasere ni kaban-nakoilu siyaya Misiran jamana rə.

⁴ Hali wo, Ferawuna tə sən ai la kuma ma. Wo rə, n di n wuli Misirankailu kanma ka n na sebaya ba yiraka ii la, ka ko latən ii la kojuuya. N di n na jama Isirayəlika labə Misiran ikomin keleden kuru.

⁵ N wa n wuli Misirankailu kanma ka n na sebaya yiraka ii la, ka ban ka Isirayəlika labə ii təma, Misirankailu ri a lən ko nde le ye Allabatata ri.»

⁶ Musa ni Haruna ka Allabatata kan mira ka a ke ikomin a ka a fə ii ye jə mən ma.

⁷ Musa ni Haruna wara kuma Ferawuna ye tuma mən na, Musa sərən tun da san biseyin bə. A kərəce Haruna sərən tun da san biseyin ni san sawa bə.

Gbeleke yelemanda ka a ke sa ri

⁸ Nba, Allabatata ka a fə Musa ni Haruna ye ko:

⁹ «Ferawuna a wa a fə ai ye tuma mən na ko ai ye təomasere kabannako do ke, ile Musa, i ye a fə Haruna ye ko a ye a la gbeleke lafili duu ma Ferawuna jəkərə. Gbeleke ri yeleman ka ke sa ri.»

¹⁰ Musa ni Haruna wara ii lə Ferawuna jəkərə. Allabatata tun ka mən fə ii ye, ii ka wo ke. Haruna ka a la gbeleke lafili duu ma Ferawuna ni a la məəilu jəkərə. Gbeleke yelemanda ka ke sa ri ii jəkərə.

¹¹ Ferawuna ka Misiran məə famunninilu ni senkolailu kili. Woilu fanan ka ko wo jəən ke ii la dalilululu la.

¹² Ii bəe ka ii la gbelekeilu lafili duu ma. Woilu fanan yelemanda ka ke sailu ri, kəni Haruna ta ka ii tailu lakunun.

¹³ Wo bəe ni a ta, Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tərə fəlb. A ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatata tun ka a fə a ye jə mən ma fəlb.

Tərəya fəlb: Ji yelemanda ka ke jeli ri

¹⁴ Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Ferawuna jusu a ragbeleyanin. A banni məəilu bila ko ma.

¹⁵ Sini səoma Ferawuna ri bə ka wa Nili Ba da la. I ye wa a tərən ye a wa tumana. Gbeleke mən yelemanda ka ke sa ri, i ye wo ta i bolo ka wa a jəənben ba da la ye.

¹⁶ I ye a fə a ye ko: «Allabatata mən ye Heburuili Maari Alla ri, a ka n lawa i ma. Ko a ka a fə i ye ko: «N na məəilu bila sa ii ri wa n bato kanma wula kəndə.» Ko kəni haan bi, i ma sən kuma wo ma fəlb.

¹⁷⁻¹⁸ Ko Allabatata ka a fə ko: «I ye i jə lə! Ko n di Nili Ba ji gbasi n na gbeleke la, gbeleke mən ye n bolo. Ko ba ri yeleman ka ke jeli ri wo rə. Ko jəe mənilu ye ba ji rə, ko woilu ri faa. Ko ba ri toli ka a suma bə. Ko

Misirankailu ti nala sela Nili Ba ji minna. Ko ka a la wo kan, ko ale Ferawuna ri a lön ko nde le Allabatata ri.»»

19 Allabatata ka a fə Musa ye ikö tuun ko: «I ye a fə Haruna ye ko a ye a la gbeleke ta ka a rasəmən Misiran jiilu kun na, bailu wo, köilu wo, dalailu wo, a ni denka jimanilu wo. Ji wo bəe ri yeleman ka ke jeli ri. Ji ye yörö yörö rə, hali mən ye daa jirilamanilu ni daa kabalamaniilu kəndə, wo bəe ri yeleman ka ke jeli ri.»

20 Allabatata ka mən fə Musa ni Haruna ye, ii ka wo mira ka a ke. A ka a la gbeleke kərətə ka Nili Ba ji gbasi a la Ferawuna ni a la məəilu jəkərö. Ji wo bəe yeleman ka ke jeli ri.

21 Jəeilu faara. Ba tolira ka a suma bə. Wo rə, Misirankailu ma se ba ji minna. Ji yeleman ka ke jeli ri Misiran yörö bəe rə.

22 Misiran senkolailu kənin wo fanan ka wo jəən ke ii la daliluilu la. Wo rə, Ferawuna jusu a ragbəeyanin tora ikomin Allabatata ka a fə a ye ja mən ma. A ma sən Musa ni Haruna la kuma ma.

23 A ka a kə don ii la ka a kəse a wara. Musa ni Haruna tun ka mən ke, a ma wo jate.

24 Misirankailu bəe ka denkaile sen Nili Ba dafə min ji jinin kanma, baa ii tun ti se ba ji minna.

Tərəya filana: Todilu ka Misirankailu tərəya

25 Nba, Allabatata ka Nili Ba ji yeleman ka a ke jeli ri. Wo ka tele wərənwula le ke. Wo dafara.

26 Wo kə rə, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Ai ye wa a fə Ferawuna ye ko: «Allabatata ka a fə ko: «N na məəilu bila sa ii ri wa n bato kanma.

27 Ko ni i ma sən ka ii bila sa ii ri wa, ko n di todilu lasiyaya ka i la jamana yörö bəe lafa. Ko woilu ri ke tərəya ba ri.

28 Ko Nili Ba ji ri lafa todilu la. Ko ii ri bə ba ji rə ka wa i jərə la bon kəndə, ka don i sibon kəndə, ka yele hali i la lafen kan, ka don i la jamana jəməəilu ni i la məəilu bəe la bonilu kəndə. Ko todilu ri don hali buru gbasi diyailu rə, a ni buru gbasi muranilu kəndə.

29 Ko todilu ri yele ile ni i la jamana jəməəilu ni i la məəilu bəe kan.»»

8

1 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye a fə Haruna ye ko a ye a la gbeleke ta ka wo rasəmən bailu ni köilu ni denka jiman yöröilu kun na ka todilu lana Misiran jamana rə.»

2 Wo rə, Haruna ka a la gbeleke rasəmən Misiran jiilu kun na. Todilu bəra ji rə wo rə, ka Misiran jamana yörö bəe fa.

3 Ferawuna la senkolailu kənin fanan ka wo jəən ke ii la daliluilu la. Ii fanan ka todilu lana Misiran jamana rə.

4 Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «Ai ye Allabatata madiya ko a ye todi jini lu bə nde ni n na məəilu kan. Ni wo kəra, n di Isirayelika bila sa ii ri wa saraka bə Allabatata ye.»

5 Musa ka a fə Ferawuna ye ko: «N fa, bonya ye i bolo sisen ka a waati latee. I ye a fə n ye Allabatata madiya ile ni i la jəməəilu ni i la jamana kəndə məəilu ye waati juman na, sa todilu ri mabə ai ni ai la bonilu la? N wa Allabatata madiya, todilu te ke yörö si rə butun fə Nili Ba rə.»

6 Ferawuna ka a fə ko: «I ye madiyalı ke n ye sini.» Musa ka a fə ko: «I ka mən fə, a ri ke ten, sa i ri a lön ko an Maari Allabatata jəən si te.

7 Todilu ri mabə i ni i la bonilu la, a ni i la jamana jəməəilu ni i la məəilu bəe la. Todilu te ke yörö si butun fə Nili Ba rə.»

8 Musa ni Haruna bəra Ferawuna wara ka wa. Musa ka Allabatata madiya kəse bə todilu la ko rə, Allabatata tun ka mənlu lana Ferawuna tərəya diyə.

9 Musa ka Allabatata madiya mən na, Allabatata ka wo ke. Todilu bəe faara bonilu kəndə, a ni bondailu kəndə, a ni sənəilu rə.

10 Misirankailu ka todi suilu ton nadən ii jəən kan. Woilu tolira ka ii suma bə jamana yörö bəe rə.

11 Ferawuna ka a yen tuma mən na ko tərəya wo ra bə a kan, a ka a jusu nagbəeya ikö tuun kəse bə, ikomin Allabatata tun ka a fə ja mən ma. A tun te sənna Musa ni Haruna la kuma ma.

Tərəya Sawana: Wolowoloniilu ka Misirankailu tərəya

12 Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye a fə Haruna ye ko a ye a la gbeleke kərətə ka duu buuri gbasi a la. Buuri ri yeleman ka ke wolowoloniilu ri Misiran jamana fan bəe rə.»

13 Musa ni Haruna ka Allabatata kan mira ka wo ke. Haruna ka a la gbeleke kərətə ka duu buuri gbasi a la. Buuri yeleman ka ke wolowoloniilu ri Misiran jamana fan bəe rə. Wolowoloniilu tere ye məəilu ni niimafen bəe kan.

14 Ferawuna la senkolailu tere ye a tərəfə ii ka buuri yeleman ka a ke wolowoloniilu ri ii la daliluilu la, kəni ii ma se wo kəla. Wolowoloniilu tora məəilu ni niimafenilu tərəla.

15 Ferawuna la senkolailu ka a fə Ferawuna ye ko: «Ko jin kəni Alla le bolo de!» Ferawuna kənin a jusu a ragbəeyanin de tere. A ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatata tun ka a fə ja mən ma.

Tərəya Naaninna: Sitenilu ka Misirankailu tərəya

¹⁶ Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i wuli səoma da la jona ka wa Ferawuna kunben. A wa ke wala ji da la tuma men na, i ye wa a tərən ye. I ye a fə a ye ko: «Allabatata ka a fə ko: «N na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

¹⁷ Ko ni i ma sən n na məoilu bila ko ma, n di siten siyaman siyaman ba lana, siten menilu ye məoilu cinna. Ko woilu ri wara i ni i la jəməoilu ni i la jamana məoilu ma. Ko sitenilu ri don i jere la bonilu la, ka Misirankailu la bonilu fanan fa. Ko sitenilu ri siyaya ka duu lafin.

¹⁸ Ko kəni n wa sitenilu lana lon men, n di Koseni jamana wo mara ka ii latanka woilu ma, n na məoilu siini yəro men də kənin. Ko sitenilu ti se yəro wo rə muume. Ko n di wo ke sa i ri a lən ko nde Allabatata ye Misiran jamana rə yan.

¹⁹ Ko i la məoilu ri tərəya men sərən sitenilu bolo, n di n na məoilu latanka wo ma. Ko təmasere kabannako wo ri ke sini.»»

²⁰ Nba, Allabatata tun ka a fə ja men ma, a ka a ke wo ja. Sitenilu siyaman siyaman ba nara don Ferawuna la bon na, a ni a la jəməoilu la bonilu la. Jamana yəro bəe tijnanda sitenilu bolo.

²¹ Ferawuna ka Musa ni Haruna kili, ka a fə ii ye ko: «Ai ye wa saraka bə ai Maari Alla ma, kəni ai ye to jamana kəndo yan.»

²² Musa ka a fə ko: «Wo ti se kəla, baa an di saraka menilu bə an Maari Allabatata ye, saraka woilu ye Misirankailu tana le ri. Fen men ye ii tana do ri, ni an ka wo ke saraka di ii jana, ii ti an mabon kaba la wa?

²³ An Maari Allabatata da an jamari ko an ye tele sawa ke taamala ka wa wula rə. Ko a wa saraka men fə an ye ye, ko an ye wo bə a ye ye.»

²⁴ Ferawuna ka a fə ko: «Awa, n di ai bila sa ai ri wa wula rə ka saraka bə ai Maari Allabatata ye, kəni ai kana wa yəro jan de. Ai ye madiyali ke n ye.»

²⁵ Musa ka a fə ko: «N wa bə i wara yan, n di Allabatata madiya i kəro. Wo rə, sitenilu ri bə ile ni i la jəməoilu ni i la jamana məoilu kan sini, kəni i kana janfa ke ikə tuun, ka i ban Isirayelika bila ko ma sa ii ri wa saraka bə Allabatata ye.»

²⁶ Musa bəra Ferawuna tərəfe ka wa Allabatata madiya.

²⁷ Allabatata ka a ke ikomin Musa ka a madiya ja men ma. A ka sitenilu bə Ferawuna ni a la jəməoilu ni a la jamana məoilu kan. Hali siten kelen ma to ye.

²⁸ Ferawuna kənin a ka a jusu ragbeleya ikə tuunni. A ma sən Isirayelika bila ko ma.

9

Tərəya Looluna: Misirankailu la kolofenilu faara

¹ Wo tamin kə rə, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye wa a fə Ferawuna ye ko: «Heburuulu Maari Allabatata ka a fə ko: «N na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

² Ko ni i ka i ban ii bila ko ma ka ii to i bolo, ³ ko i la kolofen menilu ye sene rə, ko nde Allabatata ri i wuli woilu kanma n na sebaya la. Ko n di jankarə juu bila i la soilu la, a ni i la faliilu, a ni i la jəməoilu, a ni i la nisiilu, a ni i la saailu ni bailu.

⁴ Ko kəni nde Allabatata n di dannafarabə ke Isirayelika la kolofenilu ni Misirankailu la kolofenilu tema. Isirayelika la kolofen si te faa.»»

⁵ Nba, Allabatata ri ko wo ke lon men, a ra ban wo lateəla, baa a ka a fə ko: «Nde Allabatata n di ko wo ke jamana kəndo sini.

⁶ Wo duu sa gbə, Allabatata ka a ke ikomin a tun ka a fə ja men ma. Misirankailu la kolofenilu bəe faara, kəni foyi ma faa Isirayelika la kolofenilu rə.

⁷ Ferawuna ka məoilu lawa ko wo lakərəsi kanma. Woilu wara ko wo lakərəsili diya ka na a fə a ye ko foyi ma faa Isirayelika la kolofenilu rə. Wo bəe ni a ta kənin, Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. A ma sən ka Isirayelika bila sa ii ri wa.

Tərəya Wəərəna: Sumunin bəra məoilu ma

⁸ Wo ke men kera, Allabatata ka a fə Musa ni Haruna ye ko: «Ai ye wa bolo ja dando ta buurigbe rə fen janin diya. Musa ye wa buurigbe wo lasadi san ma Ferawuna jəkəro.

⁹ Wo ri jensen Misiran jamana fan bəe rə ikomin gbangban, ka sumuni bə məoilu ni kolofenilu ma. Sumuninilu ri ke dailu ri məoilu ni kolofenilu fariilu ma Misiran jamana fan bəe rə.»

¹⁰ Nba, Musa ni Haruna wara buurigbe do ta fen janin diya ka wa ii lə Ferawuna jəkəro. Musa ka buurigbe wo lasadi san ma. Buurigbe wo ka sumuni bə məoilu ni kolofenilu ma. Sumuniilu kera dailu ri woilu fari ma.

¹¹ Ferawuna la senkolailu ma se nala ii ləla Musa jəkəro, baa sumuniilu tun da bə ii fari fan bəe ma, ikomin Misiranka təilu bəe.

¹² Allabatata le ka a ke Ferawuna jusu gbəleyani tere. Ferawuna ma sən Musa ni Haruna la kuma ma ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ye ja men ma.

Tərəya Wərənwulana: Allabatata ka san-cikolo lajii

¹³ Wo tamin kə rə, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i wuli səoma da la jona ka wa Ferawuna tərən ye. I ye a fə a ye ko:

«Allabatata, Heburuilu Maari Alla kənin, wo ka a fə ko: «N na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

14 Ko sisen, ko n di tərəya lase ile ma, tərəya mən di juuya kosebe. Ko tərəya wo ri se i la məoilu ni i la məoilu fanan ma. Ko n di tərəya wo lase ii beə ma sa ile ri a lən ko n jəon si tē dunuḡa jin də.

15 Ko n tun di se ka n bolo lawuli i ni i la məoilu kanma, ka jankarə fitinna ba la ii kan. Ko ni n tun ka a kē ten, sa ii ra ban latununna ka bə dḡa rə.

16 Ko kəni n da i kende to kosa n di n na sebaya yiraka i la. Ko ka a la wo kan, ko n da i kende to sa n tə ri bonya dunuḡa fan beə rə fanan.

17 Ko kəni jeredabaya ye i rə fə, baa i banni n na məoilu bila ko ma.

18 Ko ale le wo ri. Ko jin tuma sini, ko n di sancikoloilu lajii. Ko sancikoloilu wo ri juuya fə ka a dan natamin. Ko wo jəon ma jii Misiran kəbi Misiran jamana siira.

19 Ko wo rə, ko i ye i la məoilu jamari sisen ko ii ye wa ii la kolofenilu ni ii bolofenilu beə ta ka wa woilu ri yə rə lakandannin do rə, sa sancikolo kana se ii ma. Ko mə ni kolofen menilu wa to gbə rə sene rə, menilu ma ladon yə rə lakandannin do rə, sancikolo di jii woilu kan ka woilu kelen keenna beə faa.»»

20 Nba, Ferawuna la məmə menilu silanda Allabatata la kuma ye, woilu borimantə wara ii la jənilu ni ii la kolofenilu ladon yə rə lakandannin doilu rə.

21 Menilu kənin ma Allabatata la kuma jate, woilu ka ii la jənilu ni ii la kolofenilu to sene rə ye.

22 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i bolo korəta san ma sa sancikolo a ri jii Misiran jamana beə kan. A ri jii məoilu ni kolofenilu ni senefenilu beə kan Misiran fan beə rə.»

23 Awa, Musa ka a la gbeleke korəta san ma tuma mən na, Allabatata ka bandakan nabə ka sancikoloilu lajii, ka ta lajii fə duu ma. Allabatata ka sancikoloilu lajii Misiran jamana kan ikomin sanc i ba.

24 Sancikoloilu tere ye jiila. Ta tere ye jiila yə rə beə. Kəbi Misiran jamana siira, sancikoloilu wo jəon tun ma jii fə, baa a juuyara kosebe.

25 Sancikoloilu ka məoilu ni kolofenilu halaki Misiran jamana fan beə rə, mə ni kolofen menilu tora gbə ma senəlu rə kənin. A ka senefenilu beə tjan fanan, ka jiriilu beə kadi kadi.

26 Wo kera fan beə rə fo Koseni mara kelen, Isirayelika siini yə rə mən kənin. Sancikoloilu ma se ye le.

27 Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «N da kojuu kə sija jin də. Jo ye Allabatata de bolo. Jo tē nde ni n na məoilu le bolo.

28 Ai ye Allabatata madiya, baa Alla la bandakan ni a la sancikoloilu ii ra an bə. N di ai bila. N tē ai lələ butun.»

29 Musa ka a fə a ye ko: «N wa bə so kəndə tuma mən na, n di n boloi lu korəta Allabatata ye. Bandakan ni sancikoloilu ri i lə, sa i ri a lən ko dunuḡa ye Allabatata ta le ri,

30 kəni n ka a lən ko ile ni i la məoilu ma silan Allabatata Alla ye fə fewul»

31 Nba, senefen mən tə ko lin, wo tun da feren. Mən tə ko horija, wo tun da a kise. Sancikoloilu ka wo fila beə tjan,

32 kəni senefen mən tə ko bile, wo su fila ma tjan sancikolo bolo baa woilu tē ferenna jona.

33 Nba, Musa bəra Ferawuna wara ka wa so kəkan. A ka a bolo lawuli Allabatata ye ka a madiya. Bandakan ni sancikolo tere. Sanci tere.

34 Ferawuna ka a yen tuma mən na ko sanc i ni sancikolo ni bandakan a ra lələ, a ka kojuu kə ikə tuunni, baa a ni a la məoilu ka ii jusu gbəleya.

35 Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. A ma sən ka Isirayelikailu bila sa ii ri wa. Wo kera ikomin Allabatata a tun ka kuma don Musa da rə ja mən ma.

10

Tərəya Seyinman: Tənkasailu ka Misirankailu tərəya

1 Sancikolo ban kə jii la Misirankailu kan wo kə, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye wa Ferawuna tere ye. Nde le ka a kə a ni a la məoilu jusu gbəleyani, sa n di se n na təomasere kabannako jinilu kəla ii jana.

2 Ka a la wo kan, nde le ka wo kə sa ai ri a fə ai denilu ni ai mamarenilu ye n ka təomasere kabannako menilu kə Misirankailu tēma ka ii dəḡa ja mən ma. Ai beə ri a lən ko Allabatata le nde ri.»

3 Musa ni Haruna wara Ferawuna tere ye, ka a fə a ye ko: «Heburuilu Maari Allabatata ka a fə ko: «I ri sən ka i fanmajii nde ye lon ḡuman? Ko i ye n na məoilu bila sa ii ri wa n bato.

4 Ko ni i ka i ban n na məoilu bila ko ma, ko n di tənkasailu lana i la jamana kəndə sini.

5 Ko woilu ri siyaya ka yə rə beə mira fə ka duu fin. Ko wo rə, ko məoilu ti nala sela ka duu yen butun. Ko sancikoloilu ma senefen menilu tjan, tənkasailu ri wo beə dəon. Ko jiri jiri ye sene rə, tənkasailu ri wa firailu beə dəon.

6 Ko ii ri i la bonilu fa, ka i la məoilu ni Misirankailu beə la bonilu fa. Ko n di kə tənkasa siyaman ba ri, i failu ni i benbailu ma mən jəon yen kəbi ii ka ii sii jamana kəndə yan.» Musa banni wo fə, a bəra Ferawuna wara ka wa.

7 Ferawuna la jəməsilu ka a fə Ferawuna ye ko: «An fa, cee wo ri an tərə haan waati juman? I ti sən ka ii la məsilu bila wa, sa ii ri wa ii Maari Allabatata bato? Misiran da tıjan, i ma wo jayen fələ wa?»

8 Wo rə, Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ikə tuun, ka a fə ii ye ko: «Ai ye wa ai Maari Allabatata bato, kəni yon ni yon watə?»

9 Musa ka a jabi: «An bəe ri wa, den məsenilu wo, məəbakərəilu wo, ceeilu wo, musoilu wo, an bəe ri wa. An na kolofenilu bəe ri wa an bolo fanan, baa an watə sali ba le kəla Allabatata ye.»

10 Ferawuna ka a fə ii ye ko: «Ka ai ni ai musoilu ni ai denilu bəe bila sa ai ri wa, n ti sən wo ma habadan! Ai ye n janfa ko le rə.

11 Eən de! Ceeilu dərən ye wa Allabatata bato, baa ai ka wo le məjnininka.» Ferawuna ka Musa ni Haruna gbən wo rə, ka ii labə a wara.

12 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye i bolo kərəta Misiran jamana kun na sa tənkasailu ri na jamana kəndə. Ii ri na jamana kəndə senefen ni bin bəe dən, mənilu tora ye sancikolo bolo kənin.»

13 Musa ka a la gbeleke kərəta Misiran jamana kun na. Allabatata ka fəjə ba do lana ka bə telebə fan fə. Fəjə ka tele ni su bəe ke tēla. Wo duusa gbə da ka a tərən fəjə a ra tənkasailu lana.

14 Tənkasailu jənsənda ka Misiran yərə bəe mira, ka i sii fan bəe rə. Ii ka siya tere kojuuya. Misirankailu tun ma wo jəən yen fələ fewu. Ii ti nala wo jəən yenna butun.

15 Tənkasailu ka duu bəe mira fə ka a bəe fin. Ii ka senefenilu ni binilu bəe dən, a ni jiridenilu bəe. Sancikolo tun ma mənilu tıjan, ii ka wo bəe dən. Ii ma fira si to jiriilu la. Ii ma senefen ni bin si to senilu rə, mən ma dən. A kərə wo jə le ma Misiran jamana yərə bəe.

16 Ferawuna ka Musa ni Haruna kili i kərə, ka a fə ii ye ko: «Nde le ra kojuu kə ai Maari Allabatata la. N da kojuu kə ai fanan na.

17 Ai jaandi, ai ye yafa n ma mən fanan də. Ai ye ai Maari Allabatata madiya n ye, sa a ri tərəya juu jin məbə n na.»

18 Musa bərə Ferawuna wara wo rə, ka wa Allabatata madiya.

19 Wo rə, Allabatata ka fəjə ba lana ka bə telebe rə. Fəjə wo ka tənkasailu ta ka wa ii lafili Kəəji Fararəbin də. Tənkasasa kelen ma to Misiran jamana kəndə.

20 Kəni, Allabatata le ka Ferawuna jusu a ragbeleya. A ma sən ka Isirayelikailu bila, sa ii ri wa.

Tərəya Kəndəna: Dibi donda

21 Allabatata ka a fə Musa ye ikə tuunni ko: «I ye i bolo kərəta san ma sa dibi ri don

Misiran jamana kəndə. Dibi wo ri bonya ka ke ikomin məə ri se a bolo maala a la.»

22 Musa ka a bolo kərəta san ma. Dibi fin juu donda Misiran jamana bəe rə ka tele sawa kə.

23 Tele sawa wo kərə, Misirankailu ma se ii jəən yenna muume. Ii si ma se bəla bon na, kəni Isirayelikailu siini tere yərə yərə, kəneya tere ye yərə wo rə.

24 Ferawuna ka Musa kili ka a fə a ye ko: «Nba, ai ye wa Allabatata bato. Ai musoilu ni ai den məsenilu ri wa ai kəfə, kəni ai la kolofenilu ye to ai kəma yan.»

25 Musa ka a fə ko: «Wo tə bən. Fo i ye a to an na kolofenilu ye wa an bolo, baa an di wo doilu kə sarakailu a ni doilu *saraka janintailu ri an Maari Allabatata ye.

26 Fo an na kolofenilu ye wa an bolo. Hali an na kolofen kelen pe tə to an kəma yan, baa an kətə doilu le kəla saraka ri an Maari Allabatata ye, kəni an di mən kə saraka ri a ye, an ti nala wo lənna fə an wa se ye tuma mən na.»

27 Allabatata kənin ka a kə Ferawuna jusu a ragbeyanin de tere. Ferawuna ma sən ka Isirayelika bila, sa ii ri wa.

28 Ferawuna ka a fə Musa ye ko: «Bə n jəkərə! I kana i lə n jəkərə butun. I wa na i lə n jəkərə lon lon, i ri faa wo lon!»

29 Musa ka a fə ko: «Ale le wo ri. N da wo mən. N tə i lə i jəkərə butun.»

11

Tərəya tannan: Allabatata ka a fə ko dence fəsilu ri sa

1 Nba, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «A ra to tərəya kelen ma, n di mən la Ferawuna ni a la məsilu kan. N wa wo la Ferawuna kan, a ri ai bila sa ai ri wa. Wo tuma a ri i gbən fewu.

2 I ye wa a fə Isirayelikailu ye ko ii bəe ye ii si jəən Misirankailu tara fen saninnaman ni fen wodigbelaman na.»

3 Allabatata ka Isirayelika la ko diya Misirankailu ye kəsebe. Ferawuna la jəməsilu ni a la jamana kəndə məsilu bəe tere ye Musa bonyala kəsebe fanan.

4 Musa ka a fə ko: «Allabatata ka a fə ko: «Su tala waati, n di tamin Misiran jamana kəndə.

5 Dence fəsilu bəe ri sa Misiran jamana kəndə. Ale mən ye mansayala, a dence fəlo ti nala tola ye. Hali jənmuso mən ye kəlon tuu kəla ye, wo fanan dence fəlo ti nala tola ye. Ii bəe ri sa. Ii la kolofenilu fanan den fəlo cəmantə wo fanan ti nala tola.

6 Məsilu ri ii kule kan nəbə kojuuya Misiran jamana fan bəe rə. Wo jəən ma kə fəlo. A jəən ti nala kəla butun.

* 10:25 saraka janintailu kərə ye ko a ri wo janin ka a kə buurigbe ri

7 Koni a mankan te ke Isirayelikailu wara. Hali wulu te wonwon ii ma, wala ii la kolofenilu ma. Ai ri a lon wo ro ko Allabatala a ra dannafarabo don Misirankailu ni Isirayelika tema.»

8 Musa ka a fo Ferawuna ye ko: «Ko wo wa ke, i la jemooilu ri na ka ii la n koroo ka n madiya ko n ye bo Misiran jamana ro yan, nde ni n na mooilu bee. Wo wa ke, n di bo jamana jin do yan.» Musa banni wo fola, a moneni ba le bora Ferawuna wara ka wa.

9 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «Ferawuna te son ai la kuma ma. Wo ri ke sababu ri sa n di doilu la n na kabannakoilu kan Misiran jamana kondoo.»

10 Musa ni Haruna ka kabannako woiu bee ke Ferawuna jakoro, koni Allabatala ka a ke Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. A ma son ka Isirayelikailu bila, sa ii ri bo a la jamana kondoo.

12

1 Nba, ka Musa ni Haruna to Misiran jamana kondoo, Allabatala ka a fo ii ye ko:

2 «Ai ye karo jin jate ai la karo folo ri. A ri ke ai la san damira karo ri.

3 Ai ye a fo Isirayelikailu bee ye ko: «Karo jin tele tan, cee bee ye saaden wala baden mira a la denbaya ye, denbaya kelen kolofen kelen,

4 koni ni denbaya men mooilu ma siya, ii ni ii siijooilu ye den kolofen kelen na, siijoo menilu sudunman ii la konin. Ii ye kolofen do faa, men di mooilu bee bo.

5 Kolofen wo ye ke san kelen saaji wala bakoran di, fee te men na.

6 Ii ye kolofen wo lamara fo karo jin tele tan ni naanin. Wo lon, Isirayelikailu bee ye ii ta faa fitiri waati.

7 Ii ketoo kolofenilu sobo doonna bon menilu kondoo, ii ye kolofenilu jeli do ta ka a susa bonda fodufela filaman ni ii da kankun kan.

8 Ii ye sobo wo janin ka a doon su wo jere ro. Ii ye wo ni buru fununbali ni fira kunamanta doon kelen di.

9 Ai kana a kendee doon. Ai kana a tibi ji la ka a doon. Ai ye a gbunturun de janin, hali a kun, ni a gbeen, ni a kondafen bee.

10 Ai kana sobo a to si lasii. Ni a to tora sooma, ai ye wo janin ka a ke buuri ri.

11 Ai ka kan ka sobo wo doon ja men ma, wo le jin di: ai ye ai tesidi taama kanma, ka ai la sanbara don. Ai ye ai la gbeleke mira ai bolo. Ai ye ai kaliya sobo wo doonna. Allabatala la Taminkunna Sali le wo ri.

12 «Baa n di tamin Misiran jamana yoro bee ro su wo jere ro ka Misiran jamana dence foloilu ni kolofen den cemanta foloilu bee faa. N di jahadi la Misirankailu la batofenilu bee kan. Allabatala le nde ri.

13 Koni jeli men susani bondailu la, wo ri ke toomasere ri ka a yiraka n na ko ai ye bon woiu le kondoo. N wa jeli wo yen, n di tamin ai kun na. Wo ro, ka n to Misirankailu gbasila, kojuu si ti nala sela ai ma.

14 Lon jin ye ke ai bolo hankilijii lon ba ri kadawu. Ni wo lon sera san san, ai ye sali ba ke ka nde Allabatala bonya. Sali ko wo ye ke sariya banbali ri ai bolo, a ni ai bansonilu bolo, menilu nato ai ko.»

Buru Fununbali Sali

15 Allabatala ka a fo iko tuun ko: «Ai ye buru fununbali doon tele waronwula koro. Wo tele folo, ai ye leben bee labo ai la bonilu la. Ni maa maa ka buru lebenniman doon tele waronwula wo koro, wo tii ri gben ka bo Isirayelikailu ro.

16 A tele folo, ai ye ai laden ka nde Allabatala bato. A tele waronwulana fanan, ai ye ai laden ka nde Allabatala bato. Ai kana baara si ke tele woiu ro. Ka tibili ke ai jere ye, n ma a fo wo ma.

17 «Ai ye Buru Fununbali Sali wo ke san san, baa wo lon jere le ro, n ka ai labo Misiran ikomin keleden kuru. Wo le ro, ni wo lon sera san san, ai ye sali wo ke. Sali ko wo ye ke sariya banbali ri ai bolo, a ni ai bansonilu bolo, menilu nato ai ko.

18 San karo folo jin, ka bo tele tan ni naanin fitiri waati ka wa se tele muwan ni kelen fitiri waati, ai kana buru lebenniman doon, fo buru fununbali.

19 Tele waronwula woiu bee koro, leben si kana yen ai la bonilu la. Ni maa maa ka buru lebenman doon, wo tii ri gben ka bo Isirayelikailu la dekururu ro. Ni a kera london di, ni a kera duuren di, a ri gben ka bo Isirayelikailu la dekururu ro.

20 Ai kana buru si doon, leben ye men do. Ai wa ai sii yoro yoro ro, ai ye buru fununbali doon.»

Musa ka Taminkunna Sali jafo Isirayelikailu ye

21 Musa ka Isirayelikailu la maa bakoroilu bee kili ka a fo ii ye ko: «Ai bee ye wa sisen ka kolofen mesen mira ai la denbayailu ye ka a kannatee ka Taminkunna Sali ke.

22 Ai ye kolofen wo jeli ke muran do kondoo. Jiri men tao ko hisopi, ai ye wo bolo do sun jeli wo ro, ka jeli susa bonda lamininilu ro, a da kankun kan ni a bonda fodufela fila ma konin. Maa si kana bo a la bon na fo sooma.

23 Allabatala ri tamin Misiran jamana kondoo ka Misirankailu dence foloilu faa su ro. Ni a ka jeli yen a da kankun kan ni a bonda fodufela filaman ma, a ri tamin bon wo kun na. A ti son niitee meleka ye don ai la bon woiu la ka ai dence foloilu faa.

24 «Ai ni ai bansonilu ye to sali jin kela san san haan kadawu. A ye sariya banbali le ri.

²⁵ Allabatata ka lahidu ta ko a ri jamana men di ai ma, ai wa se ye tuma men na, ai ye sali jin ke.

²⁶ Ni ai denilu ka sali jin korə məjnininka ai la,

²⁷ ai ye a fə ii ye ko: «An ye kolofen wo kəla Taminkunna Sali saraka de ri ka Allabatata bonya. Ko ka an to Misiran, Allabatata nara ka Misirankailu dence fəsilu faa. Ko wo tuma, a taminda an na bonilu kun na ka an na denbayailu to ye.» Nba, Musa banni wo bəe fəla, Isirayelikailu ka ii jakorə ben duu ma ka Allabatata bato.

²⁸ Wo korə, ii bəra ye ka wa a ke ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ni Haruna ye ja men ma.

Dence fəsilu faara

²⁹ Nba, duu talaman, Allabatata ka dence fəsilu bəe faa Misiran jamana rə. Ka a damira Ferawuna jere dence fəlb ma ka wa se fəb kasodenilu dence fəlb ma, dence fəlb bəe faara. Kolofenilu den fəlb cəmanilu bəe faara fanan.

³⁰ Ferawuna ni a la baaradenilu ni Misiran jamana məb bəe kununda su wo rə. Məsilu kule kan bəra kojuyaya Misiran yorə bəe rə, baa bon si ma to saya ma ke yorə men na.

Isirayelikailu bəra Misiran

³¹ Su kelen wo rə, Ferawuna ka Musa ni Haruna kili ka a fə ii ye ko: «Ai ye ai wuli ka bə n na məsilu tēma, ai ni Isirayelikailu bəe. Ai ye wa Allabatata bato ikomin ai ka a fə ja men ma.

³² Ai ye ai la kolofenilu bəe fanan ta ikomin ai ka a fə ja men ma. Ai ye wo bəe ta ka wa! Ai ye duwawu ke n ye fanan.»

³³ Misirankailu gbəndəda Isirayelikailu la ko ii ye bə Misiran jamana rə jona, baa Misirankailu ka a fə ko: «Ni ii ma bə yan, an bəe ri faa.»

³⁴ Wo rə, Isirayelikailu ka buru janinbailu ta ka wo la buru gbasi muranilu rə, kəni ii ma ləben si ke buru wo rə. Ii ka muran woilu lasidi faanin də ka woilu sii ii kanbankun kan.

³⁵ Isirayelikailu ka Misirankailu tara fen saninnaman ni fen wodigbelaman ni faaninilu la ikomin Musa tun ka a fə ii ye ja men ma.

³⁶ Allabatata ka Isirayelikailu la ko diya Misirankailu ye. Wo rə, Isirayelikailu ka fen fen tara Misirankailu la, woilu dira ii ma. Isirayelikailu ka Misirankailu bolokolonya ten de fewu!

³⁷ Isirayelikailu bəra Ramesisi so kəndə ka wa Sukəti so kəndə. Menilu tere ye ii sen ma, woilu tun di məb waa keme wəorə jəon bə. Musoilu ni den məsenilu ma dan.

³⁸ Ii wara ii la kolofenilu ri ii bolo, saailu ni bailu ni nisilulu kənin. Woilu ka siya tere. Siya gbere məb siyaman wara ii fe fanan.

³⁹ Isirayelikailu seni yorə do rə, ii tun bəra Misiran buru janinbali menilu ri, ii ka woilu wusu ka a ke buru fununbali ri ka a dəon. Ləben tun te buru woilu rə, ka a masəon Misirankailu tun ka Isirayelikailu labə Misiran jona. Wo le ka a ke, ii tun ma fere səron ka ləben ke buru wo rə, wala ka dəonninfenilu raben ii la taama kanma.

⁴⁰ Nba, Isirayelikailu tun ka san keme naanin ni san bisawa le ke Misiran jamana rə.

⁴¹ San keme naanin ni san bisawa wo da-fara lon men na, wo lon kelen Allabatata la məsilu bəra Misiran ikomin kələden kuru.

⁴² Allabatata ka a janto ii rə su wo rə, ka ii labə Misiran jamana rə. Wo rə, san san haan kadawu, Isirayelikailu bəe ye si jana su wo rə baa su wo bilani a dan na Allabatata ye.

Taminkunna Sali dənnin sariya

⁴³ Allabatata ka a fə Musa ni Haruna ye ko: «Taminkunna Sali dənnin sariya le jin di. London si kana wo saraka dəon.

⁴⁴ Ai ye jən menilu sanna, woilu ri se a dəonna ni ai ka ii faaninta ke fəlb,

⁴⁵ kəni london tamınbatəilu ni baaraden menilu ye sarala, woilu si kana a dəon.

⁴⁶ «Ai wa saraka sobo wo raben bon men na, ai ye a dəon bon wo kəndə. Məb si kana bə sobo ri kənəma. Ai wa sobo wo dəon, ai kana a kolo si kadi.

⁴⁷ Isirayelikailu bəe ye Taminkunna Sali wo kela.

⁴⁸ Ni london do siini ai tēma, men ye a fe ka Taminkunna Sali ke ka Allabatata bonya, fo wo tii ni a wara cəsilu bəe ye faaninta ke fəlb. Ni wo kera, a ri se Taminkunna Sali kəla ikomin Isirayelikailu. Cəe men ma faaninta ke, wo si kana Taminkunna Sali saraka dəon.

⁴⁹ Sariya kelen wo le ye Isirayelikailu ni londonilu bəe kan.»

⁵⁰ Awa, Isirayelikailu bəe ka a ke ikomin Allabatata ka Musa ni Haruna jamari ja men ma.

⁵¹ Wo lon kelen, Allabatata ka Isirayelikailu labə Misiran ikomin kələden kuru.

13

Den fəsilu ye Alla ta le ri

¹ Allabatata ka a fə Musa ye ko:

² «Den fəlb menilu ye ai bolo, ai ye woilu bəe di n ma ka ii ke n ta ri. Ni a kera muso muso dence fəlb ri, ni a kera kolofen kolofen den cəmanta fəlb ri, woilu bəe ye ke n ta ri.»

Buru Fununbali Sali

³ Nba, Musa ka a fə Isirayelikailu ye ko: «Ai ye ai hankili to lon jin də, ai bəra Misiran

jonya ro lon men do, baa Allabatala ka ai labo yoro wo ro a la sebaya ba la. Wo le koson, ai kana buru lebenman doon wo lon.

4 Ai bani bi le Abibu karo la.

5 Allabatala ka a kali ai benbailu ye ale jere tao la ko a ri jamana do di ii ma, doonninta duman ye bola jamana wo ro a ja jere jere ma, li ni nono a bee ye bola ye. Kanaankailu siini jamana wo kondoo, a ni Hetikailu ni Amorikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu. Allabatala wa ai ladon ye tuma men na, karo jin doon wa se san san ai ye sali jin ke.

6 Ai ye buru fununbali doon tele waronwula koro. A tele waronwulana lon, ai ye sali ke ka Allabatala bonya.

7 Ai ye buru fununbali doon tele waronwula koro. Buru lebenman a kana ke ai bolo. Leben kana ke ai la jamana yoro si fanan do.

8 Ai ye a jafoo ai denceilu ye wo lon ko: «Allabatala ka ko ba ke n ye n batola Misiran. Wo le ka a ke, n ye sali jin kela.»

9 A ri ke i la toomasere ri ikomin bololafen men bilani i bolo la wala men sidinin i tin na ka ke hankili bila fen di, ka ban ka Allabatala a la sariya kuma a ye to i da ro waati bee, ka a masoron Allabatala ka i labo Misiran a la sebaya bolo la.

10 Wo le ro, ai ye tola sali jin kela a waati wo la san san.»

Dence folailu la ko

11 Musa ka a fo Isirayelikailu ye ikoo tuun ko: «Allabatala ka a kali ai benbailu ye ko a ri ai ladon Kanaan na duu kondoo. A wa jamana wo ke ai ta ri tuma men na,

12 ai ye ai dence folailu bee di Allabatala ma ka ii ke a ta ri. Ai la kolofenilu den cemanta folailu bee ri ke Allabatala ta ri fanan.

13 Ni faliden de, ai ye saaden wala baden saraka wo no ro ka faliden kunka. Ni ai te a fe ka faliden wo kunka, ai ye wo kan kadi ka a faa. A fere te fo ai ye ai dence folailu bee kunka.

14 «Ai denceilu ri ai majininka lon do ro ko ai ye ko men kela jin, ko wo ke kun a ye nfen di? Ii wa ai majininka wo ma, ai ye a fo ii ye ko: «Allabatala ka an naboo jonya ro Misiran jamana ro a la sebaya bolo la.

15 Ko Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. Ko a ma son ka an bila. Ko wo ro Allabatala ka Misirankailu dence folailu bee faa, ka Misirankailu la kolofenilu den cemanta folailu bee fanan faa. Ko wo le ro, n ye kolofenilu den cemanta folailu bee kela sarakafenilu ri Allabatala ye, ka n jere dence folailu bee kunka.»

16 Musa ka a fo ii ye ikoo tuun ko: «Sali jin ye toomasere le ri, ikomin mao ye men bilala a bolo la a ni a tin na sa a kana jina. Sali jin sababu la, an te jinala ko Allabatala ka

an naboo Misiran jamana ro a la sebaya bolo la.»

Isirayelikailu bora Sukoti ka wa Etan

17 Nba, Ferawuna ka Isirayelikailu bila sa ii ri wa tuma men na, Alla ma ii lawa Filisiitiilu la jamana sila kan. Sila wo sudunman, koni Alla ka a yen ko ni ii wara sila wo kan ka ye mooilu wulitola yen ii kanma, ii ri silan ka ii hankili yeleman ka ii kose Misiran.

18 Wo ro, Alla ka ii lawa wula kondoo la sila le kan, men ye taminna ka wa Kooji Fararobin fan fe. Isirayelikailu bora Misiran tuma men na, ii rabenni tere keleke kanma.

19 Ii botola, Musa wara Yusufu a kolo ri a bolo, baa sani Yusufu ye sa, a ka a fo a badenmailu ye ko sika te a ro Alla ri na ii demen. Ko a badenmailu ye ii kali a ye ko Alla wa ii labo Misiran jamana ro tuma men na, ii ye a kolo ta ka wa woilu ri ii bolo.

20 Nba, Isirayelikailu bora Sukoti ka wa ii daa make wula torofe, yoro men tao ko Etan.

21 Allabatala tere ye wala ii je tuma bee. Tele ro, Allabatala sanfinnama ri a bilani ii je ka sila yiraka ii la. Su ro, Allabatala tamelennama a ri bila ii je ka melen bo ii je. Wo ro, ii sera taamala su ni tele.

22 Tele tele, sanfinnama tere ye mooilu je tuma bee. Su su, a tamelennama tere ye mooilu je tuma bee.

14

Isirayelikailu taminda Kooji Fararobin a ro

1 Allabatala ka a fo Musa ye ko:

2 «I ye a fo Isirayelikailu ye ko ii ye ii kose ka wa ii daa make Pihahiroti so dala, Mikidoli so ni kooji tema. Ii ye wa ii daa make ye le, ka ii jaben Bahali-Sefon so la kooji dala.

3 Ni ii ka wo ke, Ferawuna ri a fo ko: «Ii ra kondafili wula kondoo, wadiya te ii la wo ko.»

4 N di a ke Ferawuna jusu ri a ragbeleya. A ri wuli wo ro ka ii kosaran, koni n di se Ferawuna ni a la keledenilu la. Mooilu ri n tando wo ro. N wa se woilu la, Misirankailu ri a lon ko nde le Allabatala ri.» Isirayelikailu ka a ke ikomin Allabatala ka a fo ii ye ja men ma.

5 Awa, a fora Ferawuna ye tuma men na ko Isirayelikailu ra wa, a ni a la jemooilu miriya yelemanda. Ii ka a fo i jooon ye ko: «An da nfen de ke jin di? Nfenna an sonda ii ye wa? Ii te an bolo jonya la butun wo ro.»

6 Ferawuna ka a la sowontoroilu ni a la keledenilu raben Isirayelikailu kosaran kanma.

7 A ka sowontoro juma keme woro ta ka woilu la Misiran sowontoro toilu bee kan. A ka keleden kuntii lasii sowontoroilu kelen kelenna bee kondoo.

8 Allabatala ka a ke Ferawuna jusu a ragbeleyanin de tere. Wo ro, a ka

Isirayelikailu kəsaran. Wo tuma, ii ye bəla Misiran jusulate rə.

⁹ Misirankailu la sowontoroilu ni sofadenilu ni keledenilu bəe wara Isirayelikailu kə, ka woilu kəsaran fəo ka wa sudunya ii daa make diya rə i kərə kəoji dala. Yərə wo ye Pihahirətı so tərəfe, ka naben Bahali-Sefən so ma.

¹⁰ Isirayelikailu ka ii nə lə ka Ferawuna ni a la keledenilu natəla yen ii kanma. Woilu tun da sudunya ii la i kərə! Wo rə, Isirayelikailu silanda kojuuya ka ii makasi Allabatata ye ko a ye ii demen.

¹¹ İi ka a fə Musa ye ko: «An su don yərə le tun te sərənna Misiran wa? İ nani an di an faa diya le wula kəndə yan wo rə wa? Ni wo te, i ka an nabə Misiran nfenna?»

¹² Ka an to Misiran, an ma a fə i ye ba ko ni an bəra ye, ko su jın di an sərən? An ka a fə i ye ko i ye an to ten, ko an di to Misiran ye ka ke Misirankailu la jənilu ri, baa jənya wo ka fisa an na saya ri wula kəndə yan.»

¹³ Musa ka ii jabi: «Ai kana silan. Ai ye makənəni ke ikə tuun! Allabatata ri ai kisi nə mən ma bi, ai ri wo yen. Ai nə ye Misiranka menilu la jın, ai te woilu yen butun fewu.

¹⁴ Allabatata ri woilu kele ai nə rə. Ai ye i sabari ka wo ragbə ikə tuun.»

¹⁵ Awa, Allabatata ka a fə Musa ye ko: «İ ye i makasila n ye nfenna, ko n ye ai demen? İ ye a fə Isirayelikailu ye ko ii ye i wuli ka wa.

¹⁶ İ ye i la gbeleke kərəta kəoji kun na ka kəoji fara i jəənna, sa Isirayelikailu ri tamin duu jaran ma kəoji nə rə.

¹⁷ Nde ri a ke Misirankailu jusu ri a ragbeleya. Wo rə, ii ri don ai kə. Wo wa ke, n di se Ferawuna ni a la keledenilu ni a la sowontoroilu ni a la sofadenilu bəe la. Məəilu ri n tando wo rə.

¹⁸ N wa se Ferawuna ni a la sowontoroilu ni a la sofadenilu bəe la, ka n na gbiliya yiraka, Misirankailu a ri a lon ko nde le Allabatata ri.»

¹⁹ Alla la məleka mən tun ye wala Isirayelikailu jefə, wo taminda ii kəfe. Sanfinnama fanan bəra ii jefə ka tamin ii kəfe.

²⁰ Wo bilara Misirankailu ni Isirayelikailu tema. Su wo bəe rə, dibi donda Misirankailu wara fan fe, kəni kənə bəra Isirayelikailu wara fan fe. Wo rə, Misirankailu ni Isirayelikailu ma ii madon i jəən na su wo rə.

²¹ Musa ka a bolo kərəta kəoji kun na. Allabatata ka fəjə ba lana ka bə telebə fan fe. Wo tēra su muumə rə. Fəjə wo ka kəoji ta fəo ka a tēfara fila ri ka duu jaran bə a tema.

²² Isirayelikailu taminda ji tēfaranin wo tema duu jaran kan. Ji layelenin tere i jəən kan ka ke ikomin jin ii bolokinin fan fe ni ii bolomaran fan fe.

²³ Misirankailu ka ii kəsaran. Ferawuna a la sofadenilu ni a la sowontoroilu bəe donda kəoji tēfaranin tema ka wa Isirayelikailu ko.

²⁴ Suba ma, Allabatata tora tamelennama ni sanfinnama a rə ka a nə lə Misiran keledenilu rə. Ale ka a ke Misiran keledenilu kəndafilira piripara fəo ka ii silan!

²⁵ A ka ii la sowontoroilu sen bəla. İi wa ko gbeleyara wo rə. Misirankailu ka wo yen tuma mən na, ii ka a fə i jəən ye ko: «Allabatata ye an kelela Isirayelikailu ye. An ye an bori ka an bə yan, an ye ii to ye.»

²⁶ Allabatata ka a fə Musa ye ko: «İ ye i bolo kərəta kəoji kun na, sa ji ri kadi ka jii Misirankailu ni ii la sowontoroilu ni ii la sofadenilu kan.»

²⁷ Musa ka a bolo kərəta kəoji kun na. Bandakada le tere, kəoji ka a kəse a nə rə. Misirankailu tere ye a fe ka ii bori ji jə rə, kəni Allabatata ka a kadi ii kan.

²⁸ Kəoji ka a kəse a nə rə ka sowontoroilu ni sofadenilu bəe mira, Ferawuna a la keledenilu bəe kənin. Menilu bəe donda kəoji rə Isirayelikailu kə, woilu bəe tora ji rə. Hali məə kelen pe ma bə a rə.

²⁹ Isirayelikailu konin tun ka ii taama duu jaran kan ka tamin kəoji tēfaranin tema. Ji tun nayelera i jəən kan ka ke ikomin jin de ii bolokinin fan fe a ni ii bolomaran fan fe.

³⁰ Nba, Allabatata ka Isirayelikailu kisi Misirankailu ma wo lon. Isirayelikailu ka Misirankailu fureilu lani yen kəoji da la ye.

³¹ Allabatata ka fanka ba mən be Misirankailu kan, Isirayelikailu ka wo yen ii nə la. Wo rə, ii silanda Allabatata ye. İi lara ale la, ka la a la jəncə Musa fanan na.

15

Musa ni Isirayelikailu ka Alla tando

¹ Nba, Musa ni Isirayelikailu ka kalaman bə ke Allabatata ye ko:

«An di kalaman bə ke Allabatata ye baa a ra se a juuulu la fewu. A ra soilu ni keledenilu bəe lafilı kəoji rə.

² Allabatata ye fanka dila n ma. N ye kalaman jın bəla ale le kosən. Ale le ra n kisi n juuulu ma.

N Maari Alla le; n di a bato. N fa Maari Alla le; n di a bonya.

³ Allabatata ye ikomin kelelela fadiman. A təə le ko Allabatata.

⁴ Ale ra Ferawuna a la keledenilu ni wo la sowontoroilu lafilı kəoji rə.

Hali Ferawuna a la jalatı fisamanteilu tora Kəoji Fararəbin wo rə.

⁵ Ji dunba wo ka woilu latunun fewu. İi jira ji kərə ikomin kabakurun.

⁶ Ee Allabatata, fanka jere jere ye i bolo la. İ ra i juuulu məjənəkə fewu i bolo la!

⁷ İ ra se i juuulu la ka ii halaki, ka bonya ba sərən wo rə.

I moneera ka ii halaki,
 ikomin ta ye bin jaran janinna ja men ma.
 8 I ka fɔɔ labo i nun do fanka la tuma men
 na,
 jiilu ka ii laden i jooon kan.
 Ji men tun ye woyenna, wo ka i lo ka ke
 ikomin jin.
 Ji dunba wo ka i lo kooji tema ka a raja.

9 An juuilu ka a fo ko: «n di ii kosaran fɔɔ ka
 ii mira.

Ko n di ii bolofenilu rafara an jooon tema.
 Ko fen fen loo ye n na, ko n di wo bee ta.
 Ko n ni n na fanilu somon n laa wo ro ka ii
 halaki.»

10 Koni Allabatata, i ka i dafɔɔ fe kooji kan.
 Ji ka ii bee latunun.
 Ii jira ji fankama wo korɔ ikomin neefinbo.

11 Ee batofen gberɛ juman di ke ikomin Al-
 labatata, men ye i jooon di?

Een de, i jooon te.
 Yon seniman wa ikomin ile?
 Nɔɔro ye yon na ikomin ile?
 Yon ye kabannakoilu kɛla ikomin ile?

12 I ka i bolo rasoman dɔɔn,
 dunuya ka an juuilu lakunun.

13 I ra i la mooilu kunka.
 I ri i lo an joro i la kaninteya la a ni i la sebaya
 la,

ka wa i sii diya seniman do.
 14 Siya toilu ka wo kibaro men tuma men na,
 ii silanda fɔɔ ka yereyere.
 Silan ba wo ka Filisitiliu mira.

15 Edomukailu la kuntuilu silanda kojuuya.
 Mowabukailu la jemooilu yereyera silan
 bolo ma.

Kanaanailu jiteera fewu.
 16 Ii silanda kojuuya fɔɔ ka yereyere.
 Allabatata, ii ka i la sebaya yen tuma men
 na,

ii tora ii no ro ikomin farakolo.
 Ii ma se foyi kɛla
 fɔɔ i la mooilu banda taminna,
 i ka mɔɔ menilu kunka jonya ro konin.

17 Allabatata, i ye i la mooilu ladonna i la
 jamana kondo,

ka i lasii i la koyinke lahidi kan,
 i ka men suwandi ka a ke i jere sii diya ri,
 i, Allabatata, i ka bon men lo i jere bato
 kanma.

18 Allabatata ri a la mansaya ke kadawu.
 19 Baa, Ferawuna la sowontoroilu ni a la
 sofadenilu bee donda kooji tɛɛfaranin
 tema tuma men na,
 Allabatata ka kooji kadi ka a jii ii kan ka ii bee
 latunun.

Koni Isirayelikailu ka ii taama duu jaran kan
 ka tamin kooji tɛɛfaranin tema.»

20 Nabi Miriyamu, Haruna koromuso, wo
 ka sese do ta a bolo. Isirayeli muso toilu bee
 fanan ka doilu ta ka ii bila Miriyamu ko, ka
 seseilu fo ka don ke.

21 Miriyamu ka kalamana bo ke ka a fo ii ye
 ko:

«Ai ye kalamana bo ke Allabatata ye,
 baa a ra se a juuilu la fewu.
 A ra soilu ni sofadenilu bee lafili kooji ro.»

Ji Kunanin ko ro

22 Nba, Musa ka Isirayelikailu ta ka bo
 Kooji Fararabin do. A lora ii joro ka wa se
 Suri wula kondo. Ii ka tele sawa taama ke
 wula kondo, ii ma ji teren ye.

23 Ii sera yoro do ro, men too ko Mara, koni
 ii ma se wo ji minna, baa a kunanin tere. Wo
 le koson, yoro wo too lara ko Mara*.

24 Isirayelikailu wulira ka ii makasi Musa
 kan. Ii ka a fo ko: «An di nfen minna yan?»

25 Musa ka a makasi Allabatata ye, ko a ye
 a demen. Allabatata ka jiri do yiraka a la.
 Musa ka jiri kunkundun wo ta ka a bila ji ro.
 Ji diyara kosebe!

Ka ii to ye, Alla ka sariyailu di ii ma, ii
 ka kan ka taama ka ben menilu ma. A ka ii
 korobo ye fanan.

26 A ka a fo ii ye ko: «Ni ai ka i raja ka
 nde Allabatata kan natelen, ka taama ka
 ben n sawo ma, ka n na jamariliilu ni n na
 sariyailu bee labato, n ka jankaro menilu la
 Misirankailu kan, n te wo si la ai kan, baa n
 ye Allabatata le ri, men ye ai lakendeyala.»

27 Nba, Isirayelikailu bora Mara ka wa
 se Elimu. Ko yoro tan ni fila ni tamaroju
 biworonwula tere ye yoro wo ro. Ii ka ii daa
 make ji da la ye.

16

1 Isirayelikailu bee bora Elimu ka wa se
 Sin wula kondo. Yoro wo ye Elimu ni Sinayi
 koyinke te. Ii sera ye ka a teren ii bo karo
 filana ni tele tan ni loolu ka bo Misiran.

2 Ka ii to wula kondo ye, Isirayelikailu bee
 wulira ka Musa ni Haruna makuma.

3 Ii ka a fo Musa ni Haruna ye ko: «Ni
 Allabatata tun ka an faa Misiran jamana ro,
 wo ka fisa ko jin di paaon, baa an tere ye
 sobo saronna Misiran, ka suman doon fɔɔ ka
 an wasa, koni ai ra na an di wula kondo yan
 sa an bee ri faa konko bolo.»

4 Allabatata ka a fo Musa ye ko: «N di
 doonninfen najii ai ma. Lon lon, bee ri wa
 a la telenfen ta a ro. N di ii korobo wo ro, ka a
 yen ni ii ri n kumakan natelen, wala ni ii te
 a latelen.

5 Tele waronna wa se lookun lookun, ii ye
 wa doonninfen wo do ta ka na a tibi, ii ye wo
 siyaya ka a ke lon toilu ta jooon fila ri.»

* 15:23 Mara wo korɔ ye Heburu kan do ko kunanin

⁶ Musa ni Haruna ka a fə Isirayelikailu bəe ye ko: «Bi wura fə, ai ri a lən ko Allabatata de ka ai labə Misiran jamana rə.»

⁷ Sini səoma, ai ri Allabatata la nəorə yen ai ja la, baa ai ka kuma menilu fə Allabatata ma, a ka woilu mən. Nfenna ai ye ai kuma məsen kəla nde ni Haruna ma? Andeilu tə foyi ri.»

⁸ Musa ka a fə ko: «Allabatata a ri sobo di ai ma wura la, ai ri wo dən. Səoma, a ri dənning gberə di ai ma, ai ri wo dən fəo ka ai fa, baa ai ka kuma məsen menilu fə a ma, a ka wo bəe mən. Ai ye mən fəla, ai tə wo fəla andeilu ma, baa andeilu tə foyi ri. Ai ye wo fəla Allabatata de ma.»

⁹ Musa ka a fə Haruna ye ko: «I ye a fə Isirayelikailu bəe ye ko ii ye na ii laden yəro kelen də Allabatata jəkəro, baa ii ra kuma məsen menilu fə ale ma, a ra wo bəe mən.»

¹⁰ Nba, ka Haruna to kumala jama rə, ii ka ii ja lə ka Allabatata a la nəorə yen banda rə wula kəndə.

¹¹ Allabatata ka a fə Musa ye ko:

¹² «Isirayelikailu ra kuma məsen menilu bəe fə n ma, n da wo mən. I ye a fə ii ye ko: «Ai ri sobo dən wura la. Ko səoma, ko ai ri fa dənning gberə la. Ko ai ri a lən wo rə ko nde le ai Maari Allabatata ri.»

¹³ Nba, wura fə, wəlo siyaman ba jiira ka i sii Isirayelikailu daa make diya. Səoma konbi lara duu ma daa make diya laminin fan bəe rə.

¹⁴ Konbi wo jara tuma mən na, fen doilu buruburuni tora duu ma. A məsenman, a gbəni.

¹⁵ Isirayelikailu ka wo yen tuma mən na, ii ka i jəon mapininka ko: «Nfen de jin di?» Baa ii ma a lən ko fen mən ye wo ri. Musa ka ii jabi: «Dənningfen de wo ri, Allabatata ka mən di ai ma.»

¹⁶ Allabatata ka mən fə dənningfen jin na ko rə, wo le jin di. A ka a fə ko ai bəe ye wa do ta, mən di ai la dənningta bə. Məo mən jate ye ai bolo bon na, ai ye wo sumanifen ja fila jate ta.»

¹⁷ Isirayelikailu ka a kə ikomin Allabatata ka a fə ja mən ma. Doilu ka siyaman ta, doilu ma siyaman ta.

¹⁸ Ii ka wo sumanifən jin na tuma mən na, ii ka a yen ko menilu ka siyaman ta, woilu ta to ma to, menilu ma siyaman ta, woilu ta ma dəsə. Məo kelen kelenna tun ka jate mən ta, wo ka a la dənningta bə.

¹⁹ Musa ka a fə ko: «Məo si kana dənningfen wo tə lasii.»

²⁰ Koni doilu ma ii tolo malə Musa la kuma wo la. Ii ka ii ta tə lasii. Tunbuilu donda wo rə. A suma bəra kojuuya. Musa mənəra ii kanma.

²¹ Nba, səoma səoma məoilu ri wa dənningfen wo do ta, mən di ai la dənningta bə. Tele wa bə kəsebe tuma mən na,

dənningfen mən wa to duu ma, wo ri yelen ka tunun.

²² A tele wəorəna lon, məoilu wara tele fila ta ta dənningfen wo rə. Məo kelen kelenna ta kəra sumanifen ja naanin di. Jama jəməoilu wara wo jafə Musa ye.

²³ Musa ka ii jabi: «Allabatata ka wo le fə. Sini, ai ye baara bila fewu. Njəo lon de wo ri, mən bilani a dan na Allabatata ye. Ni ai ye a fə ka dənningfen mən wusu, ai ye woilu wusu bi. Ni ai ye a fə ka mən tibi, ai ye woilu tibi bi. Ai ye bi ta bə a la ka a tə kə sinin ta a ri.»

²⁴ Ii ka a tə kə sinin ta ri ikomin Musa tun ka a fə ii ye ja mən ma. Wo duusa gbə, wo suma tun tə bəla, tunbu tun ma don a rə.

²⁵ Musa ka a fə ii ye ko: «Ai ka mən bila ye kunun, ai ye woilu dən bi, baa bi ye Njəo lon de ri, mən bilani a dan na Allabatata ye. Ai tə dənningfen wo yen duu ma bi.»

²⁶ Tele wəorə kəro, ai ri dənningfen wo do ta, kəni tele wəorənwulana lon ye Njəo lon de ri. Ai tə foyi yen duu ma wo lon.»

²⁷ Wo bəe ni a ta, doilu bəra ka wa dənningfen wo jinin diya tele wəorənwulana lon. Ii ma foyi tərən ye.

²⁸ Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Ai ri ai ban n na sariya a ni n na tən mafənə la haan waati juman?»

²⁹ Ai ye ai hankili to a rə ko nde le ka Njəo lon di ai ma. Wo le rə, tele wəorəna lon wa se, n di tele filana dənning di ai ma. Tele wəorənwulana lon wa se, bəe ye to a wara. Məo si kana bə.»

³⁰ Wo rə, ii bəe ka baara bila ka i jəon tele wəorənwulana lon ma.

³¹ Isirayelikailu ka dənningfen wo təo la ko mana. A boni binkisə do le la, mən gbəni. A duman ikomin dəba mən nabənni li la.

³² Musa ka a fə ii ye ko: «Allabatata ka a fə ko: «ai ye dənningfen jin sumanifen ja fila lamara ai bənsənilu ye, menilu natə ai kə. Ko n ka ai labə Misiran ka ai balo dənningfen mən na wula kəndə, kosa ai bənsənilu ri wo yen ii ja la.»

³³ Musa ka a fə Haruna ye ko: «I ye daa do ta ka dənningfen wo sumanifen ja fila kə a kəndə ka woilu bila Allabatata jəkəro. A ri a lamara ka a kə sereya ri an bənsənilu ye.»

³⁴ Haruna ka a kə ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ye ja mən ma. A ka mana kə daa kəndə ka a sii təmasere kankira jefə a lamara kanma.

³⁵ Isirayelikailu ka san binaanin kə mana wo dənna. Ii ka wo dən haan ii sera Kanaan jamana dan na, ii kətə ii siila jamana mən də kənin.

³⁶ Nba, ii tərə ye mana sumanna sumanifən menilu ma, wo ja tan bənda sumanifən ba ja kelen de ma. Sumanifən ba wo təo le ko hefa.

17

Ji bora farakoloro

¹ Nba, Isirayelikailu bεε bora Sin wula kondō ka wa ikomin Allabatata ka a fō ii ye ja men ma. Ii ka i mataama dooni dooni fōō ka wa se yoro do rō, men tōō ko Refidima. Ii ka ii daa make ye, kōni ii ma minninji tereen ye.

² Wo le ka a ke mōōilu wulira ka Musa makuma ko: «Ai ye ji di an ma.» Musa ka ii jabi: «Ai ye nde makumala nfenna? Ai ye i tēla Allabatata rō nfenna ka a kōrōbō?»

³ Kōni ji lōō tere ye ii la kojuuya. Wo rō, ii wulira ka a ke Musa makuma ri. Ii ka a fō ko: «Nfenna i ka an nabō Misiran ka an ni an denilu ni an na kolofenilu bεε faa ji lōō bolo wa?»

⁴ Musa ka a dalakasi Allabatata ye ko: «N ka kan ka nfen ke mōō jinilu ye? A ra to dooni ii ri n ton kaba la.»

⁵ Allabatata ka Musa jabi: «I ye Isirayelikailu la mōōbakōrō doilu ta ka wa jama jεfe. I la gbeleke ye wa i bolo, i ka Nili Ba gbasi gbeleke men na.

⁶ N di n lō i jεfe Horebu koyinke farakolo do kan. I ye farakolo wo gbasi i la gbeleke la. Ji ri bō wo rō, mōōilu ri ji wo min.» Musa ka a ke wo ja kelen ma Isirayelikailu la mōōbakōrōilu jana.

⁷ Musa ka yoro wo tōō la ko Meriba, ka a masōron Isirayelikailu ka sōōli ke ye. A ka tōō gbere fanan la a la ko Masa, ka a masōron Isirayelikailu ka Allabatata kōrōbō ye le, ka a fō ko: «Allabatata ye an tema wa, wa a tε an tema?»

Amalekikailu ka Isirayelikailu kele

⁸ Nba, Amalekikailu wulira ka na Isirayelikailu kele Refidima.

⁹ Wo rō, Musa ka a fō Josuwe ye ko: «I ye mōō doilu suwandi, menilu ri kele ke an ye. Ai ye wa Amalekikailu kele. Sini n di wa n lō tindi kan ye. Alla la gbeleke ri ke n bolo.»

¹⁰ Musa ka men fō, Josuwe ka wo ke. A ni a la kele denilu wara ka Amalekikailu kele. Wo waati kelen, Musa ni Haruna ni Huri yelera tindi wo kan.

¹¹ Musa wa a boloiilu kōrōtani to tuma men na, Isirayelikailu la kelēdenilu ri nō sōron. Kōni a wa a boloiilu lajii tuma men na, Amalekikailu ri nō sōron.

¹² Kōni Musa bolo fila bεε ra kunda. Wo rō, Haruna ni Huri nara kabakurun do ri. Musa ka a sii wo kan. Ka a siini to, Haruna ni Huri ka a boloiilu mira ka ii kōrōta. Do ka a bolokinin mira, do ka a bolomaran mira. Wo rō Musa boloiilu kōrōtani tora haan tele be waati.

¹³ Wo le ka a ke, Josuwe ni a la mōōilu sera Amalekikailu la a la fanmuru la fewu.

¹⁴ Allabatata ka a fō Musa ye ko: «I ye ko jin sebe kitabu lamininnin dō sa mōōilu

kana jina wo rō. I ye a karan Josuwe jana sa a ri a men, baa n di Amalekikailu halaki fōō dunuja mōōilu ri jina ii la ko la fewu.»

¹⁵ Musa ka saraka janin diya lō ka a tōō la ko: «Allabatata ra se di n ma.»

¹⁶ Musa ka a fō ko: «Amalekikailu wulira Allabatata la mansaya kanma. Wo le rō, Allabatata ri ii kele kadawu.»

18

Musa birance Jetiro

¹ Nba, Allabatata Alla tun ka men bεε ke Musa ni Isirayelikailu ye ka ii labō Misiran, wo fōra Musa birance Jetiro ye, men ye Madiyankailu la sarakalase la ri.

² Musa muso Sefora tere ye a fa Jetiro bolo a wara, baa Musa tun ka a lawa ko a ye waati do ke ye.

³ Sefora dence fila fanan tere ye Jetiro bolo ye. Musa tun ka a dence kelen tōō la ko Kerisōn, baa a ka a fō ko: «N ye london de ri.»

⁴ A ka dence do fanan tōō la ko Eliyēseri, baa a ka a fō ko: «N fa Maari Alla ra n demen ka n bō Ferawuna bolo, men tere ye fere jininna n ma ka n faa fanmuru la.»

⁵ Musa birance Jetiro ka Musa muso ni a denceilu ta ka wa Musa tereen wula kondō. Wo tuma Musa ni Isirayelikailu daa makēni Alla la koyinke kōrō.

⁶ Jetiro ka kela lawa Musa ma ko: «Nde, i birance Jetiro, natō bola i tōrōfe. I muso ni a dence fila natō a kofe.»

⁷ Wo rō, Musa wara a birance kunben diya. A seni ye, a ka i majii ka a fō, ka ban ka a sunbu. Ii ka foli di i jōōn ma. Ii banni wo la, ii wara don Musa la faaninbon na.

⁸ Allabatata ka ko men bεε ke Ferawuna ni a la mōōilu la Isirayelikailu demen ko rō, Musa ka wo bεε jafō a birance ye. Isirayelikailu ka tōrya men bεε sōron sila la, a ni Allabatata ka ii kisi ja men ma, Musa ka wo fanan jafō a birance ye.

⁹ Allabatata ka korjuma men bεε ke Isirayelikailu ye, ka ii bō Misirankailu bolo ja men ma ka ii kisi, Jetiro sewara wo bεε la kosebe.

¹⁰ Jetiro ka a fō ko: «Tandoli ye Allabatata ye, men ka ai bō Ferawuna bolo, ka a la mōōilu labō Misirankailu la fanka kōrō.

¹¹ N ka a lon sisen ko Allabatata ka bon batofen tōilu bεε ri, baa Misirankailu tere jeredabayani Isirayelikailu ma; wo le kosōn Alla ka Misirankailu halaki.»

¹² Musa birance Jetiro nara saraka ni saraka janinta di Alla ma. Haruna ni Isirayelikailu la mōōbakōrōilu bεε nara ka dōnnin ke Musa birance fe Alla jākōrō.

Jetiro ka Musa lali

¹³ Wo duu sa gbenin, Musa wara i sii ka a ke mōōilu la kiitεε ri. Ka bō sōoma ma haan

ka se wura la, jama ləni tere a laminin də ka makənəni ke.

¹⁴ Musa tere ye men beə kela məəsilu ye jin, a birance ka wo yen. Wo rə, a ka a fə Musa ye ko: «I ye nfen kela jin di? Nfenna kosən ile kelen pe siini məəsilu la kititəla yan? Ka bə səəma ma haan wura la, jama beə ləni i laminin də ka makənəni ke.»

¹⁵ Musa ka a birance jabi: «N ye wo kela ka a masərən məəsilu ye nala n ma ka Alla diyanan ko lən.

¹⁶ Ni səəli wulira doilu te, ii ri na wo fə n ye, n di wo kititəe ii tema. N di ii lalənniya Alla la jamariliilu ni a la sariyailu la.»

¹⁷ Jətiro ka a fə ko: «I ye baarala ja men ma, wo ma ji de.

¹⁸ I ri i jere seə fewu, ka məəsilu fanan seə. Baara wo ka bon i kelen ma. I kelen ti se wo kərə.

¹⁹ I tolo malə n na kumakan na, n ye i lalila. Alla ye i demen ka n na lalilikan mira. Ile ka kan ka kuma məəsilu təə rə Alla ye, ka ii la səəliilu lase a ma.

²⁰ I ye ii karan Alla la jamariliilu ni a la sariyailu la. Ii ka kan ka sila taama ja men ma, a ni ii ka kan ka ko menilu ke, i ye woilu beə yiraka ii la.

²¹ Ka a la wo kan, i ye məə doilu suwandi jama beə tema, menilu ri se ko la, menilu fanan silanni Alla pe. Woilu ye ke məəsilu ri, jama lani menilu la, menilu sidini tujə la, dibirafen mira ma di menilu ye. I ye məə woilu sii jama kun na. I ye doilu sii məə waa kelen kelen kun na, ka doilu sii məə keme keme kun na, ka doilu sii məə biloolu biloolu kun na, ka doilu fanan sii məə tan tan kun na.

²² Woilu ye məəsilu la səəliilu kititəe lon lon. Ni kiti men bonyara ii ma, ii ri na wo ri ile ma, kəni ii ri səəli məəsilu kititəe ye. Wo rə, i ri i laferən dəəni, baa ii ri i demen baara ba wo la.

²³ Alla ye i jamarila men na, ni i ka wo ke i ri se wo baara la. Məə beə la səəliilu ri janabə wo rə, ii ri kəse ii wara jususuma də.»

²⁴ Nba, Musa ka a tolo malə a birance la lalilikan na ka wo beə mira.

²⁵ A ka məəsilu suwandi Isirayelikailu beə tema, menilu ri se ko la, ka woilu sii jama kun na. A ka doilu lasii məə waa kelen kelen kun na, ka doilu lasii məə keme keme kun na, ka doilu lasii məə biloolu biloolu kun na, ka doilu fanan nasii məə tan tan kun na.

²⁶ Woilu le tere ye məəsilu la səəliilu kititəe la lon lon. Ni kiti men gbeleyara ii ma, ii ri na wo ri Musa ma, kəni ii ri səəli məəsilu kititəe ye.

²⁷ Nba, wo kə, Musa ka sila di a birance ma. Wo ka i kəse ka wa a la jamana rə.

se Sinayi wula kəndə. A karo sawana bəra lon men ii bəni kə rə Misiran jamana rə, wo lon kelen ii sera Sinayi wula kəndə. Ii ka ii daa make koyinke kərə wula kəndə ye.

³ Musa yeləra koyinke kan, ka wa Alla laben. Allabatala tora koyinke kun tema ka a fə Musa ye ko: «I ye kuma jin fə Yakuba bənsənilu ye, Isirayelikailu kənin. Ko:

⁴ Ai jere ka a yen ko n ka ai labə Misiran ja men ma ka ai ta ikomin bibi ye a denilu tala a kawa na ja men ma, n ka ai Isirayelikailu ta wo ja le ma ka na ai ri n ma yan.

⁵ Sisen, ni ai ka ai raja ka n kumakan natelen ka n teriya bonya, n ka men sidi an tema, ai ri ke n na məəsilu ri, menilu duman n ye ka tamin siya təilu beə kan. Hali wo dunuja beə ye n ta le ri,

⁶ Aile, Isirayelikailu, ai ri ke mansaya sarakalaselailu ri, jamana seniman men ye nde ye.» I ye wa kuma wo fə Isirayelikailu ye.»

⁷ Musa jiira koyinke la ka wa Isirayelikailu la məəbakərəsilu kili. Allabatala ka kuma menilu jamari a la, a ka wo beə lase ii ma.

⁸ Məə woilu beə ladennin ka Musa jabi: «Allabatala ka menilu fə, an di wo beə labato.» Musa wara məəsilu la jabili di Allabatala ma.

⁹ Allabatala ka a fə Musa ye ko: «N di na i ma banda do rə, sa n wa kuma i ye tuma men na, məəsilu ri n kumakan men ka la i la tuma beə.»

Jama tun ka men fə, Musa ka wo dantəe Allabatala ye.

¹⁰ Allabatala ka a fə Musa ye ko: «I ye jii ka i kəse məəsilu ma, ka a fə ii ye ko bi a ni sini ii ye ii jere seninya. I ye a fə ii ye ko ii ye ii la faanin fanan ko.

¹¹ Ii ye ban ii rabenna sani sinikəndə te, baa sinikəndə n di jii Sinayi koyinke kun na məə beə jana.

¹² I ye dan bila koyinke laminin fan beə rə, ka a fə məəsilu ye ko ii ye a ke kənuma, ii kana yelə koyinke kan. Ii kana se koyinke ma muume. Məə məə wa se koyinke ma, a ri faa!

¹³ Məə si kana a bolo maa məə wo la. Ii ye a ton kaba la ka a faa. Ni wo te, ko ii ye a bon bijə la ka a faa. Məə wo, kolofen wo, ni men ka tən wo tjan, ii kana wo tii kəndə to. Ii wa buru fe kan ba men tuma men na, ii ri se i madonna koyinke la.»

¹⁴ Musa jiira ka bə koyinke kan ka wa a fə məəsilu ye ko ii ye ii jere seninya. Ii ka ii la faaninilu fanan ko.

¹⁵ Musa ka a fə ii ye ikə tuunnin ko: «Ai ye ban ai jere rabenna sani sinikəndə. Ai ni ai musoilu kana den tele fila jin kərə.»

¹⁶ Nba, lon men fəni, wo lon telebə men keni, banda a sankulu kan bəra, sanferenilu jiira fanan. Bandafin jiini tere koyinke kun də. Buru fe kan ba do bəra. Wo keni, məəsilu beə silanda kojuuya fə ka yereyere daa make diya ye.

19

¹⁻² Nba, Isirayelikailu bəra Refidima ka wa

17 Musa lara jama bee joro ka bo daa make diya ka wa Alla laben. Ii wara i loni koyinke wo koro.

18 Sinayi koyinke fan bee kera sisi ri, baa Allabatala tun ni ta le jiira i jooon fe koyinke kun tema. Sisi ba tere ye yelela ikomin fuuru. Koyinke yoro bee yereyera kojuuya.

19 Buru fe kan tora bonyala. Musa tere ye kumala a ni Alla fanan tere ye a jabila a kan na.

20 Allabatala jiira Sinayi koyinke kun tema. A tora koyinke kun tema ye ka Musa kili. Musa yelera.

21 A seni ye, Allabatala ka a fo a ye ko: «I ye jii ka i jaseremala mooilu ye, sa ii kana tamin dan wo la ka na nde Allabatala ragbe. Ni wo te, ii siyaman di faa.

22 Hali Alla sarakalasele menilu ye ii madonna nde Allabatala la, fo ii ye ii jere seninya le folo. Ni wo te, n di ii faa.»

23 Musa ka Allabatala jabi: «Mooilu te sonna yelela Sinayi koyinke kan yan, baa i jere ka i jaseremala an ye ko an ye dan ke koyinke laminin do ka koyinke bee ke yoro seniman di.»

24 Allabatala ka a fo a ye ko: «I ye jii ka wa Haruna ta ka na a ri yan, koni Alla sarakalaseleailu ni moo toilu kana tamin dan kan, ka yele, ka na nde Allabatala ma de! Ni wo te, n di ii faa.»

25 Musa jiira wo ro, ka wa mooilu teren ye ka kuma wo fo ii ye.

20

Alla la sariya tan

- 1 Wo ko ro, Alla ka kuma jin bee fo ko:
- 2 «Nde le i Maari Allabatala ri. Nde le ka ai labo Misiran ai tere ye jonya la yoro men.
- 3 «Ai kana batofen gberɛ si bato nde ko.
- 4 «Ai kana bisiki si lese ai jere ye ka a bato. Fen menilu ye sankolo ro wo, fen menilu ye duu kan wo, fen menilu ye ji ro wo, ai kana woilu si bisiki ladan.
- 5 Ai kana i majii wo si koro ka a bato, baa nde le ai Maari Allabatala ri. N ye Alla keleyato le ri. N ti son ai ye fen gberɛ si bato. Ni moo men ka n nagboyaje ka a ban n do, n di wo hake bo wo tii ro, a ni a denilu a ni a mamarenilu a ni a tolimirailu ro, a ni woilu fanan denilu ro.
- 6 Koni ni moo men ka n kanin ka n na jamariliilu sila taama, n di n na kaninteya yirako wo la haan ka wa se a banson faroke waa kelenna ma.
- 7 «Ai kana ai Maari Allabatala too fo fuu. Ni moo men ka n too fo fuu, nde Allabatala n di ko laton wo tii la.
- 8 «Ai ye ai hankili to Njoro lon do, ka wo bila a dan na nde Alla ye.
- 9 Ai ye baara ke tele woro koro, ka ai la ko bee ke,

10 Koni tele woronwulana ye Njoro lon de ri, men bilani nde ai Maari Allabatala ye. Ai kana baara si ke wo lon. Ai jere, ai denceilu, ai denmusoilu, ai la jonceilu, ai la jonmusoilu a ni ai la kolofenilu, woilu si kana baara ke wo lon. Hali london menilu siini ai wara, woilu kana baara si ke wo lon,

11 baa nde Allabatala le ka san dan ni duu dan ni kooji fanan dan, a ni ii kondofenilu bee. N ka wo bee dan tele woro le koro, ka joro tele woronwulana lon. Wo le ro, n ka tele woronwulana baraka, ka a bila n ye ka a ke tele seniman di.

12 «Ai ye ai fa ni ai na bonya, sa ai ri si jan saron jamana ro, ai Maari Allabatala ye jamana men dila ai ma.

13 «Ai kana moo faa.

14 «Ai kana kaninke ke.

15 «Ai kana supali ke.

16 «Ai kana ke sere juu ri, men ye wuya lala a moojooon na.

17 «Ai kana ai nata la ai moojooon na bon fe. Ai kana ai nata la ai moojooon na mowo fe, wala a la jonce, wala a la jonmuso, wala a la nisi, wala a la fali, wala a bolofen si.»

18 Awa, mooilu tere ye sankulu kan ni buru fe kan mena. Ii tere ye sanferenilu yenna jiila koyinke kan, ka sisi wulito fanan yen koyinke kan. Ii ka wo bee yen tuma men na, ii silanda fo ka yereyere. Wo ro, ii loni tora yoro jan.

19 Ii ka a fo Musa ye ko: «I jaandi, i jere ye kuma an ye, an di an tolo malo i la, koni Alla kana kuma an ye, ni wo te an bee ri faa.»

20 Musa ka ii jabi: «Ai kana silan, baa Alla ra na ka ai korobo. A ye a fe ai ye ke Alla jesilanjebailu ri sa ai kana kojuu ke.»

21 Nba, ka ii loni to wula jan na ye, Musa ka i madon sanfin wo la, Alla tere ye sanfin men do.

22 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «I ye a fo Isirayelikailu ye ko: «ai ra a yen ai jere ja la ko n tora san do ka kuma ai ye.

23 Ai kana joo wodigbelamanilu wala joo saninnamanilu ladan ai jere ye, ka woilu bato nde ko.

24 Ai ye banku ta ka saraka janin diya lo n ye. Ai ye ai la saa ni baa ni nisi menilu kela saraka janintailu ni jususuma sarakailu ri, ai ye woilu kannateɛ ka ai di n ma saraka janin diya wo kan. N wa yoro yoro suwandi sa ai ri n bato ye, n di na ai teren ye ka baraka don ai la ko ro.

25 Ni ai ka n na saraka janin diya do lo kaba la, ai kana a lo kaba maleseninilu la. Ka a masoron, kaba malesenin di n na saraka janin diya manoo.

26 Ai kana yele yelediyailu kan ka wa saraka bo, sani moo menilu loni duu ma kana ai la fari makolonna yen ai la faanin ju koro.»

21

Sariya menilu siira jənilu kosən

¹ Allabatala ka a fə Musa ye iko tuun ko: «I ye sariya jənilu fə Isirayelikailu ye.

² Ni ai ka Heburu jənce san, a ye baara ke ai ye san wəro kəro. Kəni a san wəronwulana wa se, ai ye a bila sa a ri wa. A ma kan ka foyi sara a bila ko rə.

³ Ni ai ka a san ka a tərən muso tə a kun, ai ye a kelen bila. Ni ai ka a san ka a tərən muso tii le a ri, ai ye a ni a muso bila.

⁴ Kəni ni jənce wo muso ka denilu sərən a ye ka a tərən a jəntii le ka muso wo di a ma, muso ni a denilu ri to jəntii bolo. Jənce kelen di wa.

⁵ «Kəni ni jənce ka a fə ko a jəntii ni a muso ni a denilu duman a ye, ko wo le kosən a tə a fə a jəntii ye a bila,

⁶ jəntii ri wa jən di Alla jəkəro. A ri wa jən di wo rə ka a lələ bonda la, wala bonda la jiri la, ka a tolo səo səlifen na. Wo rə jənce ri to baarala jəntii ye a si bəe kəro.

⁷ «Nba, ni cəe do ka a denmuso feere ka a ke jənmuso ri, denmuso tə hərəya ikomin jəncilu ye hərəyala ja men ma.

⁸ Ni denmuso ma diya a jəntii ye, men ka a san a furu kanma, jəntii ye a to denmuso fa ye a kunka. Jəntii kana denmuso feere siya gberə məo ma. Wo sariya tə a bolo, janfa le wo ri.

⁹ Ni jəntii ka denmuso wo di a dence ma, fəo a ye a mira ikomin a denmuso.

¹⁰ Ni jəntii ka jənmuso ke a jənmuso ri, ka ban ka muso gberə furu ka a la jənmuso kan, fo a ye jənmuso balo, ka a feriyabə, ka la a fə ikomin a darini a kəla ja men ma kəroman na.

¹¹ Ni jəntii ma ko sawa wo ke jənmuso ye, jənmuso ri kanhərəya ka wa a sankə sa a lasə la.»

Kojuu menilu ni saya ka kan

¹² «Məo mən wa məo gbasi ka a faa, wo tii ye faa.

¹³ Kəni ni məo ka məo faa ka a tərən a miriyya tun tə a la ka a faa, kəni Alla le ka a ke wo kəra a bolo, məofaala wo ye i bori ka wa a makandan yəro do rə, n kətə mən yirakala ai la.

¹⁴ Ni məo do ka a lawuli a ma ka a məojo faa kewuya la, ai ye wo tii mira ka a faa, hali ni a ra i bori ka wa a makandan n sarakə janin diya rə.

¹⁵ «Ni məo mən ka a fa gbasi, wala a na gbasi, wo tii ye faa.

¹⁶ «Ni məo mən ka məo do sonyə ka wa a ri, wo tii ye faa. Ni ai ka məo wo tərən a bolo, wala ni ai ka a tərən a ra məo wo feere, wo tii ye faa.

¹⁷ «Ni məo mən ka a fa wala a na danka, wo tii ye faa.

¹⁸⁻¹⁹ «Ni məo do ka a məojo mədimin kaba la wala a bolo la səsəli rə, ka a ke sababu ri a məojo wo lani ri to a la lafen kan ka mən, ai kana ko ke wo tii la fəla, fəo ka makənəni ke. Kə fə, ni mədiminbatə ka gbeleke ta ka i wuli ka taama damira lu ma, a gbasila kana jalaki butun. Kəni mədiminbatə la baara lələ mən kəra, a gbasila ye wodi bə ka wo sara mədiminbatə ye. Ka a la wo kan, a ye a jənto mədiminbatə rə haan a wa kəndəya fewu.

²⁰ «Məo wa a la jənce wala a la jənmuso gbasi gbeleke la, ni jən wo faara wo kosən, ko ye latən jəntii la.

²¹ Kəni ni jən wo ka tele kelen wala tele fila ke a ma faa, ko kana latən jəntii la, baa a ta le jən di fasayi!

²² «Cəe fila wa to kələla ka se muso kənəma do ma, ka a ke sababu ri a moyira jona, ni muso ma mədimin ba ke, mən sera a ma wo ri wodi bə. A ka kan ka wodi jate mən bə, muso tii ri wo fə, kəni fəo kiti tələlailu wa sən jate wo ma.

²³ Kəni ni kojuu ka muso sərən, ai ye wo ta sara, nii ye sarala nii de la,

²⁴ ja ye sarala ja le la, jən ye sarala jən de la, bolo ye sarala bolo le la, sen ye sarala sen de la.

²⁵ Mən wa do majanin, ai ye wo fanan majanin. A wa do mədimin, ai ye a fanan mədimin. Mən wa məo gbasi ka yəro do funu, ai ye wo tii fanan gbasi ka yəro do funu.

²⁶ «Ni məo do ka a la jənce wala a la jənmuso gbasi ka se wo ja ma ka a ja fuyen, fo a ye jən wo kanhərəya. Wo ri ke ja wo sara ri.

²⁷ Ni a ka a la jənce wala a la jənmuso gbasi ka wo jə bə a da rə, fo a ye jən wo kanhərəya. Wo ri ke jə wo sara ri.

²⁸ «Ni tora do ka cəe wala muso səo ka a faa, ai ye tora wo bon kaba la ka a faa. Məo kana tora wo sobo dən. Kəni ai kana tora tii jalaki wo rə.

²⁹ Ni tora wo darini məoilu səola, ka a tərən məoilu ra wo fə a tii ye kəni a ma sən ka a jənto a rə, ni tora wo ka məo do səo ka a faa, ai ye tora wo bon kaba la ka a faa ka a tii fanan faa.

³⁰ Kəni ni sayabatə la denbaya ka a fə ko tora tii ye wodi bə sa a kana faa, tora tii ri wodi bə ka a nii kunka. Kəni wodi jate mən fəni, fo a ye wo bəe sara le fasayi.

³¹ Ni tora ka məo do dence wala denmuso səo, sariya kelen jən ye mən fəla, ai ye wo ke.

³² Ni tora ka jənce wala jənmuso səo, tora tii ye wodi gbanan bisawa bə ka a di jən tii ma. Kəni ai ri tora wo bon kaba la.

³³ «Ni məo do ka ji lamara denka sen ka a da lakani to, ni wo tə a ka ji lamara denka kəro da lakani to, ni tora wala sofali nara be wo kəndə,

34 denka tii ri kolofen sanko lase kolofen tii ma. Koni kolofen wo sobo ri ke denka tii ta ri.

35 «Ni mado do la tora ka mado gberɛ ta madimin fado a sara, nisi tii fila woilu ye de ka tora kelen wo feere ka a sanko wodi rafara ii jooon te. Ii ri tora faani sobo fanan ratala ii jooon te.

36 Ni madoilu tun ka a lon koroman ko tora wo darini torailu sɔla, koni a tii ma son a jantola a ro, tora tii wo ye tora faani jooon bo ka a di tora tii do wo ma. Tora faani wo ri ke a ta ri.

37 Ni mado do ka nisi wala saa sonya ka a faa, wala ka a feere, a ye nisi loolu sara nisi kelen no ro. Ni saa le, a ye saa naanin lase saa kelen no ro.»

22

1 «Ni mado do ka son dontala yen bon na su ro ka a gbasi ka a faa, wo tii te jalaki mado faa ko ro.

2 Koni ni mado do ka son dontala yen ka a gbasi ka a faa ka a teren tele ra bo, wo tii ri jalaki mado faa ko ro. Awa, ni son mirara, a ra fen menilu sonya, fo a ye woilu bee sara le fewu. Ni wodi te a bolo, fo a jere ye feere ka a sanko lase fen tii ma.

3 Son wa nisi wala sofali wala saa sonya, ni madoilu ra son mira ka a teren kolofen kendɛ wo ye a bolo folo, fo a ye wo jooon fila lase.

4 «Ni mado do ka a la kolofen bila sene ro, wala resenfe ro, ni kolofen wara a kun fe ka wa mado do la senefen do doon, kolofen tii ye wo sara. Kolofen ka fen fen doon, kolofen tii ri wo jooon sara ka bo a la senefen juma jumailu ro, wala a la resenjuma jumailu ro.

5 «Mado men wa ta su a wara, ni ta wo ka bin woninmanilu mira ka wa do la sene ro ka sumansidi doilu janin, wala suman menilu ma ka folo, wala sene bee, ta sula ye fen woilu bee sara.

6 «Ni mado do ka a la wodi wala a la bolofen doilu karifa a siijoo la koni woilu sonyara a siijoo na bon na, ni son mirara, son ye wo jooon fila lase.

7 Koni ni ii ma son yen, fo bon tii ye wa i lo Alla jana ka a kali ko a ma a siijoo na bolofen wo sonya.

8 «Ni mado doilu ka sosoli ke fen do kan, a kera nisi ri wo, a kera sofali ri wo, a kera saa ri wo, a kera faanin di wo, a kera fen fen di men tununni, ni ii fila ye a folo ko a ta le ye fen wo ri, ii ye wa i lo Alla jakoro. Alla wa men jalaki ko a jo te, wo ri fen wo jooon fila lase a duryoon ma.

9 «Mado wa a la sofali wala a la nisi wala a la saa wala a la kolofen gberɛ karifa a siijoo do la, ni kolofen wo sara wala a madiminda, ni wo te tjannilailu nara fo a ko ma,

10 fo siijoo wo ye wa ka a kali Allabatata jana ko a ma ko si ke kolofen na. Kolofen tii ye dije wo ma. A siijoo ti nala kolofen wo jooon sarala wo ro.

11 Koni ni mado le tun ka kolofen sonya siijoo wara, fo siijoo ye kolofen wo jooon nase kolofen tii ma.

12 Ni waa ro sobo le tun ka kolofen mira ka a rafarafara, siijoo ye na sobo to wo ri ka a ke sereya ri. A te wodi bo wo ro.

13 «Ni mado do ka kolofen sinkan a siijoo ma, koni kolofen madiminda a tii ko, wala a sara, a tere ye men bolo, fado wo ye a jooon sara le.

14 Koni ni ko kera kolofen na a tii jana le, men ka kolofen wo sinkan a tii ma, wo te a jooon sara. Ni kolofen tii tun ka wodi saron ka kolofen sinkan, ka a teren kolofen da sa, fo a tii ye a wasa don sinkanni wodi wo ro.

15 «Ni cee ka sunkurun do yen, men da a jere kanda, men fanan mamirani te, ni cee ka sunkurun wo manen ka i la a fe, fado a ye furu nanfulu bo ka sunkurun wo furu.

16 Ni sunkurun wo fa ka i ban a dila cee wo ma, fo cee wo ye furu nanfulu bee bo le hali a ma denmuso saron. Madoilu ye jate men bola ka sunkurun wo jooon furu, men konin da a jere kanda, fo cee ye jate wo bo.

17 «Muso men ye subaya kela, ai kana son wo ye to jenamaya ro.

18 «Ni mado do ni kolofen dera, ai ye mado wo faa.

19 «Men wa batofen do so, men konin te nde Allabatata ri, wo tii ye faa.

20 «Ai kana kojuu ke londonilu la ka ii toro kojuyaya, baa ai fanan kera londonilu le ri Misiran jamana ro.

21 «Ai kana kojuu ke cesamusoilu ni faratanniilu la.

22 Ni ai ka ko ke ii la, ii wa ii makasi nde ye ko n ye ii demen, n di n tolo malo ii kan na.

23 N di mone ai kanma wo ro. N di a ke ai ri faa fanmuru la. Ai musoilu ri ke cesamusoilu ri. Ai denilu ri ke faratanniilu ri.

24 «Ni ai ka julu don desebato do la, ni a ye n na jama mado do ri, ai kana fen la wodi wo jate kan ka a ke ai la ton ri. Julumuntii ye ton jininna ten de.

25 Ni ai ka ai siijoo na durukiba ta julu kun koroo, wura wura ai ye a lase a ma,

26 baa wo kelen pe le ye a bolo. A wa a la su ro, a ri nfen ke a la birinkan di ni wo te? Nba, ni a ka a makasi nde ye ko n ye a demen, n di n tolo malo a kan na, baa hinatii le nde ri.

27 «Ai kana Alla mananin. Ai kana ai la kuntii danka.

28 «Ai wa suman ni resenji men saron, ai ye n ta fan bo ka a ke saraka di. Ai kana kundasumaya wo kela.

«Ai ye ai den foloilu di nde Allabatata ma.

²⁹ «Ai ye ai la nisiden fəlsəilu fanan di n ma wo ja, a ni ai la saaden fəlsəilu. Ai ye a to kolofen den fəlsə woilu ye to ii nailu fə tele wəronwula kəro. Ii səron tele seyın, ai ye ii di nde ma.

³⁰ Ai ri kə n na məo sənimanilu le ri. Wo rə, waa rə sobo wa kolofen mən rafarafara, ai kana wo sobo dəon. Ai ye wo lafilu wuluilu kəro.»

23

Ai ye məoşilu mira telenbaya la

¹ «Ai kana wuya lajensen məoşilu təma. Ai wa kə sere ri kiti diya, ai kana wuya fə ka məoşuu dəmen.

² Ai kana ai bila jama kə ka wa kojuu kə. Ai wa kə sereilu ri kiti diya, ai kana ai la sereya jənke ka ai bila jama kə ka wuya fə.

³ Ni bolokolon nara kiti diya, ai kana wuya fə a la ko kininkinın kosəon ka a dəmen.

⁴ «Ni ai benda ai juu la nisi ri, wala a la sofali ri, mən da tunun a ma, ai ye a mira ka wa a ri a tii ma.

⁵ Ni ai ka ai juu yen sila la, a la sofali beni a donin gbilin kəro, ai kana a to ye. Ai ye ai juu dəmen a la sofali a lawulila.

⁶ «Bolokolon wa na kiti diya, fəo ka wo la kiti tə telenbaya la.

⁷ Ai kana wuya la ai məoşoo na kiti diya. Ai kana kiti gboya məoş jalakibali la, wala məoş telenni la, ka woilu faa, baa mən wa kojuu wo kə, n tə yafa wo ma.

⁸ Ai kana surəfen mira, ka a masəron surəfen de ye a kela məoşilu tə sən tuja yenna. Məoş telenni ye kititə menilu kəla, surəfen ye woilu tijanna.

⁹ «Ai kana londanilu təro. Ai jərə ka a lon londanya ye ja mən ma, baa ai tərə ye london de ri Misiran jamana rə.»

San wəronwulana ni lon wəronwulana

¹⁰ «Ai ye sənə kə san wəro kəro, ka lanni kə ka suman nadon.

¹¹ Kəni a san wəronwulana, ai ye ai la duu wo to ye, ai kana a sənə. Bolokolon menilu ye ai təma, woilu ri balo do səron ye, baa suman doilu ri fərən a jərə ma. Bolokolonilu fanan wa mən to ye, waa rə soboşilu ri wo dəon. Ai ye wo jəon kə ai la rəsənfeilu fanan do, a ni ai la olibiye feilu rə.

¹² «Baara keta mən wa kə ai ma, ai ye wo kə tele wəro kəro. Kəni tele wəronwulana lon, ai kana baara si kə. Wo rə, ai la nisi ni ai la falilu ri ii jəro, a ni i la jənmuso la dənə ni london menilu siini ai wara.

¹³ «N ka menilu bəe fə ai ye, ai ye woilu bəe labato fewu. Ai kana batofen gbəşilu si bonya muumə. Məoşilu kana woilu təo mən ai da rə.»

Dina salı lon ba sawa

¹⁴ «San san ai ye salı sawa kə ka n bonya.

¹⁵ «A waati wa se Abibu karo la, ai ye Buru Fununbali Sali kə, ka buru ləbenta dəon tele wəronwula kəro ikomin n ka a fə ai ye ja mən ma. Ai ye a kə ten, baa ai bəra Abibu karo le la Misiran. Kəni ai kana na n bato diya ni niilifen ma na ai bəlo.

¹⁶ Ai ri Sumanka Sali kə san san. Wo tuma, ai ri ai la suman kura fəlsəilu kə saraka ri, ai ra menilu səron ai la sənə rə. Ai wa ban sənə baarala san san ka suman nadon, ai ye Suman Nadon salı kə.

¹⁷ San san, ai la cəşilu bəe ye na salı sawa jin kə n jakəro ka n bato, nde mən ye ai Maari Allabatalla ri.

¹⁸ «Ai wa kolofen kə saraka ri ka wo jeli di n ma, ai kana buru fanan di n ma, ləben ye mən do. Ai wa kə kolofen bəla n ye salı tumana, wo ken kana su si.

¹⁹ San san ai wa suman kura fəlsə menilu ka, ai ye na wo juma jumailu ri ai Maari Allabatalla a la bon na.

«Ai kana badenni sobo tibi a na nəon la.»

Alla ri a la jama dəmen

²⁰ «N di meleka lawa ai ma, mən di wa ai jəe ka ai lakandan sila la. A ri ai lana jamana rə, n ka mən daben ai ye.

²¹ Ai ye ai tolo malə meleka wo la ka a kumakan mira ka wo kə, baa a ye ko bəe kəla n təo le rə. Ai kana a masəoş. Ni ai ka a səoş a ti nala yafala ai ma.

²² Kəni ni ai ka ai tolo malə a la kojuma ka n kumakan bəe latelen, ai juuulu ri kə n juuulu ri, ai keleşonşilu ri kə n keleşonşilu ri.

²³ «N na meleka ri wa ai jəfe ka ai ladon jamana wo rə. Amərikailu siini ye, a ni Hetikailu ni Peresikailu ni Kanaankailu ni Hifikailu ni Jebusikailu, kəni n di woilu halaki.

²⁴ Ai kana i majii ii la batofenilu jəe ka woilu bato. Ai kana i laden ii la dina ko keşnailu rə. Ai ye ii la batofen bisikilu ratijan fewu. Ai ye ii la kaba ləoni batotailu rakadikadi.

²⁵ Ni ai ka ai Maari Allabatalla bato, n di balo juma ni ji siyaman di ai ma, ka jankarə məoş ai la.

²⁶ Ai muso si kəno ti tijan ai la jamana rə. Muso si tə kə dənəronbali ri. N di si jan di ai ma ka ai sabati.

²⁷ «N di a kə, jamanailu bəe məoşilu wa ai na ko mən, ii ri silan kəşəbə. Ai wa se yəro yəro, ye məoşilu ri kəndafilu ai jəe kojuyaya. Ai juuulu bəe ri i bori ai jəe.

²⁸ N di dondoli kunbailu lawa ai jəe ka Hifikailu ni Kanaankailu ni Hetikailu gbən.

²⁹ Kəni n ti nala woilu gbənna ai jəe san kelen kəro, sa jamana rakolon kana to, baa waa rə soboşilu kana siyaya ai ma ka ai təro.

³⁰ N di to məoşilu gbənna ai jəe dooni dooni haan ai ye siyaya ka jamana wo bəe mira ka a kə ai ta ri.

31 N di ai la jamana dan sii. A dan di bo Kooji Fararabin ma ka wa se fɔ Filisitiilu la kooji ma, ka bo Sinayi wula ma ka wa se fɔ Efrati Ba ma. N di jamana wo duurenilu don ai bolo, ka ii gben ai ne.

32 Ai kana teriya don ai ni woilu tema, wala ai ni ii la batofenilu tema.

33 Ai kana san mao woilu ye i sii ai la jamana kondɔ sani ii ri ai lo nde Allabatala hake tala, baa ni ai ka ii la batofenilu bato, a ri ke ikomin ai ra mira miralifen na.»

24

Allabatala ka teriya sidi Isirayelika ye

1 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «I ye na yele koyinke kan ka i madon n na, i ni Haruna ni Nadabu ni Abihu ni Isirayelika mɔɔbakoro biwɔronwula. Ai kana ai madon baka ka yoro jannin to an tema ka ai tinbirin ka nde bato.

2 Wo ko ro, ile kelen ye yele koyinke kun tema, ka i madon n na. A toilu kana na i madon n na. Jama fanan kana yele koyinke kan i kofe.»

3 Musa wara ka Allabatala la kuma ni jamariliilu be lase jama ma. Mao be ladanin ka a fo ko: «Allabatala ka men fo, an di woilu be ke.»

4 Allabatala tun ka kuma menilu fo, Musa ka wo be sebe. Wo duusa gbe, Musa wulira sooma jona ka saraka janin diya lo koyinke koro, ka ban ka kaba tan ni fila lalo, Isirayelika la kabila kelen kaba kelen.

5 A ka Isirayelika kanberen doilu lo saraka janintailu a ni jususuma saraka bola. Ii ka saraka janintailu bo ka woilu ke buuri ri, ka tora doilu bo ka woilu ke duruona saraka ri.

6 Musa ka saraka woilu jeli rafara fila ri, ka fan kelen ke muran kondɔ, ka fan kelen sadisadi saraka janin diya kan.

7 Alla tun ka teriya men sidi ii ye, Musa ka wo kitabu ta ka a karan kan ba la jama jana. Jama ka a fo ko: «Allabatala ka menilu fo, an di woilu be latelen.»

8 Musa tun ka jeli men ke muran kondɔ, a ka wo ta ka a sadisadi moilu kan. A ka a fo ko: «Allabatala ka teriya men sidi a ni ai te jamarili jini lu fe, jeli jin de ye wo siila.»

9 Nba, Musa ni Haruna wara yele koyinke kan, a ni Nadabu ni Abihu ni Isirayelika mɔɔbakoro biwɔronwula.

10 Ii ka Isirayelika Maari Alla yen. Fen do tere ye a sen koro. A keni ikomin wo rabenni kuru bulemanilu le ro, menilu to ko safire. Woilu nooro tere ye ikomin san jere nooro.

11 Alla ma kojuu ke Isirayelika la jemao woilu la. Ii ka Alla yen, ka doannin ke ka ii min ye.

Musa menda koyinke kan

12 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «I ye yele koyinke kan, ka na i madon n na ka to ye. N di walan kabalamanilu don i bolo, n na sariya jamariliilu sebenni menilu kan, sa i ri jama karan woilu la.»

13 Musa ni a demenba Josuwe wulira bo kanma ye. Musa yelera Alla la koyinke kan.

14 Koni yani a ye bo jemaoilu fe, a ka a fo ii ye ko: «Ai ye an makono yan, haan an wa na. Haruna ni Huri ri to ai fe. Ni sasoli su su donda moilu tema, ii ye wa Haruna ni Huri teren.»

15 Awa, Musa yelera koyinke kan tuma men na, banda ka koyinke latunun.

16 Allabatala la gbiliya jira Sinayi koyinke kan ka to ye. Banda ka koyinke latunun tele woro koro. A tele waronwulana ma, Allabatala tora banda ro ka Musa kili.

17 Isirayelika menilu tere ye daa make diya, woilu ka Allabatala la gbiliya yen koyinke kun na. Wo keni ii jana ikomin ta ba ra koyinke kun mira.

18 Musa donda banda ro, a yelera koyinke kun tema. A ka su binaanin ni tele binaanin ke ye.

25

Isirayelika ye niilifen menilu bola

1 Allabatala ka a fo Musa ye ko:

2 «I ye a fo Isirayelika ye ko ii ye na niilifenilu di n ma. Mao mao ye a fe ka fen do di, i ye wo mira n ye.

3 Ii la niilifenilu ka kan ka ke menilu ri, woilu le jin: sanin, wodigbe, sulane,

4 kari buleman, kari wulenman jalagbe, kari wulenman kadi kadi, a ni faaningbe juma, baa si,

5 a ni saaji gbolo kolone wulenman ni gbolo kolonin juma *su gberailu ni kasiya jiri.

6 Ii ye na olibiye tulu ri, men di ke fitinailu ro. Ii ye na sumadiyalanilu fanan di, menilu ri ke wusulan ni suwandili tulu† ro.

7 Kabakuru men to ko onikisi, ai ye na wo ri, a ni kuru ragbelen gberailu. Kaba woilu ri kara n sarakalasa la kakanbila durukini kan, a ni a la sisiro boroni kan.

8 Isirayelikailu ye faaninbon seniman do ladan n ye, sa n di n daa make ii tema.

9 N di n daa make faaninbon wo ni a kondɔ fenilu sawura yiraka i la. I ri a be ladan ikomin sawura wo ye ja men ma.»

Teriya toomasere kankira

10 «Ai ye teriya toomasere kankira ladan kasiya jiri ro. A janya ye ke nunkan ja fila ni tala ri, a kondɔ ye ke nunkan ja kelen ni tala ri, a lo ye ke nunkan ja kelen ni tala ri.

* 25:5 sobo su gberailu men sebenni yan wo koro ye sobo su men ye kooji ro † 25:6 Suwandili tulu wo ye kela mao wala fen kan ka woilu bila a dan na Allabatala ye.

¹¹ Ai ye sanin jerewolo la a kəndəla ni a kəkanna bəe kan ka a jiri bəe latunun. Ai ye a da kirinkirin bəe ke sanin di.

¹² Ai ye koyina saninnaman naanin nadan, ka woilu bila kankira sen naanin na, sen kelen koyina kelen. Wo rə, koyina fila ri ke kankira fan kelen fe, a tə fila ri ke fan do fe.

¹³ Ai ye gbelekeilu rabən kasiya jiri rə, ka sanin la woilu ma ka a jiri bəe latunun.

¹⁴ Ai ye woilu don koyinailu rə teriya təmasere kankira fan fila bəe rə, sa kankira ri se madonninna.

¹⁵ Gbeleke woilu donni ye to koyinailu rə. Ai kana woilu labo.

¹⁶ N ketə sereya mən sebela, i ye wo bila teriya təmasere kankira kəndə.

¹⁷ «Ai ye julumun kafari dalatuun nadan sanin jerewolo la. A janya ye ke nunkan ja fila ni tala ri. A kəndə ye ke nunkan ja kelen ni tala ri.

¹⁸ Ai ri serubən[‡] bisiki kelen kelen nadan datuun na a kun fila la. Ai ri woilu ladan sanin gbasinin də.

¹⁹ Ai ye serubən bisiki kelen kelen nadan kankira datuun na a kun kelen na, ka a tə kelen nadan dalatuun kun do wo la. Serubən bisiki fila ni kankira dalatuun bəe ye ladan ka a ke fen kelen di.

²⁰ Serubən sawura fila ri jaben jəon ma, ka ii ja ləni to julumun kafari datuun na. İi kawailu ri layele san ma, ka birin kankira datuun na kun na.

²¹ N ketə walan kabalaman fila mən dila ile ma, i ri woilu bila teriya təmasere kankira kəndə ka a dalatuun ii ma.

²² N ketə n jere yirakala i la teriya təmasere kankira datuun na sanma ye, serubən bisiki fila tema. N ye a fe İsrayelikailu ye taama ja mən ma, n di wo sariyailu bəe di i ma ye le.»

Alla daa make faaninbon tabali

²³ «Awa, ai ye tabali kelen nadan kasiya jiri rə. A janya ye ke nunkan ja fila ri, a kəndə ye ke nunkan ja kelen di, a lə ye ke nunkan ja kelen ni tala ri.

²⁴ Ai ye sanin jerewolo la tabali wo bəe ma ka jiri bəe latunun, ka a da kirinkirin bəe ke sanin di.

²⁵ Ai ye ferenilu kankan tabali la tabali fan bəe la. Feren woilu bonya ri ben bolo koyini naanin bonya ma. Ai ye dagbolo saninnaman ke feren woilu la.

²⁶ Ai ye koyina naanin nadan sanin də, ka woilu kelen kelenna don tabali tonkon naanin na a sen kelen kelenna dafə.

²⁷ Koyinailu ye lasudunya ferenilu la. Tabali ta gbelekeilu ri don koyina woilu rə sa tabali ri se madonninna.

²⁸ Ai ye gbeleke fila ladan kasiya jiri rə, ka sanin la woilu kan ka jiri bəe latunun. Gbeleke woilu ri ke tabali madoninfenilu ri.

²⁹ Muran menilu ri bila tabali kan, ai ye woilu ladan sanin jerewolo la. Wo doilu ri ke ikomin pileti ni kalamailu ni jilafəilu ni daailu. N sarakalaselailu ri resenji ke muran woilu kəndə ka a labən ka a ke niilifen di.

³⁰ Saraka buru ri bila tabali jin kan. Saraka buru ka kan ka ke n jakərə ye tuma bəe.»

Fitinasiifen

³¹ «Ai ye fitinasiifen ladan sanin jerewolo gbasinin də. A sen ni a kala ye ke fen kelen di, a ni a fitinasi daaninilu ni a kuruilu ni a feren bisikilu bəe.

³² Bolon wəərə ri bə a kala ma. Bolon sawa ri ke bolokinin fe, bolon sawa ri ke bolomaran fe.

³³ Ai ye daani sawa ladan bolon kelen kelenna bəe la, ka woilu ke amandə§ jiriden munuja ri, bəe ni a kuruilu, bəe ni a ferenilu.

³⁴ Ai ye daani naanin nadan fitinasiifen kala la, ka woilu fanan ke amandə jiriden munuja ri, bəe ni a kuruilu, bəe ni a ferenilu.

³⁵ Bolon fila fila ye farala kala la yərə sawa menilu rə, ai ye kuru kelen nadan kala la yərə woilu kelen kelenna bəe kərə.

³⁶ Fitinasiifen ni a kuruilu ni a bolonilu bəe ri i ladan sanin jerewolo gbasinin də. Wo bəe ye ke fen kelen di.

³⁷ «Ai ye fitina wəənwula ladan ka woilu sii fitinasiifen kan, sa ii ri a jefela layelen.

³⁸ Ai ye fitina rabolanilu ni buurigbe ke fenilu ladan sanin jerewolo rə.

³⁹ Fitinasiifen ni a muranilu bəe ye ladan sanin jerewolo kilo bisawa la.

⁴⁰ Musa, i ye a ke kojuma. I ye baara jin bəe ke ka a ben sawura ma, mən ye yirakala i la koyinke kan yan.»

26

Alla daa make faaninbon

¹ «Ai ye n daa make faaninbon nadan faanin jan tan na. Faanin woilu ye ke faan-ingbe juma ri, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ye mən na. Mən kusan faanin səəla kosebe, wo ye serubən sawurailu ta ii kan.

² Faanin tan woilu bəe ye kanya. İi janya ye ke nunkan ja muwan ni seyin di. İi kəndə ye ke nunkan ja naanin di.

³ Ai ye faanin loolu kara i jəon na, ka a tə loolu fanan kara i jəon na.

⁴ Faanin loolu mən karani i jəon na, ai ye tonilu bila faanin looluna wo dagbolo la. Ai ye wo jəon ke faanin tə loolu fanan na, menilu karani i jəon na. Ai ye ton woilu ladan kari buleman də,

[‡] 25:18 Serubən ye Alla la mekka su do le ri. § 25:33 Amande ye jiriden dənta le ri.

⁵ ka ton biloolu biloolu bila faanin fila wo dagbolo la, ka ii ja ben i jaon ma.

⁶ Ai ye fendamirafen saninnaman biloolu ladan, ka woilu kelen kelenna bee don ton fila fila ro ka faanin fila woilu tuun i jaon na. Wo ro, faaninbon muume ri tuun i jaon na ka ke fen kelen di.

⁷ «Ai ye faanin jan tan ni kelen nadan baa si la, ka ii ke faaninbon kunnabirin di.

⁸ Faanin tan ni kelen woilu bee ye kanya. Ii janya ye ke nunkan ja bisawa ri. Ii kondoo ye ke nunkan ja naanin di.

⁹ Ai ye faanin loolu kara i jaon na, ka faanin to wooro kara i jaon na. Faanin woorona ye rakunben fila ri kunnabirin wo jefela ro.

¹⁰ Faanin loolu menilu karani i jaon na, ai ye ton biloolu bila faanin wo looluna dagbolo la. Faanin to wooro menilu fanan karani i jaon na, ai ye ton biloolu bila wo woorona dagbolo la.

¹¹ Ai ye fendamirafen sulaneclaman biloolu ladan, ka woilu don faaninilu tonilu ro. Wo ro, faaninilu ri tuun i jaon na ka ke fen kelen di.

¹² Faanin tan ni kelen wo janya ri tamin bon janya kan. Faanin kelen talante men di to, ai ye a to wo ye jii bon kofe.

¹³ Faanin tan ni kelen wo bonya ri tamin bon bonya kan fanan. Faanin nunkan ja kelen di to faanin fan fila bee fe. Ai ye a to wo ye jii bon fan fila bee fe ka a bee datuun.

¹⁴ «Ai ye faaninbon kunnabirin nadan saaji gboloila la, menilu ra wulen, ra kunnabirin gberε fanan nadan gbolo kolonin jumailu su gberε la. Kunnabirin filana wo ri la saaji gbolo ta kan ka to a san fe.

¹⁵ «Ai ye kasiya jiriilu ta ka faaninbon damira jiriilu ladan, menilu ri lalo ka faaninbon mira.

¹⁶ Woilu kelen kelenna bee janya ye ke nunkan ja tan di. Ii bonya ye ke nunkan ja kelen ni tala ri.

¹⁷ Ai ye temala jiri fila bila jiri woilu tema, ka temala jiri woilu jaben i jaon ma. Faaninbon damira jiriilu bee ye ladan wo ja.

¹⁸⁻¹⁹ Faaninbon damira jiri muwan di lalo faaninbon tele kankan bolokinin do. Ai ye woilu ladan, ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, menilu bilato damira jiri woilu ju koro, damira jiri kelen siifenju fila, baa sen fila menilu ye damira jiriilu bee ma, woilu bee ye don siifenju ro, sen kelen siifenju kelen.

²⁰⁻²¹ Faaninbon damira jiri muwan di lalo faaninbon tele kankan bolomaran do fanan. Ai ye woilu ladan, ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, jiri kelen siifenju fila.

²² Faaninbon damira jiri wooro ri lalo faaninbon telebe ro, bon ko ma konin. Ai ye woilu ladan,

²³ ka jiri fila fanan nadan, menilu ri lalo bon ko ma ka ke faaninbon tonkonilu ri.

²⁴ Tonkon jiri fila jinilu bee ye ladan jiri fila fila la, menilu tansanni duu ma ka ben i jaon ma san fe. Jiri fila kunilu ri mira i jaon na koyina kelen na. Ai ye tonkon jiri fila bee ladan ten.

²⁵ Wo ro, faaninbon damira jiri seyin keto lalala bon kofe la muume ro. Siifenju wodigbelaman tan ni wooro keto bilala woilu koro, jiri kelen siifenju fila.

²⁶ «Ai ye gbeleke ladan kasiya jiri ro, menilu ri kankan faaninbon damira jiriilu kan ka woilu ramira. Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan kelen damira jiriilu kan.

²⁷ Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan do damira jiriilu kan. Gbeleke loolu fanan di kankan faaninbon kofe la damira jiriilu kan, bon telebe fan fe konin.

²⁸ Kankan gbeleke menilu ri ke gbeleke loolu loolu woilu tema ta ri, ai ye woilu ladan sa ii ri bo faaninbon fan kelen tonkon do la ka wa se fan wo tonkon do ma. Ii ri don koyina saninnamanilu ro damira jiriilu talante ro.

²⁹ Ai ye sanin la faaninbon damira jiriilu kan ka jiri bee latunun, ka sanin la gbeleke kankantailu fanan kan ka jiri bee latunun. Ai ye koyina saninnamanilu ladan ka woilu ke faaninbon damira jiriilu la. Gbeleke kankantailu ri don woilu ro.

³⁰ Nba, Musa, n ka men yiraka i la koyinke kan yan, i ye n na faaninbon lo ka a ben wo ma.

³¹ «Ai ye bon tatefaanin nadan faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Moo men kusan faanin soala kosebe, wo ri seruben sawurailu ta a kan.

³² Ai ye tatefaanin dun samasen naanin nadan kasiya jiri la, ka sanin la woilu kan ka jiri bee latunun. Ai ye soalan saninnamanilu ke samasen woilu la, ka samasen sii siifenju wodigbelaman naanin kan, samasen kelen siifenju kelen. Ai ye tatefaanin dun soalan woilu la.

³³ Ai ye tatefaanin wo dun samasenilu la fendamirafenilu koro, ka teriya toomasere kankira sii faanin kofe. Faanin wo ri ke yoro seniman ni yoro seniman fisamante dan fara bo ri.

³⁴ Ai ye julumun kafari dalatuun sii teriya toomasere kankira kan yoro seniman fisamante kondoo.

³⁵ Ai ye tabali sii tatefaanin jefε faaninbon tele kankan bolomaran fan fe, ka fitinasiifen lo faaninbon tele kankan bolokinin fan fe ka a jaben tabali la.

³⁶ «Faanin men di dun faaninbon donda la, ai ye wo ladan faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Men kusan faanin soola, wo ye a soo ka a ja.»

³⁷ Ai ye kasiya jiri loolu ladan, ka sanin la woilu kan ka jiri bee latunun. Ai ye siifenju sulaneelaman loolu ladan, jiri kelen siifenju kelen. Ai ye soolan saninnamanilu ke jiriilu la, ka donda faanin dun woilu la.»

27

Sarakabodiya ladan ko

¹ «Ai ye saraka janin diya kelen nadan kasiya jiri ro, ka a lo ke nunkan ja sawa ri. A fan naanin bee ye kanya, ka a bonya ni a janya bee ke nunkan ja loolu ri.

² Ai ye saraka janin diya tonkon kelen kelenna bee ladan ka ii ke kolofen kere la munu ja ri. Ai ye sulanee la saraka janin diya yoro bee kan, ka a jiri bee latunun.

³ Ai ye buurigbe ke muranilu ladan, a ni buurigbe tafenilu ni jeli ke muranilu ni sobo soolanilu ni takise ke fenilu. Ai ye saraka janin diya muran woilu bee ladan sulaneelaman na.

⁴ Ai ye sansan sulaneelaman nadan, ka koyina sulaneelaman kelen kelen nadan a tonkon naanin na.

⁵ Ai ye sansan sulaneelaman wo la dag-bolo kor saraka janin diya kond, sa a ri bo saraka janin diya ju kor yoro ka se a lo temala ro.

⁶ Ai ye gbelekeilu raben kasiya jiri ro saraka janin diya madonni kanma, ka sulanee la woilu yoro bee kan.

⁷ Ai wa ke saraka janin diya madonnila, ai ri gbeleke woilu don koyina sulaneelamanilu ro saraka janin diya fan fila bee ro.

⁸ Ai ye saraka janin diya lo jiri ferenilu la ka a kond rakolon to. Ii ye a lo ikomin n ka a yiraka i la ja men ma ka i to koyinke kan yan.»

Alla daa make faaninbon lukondola laminin ja

⁹ «Awa, ai ye n daa make faaninbon naminin faaningbe juma le la ka lukondola labo. Faaninbon tele kankan bolokinin fan fe, faanin janya ri ke nunkan ja keme ri.

¹⁰ Faanin woilu ri damira samasen muwan bolo, menilu siini siifenju sulaneelaman muwan kan. Soolan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye ke samasenilu la.

¹¹ Faaninbon tele kankan bolomaran fan fanan ye raben wo ja kelen ma. A laminin faaninilu janya ye ke nunkan ja keme ri. Faanin woilu ri damira samasen muwan bolo, menilu kelen kelenna bee siini a siifenju sulaneelaman kan. Soolan

wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye ke samasenilu la.

¹² Faaninbon telebe fan fe, faanin janya ye ke nunkan ja biloolu ri. Faanin woilu ri damira samasen tan bolo, menilu kelen kelenna bee siini a siifenju kan.

¹³ Faaninbon telebo fan fe, faanin janya ye ke nunkan ja biloolu ri.

¹⁴⁻¹⁵ Lukondola donda ri ke fan wo fe. Donda fan fila bee fe, faaninilu janya ri ke nunkan ja tan ni loolu ri. Faanin woilu ri damira samasen sawa sawa bolo, menilu kelen kelenna bee siini a siifenju kan.

¹⁶ Faanin men di bila lu donda jere la, wo janya ye ke nunkan ja muwan di. Men kusan faanin soola, wo ye faanin wo raben faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Faanin wo ri damira samasen naanin bolo, menilu kelen kelenna bee siini a siifenju kan.

¹⁷ Soolan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu ye ke lukondola laminin samasenilu bee la. Woilu kelen kelenna bee ye sii a siifenju sulaneelaman kan.

¹⁸ Lukondola janya ye ke nunkan ja keme ri. A bonya ye ke nunkan ja biloolu ri. A laminin faaninilu lo ye ke nunkan ja loolu ri. Woilu ye ladan faaningbe juma la. Samasen siifenju ye dan sulanee la.

¹⁹ Faaninbon muranilu bee ye ladan sulanee la. Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bolo menilu la duu ma, woilu fanan ye ke sulanee ri.»

Tulu men di ke fitinailu kond

²⁰ «I ye Isirayelikailu jamari ko ii ye na olikiye tulu juma juma ri, sa fitinailu ri se lamelenna waati bee.

²¹ Haruna ni a denceilu ye fitinasiifen sii n daa make faaninbon kond. Ii ri a sii tatefaanin jefe, teriya toomasere kankira siini men kofe konin. Fitinailu ye melen n jakoro ye lon lon ka bo wura fe fo sooma da la. Sariya le wo ri, Isirayelikailu ka kan ka men nataama haan ka wa kadawu.»

28

Alla la sarakaselailu la faanin dontailu

¹ Alla ka a fo ko: «Musa, i ye i koroce Haruna kili ko a ye na, a ni a denceilu Nadabu ni Abihu ni Elasari ni Itamari. I ri i bo Isirayelikailu ro ka ii bila a dan na, sa ii ri ke n sarakaselailu ri ka wo baara ke n ye.

² Ai ri faanin juma juma kara i koroce Haruna ye, men di bonya di a ma. Faanin wo ri ke fen seniman di.

³ Menilu kusan karalila kosebe, n ka wo famunyali di menilu ma konin, i ye woilu kili. I ye a fo ii ye ko ii ye Haruna la faaninilu kara, a ri menilu bila a kan na a lasii lon. Wo

kɔ rɔ, a ri woilu bila a kan na ka n saraka baara ke.

4 Ii ye sisirɔ bɔrɔni ni kɔkanbila durukini kara, a ni durukiba ni wo duruki kɔrɔbila sɔɔni ni jalamu ni tesidilan. Ii ye faanin seniman woilu kara i kɔrɔce Haruna ni a denceilu ye, baa woilu ri n na sarakalasele baara ke.

5 Ii ye faanin woilu kara faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

6 «Menilu kusan bololabaara kela kosebe, woilu ye kɔkanbila durukini ladan. Ii ye a ladan faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

7 Kanbankun julɔ kelen kelen ye ke kɔkanbila durukini tonkon fila la, sa a jefela yɔrɔ ni a kɔfela yɔrɔ ri se tuunna i jɔɔn na.

8 Ii ye tesidilan sɔɔni juma ke kɔkanbila durukini la. Tesidilan ni kɔkanbila durukini ri ke fen kelen di. Ii baara ja fanan ye kanya. Ii ye tesidilan nadan faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni sanin na.

9-10 Kabakuru men tɔɔ ko onikisi, ai ye wo kabakurun fila ta ka Isirayeli denceilu tɔɔ sebe woilu kan ka ben ii si kasabi ma. Ai ye tɔɔ wɔrɔ sebe kabakurun fɔlɔ kan, ka a tɔ wɔrɔ sebe kabakurun filana kan.

11 Ai ye Isirayeli denceilu tɔɔ sebe kabakurun fila woilu kan ikomin sebɛli ye kela kabakurun kan ja men ma ka a ke janɔɔ di. Wo kɔ rɔ, ai ye kabakurun fila wo don fendamirafen saninnamanilu rɔ, kabakurun kelen fendamirafen kelen.

12 Wo wa ke, ai ye ii bila kɔkanbila durukini kanbankun julɔ fila la. Kabakurun woilu ri ke hankili bila fenilu ri Isirayelikailu la ko rɔ. Haruna wa faanin wo don, Isirayelikailu tɔɔ ri ke a kanbankun kan ka ke hankili bila fen di nde Allabatala jakɔrɔ.

13 Ai ye fendamirafen saninnaman fila ladan, kabakurun fila wo ri bila menilu rɔ.

14 Wo wa ke, ai ye julɔ saninnaman fila ladan sanin jerɛwolo la. Ai ye woilu mɔrɔmɔrɔ ikomin julukise ye mɔrɔmɔrɔla ja men ma, ka ban ka ii nara kabakurun woilu fendamirafenilu la.»

Sisirɔ bɔrɔni

15 «Men kusan bololabaara kela kosebe, wo ye ko latee sisirɔ bɔrɔni ladan. A ye a ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbe juma la ikomin kɔkanbila durukini.

16 A wa lakadi ka a la jɔɔn kan a fan naanin beɛ ri kanya. A janya ni a bonya beɛ ri ke sinbiri ja kelen di.

17 A ye a masidi kabakurun sankɔgbelenilu la, ka woilu nara a la safa naanin na. A safa fɔlɔ ye ke saridiwan kuru ri, a ni tobase kuru ni emerada kuru.

18 A safa filana ye ke karibunkili kuru ri, a ni safiri kuru ni jaman kuru.

19 A safa sawana ye ke jasinti kuru ri, a ni akate kuru ni ametisi kuru.

20 A safa naaninna ye ke kirisaliti kuru ri, a ni onikisi kuru ni jasipe kuru. Kuru woilu beɛ ye don fendamirafen saninnamanilu rɔ, kuru kelen fendamirafen kelen.

21 Kabakuru beɛ ladennin ye ke tan ni fila ri, ka a ben Isirayelikailu la kabilailu jate ma. Ii tɔɔilu ye sebe neɛ la kabakurunilu kan, kabakurun kelen tɔɔ kelen. Tɔɔilu ye sebe ikomin tɔɔ ye sebɛla ja men ma janɔɔ kan.

22 «Ai ye julɔ saninnaman fila ladan, menilu ri bila sisirɔ bɔrɔni la. Ai ye ii ladan sanin jerɛwolo la, ka ii mɔrɔmɔrɔ ikomin julukise ye mɔrɔmɔrɔla ja men ma.

23 Ai ye koyina saninnaman fila ladan, ka ii sidi sisirɔ bɔrɔni sanfe tonkon fila la.

24 Ai ye julɔ saninnaman woilu kunilu don koyina kelen kelenna rɔ sisirɔ bɔrɔni tonkon fila la,

25 ka ii kun gberɛilu don fendamirafenilu la, ni a ye kanbankun julɔ fila la kɔkanbila durukini jefela rɔ.

26 Ai ye koyina saninnaman fila gberɛ ladan ka woilu sidi sisirɔ bɔrɔni kɔfe yɔrɔ la a duuma fan tonkon fila la.

27 Ai ye koyina saninnaman fila gberɛ ladan ka woilu sidi kɔkanbila durukini kanbankun julɔ fila jefela rɔ. Ai ye ii sidi julɔ woilu ju kɔrɔ kara diya dafɛ tesidilan kan do.

28 Ai ye sisirɔ bɔrɔni koyinailu ni kɔkanbila durukini koyinailu bila i jɔɔn ma julɔjala bule la, sa sisirɔ bɔrɔni ri to a nɔ rɔ kɔkanbila durukini kan tesidilan kan do.

29 «Haruna wa ke donna yɔrɔ seniman kondɔ tuma tuma, ko latee sisirɔ bɔrɔni ri ke a sɔn kan. Isirayeli denceilu tɔɔ sebɛni kuruilu kan bɔrɔni wo kan. Tɔɔ woilu ri ke hankilibilafen di nde Allabatala jakɔrɔ kadawu.

30 I ye Urima ni Tumima bila sisirɔ bɔrɔni kondɔ, sa ii ri ke Haruna jusu kan a don tuma Allabatala jakɔrɔ yɔrɔ seniman kondɔ. Urima ni Tumima ye n kiti jinin fenilu le ri Isirayelikailu bolo. Haruna wa na a lɔ Allabatala jakɔrɔ tuma tuma yɔrɔ seniman kondɔ, fo woilu ye ke a sɔn kan.»

Alla sarakalaselailu la faanin tɔilu

31 «Awa, Haruna ri kɔkanbila durukini bila durukiba men kan, ai ye wo beɛ ladan faanin buleman na.

32 Ai ye kun don woo bɔ a temala rɔ, ka faanin gbiliman kara woo laminin dɔ ka a ke dagbolo ri, sa durukiba kana fara.

³³ Ai ye kerenati jiridenilu sawura ta kari buleman ni kari wulenman nalagbe ni kari wulenman kadi kadi la durukiba sen korolailu dagbolo muume kan. Ai ye talan dennin saninnamanilu bila bila jiridenilu sawura tema.

³⁴ Talan dennin saninnaman kelen ye tuun kerenati jiriden sawura kelen kelenna bee la dagbolo muume kan.

³⁵ Haruna wa wuli n na sarakalasele baara kela, fo a ye durukiba wo bila a kan na. A don tuma ni a bo tuma yoro seniman kondob nde Allabatata jakoro, talan menilu ye durukiba dagbolo la, woilu mankan di bo. Wo ja ma, Haruna ti nala faala.

³⁶ «Ai ye saninfede do ladan sanin jerewolo la, ka sebeli do ke a ka a fo ko: «A bilani a dan na Allabatata ye.» Ai ye wo sebe ikomin sebeli ye kela tob jano kan ja men ma.

³⁷ I ye saninfede wo sidi bitiran jefela ro julu buleman na.

³⁸ Wo le ro, Haruna wa don yoro seniman kondob tuma tuma nde Allabatata jakoro, saninfede wo ri ke a tin na. Wo ri a yiraka ko Haruna ye a lala Isirayelikailu la kojuuilu kunko la, ii ka menilu ke ii la sarakailu bo tuma. Ikomin saninfede ni a sebeli wo ri ke Haruna tin na, n di son Isirayelikailu la sarakailu ro.

³⁹ «Ai ye duruki korobila ni bitiran raben faaningbe juma la. Men kusan faanin soala, wo ye tesidilan dabən ka a so ka a ja.

⁴⁰ Ai ye duruki korobila ni tesidilan ni fula jumailu ladan Haruna denceilu ye, menilu ri bonya di ii ma.

⁴¹ I ye faanin woilu bila i korobe Haruna ni a denceilu kan na ka tulu mun ii kun na, ka ii lasii n na sarakalasele baara la. I ri ii bila a dan na ten sa ii ri n na sarakalasele baara ke.

⁴² Ai ye kurusi kurunniilu ladan ii ye faaningbe la. Kurusi woilu ye bo ii soro ro ka na dan ii woro ro. Ii ri woilu don ii la durukiilu korob sa ii ri ii jere sutura.

⁴³ Haruna ni a denceilu wa don n na faaninbon kondob, wala ii wa ii madon saraka janin diya la ka baara ke yoro seniman kondob, fo ii ye faanin woilu bila ii kan na. Ni wo te, ii ri jalaki ka sa. Sariya le wo ri, men ka kan ka latelen Haruna ni a bansonilu bolo kadawu!»

29

Alla la sarakalaselailu lasii ko

¹ Allabatata ka a fo Musa ye ko: «I ka kan ka Haruna ni a denceilu bila a dan na ja men ma n na sarakalasele baara ke kanma, ale le jin. I ye tora bulan kelen mira, a ni saaji fila, fee te menilu la.

² I ye farinin muun juma ta, ka buru laben a la a ni katob ni deba, leben ti men na, ka tulu mun a ma.

³ I ye woilu bee bila see kelen kondob. I wa na tora ni saaji fila ri ii kannate diya, i ye na see wo fanan di.

⁴ «I ye Haruna ni a denceilu lana n na faaninbon da la, ka ii ko ji la.

⁵ Wo wa ke, i ye duruki korobila ni durukiba bila Haruna kan na, a ni kokanbila durukini ni sisiro boroni, ka ban ka kokanbila durukini sidi a ma tesidilan na, jesedanna kusan ka men nadan.

⁶ I ye bitiran ke Haruna kun na, ka kunti-iyi toomasere seniman sidi bitiran kan.

⁷ I ye suwandili tulu mun a kun na ka a bila a dan na n na baara kanma.

⁸ Wo wa ke, i ri Haruna denceilu lana ka duruki korobila bila ii kan na.

⁹ I ye ii tesidi tesidilanilu la, ka ban ka bitiran ke ii kun na. N na sarakalasele baara ri ke Haruna ni a bansonilu ta ri kadawu. Sariya rabilabali le wo ri. Wo wa ke, i ri Haruna ni a denceilu bila a dan na baara wo kanma.

¹⁰ «I ye tora lana n na faaninbon da la. Haruna ni a denceilu ye ii boloilu la a kun kan.

¹¹ I ye tora kannate nde Allabatata jakoro n na faaninbon da la ye.

¹² I ye i bolo koyini su tora jeli ro ka a mun saraka janin diya tonkon kereilu la, ka a jeli toilu bee labon saraka janin diya ju fe.

¹³ Wo wa ke, ken men ye tora kondob ro, i ye wo bee ta, a ni biye fan juma ni korokudu fila ni woilu kenilu bee. I ye wo bee la saraka janin diya kan ka ii janin ka ke buuri ri.

¹⁴ Koni i ye tora sobo ni a gbolo ni a noo bee janin ta ro jama daa make diya kofe. Wo le ri ke saraka ri, men di n sarakalaselailu la julumunilu labe.

¹⁵ «I ye saaji fila wo kelen mira. Haruna ni a denceilu ye ii bolo la wo kun kan.

¹⁶ I ye saaji kannate ka a jeli ta ka a sadisadi saraka janin diya fan bee kan.

¹⁷ I ye saaji boso ka a teete. I ye a kondofenilu ni a senilu rako, ka woilu bila sobo kurunkurun ni kunkolo kan.

¹⁸ I ye saaji bu bee janin saraka janin diya kan saraka janinta la. Saraka janinta le a ri, men di bo nde Allabatata ye ka a janin ta la. Wo suma duman n ye.

¹⁹ «Wo wa ke, i ye saaji filana ta. Haruna ni a denceilu ye ii boloilu la a kun na.

²⁰ I ye a kannate ka a jeli do ta ka wo mun Haruna ni a denceilu bolokinin tolo nun na, ka do fanan mun ii bolokinin bolo kunkuruba kan, a ni ii bolokinin sen kunkuruba. I ye jeli to sadisadi saraka janin diya fan bee kan.

²¹ Jeli men sadisadini saraka janin diya kan, i ye wo do ta, ka suwandili tulu do fanan ta ka woilu sadisadi Haruna ni a denceilu kan, a ni ii la faaninilu bee kan. Wo

le ro, Haruna ni a denceilu ni ii la faaninilu ri bila a dan na ka ke fen seniman di.

²² «Saaji filana wo ye saraka ri, men ye bola ka Haruna ni a denceilu bila ii dan na n na baara kanma. Wo ro, i ye saaji ken ta, a ni a ko ni a jusu fan juma ni a korokudu fila bee ni ken men ye woilu lamininna ni ken men ye konoro nooilu laminin bee ro. I ye bolokinma woro fanan ta.

²³ I ye buru fununbali kelen ni buru kelen men dabenni tulu la ni burunin kelen ta see kondo, men bilani nde Allabatala jakoro.

²⁴ I ye fen woilu bee don Haruna ni a denceilu bolo, ko ii ye woilu layele nde Allabatala jakoro ka a yiraka ko ii ye a bee dila n ma.

²⁵ Wo wa ke, i ye fen woilu bo ii bolo ka woilu bila saraka janin diya kan ka ii janin. Sarakailu le ii ri, menilu ri bo nde Allabatala ye ka janin ta la. Wo suma duman n ye.

²⁶ «I ye Haruna lasii saaji sisi layele Allabatala jakoro, ka a yiraka ko i ye a bee dila nde Allabatala ma. Sisi wo ye ile niyoro le ri.

²⁷ N sarakalase la lasii saaji sisi ni a woro menilu korotara n jakoro, ko woilu bilani a dan na ka ke n ta ri. Ko Haruna ni a denceilu niyoro le woilu ri.

²⁸ Isirayelikailu wa jususuma saraka bo tuma tuma, ii ye niimafen wo sisi ni a woro di nde Allabatala ma. Woilu ri ke Haruna ni a bonsonilu niyoro ri.

²⁹ «Haruna la faanin seniman di ke a bonsonilu ta ri a sani ko ro. Suwandili tulu muntoko kela a norobila kan lon men ka wo bila a dan na n na baara ke kanma, a norobila wo ri Haruna la faanin wo bila a kan na.

³⁰ Haruna dence men wa bila a no ro n na sarakalase la baara la, wo wa don n na faaninbon na ka n na sarakalase la baara damira yoro seniman kondo, a ri faanin woilu bila a kan na tele woronwula koro.

³¹ «Nba, saaji men kera saraka ri ka Haruna ni a denceilu sii n na sarakalase la baara la, i ye wo sobo ta ka a tibi yoro seniman do ro.

³² Haruna ni a denceilu ri sobo wo don, a ni buru menilu ye see kondo. Ii ye woilu don n na faaninbon da la.

³³ Saraka woilu bora ka ii la julumunilu labe ka ii bila ii dan na ii lasii tuma n na sarakalase la baara la. Ii ye woilu don. Koni mao gbere si kana fen woilu don, baa fen woilu seniman.

³⁴ Ni sobo wo to siira haan soma da la, wala buru to, wo ye janin ka ke buuri ri. A kana a don, baa a seniman.

³⁵ «N ye menilu fola i ye, i ye woilu bee ke Haruna ni a denceilu ye ka ii bila n na sarakalase la baara ro. I ye wo bee ke lon lon tele woronwula koro.

³⁶ I ye tora kelen bo lon lon ka ke solonali saraka ri. I ri saraka janin diya seninya wo ja. Wo wa ke, i ri tulu mun a kan ka a bila a dan na ka ke n ta ri.

³⁷ I ye wo bee ke ten lon lon tele woronwula koro. Wo bolo ma, saraka janin diya wo ri ke fen seniman ba ri. Fen fen wa a maa a la, wo fanan di ke fen seniman di.»

Saraka menilu ka kan ka bo lon lon

³⁸ «Ai ye san kelen saa bulan fila ba saraka janin diya kan lon lon kadawu.

³⁹ Ai ye saa bulan kelen bo soma, ka kelen bo wura fe.

⁴⁰ Ai ye farinin juma kilo sawa ni olikiye susunin tulu litiri kelen ta ka woilu jaamin jooon na, ka wo bo saa bulan fe soma. Ai ye resenji litiri kelen ni tala labon, ka wo fanan ke saraka ri.

⁴¹ Ai ye saa bulan filana bo wura fe, ka farinin ni olikiye tulu ni resenji la a kan ikomin soma ta. Saraka janinta le a ri, men di bo nde Allabatala ye ka janin ta la ka ke buuri ri. Wo suma duman n ye.

⁴² Ai ni ai bonsonilu ye saraka janinta woilu bo tuma bee. Ai ye ii bo nde Allabatala jakoro kumben faaninbon da la. N keto n na jama kumbenna ye le ka kuma i ye.

⁴³ N di Isirayelikailu kumben ye le. N nooro ri yoro wo bila a dan na ka ke n ta ri.

⁴⁴ N di n na faaninbon ni saraka janin diya bila a dan na ka ii ke n ta ri. N di Haruna ni a denceilu fanan bila ii dan na n na baara kanma, sa ii ri n na sarakalase la baara ke.

⁴⁵ N di n make Isirayelikailu tema ka ke ii Maari ri.

⁴⁶ Ii ri a lon ko nde le ii Maari Allabatala ri, men ka ii labo Misiran jamana ro sa n di n make ii tema. N ye ii Maari Allabatala le ri.»

30

Wusulanjanin saraka janin diya ko

¹ «Ai ye wusulanjanin saraka janin diya ladan kasiya jiri la.

² Wo fan naanin bee ye kanya, ka a janya ni a bonya bee ke nunkan ja kelen kelen di. A lo ye ke nunkan ja fila ri. Kere munu ja ye ke a tonkon naanin bee la, koni kereilu ni saraka janin diya bee ye ke fen kelen de ri.

³ Ai ye sanin jerewolo la a sanfe a ni a kerefe naanin yoro bee a ni a kereilu bee kan, ka da kirinkirin bee ke sanin di a fan naanin bee la.

⁴ Ai ye koyina saninnaman fila ladan da kirinkirin wo koro saraka janin diya fan fila fe, fan kelen koyina fila. Sarakabodiya ta gbelekeilu ri don koyina woilu ro, sa saraka janin diya ri se madonninna.

⁵ Ai ye gbelekeilu raben kasiya jiri la ka sanin la ii yoro bee kan.

6 Ai ye saraka janin diya wo sii tateefaenin jefefe. Teriya toomasere kankira ni a julumun kafari dalatuun ye tateefaenin wo kofe. Tuma tuma n keta i kunbenna yoro wo le ro.

7 «Haruna wa fitinailu raben sooma sooma, a ye wusulan sumaduman janin saraka janin diya wo kan.

8 A wa fitinailu lamelen wura wura, a ye wusulan sumaduman janin iko tuunni. Wusulan ye to janinna wo ja ma nde Allabatala jakoro tuma beee. Ai bonsonilu beee ye a ke ten haan ka wa kadawu.

9 Ai kana wusulan su ghere janin wusulanjanin saraka janin diya kan. Ai kana sarakaailu bo a kan, menilu ri janin ka ke buuri ri. Ai kana suman ke saraka ri ka a bo a kan. Ai kana resenji ke saraka ri ka wo labon a kan.

10 San san, kolofen men boni ka a ke solonali saraka ri, Haruna ye wo jeli ta ka a ke saraka janin diya kereilu kan. Haruna ri saraka janin diya seninya ten sija kelen san san. Ai bonsonilu ye a ke ten haan ka wa kadawu. Sarakabodiya wo bilani a dan na ka ke nde Allabatala ta ri. A seniman ba le.»

Jama ye kunkali wodi men bala

11 Allabatala ka a fo Musa ye iko tuunni ko: 12 «I wa too sebeli ke ka Isirayelikailu jate lon, ii kelen kelenna beee ye ii jee nii kunka wodi bo ka a di nde Allabatala ma, sa toroya kana ii saron too sebeli waati la.

13 Menilu too wa sebe, ii kelen kelenna beee ye wodigbe karamun woro bo. Karamun woro ye Allabatobonba sekeli* tala le. Wo ri ke niilifen di ka a di nde Allabatala ma. Yoro seniman jateli benni karamun tan ni fila le ma.

14 Maa menilu saron da san muwan bo, i ri woilu ni woilu koruilu beee too sebe. Woilu beee ye niilifen wo di nde Allabatala ma.

15 Ii wa karamun woro wo di nde Allabatala ma ka ke solonali fen ii ye, nanfulutii kana foyi la a ta kan, bolokolon kana foyi bo a ta la.

16 I wa solonali wodi wo saron Isirayelikailu la, i ri a ke n na faaninbon dabefen di. Wodi wo ri ke hankilibilafen di ka nde Allabatala hankili bila a la ko Isirayelikailu nii da kunka.»

Koli muran ba la ko

17 Allabatala ka a fo Musa ye ko:

18 «Ai ye koli muran ba sulaneelaman nadan koli kanma, ka a siifenju sulaneelaman fanan nadan. Ai ye a sii kunben faaninbon ni saraka janin diya tema, ka ji ke a kondoo.

19 Haruna ni a denceilu ye ii boloiilu ni ii senilu mako ji wo la.

20-21 Ii wa ke donna kunben faaninbon na tuma men na, ii ye ii boloiilu ni ii senilu ko ji woilu la sa ii kana faa. Ka a la wo kan, ii wa ke ii madonna saraka janin diya la tuma men na ka saraka janin ta la Allabatala ye, ii ye ii boloiilu ni ii senilu mako sa ii kana faa. Jamarili le wo ri Haruna ni a bonsonilu beee ma haan ka wa kadawu.»

Suwandili tulu ladan ja

22 Allabatala ka a fo Musa ye iko tuunni ko:

23-24 «I ye sumadiyalanilu beee ro juma doilu ta. I ye muri latikolon jilama kilo woro ta, a ni kaneli sumaduman kilo sawa, ni sinamone sumaduman kilo sawa, ni kase sumaduman kilo woro. Woilu beee ka kan ka ben yoro seniman na jateli ma. I ye olibiye tulu litiri naanin fanan ta.

25 Latikolon nadanna do ye woilu beee basan ka a ke suwandili tulu seniman di, men suma duman. Tulu wo ri ke fen seniman de ri, men ye kela fen wala maa kan ka wo bila a dan na.

26 I ye tulu wo ta ka dooni mun kunben faaninbon ni teriya toomasere kankira kan,

27 a ni tabali ni a muran, a ni fitinasiifen ni a muran beee, a ni wusulanjanin saraka janin diya,

28 a ni saraka janinta bo diya ni a muran beee, a ni koli muran ba ni a siifenju fanan.

29 I ri fen woilu bila a dan na ten, ka ii ke n ta ri fasayi. Ii ri ke fen senimanilu ri. Ni fen fen ka a maa woilu la, wo fanan di ke fen seniman di.

30 «I ye tulu dooni mun Haruna ni a denceilu kan ka ii bila a dan na n na baara kanma. Ii ri n na sarakalasele baara ke.

31 I ye a fo Isirayelikailu ye ko n na suwandili tulu le jin di. Ko a seniman haan ka wa kadawu.

32 Maa si kana a ta ka a fari mamun a la. Maa si kana fenilu ladan, menilu ri ke a su ri. A seniman de. Ai ye a jate fen seniman di.

33 Maa maa wa a joon nadan, wo tii ri gben a la jama tema. Maa maa wa tulu wo ke maa ghere kan, men te n sarakalasele ri, wo tii ri gben a la jama tema.»

Wusulan nadan ja

34 Allabatala ka a fo Musa ye ko: «Sumadiyalan menilu too ko sitaki ni onkile ni kalibanun, a ni wusulan sumaduman jerewolo, i ye wo ta ka a beee rakanya.

35 Sumaduman nadanna do ye woilu beee ni koo basan ka a ke wusulan jerewolo ri, men suma duman. Ai ye a jate fen seniman di, men bilani a dan na n na baara kanma.

36 I ye wusulan wo do ta ka a rasisi ka a ke muun di, ka a bila teriya toomasere kankira jefefe kunben faaninbon kondoo. N ye

* 30:13 Sekeli ye sumanni fen de ri men ja kelen ye benna karamun tan ni fila ma

i kunbenna ye le. Ai ye wusulan wo jate fen seniman ba ri.

³⁷ Ai kana sumadiyalan woilu ta ka wusulan do ladan ai jere ye, men ni jin bee ka kan. Ai ye a jate fen seniman ba ri, men ye Allabatala ta ri.

³⁸ Maa maa wa wusulan wo joon nadan sa a ri sewa wo sumaduman do, wo tii ri ghen a la jama tema.»

31

Bon lalailu la ko

¹ Allabatala ka a fo Musa ye ko:
² «N da Yahuda kabila Uri mamaren Besaleli, Huri dence konin, suwandi baara jin kanma.

³ N da n Nii lajii Besaleli ro. Wo ro, a hankili duman, a la lannin ka bon. A seni baara su bee kela.

⁴ A senin fen kenimantailu ladanna sanin na, a ni wodigbe la, a ni sulanee la.

⁵ A seni kabakurun kiseilu lesela, ka ii bila fendamirafenilu la. A seni jiri fanan lesela. A kusan baara su bee kela.

⁶ N da Ahisamaki dence Oholiyabu fanan suwandi ka a ke Besaleli demenba ri. Oholiyabu ye Daan kabila maa do le ri. N da famunyali di bololabaarala gberailu fanan ma n na baara kanma. Wo ro, n ka a fo i ye ko ai ye fen menilu ladan, ii ri se wo bee ladanna.

⁷ Ii ri se n na faaninbon nadanna, a ni teriya toomasere kankira a ni a julumun kafari dalatuun ni faaninbon muranilu bee.

⁸ Ii ri se tabali ni a muranilu bee ladanna, a ni fitinasiifen saninnaman jerewolo ni a muranilu bee, a ni wusulanjanin saraka janin diya.

⁹ Ii ri se saraka janin diya fanan nadanna, sarakailu ri janin men kan ka ke buuri ri. Ii ri saraka janin diya wo muranilu bee fanan nadan, a ni koli muran ba ni a siifenju.

¹⁰ Ii ye faanin kenji bailu fanan nadan, n sarakalase la Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu konin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka n na sarakalase la baara ke.

¹¹ Ii ri suwandili tulu ladan, a ni wusulan suma duman, men di janin yoro seniman kondo. Awa, ii ri fen woilu bee ladan ikomin n ka a jafai ye ja men ma.»

Njoro lon ko

¹² Allabatala ka a fo Musa ye ko:
¹³ «I ye a fo Isirayelikailu ye ko ii ye Njoro lonilu bee bonya, baa Njoro lon ye toomasere le ri kadawu ii ni nde tema. A ri a yiraka ii la ko Allabatala le nde le ri, men ye ii bilala a dan na ka ii ke n ta ri.

¹⁴ Ii ye Njoro lon bonya, baa lon seniman de wo ri ii bolo. Ni maa men ma son lon wo

bonyala fo ka baara do ke wo lon, ii ye a labo a badenmailu tema ka a faa.

¹⁵ Ii ye baara ke tele woro koro, koni tele waronwulana le Njoro lon de ri, men bilani a dan na Allabatala bonya kanma. Maa men wa baara su su ke Njoro lon kondo, ii ye wo faa.

¹⁶ Ii ni ii bonsonilu bee ka kan ka Njoro lon nabato ka a bonya, baa teriya banbali le kadawu.

¹⁷ Njoro lon ye toomasere le ri n ni Isirayelikailu tema kadawu, baa nde Allabatala le ka san ni duu dan tele woro koro, koni tele waronwulana lon, n ka baara lalo ka n daforo.»

¹⁸ Awa, Allabatala banda kumala Musa ye Sinayi koyinke kan tuma men na, a ka teriya toomasere walan kabalaman fila don Musa bolo, Alla jere ka sariyailu sebe menilu kan.

32

Nisiden bisiki saninnaman

¹ Awa, maa ilu ka a yen ko Musa ra men a ma jii ka bo koyinke kan, ii ka i joon naden Haruna kanma, ka a fo a ye ko: «I wuli, i ye batofenilu ladan an ye, men di lo an joro! An ma a lon men ka Musa saron, men ka a lo an joro ka an nabo Misiran.»

² Haruna ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa tolofen saninnamanilu ta, menilu ye ai musoilu ni ai denceilu ni ai denmusoilu toloilu la. Ai ye na woilu di n ma.»

³ Maa ilu bee ka ii la tolofen saninnamanilu bo ii toloilu la ka na woilu di Haruna ma.

⁴ Haruna ka tolofenilu mira, ka ii yelen ka leselifen do ta ka nisiden sawura ladan. Maa ilu ka a yen tuma men na, ii ka a fo ko: «Isirayelikailu, an na batofenilu le jin di, men ka an nabo Misiran.»

⁵ Haruna ka wo yen tuma men na, a ka saraka janin diya lo nisiden bisiki je ka a fo ko: «Sini ri ke sali ri ka Allabatala bato.»

⁶ Wo duu sa gbe, ii sorira ka saraka janintailu a ni jususuma sarakailu bo. Wo ko ro, ii ka ii sii ka doonnin ke ka ii min, ka ban ka ii lawuli ii lamaa kanma.

⁷ Wo ro, Allabatala ka a fo Musa ye ko: «I kaliya, i ye jii koyinke koro sisen, baa i la maa ilu ra julumun ba ke, jama men bora Misiran i bolo konin.

⁸ Ii ra bo sila kan jona, n ka men yiraka ii la. Ii ra nisiden sawura ladan sanin yelenni la, ka ii birin wo koro. Ii ra wo bato ka sarakailu bo a ye ka a fo ko: «Isirayelikailu, an na batofenilu le jin di, men ka an nabo Misiran.»

⁹ Allabatala ka a fo Musa ye ko: «N da jama wo yen. Ii ye maa kun gbelenilu le ri.

10 Sisen, i kana n nalo. N mənəni ii kanma kojuuya. N di ii halaki, ka ban ka jama ba bə ile rə.»

11 Musa ka a Maari Allabatata matara kosəbe ko: «Allabatata, i ka i la jama labo Misiran sebaya ba la, a ni fanka ba la. Nfenna i ri mənə ii kanma kojuuya?

12 Ni i ka ii halaki, Misirankailu ri a fə ko i ka an nabə ye sa i ri kojuu kə an na. Ko i tun ye a fə ka an nana koyinkə ma yərə rə ka an faa, ka an si latunun ka bə dunuɾa rə. I ye i la mənə masuma. I ye a fə ka kojuu ba mən kə i la məəilu la, i ye wo bila.

13 I ye i hankili to i la jənilu rə, an benbailu Iburahima ni Isiyaka ni Isirayeli kənin. I ka i kali i jərə təə rə woilu ye ko i ri ii bənsənili siyaya ikomin sankolo loloilu. Ko i ri jamana di ii bənsən woilu ma ka a kə ii cə ri kadawu.»

14 Allabatata ka masilannikan mən fə ko a ri a la jama halaki, a ka wo to ye.

15 Musa jira ka bə koyinkə kan. Teriya təəmasere walan kabalaman fila ye a bolo, Alla la sariya sebeni menilu kan. Sariya woilu sebeni walanilu jəfela kan, a ni ii kəfela.

16 Walanilu tərə Alla la baara nə le ri. Sebeli mən tərə ye ii kan, wo tərə Allabatata bolo nə le ri.

17 Awa, Josuwe ka jama mankan mən tuma mən na, a ka a fə Musa ye ko: «Kələ mankan ye daa make diya ye.»

18 Musa ka a fə ko: «Se sərənba kan tə wo ri, se sərənbalı fanan kan tə. Mən ye n tolo la, wo ye donkilila kan de ri.»

19 Musa seni daa make diya tuma mən na, a ka nisiden sawura wo yen, ka jama yen don kəla. A mənərə kojuuya, fəə ka walan kabalaman fila lafilı ka ii rakadikadi koyinkə kərə.

20 Ii tun ka nisiden sawura mən nadan, Musa ka wo ta ka a bila ta rə ka a janin, ka ban ka a muumuu. A ka muun wo kə ji rə ka ji wo di jama ma ko ii ye a min.

21 Musa ka a fə Haruna ye ko: «Jama ka nfen kə i la fəə i ka ii bila julumun ba rə ten?»

22 Haruna ka a fə ko: «N fa, i kana mənə. I jərə ka a lən ko julumun kə duman ba le məə jənilu ye.

23 Ii ka a fə n ye ko: «I ye batofenilu ladan an ye, mən di lə an jərə. Ka a masərən, an ma a lən mən keni wo cəə Musa la mən ka an labo Misiran.»

24 Wo rə, n ka a fə ii ye ko sanin ye məə məə bolo, ko woilu ye a labo. Nba, ii ka woilu labo ka a di n ma. N ka a ta ka a bila ta rə. Nisiden sawura jən bəra a rə!»

25 Musa ka a yen ko Haruna ka məəilu to ii jərə diyanan ko kəla. Ko wo le kosən, ii juuilu ra ii jate mayələfen di.

26 Musa wara a bə daa make diya donda la. A ka a kan nabə ko: «Məə mənılu ye Allabatata fə, wo bəə ye na yan.» Lebi bənsənılu bəə wara ii lə a laminin də.

27 A ka a fə ii ye ko: «Isirayelikailu Maari Allabatata ka a fə ko cəsilu bəə ye ii la fanmuru ta ka daa make diya yərə bəə rataa-mataama. Ii ye tamin məəilu sii diya bəə la, ka ii badenma cəsilu faa, a ni ii dujəənilu ni ii siijəəoilu.»

28 Musa ka mən fə, Lebi bənsənılu ka wo bəə kə. Məə waa sawa jəən faara Isirayelikailu rə wo lon kelen.

29 Wo kə rə, Musa ka a fə Lebi bənsənılu ye ko: «Bi, ai ra bila a dan na Allabatata la baara kanma, baa ai ma ai ban wulıla ai denceilu ni ai badenma cəsilu kanma. Allabatata ra baraka don ai la ko rə bi.»

30 Wo duu sa gbə Musa ka a fə jama ye ko: «Ai ra julumun ba kə. Sisen, n di yələ koyinkə la ka wa Allabatata kənben. Tumadə n di kafarılı kə ai ye ten ai julumunılu la ko kosən.»

31 Musa yələra koyinkə kan ka wa Allabatata labən, ka a fə a ye ko: «Aa, Allabatata. Jama jın ka julumun ba le kə de. Ii ka batofenilu saninnaman nadan.

32 Sisen, n ye i madiyala, i ye yafa ii ma. Ni i ma sən wo ma, i ye n təə bə ila kitabı kəndə, i ka mən sebə.»

33 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «Məə mənılu ka julumun kə n na, n ye woilu le təə bəla n na kitabı kəndə.

34 I ye wa sisen. N ka yərə mən ko fə i ye, i ye lə jama jərə ka wa ii ri ye. N na mələka ri wa i jəfə, kəni n na waati wa se, n di n hake bə ii rə ii la julumun ko kosən.»

35 Nba, Allabatata ka a hake bə jama rə ka a masərən ii le ka a fə Haruna ye ko a ye nisiden sawura wo ladan ii ye.

33

Isirayelikailu bilara sila kan

1 Allabatata ka a fə Musa ye ko: «I ye wuli ka bə yan, i ni jama mən nara i bolo ka bə Misiran. N ka n kali Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye ko n di jamana mən di ii bənsənılu ma, i ye wa ye.

2 N di n na mələka lawa ai jəfə. N di Kanaankailu gbən ka ii labo jamana wo kəndə, ka Amərıkailu fanan gbən, a ni Hetikailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

3 Ai ye wuli ka wa ye. Damununta duman ye bəla jamana wo rə a jə jərə jərə ma, li ni nənə a bəə ye bəla ye. N kənın ti nala wala ai fə, sa n kana ai halaki sila la, baa ai ye məə kun gbələnilu le ri.»

4 Məəilu ka kunnagboya kuma wo mən tuma mən na, ii jusukasira. Məə si ma sən masidifenılu bilala a ma,

5 baa Allabatata tun ka a fo Musa ye ko: «I ye a fo Isirayelikailu ye ko ii ye moo kun gbelenilu le ri. Ko ni n wara ii fe hali waati kuru jin kelen korɔ, n di ii halaki. Ko ii ye ii la masidifenilu bee bo ii ma sisen. Ko wo ko ro, ko n ka kan ka ii mira ja men ma, n di wo latee.»

6 Isirayelikailu bo men keni Horebu koyinke kan, ii ka ii la masidifenilu bo ii ma.

Alla Kunben Diya Faaninbon daomanni

7 Nba, Musa tere ye faaninbon do tala ka wa a lo kakan, ka a yoro mataa daa make diya la. A ka a fo wo ma ko Alla kunben faaninbon. Moo moo tere ye a fe ka ii la kunko yiraka Allabatata la, woilu tere ye bola ka wa Alla Kunben Diya Faaninbon na daa make diya kakan.

8 Musa tun wa ke wala faaninbon wo la tuma tuma, mooilu bee ri i wuli ka i lo ii jere la faaninbon da la ka Musa watola ragbe fo a wa ban donna faaninbon na tuma men na.

9 Musa wa don faaninbon kondɔ tuma men na, sanfinnama ri jii ka a lo faaninbon da la. Allabatata ri kuma Musa ye.

10 Ni mooilu ka sanfinnama wo lɔni yen faaninbon da la tuma men na, ii bee ri i lo ii la faaninbon da la, ka ban ka i jakoro ben duu ma ka Alla bato.

11 Allabatata tun di kuma Musa ye ja ni ja ikomin moe ye kumala a teri ye ja men ma. Wo ko ro, Musa ri a kose daa make diya. Koni a la demenba Josuwe tora faaninbon kondɔ ye. Josuwe tere ye kanberen de ri. A fa tao ko Nun.

Allabatata ka a fo ko a ri to a la jama fe

12 Musa ka a fo Allabatata ye ko: «A ragbe, ile le ka a fo n ye ko: «Na jama jin di», koni i keto men lala n fe ka n demen, i ma wo tii fo n ye. I ka a fo ko: «N ka i tao lon», a ni, «I la ko duman n ye.»

13 Ni n da i la hina saron, i son i ye i la silailu yiraka n na kosa n ye i lon ka to i la hina saronna. Jama jin fanan jate ko i la jama le ai ri.»

14 Allabatata ka a fo ko: «N nooro ri wa i fe ka i rafjɔ.»

15 Musa ka a fo a ye ko: «Ni i jere te wala an kofe, i kana a fo an ye ko an ye bo yan.

16 Ni i ma wa an kofe, moe si te a lon ko n na ko ni i la jama la ko duman i ye. Ni i ma wa an kofe, foyi te andeilu faranfaasi duukolo kan siya toilu ma.»

17 Allabatata ka a fo Musa ye ko: «I ka men tara, n di wo ke, baa ila ko duman n ye. N da i tao lon.»

18 Musa ka a fo ko: «Awa, i la nooro yiraka n na.»

19 Allabatata ka a fo ko: «N di tamin i jakoro ka n na jumaya yiraka i la, ka n tao fo i ye ko Allabatata. N ye a fe ka jumaya ke

moe men ye, n di jumaya ke wo ye. N ye a fe ka hina moe men na, n di hina wo la.

20 Koni i ti se n jakoro la yenna, baa moe si ti se n jakoro la yenna ka a to jenenmaya ro.

21 Yoro do ye n torofe yan. I ri se i lala farakolo kan ye.

22 N na nooro wa ke taminna tuma men na, n di i don farakolo falan kondɔ ka n bolo birin i kun na fao n wa ban taminna.

23 Wo ko ro, n di n bolo bo ye, i ri n ko yen. Koni moe ti nala n jakoro la yenna.»

34

Walan kabalaman kurailu la ko

1 Allabatata ka a fo Musa ye ko: «I ye walan kabalaman fila lese ka ii ke ikomin folomantailu, i ka menilu rakadikadi. Kuma menilu sebɛni tere walan folomantailu kan, n di woilu sebe walan kurailu fanan kan.

2 I ye i jere saba sisen sini sooma. Ni duusa gbera, i ye yele Sinayi koyinke kun na ka i lo n jakoro ye.

3 Moo si kana yele ka na i kofe. Moo si kana a madon koyinke yoro si la fanan. Hali saailu ni bailu ni nisiilu fanan kana tamin koyinke korɔ.»

4 Nba, Musa ka walan kabalaman fila lese ka woilu ke ikomin folomantailu. Sooma jona, a sorira ka yele Sinayi koyinke kan ikomin Allabatata ka a fo a ye ja men ma. Walan fila wo tere ye a bolo.

5 Allabatata jiira sanfinnama do, ka na i lo Musa torofe ye, ka a jere tao fo ko Allabatata.

6 Allabatata taminda a jakoro ka a fo ko: «Allabatata ye Allabatata le ri. N ye Alla le ri, men ye kininkinin tii ri, men fanan ye jumaya kela mooilu ye. N te manela jona. N na kaninteya ni n na kankelentiya ka bon.

7 N ye n na kaninteya yirakala n na mooilu la haan ii bonson faroke waailu. N ye telenbaliya ni murunti ni kojuu yafala mooilu ma. Koni n te kojuu kelaba jalakibali to ye. N ye failu la julumun hake bola ii denilu le ro, a ni ii mamarenilu ro, a ni ii tolimirailu ro, a ni woilu fanan denilu ro.»

8 Musa ka a jakoro ben duu ma i korɔ ka Alla bato.

9 A ka a fo ko: «Maari Alla, ni n na ko duman i ye, n ye i madiyahala i ye wa an kofe. N ka a lon ko moe kun gbelenilu le jinilu ri. Koni n ye i madiyahala, i ye an na telenbaliya koilu ni an na julumunilu kafari, ka an mira ikomin i la jama.»

Allabatata ka teriya sidi kokura

10 Allabatata ka a fo ko: «A ragbe, n ye teriya sidila ai ma. N di kabannakoilu ke i la jama bee jana, menilu joon ma ke folo dunuya yoro si ro, menilu joon ma ke folo siya gberailu si tema. I laminin mooilu bee ri n na kewali makabanibailu yen, n keto menilu kela ka fara ile la.

11 N ye mən fəla i ye bi, i ye woilu mira ka a latelen. N di Amərıkaılı gben ai ne, a ni Kanaankailu ni Hetikailu ni Peresikailu ni Hifkailu ni Jebusikailu.

12 Ai ye a ke koɾnuma. Ai kana teriya si don ai ni jamana wo mɔɔılı tɛma, sani a ri ke ikomin ai ra mira miralifen na.

13 Ai ye ii la saraka bɔ diyailu te, ka ii la kaba laloni batotailu rakadikadi, ka ii la Asera lokudun tɛɛ.

14 Ai kana batofen gberɛ si bato, baa Allabatata le nde ri, mən tɛ sɔn mɔɔılı ye fen gberɛ bato. N tɔɔ ko Alla keleyatɔ.

15 Ai ye a ke koɾnuma. Ai kana teriya don ai ni jamana wo mɔɔılı tɛma. Ni wo kera, ii wa ii madon ii la natala ii jusu rɔ ii la batofenılı la ka saraka bɔ woilu ye, ii ri ai kili. Wo rɔ, ai ri wa ii la sarakailu do dɔɔn.

16 Ni ai ka duɾɔɔnya don ai ni ii tɛma, ai ri ii denmusoılı furu ka ii di ai denceılı ma. Denmusoılı wo wa ii madon ii la natala ii jusu rɔ ii la batofenılı la, ii ri ai denceılı manɛn, ka a ke sababu ri woilu fanan di batofen woilu bato.

17 «Ai kana nɛɛ yelen ka batofen nadan.

18 «Ai ye Buru Fununbali Sali ke. Ni a waati lateɛni sera Abibu karo la, ai ye buru fununbali dɔɔn tele wɔrɔnwula korɔ ikomin n ka a fɔ ai ye na mən ma, baa ai bɔra Misiran Abibu karo wo le la.

19 «Den fɔɔılı bɛɛ ye n ta le ri, hali ai la kolofen bonbailu ni ai la kolofen mɛsɛnılı den fɔɔ cɛmanılı.

20 Kɔni ni faliden fɔɔ le, ai ye saaden wala badenni di n ma wo nɔ rɔ ka wo kunka. Ni ai ma a kunka ten, fo ai ye a kan kadi ka a faa. Ai ye ai dence fɔɔılı bɛɛ kunka.

«Mɔɔ si kana na n bato diya ni niilifen ma na ai bolo.

21 Ai ye baara ke tele wɔrɔ kɔrɔ, kɔni tele wɔrɔnwulana lon, ai ye baara lalɔ ka i ɲɔɲɔ. Hali sɛnɛke waati ni sumanka waati, ni tele wɔrɔnwulana lon sera, ai ye baara lalɔ ka i ɲɔɲɔ.

22 «Ai ri Lɔɔkun Sali ke san san. Wo tuma, ai ra bile tɔnsɔn mɛnılı fɔɔ ka, ai ri woilu ke saraka ri. Ai wa ban sɛnɛ baarala san san ka suman nadon, ai ye Suman Nadon Sali ke.

23 San san ai la cɛɛılı bɛɛ ye na n ɲakɔrɔ sɲa sawa ka n bato, nde mən ye Isirayelikailu Maari Allabatata ri.

24 N di siyailu gben ka a mabɔ ai ne ka do kafu ai la jamana la bonya ma. San san, ai wa ke wala ai Maari Allabatata ɲakɔrɔ ka a bato sɲa sawa, n tɛ sɔn mɔɔ si ye a nata la ai la jamana kan ka a mira ai kɔ.

25 «Ai wa kolofen bɔ ka a ke n ye saraka ri, ai kana wo jeli ni buru la a ɲɔɔn kan ka a di n ma, lɛben ye buru mən dɔ. Ai wa kolofen bɔ ka a ke Taminkunna Sali saraka ri, ai kana sɔn wo sobo tɔ ye su si.

26 «San san ai wa suman kura fɔɔ mɛnılı ka, ai ye na wo ɲuma ɲumailu ri ai Maari Allabatata la bon na.

«Ai kana badenni tibi a na nɔnɔ la.»

27 Allabatata ka a fɔ Musa ye ikɔ tuunni ko: «I ye kuma ɲinılı sebe, baa n da teriya sidi nde ni ile tɛma, a ni nde ni Isirayelikailu bɛɛ tɛma, ka a ben kuma woilu le ma.»

28 Musa ka tele binaanin ni su binaanin ke Allabatata tɔrɔfɛ ye. A ma dɔɔnnin ke. A ma ji min. A ka Allabatata la teriya kumailu sebe walan kabalamanılı kan, Allabatata la sariya tan kɔnin.

Musa jiira ka bɔ koyinke kan

29 Musa jiira ka bɔ Sinayi koyinke kan. Teriya tɔmasere walan kabalaman fila ye a bolo, Allabatata la sariya sebeni mɛnılı kan. A ɲakɔrɔla tɛɛ ye mɛlɛnmɛlɛnna ka a masɔrɔn a ni Allabatata kumara i ɲɔɔn fɛ. Kɔni Musa ma wo lon.

30 Haruna ni Isirayelikailu bɛɛ ka Musa yen tuma mən na, ii ka a yen a ɲakɔrɔla ye mɛlɛnmɛlɛnna. Ii ma sɔn i madonna a la, baa ii silanni.

31 Kɔni Musa ka ii kili. Awa Haruna ni jama kuntuılı bɛɛ nara a tɛɛn, wo rɔ Musa kumara ii ye.

32 Wo kɔ rɔ, Isirayelikailu bɛɛ ka i madon a la. Allabatata tun ka Musa jamari mɛnılı la Sinayi koyinke kan, Musa ka wo bɛɛ fɔ ii ye.

33 Musa ban kɔ rɔ kumala ii ye, a ka faanin birin a ɲakɔrɔ da la.

34 Ka a ta waati wo ma, ni Musa donda Allabatata ɲakɔrɔ kuma diya, a ri faanin wo bɔ a ɲakɔrɔla la haan a wa bɔ tuma mən na. Ni a baka ye tuma mən na, Allabatata tun ka a jamari ko ko la, a ri wo fɔ Isirayelikailu ye.

35 Isirayelikailu ri a yen ko Musa ɲakɔrɔla ye mɛlɛnmɛlɛnna. Wo kɔ rɔ, Musa ri faanin wo birin a ɲakɔrɔla la ikɔ tuunni, haan a wa don ikɔ tuun Allabatata kan ka kumajɔɔnya.

35

ɲɔɲɔ lon ko

1 Musa ka Isirayelikailu jama bɛɛ laden ka a fɔ ii ye ko: «Allabatata ka jamarılı mɛnılı di ai ma, ko ai ye woilu ke, ii le ɲin.

2 Ai ye baara ke tele wɔrɔ kɔrɔ, kɔni tele wɔrɔnwulana lon ye ke ai ye lon sɛniman di. ɲɔɲɔ lon de wo ri, mən bilani a dan na Allabatata bonya kanma. Ni mɔɔ mən ka baara ke wo lon, ai ye wo tii faa.

3 Hali ka ta laden ai la bon do kɔndɔ ɲɔɲɔ lon, ai kana wo ke.»

Mɔɔılı ka kan ka niilifen mɛnılı di Alla daa make faaninbon lɔ kanma

4 Musa ka a fɔ Isirayelikailu jama bɛɛ ye ko: «Allabatata ka jamari ko:

5 «ai ye fen doılı bɔ ai bolofenılı rɔ ka woilu ke niilifenılı ri ka ii di Allabatata ma.

Moo menilu ri sön wo ma, ii beε ye na niilifen di. Ii ye na sanin di, a ni wodigbe ni sulaneε

⁶ ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbe juma. Ii ye na baa siilu fanan di,

⁷ a ni saaji gbolo kolonin wulenman ni gbolo kolonin juma su gberεilu ni kasiya jiri.

⁸ Ii ye na olibiye tulu ri, men di ke fitinailu rō. Ii ye na sumadiyalanilu fanan di, menilu di ke wusulan ni suwandili tulu rō.

⁹ Kabakuru men too ko onikisi, ii ye na wo ri, a ni kabakurun ragbelen gberεilu, ka woilu kara Allabatala la sarakalase la kakanbila durukini kakan, a ni a la sisiro boroni kakan.

¹⁰ Menilu kusan bolo la baarala, ii ye na ka fenilu raben, Allabatala ka menilu beε ko fo.

¹¹ Ii ri Alla daa make faaninbon nadan, a ni a faaninbon wo kunnabirin. Ii ri Alla daa make faaninbon fendamirafenilu fanan nadan, a ni a damira jiriilu ni a kankan gbelekeilu ni a samasenilu ni a siifenjuilu.

¹² Ii ri teriya toomasere kankira fanan nadan, a ni a gbelekeilu ni a dalatuun ni bon tateεfaanin, kankira ri sii men koma.

¹³ Ii ri tabali fanan nadan, a ni a gbelekeilu ni a muranilu beε. Ii ri saraka buru fanan daben, men di bila tabali kan, men di too Allabatala jakoro tuma beε.

¹⁴ Ii ri fitinasiifen ni a muranilu beε ladan, a ni a fitinailu ni fitina tulu.

¹⁵ Ii ri wusulanjanin saraka janin diya ni a gbelekeilu ladan, a ni wusulan suma duman ni suwandili tulu. Ii ri faanin fanan nadan, men di dun faaninbon donda la.

¹⁶ Ii ri saraka janin diya ladan, sarakailu ri janin men kan ka ke buuri ri. Ii ri saraka janin diya wo sansan sulaneεlaman fanan nadan, a ni saraka janin diya gbeleke ni a muranilu beε. Ii ri koli muran ba ladan, a ni a siifenju.

¹⁷ Ii ri lukondola laminin faanin fanan nadan, a ni woilu lo jiriilu ni jiriilu siifenilu, ka lukondola donda faanin fanan nadan.

¹⁸ Faaninbon ni a lukondola laminin faaninilu ri sidi bolō menilu la duu ma, ii ri woilu fanan nadan, a ni ii juluiilu.

¹⁹ Ii ri faanin kenpi bailu fanan nadan, n na sarakalase la Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu konin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka Alla la sarakalase la baara ke yoro seniman kondō.»

Isirayelikailu nara niilifenilu ri

²⁰ Isirayelikailu jama beε bora Musa jakoro ka wa.

²¹ A ko donda menilu jusu rō ka ii ke waninkejumatiiu ri, woilu beε nara niilifenilu ri Allabatala ma a daa make faaninbon

ni a kondofenilu beε baara kanma, a ni a sarakalaselailu la faanin senimanilu.

²² Cee waninkejumatiiu ni muso waninkejumatiiu beε nara fen saninnaman su beε ri. Ii nara masidifen saninnamanilu ri, a ni tololafen saninnamanilu ni bolo la koyina saninnamanilu ni kanna konon saninnamanilu. Ii beε nara niilifen saninnaman woilu ri ka ii korota Allabatala jakoro ka ii di a ma.

²³ Kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbe juma tere ye menilu bolo, woilu nara woilu ri, a ni baa siilu ni saaji gbolo kolonin wulenman ni gbolo kolonin juma gberεilu.

²⁴ Menilu beε tere ye a fe ka wodigbe wala sulaneε ke niilifen di, woilu nara woilu di Allabatala ma. Kasiya jiri tere ye menilu bolo, jiri men di Alla daa make faaninbon baara do ja konin, woilu nara woilu fanan di.

²⁵ Muso menilu kusan wurundili kela, ii beε ka kari ladan ten ka na woilu ri. Ii nara kari buleman di, a ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ni faanin juma.

²⁶ Muso menilu beε jusu sonda a ni menilu kusan baa si wurundila kosebe, woilu ka wo wurundi.

²⁷ Isirayelikailu la jemooilu nara onikisi kabakurunilu ni kabakurun ragbelen gberεilu ri, menilu ri kara kakanbila durukini ni sisiro boroni la.

²⁸ Ii nara tulu ni sumadiyalanilu fanan di. Tulu wo fan kelen di ke fitina tulu ri. A to fan kelen di ke suwandili tulu ri. Sumadiyalan woilu fan kelen kera suwandili tulu rō. A to fan kelen kera wusulan di.

²⁹ Isirayelika waninkejumatiiu beε nara ii la bonjerero niilifenilu ri Allabatala ma baara ke kanma, a tun ka baara men beε ko fo ii ye ka fara Musa la.

Besaleli ni Oholiyabu

³⁰ Musa ka a fo Isirayelikailu ye ko: «A ragbe. Allabatala ra Uri dence Besaleli suwandi. Yahuda kabila moo le ri. A benba ye Huri le ri, Uri fa konin.

³¹ Allabatala ra Besaleli lawasa Alla la Nii Seniman na. Wo rō, a hankili duman, a kusan, a la lonnin ka bon. A seni baara su beε kela.

³² A seni fen kenpiilu ladanna sanin na, a ni wodigbe la, a ni sulaneε la.

³³ A seni kabakurun kiseilu lesela, ka ii bila fendamirafenilu la. A seni jiri fanan lesela. A kusan bolo labaara su beε kela.

³⁴ Allabatala ra se di Besaleli ni Ahisamaki dence Oholiyabu ma ka mooilu karan sa woilu fanan di baara su woilu ke. Oholiyabu ye Daan kabila moo le ri.

35 A ka se di ii ma sa ii di se baara su bεε kela. Ii ye bololabaara juma kela. Ii ye kolənnailu le ri, mənīlu ye fen jətənnəmailu ni fen kənjiilu ladanna. Faanin səəlailu le ii ri, mənīlu ye faaningbe juma səəla kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la. Ii kusan jese danna fanan. Ka bolo la baara su bεε ke, ii seni wo la kosebe. Ka fen jətənnəmailu ni fen kənjiilu ladan, ii seni wo fanan na kosebe.

36

1 «Awa, Besaleli ni Oholiyabu ni məə mənīlu kusan bεε ri, woilu ye baara ke kopuma ka a bən Allabatala la kuma ma. Allabatala ra se ni famunyali di ii ma sa ii ri se Alla daa make faaninbon ni a kəndəfenīlu bεε ladanna.»

Məəilu nara niilifenīlu ri

2 Nba, Musa ka Besaleli ni Oholiyabu kili baara kanma a ni bolo labaaara la gbereilu Allabatala tun ka sebaya di məə mənīlu ma, mənīlu bεε sonda nala ka baara wo ke.

3 Isirayelikailu tun nara niilifen mənīlu di Musa ma Alla daa make faaninbon baara kanma, Musa ka fen woilu don baarakela woilu bolo baara kanma. Koni Isirayelikailu tora nala bənjereə niilifenīlu ri səəma səəma.

4 Wo kera sababu ri, baarakela kusan ba woilu mənīlu tere ye Alla daa make faaninbon baara kela, woilu ka ii la baara lalo.

5 Ii wara Musa tere ye ka a fə a ye ko: «Allabatala ka baara ko fə. An mako ye fen mənīlu la ka baara wo ke, məəilu ye nala woilu ri fəə ka a dan natamin.»

6 A kera ten, Musa ka kela lawa ii daa make diya yəə bεε rə ko məə si kana na niilifen di butun Alla daa make faaninbon baara kanma. Wo rə, jama ka niilifen di boloka,

7 baa niilifen mənīlu tun da di, woilu tun di se ka baara laban ka a tə to.

Alla daa make faaninbon di ladan ja mən ma

8 Mənīlu bεε kusan bolo labaara kela kosebe baarakelailu tēma, woilu ka Alla daa make faaninbon jere ladan faanin janya tan na. Faanin woilu tere faaningbe jumailu le ri, kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ye mənīlu la. Mən kusan faanin səəla kosebe, wo ka seruben sawurailu ta woilu kan.

9 Faanin tan woilu bεε kanyara. Ii janya kera nunkan ja muwan ni seyin di. Ii kəndə kera nunkan ja naanin le ri.

10 Ii ka faanin loolu kara i jəəən na, ka a tə loolu fanan kara i jəəən na.

11 Faanin loolu mən karani i jəəən na, ii ka tonilu bila wo faanin looluna dagbolo la. Ii ka wo jəəən ke faanin tə loolu fanan na,

mənīlu karani ii jəəən na. Ii ka ton woilu ladan kari buleman də,

12 ka ton biloolu biloolu bila faanin fila woilu dagbолоilu la, ka ii ja bən i jəəən ma.

13 Ii ka fendamirafenīlu saninnaman biloolu ladan, mənīlu ka ton fila fila mira ka faanin fila woilu tuun i jəəən na. Wo rə, faaninbon muume ka i jəəən mira ka ke fen kelen di.

14 Ii ka faanin janya tan ni kelen nadan baa si la, ka ii ke faaninbon kunnabirin di.

15 Faanin tan ni kelen woilu bεε kanyara. Ii janya kera nunkan ja bisawa ri. Ii kəndə kera nunkan ja naanin di.

16 Ii ka faanin loolu kara i jəəən na, ka faanin tə wəəəə kara i jəəən na.

17 Faanin loolu mənīlu karani i jəəən na, ii ka ton biloolu bila faanin wo looluna dagbolo la. Faanin tə wəəəə mənīlu fanan karani i jəəən na, ii ka ton biloolu bila wo wəəəəna dagbolo la.

18 Ii ka fendamirafenīlu sulanəelaman biloolu fanan nadan. Faanin fila woilu ri tuun i jəəən na woilu la, ka a ke fen kelen di.

19 Ii ka faaninbon kunnabirin nadan saaji gboloilu la, mənīlu tun da wulen, ka kunnabirin gbere fanan nadan gbolo kolonin jumailu la. Kunnabirin filana wo ri la saaji gbolo ta kan ka to a san fe.

20 Ii ka kasiya jiriilu ta ka faaninbon damira jiriilu ladan mənīlu laləə.

21 Woilu kelen kelenna bεε janya kera nunkan ja tan di. Ii bonya kera nunkan ja kelen ni tala ri.

22 Ii ka tēməla jiri fila bila jiri woilu tēma, ka tēməla jiri woilu jəbən i jəəən ma. Ii ka faaninbon damira jiriilu bεε ladan wo ja le ma.

23 Ii ka faaninbon damira jiri muwan nadan. Woilu laləə faaninbon tele kankan bolokinin fan fe.

24 Ii ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, mənīlu bilatə jiri woilu ju kəəə, jiri kelen siifenju fila, baa sen fila mənīlu ye jiriilu bεε la, woilu bεε dontə siifenju rə, sen kelen siifenju kelen.

25-26 Faaninbon damira jiri muwan mənīlu ri lalə faaninbon tele kankan bolomaran də, ii ka woilu ladan, ka siifenju wodigbelaman binaanin fanan nadan, jiri kelen siifenju fila.

27 Faaninbon damira jiri wəəəə mənīlu ri lalə faaninbon telebe rə, bon kəfela kənin, ii ka woilu ladan,

28 ka jiri fila fanan nadan, mənīlu laləə bon kəfela rə ka ke faaninbon tonkonilu ri.

29 Ii ka tonkon jiri fila jiniilu bεε ladan jiri fila fila la, mənīlu tansanni i jəəən ma duu ma ka bən i jəəən ma san fe. Jiri fila kunilu mirani i jəəən na koyina kelen na. Ii ka tonkon jiri fila bεε ladan ten.

³⁰ Wo rə, faaninbon damira jiri seyin di lala bon kəfe la muume rə. Siifanju wodigbelaman tan ni wəərə ri bila woilu kərə, jiri kelen siifanju fila.

³¹ Ii ka gbeleke kankantailu ladan kasiya jiri rə, menilu ri kankan faaninbon damira jiriilu kan ka woilu ramira. Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan kelen jiriilu kan.

³² Gbeleke loolu ri kankan faaninbon fan do damira jiriilu kan. Gbeleke loolu fanan di kankan faaninbon kəfe la damira jiriilu kan, bon telebe fan fe kənin.

³³ Kankan gbeleke menilu ri ke gbeleke loolu loolu woilu tema ta ri, ii ka woilu ladan sa ii ri bə faaninbon fan kelen tonkon do la ka wa se fan wo tonkon do ma.

³⁴ Ii ka sanin la faaninbon damira jiriilu kan ka jiri beε latunun, ka sanin la gbeleke kankantailu fanan kan ka jiri beε latunun. Ii ka koyina saninnamanilu ladan ka woilu ke faaninbon damira jiriilu la. Gbeleke kankantailu ri don woilu rə.

³⁵ Ii ka bon tateεfaanin nadan faaningbe puma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Men kusan faanin səla kosebe, wo ka seruben sawurailu ta a kan.

³⁶ Ii ka tateεfaanin dun samasen naanin nadan kasiya jiri la, ka sanin la woilu kan ka jiri beε latunun. Ii ka sələn saninnamanilu ke samasen woilu kan, ka samasen sii siifanju wodigbelaman naanin kan, jiri kelen siifanju kelen.

³⁷ Faanin men di dun faaninbon donda la, ii ka wo ladan faaningbe puma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Men kusan faanin səla, wo ka a sə ka a ja.

³⁸ Ii ka faanin dunjiri loolu ladan, ka sələnlu ke woilu la. Wo kə rə, ii ka sanin la jiri woilu kun na, a ni faanindun koyinailu kan, menilu tere ye jiriilu la, ka ban ka siifanju sulanelaman loolu ladan, jiri kelen siifanju kelen.

37

Kankira ladan ko

¹ Besaleli ka teriya təmasere kankira ladan kasiya jiri rə. A janya kera nunkan ja fila ni tala ri. A bonya kera nunkan ja kelen ni tala ri. A lə kera nunkan ja kelen ni tala ri.

² A ka sanin jerewolo la a kəndəla ni a kəkanna beε ma, ka a jiri beε latunun. A ka a da kirinkirin beε ke sanin di.

³ A ka koyina saninnaman naanin nadan, ka woilu kelen kelenna bila kankira sen naanin na. Wo rə, koyina fila bilara kankira fan kelen fe, a tə fila bilara a fan do fe.

⁴ A ka gbelekeilu raben kasiya jiri rə, ka sanin la woilu ma ka a jiri beε latunun.

⁵ A ka woilu don koyinailu rə teriya təmasere kankira fan fila beε rə, sa kankira ri se madonninna.

⁶ A ka julumun kafari dalatuun nadan sanin jerewolo la. A janya kera nunkan ja fila ni tala ri. A kəndə kera nunkan ja kelen ni tala ri.

⁷ A ka seruben bisiki kelen kelenna ladan datuun na kun fila ma. A ka woilu ladan sanin gbasinin də.

⁸ A ka seruben bisiki kelen nadan kankira datuun na kun kelen na, ka a tə kelen nadan datuun na kun do wo la. Seruben bisiki fila ni kankira datuun na beε kera fen kelen de ri.

⁹ Seruben bisiki fila jabenni i pəən na, ka ii ja ləni tə kankira datuun na rə. Ii kawailu layelera san ma, ka birin kankira datuun na kun na.

Tabali ladan ko

¹⁰ Besaleli ka tabali kelen nadan kasiya jiri rə. A janya kera nunkan ja fila ri, a kəndə kera nunkan ja kelen di, a lə kera nunkan ja kelen ni tala ri.

¹¹ A ka sanin jerewolo la tabali wo beε ma ka jiri beε latunun, ka a da kirinkirin beε ke sanin di.

¹² A ka ferenilu kankan tabali la tabali fan beε la. Feren woilu bonya benda bolo koyini naanin bonya ma. A ka a da kirinkirin beε ke sanin di feren woilu la.

¹³ A ka koyina naanin nadan sanin də, ka woilu kelen kelenna don tabali tonkon naanin na a sen kelen kelenna dafe.

¹⁴ A ka koyinailu lasudunya ferenilu la. Tabali ta gbelekeilu ri don koyina woilu rə sa tabali ri se madonninna.

¹⁵ A ka tabali ta gbelekeilu raben kasiya jiri rə, ka sanin la woilu ma ka a jiri beε latunun.

¹⁶ Muran menilu ri bila tabali kan, a ka woilu ladan sanin jerewolo la. Wo doilu keni ikomin pileti ni kalamailu ni jilafeilu ni daailu. Alla sarakalaselailu ri resenji ke muran woilu kəndə, ka a labən ka a ke niilifen di.

Fitinasiifen nadan ko

¹⁷ A ka fitinasiifen nadan sanin jerewolo gbasinin də. A kala ni a sen, a ni a fitinasi daaninilu ni a kuruilu ni a feren bisikilu beε kera fen kelen de ri.

¹⁸ Bolon wəərə bəra a kala rə. Bolon sawa kera bolokinin fe, bolon sawa kera bolomaran fe.

¹⁹ A ka daani sawa ladan bolon kelen kelenna beε la, ka woilu ke amande jiriden munu ja ri, beε ni a kuruilu, beε ni a ferenilu.

²⁰ A ka daani naanin nadan fitinasiifen kala la, ka woilu fanan ke amande jiriden munu ja ri, beε ni a kuruilu, beε ni a ferenilu.

²¹ A ka kuru kelen ke bolon fila fila fara yorɔ korɔ kala la. Fitinasiilan bolon wɔɔɔ bɛɛ kɛra ten.

²² Fitinasiilan ni a kuruilu ni a bolonilu bɛɛ ri ladan sanin jɛrɛwolo gbasinin dɔ. Wo bɛɛ kɛra fen kelen de ri.

²³ A ka fitina wɔɔɔnwula ladan, a ni a rabɔlanilu ni a buurigbe ke fenilu. A ka wo bɛɛ ladan sanin jɛrɛwolo la.

²⁴ A ka fitinasiifen ni a muranilu bɛɛ ladan sanin jɛrɛwolo kilo bisawa rɔ.

Wusulan janin saraka janin diya ladan ko

²⁵ A ka wusulanjanin saraka janin diya ladan kasiya jiri la. Wo fan naanin bɛɛ kanyara. A fan kelen kelen bɛɛ kɛra nunkan ja kelen di. A lɔ kɛra nunkan ja fila ri. Kere munu ja kɛra a tonkon naanin bɛɛ la, kɔni kereilu ni saraka janin diya bɛɛ tɛrɛ ye fen kelen de ri.

²⁶ A ka sanin jɛrɛwolo la a yorɔ bɛɛ kan, a sanfe yorɔ ni a kɛrɛfɛ yorɔilu a ni a kereilu bɛɛ. A ka a da kirinkirin bɛɛ ke sanin di a fan naanin bɛɛ la.

²⁷ A ka koyina saninnaman fila ladan da kirinkirin wo korɔ saraka janin diya fan fila fe, fan kelen koyina fila. Sarakabɔdiya ta gbelekeilu tɛrɛ ye donna koyina woilu rɔ, sa saraka janin diya ri se madonninna.

²⁸ A ka gbelekeilu rabɛn kasiya jiriilu la ka sanin la ii yorɔ bɛɛ kan.

²⁹ Besaleli ka wusulan sumaduman jɛrɛwolo ladan, ka suwandili tulu seniman fanan nadan. A ka woilu ladan ikomin latikɔlɔn nadanna ye latikɔlɔn nadan ja mɛn ma.

38

Sarakabɔdiya saraka janintailu ladan ko

¹ Awa, sarakailu ri janin saraka janin diya mɛn kan ka a ke buuri ri, Besaleli ka wo ladan kasiya jiri la. Sarakabɔdiya fan naanin bɛɛ kanyara. A fan kelen kelenna bɛɛ kɛra nunkan ja loolu ri. A lɔ kɛra nunkan ja sawa ri.

² A ka kere kelen kelenna ladan saraka janin diya tonkon naanin bɛɛ la. Sarakabɔdiya ni kereilu bɛɛ tɛrɛ ye fen kelen de ri. Besaleli ka sulanɛ la a yorɔ bɛɛ kan.

³ A ka buurigbe ke muranilu ladan, a ni buurigbe tafenilu ni jeli ke muranilu ni sobo sɔlanilu ni takise ke fenilu. A ka saraka janin diya muran woilu bɛɛ ladan sulanɛ la.

⁴ A ka sansan sulanɛɛɛɛ ladan, ka wo bila saraka janin diya kɔndɔ. A ka a bila da kirinkirin korɔ saraka janin diya lɔ tɛmala rɔ.

⁵ A ka koyina sulanɛɛɛɛ ladan sansan wo tonkon naanin na, tonkon kelen koyina kelen. Sarakabɔdiya madonni gbelekeilu ri don koyina woilu rɔ.

⁶ A ka gbelekeilu rabɛn kasiya jiri la ka sulanɛ la woilu yorɔ bɛɛ kan.

⁷ A ka gbeleke woilu don koyina sulanɛɛɛɛɛɛ ladan rɔ saraka janin diya fan fila bɛɛ fe, sa mɔɔilu ri se saraka janin diya madonninna. A ka saraka janin diya ladan jiri ferɛnilu la, ka a kɔndɔ rakolon to.

Koli muran ba ladan ko

⁸ Muso mɛnilu tɛrɛ ye ii ladenna faaninbon da la ka faaninbon baara ke, woilu ka ii la dubalenilu di. Besaleli ka woilu ta ka koli muran ba sulanɛɛɛɛɛɛ ladan ni a siifenju sulanɛɛɛɛɛɛ ladan nadan woilu la.

Faaninbon lukɔndɔla ko

⁹ A ka lukɔndɔla laminin faaninilu ladan faaningbe jumailu la. Lukɔndɔla laminin faanin mɛn di dun faaninbon tele kankan bolokinin fan fe, wo janya kɛra nunkan ja kɛmɛ ri.

¹⁰ Faanin wo duntɔ samasen muwan de la. Besaleli ka samasen woilu ladan, a ni ii siifenju sulanɛɛɛɛɛɛ ladan, samasen kelen siifenju kelen. Sɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kɛra samasen na.

¹¹ Lukɔndɔla laminin faanin mɛn di dun faaninbon tele kankan bolomaran dɔ, wo fanan janya kɛra nunkan ja kɛmɛ ri. Faanin woilu duntɔ samasen muwan de la, mɛnilu kelen kelenna siini a siifenju sulanɛɛɛɛɛɛ ladan kan. Sɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kɛra samasen na.

¹² Faaninbon telebe rɔ, faanin janya kɛra nunkan ja biloolu ri. Faanin woilu duntɔ samasen jan de la, mɛnilu kelen kelenna siini a siifenju kan. Sɔlan wodigbelamanilu ni faanindun koyina wodigbelamanilu kɛra samasen na.

¹³ Faaninbon telebɔ rɔ, lukɔndɔla janya kɛra nunkan ja biloolu ri.

¹⁴⁻¹⁵ Lukɔndɔla donda kɛra fan wo fe. Donda fan fila bɛɛ fe, faaninilu janya kɛra nunkan ja tan ni loolu ri. Faanin woilu duntɔ samasen sawa sawa le la, mɛnilu kelen kelenna siini a siifenju kan.

¹⁶ Lukɔndɔla laminin faaninilu bɛɛ rabɛni faaningbe juma la.

¹⁷ Samasen siifenju ladanni sulanɛɛ la. Sɔlan ni koyina mɛnilu tɛrɛ ye samasen na, woilu bɛɛ ladanni wodigbe la. Wodigbe lara samasen bɛɛ kun na. Koyina wodigbelaman tɛrɛ ye samasen bɛɛ la.

¹⁸ Mɛn kusan faanin sɔɔ la, wo ka lu donda faanin dabɛn faaningbe juma la, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Wo janya kɛra nunkan ja muwan di. A lɔ kɛra nunkan ja loolu ri, ikomin lukɔndɔla laminin faaninilu lɔ.

¹⁹ A samasen naanin ni woilu siifenu naanin nadanni sulanee la. Soolan ni koyina menilu tere ye samasen na, woilu be ladanni wodigbe la. Wodigbe lara samasen be kun na.

²⁰ Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bol menilu la duu ma, woilu fanan nadanni sulanee la.

Sanin ni wodigbe ni sulanee la ko

²¹⁻²³ Allabatata ka men fo Musa ye, Uri dence Besaleli ka wo be ladan. Yahuda kabila mo le a ri. A benba ye Huri le ri, Uri fa konin. Besaleli demenba le tere Ahisamaki dence Oholiyabu ri, ni a ye Daan kabila mo ri. Oholiyabu tere ye bololabaara juma le ri. A tere ye kolonna le ri, men tere ye fen jatona mailu ni fen kenjiilu ladanna. Faanin soola tere ye a ri fanan, men tere ye faaningbe juma soola kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la.

Nba, Alla daa make faaninbon men ye Alla la teriya tomasere daa make faaninbon di. Faaninbon wo ladanda fen menilu la, Musa ka a fo Lebi bonson mo silu ye ko ii ye wo jatebo ka a be sebe. Alla sarakabola Haruna dence Itamari tere ye jatebo baara wo kuntii le ri. Ii ka menilu sebe, woilu le jin di.

²⁴ Isirayelikailu ka sanin menilu korota Allabatata jakoro ka a di a ma, woilu kera kilo waa kelen de ri. Woilu be donda yoro seniman baara ro.

²⁵ Isirayelika menilu to sebera jama jatebo waati, woilu ka wodigbe di wo waati. Ii ka jate men di, wo be ladennin kera kilo waa sawa ni kilo keme naanin ni kilo muwan de ri.

²⁶ Mo menilu saron tun da san muwan bo, woilu ni woilu korolu be to sebera. Ii be ladennin kera mo waa keme woro ni mo waa sawa ni mo keme loolu ni mo biloolu. Ii kelen kelenna be ka wodigbe karamun woro bo. Yoro seniman jateli benni karamun tan ni fila le ma. Ii be ka wo tala bo ten.

²⁷ Besaleli ka wodigbe kilo waa sawa ni kilo keme naanin ta wo ro ka wo yelen ka siifenu keme ladan, menilu ri bila faaninbon jiriilu kor, a ni faaninbon tate faanin samasen kor, siifenu kelen, wodigbe kilo bisawa ni kilo naanin.

²⁸ Wodigbe kilo muwan tora. A ka wo ta ka samasen soolanilu ni koyinailu ladan, ka do fanan la samasen kun na.

²⁹ Isirayelikailu ka sulanee menilu korota Allabatata jakoro ka a di a ma, woilu kera kilo waa fila ni kilo keme naanin ni kilo muwan ni kelen de ri.

³⁰ A ka siifenu ladan sulanee woilu la, siifenu menilu ri bila faaninbon donda

samasen kor. Ii ka saraka janin diya sulanelaman fanan nadan sulanee woilu la, a ni a sansan sulanelaman ni a muranilu be.

³¹ A ka siifenu gberilu fanan nadan sulanee woilu la. Siifenu woilu ri bila lukondola laminin samasen kor, a ni lu donda samasen kor. Faaninbon ni a laminin faaninilu ri sidi bol menilu la duu ma, a ka woilu fanan nadan sulanee woilu la.

39

Alla la sarakaselailu la faaninilu

¹ Nba, ii ka kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi ta ka faanin kenji bailu ladan, Alla la sarakaselailu ri menilu bila ii kan na ii don tuma yoro seniman kond ka Alla la baara ke. Ii ka faanin senimanilu fanan kara Haruna ye ikomin Allabatata ka a fo Musa ye ja men ma.

² Ii ka kokanbila durukini ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbe juma la.

³ Ii ka sanin gbasi kosebe ka a feya, ka a rate. Ii ka sanin wo ta ka a don don faaningbe juma ro, ka a don don kari buleman fanan do, a ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi. Menilu kusan bololabaara kela kosebe ri baara wo ke.

⁴ Ii ka kanbankun julul kelen kelen bila kokanbila durukini tonkon fila la, sa a ri se tuunna i jon na.

⁵ Ii ka tesidilan juma juma ke kokanbila durukini la. Tesidilan ni kokanbila durukini kera fen kelen di. Ii la baaraja kanyara fanan. Ii ka tesidilan kara kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbe juma la, a ni sanin na, ikomin Allabatata ka a fo Musa ye ja men ma.

⁶ Ii ka onikisi kabakurun fila raben ka ii don fendamirafen saninnamanilu ro, kabakurun kelen fendamirafen kelen. Ii ka Isirayeli denceilu to sebe kabakurun woilu kan ikomin sebeli ye kela kabakurun kan ja men ma ka a ke janoo ri.

⁷ Wo ko ro, ii ka kabakurun woilu bila kokanbila durukini kanbankun julul fila la, ka ii ke hankili bilafenilu ri Isirayelikailu la ko ro ikomin Allabatata ka a fo Musa ye ja men ma.

Sisiro boroni

⁸ Men kusan bololabaara kela kosebe, wo ka sisiro boroni ladan. A ka a ladan sanin na, a ni kari buleman ni kari wulenman jalagbe ni kari wulenman kadi kadi la, a ni faaningbe juma la ikomin kokanbila durukini ladanda ja men ma.

⁹ Ni sisirə bərəni wo lakadira ka a la i jəon kan, a fan naanin bəe ri kanya. A janya ni a bonya bəe kəra sinbiri ja kelen di.

¹⁰ Ii ka a masidi kabakurun sankəgbələnilu la, ka woilu nara a la ka ke safa naanin di. A safa fəla kəra saridiwan kabakurun ri, a ni topase kabakurun ni emerada kabakurun.

¹¹ A safa filana kəra karibunkili kuru ri, a ni safiri kuru ni jaman.

¹² A safa sawana kəra jasinti kuru ri, a ni akate kuru ni ametisi kuru.

¹³ A safa naaninna kəra kirisaliti kuru ri, a ni onikisi kuru ni jasipe kuru. Kuru woilu bəe donda fendamirafen saninnamanilu rə, kuru kelen fendamirafen kelen.

¹⁴ Kabakuru bəe ladennin kəra tan ni fila ri, ka a bən Isirayelikailu la kabilailu jate ma. Ii təoilu səbera nəe la kabakurunilu kan, kabakurun kelen təo kelen. Təoilu səbera ikomin təo ye səbela ja mən ma janəo kan.

¹⁵ Ii ka julu saninnaman fila ladan, mənilu ri bila sisirə bərəni la. Ii ka ii ladan sanin jərəwolo la, ka a mərəmərəo ikomin julukise ye mərəmərəo la ja mən ma.

¹⁶ Ii ka fendamirafen saninnaman fila ni koyina saninnaman fila ladan, ka koyina fila woilu sidi sisirə bərəni sanfə tonkon fila la.

¹⁷ Ii ka julu saninnaman fila woilu kun do don koyinailu rə sisirə bərəni tonkon fila la

¹⁸ ka ii kun do don fendamirafenilu la, mən ye kanbankun julu fila la kəkanbila durukini jəfela rə.

¹⁹ Ii ka koyina saninnaman fila gbere ladan ka woilu sidi sisirə bərəni kəfə yərəo la a duuma fan tonkon fila la.

²⁰ Wo kə rə, ii ka koyina saninnaman fila gbere ladan ka woilu sidi kəkanbila durukini kanbankun julu fila jəfela rə. Ii ka ii sidi julu woilu ju kərəo kara diya dafə tesidilan kun də.

²¹ Ii ka sisirə bərəni koyinailu ni kəkanbila durukini koyinailu bila i jəon na julujala bule la, sa sisirə bərəni ri to a nəo rə kəkanbila durukini kan tesidilan kun də. Ii ka a kə ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja mən ma.

Alla la sarakalaselailu la faaninilu ko

²² Haruna ri kəkanbila durukini bila durukiba mən kan, ii ka wo bəe ladan kari buleman na. Mən kusan jese danna ka wo baara ke.

²³ Ii ka kun don diya woo bəo a təmala rə, ka faanin gbilman kara woo laminin də, sa durukiba kana fara.

²⁴ Ii ka kerenati jiridenilu sawura ta ta kari buleman ni kari wulenman jalagbə ni kari wulenman kadi kadi ni faaningbə juma la durukiba sen kərəlailu dagbolo kan.

²⁵ Ii ka talan denninilu ladan sanin jərəwolo la, ka woilu bila bila durukiba sen kərəlailu dagbolo la kerenati jiridenilu sawura təma.

²⁶ Ii ka talan dennin saninnaman do tuun kerenati jiriden sawura kelen kelenna bəe la durukiba dagbolo muume kan. Alla la sarakalase la wa wa wuli a la baara kela, a ri durukiba wo bila a kan na ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja mən ma.

²⁷⁻²⁸ Ii ka Haruna ni a dencəilu la duruki kərəbilailu ni kurusi kurunninilu ladan faaningbə juma la, ka Haruna la bitiran ni a dencəilu la fula jumailu fanan nadan faaningbə juma la. Mən kusan jese danna ka wo baara ke.

²⁹ Ii ka tesidilan nadan faaningbə juma la, ka a səo kari buleman ni kari wulenman jalagbə ni kari wulenman kadi kadi la ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja mən ma. Mən kusan faanin səo la ka wo baara ke.

³⁰ Ii ka saninfədə do ladan, mən ye kunttiya təomasere seniman di. Ii ka a ladan sanin jərəwolo la, ka səbeli do ke a kan ikomin səbeli ye kela janəo kan ja mən ma. Səbeli wo ka a fə ko: «A bilani a dan na Allabatata ye.»

³¹ Ii ka julu buleman sidi saninfədə wo la, sa a ri se sidila bitiran na mən ye a sanfə ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja mən ma.

Alla daa make faaninbon baara banda

³² Nba, ii banda fenilu bəe baarala ten, mənilu ri ke Alla daa make faaninbon di, Alla Kunbən Diya Faaninbon konin. Isirayelikailu ka a bəe ke ikomin Allabatata ka a fə Musa ye ja mən ma.

³³ Ii nara Alla daa make faaninbon fen bəe ri Musa ma. Ii nara faaninilu ri, mənilu ri ke faaninbon jere ri, ka na faaninbon kəndəfenilu bəe fanan di. Ka a la woilu kan, ii nara fen jənilu ri: fendamirafenilu, faanin damira jiriilu, kankan gbelekeilu, samasenilu, a ni siifenjuilu.

³⁴ Ii nara faaninbon kunnabirin fila ri. Do ladanni saaji gboloilu la, mənilu ra wulen. A təo kelen nadanni gbolo kolonin jumailu la. Ii nara bon tatefaanin fanan di,

³⁵ a ni teriya təomasere kankira ni a gbelekeilu ni a julumun kafari dalatuun.

³⁶ Ii nara tabali fanan di, a ni a muranilu bəe ni saraka buru mən di bila tabali kan, mən konin dini Allabatata ma.

³⁷ Ii nara fitinasiifen di, mən nadanni sanin jərəwolo la. A fitinailu siini tere a kan. Ii nara fitinasiifen muranilu bəe fanan di, a ni fitina tulu.

³⁸ Wusulanjanin saraka janin diya saninnaman fanan nara ii bolo, a ni suwandili tulu, a ni wusulan suma duman, a ni faanin mən di dun faaninbon donda la.

³⁹ Ii nara saraka janin diya sulanɛɛlaman di, a ni a sansan sulanɛɛlaman, ni a gbelekeilu ni a muranilu bɛɛ. Koli muran ba nara ii bolo, a ni a siifenju.

⁴⁰ Ii nara lukɔndɔla laminin faaninilu ri, a ni samasen ni woilu siifenju, ka na faaninbon donda faanin fanan di. Faaninbon lukɔndɔla laminin faaninilu ri sidi bɔlɔ mɛnilu la duu ma, ii nara woilu fanan di, a ni ii juluilu. Ii nara fen bɛɛ ri, mɛnilu bilatɔ Alla daa makɛ faaninbon kɔndɔ, Alla Kunbɛn Diya Faaninbon kɔnin.

⁴¹ Ii nara faanin kenji bailu le ri, Alla la sarakalase la Haruna la faanin senimanilu ni a denceilu la faaninilu kɔnin. Haruna ni a denceilu ri faanin woilu bila ii kan na ka Alla sarakalase la baara ke yɔrɔ seniman kɔndɔ.

⁴² Isirayelikailu ka fen wo bɛɛ baara ikomin Allabatata ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

⁴³ Musa ka fen woilu bɛɛ ragbe kɔsɛbɛ. A ka a yen ko ii ka baara wo bɛɛ ke ikomin Allabatata tun ka a fɔ ja mɛn ma. Wo rɔ, Musa ka duwawu ke ii ye.

40

Alla daa makɛ faaninbon lo ko

- ¹ Allabatata ka a fɔ Musa ye ko:
- ² «San karo fɔlɔ tele fɔlɔ lon, i ye n daa makɛ faaninbon lo, n daa makɛ faaninbon kɔnin.
- ³ I ye teriya tɔmasere kankira bila a kɔndɔ bon tatefaanin kafe.
- ⁴ I ye tabali ladon faaninbon kɔndɔ ka buruulu bila a kan, a ni tabali muranilu bɛɛ. Wo kɔ rɔ, i ye fitinasiifen nadon faaninbon kɔndɔ ka fitinailu sii sii a kan.
- ⁵ I ye wusulanjanin saraka janin diya saninnaman sii teriya tɔmasere kankira jɛfɛ, ka donda faanin dun faaninbon donda la.
- ⁶ «Saraka ri janin ka ke buuri ri saraka janin diya mɛn kan, i ye wo sii Alla daa makɛ faaninbon donda la, Alla Kunbɛn Diya Faaninbon kɔnin.
- ⁷ I ye koli muran ba sii Alla kunbɛn faaninbon ni saraka janin diya tema ka ji ke a rɔ.
- ⁸ I ye laminin faanin dun lukɔndɔla laminin dɔ, ka donda faanin dun la da.
- ⁹ «I ye suwandili tulu ta ka do mun n daa makɛ faaninbon ma, a ni a kɔndɔfenilu bɛɛ. Wo rɔ, i ri a ni a muran bɛɛ bila a dan na ka ii ke fen senimanilu ri, mɛn ye n ta ri.
- ¹⁰ Saraka di janin ka ke buuri ri saraka janin diya mɛn kan, i ye suwandili tulu do mun wo fanan kan, a ni a muran bɛɛ. Wo rɔ, i ri saraka janin diya bila a dan na ka a ke fen seniman ba ri, mɛn ye n ta ri.
- ¹¹ I ye suwandili tulu do mun koli muran ba fanan ma, a ni a siifenju. Wo rɔ, i ri ii bila a dan na ka a ke n ta ri.

¹² «I ye Haruna ni a denceilu lana n kunbɛn faaninbon da la ka ii ko ji la.

¹³ Wo wa ke, i ye faanin seniman woilu bila Haruna kan na, ka suwandili tulu do mun a ma. Wo rɔ, i ri a bila a dan na n na sarakalase la baara ke kanma.

¹⁴ I ye a denceilu lana ka duruki kɔrɔbilailu bila ii kan na.

¹⁵ I ye suwandili tulu mun ii ma ikomin i ka do mun ii fa fɔlɔ ma ja mɛn ma, sa ii ri n na sarakalase la baara ke. I wa tulu wo mun ii ma ten, ii ni ii bɔnsɔn cɛɛilu ri ke Alla la sarakalase la ilu ri kadawu.»

¹⁶ Allabatata ka mɛnilu fɔ Musa ye, Musa ka wo bɛɛ ke a ja ma.

¹⁷ San filana karo fɔlɔ, wo tele fɔlɔ lon, a ka Alla daa makɛ faaninbon lo.

¹⁸ Musa kɛra baara bɛɛ kuntii ri. Ii ka siifenju bila bila, ka faaninbon damira jiriilu lo, ka kankan gbelekeilu don ii rɔ, ka samasen lo.

¹⁹ Ii ka kunnabirin ke faaninbon kun na, ka kunnabirin filana la fɔlɔma kan. Ii ka wo ke ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²⁰ Ii ka walan kabalaman fila bila teriya tɔmasere kankira kɔndɔ, ka kankira gbelekeilu don a koyinailu rɔ, ka a julumun kafari dalatuun la a kan.

²¹ Ii ka teriya tɔmasere kankira wo ladon faaninbon kɔndɔ, ka bon tatefaanin sidi ka kankira jamadoon. Ii ka wo ke ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²² Ii ka tabali ladon faaninbon kɔndɔ ka a sii faaninbon tele kankan bolomaran dɔ bon tatefaanin jɛfɛ.

²³ Ii ka saraka buruulu sii tabali kan Allabatata jakɔrɔ, ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²⁴ Wo kɔ rɔ, ii ka fitinasiifen nadon faaninbon kɔndɔ ka a lalɔ faaninbon tele kankan bolokinin dɔ, ka a jaben tabali la.

²⁵ Ii ka fitinailu sii fitinasiifen kan Allabatata jakɔrɔ ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²⁶ Ii ka saraka janin diya saninnaman nadon faaninbon kɔndɔ ka a sii tatefaanin jɛfɛ,

²⁷ ka wusulan sumaduman janin a kan ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²⁸ Wo kɔ rɔ, ii ka donda faanin sidi faaninbon da la.

²⁹ Saraka di janin ka ke buuri ri saraka janin diya mɛn kan, ii ka wo sii Alla daa makɛ faaninbon da la, Alla Kunbɛn Diya Faaninbon kɔnin, ka ban ka kolofen sarakailu janin saraka janin diya wo kan ka ii ke buuri ri. Ii ka suman sarakailu fanan bɔ saraka janin diya wo kan. Ii ka wo ke ikomin Allabatata tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

³⁰ İi ka koli muran ba sii faaninbon ni saraka janin diya tema, ka ji ke a kəndə koli kanma.

³¹ Musa ni Haruna ni a denceilu ka ii bololu ni ii senilu mako ji wo rə.

³² Ka a ta wo lon ma, ii wa ii don faaninbon na tuma tuma, a ni ii wa ke ii madonna saraka janin diya la tuma tuma, ii ri ii ko ikomin Allabatata tun ka a fə Musa ye ja men ma.

³³ İi ka lukəndəla laminin faanin dun samasen na ka faaninbon ni saraka janin diya laminin, ka donda faanin fanan dun lu da la. Nba, Musa banda baara bəe la wo ja le ma.

Allabatata la nəərə ka faaninbon nafa

³⁴ Wo kə rə, sanfin jiira ka birin Alla Kunbən Diya Faaninbon kun na, Alla daa make faaninbon kənin. Allabatata la nəərə ka faaninbon nafa.

³⁵ Musa ma se donna Alla Kunbən Diya Faaninbon kəndə, Alla daa make faaninbon kənin, baa sanfin birinni tora a kun na. Ka a la wo kan, Allabatata la nəərə tun da a lafa.

³⁶ Ni sanfin wo tun kərətara ka bə faaninbon kun na tuma tuma, Isirayelikailu tun di sila mira ka wa. A kera wo ja le ma ii la taama bəe rə.

³⁷ Kəni ni sanfin tun ma kərəta, ii tun tə bəla ii nə rə. İi tun di makəni ke fə sanfin wa kərəta lon men kokura.

³⁸ Allabatata la sanfin tere ye faaninbon kun na tele rə. Ta tere ye melenmelenna sanfin də su rə Isirayelikailu bəe jakərə. A kera wo ja le ma ii la taama bəe rə.

Josuwe

Alla ka Josuwe bila Musa nɔ rɔ

¹ Allabatala la baaraden Musa sani kɔ, Allabatala kumara Musa demenba Josuwe ye, men ye Nun dence ri.

² Allabatala ka a fɔ ko: «N na baaraden Musa ra sa. I wuli sisen ka Juriden Ba tee, i ni jama bee. Ai ye don jamana kondɔ, n keto men dila ai Isirayelikailu ma.

³ Ni ai sera yɔrɔ yɔrɔ rɔ, n di yɔrɔ wo di ai ma ikomin n ka lahidi ta Musa ye ja men ma.

⁴ Ka bɔ wula tele kankan bolokinin dɔ, ka wa se fɔ Lebanon koyinke ma yɔrɔ tele kankan bolomaran dɔ, duu wo bee ri ke ai ta ri. Ka bɔ Efirati Ba da la telebɔ rɔ, ka tamin Hetikailu la jamana bee la, ka wa telebe rɔ fɔ ka dan kooji la, wo bee ri ke ai ta ri.

⁵ I juu si ti se i la keke rɔ i si bee korɔ. N di ke i fe ikomin n kera Musa fe ja men ma. N te bɔ i fe; n te i bila.

⁶ «I jusulatee ka ke jusu ragbelen di, baa i ri i lɔ jama narɔ ka jamana wo mira ka ke ii ta ri, ikomin n ka lahidi ta ii benbailu ye.

⁷ I jusulatee ka ke jusu ragbelen di dorɔn. N na baaraden Musa ka sariya menilu di i ma, i ye wo bee taama a ja ma. I kana bɔ sila wo kan ka wa fan si fe. Ni i ka sila wo lataama a ja ma, i la ko ketailu bee ri sabati.

⁸ N na sariya kitabu kumailu ye ke i da rɔ waati bee. I ye i miri woilu ma su ni tele, sa fen fen sebeni kitabu wo kondɔ, i ri wo bee mira ka ke a ja ma. Ni wo kera, i la ko bee ri sabati kosɛbe.

⁹ N ma a fɔ i ye wa ko i ye i jusulatee ka ke jusu ragbelen di? I kana silan, i kana yereyere, baa i Maari Allabatala ye i fe i la ko ketailu bee rɔ.»

¹⁰ Wo rɔ, Josuwe ka a fɔ jama kuntiilu ye ko:

¹¹ «Ai ye tamin daa make diya rɔ ka a fɔ mɔoilu bee ye ko: «Ai ye doonnifen dabɛn, baa yani tele sawa ai ri Juriden Ba tee ka don jamana wo kondɔ ka a ke ai ta ri, Maari Allabatala keto jamana men dila ai ma.»

¹² Josuwe kumara Ruben kabila ye, a ni Kadi kabila ni Manase kabila talante. A ka a fɔ ii ye ko:

¹³ «Allabatala la baaraden Musa ka men fɔ ai ye, ai ye hankili to wo rɔ. A ka a fɔ ko ai Maari Allabatala ri ai lasii here rɔ yan ka duu jin di ai ma, an ye duu men kan bi.

¹⁴⁻¹⁵ Wo le rɔ, ai muso ni ai denilu ni ai la kolofenilu ri to ai la jamana rɔ yan, Musa ka jamana men di ai ma Juriden Ba telebɔ rɔ yan. Konin ai menilu ye kekeke cesilu ri, ai bee ye ai la kekekefenilu ta ka ba tee ai badenma doilu nerɔ. Ai ye wa ii demen fɔ Allabatala wa ii fanan nasii here rɔ, ikomin a ka ai lasii here rɔ yan ja men ma. Ai Maari Allabatala

ye jamana wo dila ai badenmailu ma. Ai ye wa ii demen fɔ ii wa jamana wo ke ii ta ri. Ii wa ban jamana mirala, ai ri ai kosɛ ka na jamana jin dɔ yan, Allabatala la baaraden Musa ka men di ai ma ka a ke ai ta ri Juriden Ba telebɔ rɔ yan.»

¹⁶ Ruben kabila, ni Kadi kabila, ni Manase kabila talante ka Josuwe jabi: «Ni i ka fen fen fɔ an ye, an di wo ke. Ni i ka an kelaya ka wa yɔrɔ yɔrɔ, an di wa ye.

¹⁷ An di i kan mira ko bee rɔ, ikomin an ka Musa kan mira ja men ma. I Maari Allabatala ye to i fe ikomin a tora Musa fe ja men ma.

¹⁸ Mɔɔ men wa murunti i kanma ka a ban i kan mirala an di wo faa. Ii ke konin ye i jusulatee tuun ka ke jusu ragbelen di.»

2

Josuwe ka cee fila lawa Jeriko so ragbela

¹ Nba, ka Isirayelikailu daa makeni to Sitimu, Nun dence Josuwe ka mɔɔ fila lawa ko: «Ai ye wa Kanaan jamana lakɔrɔsi dokon dɔ, katerete Jeriko so.» Ii bora ye ka wa. Ii sera Jeriko so kondɔ tuma men na, ii wara jiya sunkurumba do kan. A tɔ ko Rahabu.

² A fɔra Jeriko mansa ye ko: «I ja lɔ! Isirayelika doilu donda so kondɔ su rɔ. Ko woilu nani jamana lakɔrɔsi kan de ma.»

³ Wo rɔ, mansa ka kela lawa Rahabu ma ko: «Cee menilu nani jiyala i wara, i ye ii labɔ ka ii don an bolo, baa woilu nani an na jamana lakɔrɔsi kan de ma.»

⁴ Rahabu ka cee fila woilu dokon, ka wa a fɔ mansa la keladenilu ye ko: «Tuna le. Mɔɔ woilu nara n wara yan. Konin n tun ma ii bɔ diya lɔn.

⁵ Su kora tuma men na, ii bora yan ka wa, ka a teren mɔoilu watɔ so donda tuun diya. N ma a lɔn ii wara diya men dɔ. Ai ye ai kaliya ka wa ii kɔ, ai ri ke ii rɔ ka ii mira.»

⁶ Konin Rahabu tun wara cee fila woilu ri a la bon kun bilinin kan ka ii ladoop bin kala doilu korɔ bin men tɔ ko lin, a tun ka kala menilu bila ye korɔman janin kanma.

⁷ Nba, mansa la keladenilu bora ye ko ii watɔ mɔɔ woilu kɔ. Mɔoilu ye Juriden Ba tɛla diya men dɔ ii sen ma, keladenilu wara diya wo sila fe. Ii boni so donda la, mɔoilu ka da wo tuun i korɔ.

Rahabu ni cee fila woilu

⁸ Sani cee fila ye sunɔɔ, Rahabu yelera a la bon kun bilinin kan,

⁹ ka a fɔ ii ye ko: «N ka a lɔn ko Allabatala ra an na jamana jin di ai Isirayelikailu ma. Ai jesilanje ra an bee mira yan. Jamana mɔɔ bee jiiiteeniba le,

¹⁰ baa a fɔra an ja na ko ai batɔla Misiran jamana rɔ tuma men na, ko Allabatala ka Kooji Fararɔbin ja ai nerɔ. Ai ka men ke Amɔrikailu la mansa fila la Juriden Ba telebɔ

rɔ, mansa Sihon ni mansa Oki konin, wo fanan fora an jana. Ko ai ka woilu halaki fewu.

11 Wo fora an jana tuma men na, an jiiɛera kosebe. Jusulatee te mɔɔ si la yan ka ai kele, baa ai Maari Allabatata siini fen bee kun na sankolo rɔ, a ni duukolo kan yan.

12 Nba, n da kojuma ke ai ye. Sisen ai ye ai kali Allabatata tɔɔ la n ye ko ai ri kojuma ke n fa la denbaya ye. Ai ye tɔomasere do yiraka n na, sa n di se lala ai la.

13 Ai ye lahidi ta n ye ko ai ri n fa ni n na kisi, a ni n badenmacailu ni n badenmamusoilu, a ni ii la denbayailu bee. Ko ai ti son mɔɔilu ye an faa.»

14 Cee woilu ka Rahabu jabi: «Ni ai faara, Alla ye an fanan faa! Konin i kana foyi fo mɔɔ gberɛ ye an na ko rɔ jamana jin kɔndɔ yan. Wo rɔ, Allabatata wa jamana jin di an ma, an di an na kaninteya ni an na kankelentiya yiraka i la.»

15 Wo rɔ, Rahabu ka cee fila lajii julula bon fɔɔ don da fe sa ii ri wa, baa Rahabu la bon loni tere so laminin jin de kɔndɔ. Fɔɔ don da wo benni so kakan la le ma.

16 Awa, Rahabu ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa koyinke ma yɔrɔ rɔ, sa ai kana ben mɔɔ woilu la, menilu konin ye ai ko. Ai ye wa ai dokon yɔrɔ wo rɔ ka tele sawa ke ye. Wo ri a teren mɔɔ woilu ra i kɔse ka na so kɔndɔ yan. Wo rɔ, ai ri sila ta ka wa.»

17 Cee fila ka a fo a ye ko: «I ka a fo an ye ko: A mafene, an ye bola kali kan men di, i ka an ko an ye an kali ja men ma, ni kali kan wo te tjan,

18 andeilu Isirayelikailu wa don ai la jamana kɔndɔ yan tuma men na, i ye julula wulenman jin sidi fɔɔ don da la, i keto an najiila fɔɔ don da men fe. I ye i la mɔɔilu bee laden i fe bon kɔndɔ yan. I fa wo, i na wo, i badenmailu wo, i la denbayailu wo, i ye woilu bee laden bon kɔndɔ yan.

19 Ni i la mɔɔ do bɔra bon na ka wa so kɔndɔ ka faa, wo hake ye andeilu ma, baa a jere le ka wo jinin. Koni ni kojuu do kera mɔɔ do la, men ye i fe i la bon kɔndɔ yan, wo hake ye andeilu ma.

20 Koni ni i ka an na ko fo mɔɔ gberɛ ye, an ka kalili kan men ta i ye jin, an te nala wo dafala butun.»

21 Rahabu ka a fo, ko: «Ale le wo ri. N da son wo ma.» Wo rɔ, a ka sila di cee fila wo ma. Ii wani ko, Rahabu ka julula wulenman sidi a la fɔɔ don da la.

22 Ii wara koyinke ma yɔrɔ rɔ ka ii dokon, ka tele sawa ke ye. Mansa la keladenilu ka ii jinin sila fan bee rɔ tele sawa wo kɔrɔ ka kɔra. Mansa la keladenilu ma ii yen tuma men na, ii ka i kɔse ka wa Jeriko.

23 Wo rɔ, cee fila jiira ka bo koyinke ma yɔrɔ rɔ ka Juriden Ba tee ka wa Nun dence Josuwe

teren ye. Ko men bee kera ii la taama rɔ, ii ka woilu bee jafɔ Josuwe ye.

24 Ii ka a fo a ye ko: «Sika te a rɔ: Allabatata ra jamana bee di an ma. Ye mɔɔilu silanni an ye fo ka ii jiiɛe.»

3

Isirayelikailu ka Juriden Ba tee

1 Nba, wo duusa gbe, Josuwe ni Isirayelikailu bee wulira sɔɔma da la jona ka bo Sitimu ka wa Juriden Ba da la. Ii seni ye, ii wara ii daa make ba da la sani ii ye ba tee.

2 Tele sawa taminni ko, jama kuntuilu taminda daa make diya yɔrɔ bee rɔ,

3 ka a fo mɔɔilu ye ko: «Ai wa Lebi bonson Alla la sarakalaselailu yen bola daa make diya rɔ ai Maari Allabatata la teriya tɔomasere kankira ri tuma men na, ai ye bo ai wara ka ai bila ii kofe.

4 Ii ri lo ai joro. Ai ye kilo kelen to ai ni teriya tɔomasere kankira tema. Ai kana ai madon a la kojuuya. Wo rɔ, ai ka kan ka sila men ta ai ri a lon, baa ai wato sila men fe, ai ma sila wo taama folo munun.»

5 Josuwe ka a fo mɔɔilu ye ko: «Ai ye ai jere seninya, baa Allabatata ri kabannako ke ai je sini.»

6 Josuwe ka a fo Alla la sarakalaselailu ye ko: «Ai ye teriya tɔomasere kankira ta ka tamin mɔɔilu jefe.» Wo rɔ, ii ka wo kankira ta ka tamin mɔɔilu jefe.

7 Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «Bi n di i bonya damira Isirayelikailu bee jana, sa ii ri a lon ko n ye i fe, ikomin n tere ye Nabi Musa fe ja men ma.

8 Alla la sarakalaselela menilu ye teriya tɔomasere kankira tala, i ye a fo woilu ye ko: «Ai wa se Juriden Ba da la tuma men na, ai ye jii ji rɔ ka ai lo ye.»

9 Josuwe ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Ai ye na. Ai Maari Allabatata ka a fo ko a keto ko menilu kela ai ye, n di woilu fo ai ye.»

10 Josuwe ka a fo, ko: «Ai ri a lon ko Alla Nenema ye ai fe, wo le jin di. Ai ri a lon fanan ko a ri jamana mɔɔilu gben ai je: Kanaankailu wo, Hetikailu wo, Hifikailu wo, Peresikailu wo, Kirikasikailu wo, Amorikailu wo, Jebusikailu wo, a ri woilu bee gben ka ii bo ai je.

11 Ai ja lo! Maari men siini duukolo bee kun na, a la teriya tɔomasere kankira keto taminna ai je, ka wa jii Juriden Ba ji rɔ.

12 Sisen ai ye cee tan ni fila suwandi ka bo Isirayelikailu la kabila bee rɔ, kabila kelen cee kelen.

13 Ni Alla la sarakalaselailu, men ye Allabatata la teriya tɔomasere kankira ladoninna, ni ii sera ji rɔ tuma men na, Juriden Ba woyen a ri lo i koro. Ji ri layele

i jooon kan yoro kelen san fe ka ke ikomin dandan.»

14 Nba, Isirayelikailu bora ii daa make diya ro ye ko ii wato Juriden Ba teela. Alla la sarakalaselailu tere ye ii nefe, teriya toomasere kankira tere ye woilu bolo.

15 (Sumanka waati le tere; wo waati la, Juriden Ba ri fa kojuuya fo ka bon.) Awa, teriya toomasere kankira tere ye Alla la sarakalaselela menilu bolo, woilu sera ba ma ka ii sen najii ji ro tuma men na,

16 ba ji men tere ye woyenna ka bo ba san do, wo ka a lo i koroo. Ji layelera i jooon kan Adama so da fe, men ye Saratani so torafe. Yoro wo ka jan tere Isirayelikailu la. Ji layelera i jooon kan ye ka ke ikomin dandan. Ji ma se taminna ye ka woyen ka wa Araba gbekannan do, mooilu ye a folo men ma ko Dalaba Koojilama. A kera ten de, Isirayelikailu bee sera ba teela Jeriko so jetelelnma ro.

17 Nba sarakalaselailu, men madonni tere Allabatata la teriya toomasere kankira, woilu ka ii lo duu jaran kan Juriden Ba tema. Isirayelikailu bee taminda ba tema ye duu jaran kan haan jamana moo bee sera ye.

4

Kabakurun tan ni fila

1 Jama bee banni Juriden Ba teela tuma men na, Allabatata ka a fo Josuwe ye ko:

2 «Ai ye ce tan ni fila suwandi jama ro, kabila kelen ce kelen.

3 I ye a fo ce tan ni fila woilu ye ko ii bee ye kabakurun kelen kelen ta Juriden Ba tema, Alla la sarakalaselailu loni yoro men do. Ii ye kabakurun woilu madonin fo ai wa se ai daa make diya tuma men na. Ii ri kabakurunilu bila ye.»

4 Josuwe ka ce tan ni fila suwandi ka bo Isirayelikailu ro, kabila kelen ce kelen. A ka woilu makili,

5 ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa tamin ai Maari Allabatata la teriya toomasere kankira nefee ka don Juriden Ba temala ro. Ai ye kabakurunilu ta ye, moo kelen kabakurun kelen. Ai wa woilu ta, ai ye ii la ai kanbankun kan, kabila bee ni a la kabakurun.

6-7 Kabakurun woilu ri ke toomasere ri ai tema. Ni ai denilu ka woilu koroo majininka sini nato, ai ri a fo ii ye wo lon, ko Alla la sarakalaselailu ka Allabatata la teriya toomasere kankira ta ka wa Juriden Ba tee. Ko ii donda ji ro tuma men na, ko Juriden Ba teera fila ri Allabatata la teriya toomasere kankira nefee. Ko kabakurun jinilu ye hankilbilafen de ri tuma bee, ka Isirayelikailu hankili bila ko ba wo ro.»

8 Josuwe ka men fo Isirayelikailu ye, ii ka wo mira ka a ke. Ii ka kabakurun tan ni fila ta ka bo Juriden Ba tema, kabila kelen

kabakurun kelen, ikomin Allabatata ka a fo Josuwe ye ja men ma. Ii ka kabakurun woilu madonin ka wa ii bila ii daa make diya.

9 Josuwe ka kabakurun tan ni fila gbero lo Juriden Ba tema ye, Alla la sarakalaselailu loni teriya toomasere kankira ri yoro men. Kabakurun woilu ye ye hali bi.

10 Alla la sarakalaselailu loni teriya toomasere kankira ri Juriden Ba jani tema fo jama banda ko bee kela tuma men na ikomin Allabatata tun ka Josuwe jamari ja men ma. Wo bee kera ikomin Musa ka a fo Josuwe ye ja men ma. Jama ka ii kaliya le ka ba tee.

11 Ii bee banda ba teela waati men na, Alla la sarakalaselailu bora ba temala ro, ka tamin jama nefee Allabatata la teriya toomasere kankira ri.

12 Ruben kabila ceilu ni Kadi kabila ceilu ni Manase kabila talante ceilu, woilu ka ba tee Isirayelika toilu nero, ii la kekekefenilu ye ii bolo, ikomin Musa tun ka a fo ii ye ja men ma.

13 Kekekenenilu waa binaanin ka ba tee Allabatata jakoro ka wa Jeriko gbekannan do. Ii bee rabenni kekeke kanma.

14 Wo lon, Allabatata ka Josuwe bonya Isirayelikailu bee pana. Ii ka a bonya a si bee koroo ikomin ii tun ka Musa bonya ja men ma.

15 Nba, Allabatata ka a fo Josuwe ye ko:

16 «Alla la sarakalaselela menilu ye Allabatata la teriya toomasere kankira madoninna, i ye a fo woilu ye ko ii ye bo Juriden Ba tema.»

17 Josuwe ka a fo Alla la sarakalaselailu ye ko: «Ai ye bo Juriden Ba tema.»

18 Wo ro, Alla la sarakalaselailu bora Juriden Ba ro teriya toomasere kankira ri. Ii senilu sera duukolo jani ma tuma men na, Juriden Ba ji ka a kose a no ro i koroo, ka woyen kojuuya ka yoro bee fa ikomin a tere ye kela ja men ma folo.

19 Jama ka Juriden Ba tee ii la san karo folo tele tan. Ii wara ii daa make Kilikali so dafe. Yoro wo ye Jeriko teleb ro.

20 Josuwe ka kabakurun tan ni fila woilu lalo ye, ce tan ni fila tun ka menilu ta Juriden Ba ro.

21 A ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Lon do ro, ni ai denilu ka ai majininka kabakurun jinilu koroo ma,

22 ai ye a fo ii ye ko Isirayelikailu ka Juriden Ba tee ii sen ma duukolo jaran kan.

23 Baa ai Maari Allabatata ka Juriden Ba ji ja ai je haan ai bee banda ba teela, ikomin a ka Kooji Fararobin ja an je ja men ma haan an bee taminda.

24 A ka wo le ke, sa dunuja mooilu bee ri a lon ko Allabatata la sebaya ka bon. Ka a la wo kan, a ka a ke sa ai ri silan ai Maari Allabatata je tuma bee.»

5

Mansailu silanda Josuwe ye

1 Amarikailu la mansa menilu siini tere Juriden Ba telebe ro, a ni Kanaankailu la mansa menilu siini kooji da la, woilu ka a men ko Allabatata ka Juriden Ba ja Isirayelikailu je haan ii bee banda taminna. Mansa woilu ka wo men tuma men na, ii silanda. Jusulatee tun te ii la butun ka Isirayelikailu kee.

Josuwe ka Isirayelika ceailu kojiiya

2 Nba, waati kelen wo la Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «Kaba doilu lese ka ii ke muruilu ri, ka Isirayelika ceailu bila ko ro.»

3 Josuwe ka kaba doilu lese ka ii ke muruilu ri ka Isirayelika ceailu la faaninta ke. Ii la faaninta wo kera yoro men, ii ka yoro wo too la ko Faaninta ke Koyinke.

4-5 Isirayelika ceman menilu bora Misiran ka a teren ii ra se kele ma, woilu bee la faaninta keni le tere. Ii bee sara wula kondoo ye, Isirayelikailu tere ye taamataamala yoro men. Koni dence menilu soronda wula kondoo ye, woilu tun ma faaninta ke. Wo le koson, Josuwe ka ii la faaninta ke.

6 Isirayelikailu tun ka san binaanin de ke taamala wula kondoo, haan ce menilu bora Misiran ka a teren ii ra se kele ro, woilu bee sara. Allabatata tun ka lahidi ta ii benbailu ye ko a ri jamana jin di ii ma, konin ce menilu bora Misiran, ii tun ma son Allabatata la kuma mirala. Wo ro, Allabatata ka a kali ko a te son woilu ja ye la jamana kan, li ni nono ka siya jamana men kondoo jin.

7 Allabatata ka ii denceilu bila ii no ro. Josuwe ka woilu kojiiya, baa woilu bee kojibali le tere folo. Ii tun ma kojiiya taama waati wula kondoo.

8 Ii bee kojiiyani ko, ii tora ii daa make diya ro fo ka ii la dailu kendeya.

9 Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «Jonya maloya tere ye ai la Misiran, konin n da wo bo ai la bi.» Wo le ro, yoro wo too lara ko Kilikali* haan bi.

Isirayelikailu ka Taminkunna Sali ke

10 Ka Isirayelikailu daa makeni to Kilikali, ii ka Taminkunna Sali ke Jeriko gbekannan do. Wo kera karo wo tele tan ni naaninna wura da la.

11 Wo duu sa gbe, ii ka buru fununbali ni sumankise jilanni doilu doon.

12 Wo lon kelen, doannifen men too ko mana, wo doon nalora. Isirayelikailu ma mana soron wo ko ro. Ka a damira san wo ma, ii ka Kanaan jamana sumandenilu le doon.

Alla la kelejama la kuntii

13 Nba, lon do ro, ka Josuwe to Jeriko da fe, Josuwe ka ce de loni yen a jana. Fanmuru

* 5:9 Wo koro ye ko ka bo

ye a bolo, wo boni a la ro. Josuwe ka a madon a la ka a maninka ko: «Ile ye andeilu do le ri wa, wa i ye an juu do le ri?»

14 Ce ko ka a fo ko: «Nde ni ai si te. N ye Allabatata la kelejama la kuntii le ri. N nato le jin.» Josuwe ka a be wo sen koro ka a ja birin duu ma ka a bonya. Josuwe ka a fo ko: «I la jon ye nde ri. I ye a fe n ye nfen de ke sa?»

15 Allabatata la kelejama la kuntii ka a jabi: «I la sanbara bo i sen do, baa i lani yoro men kan jin, yoro seniman de wo ri.» Josuwe ka wo ke.

6

Jeriko so laminin jin bera

1 Jerikokailu tun ka so da tuun ka a soo kosebe Isirayelikailu la ko koson. Moo tun te donna, moo tun te bola.

2 Allabatata ka a fo Josuwe ye ko: «A ragbe, n ye Jeriko so labilala i ma, a ni a mansa ni a la keledenilu bee.

3 Ie ni i la kelejama ye ai taama ka Jeriko so laminin sija kelen lon lon. Ai ye wo ke tele woro koro.

4 Alla la sarakalase la woronwula ri bila teriya toomasere kankira jefee. Saaji kere ye ke woilu kelen kelenna bee bolo, kere menilu ye fela ka a kan nabo ikomin buru. Tele woronwulana, ai ye ai taama ka so laminin sija woronwula. Alla la sarakalase-lailu ye ii taama ai je ka to kereilu fela.

5 «Jama wa ban so lamininna sija woronwula, Alla la sarakalase-lailu ri kere fe kan ba labo. Ai wa wo men waati men na, jama bee ye kule ba ke. Jeriko so laminin jin di be wo ro. Jama bee ri ii latelen ka don so kondoo.»

6 Nun dence Josuwe ka Alla la sarakalase-lailu makili ka a fo ii ye ko: «Ai ye Allabatata la teriya toomasere kankira ta. Alla la sarakalase la woronwula ye bila wo je, saaji kere ye ke woilu kelen kelenna bee bolo.»

7 A ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Ai ye wa sisen! Ai ye ai taama ka so laminin. Kelekedden doilu ye bila Allabatata la teriya toomasere kankira jefee. Ii la kelekefenilu ye ke ii bolo.»

8-9 Nba, ii ka a ke ikomin Josuwe ka a fo ja men ma. Kelekedden doilu folo wara, ka Alla la sarakalase-lailu tuun woilu la, menilu tere ye buru fela. Teriya toomasere kankira bilara burutiilu kafe. Kelekedden doilu bilara teriya toomasere kankira ko. Ka ii bee to wala, keretiilu ye kereilu fela.

10 Nba Josuwe tun ka a fo Isirayelikailu ye ko: «Moo si kana kule, moo si kana a kan nabo. Ai kana kuma si fo fo n wa a fo ai ye lon men na ko ai ye kule. N wa wo fo, ai ye kule.»

11 Awa, Josuwe ka a ke ko Allabatata la teriya tɔmasere kankira ye so laminin sija kelen, ka ban ka ii kɔse ii daa make diya rɔ ka si ye.

12 Wo duusa gbɛ sɔɔma da la jona, Josuwe wulira. A ka a fɔ Alla la sarakalaselailu ye ko ii ye teriya tɔmasere kankira ta.

13 Ii bɛɛ wara so laminin ikomin ii tun ka a ke ja mɛn ma kɔɔman. Keledɛn doilu fɔɔ wara, ka Alla la sarakalaselela keretiilu tuun woilu la ka keledɛn do tuun woilu kɔfɛ. Josuwe ka a ke ko Allabatata la teriya tɔmasere kankira ye so laminin sija kelen ka ii bɛɛ to wala, keretiilu ye kereilu fɛla.

14 Wo lon ii wara so laminin sija kelen, ka ban ka ii kɔse ii daa make diya. Ii ka a ke wo ja ma tele wɔɔrɔ kɔrɔ.

15 A tele wɔrɔnwulana, ii wulira sɔɔma da la jona ka wa so laminin wo ja kelen ma. Kɔni wo lon, ii ka so laminin sija wɔrɔnwula.

16 Ii banni so lamininna sija wɔrɔnwula, Alla la sarakalaselailu ka kereilu fɛ fanka la. Josuwe ka a fɔ jama ye ko: «Ai ye kule kan ba bɔ, baa Allabatata ra so di ai ma.

17 Ai ye Jeriko so bɛɛ te, ka a kɔndɔfenilu bɛɛ tɔjan, ka niimafenilu bɛɛ faa, baa so wo ye sar aka ri Allabatata ye. Kɔni ai kana foyi ke Rahabu la, ni a ye sunkurunba ri. Ai kana foyi ke a la mɔɔilu la, mɛnilu bɛɛ ye a fɛ a la bon na ye, baa ale le ka an na keladenilu dokon.»

18 Josuwe ka a fɔ keledɛnlu ye fanan ko: «Ai ye a ke kɔɔnuma sa ai kana fen si ta tɔn siini fen mɛn na, baa wo bɛɛ ye dila Allabatata le ma. Ni ai ka do ta, ai ri ke sababu ri, Alla ri an na jama bɛɛ halaki fewu an daa make diya rɔ yan.

19 Ai ye wodigbɛilu ni saninilu bɛɛ bila a dan na Allabatata ye, a ni sulanɛfenilu bɛɛ, ni nɛɛmanfenilu bɛɛ. Wo bɛɛ ye bila Allabatata la nanfulu lamara diya.»

20 Nba, Alla la sarakalaselailu ka kereilu fɛ. Jama ka kere fɛ kan mɛn tuma mɛn na, ii ka kule kan ba labɔ. Jeriko so laminin jin bɛɛ bera. Isirayelikailu ka ii bori ka ii telen ka don so kɔndɔ. Ii ka so bɛɛ mira.

21 Ii ka Jerikokailu bɛɛ faa fanmuru la. Ii ka cɛɛilu ni musoilu faa, ka dennilu ni mɔɔbailu faa. Hali nisiilu ni saailu ni faliilu, ii ka woilu bɛɛ faa.

Rahabu kisira

22 Josuwe kumara cɛɛ fila wo ye, mɛnilu tun wara jamana lakɔrɔsi. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa sunkurunba wara. Ai ye a labɔ, a ni a la mɔɔilu bɛɛ, ikomin ai ka lahidi ta a ye ja mɛn ma.»

23 Kanberen fila woilu wara Rahabu wara, ka wa Rahabu labɔ, a ni a fa ni a na, a ni a badenmailu ni a la mɔɔilu bɛɛ. Ii ka

woilu bɛɛ labɔ ka wa ii ri yɔrɔ do rɔ, mɛn ye Isirayelikailu daa make diya kɔ ma.

24 Wo kɔ rɔ, Isirayelikailu la keledɛnlu ka ta bila Jeriko so la, ka so ni a kɔndɔfenilu bɛɛ janin. Kɔni ii ka wodigbɛilu ni saninilu ni sulanɛfenilu ni nɛɛmanfenilu bɛɛ ta, ka woilu bila Allabatata la nanfulu lamara diya.

25 Josuwe ka sunkurunba Rahabu ni a la denbaya bɛɛ kendɛ to ye, a ni a la mɔɔ bɛɛ, baa Rahabu tun ka cɛɛ fila wo latoon, Josuwe ka mɛnilu lɔ Jeriko so lakɔrɔsila. Rahabu ka i sii Isirayelikailu tɛma. Hali bi a bɔnsɔnilu ye Isirayeli rɔ.

26 Nba, Josuwe ni a la mɔɔilu banni so tela, a ka a kali mɔɔ bɛɛ ye ko:

«Ni mɔɔ mɔɔ wulira ko a ye Jeriko so lɔla kokura, Danka ye wo tii kan.

A wa wo baara damira lon mɛn na, a dence fɔɔ ri sa.

A wa so donda datuun bila lon mɛn na, a dence dɔɔmanni fanan di sa.»

27 Nba, Allabatata tora Josuwe fɛ. Josuwe tɔɔ bɔra jamana fan bɛɛ rɔ.

7

Ayikailu sera Isirayelikailu la

1 Kɔni Isirayelikailu ma sɔn Alla la sariya ka so nanfulu bɛɛ halaki. Yahuda kabila cɛɛ do le tɛɛ ye, mɛn tɔɔ ko Akan. Akan fa tɔɔ ko Karimi, wo fa tɔɔ ko Sabidi, wo fanan fa tɔɔ ko Serahi. Alla ka mɛn jamari ni ma, Akana ma wo latelen, baa a ka Jeriko so kɔndɔ fen doilu ta. Akana ka mɛn ke wo ri, wo kɛra sababu ri Allabatata mɔnɛra Isirayelikailu kanma kojuuya.

2 Nba, Josuwe ka mɔɔ fila lawa ka bɔ Jeriko ka wa Ayi so kɔndɔ. Ayi wo ye Beteli so telebɔ rɔ. A ma jan Bɛti-Abeni so la. Josuwe ka a fɔ ko: «Ai ye wa yɔrɔ wo lakɔrɔsi.» Cɛɛ fila wo wara Ayi lakɔrɔsi wo rɔ.

3 Ii kɔse mɛn keni Josuwe ma, ii ka a fɔ ko: «I kana mɔɔ bɛɛ lawa Ayi so kanma. Kun te wo la. I ye cɛɛ waa fila lawa, ni wo te cɛɛ waa sawa. I kana mɔɔ bɛɛ lawa ka ii sɛɛ fuu, baa Ayikailu ma siya.»

4 Wo rɔ, Josuwe ka cɛɛ waa sawa jɔɔn lawa Ayi kanma. Kɔni Ayikailu sera ii la. Ii ka ii bori Ayikailu jɛ.

5 Ayikailu ka ii gbɛn ka bɔ so donda la ka jii tindi la ka wa se fɔɔ yɔrɔ do rɔ, mɛn tɔɔ ko Sebarin. Ii jii mɛn keni tindi la, Ayikailu ka mɔɔ bisawa ni wɔɔrɔ jɔɔn faa Isirayelikailu la keledɛnlu rɔ. Isirayelikailu bɛɛ jii tɛɛra wo rɔ kojuuya.

6 Josuwe ni Isirayelikailu la jɛmɔɔilu ka ii la faanin rafarafara, ka ii be duu ma Allabatata la teriya tɔmasere kankira jɛ. Ii ka buuri ke ii kun ma ka a ke jusumakasa tɔmasere ri. Ii mɛnda ye fɔɔ fitiri waati.

7 Ka ii lani to ye, Josuwe ka a fɔ ko: «Ee, Maari ba Allabatata! Nfenna i ka an na jama lo Juriden Ba tɛɛla ka na an di Amɔrikailu ma an halaki kanma? Hali ni an tun tora Juriden Ba kɔma, wo tun ka fisa jin di!

8 Maari, n ma a lon n ye nfen fɔ, baa Isirayelikailu ra ii bori ii juuilu kɔrɔ.

9 Kanaankailu ni jamana mɔɔ tɔilu ri wo kibaro men. Ii ri na an naminin ka be an kan ka an bɛɛ faa, ka an na siya latunun ka ii bɔ duukolo kan. I ri nfen de ke sisen sa i tɔɔ ba kana tɔjan?»

10 Allabatata ka Josuwe jabi: «I wuli! Nfen koson i lani duu ma ye?

11 Isirayelikailu ka kojuu le ke. Ii ra n na teriya tɔjan. N ka a fɔ ii ye ko ii ye so kɔndɔ fenilu bɛɛ halaki. Kɔni n ka men fɔ, ii ma wo latelen, baa ii ka wo fen doilu ta. Ii ka woilu sonya, ka ii bila ii jere bolofenilu rɔ, ka tɔjɔli ke.

12 Wo le koson Isirayelikailu ti se ii lɔla ii juuilu jɛrɔ butun. Isirayelikailu ra ke fen halakitailu ri. Wo sababu la, ii ye ii borila ii juuilu kɔrɔ. Tɔn siini fenilu la, ni ai ma wo tɔjan, n ti nala kela ai fɛ butun.

13 I wuli ka wa Isirayelikailu seninya ka ii raben, sini la ko rɔ. I ye a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai jere seninya, baa Isirayelikailu Maari Allabatata ka a fɔ ko fen menilu bilani tere a dan na ka a halaki, woilu ye ai do bolo. Ko ai ti se ai lɔla ai juuilu jɛ butun, fɔɔ ai wa fen woilu labɔ.

14 Ko sini sɔɔma, ai la kabilailu ye ai madon nde Allabatata la kelen kelen. Ko n wa kabila men yiraka, wo bonkɔndɔlailu ye ai madon n na kelen kelen. Ko n wa bonkɔndɔla men suwandi, wo denbayailu ye ai madon n na kelen kelen. Ko n wa denbaya men suwandi, wo cɛɛilu ye ai madon n na kelen kelen.

15 Ko fen menilu bilani a dan na ka a halaki, ko woilu ye mɔɔ men bolo, ko n di wo tii yiraka wo ja le ma. Ko ale ye lafilu ta rɔ ka halaki, a ni a bolofenilu ni a la mɔɔilu bɛɛ. Ko ka a masɔron a ka nde Allabatata la teriya tɔjan. Ko a ka maloya ko ba le ke Isirayelikailu tɛma.»

Akana faa ja

16 Wo duusa gbɛ sɔɔma da la jona, Josuwe wulira. A ka Isirayelikailu la kabilailu bɛɛ lana kelen kelen Allabatata jakɔrɔ. Allabatata ka Yahuda kabila yiraka.

17 Josuwe ka Yahuda kabila bonkɔndɔlailu bɛɛ lana kelen kelen. Allabatata ka Seraki la bonkɔndɔla yiraka. Josuwe ka Seraki la bonkɔndɔla denbayailu bɛɛ lana kelen kelen. Allabatata ka Sabidi la denbaya yiraka.

18 Josuwe ka Sabidi la denbaya cɛɛilu bɛɛ lana kelen kelen, Allabatata ka Akan yiraka.

Akana fa le tere Karimi ri, Karimi fa tere Sabidi ri, Sabidi fa tere Serahi ri. Woilu tere Yahuda kabila le rɔ.

19 Josuwe ka a fɔ Akan ye ko: «N den, i ye Isirayelikailu Maari Allabatata bonya. I ye tɔja fɔ. I ka men ke, wo fɔ n ye; i kana foyi dokon n ma.»

20 Akan ka Josuwe jabi: «Tɔja le. Nde le ka kojuu ke Isirayelikailu Maari Allabatata la. N ka ko men ke, wo le jin di:

21 N ka durukiba juma juma do yen nanfulu wo rɔ. Durukiba wo bɔni Sineyari jamana rɔ. N ka wodigbe kilo fila ni sanin kuru karamu kemɛ loolu fanan yen. N ka fen woilu yen tuma men na, n nata lara ii kan, fɔɔ n ka ii ta. Ii doonni ye duu rɔ n na faaninbon na, wodigbe ye fen tɔilu kɔrɔ ye.»

22 Josuwe ka mɔɔ doilu lawa Akana na faaninbon na. Woilu borimantɔ wara kɔrɔsili ke ye. Ii ka fen woilu doonni yen duukolo kɔrɔ, wodigbe ye fen tɔilu kɔrɔ.

23 Ii ka fen woilu ta ka na ii ri Josuwe ni Isirayelikailu ma. Ii ka fen woilu bila Allabatata jakɔrɔ.

24 Josuwe ni Isirayelikailu bɛɛ ka Serahi bɔnsɔn Akan mira, ka wodigbe ni durukiba ni sanin kuru fanan mira, a tun ka menilu dokon. Ii ka a denɛilu ni a denmusoilu bɛɛ fanan mira. Hali a la nisiilu, ni a la faliilu ni a la saailu, ni a la bailu, ii ka wo bɛɛ mira, ka a la faaninbon ni a bolofen tɔilu bɛɛ ni a la mɔɔ bɛɛ ta ka wa ii ri Akari* dinban na.

25 Ii seni ye, Josuwe ka a fɔ Akana ye ko: «Nfenna i ka tɔrɔya lase an ma? Nba, Allabatata la tɔrɔya be i jere kan bi.» Isirayelikailu bɛɛ ka Akan a ni a la denbaya mabon kabakurun na ka ii faa, ka ii janin.

26 Isirayelikailu ka kabakurun siyaman naden ka wo ton Akana su kan. Kabakurun ton wo ye ye hali bi. Wo le koson, ii ka diya wo tɔɔ la ko Akari dinban. Tɔɔ wo le ye a la hali bi. Nba, Akana na saya kɔ, Allabatata la diminya malara.

8

Isirayelikailu ka Ayi so kele iko

1 Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko: «I kana silan, i kana jiiɛɛ. I ye kelɛdenilu bɛɛ ta ka wa Ayikailu kanma. A ragbe, n di Ayi mansa don i bolo, a ni a la mɔɔilu ni a la so ni a la duu bɛɛ.

2 I ka men ke Jeriko so ni a mansa la, i ye wo jɔɔn ke Ayi so ni a mansa la. Kɔni ai wa se ii la, ai ri ii bolofenilu ni ii la kolofenilu ta ka wo ke ai jere ta ri. Awa, i ye kelɛden doilu dokon so kɔma, menilu ri bara Ayikailu rɔ ka be ii kan.»

* 7:24 Akari kɔrɔ ye le ko: Tɔrɔya

³ Josuwe ni a la keledenilu beɛ wulira ka wa Ayi so kanma. Josuwe ka keleden fadinman mɔɔ waa bisawa suwandi, ka woilu lawa su rɔ.

⁴ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai tolo malɔ. Ai ye wa ai dokon so kɔma, kɔnin ai kana ai mabɔ so la kosebe. Ai ye ai raben kele kanma.

⁵ Kɔnin nde ni keleden tɔ menilu ye n fe, an di an madon Ayi so da la. Ayikailu wa bɔ ko ii ye an kelela, andeilu ri an bori ii je ikomin an ka a ke ja men ma korɔman.

⁶ Ii fanan di bori an kɔ, ka an gbɛn. An di ii manɛn wo ja, fɔɔ ka ii labɔ so kɔndɔ ka wa ii ri yɔrɔ jan, baa ii ri a fɔ ko an da an bori ii korɔ ikomin an ka an bori ii korɔ ja men ma fɔlɔ. Wo rɔ an wa an bori ii korɔ tuma men na,

⁷ ai ri wuli ka bɔ ai dokon diya rɔ, ka wa be so mɔɔilu kan. An Maari Allabatata ri so di ai ma.

⁸ Ai wa so mira tuma men na, ai ye ta bila so la ikomin Allabatata ka a fɔ ja men ma. N ka kuma menilu fɔ ai ye wo ri, ai ye woilu mira ka ii latelen.»

⁹ Wo rɔ, Josuwe ka keleden waa bisawa woilu lawa ii dokon diya Beteli ni Ayi soilu tema, Ayi so telebe rɔ kɔnin. Kɔni Josuwe ka su wo ke jama fe ii daa make diya ye.

¹⁰ Wo duusa gbe sɔɔma da la jona, Josuwe wulira ka a la keleden tɔilu ladɛn. Ale ni Isirayelikailu la jemɔɔilu ka ii bila keledenilu je ka wa Ayi so kanma.

¹¹ Ii beɛ wara Josuwe kɔfe ka wa fɔɔ ka ii madon Ayi so da la. Ii ka ii daa make so tele kankan bolomaran dɔ, ka dinban do to ii ni so tema.

¹² Josuwe ka mɔɔ waa loolu suwandi ko ii ye wa ii dokon Beteli ni Ayi soilu tema, Ayi so telebe rɔ kɔnin.

¹³ Wo rɔ, Josuwe ka keledenilu bila yɔrɔ fila rɔ. A fan ba tere ye ii daa make diya so tele kankan bolomaran dɔ. A tɔilu doonni tere so telebe rɔ. Josuwe ka su wo ke dinban dɔ.

¹⁴ Wo duusa gbe jona, Ayi mansa ka Josuwe la keledenilu yen so tele kankan bolomaran dɔ. Wo rɔ, a ni Ayi keledenilu beɛ borimantɔ bɔra ka wa Isirayelikailu kanma. Ii beɛ wara Isirayelikailu kɔ yɔrɔ do rɔ Juriden Ba fan fe ye ko ii ye ii kelela. Mansa ma a lon ko keleden doilu doonni so kɔfe.

¹⁵ Josuwe ni Isirayeli keledenilu beɛ ka a ke ikomin Ayikailu ra se ii la, ka ii bori ii korɔ ka wa wula kɔndɔ sila fe.

¹⁶ Nba, Ayi mansa ka sokɔndɔ ceɛilu beɛ kili ko ii ye bɔ ka wa Isirayelikailu kɔ. Wo rɔ, ii wara Josuwe ni Isirayelikailu kɔsaran. Isirayelikailu ka ii manɛn ka wa ii ri fɔɔ yɔrɔ jan ka ii mabɔ so la.

¹⁷ Cɛɛ si ma to Ayi so kɔndɔ, a ni Beteli so kɔndɔ. Ii beɛ bɔra ka wa Isirayelikailu la keledenilu kɔ, ka so da lakani to.

¹⁸ Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko: «I ye i la tanba lɔ Ayi so la, baa n di so bila i la sebaya korɔ.» Nba, Josuwe ka a la tanba lɔ Ayi so la.

¹⁹ Josuwe ka wo ke tuma men na, a la keleden menilu doonni so telebe rɔ, woilu wulira i korɔ ka bɔ ii dokon diya rɔ. Ii borimantɔ donda Ayi so kɔndɔ, ka so mira, ka ta bila so la i korɔ.

²⁰⁻²¹ Ayikailu ka ii kɔfeni ka sisi wulitɔla yen so kɔndɔ. Josuwe ni a la keleden menilu borini tere ka wa wula kɔndɔ sila fe, woilu fanan ka sisi wulitɔla yen. Ii ka a lon wo rɔ, ko keleden menilu doonni tere so telebe rɔ, ko woilu ra don so kɔndɔ ka so mira ka ta su a la. Wo rɔ, Josuwe ni a la keledenilu ka ii kɔse ka na Ayikailu kanma. Ayikailu ma sila si saron, ii ri bɔsi Isirayelikailu bolo sila men fe.

²² Isirayelika menilu ka ta bila so la, woilu fanan bɔra so kɔndɔ ka na Ayikailu kanma. Isirayelikailu ka Ayikailu laminin fan beɛ rɔ, ka ii faa. Mɔɔ si ma se a borila. Mɔɔ si kende ma to ye,

²³ fɔɔ Ayi mansa. Isirayelikailu ka a mira ka na a ri Josuwe ma.

²⁴ Isirayelikailu ka Ayi keledenilu beɛ faa wula kɔndɔ ye, ii tun ka Isirayelikailu kɔsaran ka wa diya men dɔ. Isirayelikailu ka ii beɛ faa fanmuru la, ka ban ka ii kɔse Ayi so kɔndɔ ka sokɔndɔ mɔɔ tɔilu beɛ faa fanmuru la.

²⁵ Mɔɔ waa tan ni fila le faara wo lon, ceɛilu ni musoilu beɛ. Ayikailu beɛ faara.

²⁶ Josuwe ka a la tanba rassmonnin to Ayi so la fɔɔ Ayikailu beɛ halakira.

²⁷ Isirayelikailu ka kolofenilu ni nanfulu menilu tereɛn so kɔndɔ, ii ka wo beɛ mira ikomin Allabatata tun ka a fɔ Josuwe ye ja men ma.

²⁸ Josuwe ka Ayi janin ka a ke tunbun di, men ti se lɔla butun. Hali bi a ye ja wo le ma munun.

²⁹ A ka Ayi so mansa faa ka a su dun jiri la, ka a to ye haan wura la. Tele be waati la, Josuwe ka a fɔ ko ii ye a su lajii ka a bɔ jiri la, ka a lafili so donda la. Ii ka wo ke, ka ban ka kabakurun siyaman ton a kan. Kabakurun ton wo ye ye hali bi.

Josuwe ka sariya kitabu karan Isirayelikailu pana

³⁰ Wo kɔ rɔ, Josuwe ka Isirayelikailu Maari Allabatata saraka janin diya lɔ Ebalı koyinke kan.

³¹ Josuwe ka saraka janin diya wo lɔ ka a ke ikomin Allabatata la baaraden Musa ka a fɔ Isirayelikailu ye ja men ma. A ka a lɔ kabakurunilu le la, neɛ tun ma se menilu ma fewu ka a lese, baa a sebɛni ja wo le ma Musa la sariya kitabu rɔ. Isirayelikailu ka sarakailu janin Allabatata ye wo kan ka ii ke

buuri ri, ka jususuma sarakailu fanan bɔ wo kan.

³² Musa tun ka sariya menilu sebe, Josuwe ka woilu sebe kabakurun doilu kan Isirayelikailu bee nana ye.

³³ Nba, Isirayelikailu bee lɔni tere Allabatala la teriya toomasere kankira fan fila fe. Ii la moobailu tere ye, a ni ii la nemooilu ni ii la kititeelailu. Ii la londonilu fanan tere ye, menilu siini ii tema. Jama bee pesiini Alla la sarakalaselailu la, menilu boni Lebi kabila ro konin, teriya toomasere kankira tere ye menilu bolo. Jama talante kelen lɔni Ebali koyinke fan fe, talante do lɔni tere Kerisimu koyinke fan fe, baa Allabatala la baaraden Musa ka a fo fɔɔfɔɔ ko ii ye a ke ten de, ka duwawu ke Isirayelikailu ye.

³⁴ Nba Josuwe ka sariya kumailu bee karan a kan ba la, ikomin woilu sebeni sariya kitabu kɔndo na men ma. Allabatala ri kɔɔɔma menilu ke a la jama ye ni ii ka a kan nabato, a ni a ri tɔɔɔya menilu lase ii ma ni ii ma wo labato, Josuwe ka wo bee karan.

³⁵ A ka Musa la jamariliilu bee karan. Wo si ma to ye ni Josuwe ma men karan Isirayelikailu bee nana. Musoilu ni dennilu fanan tere ye jama ro ye, a ni london menilu siini Isirayelikailu tema.

9

Kibeyankailu ka kewuya ke Isirayelikailu la

¹ Mansa menilu siini Juriden Ba telebe ro, woilu bee ka a men ko Isirayelikailu ra se ii juuilu la: koyinke ma yɔɔɔ mansailu wo, gbekannan mansailu wo, kooji da la mansailu wo, a ni Lebanon koyinke ma yɔɔɔ mansailu wo. Mansa woilu le ye Hetikailu ni Amɔrikailu ni Kanaankailu ni Peresikailu ni Hifikailu a ni Jebusikailu la mansailu ri.

² Ii ka ii jɔɔɔn naden ka ii kan ke kelen di ko ii ye Josuwe ni Isirayelikailu kele.

³ Nba, Kibeyankailu fanan ka a men ko Josuwe ni Isirayelikailu ka Jeriko so ni Ayi so halaki.

⁴ Kɔni woilu ka a latee ko ii ri kewuya ke Isirayelikailu la. Wo ro, ii ka bɔɔɔ kɔɔɔilu ta taamara ta kanma, ka resenji foroko kɔɔɔman farafarani doilu fanan ta, menilu rakarakarani. Ii ka woilu bee la ii la faliilu ko la.

⁵ Ii ka duruki farafaranilu bila ii kan na, ka sanbara kɔɔɔilu don ii senilu ro, menilu karakarani. Ii ka buru kɔɔɔilu bila ii la bɔɔɔilu kɔɔɔɔ, buru menilu ra ja fo ka a mafun.

⁶ Ii wara Josuwe teren Isirayelikailu daa make diya Kilikali. Ii ka a fo Josuwe ni Isirayelikailu bee ye ko: «An bɔni jamana jan

do le ro. An ye a fe ai ye teriya don an ni ai tema.»

⁷ Isirayelikailu ka ii jabi: «Tumado ai siini an dafe yan. Ni wo le, an kana teriya don an ni ai tema.»

⁸ Kibeyankailu ka a fo Josuwe ye ko: «An ye i la jɔɔɔnilu le ri.» Kɔni Josuwe ka ii majininka ko: «Ai ye siya numan de ri? Ai bɔni mi?»

⁹ Ii ka Josuwe jabi: «I la jɔɔɔnilu bɔni jamana jan de ro ka na ai teren, baa ai Maari Allabatala ka ko ba menilu ke, woilu fora an nana. A ka kabannako menilu ke ai ye Misiran, an ka wo men fanan.

¹⁰ A ka men ke Amɔrikailu la mansa fila la Juriden Ba telebe ro, an ka wo fanan men. Mansa fila wo kera Sihon, Hesibon mansa le ri, a ni Oki, Basan mansa le ri men siini tere Asitaroti so kɔndo.

¹¹ An na moobailu ni an na jamana mooilu bee ka a fo an ye ko an ye an daben taama la ka sila fanda bila an kun. Ko an ye na a fo ai ye ko an ye ai la jɔɔɔnilu le ri. Ko ai ye teriya don an ni ai tema.

¹² Ai ye an na buruilu ragbe! An bɔra an wara lon men na ka na ai teren yan, an ka woilu kalamen de bila an kun. Kɔni sisen ai ye a ragbe: ii ra ja fo ka a mafun.

¹³ Ai ye an na resenji forokoilu fanan dagbe! An bɔ men keni an wara, an ka woilu kura kura le lafa resenji la. Sisen ai ma a yen, ii ra farafara. An na durukiilu ni an na sanbarailu bee fanan da tɔɔɔn an na taama jan bolo.»

¹⁴ Nba, Isirayelikailu ka Kibeyankailu la sila fanda mafene, kɔni ii ma Allabatala majininka ko wo ma.

¹⁵ Josuwe ka teriya don ii ni Isirayelikailu tema ko Isirayelikailu ri ii jɔɔɔnema to hɔre ro. Isirayelikailu la jɔɔɔmoilu fanan ka ii kali ko ii ri lahidi wo bonyo.

¹⁶ Nba, Isirayelikailu ka teriya don ii ni Kibeyankailu tema lon men na, wo tele sawanan, Isirayelikailu ka a men ko Kibeyankailu wara ma jan ii la.

¹⁷ Wo ro, Isirayelikailu ka sila ta ka wa ye. Tele fila a sawanan, ii sera Kibeyankailu la soilu ma. So woilu too le jin: Kibeyon, Kefira, Beeroti a ni Kiriya-Jeharimu.

¹⁸ Wo bee ni a ta, Isirayelikailu ma ii mira, baa ii la jɔɔɔmoilu tun da ii kali Kibeyankailu ye Isirayelikailu Maari Allabatala too la, ko ii ti nala foyi kela ii la. Kɔni Isirayelikailu bee wulira ka ii makasi ii la jɔɔɔmoilu kan.

¹⁹ Ii la jɔɔɔmoilu bee ka a fo jama bee ye ko: «An ti se moɔ jinilu madiminna butun, baa an da an kali Isirayelikailu Maari Allabatala too la ko an ti nala foyi kela ii la.

²⁰ Fo an ye ii jɔɔɔnema to. Ni wo te an di Alla la mone lase an jete ma, baa an da an kali ii ye ka ban. Kɔni an di men ke ii la, wo le jin di.

21 An di ii jɛnema to, kɔni ii ri to lɔɔ tɛɛla a ni ji tala an na jama bɛɛ yɛ.» A kɛra, ikomin mɔɔbailu ka a fɔ ɲa mɛn ma.

22 Josuwe ka Kibeyɔnkailu makili ka a fɔ ii yɛ ko: «Nfenna ai ka an janfa ko ai bɔni yɔrɔ jan, ka a tɛrɛn ai siini an da fɛ yan?»

23 Nba, sisen kɔnin ai ye danka rɔ, ka ai to lɔɔ tɛɛla, ka to ji tala fanan, Maari Alla la bon baara kanma kadawu.»

24 Kibeyɔnkailu ka Josuwe jabi: «An fa, an ka ko ɲin kɛ ka a masɔrɔn an silanni ko ai ri an bɛɛ faa, baa i la jɔnilu lalɔnni gbɛya rɔ ko ai Maari Allabatata ka a fɔ a la baaraden Musa yɛ ko a ri jamana ɲin bɛɛ di ai ma. Ko ai wa na, ko ai ye jamana mɔɔɔilu bɛɛ faa ka bɔ ai ɲɛrɔ.

25 Sisen, an ye ai la fanka kɔrɔ. Mɛn wa ai telen, ai ye wo kɛ an na.»

26 Wo rɔ, Josuwe ka Kibeyɔnkailu lakan-dan Isirayɛlikailu ma. A ma sɔn woilu ye ii faa.

27 Wo lon, a ka ii bila lɔɔ tɛɛ ni ji ta baarala Isirayɛlikailu yɛ. Ka a la wo kan, Alla la sarakalaselailu mako ye lɔɔ ni ji menilu la Allabatata saraka janin diya la baara ko rɔ, fo Kibeyɔnkailu ye na woilu fanan di. Allabatata wa yɔrɔ mɛn kɛ a bato diya ri, ii ri baara wo kɛ yɔrɔ wo rɔ. Hali bi ii bɔnsɔnilu ye baara wo le la.

10

Josuwe ka Amɔrikailu la mansailu kɛɛ

1 Nba, Jerusalemu mansa Adoni Sedɛki ka a mɛn ko Josuwe ra Ayi so mira. Ko a ka sokɔndɔ mɔɔɔilu ni a mansa bɛɛ halaki, ikomin a tun ka Jeriko sokɔndɔ mɔɔɔilu ni a mansa halaki ɲa mɛn ma. Ko Kibeyɔnkailu ra hɛrɛ ɲinin Isirayɛlikailu fɛ, ka dupɔɔnya don ii ni woilu tema ka ii sii woilu tema.

2 Jerusalemukailu bɛɛ silanda kojuuya wo rɔ, baa Kibeyɔn tɛrɛ ye so ba le ri. A ka bon Ayi so ri, a ni mansasoilu bɛɛ ka kan. Kibeyɔn ɛɛɛilu bɛɛ tɛrɛ ye ɛɛɛ fadiyanin de ri fanan.

3 Wo le kosɔn, Jerusalemu mansa Adoni Sedɛki ka kela lawa Heburɔn mansa Ohamu ma, a ni Jaramutu mansa Piramu ni Lakisi mansa Jafiya ni Ekilon mansa Debiri.

4 A ka a fɔ ko: «Ai ye na ka n demɛn ka Kibeyɔnkailu kɛɛ, baa ii ra hɛrɛ ɲinin Josuwe ni Isirayɛlikailu fɛ ka dupɔɔnya don ii ni woilu tema.»

5 Wo bolo ma, Jerusalemu mansa ni Heburɔn mansa ni Jaramutu mansa ni Lakisi mansa ni Ekilon mansa a ni ii la kɛɛɛdenilu ka ii ɲɔn naden. Mansa woilu ye Amɔrikailu la mansa loolu le ri. Ii ni ii la kɛɛɛdenilu bɛɛ wara Kibeyɔnkailu kanma, ka ii daa makɛ Kibeyɔn so laminin dɔ ko ii ye a kɛɛla.

6 Kibeyɔnkailu ka kela lawa Josuwe yɛ Kilikali ko: «I kana i la jɔnilu to ii kelen na. I jaandi, i kaliya, i ye na an nakisi. I ye an demɛn, baa Amɔrikailu la mansa menilu siini koyinke ma yɔrɔɔilu rɔ, woilu bɛɛ ra ii ɲɔn naden ka na an kanma.»

7 Josuwe ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka a la ɛɛɛ fadiyaninilu ni a la kɛɛɛden tɔɔilu bɛɛ laden. Ii bɛɛ bɔra Kilikali ka wa kɛɛ diya.

8 Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko: «I kana silan mansa woilu ni ii la kɛɛɛdenilu ye. N di ii bila i la fanka kɔrɔ. Ii si ti nala sela i kɛɛla.»

9 Josuwe ni a la kɛɛɛdenilu bɔni Kilikali, ii ka su muume kɛ taama la. Wo rɔ, ii nara bara Amɔrikailu rɔ ka be ii kan.

10 Allabatata ka a kɛ Amɔrikailu silanda Isirayɛlikailu yɛ kosɛbɛ, fɔɔ ka ii hankili ɲamin. Isirayɛlikailu ka ii kɛɛ ka mɔɔ siyaman faa ii rɔ Kibeyɔn ye, ka ban ka a tɔɔilu kɔsaran Bɛti-Hɔrɔn so sila la. Ii tɛrɛ ye Amɔrikailu kɛɛla ka wa se fɔɔ Aseka ni Makeda soilu ma.

11 Amɔrikailu ka ii bori Isirayɛlikailu kɔrɔ Aseka so sila la, mɛn bɔni Bɛti-Hɔrɔn. Ii boritɔla ten, Allabatata ka a kɛ sancikolo kunbailu ɲira ii ma ka bɔ sankolo rɔ haan ii sera Aseka. Sancikolo ka mɔɔ siyaman faa ii rɔ ka tamin Isirayɛlikailu ka menilu faa fanmuru la.

12 Wo lon kelen-lon mɛn Allabatata ka Amɔrikailu bɔsi Isirayɛlikailu bolo-Josuwe ka i lɔ Isirayɛlikailu bɛɛ ɲana ka Allabatata matara ko:

«Tele, i lɔ Kibeyɔn so kundɔ.

Karo, ile lɔni ye to Ajalon dinban kundɔ.»

13 Tele ka i lɔ wo rɔ. Karo fanan lɔni tora a nɔ rɔ. Ii tora ii ɲa ma fɔɔ Isirayɛlikailu ka ii la mɔnɛ bɔ ii juuɔlu rɔ. Ko woilu bɛɛ sebɛni Jaseri la kitabu kɔndɔ. Tele lɔni tora sankolo tema; a ka tele kelen ɲɔn kɛ, a ma be.

14 Wo ɲɔn tun ma kɛ fɔɔ. A ɲɔn fanan ti nala kɛla butun, baa mɔɔ ka mɛn fɔ, Allabatata sonda ka wo kɛ. Sika tɛ a rɔ, Allabatata jɛrɛ le tɛrɛ kɛɛ kɛla Isirayɛlikailu yɛ.

15 Kɛɛɛ banni, Josuwe ni Isirayɛlikailu bɛɛ ka ii kɔsɛ ii daa makɛ diya rɔ Kilikali.

Josuwe ka mansa loolu faa

16 Nba, Amɔrikailu la mansa loolu tun ka ii bori ka wa ii dokon falan dɔ la Makeda so da fɛ.

17 A fɔra Josuwe yɛ ko mɔɔɔilu ka Amɔrikailu la mansa loolu doonni tɛrɛn falan na Makeda so da fɛ.

18 Josuwe ka a fɔ a la mɔɔɔilu yɛ ko: «Ai ye wa kabakurun belebebeba doilu maku-rukuru ka falan datuun, ka mɔɔ doilu bila yɔrɔ wo kɔnɔgbɛn na.»

19 Kɔni ai kana mɛn ye. Ai ye ai juuɔlu kɔsaran fewu ka ii kɛɛ. Ai kana a to ii ye don ii la soilu kɔndɔ, baa ai Maari Allabatata ra ii bila ai la fanka kɔrɔ.»

20 Josuwe ni Isirayelikailu ka Am̄rikailu halaki fewu. D̄on̄ni ii ma ii b̄e faa. M̄o dando menilu ma faa, woilu borira ka wa don ii la so bailu kondo.

21 Nba, Isirayelikailu b̄e ka ii k̄o se h̄e r̄o Josuwe ma ii daa make diya Makeda. M̄o si ma Isirayelikailu maf̄o wo k̄o.

22 Awa, Josuwe ka a f̄o k̄o: «Ai ye wa falan da laka sisen ka Am̄rikailu la mansa loolu lab̄o. Ai ye na ii ri n ma.»

23 Ii wara mansa loolu lab̄o falan na. Mansa loolu woilu le siini t̄e Jerusalemu so kun na, a ni Hebur̄on so ni Jaramutu so ni Lakisi so ni Ekilon so, b̄e ni a ta.

24 Ii nara mansa woilu ri Josuwe ma tuma men na, a ka Isirayelika c̄e ilu b̄e makili ko ii ye na. Josuwe ka a f̄o a la k̄e den kuntuilu ye ko: «Ai ye na ai senilu la mansa jinilu kan kan.» Ii nara ii senilu la mansailu kan kan.

25 Josuwe ka a f̄o ii ye ko: «Ai kana silan, ai jusu kana t̄jan! Ai ye a raja, ka ai jusu late, baa Allabatala ri jin j̄on k̄e ai juuilu b̄e la, ai k̄e t̄o menilu k̄e la.»

26 Josuwe ka mansa woilu faa, ka ii su dun jiriju loolu la. Ii dunni tora jiri la f̄o tele be waati.

27 Tele be waati la, Josuwe ka a f̄o a la m̄o ilu ye ko ii ye mansailu suilu lajii ka b̄o jirijuilu la. Josuwe la m̄o ilu ka ii suilu lajii ka wa woilu lafilan k̄o d̄o, mansailu doonni t̄e falan men k̄o d̄o. Josuwe la m̄o ilu ka kabakurun ba doilu la falan da la ka a datuun woilu la. Hali bi kabakurun ba woilu ye ye.

Josuwe ni a la k̄e den ilu ka so ḡb̄e ilu mira

28 Wo lon kelen Josuwe ni a la k̄e den ilu wara Makeda so k̄e ka se ye m̄o ilu la. Josuwe ni a la k̄e den ilu ka Makeda mansa ni sok̄o d̄o m̄o ilu b̄e faa fanmuru la. A ka ii b̄e halaki; a ma m̄o si to ye. Josuwe tun ka men k̄e Jeriko mansa la, a ka wo j̄on k̄e Makeda mansa la.

29 Josuwe ni Isirayelikailu b̄e b̄ora Makeda ka wa Libina so k̄e la.

30 Allabatala ka Libina so ni a mansa fanan di Isirayeli k̄e den ilu ma. Ii ka Libina sok̄o d̄o m̄o ilu b̄e faa fanmuru la. Ii ma m̄o si to ye. Josuwe tun ka men k̄e Jeriko mansa la, a ka wo j̄on k̄e Libina mansa la.

31 Josuwe ni Isirayelikailu b̄e b̄ora Libina ka wa Lakisi. Ii seni ye, ii ka so laminin ka a k̄e la.

32 K̄e la tele filana lon, Allabatala ka Lakisi so di Isirayelikailu ma. Ii ka Lakisi sok̄o d̄o m̄o ilu b̄e faa fanmuru la, ikomin ii tun ka a k̄e Libina so k̄o d̄o j̄a men ma.

33 Wo tuma, K̄e s̄eri mansa Horama ni a la m̄o ilu nara Lakisikailu demen kanma. K̄oni Josuwe ni a la k̄e den ilu ka ii k̄e la ka se ii la. Ii ma m̄o si to ye.

34 Josuwe ni Isirayelikailu b̄e b̄ora Lakisi ka wa Ekilon. Ii seni ye, ii ka so laminin ka a k̄e la.

35 Wo lon kelen Josuwe ni a la m̄o ilu ka so mira. Ii ka Ekilon sok̄o d̄o m̄o ilu b̄e faa fanmuru la, ka ii halaki, ikomin ii tun ka a k̄e Lakisi so k̄o d̄o j̄a men ma.

36 Josuwe ni Isirayelikailu b̄e b̄ora Ekilon ka wa Hebur̄on, ka so wo k̄e la.

37 Ii ka Hebur̄on mira, ka a mansa ni sok̄o d̄o m̄o ilu b̄e faa fanmuru la ka ii b̄e halaki. Ii ma m̄o si to ye. Ii ka ye m̄o ilu b̄e faa ikomin ii tun ka a k̄e Ekilon j̄a men ma. Ii ka Hebur̄on so m̄e senilu fanan mira, ka ye m̄o ilu b̄e faa.

38 Wo k̄o r̄o, Josuwe ni Isirayelikailu b̄e wara Debiri so k̄e la.

39 Josuwe ni a la k̄e den ilu ka Debiri so ni a mansa ni Debiri so m̄e senilu b̄e mira, ka woilu m̄o ilu b̄e faa fanmuru la, ka ii b̄e halaki. Ii ma m̄o si to ye. Ii tun ka men k̄e Hebur̄on so k̄o d̄o la a ni Libina sok̄o d̄o m̄o ilu ni woilu la mansa la, ii ka wo j̄on de k̄e Debiri sok̄o d̄o m̄o ilu ni ii la mansa la.

40 Josuwe ka jamana wo b̄e se, koyinke ma ȳo ilu ni ḡb̄ekannan ni telebe koyinke ma ȳo ni ii la mansailu b̄e. A ka m̄o ilu b̄e halaki, menilu b̄e ka jan, a ka fen b̄e faa men ye a ni lakilila ikomin Allabatala, Isirayeli la Alla ka a jamari j̄a men ma.

41 Josuwe ka ii k̄e la ka b̄o Kad̄esi-Baraneya so la haan Kasa so, a ni Koseni jamana b̄e, ka wa sii Kibeȳon so la.

42 Wo le ka a k̄e, Josuwe ni a la k̄e den ilu sera mansa woilu b̄e la k̄e kelen de r̄o ka ii la duuilu mira ii la. Baa, Isirayelikailu Maari Allabatala t̄e ye k̄e k̄e la ii ye.

43 Ii banda wo b̄e mirala tuma men na, ii ka ii k̄o se ii daa make diya Kilikali.

11

Josuwe ka mansa siyaman k̄e la

1 Nba, Has̄ori so mansa Jabin ka ko woilu men tuma men na, a ka kela lawa Madoni so mansa Jobabu ma, a ni Simir̄on so ni Akisafu so mansailu ma.

2 A ka kela lawa tele kankan bolomaran mansailu ma fanan, menilu siini koyinke ma ȳo ilu r̄o. A ka kela lawa Juriden Ba dinban mansailu ma, menilu siini Kiner̄eti Dala tele kankan bolokininma, ka kela lawa ḡb̄ekannan mansailu ma telebe r̄o, ka kela lawa Dori so mansa ma.

3 A ka kela lawa Kanaankailu fanan ma, menilu siini telebe r̄o, a ni menilu siini telebe r̄o. A ka kela lawa Am̄rikailu fanan ma, a ni Hetikailu ma, a ni Peresikailu ma, a ni Jebusikailu ma, menilu siini koyinke ma ȳo ilu r̄o, a ni Hifikailu ma, menilu siini Herim̄on koyinke k̄o r̄o Misipa jamana r̄o.

⁴ Mansa woilu ni ii la keledenilu bɛɛ bɔra kelɛ kanma. Ii jama ba le tɛɛ. Ii ka siya ikomin kɔɔji dala kijɛ. Sowontoro siyaman ni so siyaman tɛɛ ye ii bolo.

⁵ Mansa woilu bɛɛ ka i jɔɔn nadɛn Meramu Kɔ da la ka ii daa make ye. Ii bɛɛ benda kan kelen ma, ko ii ye Isirayelikailu kelela.

⁶ Allabatata ka a fɔ Josuwe ye ko: «I kana silan ii jɛrɔ fewu, baa jin tuma sini, wo ri a tɛɛn n da woilu bɛɛ di ai ma, ii su ri to Isirayelikailu jakɔrɔ. Ai ri ii la soilu senfasailu tɛɛ, ka ta bila ii la sowontoroilu la.»

⁷ Nba Josuwe ni a la keledenilu wara bara ii rɔ Meramu Kɔ da la ka ii kele.

⁸ Allabatata ka ii di Isirayelikailu ma. Josuwe la keledenilu ka ii kele ka ii gbɛn ka ii kɔsaran tele kankan bolomaran ma ka wa se fɔ Sidon so ba ni Misirefoti Mayimu so ma. Ii ka ii kɔsaran telebɔ rɔ ka wa se fɔ Misipa dinban rɔ. Ii ka ii bɛɛ faa, hali mɔɔ kelen ma to.

⁹ Allabatata tun ka mɛn fɔ Josuwe ye, a ka wo bɛɛ kɛ. A ka ii la soilu senfasailu tɛɛ, ka ii la sowontoroilu bɛɛ janin.

Josuwe ka Hasɔri so kele

¹⁰ Kelɛ wo banni, Josuwe ni a la keledenilu ka ii kɔsɛ ka Hasɔri so kele ka a mira ka a mansa faa fanmuru la. Wo tuma, Hasɔri so le tɛɛ ye jamanailu bɛɛ kun na.

¹¹ Ii ka Hasɔri sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la, ka ii halaki fewu. Ii ma woilu si to. Ii ka ta bila so la fanan ka wo bɛɛ janin.

¹² Nba, mansa menilu bɛɛ wulira Isirayelikailu kanma, Josuwe ni a la keledenilu wara woilu la soilu bɛɛ mira. Ii ka woilu mansailu ni sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la. Ii ka ii bɛɛ halaki fewu, ikomin Allabatata la baarden Musa tun ka a fɔ ii ye ja mɛn ma.

¹³ So menilu siini tɛɛ tindilu kan, Isirayelikailu ma so woilu si janin, ni Hasɔri so kelen tɛ. Josuwe ka Hasɔri so kelen de janin.

¹⁴ Josuwe la keledenilu ka so kɔndɔ mɔɔilu la nanfuluilu ni ii la kolofenilu bɛɛ ta. Kɔni ii ka sokɔndɔ mɔɔilu bɛɛ faa fanmuru la, ka ii halaki fewu. Ii ma wo si to.

¹⁵ Allabatata tun ka mɛn fɔ a la baarden Musa ye, ale fanan ka wo bɛɛ fɔ Josuwe ye. Josuwe ka wo bɛɛ kɛ. Allabatata ka fen fen fɔ Musa ye, Josuwe ka wo bɛɛ kɛ a ja ma.

Josuwe ka jamana to bɛɛ mira

¹⁶ Nba Josuwe ni a la keledenilu ka se sɔrɔn jamana bɛɛ kan ja wo le ma. Ii ka se sɔrɔn koyinke ma yɔrɔ kan, a ni tele kankan bolokinin jamana kan, a ni Koseni mara kan, a ni telebe jamana kan, mɛn ye koyinkeilu ni kɔɔji tema, a ni Juriden Ba dinban dɔ, a ni Isirayeli la koyinke ma yɔrɔ ni

wo gbekannan kan, menilu ye tele kankan bolomaran dɔ.

¹⁷ Ii ka yɔrɔ bɛɛ mira ka bɔ Halaka Koyinke la, mɛn kɔnin ye Seyiri jamana fan fɛ, ka wa se fɔ Bahali Kadi so ma, mɛn ye Lebanon dinban dɔ Heriman koyinke kɔrɔ. Ii ka ye mansailu bɛɛ mira ka woilu bɛɛ faa.

¹⁸ Josuwe tɛɛ ye mansa woilu kelela tele siyaman dɔ.

¹⁹ So si ma dujɔɔnya don a ni Josuwe tema, ka hɛɛ jinin Isirayelikailu fɛ fɔ Kibeyon, Hifikailu siini tɛɛ yɔrɔ mɛn dɔ. Isirayelikailu ka so tɔilu bɛɛ kele ka ii bɛɛ mira,

²⁰ baa Allabatata le ka a kɛ so woilu mɔɔilu kun gbɛɛyara, fɔ ii ka Isirayelikailu kele. Allabatata ka wo kɛ le sa Isirayelikailu ri ii halaki fewu ka ii bɛɛ faa hinabaliya rɔ ikomin a tun ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma.

²¹ Waati wo la, Josuwe ni a la keledenilu wara Anakikailu kele koyinke ma yɔrɔilu rɔ. Woilu siini tɛɛ Heburɔn ni Debiri ni Anabu soilu kɔndɔ, a ni Yahuda kabila ni Isirayeli la koyinke ma yɔrɔ rɔ. Josuwe ni a la keledenilu ka ii bɛɛ faa, ka ii ni ii la soilu bɛɛ halaki.

²² Ii ka Anakikailu bɛɛ faa Isirayeli jamana kɔndɔ fɔɔ mɔɔ dando menilu siini tɛɛ Kasa ni Kati ni Asidodi soilu kɔndɔ.

²³ A kera ten, Josuwe ka jamana wo bɛɛ mira, ikomin Allabatata ka a fɔ Musa ye ja mɛn ma. Josuwe ka jamana wo rafara Isirayelikailu tema, kabila bɛɛ ni a la duu. Wo bɛɛ kɔrɔ, kele banda jamana kɔndɔ.

12

Isirayelikailu sera mansa fila menilu la Musa tele rɔ

¹ Nba, Isirayelikailu tun da se mansa fila la Juriden Ba telebɔ rɔ, ka woilu la jamana mira ii la. Mansa woilu la jamanailu ye bɔla Arinɔn Dinban ma, ka wa se fɔ Herimɔn Koyinke ma; Juriden Ba mɛn ye telebɔ fan bɛɛ tɛɛ ii bolo.

² Sihɔn tɛɛ ye Amɔrikailu la mansa le ri. A siini tɛɛ Hesibon so kɔndɔ. Arinɔn Dinban talante tɛɛ ye a la mara rɔ. Wo dan tɛɛ ye bɔla Aroweri so la. Kiliyadi mara talante fanan tɛɛ ye a ta le ri, ka wa se fɔ Jabaki ba ma. Jabaki ba ye dan di Sihɔn na jamana ni Amonika la jamana tema.

³ Juriden Ba dinban telebɔ fan fanan tɛɛ ye a la mara le ri. Wo dan tɛɛ ye bɔla Kinereti Dalaba la ka wa se fɔ Araba Dala, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Dalaba Kɔɔjilama. Dan tɛɛ ye bɔla ye ka wa Beti-Jesimoti so la, ka bɔ ye ka wa Pisika koyinke la.

⁴ Mansa Oki, mɛn tɛɛ ye Refa siya mɔɔ laban do le ri. Wo tɛɛ ye Basan jamana le kun na. A la mansasoilu tɛɛ Asitaroti ni Edereyi le ri.

⁵ A la mara tere ye Herimon Koyinke le ri, a ni Saleka mara, a ni Basan jamana yoro beɛ, ka wa se fɔɔ Kesurikailu la jamana dan na, a ni Maakakailu la jamana dan na. A la mara tere ye Kiliyadi jamana talante le ri fanan, ka wa se fɔɔ Hesibon na mansa Sihon na jamana dan na.

⁶ Allabatata la baaraden Musa ni Isirayelikailu sera mansa fila woilu la. Allabatata la baaraden Musa ka jamana woilu rata la Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante tema.

Isirayelikailu ka mansa menilu faa Josuwe tele ro

⁷ Nba, Josuwe ni Isirayelikailu sera mansa doilu la Juriden Ba telebe ro fanan. Ka bo Bahali Kadi so Lebanon dinban do ka wa se fɔɔ Halaka Koyinke la Seyiri jamana fan fe, Isirayelikailu sera ye mansailu beɛ la. Josuwe ka duu woilu beɛ don Isirayelikailu kabilailu bolo.

⁸ Duu woilu tere ye koyinke ma yoro le ro, a ni telebe jamana ro, men ye koyinkeilu ni kooji tema, a ni Juriden Ba dinban do, a ni koyinke da la, a ni wula konno, a ni tele kankan bolokinin jamana ro. Hetikailu siini tere jamana woilu ro, a ni Amorikailu ni Kanaankailu ni Peresikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu.

⁹ Isirayelikailu ka se saron mansa menilu la, woilu le jin di: Jeriko so mansa (moo kelen), Ayi so men ye Beteli da fe, wo mansa (moo kelen),

¹⁰ Jerusalemu so mansa (moo kelen), Heburon so mansa (moo kelen),

¹¹ Jaramutu so mansa (moo kelen), Lakisi so mansa (moo kelen),

¹² Ekilon so mansa (moo kelen), Keseri so mansa (moo kelen),

¹³ Debiri so mansa (moo kelen), Kederi so mansa (moo kelen),

¹⁴ Horima so mansa (moo kelen), Aradi so mansa (moo kelen),

¹⁵ Libina so mansa (moo kelen), Adulamu so mansa (moo kelen),

¹⁶ Makeda so mansa (moo kelen), Beteli so mansa (moo kelen),

¹⁷ Tapuwa so mansa (moo kelen), Hefera so mansa (moo kelen),

¹⁸ Afeki so mansa (moo kelen), Lasaron so mansa (moo kelen),

¹⁹ Madoni so mansa (moo kelen), Hasori so mansa (moo kelen),

²⁰ Simeron Meron so mansa (moo kelen), Akisafu so mansa (moo kelen).

²¹ Tanaki so mansa (moo kelen), Mekido so mansa (moo kelen),

²² Kedesi so mansa (moo kelen), Jokineyamu so men ye Karameli koyinke korɔ, wo mansa (moo kelen),

²³ Dori so mansa men ye Nafati Dori torofe (moo kelen), Koyimu so men ye Kilikali mara ro, wo mansa (moo kelen),

²⁴ a ni Tirisa so mansa (moo kelen). A beɛ ladennin ye mansa bisawa ni kelen de ri.

13

Yoro menilu ma mira folo

¹ Nba, waati wo taminni ko, Allabatata kumara Josuwe ye ka a tereɛn Josuwe ra korɔ kosebe. Allabatata ka a fo ko: «I ra korɔ kosebe. Koni Isirayelikailu ka kan ka yoro menilu mira folo, woilu ka siya ba le.

²⁻³ Ai ma Filisitiilu la jamana beɛ mira folo, a ni ii la mansaso loolu. So woilu ye Kasa ri, a ni Asidodi ni Asakalon ni Kati ni Ekeron, Abakailu la jamana fanan ma beɛ mira folo. Ai ma Kesurikailu la jamana beɛ mira, men ye Misiran jamana telebo ro. Yoro men ye bola Sihori ba la Misiran dan na ka wa tele kankan bolomaran do fɔɔ Ekeron so ma, ai ma wo mira folo. Mooilu ye yoro wo jatela Kanaankailu ta le ri.

⁴ Ai ma Kanaanka la jamana beɛ fanan mira. Wo ye bola Mehara so le la, men ye Sidonkailu ta ri, ka wa se fɔɔ Afeki so ma Amorikailu la jamana dan na.

⁵ Ai ma Kabalikailu la duu mira folo. Telebo ro, ai ma Lebanon koyinke ma yoro beɛ ta munun. Wo ye bola Bahali Kadi so la Herimon koyinke korɔ, ka wa se fɔɔ Lebo Hamati ma.

⁶ Koyinkema yoro men ye Lebanon ni Misirefati Mayimu tema, ai ma wo fanan mira folo. Ye mooilu ye Sidonkailu le ri. Awa, n kan ye yoro menilu beɛ ma ko ai ma woilu mira folo, n jere ri ii ghen ka bo ai jakoro. I ri duu wo beɛ rata la Isirayelikailu tema, ka a ke ii ta ri, ikomin n ka a fo i ye na men ma.

⁷ I ye a ratalan kabila konondo tema, a ni Manase kabila talante.»

Isirayelika menilu tora Juriden Ba ko

⁸ Nba, Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talante tun ka ii niiyorɔ saron Juriden Ba ko. Allabatata la baaraden Musa ka duu di ii ma ye.

⁹ Ii la yoro dan boni so fila le la. Do ye Arinon Ko dinban temala ro. A to kelen ye Aroweri so le ri, ni a ye Arinon Ko da la. Medeba gbekannan beɛ fanan tere ye a ro, ka wa se fɔɔ Dibon so ma.

¹⁰ Ii la yoro ye wala fɔɔ Amonikailu la jamana dan na. Amorikailu la mansa Sihon na soilu beɛ fanan tere ye a ro. Sihon na mansaso tere ye Hesibon di.

¹¹ Kiliyadi jamana fanan tere ye ie la yoro ro, a ni Kesurikailu la jamana ni Maakakailu la jamana. Herimon Koyinke beɛ tere ye a ro, a ni Basan jamana beɛ ka wa se fɔɔ Saleka mara ro.

¹² Basan jamana mansa Ōki siini tere yoro menilu bee kun na, woilu bee tere ye a ro. Wo la mansasoilu tere ye Asitaroti ni Edereyi ri. Ōki tere Refayilu la siya mao laban do le ri. Awa, Musa ka mao woilu bee kele, ka se ii la, ka ii ghen, ka ii la jamanailu mira ii la.

¹³ Koni Isirayelikailu ma Kesurikailu ni Maakakailu ghen. Wo le koson hali bi Kesuri ni Maaka siini Isirayelikailu fe.

¹⁴ Lebi bansonilu le kelen pe ma duu saron Musa bolo, baa ii ce ye bola saraka janintailu le ro, maoilu ye menilu bola ka janin Isirayelikailu Maari Allabatata ye. Allabatata jere le ka wo lahidi ta Lebi bansonilu ye.

Ruben kabila ka yoro men saron

¹⁵ Musa tun ka duu do di Ruben kabila ma, banson bee ni a ta.

¹⁶ Yoro wo dan tere ye Aroweri so ri, men ye Arinon Ko da la. So men ye Arinon Ko dinban temala ro, wo fanan tere ye yoro wo dan do le ri. Gbasan men ye Medeba so laminin da, wo tere ye yoro wo ro.

¹⁷⁻²⁰ Hesibon so tere ye yoro wo ro, a ni a laminin soilu bee. Woilu le jin di: Dibon, Bamoti-Bahali, Beti-Bali-Meyon, Jahasi, Kedematu, Mefata, Kiriayayimi, Sibima, Sereti Sahara men ye dinban tindi kan, Beti-Peyoro, Beti-Jesimoti, a ni Pisika koyinke.

²¹ Ka a la laminin so woilu kan, yoro menilu bee tere ye Amarikailu la mansa Sihon bolo ye le koroman, wo bee tere ye Ruben kabila ta le ri. Sihon tele ro, a la mansaso tere ye Hesibon de ri. Musa tun ka a kele ka se a la, ka se Madiyan jamana kuntuilu fanan na. Kuntii woilu tao le ko Ebi ni Rekemu ni Suru ni Huri ni Reba. Ii siini tere ye jamana kondo ye, koni ii tere ye mansa Sihon na fanka le koro.

²² Isirayelikailu ka mao woilu kele tuma men na, ii ka mao siyaman faa fanmuru la. Beyori dence Balami tere ye woilu do le ri. Balami tere ye felilila le ri.

²³ Juriden Ba tere ye Ruben kabila la duu dan de ri telebe ro. Awa, so ba ni so mesen menilu dira Ruben kabila ma ka a ke ii la niyoro ri, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Kadi kabila ka yoro men saron

²⁴ Musa tun ka duu do di Kadi kabila fanan ma, bonkondola bee ni a ta.

²⁵ Jaseri so ye ii la yoro le ro, a ni Kiliyadi jamana soilu bee. Amonikailu la jamana fan kelen fanan ye a ro, ka wa se fo Aroweri so ma, ni a ye Raba so da fe.

²⁶ Yoro wo tere ye bola Hesibon na, ka wa se fo Ramata Misipe ni Betonimu soilu ma. A tere ye bola Mahanimu so la, ka wa se fo Lodabara.

²⁷ Beti-Haramu so fanan tere ye a ro, a ni Beti-Nimira so ni Sukoti so ni Safon so. A ni so bee menilu tere ye mansa Sihon na jamana koro kondo Juriden Ba dinban ro. Sihon na mansaso tere ye Hesibon de ri. Yoro wo ye Juriden Ba telebe ro. A ye wala tele kankan bolomaran do ka se fo Kinereti Dala ma.

²⁸ Awa, so ba ni so mesen menilu dira Kadi kabila ma ka a ke ii ta ri, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Manase kabila talante ka yoro men saron

²⁹ Musa tun ka yoro di Manase kabila talante fanan ma, bonkondola bee ni a ta.

³⁰ Ii la yoro tere ye bola Mahanimu so le la. Basan jamana bee tere ye a ro, a ni Jayiri la so ni biwooro men ye jamana wo kondo. Basan mansa Ōki le siini tere yoro wo bee kun na koroman.

³¹ Kiliyadi jamana talante tere ye yoro wo ro fanan, a ni Asitaroti so ni Edereyi so. So fila woilu tere ye Basan mansa Ōki la mansaso koroiu le ri. Awa, yoro wo bee dira Makiri la bonkondola talante ma, denbaya bee ni a ta. Makiri tere ye Manase dence le ri.

³² Nba, ka Musa to Mowabu jamana gbekeannan do, a ka ye duu ratala wo ja. Yoro wo ye Jeriko so telebe ro, Juriden Ba ko konin.

³³ Koni Musa ma yoro si di Lebi kabilailu ma. Isirayelikailu Maari Allabatata kera woilu niyoro ri, ikomin a ka lahidi ta ii ye ja men ma.

14

Kanaan jamana ratalara ja men ma

¹ Awa, Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dence Josuwe ni Isirayelikailu la kabila tiilu, woilu ka Kanaan jamana ratala Isirayelikailu tema. A kera ja men ma, wo le jin di.

² Ii ka kalabe ke duu ratala ko ro Isirayelikailu la kabila kondoro ni a talante tema, ikomin Allabatata tun ka a fo Musa ye ja men ma.

³⁻⁴ Yusufu bansonilu kera kabila fila le ri, Manase kabila ni Efrayimu kabila. Musa tun ka yoro do di kabila fila ni a talante ma koroman Juriden Ba telebe ro. Koni a ma yoro si di Lebi bansonilu le ma. A ka so dando le di woilu ma, ka a ke woilu sii diya ri. A ka so woilu laminin duu fanan di ii ma ka a ke ii la kolofenilu damajinin diyailu ri.

⁵ Awa, Isirayelikailu ka jamana ratalan ikomin Allabatata tun ka a fo Musa ye ja men ma.

Heburon so dira Kalebu ma

⁶ Lon do ro, ka Isirayelikailu to Kilikali, Yahuda kabila mao doilu nara Josuwe teren. Jefune dence Kalebu, men bani Kenisi bonkondola, ka a fo Josuwe ye ko: «Ka an to

Kadesi-Baraneya ye, Allabatala kumara a la mɔɔ Musa ye ile ni nde la ko rɔ. A ka mɛn fɔ, i ka wo lɔn.

⁷ Wo tuma, n sɔrɔn da san binaanin bɔ. Allabatala la baarden Musa ka n lawa ka bɔ Kadesi-Baraneya, ko n ye na jamana jɛn nakɔrɔsi. N ka n kɔsɛ mɛn kɛ, n tun ka mɛnilu yen jamana kɔndɔ, n ka woilu jafɔ a ye telenbaya rɔ.

⁸ N badenma mɛnilu wara n tɔrɔfɛ, woilu fanan ka dantɛli kɛ. Kɔni ii ka mɛn fɔ, wo ka jama tunagboya. Kɔni n ka lemɛniya la n Maari Allabatala rɔ fewu.

⁹ Wo lon, Musa ka a kali n ye ko n wara ka n taama jamana mɛn kɔndɔ wo lakɔrɔsi kanma, ko wo le ketɔn n ni n denilu ta ri kadawu. Ko ka a masɔrɔn n ka lemɛniya la n Maari Allabatala rɔ fewu.

¹⁰ A ragbɛ. Allabatala ka n kɛndɛ to fɔɔ ka na se bi ma, ikomin a ka lahidi ta jɛ mɛn ma. A ka kuma wo fɔ Musa ye ka Isirayɛlikailu to wula kɔndɔ ye. San binaanin ni loolu le ye waati wo ni bi tɛma. Nba, n ye yan sisen. N sɔrɔn da san biseyin ni loolu le bɔ.

¹¹ Kɔni fanka mɛn tɛrɛ ye n na n lawa waati Musa bolo, wo fanka kelen ye n na fɔlɔ. Sebaaya ye n na ikomin n tɛrɛ ye jɛ mɛn ma fɔlɔ. N di se kɛlɛ kɛla, n di se baara kɛla.

¹² Sisen, i ye koyinkɛ ma yɔrɔ wo di n ma, Allabatala ka mɛn lahidi ta n ye wo lon. I jɛrɛ ka a mɛn wo lon ko Anakikailu le ye jamana wo rɔ. Ii la soilu ye so bailu le ri, jin ye mɛnilu lamininna. Kɔni ni Allabatala tora n fɛ, n di Anakikailu bɛɛ gben ikomin Allabatala jɛrɛ ka a fɔ jɛ mɛn ma.»

¹³ Nba, Josuwe ka duwawu kɛ Jefunɛ dɛncɛ Kalɛbu ye, ka Heburɔn so di a ma ka a kɛ a ta ri.

¹⁴ Wo rɔ haan bi, Heburɔn ye Kalɛbu bɔnsɔnilu ta le ri ka a masɔrɔn Kalɛbu ka lemɛniya la Isirayɛlikailu Maari Allabatala rɔ fewu.

¹⁵ Waati taminni, Heburɔn tɛrɛ ye kilila le ko Kiriyaati Ariba. Wo kɔrɔ le ko Ariba la so. Ariba le tɛrɛ mɔɔ malɔnni ba ri Anakikailu rɔ.

Wo bɛɛ kɔrɔ, kɛlɛ banda jamana kɔndɔ.

15

Yahuda kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹ Yahuda kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn kalabe rɔ, wo tɛrɛ ye wala tele kankan bolokinin dɔ ka se fɔɔ Edɔmu jamana dan ma, ni a ye Sini wula kɔndɔ tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ bakɛ.

² Tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ, yɔrɔ wo dan ye bɔla Dalaba Kɔɔjilama tele kankan bolokinin dɔ bolo fara la.

³ A ye wala Kɔsɔn Koyinkɛ tele kankan bolokinin dɔ, ka wa se Sini. A ye bɔla ye ka wa Kadɛsi-Baraneya so tele kankan

bolokinin dɔ, ka bɔ ye ka wa Hesirɔn so la. A ye bɔla ye ka wa Adari so la, ka bɔ ye ka wa Karika so la.

⁴ A ye bɔla ye ka wa Asimɔn so la, ka bɔ ye ka wa se Misiran Kɔ ma. Kɔ wo ye dan de ri ka wa se fɔɔ Kɔɔjiba ma. Wo kɛra Yahuda kabila la duu dan de ri tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ.

⁵ Telebɔ rɔ fan fɛ, a dan ye Dalaba Kɔɔjilama le ri, ka wa se fɔɔ Juriden Ba bila diya ma Dalaba Kɔɔjilama rɔ.

Tele kankan bolomaran dɔ fan fɛ, a dan ye bɔla Juriden Ba bila diya ye

⁶ Ka wa se fɔɔ Beti-Hokila so ma, ka bɔ ye ka wa Beti-Araba so tele kankan bolomaran dɔ, ka wa se fɔɔ Bohan na kabakurun ma. Bohan tɛrɛ ye Rubɛn dɛncɛ le ri.

⁷ Dan ye bɔla ye ka wa Akɔri dinban tɛma ka wa se fɔɔ Debiri so ma. A ye bɔla ye ka wa tele kankan bolomaran fan fɛ ka wa se fɔɔ Kilikalɔ so ma, mɛn jɛbɛnni Adumimu tindi la dinban tele kankan bolokinin dɔ. Dan ye wala En Semesi kɔ ma, ka wa se En Rokɛla so ma.

⁸ A ye bɔla ye ka tamin Beni Hinɔmu dinban tɛmala rɔ, Jebusikailu la tindi tele kankan bolokinin fudu fan fɛ. Jerusalemu so ye tindi wo kun de rɔ. Dan ye bɔla ye ka wa fɔɔ koyinkɛ kun dɔ, koyinkɛ mɛn ye Hinɔmu dinban telebɔ rɔ. Koyinkɛ wo ye Refayilu la dinban tele kankan bolomaran dɔ.

⁹ Dan ye bɔla koyinkɛ kun dɔ ka wa fɔɔ Nefitoha ji bu yɔrɔ rɔ. A ye bɔla ye ka wa Efirɔn koyinkɛ soilu la, ka bɔ ye ka wa Bahala so la, mɛn tɔɔ fanan ko Kiriyaati-Jeharimu.

¹⁰ Ka bɔ Bahala, dan ye wala telebɔ rɔ ka wa se fɔɔ Seyiri Koyinkɛ ma, ka bɔ ye ka tamin Yeharimu Koyinkɛ tele kankan bolomaran fudu fan fɛ. Yɔrɔ wo tɔɔ fanan ko Kesalɔn. Dan ye bɔla ye ka wa Beti-Semesi so la, ka bɔ ye ka wa Timina so la.

¹¹ Dan ye wala Ekɛron so koyinkɛ tele kankan bolomaran fudu fɛ, ka bɔ ye ka wa Sikirɔn so la, ka tamin ye ka wa Bahala Koyinkɛ ma. A ye bɔla ye ka wa se fɔɔ Jabinɛli so ma, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma.

¹² Kɔɔji ba tɛrɛ ye dan de ri telebɔ rɔ. Awa, Yahuda kabila la bonkɔndɔlailu ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn, wo danilu le wo ri.

¹³ Josuwe ka yɔrɔ do di Jefunɛ dɛncɛ Kalɛbu ma Yahuda kabila la duu kɔndɔ, ikomin Allabatala ka a fɔ Josuwe ye jɛ mɛn ma. A ka Kiriyaati Ariba so di a ma, mɛn ye kilila fanan ko Heburɔn. Ariba tɛrɛ ye Anaki fa le ri.

¹⁴ Kalɛbu ka Anaki bɔnsɔnilu sawa gben ka ii labɔ Heburɔn so kɔndɔ. Woilu tɔɔilu ko Sesayi ni Ahiman ni Talimayi.

¹⁵ Kalɛbu bɔra ye ka wa Debirikalu kanma. Fɔlɔ Debiri so tɔɔ le tɛrɛ ko Kiriyaati Sefɛra.

16 Wo tuma, Kalebu ka a fo ko: «Ni mo men ka Kiriyaṭi Seferakailu kele ka ii la so mira, n di n denmuso Akisa di wo tii ma ka a ke a muso ri.»

17 Otiniyeli tere ye Kalebu dooƆe Kenasi dence le ri. Ale wara so kele ka a mira. Wo ro, Kalebu ka a denmuso di a ma ka a ke a muso ri.

18 Akisa seni a ce la bon na, a ka a fo a ce ye ko wo ka kan ka duu do jinin a fa fe. Wo ko ro, Akisa wara bo a fa fe. A jiira ka bo a la fali kan tuma men na, Kalebu ka a majininka ko: «A ye di? N ye nfen ke i ye?»

19 Akisa ka a fo ko: «I jaandi, i ye n nadiya. I ye tenkema yoroilu di n ma, baa i ka duu di n ma tele kankan bolokinin de ma.» Wo ro, Kalebu ka sando tenkema yoroilu di a ma, a ni duula tenkema yoroilu.

Yahuda kabila la soilu

20 Yahuda kabila ka duu men saron, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

21 Wula kondo so menilu ye tele kankan bolokinin do baka Yahuda kabila la duu ro, so menilu konin ma jan Edomukailu la jamana dan na, woilu too le jin di: Kabisela, Ederu, Yakuru,

22 Kina, Dimona, Adeyada,

23 Kedesi, Hasari, Jitinan,

24 Sifu, Telemu, Behalotu,

25 Hasari Hadata, Keriyaṭi Hesiron men too fanan ko Hasara,

26 Amama, Sema, Molada,

27 Hasara Kada, Hesiron, Beti-Peleta,

28 Hasara-Suwali, Beri-Seba, Bisihotiya,

29 Bahala, Hiyimu, Esemu,

30 Elitolada, Kesili, Horima,

31 Sikilaka, Madimana, Sansana,

32 Lebahota, Silimu, Ayin, a ni Rimon. Wo bee ladennin kera so ba muwan ni konondo le ri, a bee ni a so mesenilu.

33 Yahuda kabila la so menilu tere ye telebe gbekannan yoro ro, woilu too le jin: Esitahola, Sora, Asena,

34 Sanowa, En Kanimu, Tapuwa, Enamu,

35 Jaramutu, Adulamu, Soko, Aseka,

36 Sarayimu, Aditayimu, a ni Kadera (men too fanan ko Kederotayimu). Woilu bee ladennin kera so ba tan ni naanin de ri, a bee ni a so mesenilu.

37 Senan, Hadasa, Mikidala Kada,

38 Dileyan, Misipe, Jokitela,

39 Lakisi, Bosikata, Ekilon,

40 Kabon, Lahimasa, Kitilisui,

41 Kederoti, Beti-Dakon, Nama, a ni Makeda. Woilu bee ladennin kera so ba tan ni woro le ri, a bee ni a so mesenilu.

42 Libina, Etera, Asan,

43 Jefeta, Asina, Nesibu,

44 Keyila, Akisibu, a ni Maresa. Woilu bee ladennin kera so ba konondo le ri, a bee ni a so mesenilu.

45 Ekeron so fanan tere ye Yahuda kabila la duu ro, a ni a so mesenilu ni a todailu.

46 So ba ni so mesen menilu tere ye Ekeron ni Koojiba tema, menilu konin ma jan Asidodi so la, woilu bee tere ye a ro.

47 Asidodi so ni Kasa so fanan tere ye a ro, a ni ii so mesenilu ni ii todailu. Yoro wo ye wala tele kankan bolokinin do fan fe ka wa se fo Misiran ko ma. A ye wala telebe ro fan fe ka wa se fo Koojiba ma.

48 Yahuda kabila la so menilu tere ye koyinke ma yoro ro, woilu too le jin di: Samiri, Jatira, Soko,

49 Dana, Kiriyaṭi Sana men too fanan ko Deberi,

50 Anabu, Esitemoya, Animu,

51 Koseni, Holon, a ni Kilo. Woilu bee ladennin kera so ba tan ni kelen de ri, a bee ni a so mesenilu.

52 Araba, Duma, Esana,

53 Janimu, Beti-Tapuwa, Afeka,

54 Humeta, Kiriyaṭi Ariba men too fanan ko Heburon, a ni Sihari. Woilu bee ladennin kera so ba konondo le ri, a bee ni a so mesenilu.

55 Mahon, Karameli, Sifu, Juta,

56 Jisirele, Jokidehamu, Sanowa,

57 Kahini, Kibeya, a ni Timina. Woilu bee ladennin kera so ba tan de ri, a bee ni a so mesenilu.

58 Halula, Beti-Sura, Kedaru,

59 Marata, Beti-Anoti, a ni Elitekona. Wo bee ladennin kera so ba woro le ri, a bee ni a so mesenilu.

60 Kiriyaṭi Bali men too fanan ko Kiriyaṭi-Jeharimu, a ni Raba. Wo bee ladennin kera so ba fila le ri, a bee ni a so mesenilu.

61 So doilu tere ye wula kondo. Woilu too le jin: Beti-Araba, Midini, Sekaka,

62 Nibisan, Koo so, a ni En Kedi. Woilu bee ladennin kera so ba woro le ri, a bee ni a so mesenilu.

63 Yahuda kabila moilu ma se Jebusikailu gbenna ka ii labo Jerusalem so kondo. Wo ro, Jebusikailu siini Yahuda kabila moilu tema so kondo ye haan bi.

16

Yusufu bansenilu ka yoro men saron

1 Yusufu bansenilu ka yoro men saron kalabe ro, wo danilu le jin di. A dan ye bola Juriden Ba le ma Jeriko so jiman yoro telebo ro, ka tamin wula kondo temala ro, ka wa se Beteli so koyinke ma yoro ma.

2 A dan tele kankan bolokinin ye bola ye ka wa Lusi so la, ka bo ye ka tamin Atiroti so la, Arakikailu la mara ro.

3 A ye bola ye ka wa telebe ro ka se Jafeletikailu la jamana dan ma, ka bo ye ka wa se Duula ro Beti-Horon so ma, ka tamin ye

ka wa Keŋeri so la, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma.

⁴Nba, Yusufu bɔnsɔnilu kɛra kabila fila le ri, Manase kabila ni Efrayimu kabila. Ii ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn ka a kɛ ii ta ri, wo le wo ri.

Efrayimu kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn

⁵Efrayimu kabila ka yɔrɔ wo fan kelen sɔrɔn, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la yɔrɔ dan ye bɔla Atirɔti Adari so le la, mɛn ye telebɔ rɔ. A ye bɔla ye ka wa Sandɔ Beti-Hɔrɔn so la,

⁶ka bɔ ye ka wa Kɔɔjiba ma, tele kankan bolomaran dɔ fan fɛ, a dan ye bɔla Mikimetata so la, ka wa telebɔ rɔ ka se fɔɔ Tanata Silo so ma, ka tamin ye ka wa Janoya so la.

⁷A ye bɔla Janoya ka wa Atirɔti so ni Nara so la, ka tamin ye ka wa Jeriko, ka bɔ ye ka wa Juridɛn Ba ma.

⁸Ka bɔ Tapuwa so la ka wa telebe fan fɛ haan Kana Kɔ la, ka bɔ ye ka wa se Kɔɔjiba ma. Efrayimu kabila ka yɔrɔ mɛn sɔrɔn, wo danilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

⁹Ka a la wo kan, ii ka so ba doilu ni woilu so mɛsɛnilu sɔrɔn Manase kabila la yɔrɔ rɔ.

¹⁰Kɔni Efrayimu kabila mɔɔilu ma Kanaankailu gbɛn ka ii labɔ Keŋeri so kɔndɔ. Wo le koson Kanaankailu siini Efrayimu kabila mɔɔilu tɛma hali bi. Kɔni Efrayimu kabila mɔɔilu ye diyagboya baara lala ii kan.

17

Jamana mɛn dira Manase kabila talante ma

¹Manase kabila fanan ka yɔrɔ dɔ sɔrɔn. Manase tɛrɛ ye Yusufu dɛncɛ fɔlɔ ri. Manase dɛncɛ fɔlɔ tɛrɛ ye Makiri le ri. Makiri dɛncɛ tɛrɛ ye Kiliyadi ri. Makiri tɛrɛ ye kɛlɛden fadiyanin de ri. Josuwe tun ka Kiliyadi jamana ni Basan jamana di ale ma.

²Manase kabila tɔilu ka duu sɔrɔn, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Bonkɔndɔla woilu ye Abiyɛsɛri la bonkɔndɔla ri, a ni Heleka ta ni Asiriyela ta ni Sekemu ta ni Hefɛra ta ni Semida ta. Woilu le ye Yusufu dɛncɛ Manase bɔnsɔnilu ri, a bɛɛ ni a la bonkɔndɔla.

³Awa, Manase dɛncɛ tɛrɛ ye Makiri ri. Makiri dɛncɛ tɛrɛ ye Kiliyadi ri. Kiliyadi dɛncɛ tɛrɛ ye Hefɛra ri. Hefɛra dɛncɛ tɛrɛ ye Selofehadi ri. Selofehadi ma dɛncɛ sɔrɔn fo denmusoilu gbansan. A denmusoilu tɔɔ ko Mahala ni Nowa ni Hɔkila ni Milika ni Tirisa.

⁴Denmuso woilu wara Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dɛncɛ Josuwe ni Isirayɛlikailu la bonkɔndɔla tiilu tɛrɛn, ka a fɔ ii ye ko: «Allabatala ka Musa jamari ko a ye niyɔrɔ do di andeilu fanan ma ikomin an badenma cɛmandeilu.» Wo rɔ, ii ka niyɔrɔ do di ii fanan ma ikomin ii badenma

cɛmandeilu, ka a bɛn Allabatala la jamarili ma.

⁵Wo le ka a kɛ, Manase kabila ta kɛra niyɔrɔ tan de ri Juridɛn Ba telebe rɔ. Niyɔrɔ woilu lara ii la niyɔrɔ fila kan Juridɛn Ba telebɔ rɔ, mɛnilu ye Kiliyadi jamana ni Basan jamana ri,

⁶baa Manase bɔnsɔn musomandeilu ka duu sɔrɔn ikomin Manase bɔnsɔn cɛmandeilu ka duu sɔrɔn ja mɛn ma. Kiliyadi jamana kɛra Manase kabila mɔɔ gberɛilu ta ri.

⁷Manase kabila la niyɔrɔ ye bɔla Aŋeri kabila la niyɔrɔ dan de la ka wa fɔɔ Mikimetata so la, mɛn ye Sekemu so telebɔ rɔ. Dan ye bɔla Mikimetata ka wa tele kankan bolokinin fan fɛ, ka wa se fɔɔ En Tapuwa wara.

⁸Tapuwa so ye dan de ri Manase kabila la niyɔrɔ ni Efrayimu kabila la niyɔrɔ tɛma. Tapuwa so jɛrɛ ye Efrayimu kabila ta le ri, kɔnin a laminin duu ye Manase kabila ta le ri.

⁹Awa, dan ye bɔla Tapuwa so la ka wa tele kankan bolokinin dɔ fan fɛ ka se fɔɔ Kana dinban tele kankan bolokinin fan ma. Ye so doilu tɛrɛ ye Efrayimu kabila ta ri. Manase kabila la soilu ye woilu laminin na. Dan ye wala dinban wo fɛ a tele kankan bolomaran fan fɛ ka wa se fɔɔ Kɔɔjiba ma.

¹⁰Efrayimu kabila la niyɔrɔ tɛrɛ ye Kana dinban tele kankan bolokinin dɔ. Manase kabila la niyɔrɔ tɛrɛ ye dinban wo tele kankan bolomaran dɔ. Kɔɔjiba le tɛrɛ ye kabila fila bɛɛ dan di telebɔ rɔ. Aŋeri kabila la niyɔrɔ ye Manase kabila la niyɔrɔ tele kankan bolomaran dɔ. Isakari kabila la niyɔrɔ ye Manase kabila la niyɔrɔ telebɔ rɔ.

¹¹Manase kabila la so doilu tɛrɛ ye Isakari kabila la niyɔrɔ kɔndɔ, a ni Aŋeri kabila ta. So woilu ye Beti-Sɛyan so ni Ibileyamu so le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu. Ka a la woilu kan, Dori so tɛrɛ ye Manase kabila ta le ri, a ni Endori so ni Tanaki so ni Mekido so ni Nafɛti la so mɛsɛn sawa, a bɛɛ ni a mɔɔilu, a bɛɛ ni a so mɛsɛnilu.

¹²Kɔnin Manase kabila mɔɔilu ma se Kanaankailu gbɛnna ka ii labɔ so woilu kɔndɔ. Wo le rɔ, Kanaankailu siini tora ye.

¹³Wo bɛɛ ni a ta, Isirayɛlikailu ka fanka sɔrɔn tuma mɛn na, ii ka diyagboya baarailu la Kanaankailu kan. Kɔni Isirayɛlikailu ma woilu gbɛn ka ii labɔ ye.

Yusufu bɔnsɔnilu ka a fɔ ko ii la niyɔrɔ dɔɔman ii rɔ

¹⁴Lon dɔ rɔ, Yusufu bɔnsɔnilu nara Josuwe tɛrɛn, ka a fɔ a ye ko: «I ka niyɔrɔ kelen pe di andeilu ma nfenna? I ma a yen, Allabatala ra jumaya kɛ andeilu ye ka an kɛ jama siyaman ba ri.»

15 Josuwe ka a fɔ ii ye ko: «Ni ai ka siya fɔɔ Efrayimu kabila la koyinke ma yɔrɔ dɔɔman ai rɔ, ai ye wa duu matɛɛ Peresikailu ni Refayilu la tu kɔrɔ.»

16 Yusufu bɔnsɔnilu ka a fɔ ko: «Tɔɔna le, koyinke ma yɔrɔ wo dɔɔman andeilu rɔ. Kɔni kekeke sowontoro neelamanilu ye Kanaankailu bolo, menilu konin siini Beti-Seyan dinban dɔ ni Beti-Seyan so mesenilu kɔndɔ ni Jisirele dinban dɔ.»

17 Josuwe ka a fɔ Yusufu bɔnsɔnilu ye, men ye Efrayimu kabila ni Manase kabila ri ko: «Ai ka siya, ai fanka fanan ka bon. Ai ti nala danna niyɔrɔ kelen pe sɔrɔnna.

18 Koyinkema yɔrɔ ri ke ai ta ri, men ye tu le ri. Ai ye wa a matɛɛ ka a bɛɛ muume ke ai ta le ri. Fanka ye Kanaankailu la. Kekeke sowontoro neelamanilu le ii bolo. Kɔni ai ri se ii gbenna.»

18

Kabila tɔɔilu ka yɔrɔ menilu sɔrɔn

1 Isirayelikailu bɛɛ wara i jɔɔn naden Silo so kɔndɔ, ka Alla la daa make faaninbon nawuli ka a lɔ ye. Wo ka a tɛren jamana bilani ii la fanka kɔrɔ.

2 Kɔni Isirayelikailu kabila wɔrɔnwula tun ma niyɔrɔ duu sɔrɔn fɔlɔ.

3 Josuwe ka a fɔ Isirayelikailu ye, ko, «Allabatala, ai failu Alla ka duu men don ai bolo, ai ri ta ko bɔrɔ ke haan waati juman wa?»

4 Ai ye cɛɛilu suwandi kabilailu bɛɛ rɔ, kabila kelen cɛɛ sawa. N di woilu lawa jamana yɔrɔilu bɛɛ rataamala. Jamana ye ja men ma, ii ri wo bɛɛ seɛ an demen kanma jamana ratalala. Ii wa ban wo bɛɛ seɛbela, ii ri na n tɛren yan.

5 Ai ri jamana ratalan yɔrɔ wɔrɔnwula ri. Yahuda kabila ri to ii la niyɔrɔ rɔ tele kankan bolokinin dɔ. Yusufu bɔnsɔnilu ri to ii la niyɔrɔ rɔ tele kankan bolomaran dɔ.

6 Ai ye niyɔrɔ wɔrɔnwula wo tɔɔmasere ja seɛ, ka na a di n ma. N di kalabe ke ai la kabila kelen kelenna ye an na Maari Allabatala jakɔrɔ.

7 Kɔni Lebi bɔnsɔnilu le ti nala niyɔrɔ sɔrɔnna jamana kɔndɔ ai tɛma, baa ii ye Allabatala la sarakalaselailu le ri, baa Allabatala la sarakalase ye ii cɛ le ri. Kadi kabila ni Ruben kabila ni Manase kabila talante, woilu ra ii la niyɔrɔ sɔrɔn Juriden Ba teleɔ rɔ. Allabatala la baarden Musa ka ii la niyɔrɔ di ii ma.»

8 Nba, ii ka mɔɔ menilu suwandi ka wa jamana ragbe, woilu ka ii raben wali kanma. Sani ii ye wa, Josuwe ka jamarili di ii ma ko: «Ai ye wa jamana rataama, ka a ragbe koseɛɛ. Jamana ye ja men ma, ai ye wo seɛ ka na n tɛren yan. N di kalabe ke Allabatala jakɔrɔ Silo yan, sa bɛɛ ri a ta sɔrɔn.»

9 Ii bɔra ye ka wa jamana rataama. Jamana ye ja men ma, ii ka wo bɛɛ seɛ kitabu lamininnin dɔ, ka so bɛɛ tɔɔilu fanan seɛɛ, ka jamana ratala yɔrɔ wɔrɔnwula ri. Ii banni wo la, ii ka ii kose ka na Josuwe tɛren daa make diya Silo.

10 Josuwe ka kalabe ke Allabatala jakɔrɔ Silo, ka jamana ratalan Isirayelikailu tɛma, kabila bɛɛ ni a ta.

Beniyaminu kabila ka niyɔrɔ men sɔrɔn

11 Kalabe ka niyɔrɔ fɔlɔ men ta, wo kera Beniyaminu kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Niyɔrɔ wo kera Yahuda kabila la niyɔrɔ ni Yusufu bɔnsɔnilu la niyɔrɔ tɛma.

12 Tele kankan bolomaran dɔ fan fe, niyɔrɔ wo dan tɛre ye bɔla Juriden Ba le ma, ka wa tamin Jeriko so tele kankan bolomaran fudu fe, ka wa telebe rɔ ka tamin koyinke ma yɔrɔ fe, ka wa se fɔɔ wula kɔndɔ Beti-Abeni so da fe.

13 A ye bɔla ye ka wa tamin Lusi so tele kankan bolokinin fudu fe. Lusi ye kilila fanan ko Beteli. Dan ye bɔla ye ka wa Atirɔti Adari so la, men ye koyinke kun dɔ Beti-Hɔrɔn duula rɔ so tele kankan bolokinin dɔ.

14 Koyinke wo telebe rɔ, dan ye tamin ka wa tele kankan bolokininma fan fe ka se fɔɔ Kiriyaɔti Bali ma, men ye kilila fanan ko Kiriyaɔti-Jeharimu. A ye Yahuda kabila la so do le ri. Awa, Beniyaminu kabila la niyɔrɔ dan de tere wo ri telebe rɔ.

15 Tele kankan bolokinin dɔ, a dan ye bɔla Kiriyaɔti-Jeharimu so da la ka wa telebe rɔ fan fe ka se fɔɔ Nefitoɔa ji bɔ yɔrɔ rɔ.

16 A ye bɔla ye ka wa se koyinke sen ma, koyinke men lɔni Beni Hinɔmu dinban da fe. Yɔrɔ wo ye Refayilu la dinban tele kankan bolomaran dɔ. Dan ye bɔla ye ka tamin Hinɔmu dinban tɛma Jebusikailu la tindi tele kankan bolokinin fudu fe, ka wa se fɔɔ En Rokɛla so ma.

17 A ye bɔla En Rokɛla ka wa tele kankan bolomaran fan fe ka se fɔɔ En Semɛsi ma, ka bɔ ye ka wa Keliyɔta so la. So wo jabɛnni Adumimu tindi la. Dan ye bɔla ye ka wa Bohan na kabakurun na. Bohan tɛre ye Ruben dence le ri.

18 Dan ka a tamin Araba koyinke jakɔrɔ a tele kankan bolomaran fan fe, ka jii Araba kɔndɔ

19 ka wa Beti-Hɔkila koyinke tele kankan bolomaran fudu fe. A ye bɔla ye ka wa se Dalaba Kɔɔjilama ma tele kankan bolomaran dɔ, Juriden Ba ye bilala Dala wo rɔ yɔrɔ men. Dan de tere woilu ri tele kankan bolokinin dɔ.

20 Juriden Ba tɛre ye dan de ri telebe rɔ. Awa, Beniyaminu kabila la bonkɔndɔlailu ka niyɔrɔ men sɔrɔn, wo danilu le wo ri a fan bɛɛ rɔ.

²¹ Beniyaminu bonkɔndɔla la soilu le jin di: Jeriko, Beti-Hɔkila, Emeka Kesisi,

²² Beti-Araba, Semarayimu, Beteli,

²³ Abimu, Para, Ofira,

²⁴ Kefara Hamoni, Ɔfini, a ni Keba. Wo bɛɛ ladennin ye so ba tan ni fila le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu.

²⁵ So mɛnɪlu lara woilu kan, woilu le jin: Kibeyɔn, Rama, Beerɔti,

²⁶ Misipa, Kefira, Mosa,

²⁷ Rɛkɛmu, Iripɛli, Tarala,

²⁸ Sela, Helɛfu, Kibeya, Kiriyati a ni Jebusikaailu la so, ni a ye Jerusalemu ri. Wo bɛɛ ladennin ye so ba tan ni naanin de ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu. Beniyaminu kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn ka a kɛ ii ta ri, wo le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

19

Simeyɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹ Kalabe ka niyɔrɔ filana mɛn ta, wo kɛra Simeyɔn kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la niyɔrɔ lamininni Yahuda kabila la duu le la.

² So mɛnɪlu tɛrɛ ye ii la niyɔrɔ rɔ, woilu le jin: Bɛri-Seba, Molada,

³ Hasara-Suwali, Baala, ɛsɛmu,

⁴ Elitolada, Betulu, Horima,

⁵ Sikilaka, Beti-Marikabɔti, Hasara-Susa,

⁶ Beti-Lebabɔta, a ni Saruwɛn. Woilu bɛɛ ladennin ye so ba tan ni sawa ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu.

⁷ So mɛnɪlu lara woilu kan, woilu ye Ayin ni Rimɔn di, a ni Etera ni Asan. So ba naanin de woilu ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu.

⁸ So mɛsɛn mɛnɪlu bɛɛ ye so woilu laminin dɔ, woilu fanan ye a rɔ, ka wa se fɔɔ Baalata Bɛri so ma, mɛn tɔɔ fanan ko Nɛkɛbi Ramati. Simeyɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

⁹ Awa, ikomin Yahuda kabila la niyɔrɔ tun ka bon ii ma, Josuwe ka a fan dɔ ta ka wo kɛ Simeyɔn kabila ta ri. Wo le kosɔn Simeyɔn kabila la niyɔrɔ lamininni de Yahuda kabila la duu la.

Sabulɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹⁰ Kalabe ka niyɔrɔ sawanan mɛn ta, wo kɛra Sabulɔn kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta. Ii la niyɔrɔ dan tɛrɛ ye wala fɔɔ Sarida so la.

¹¹ A ye bɔla ye ka wa telebe fan fɛ ka wa se fɔɔ Mareyali so ma, ka bɔ ye ka wa Dabɛseta so la, ka bɔ ye ka wa dinban ma, mɛn ye Jokineyamu so telebɔ rɔ.

¹² Ka bɔ Sarida so fan gbɛrɛ fɛ, dan tɛrɛ ye wala telebɔ fan fɛ ka wa se Kisilota Tabari mara ma, ka bɔ ye ka wa Dabɛrata so la, ka tamin ye ka wa fɔɔ Jafiya so la.

¹³ A ye bɔla ye ka wa telebɔ fan fɛ, ka wa se fɔɔ Kati-Heferi so ni Eti Kasini so la, ka bɔ ye

ka wa Rimɔn so la, ka tamin ye ka wa Neyala so la.

¹⁴ Dan ye taminna Neyala so tele kankan bolomaran dɔ ka wa Hanaton so la, ka bɔ ye ka wa dan Ifita Eli dinban dɔ.

¹⁵ So ba tan ni fila le tɛrɛ Sabulɔn kabila la niyɔrɔ wo rɔ, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu. So tan ni fila doilu le jin: Katati, Nahalali, Simirɔn, Idala, a ni Bɛtɛlɛhemu.

¹⁶ Sabulɔn kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, a ni a so bailu ni a so mɛsɛnɪlu, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Isakari kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

¹⁷ Kalabe ka niyɔrɔ naaninnan mɛn ta, wo kɛra Isakari kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

¹⁸ Ii la niyɔrɔ soilu le jin di: Jisirele, Kesulota, Sunɛmu,

¹⁹ Hafarayimu, Siyɔn, Anaharati,

²⁰ Rabita, Kisiyɔn, Ebɛsi,

²¹ Remɛta, En Kanimu, En Hada, a ni Bɛti-Pasɛsa.

²² Ii la niyɔrɔ dan de tɛrɛ sela Tabari koyinkɛ ma, ka bɔ ye ka wa Sahasuma so la, ka bɔ ye ka wa Bɛti-Sɛmesi so la, ka bɔ ye ka wa dan Juriden Ba la. So ba tan ni wɔrɔ tɛrɛ ye ii la niyɔrɔ rɔ, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu.

²³ Isakari kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, a ni a so bailu ni a so mɛsɛnɪlu, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Aseri kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

²⁴ Kalabe ka yɔrɔ loolunan mɛn ta, wo kɛra Aseri kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

²⁵ Ii la niyɔrɔ soilu le jin: Helikata, Hali, Bɛtɛn, Akisafu,

²⁶ Alameleka, Amadi, a ni Misala. Ii la niyɔrɔ telebe rɔ, dan ye wala Karamɛli koyinkɛ ni Sihari Libinati la.

²⁷⁻²⁸ A ye bɔla ye ka wa Bɛti-Dakɔn fan fɛ telebɔ rɔ, ka wa se fɔɔ Sabulɔn kabila la niyɔrɔ dan ma, a ni Ifita Eli dinban ma. A ye bɔla ye ka wa tele kankan bolomaran fan fɛ, ka wa se Bɛti-Emɛki so ma, a ni Neyɛli so ma. A ye bɔla ye ka wa sila kolo kelen wo kan, ka tamin Kabuli so la, a ni Abidɔn so ni Rehobu so ni Hamɔn so ni Kana so, ka wa dan Sidɔn so ba da la.

²⁹ Dan ye bɔla ye ka wa Rama so, ka wa se Tiri so ma, mɛn lamininni jin na. A ye bɔla ye ka tamin Hosa so fan fɛ ka wa dan Kɔɔjiba la so doilu tɔrɔfɛ, Akisibu mara rɔ.

³⁰ Yɔrɔ wo so bɛɛ ladennin kɛra so ba muwan ni fila le ri, a bɛɛ ni a so mɛsɛnɪlu.

³¹ Aseri kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn, a ni a so bailu ni a so mɛsɛnɪlu, woilu le wo ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

Nafitali kabila ka niyɔrɔ mɛn sɔrɔn

³² Kalabe ka niyɔrɔ wɔrɔna mɛn ta, wo kɛra Nafitali kabila ta le ri, bonkɔndɔla bɛɛ ni a ta.

³³ Ii la niyyoro dan tere ye bala Helefu so ni jiriju ba le la, ni a ye Sananimu so da la, ka wa Adami Nekerbu so la. A ye bala ye ka wa Jabuneyeli so la, ka bo ye ka wa Lakumu so la, ka bo ye ka wa dan Juriden Ba la.

³⁴ Wo ko ro, dan tere ye wala telebe fan fe ka tamin Asinoti Tabori so la ka wa se Hukoki so ma. Sabulon kabila la niyyoro tere ye dan de ri tele kankan bolokinin do. Aseri kabila la niyyoro tere ye dan de ri telebe ro. Juriden Ba tere ye dan de ri telebo ro.

³⁵ Ii la niyyoro so menilu lamininni jin na, woilu le jin: Sidimu, Seri, Hamati, Rakata, Kinereti,

³⁶ Adama, Rama, Hasori,

³⁷ Kedesi, Edereyi, En Hasori,

³⁸ Yiron, Mikidali Eli, Horemu, Beti-Anati, a ni Beti-Semesi. Wo bee ladennin kera so ba tan ni konondo le ri, a bee ni a so mesenilu.

³⁹ Nafitali kabila ka niyyoro men saron, a ni a so bailu ni a so mesenilu, woilu le wo ri, bonkondola bee ni a ta.

Daan kabila ka niyyoro men saron

⁴⁰ Kalabe ka niyyoro woronwulana men ta, wo kera Daan kabila ta le ri, bonkondola bee ni a ta.

⁴¹ Ii la niyyoro soilu le jin: Sora, Esitahola, Iri Semesi,

⁴² Saalabin, Ajalon, Jitila,

⁴³ Elon, Timina, Ekeron,

⁴⁴ Eliteke, Kibeton, Baalata,

⁴⁵ Jehuda, Bene Beraka, Kati-Rimom,

⁴⁶ Jarakon tenkeilu, Rakon, a ni duu men ye jafa so laminin do.

⁴⁷⁻⁴⁸ Daan kabila ka niyyoro men saron, a ni a so bailu ni a so mesenilu, wo le wo ri, bonkondola bee ni a ta. Koni ii la duu bosira le ii la. Wo ko ro, ii wara Lesemu so kele. Ii ka so mira ka sokondo mooilu bee faa fanmuru la, ka ii sii ye. Ii ka ii benba to la so wo la, ka a kili ko Daan.

Josuwe ka niyyoro men saron

⁴⁹ Nba, Isirayelikailu banda jamana bee ratalala tuma men na, ii ka niyyoro do di Nun dence Josuwe fanan ma.

⁵⁰ A ka so men jinin ii fe, ii ka wo di a ma ikomin Allabatala ka a fo ja men ma. Ii ka Timinata Sera so le di a ma, men ye Efirayimu kabila la koyinke ma yoro ro. Josuwe ka so wo lo kokura ka a sii ye.

⁵¹ Awa, Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dence Josuwe ni Isirayelikailu la pemoilu ka kalabe ke ka niyyoro do di kabila kelen kelenna bee ma. Ii ka kalabe wo ke Allabatala jakoro a la faaninbon da la Silo. Ii ka jamana bee ratalan ka ban wo ja le ma.

20

Makadannin soilu

¹ Allabatala ka a fo Josuwe ye ko:

² «I ye a fo Isirayelikailu ye ko ii ye so doilu suwandi ka ii ke makandanni soilu ri, ikomin n ka a fo ai ye ja men ma ka fara Musa la.

³ Ni mao do filira ka mao faa, ka a teren a ma a lawuli a ma, wo tii ri se a borila ka wa a jere makandanni so woilu la. Wo ro, a ri a jere tala sayabato saron joon na, men ka kan ka wo ta sara.

⁴ Ni mao faala ka a bori ka wa so woilu do la, a wa se ye, a ye a lo so donda la folo. Ko men taminni, a ri wo jafu so mabakorailu ye ye. Woilu ri a ladon so kondu ka siibon di a ma. A ri to ii wara ye.

⁵ Ni sayabato ta saralila ka mao faala kosaran fo so kondu, sokondo mooilu kana mao faala don wo bolo, baa mao faala ma mao wo faa a lagboyaje ma. A ka a faa le, a ma a lawuli a ma.

⁶ Mao faala ye to so kondu ye fo jama wa ban a la kitetelela ka a fo ko tupa wo ro, ko a ma a lawuli a ma ka mao wo faa. Ii wa ban kiti wo teela, a ye to so kondu ye folo fo Alla la sarakalasele kuntiiba wa sa, men konin ye kuntiibaya la waati wo la. Ni wo sara, mao faala ri se a kosele a jere wara, a ka a bori ka bo so men kondu.»

⁷ Awa, Isirayelikailu ka so sawa bila a dan na Juriden Ba telebe ro ka ii ke makandanni soilu ri. Ii ka Kedesi suwandi a ni Sekemu ni Kiriya Ariba. Kedesi, men ye Kalile mara ro, wo ye Nafitali kabila la duu koyinke ma yoro le ro. Sekemu ye Efirayimu kabila la duu koyinke ma yoro ro. Kiriya Ariba ye kilila fanan ko Heburon. Wo ye Yahuda kabila la duu koyinke ma yoro ro.

⁸ Ii ka so sawa fanan bila a dan na Juriden Ba koma, Jeriko so telebo ro. Ii ka Beseri suwandi, a ni Ramotu ni Kolan. Beseri ye wula kondu Ruben kabila la duu ro. Wula wo ye gbekannan ba ro ye. Ramotu ye Kadi kabila la duu ro Kiliyadi jamana kondu. Kolan ye Manase kabila la duu ro Basan jamana kondu.

⁹ Isirayelikailu ka so woilu suwandi ka ii ke makandanni soilu ri. Ni Isirayelika do wala Isirayelikailu la londan do ka mao do faa ka a teren a ma a lawuli a ma, wo tii ri se a borila ka wa a jere makandan so woilu do kondu ka a jere tala sayabato saron joon wo la, men ka kan ka wo ta sara. A ri to ye sa a kana faa sani a la kiti ye ban teela.

21

Lebi bonsenilu la soilu

¹ Lebi bonsenilu la kabila kuntiilu wara Alla la sarakalasele Elasari ni Nun dence Josuwe teren ye, a ni Isirayelika doilu la kabilailu kuntiilu.

² Ii wara woilu teren Silo so kondu Kanaan jamana ro. Ii ka a fo ii ye ko: «Allabatala ka

jamarili di ka fara Musa la ko so doilu ye di an ma, menilu ri ke an siiyorɔilu ri. Ko duu fanan ye di an ma so woilu laminin dɔ, men di ke an na kolofenilu damajinin diyailu ri.»

³ Nba, ka ben Allabatala la jamarili wo ma, Isirayelikailu ka so doilu ni woilu kolofenilu damajinin diyailu di Lebi bɔnsɔnilu ma. So woilu tere ye Isirayelika doilu la duukoloilu kan.

⁴ Matɛli ka Kohati la bonkɔndɔla fɔlɔ mira. Wo rɔ, Isirayelikailu ka so tan ni sawa di Alla la sarakalase la Haruna la denbaya ma, baa Haruna la denbaya tere ye Kohati la bonkɔndɔla fan kelen de ri. Ii ka so menilu di, woilu ye Yahuda kabila la duu rɔ, a ni Simeyɔn kabila ta, ni Beniyaminu kabila ta.

⁵ Isirayelikailu ka so tan de di Kohati la bonkɔndɔla tɔilu ma. So woilu ye Efrayimu kabila la duu rɔ, a ni Daan kabila ta, ni Manase kabila talante* ta.

⁶ Ii ka so tan ni sawa fanan di Kerison na bonkɔndɔla ma. So woilu ye Isakari kabila la duu rɔ, a ni Aseri kabila ta, ni Naftali kabila ta, ni Manase kabila talante ta, wo men ye Basan jamana rɔ.

⁷ Ii ka so tan ni fila le di Merari la bonkɔndɔla ma. So woilu ye Ruben kabila la duu rɔ, a ni Kadi ta ni Sabulɔn ta.

⁸ Isirayelikailu ka so woilu di Lebi bɔnsɔnilu ma, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu. Ii ka a ke ten ka a ben Allabatala la jamarili ma, a ka men di ka fara Musa la.

⁹⁻¹⁰ Awa, Haruna la denbaya bɔni Kohati la bonkɔndɔla le rɔ, men ye Lebi bɔnsɔnilu rɔ. Isirayelikailu ka kalabe ke tuma men na, kala ka Kohati la bonkɔndɔla fɔlɔ le ta. Wo rɔ, Isirayelikailu ka soilu di Haruna la denbaya fɔlɔ ma. Ii ka so doilu di ii ma Yahuda kabila la duu rɔ, a ni Simeyɔn kabila ta.

¹¹ Ii ka Kiriayati Ariba so ni a laminin duu di ii ma. So wo ye Yahuda kabila la duu koyinke ma yɔrɔ rɔ. A tɔɔ lani tere Ariba la, men ye Anaki fa ri. Kɔni a tɔɔ le sisen ko Heburɔn.

¹² Kɔni Heburɔn so senɛilu ni a so me senilu tun dira Jefune dence Kalebu ma fɔlɔ ka a ke a ta ri.

¹³⁻¹⁴ Heburɔn tere makandanni so do le ri. Ii ka Heburɔn so di Alla la sarakalase la Haruna la denbaya ma, ka Libina so la wo kan, a ni Jatira ni Esitemoha,

¹⁵⁻¹⁶ Holɔn ni Debiri ni Ayin ni Juta a ni Beti-Semesi. Wo bɛɛ ladennin kera so kɔnɔndɔ le ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu. So woilu bɛɛ ye Yahuda kabila la duu rɔ, a ni Simeyɔn kabila ta.

¹⁷⁻¹⁸ Ii ka Kibeyɔn ni Keba fanan di ii ma, a ni Anatɔti ni Alamɔn. Wo bɛɛ ladennin

kera so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu. So naanin wo bɛɛ ye Beniyaminu kabila la duu rɔ.

¹⁹ Awa, Haruna la denbaya, Alla la sarakalaselailu kɔnin, ii ka so tan ni sawa sɔrɔn, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²⁰ Wo kɔ rɔ, Isirayelikailu ka soilu di Lebi bɔnsɔn Kohati la bonkɔndɔla denbaya tɔilu ma. So woilu ye Efrayimu kabila la duu le rɔ.

²¹⁻²² Ii ka Sekemu so di ii ma ye, men ye Efrayimu kabila la duu koyinke ma yɔrɔ rɔ. Sekemu ye makandanni so le ri. Ii ka Keseri so fanan di ii ma, a ni Kibisayimu ni Beti-Hɔrɔn. Wo bɛɛ ladennin kera so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²³⁻²⁴ Ii ka so doilu di ii ma Daan kabila la duu rɔ fanan. Ii ka Eliteke di ii ma ye, a ni Kibetɔn ni Ajalɔn ni Kati-Rimɔn. Wo bɛɛ ladennin kera so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²⁵ Ka a la wo kan, ii ka so doilu fanan di ii ma, Manase kabila talante la duu rɔ, Tanaki a ni Kati-Rimɔn kɔnin. Wo bɛɛ ladennin kera so fila le ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²⁶ Nba, Isirayelikailu ka so tan woilu di Kohati la bonkɔndɔla denbaya tɔilu ma, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²⁷ Wo kɔ rɔ, Isirayelikailu ka so doilu di Lebi bɔnsɔn Kerison la bonkɔndɔla ma Manase kabila talante la duu rɔ, men ye teleba rɔ. Ii ka Kolan di ii ma. Kolan ye makandanni so do le ri. A ye Basan jamana rɔ. Ii ka Besetera fanan di ii ma. Wo bɛɛ ladennin kera so fila ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

²⁸⁻²⁹ Ii ka so doilu fanan di ii ma Isakari kabila la duu rɔ. Ii ka Kisiyɔn di ii ma ye, a ni Daberata ni Jaramutu ni En Kanimu. Wo bɛɛ ladennin kera so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³⁰⁻³¹ Ka a la woilu kan, ii ka so doilu di ii ma Aseri kabila la duu rɔ. Ii ka Misala di ii ma ye, a ni Abidɔn ni Helikata ni Rehobu. Wo bɛɛ ladennin kera so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³² Ii ka so doilu fanan di ii ma Naftali kabila la duu rɔ. Ii ka Kedesi di ii ma ye, men ye makandanni so do ri. Kedesi ye Kalile mara rɔ. Ii ka Hamɔtu Dori so la wo kan, a ni Karitan. Wo bɛɛ ladennin kera so sawa le ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³³ Nba, Isirayelikailu ka so tan ni sawa woilu di Kerison kabila ma, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³⁴⁻³⁵ Wo kɔ rɔ, Isirayelikailu ka so doilu di Lebi bɔnsɔnilu tɔilu fanan ma, men ye Merari la bonkɔndɔla ri. Ii ka Jokineyamu

* 21:5 Manase kabila talante wo ye Juriden Ba teleba rɔ

so di ii ma Sabulɔn kabila la duu rɔ, ka Karita so la wo kan, a ni Dimina ni Nahalali. Wo bɛɛ ladennin kɛra so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³⁶⁻³⁷ Ii ka soilu fanan di ii ma Ruben kabila la duu rɔ. Ii ka Bɛsɛri di ii ma ye, ka Jahasi so la wo kan, a ni Kedemɔtu, a ni Mefata. Wo bɛɛ ladennin kɛra so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

³⁸⁻³⁹ Ii ka soilu fanan di ii ma Kadi kabila la duu rɔ. Ii ka Ramɔtu di ii ma ye, mɛn ye makandanni so do ri. A ye Kiliyadi jamana rɔ. Ii ka Mahanimu so la wo kan, a ni Hesibon ni Jaseri. Wo bɛɛ ladennin kɛra so naanin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

⁴⁰ Nba, Isirayelikailu ka so tan ni fila woilu di Lebi bɔnsɔn toilu ma, Merari la bonkɔndɔla kɔnin.

⁴¹ Lebi bɔnsɔnilu ka so menilu sɔrɔn Isirayelikailu la ni iyɔrɔyɔrɔ rɔ, wo bɛɛ ladennin kɛra so binaanin ni so seyin de ri, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

⁴² So wo bɛɛ dira ii ma, a bɛɛ ni a kolofenilu damajinin diyailu.

Allabatata ka a la lahidi dafa Isirayelikailu ye

⁴³ Nba, Allabatata ka jamana wo bɛɛ di Isirayelikailu ma, ikomin a tun ka lahidi ta ii benbailu ye ja mɛn ma. Isirayelikailu ka jamana mira ka a kɛ ii siiyɔrɔ ri.

⁴⁴ Allabatata ka hɛɛ kɛ ii ye ii laminin dandeilu bɛɛ rɔ, ikomin a ka lahidi ta ii benbailu ye ja mɛn ma. A ka sebaya di ii ma ii juuilu bɛɛ kan. Woilu si ma se ii ɔla ii jɛ.

⁴⁵ Allabatata ka lahidi menilu ta Isirayelikailu ye, a ka wo bɛɛ dafa. Lahidi kelen ma to ni a ma mɛn dafa.

22

Josuwe ka kabila fila ni a talantɛ labila

¹ Nba, Josuwe ka Ruben kabila makili, a ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ.

² A ka a fɔ ii ye ko: «Allabatata la baaraden Musa ka jamarili menilu di, ai ra wo bɛɛ kɛ kɔɔnuma. N ka jamarili menilu di, ai ra wo bɛɛ fanan kɛ a ja ma.

³ Waati jan kɔrɔ haan bi, ai ma ai ban ai badenma Isirayelikailu dɛmɛnna. Ai Maari Allabatata ka ai ɔ mɛn kɛla, ai ra wo kɛ.

⁴ Ai Maari Allabatata ka lahidi ta ko a ri ai badenmailu lasii hɛɛ rɔ yan. Sisen, a ra lahidi wo dafa. Nba, sisen ai ye ai kɔsɛ ka wa ai jɛɛ la duu kan, Musa ka mɛn di ai ma Juridɛn Ba telebɔ rɔ.

⁵ Kɔni Musa ka a fɔ ai ye ko ai ye ai Maari Allabatata kanin kɔsɛbe, ko ai ye a la sila taama. Ko ai ye a la jamariliilu bɛɛ mira ka woilu kɛ. Ko ai ye ai fasa a ma. Ko ai ye a bato ai jusukun bɛɛ la, a ni ai sɛɛɛ bɛɛ la. Ai ye jamarili ni sariya woilu latelen kɔsɛbe.»

⁶⁻⁸ Josuwe banni wo ɔla, a ka duwawu kɛ ii ye, ka sila di ii ma. A ka a fɔ ko: «Ai ra nanfulu ba sɔrɔn. Ai ye wa woilu ri ai wara. Kolofen siyaman ye ai bolo, a ni wodigbɛilu ni saninilu ni sulanɛsilu ni nɛɛfin. Faanin siyaman fanan ye ai bolo. Ai ka nanfulu wo bɛɛ mira ai juuilu le la. Sisen, ai ye wa woilu ratala ai ni ai badenmailu tɛma.» Wo rɔ, ii ka ii kɔsɛ ka wa ii wara.

Musa tun ka duu do di Manase kabila talantɛ ma Basan mara rɔ, Juridɛn Ba telebɔ rɔ. Josuwe le ka duu do di kabila wo talantɛ tɔ kelen ma Juridɛn telebe rɔ, ii badenma Isirayelika tɔilu tɛma.

Saraka bɔ diya ɔ ko Juridɛn Ba da la

⁹ Ruben kabila mɔɔilu ni Kadi kabila mɔɔilu ni Manase kabila talantɛ mɔɔilu bɔra Isirayelika tɔilu fɛ Silo so kɔndɔ, ni a ye Kanaan jamana rɔ. Ii ka sila mira ka wa ii wara Kiliyadi jamana rɔ. Yɔrɔ wo le dira ii ma, ka a kɛ ii ta ri, ikomin Allabatata ka a fɔ ja mɛn ma ka fara Musa la.

¹⁰ Ii se mɛn kɛni Kelilɔti, ii ka saraka janin diya belebele ba do ɔ Juridɛn Ba dala Kanaan jamana rɔ ye.

¹¹ A fɔra Isirayelika tɔilu ye ko Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ ka saraka janin diya belebele ba do ɔ Juridɛn Ba dala Kanaan jamana rɔ Kelilɔti tɔrɔfɛ.

¹² Ii ka wo mɛn tuma mɛn na, ii bɛɛ ka ii jɔɔn naden Silo, ko ii watɔ kabila woilu kɛlela.

¹³ Isirayelikailu ka Alla la sarakalasele Elasari dence Finehasi kelaya, ko a ye wa Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ tɛrɛn ye Kiliyadi jamana rɔ.

¹⁴ Ii ka jama jɛmɔɔ mɔɔ tan lawa a fɛ, kabila kelen jɛmɔɔ kelen. Jɛmɔɔ tan woilu bɛɛ ye denbaya kuntuilu le ri Isirayelikailu la bonkɔndɔlailu tɛma.

¹⁵ Woilu wara Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ tɛrɛn Kiliyadi, ka a fɔ ii ye ko:

¹⁶ «Allabatata la mɔɔilu bɛɛ ka a fɔ ko ai ra bɔ Allabatata la sila kan, ka saraka janin diya ɔ ai jɛɛ ye. Ko nfenna ai ka kɔjuu ba jaɔn kɛ Isirayelikailu Maari Alla la? Ko nfenna ai ra murunti Allabatata kanma ten?

¹⁷ An tɛɛ ra tijani mɛn kɛ Peyɔri ye, wo dɔɔman wa? Adon, haan bi an tɛɛ ma an naseninya wo julumun na ko ma hali a ra fitinna jankarɔ lana Allabatata la jama bɛɛ ma.

¹⁸ Ko a ye di? Ko ai ye ɔla Allabatata la sila kan wo rɔ sisen wa? Ko ni ai muruntira Allabatata kanma bi, sini a ri dimin Isirayelikailu jama bɛɛ ma.

¹⁹ Ko ni a ye ai jaɔna ko ai la jamana ma bɛn Allabatata bato le ma, ai ye ai kɔsɛ a la jamana ma, a la daa make faaninbon ɔni

mɛn kɔndɔ. Ko ai ye wa ai sii andeilu fɛ ye. Ko kɔni ai kana saraka janin diya gbɛrɛ lɔ ai jɛrɛ yɛ, ka wo la an na Maari Allabatata ta kan. Ko ai kana murunti Allabatata kanma ten, wala ka murunti andeilu ma.

²⁰ Ko ai jɛrɛ ka a lɔn ko Serahi dencɛ Akan ka kojuu ba kɛ waati taminni, baa a ka fen do ta, Allabatata tun ka tɔn sii mɛn tala. Ko Allabatata la mɔnɛ ma se Isirayɛlikailu bɛɛ ma wo rɔ wa? Ko Akana kelen ma faa a la kojuu kosɔn de?»

²¹ Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ ka kabila gbɛrɛilu la bonkɔndɔlailu jɛmɔɔilu jabi.

²² Ii ka a fɔ ko: «Alla le ye Sebɛɛtii ri, ale le ye Allabatata ri! Alla le ye Sebɛɛtii ri, ale le Allabatata ri! Ale ka a lɔn andeilu ka saraka janin diya lɔ kun mɛn na. Fo Isirayɛlikailu fanan ye a lɔn. Ni a kɛra kojuu ba le ri Allabatata ma, wala murunti ko ri a kanma, ii ka kan ka an halaki bi.

²³ An ma saraka janin diya wo lɔ an bɔ kanma Allabatata la sila kan. An ma a lɔ sarakailu janinta kanma, wala ka suman sarakailu wala jususuma sarakailu bɔ a kan. Ni an ka a lɔ kun woilu le la, Allabatata jɛrɛ ye wo hake bɔ an dɔ.

²⁴ Kɔni wo ko tɛ. An ka a lɔ hamin de kosɔn, baa an silanni de ko ai bɔnsɔnɪlu kana a fɔ an bɔnsɔnɪlu yɛ sini nato ko: «Dɛ juman ye ai ni Isirayɛlikailu Maari Allabatata tema?»

²⁵ Allabatata jɛrɛ le ma Juridɛn Ba bila an ni ai Ruben kabila ni Kadi kabila mɔɔilu tema wa? Ai niijɔrɔ foyi le tɛ Allabatata fɛ.» Nba, ni wo kera, ai bɔnsɔnɪlu ri kɛ sababu ri an bɔnsɔnɪlu ri Allabatata bato holoka.

²⁶ Wo le kosɔn an ka a fɔ ko an di saraka janin diya jɪn lɔ. Kɔni an ma a lɔ ko an ye saraka janintailu janinna a kan, wala ka saraka gbɛrɛilu bɔ a kan.

²⁷ An ka a lɔ le, sa a ri kɛ sereya ri ai ni andeilu tema, a ni ai bɔnsɔnɪlu ni an bɔnsɔnɪlu tema, ko andeilu fanan ye Allabatata jɔkɔrɔ. Ko an fanan ye an na saraka janintailu janinna ye, ka an na saraka gbɛrɛilu ni jususuma sarakailu fanan bɔ a ye ye. Saraka bɔ diya wo ri kɛ sababu ri, ai bɔnsɔnɪlu ti nala a fɔlan bɔnsɔnɪlu yɛ sini nato ko, «ai niijɔrɔ foyi tɛ Allabatata fɛ.»

²⁸ An ka a fɔ ko lon do rɔ ni ii ka kuma wo fɔ an yɛ, wala an bɔnsɔnɪlu yɛ, an di a fɔ ii yɛ ko, «ii ye Allabatata saraka janin diya bisiki wo ragbɛ. Ko an benbailu le ka wo lɔ. Ko kɔni ii ma a lɔ saraka janinta kanma, wala ka saraka gbɛrɛ bɔ a kan de. Ko ii ka a lɔ sa a ri kɛ sereya ri ai ni andeilu tema.»

²⁹ Nba, a miriya tɛ an na fewu ka murunti Allabatata kanma ka bɔ a la sila kan. An ma saraka janin diya wo lɔ saraka janintailu janin kanma a kan, wala ka suman saraka wala sarakailu gbɛrɛilu bɔ a kan. An tɛ a fɛ ka saraka bɔ saraka janin diya si kan, fo an

Maari Allabatata saraka janin diya, mɛn ye a la daa make faaninbon donda la.»

³⁰ Nba Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila ka kuma mɛn fɔ, wo diyara Alla la sarakalasea Finehasi ni jama la jɛmɔɔ tan wo yɛ, Isirayɛlikailu denbaya kuntii mɛnilu nani Finehasi fɛ kɔnin.

³¹ Alla la sarakalasea Elasari dencɛ Finehasi ka Ruben kabila ni Kadi kabila ni Manase kabila talantɛ jabi: «An bɛɛ ka a lɔn sɛn ko Allabatata ye an fɛ, baa a miriya tɛrɛ ye an na ko ai ka kojuu ba mɛn kɛ Allabatata la, ai ma wo kɛ. Wo rɔ, ai ra Isirayɛlikailu lakandan Allabatata bolo, baa ai ma a fanka labe andeilu bɛɛ kan.»

³² Nba, Alla la sarakalasea Elasari dencɛ Finehasi ni jɛmɔɔ tan woilu bɔra Ruben kabila ni Kadi kabila wara Kiliyadi jamana rɔ, ka ii kosɛ Kanaan jamana rɔ. Ii seni ye, ii ka dantɛɪli kɛ Isirayɛlikailu ye.

³³ Dantɛɪli wo diyara ii yɛ. Ii ka Allabatata tando. Ii miri tɛrɛ ye a la jɔn mɛn ma kɔrɔman ko ii ri wa Ruben kabila ni Kadi kabila kɛɛ ka ii la jamana ratɪjan, kɔnin dantɛɪli wo kosɔn ii ma ii miri wo ma butun.

³⁴ Ruben kabila ni Kadi kabila ka saraka bɔ diya tɔɔ la ko «Sereya le a ri an tema ko Allabatata kelen pe le Alla ri.»

23

Josuwe ka jama lali

¹ Awa, Allabatata ka hɛrɛ di Isirayɛlikailu ma waati jan kɔrɔ, ka ii bɔ ii juuilu bolo, mɛnilu ye ii laminin dɔ. Josuwe tun da kɛ mɔɔbakɔrɔ ba ri.

² Lon do rɔ, Josuwe ka Isirayɛlikailu bɛɛ makili, a gbɛngben ii la mɔɔbailu ni ii la jɛmɔɔilu ni ii la kititɛɪlailu ni ii la kuntuilu. A ka a fɔ ii yɛ ko: «N da kɛ mɔɔbakɔrɔ ba ri.

³ Ai Maari Allabatata ka ko mɛnilu kɛ jamana jɪn mɔɔilu la ai kosɔn, ai ka wo bɛɛ yen. Baa ai Maari Allabatata jɛrɛ le ka ii kɛɛ ai ye.

⁴ A ragbɛ, yɔrɔ mɛn ye bɔla Juridɛn Ba la ka wa se fɔɔ Kɔɔji ba ma telebe rɔ, n ka kalabe kɛ ka duu wo bɛɛ ratala ai la kabilailu tema. N ka siya mɛnilu kɛɛ ka ii la duu mira ii la, a ni siya mɛnilu la duu ma mira ii la fɔlɔ, n ka wo bɛɛ di ai ma ka a kɛ ai ta ri.

⁵ Ai Maari Allabatata jɛrɛ le ri mɔɔ woilu gbɛn ka ii mabɔ ai la. Ale le ri a kɛ, ii ri ii bori ai jɛ. Ai ri ii la jamana mira ka a kɛ ai ta ri, ikomin ai Maari Allabatata ka lahidi ta ai ye jɔn mɛn ma.

⁶ «Fɛn fɛn sebeni Musa la sariya kitabu rɔ, ai ye ai sɛɛbɛ don kosebe wo bɛɛ bonya ma ka wo kɛ. Ai kana bɔ sila wo kan jɔn si ma.

⁷ Ai kana dupɔɔnya don ai ni siya gbɛrɛilu tema, mɛnilu ye ai tema fɔlɔ. Ai kana ii maarilu tara, ai kana ai kali woilu tɔɔ la. Ai kana ai tin birin ii jana ka ii bato.

⁸ Ai ye ai fasa ai Maari Allabatala ma, ikomin ai darini a kela ja men ma koroman haan bi.

⁹ Allabatala ka siya ba ni fankamailu le gben ka bo ai jero. Haan bi woilu si ma se a lola ai ye.

¹⁰ Ai ro moo kelen di se ai juuilu moo waa kelen gbenna, baa ai Maari Allabatala le ye kele kela ai ye, ikomin a ka a lahidi ta ai ye ja men ma.

¹¹ Nba, ai ye ai janto ai jere ro kosebe ka ai Maari Allabatala kanin.

¹² «Koni ni ai ka ai ban Alla ro ka kafu siyailu kan, menilu konin ye ai tema folo, ka woilu denmusoilu furu, ka teriya don ai ni ii tema,

¹³ ai ye la a la ko ai Maari Allabatala ti nala siya woilu gbenna ai je butun. Siya woilu ri ke ikomin miralifen, men di ai mira, ka ke ikomin denka, ai nato bela men kondoo. Ii ri ke ikomin gbijne, men di ai gbasi ai ko ro, ka ke ikomin wanin, men ye ajailu ro. A laban na, ai ri tunun jamana juma jin kondoo, ai Maari Allabatala ka men di ai ma.

¹⁴ «Nba, a te men baka n na waati ri se. Ai ka a lon ai jusukun ni ai sonome bee ro ko ai Maari Allabatala ka lahidi juma menilu ta ai ye, ko wo si ma to ye, a ma men dafa. A ka lahidi wo bee dafa ai ye. Lahidi si ma to ye, a ma men dafa.

¹⁵ «Koni a ka a la lahidi juma bee dafa ja men ma, a ri a la masilannikan bee ke ai la wo ja le ma, foo ka ai halaki jamana juma jin kondoo, a ka men di ai ma.

¹⁶ Ai Maari Allabatala ka teriya men ta ka a don ai ni a tema, ni ai ka ai ban wo jamarililu bonyala fo ka wa ai birin maari gberailu je ka woilu bato, Allabatala ri mone ai kanma kosebe. Ni wo kera, ai ri halaki jona jamana juma jin kondoo, a ka men di ai ma.»

24

Josuwe ka Alla la kojumailu lakali Isirayelikailu ye

¹ Nba, Josuwe ka Isirayelikailu la kabilailu bee laden sekemu. A ka Isirayelikailu la moubailu makili, a ni jama jemooilu ni kititeelailu ni kuntuilu. Ii bee nara ii lo Alla jakoro.

² Josuwe ka a fo jama bee ladennin ye ko: «Isirayelikailu Maari Allabatala ka a fo ko: <Folofolo, ai benbailu siini tere Efirati Ba ko. Ai benba Teraki tere ye wo do le ri, men ye Iburahima ni Nakori fa ri. Ai benbailu tere ye maari gberailu le batola ye.

³ Koni nde le ka ai benba Iburahima labo jamana wo ro Efirati Ba ko, ka a ta ka wa a ri Kanaan jamana bee ro. N ka a dence Isiyaka di a ma, ka a bonsonilu siyaya.

⁴ N ka dence fila di Isiyaka ma, Yakuba ni Esawu. N ka Seyiri koyinke ma yoroilu di

Esawu ma, ka a ke a ta ri. Koni Yakuba ni a denceilu wara Misiran.

⁵ Wo ke men jin, n ka Musa ni Haruna lawa ai benbailu ma Misiran. N ka Misirankailu gbasi toroya siyaman na ye, ka ban ka ai labo jamana wo kondoo.

⁶ N ka ai benbailu labo Misiran jamana ro tuma men na, ii wara se Kooji Fararobin ma. Misirankailu ka ii kosaran sowontoroilu ni soilu la.

⁷ Ai benbailu ka ii makasi nde Allabatala ye, ko n ye ii demen. N ka dibi don ii ni Misirankailu tema. N ka kooji lana Misirankailu kan, ka ii bee latunun. N ka men ke Misirankailu la, ai jere ka wo lon. Wo ko ro, ai ka waati jan ke wula kondoo.

⁸ N ka ai lawa Amorikailu la jamana kondoo, men ye Juriden Ba telebo ro. Amorikailu ka ai kele, koni n ka ii bila ai fanka koro. Ai ka ii la jamana mira ka a ke ai ta ri, ka a masoron n tere ye ii halakila ai je le.

⁹ Sipori dence Balaki fanan wulira ko a ye ai kelela. Mowabukailu la mansa le tere a ri. A ka kela lawa Beyori dence Balami ma, ko a ye na ai danka.

¹⁰ Koni n ma son Balami ye ai danka. Wo le ro, a ka duwawu le ke ai ye. N ka ai tala Balaki bolo wo ja le ma.

¹¹ Wo ko ro, ai ka Juriden Ba tee ka wa se Jeriko so ma. Jerikokailu ka ai kele, koni n ka ii bila ai la fanka koro. Amorikailu fanan ka ai kele, a ni Peresikailu ni Kanaankailu ni Hetikailu ni Kirikasikailu ni Hifikailu ni Jebusikailu. Koni n ka woilu bee bila ai la fanka koro.

¹² N ka woilu masilan, ka ii gben ai jero. Ai la fanmurutuilu ni ai la bijeilu ma ke sababu ri de ko ai sera ii la. Nde le ka ii gben ikomin n ka Amorikailu la mansa fila gben ja men ma.

¹³ N ka duu di ai ma ten, ai ma men sene. N ka soilu di ai ma ka ai sii woilu kondoo, soilu ai ma menilu lo. N ka resenfeilu ni olibiye tuilu di ai ma, ai ma menilu turu. Ai ye resenju ni olibiyeju woilu denilu doonna.»

¹⁴ «Ai ye silan Allabatala ye sisen, ka a la sila taama gbeya ni kankelentiya ro. Ka ai benbailu to Efirati Ba ko, ii tere ye maari doilu batola. Ka ii to Misiran, ii tere ye dogbereilu batola. Sisen, ai ye maari woilu bee to ye, ka Allabatala bato.

¹⁵ Ni Allabatala bato ma di ai ye, ai ye maarilu suwandi bi, ai ye a fe ka menilu bato. Ai benbailu tere ye maari menilu batola Efirati Ba ko, ai ye woilu suwandi. Ni wo te, ai ye Amorikailu la maarilu suwandi, baa ai siini Amorikailu la jamana le ro jin. Nde konin ni n na denbaya, andeilu ri Allabatala bato.»

¹⁶ Jama ka Josuwe jabi: «Wo kuma te! Andeilu ti nala an banna Allabatala do ka

maari gberε bato,

¹⁷ baa an Maari Allabatata le ka andeilu ni an benbailu labo jɔnya rɔ Misiran. Ale le ka tɔomasereilu ke an jεre jana. Ale le ka an nakanda an na taama beε rɔ, ka an nakanda siyailu tema, an taminda menilu la jamana rɔ.

¹⁸ A ka siyailu beε gben ka ii bɔ an jε, hali Amɔrika menilu siini tere jamana jin dɔ. Wo le kosɔn, andeilu fanan di Allabatata le bato, baa ale le ye an Maari Alla ri.»

¹⁹ Josuwe ka a fɔ jama ye ko: «Ai ti nala sela Allabatata batola, baa Alla seniman de. A te sɔn muume ai ye batofen gberε la ale kan ka a bato. Ni ai ka a la sariya tɔjan ka kojuuilu ke, a ti nala yafala ai ma.

²⁰ Allabatata ka kojumailu ke ai ye. Kɔni ni ai ka a bato boloka ka wa siyailu maarilu bato, a ri wuli ai kanma. A ri kojuu ke ai la ka ai halaki.»

²¹ Jama ka Josuwe jabi: «Eεn de! An te sɔn ka siyailu maarilu bato. An di Allabatata dɔrɔn de bato.»

²² Josuwe ka a fɔ ko: «Ai ra ke ai jεre sere ri ko ai ra Allabatata suwandi ko ai ri a bato.»
Ii ka a fɔ ko: «Ɔɔn, an ye an jεre sere ri.»

²³ Josuwe ka a fɔ ko: «Kɔni batofen menilu ye ai bolo munun, siya gberεilu ye menilu batola, ai ye woilu beε ratɔjan fewu! Ai ye ai jusu lateε fewu ko ai ri Isirayelikailu Maari Allabatata la sila taama ka ke a ta le ri fewu.»

²⁴ Jama ka Josuwe jabi: «An di an Maari Allabatata bato, ka a la jamariliilu mira ka woilu ke.»

Isirayelikailu ka lahidi ta

²⁵ Wo lon, Josuwe ka teriya sidi Isirayelikailu ni Allabatata tema Sekemu so kɔndɔ ye. A ka sariya di ii ma, a ni jamariliilu.

²⁶ Josuwe ka woilu sebe Alla la sariya kitabu rɔ. Wo kɔ rɔ, a ka kabakurun ba do ta ka a lalɔ jiriju do kɔrɔ Allabatata la yɔrɔ seniman dafe.

²⁷ Josuwe ka a fɔ jama beε ye ko: «Ai ye kabakurun jin dagbe. A ye an na sereya ri. Allabatata ka kuma men beε fɔ an ye yan, kabakurun jin da wo beε men. A lalɔni yan ka ai hankili bila a rɔ ko ai kana ai ban ai Maari Alla rɔ.»

²⁸ Josuwe banni kumala jama ye, a ka sila di ii ma. Beε wara a wara.

Josuwe la saya

²⁹ Nba, ko woilu beε taminni kɔ, Nun dence Josuwe sara, men ye Allabatata la baaraden di. A ka san keme ni san tan de sɔrɔn.

³⁰ Ii ka a su don a jεre la niyɔrɔ rɔ, men dira a ma Timinata Sera so kɔndɔ. So wo ye Efrayimu kabila la koyinke ma yɔrɔ le rɔ, Kaase Koyinke tele kankan bolomaran dɔ.

³¹ Isirayelikailu ka Allabatata bato Josuwe la tele beε rɔ. Ii tora a batola mɔɔbakɔrɔilu fanan na tele beε rɔ, Josuwe sara ka mɔɔbakɔrɔ menilu to ye kɔnin. Allabatata tun ka kojuma menilu ke Isirayelikailu ye, mɔɔbakɔrɔ woilu ka woilu beε yen.

³² Isirayelikailu nara Yusufu su kolo menilu ri ka bɔ Misiran, ii wara woilu don Sekemu. Fɔlɔfɔlɔ ii benba Yakuba ka wodigbe keme bɔ ka yɔrɔ wo san Hamari la mɔɔilu ma. Hamari tere ye Sekemu fa le ri. Yɔrɔ wo kera Yusufu bansɔnilu ta le ri.

³³ Haruna dence Elasari sara tuma men na, ii ka a su don Kibeya. Yɔrɔ wo le dira a dence Finehasi ma. A ye Efrayimu kabila la koyinke ma yɔrɔ rɔ.

Ruti

Elimelēki ni a la denbaya wara Mowabu la jamana rɔ

¹⁻² Kɛlɛkuntiiilu tɛrɛ ye mɔɔilu marala waati mɛn na Isirayelika la jamana rɔ, kɔnkɔ ba donda ye waati wo rɔ. Wo tuma cɛɛ do siini tɛrɛ Betilɛhemu so kɔndɔ, mɛn ye Yahuda la kabila la duu rɔ. Cɛɛ wo tɔɔ ko Elimelēki. A muso tɔɔ ko Nahomi. Dence mɔɔ fila tɛrɛ ye ii bolo. Kelen tɔɔ ko Malon, do tɔɔ ko Kiliyon. Elimelēki ni a la denbaya bɔni Efirata la buruju le rɔ. Awa, kɔnkɔ ba wo kɛra sababu ri, Elimelēki ka a muso ni a dence mɔɔ fila ta ka wa Mowabu la jamana rɔ. Ii taara ii sii ye.

³ Wo taminni kɔ rɔ, Elimelēki sara ka a muso Nahomi kelen to, a ni a dence mɔɔ fila.

⁴ Waati wo taminni kɔ rɔ, a dence mɔɔ fila wo ka Mowabuka muso fila furu. Kelen tɔɔ ko Oropa. Do wo tɔɔ ko Ruti. Nba, Nahomi ni a denceilu ka san tan de kɛ Mowabu la jamana rɔ.

⁵ Wo kɔ rɔ, Malon ni Kiliyon sara ka ii na Nahomi kelen to, dentanya ni cɛtanya rɔ.

Ruti taara Nahomi kɔfɛ Betilɛhemu

⁶ Lon do rɔ, ka Nahomi to Mowabu la jamana rɔ, a fɔra a jana ko Allabatala ra a la jumaya yiraka a la mɔɔilu la. Ko a ka balo ko lanɔɔya ii ye. Wo rɔ, Nahomi ni a biranmuso fila ka ii rabɛn ko ii watɔ Nahomi wara Betilɛhemu.

⁷ Ii bɔra i jɔɔn fɛ ii sii diya kɔrɔ rɔ ka sila mira ka wa Yahuda la kabila la duu rɔ.

⁸ Ka ii to sila kan, Nahomi ka a fɔ Oropa ni Ruti ye ko: «Sisen, ai fila bɛɛ ye i kɔsɛ ka wa ai nailu wara. Allabatala ye a la kaninteya yiraka ai la, ikomin ai ka kaninteya yiraka ai cɛsilu la, menilu sani, a ni nde jɛrɛ la.

⁹ Allabatala ye ai bɛn hɛrɛ ma cɛɛ kura wara.» A banni wo fɔla, a ka ii sunbu, ii tɛrɛ ye fara bolo le ma. Denmuso fila kasira kɔsɛbɛ.

¹⁰ Ii ka a fɔ Nahomi ye ko: «ɛɛn! An di wa i kɔfɛ i badenmailu wara.»

¹¹ Kɔni Nahomi ka a fɔ ko: «Ai ye ai kɔsɛ ai wara, n denmusoilu. Nfenna ai ye a fɛ ka na n kɔfɛ? Baa, n di se dence gbɛrɛ sɔrɔnna butun, mɛn di ai furu?

¹² Ai ye ai kɔsɛ ai wara, n denmusoilu. ɔɔn, ai ye wa. N da kɔrɔya furu ma. Ni wo tɛ, ni n ka n miri ko tumado n di se dence sɔrɔnna ikɔ, n tɛrɛ ri wa su jɔn dɔ cɛɛ kura wara, ka dence do sɔrɔn a la,

¹³ ai ri se ai banna furu ko ma wo rɔ wa, ka ai sii ka n dence woilu makɔnɔ haan ii ye bonya? ɛɛn, n denmusoilu. N na

dunujaratɛɛ gbɛleman ai ta ri, baa Allabatala jɛrɛ le ka tɔrɔya lala nde kan.»

¹⁴ Wo rɔ, Oropa ni Ruti kasira ikɔ kɔsɛbɛ. Oropa ka a biranmuso Nahomi tuwa ka a sunbu, kɔni Ruti fasanɔ tora Nahomi ma.

¹⁵ Nahomi ka a fɔ Ruti ye ko: «I ja lɔ, i kɔrɔmuso kɔsɛtɔla ka wa a la mɔɔilu ma a ni a la batofɛn. I fanan ye i kɔsɛ i ye wa i wara. ɔɔn, i ye wa a kɔfɛ.»

¹⁶ Kɔni Ruti ka a jabi: «I kana a fɔ n ye ko n ye n bɔ i kɔfɛ. I kana a fɔ n ye ko n ye wa n wara. I wa wa yɔrɔ yɔrɔ, n di wa ye. I wa i sii yɔrɔ mɛn dɔ, n di n sii ye. I la mɔɔilu ri kɛ n na mɔɔilu ri. I Maari fanan di kɛ n Maari ri.

¹⁷ I wa sa yɔrɔ mɛn dɔ, n fanan di sa ye. Mɔɔilu ri n su don ye. Ni n ka n bɔ i kɔfɛ ni saya tɛ, Allabatala a la jakankata juu ri bɛ n kan.»

¹⁸ Nba, Nahomi ka a yen ko Ruti jusu lateɛni ko a ri wa a kɔfɛ. Wo rɔ, a ma a sɔsɔ wo kɔ.

¹⁹ Ii mɔɔ fila ka sila mira ka wa se Betilɛhemu. Ii seni ye, ka so bɛɛ lamaa. So musoilu ka i jɔɔn majininka ko: «Nahomi le ye ri wa?»

²⁰ Kɔni Nahomi ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana n kili de ko Nahomi butun fo Maratɔɔ*, baa Alla Sebɛɛtii a ra tɔrɔya ba lase n ma.

²¹ N bɔtala yan, fɛn siyaman tɛrɛ ye n bolo, kɔni Allabatala a ra n bolokolon nase. Ai ye n kilila nfenna wo rɔ ko Nahomi? Alla Sebɛɛtii a ra ban a kɔnkɔ donna n na. A ra n tɔrɔya kojuuya.»

²² Awa, Nahomi ka a kɔsɛ Betilɛhemu ja wo le ma ka bɔ Mowabu la jamana rɔ. A biranmuso Ruti mɛn ye Mowabuka di, wo nara a kɔfɛ. Ii sera Betilɛhemu ka a tɛrɛn horija suman ka waati damirasan de tɛrɛ.

2

Ruti ka sɛnɛgban matɔmɔn kɛ Bɔwasi la sɛnɛ rɔ

¹ Nba, Nahomi cɛɛ mɛn sani, wo badenma do tɛrɛ ye ye, a ni mɛn ye buruju kelen mɔɔ ri. Wo tɔɔ ko Bɔwasi. Nanfulutii le, mɔɔba le.

² Lon do rɔ, Mowabuka Ruti ka a fɔ Nahomi ye ko: «A to n ye wa sɛnɛ rɔ. N di wa sɛnɛgban matɔmɔn kɛ baaraden do kɔ, mɛn wa hina n na ka sɔn n ye to a kɔfɛ.» Nahomi ka a jabi: «Ale le wo ri n den. I ye wa.»

³ Ruti wulira wo rɔ ka wa sɛnɛ rɔ. A seni ye, a ka sɛnɛgban matɔmɔn damira baaraden do kɔfɛ, mɛnilu ye suman kala. A tɛrɛ ye sɛnɛ mɛn dɔ, Bɔwasi ta le wo ri, mɛn ni Elimelēki ye buruju kelen mɔɔ ri.

⁴ A ma mɛn bakɛ, Bɔwasi nara ka bɔ Betilɛhemu. A ka baaradenilu fo ko: «Allabatala ye to ai fɛ!» Baaradenilu ka a lamira ko: «Allabatala ye jumaya kɛ i ye!»

* 1:20 Heburuulu ko nɔrɔjuu kɔrɔ le ye ko: «mara».

5 Bɔwasi ka a la baaraden kuntii majininika ko: «Denmuso wo don? Yon ye a ri?»

6 Baaraden kuntii ka a fɔ ko: «Mowabuka denmuso le, mɛn ni Nahomi nani ka bɔ Mowabu la jamana rɔ.

7 A ka n madiya ko: «I ye n to n ye sɛnɛgban do matɔmɔn sumankalailu kɔfɛ.» A nara sɔɔma le, a ye baarala, haan sisen a ma a jɔɔɔ.»

8 Wo rɔ, Bɔwasi ka a fɔ Ruti ye ko: «N denmuso, i tolo malɔ: I kana wa sɛnɛgban matɔmɔn diya sɛnɛ gberɛ rɔ de. I ye to yan. I ye baara n na baaraden musomanilu kɔfɛ.

9 I ye a ragbɛ cɛsilu ye suman kala dinkira mɛn dɔ. I ye i bila baaraden musomanilu kɔfɛ. N da a fɔ n na baaradenilu ye ko ii kana i jagba. Ji lɔɔ wa i mira, i ye wa i min jundaa kondɔ, n na baaraden mɛsenilu ka mɛn nafa.»

10 Ruti ka a jɔkɔrɔ bɛn duu ma ka a fɔ Bɔwasi ye ko: «Nfenna i ra hina n na ka n mira koɔɔma fewu? N tɛ foyi ri fo london.»

11 Bɔwasi ka a jabi: «I ka mɛn kɛ i biranmuso ye, i cɛɛ sani kɔ, wo bɛɛ fɔra n jana. I ka i fa nii na to ye ka i sɔrɔn jamana to ye, ka na i sii mɔɔ gberɛ tɛma yan, i tun ma mɛnilu lɔn kɔrɔman na.

12 I ka mɛn kɛ, Allabatala a ye i sara wo bɛɛ la. I ra na ka i jɛɛ bila Isirayelika Maari Allabatala lakandalila kɔrɔ. A ye i sara a jɔa jɛɛjɛɛ ma.»

13 Ruti ka Bɔwasi jabi: «N fa, i ra koɔɔma kɛ n ye. I ka kuma juma fɔ n ye ka a tɛrɛn n ma se i la baaraden musoman kelen dɔ. Wo ra n sɛɛbɛ don.»

14 Damunin waati seni, Bɔwasi ka a fɔ Ruti ye ko: «Na dɔɔnnin kɛ. Buru do ta. I ye a sun manfen dɔ.» Ruti nara a sii baaradenilu dafɛ tuma mɛn na, Bɔwasi ka sumankise majaninni do di a ma. Ruti ka woilu dɔɔn ka a fa ka a tɔ to.

15 A banni dɔɔnninna, a ka a wuli ka wa sɛnɛgban matɔmɔn diya ikɔ. A wani ikɔ, Bɔwasi ka a fɔ a la baaraden cɛmanilu ye ko: «Ai ye a to a ye sɛnɛgban matɔmɔn sumansidi tɛma. Ai kana a makuma de.

16 Ka a la wo kan, ai wa suman ka, ai ye do bɔ ai bolo rɔ ka woilu labe duu ma, sa a ri ii matɔmɔn. Ai kana jalakili si la a kan.»

17 Ruti ka sɛnɛgban matɔmɔn ye haan wura fɛ, ka ban ka suman gbasi, a tun ka mɛn matɔmɔn. A ka horija suman kise mɛn sɔrɔn, wo ka bɔrɔ tala kelen nafa.

18 A wara suman bɔrɔ tala wo ri so kondɔ. A biranmuso Nahomi ka a yen a ka suman kise jate matɔmɔn. Ruti ka a la dɔɔnninfen tɔ fanan naba ka a di a ma.

19 Nahomi ka a majininika ko: «I ka sɛnɛgban matɔmɔn kɛ mi bi? I ka baara kɛ sɛnɛ juman de rɔ? Alla ye jumaya kɛ wo tii ye, mɛn jara i la.» Ruti ka dantɛli bɛɛ kɛ ko:

«N ka baara kɛ sɛnɛ mɛn dɔ bi, wo tii tɔɔ ko Bɔwasi.»

20 Nahomi ka a fɔ ko: «Allabatala ye jumaya kɛ Bɔwasi ye, mɛn ma a la kaninteya yiraka boloka an niimailu la, a ni sayabatoilu la. An sɔrɔn jɔɔn sudun mɛnilu ka kan ka an kunka, Bɔwasi ye woilu do le ri.»

21 Mowabuka Ruti ka a fɔ ko: «A ka a fɔ n ye fanan ko n ye to sɛnɛgban matɔmɔna a la baaradenilu kɔfɛ haan ii wa ban a la suman bɛɛ kala.»

22 Nahomi ka a jabi: «Wo ka jɔi, n den. I ye to baarala Bɔwasi la baaraden musomanilu kɔfɛ sa mɔɔ gberɛilu kana kojuu kɛ i la.»

23 Ruti tora wo rɔ sɛnɛgban matɔmɔnna Bɔwasi la baaraden musomanilu kɔfɛ haan bile ni horija suman ka bɛɛ banda. A siini tɛrɛ a biranmuso Nahomi wara tuma bɛɛ.

3

Ruti wara suman magbasi gbeleke diya

1 Lon do rɔ, Nahomi ka a fɔ Ruti ye ko: «N den, n ka kan ka jɔjɔnin i la ko ma, sa i ri hɛrɛ sɔrɔn.

2 I tɛrɛ ye sɛnɛgban matɔmɔnna Bɔwasi la baaraden musomanilu kɔfɛ. I ka a lɔn Bɔwasi ye an badenma le ri. I jɔa lɔ. Wura jɔn na, i ri a tɛrɛn a ye horija suman rafɛla suman magbasi gberɛ ma.

3 I ye i ko ka sumadiyalan sisa i ma ka i la durukijan juma bila i kan na. I ye wa ye, koni i kana i jɛɛ yiraka a la fɔɔ a wa ban dɔɔnninna ka a min.

4 A wa taa a la tuma mɛn na, i ye a ragbɛ a juma la sa i ri a lɔn a lani dinkira mɛn. A wa sunɔɔ, i ye i madon a la ka a la birinkan bɔ a sen ma ka i la a sen kɔrɔ. Wo rɔ i ka kan ka mɛn kɛ, a ri wo fɔ i ye.»

5 Ruti ka a fɔ ko: «I ka mɛn fɔ n ye, n di a bɛɛ kɛ.»

6 Ruti wara Bɔwasi la suman magbasi gberɛ ma. A biranmuso tun ka mɛn fɔ a ye, a ka wo bɛɛ latelen.

7 Bɔwasi banda dɔɔnninna ka a min, a nii lasɛwani tɛrɛ ye a ma. A taara a la suman ton dafɛ. Ruti ka a madon a la koɔɔma, ka birinkan bɔ Bɔwasi sen ma, ka a la a sen kɔrɔ.

8 Duu talama, Bɔwasi barara i wulila. A ka a yeleman ka muso do lani yen a sen kɔrɔ.

9 Bɔwasi ka a fɔ ko: «Yon ye?» Ruti ka a jabi: «Ruti le, i la jɔnmuso konin. I ye n furu, baa i ye an sɔrɔn jɔɔn sudun de ri, mɛn ka kan ka n furu.»

10 Bɔwasi ka a jabi: «Allabatala ye baraka don i rɔ! I ma taa kanberɛnilu kɔ furu ko rɔ, kanberɛn fentii wala kanberɛn bolokolon. I banni mɛn kela jɔn di, wo ye kaninteya misaliya le ri i ni i biranmuso tɛma, wo ka bon ka tamin fɔlɔman kan.

¹¹ Sisen, n den, i kana silan. I ye men fe, n di wo beε ke i ye, ka a masaron so kondɔ mɔɔilu beε ka a lon ko muso telenni le ye ile ri.

¹² Tuɲa le wo ri, n ye i kunkala le ri, men ka kan ka i furu, kɔni i kunkala gberε ye ye, men fanan ye i saron jɔɔn sudun i ye ka tamin nde la.

¹³ I ye to yan su jin dɔ. Sini sɔɔma, n di a mafene ni cεε wo ri i furu ikomin a ka kan ka a ke ja men ma. Ni a ye a fe ka a ke, wo ri ben. A ye a ke, kɔni n ye n kalila Allabatata jɛnema tɔ la ko ni cεε wo te a fe ka a janto i rɔ, nde le ri a ke. I la yan haan sɔɔma.»

¹⁴ Wo rɔ, Ruti lani tora Bɔwasi sen kɔrɔ, kɔni a wulira suba dibi rɔ, sa mɔɔ kana a yen, baa Bɔwasi te a fe mɔɔ ye a lon ko Ruti nara suman magbasi gberε ma ye.

¹⁵ Bɔwasi ka a fɔ a ye ko: «I la taafe kakansidi wo fulen, i ye a mira kɔɲuma.» A ka wo mira kɔɲuma. Bɔwasi ka horija suman kise bɔrɔ kelen jɔɔn suman ka wo ke Ruti la taafe rɔ. Wo kɔ rɔ, Bɔwasi ka a kɔse so kondɔ.

¹⁶ Ruti seni a biranmuso wara, wo ka a maɲininka ko: «A ye di, n den? A diyara wa?» Bɔwasi ka men beε ke a ye, Ruti ka wo beε danteeli ke.

¹⁷ Ka a la wo kan, Ruti ka a fɔ ko: «A ka bɔrɔ kelen jɔɔn di n ma ko n kana n kɔse n biranmuso wara ni n ma a sanba.»

¹⁸ Nahomi ka a fɔ ko: «N den, i sabari. I ye makonni ke yan fɔɔ i wa a yen ko jin nabantɔ ja men ma, baa cεε wo jusu ti nala lala, ni a ma ko jin jɛnɔ bi.»

4

Bɔwasi ka Ruti furu sidi

¹ Nba, Bɔwasi wara ka i sii so donda la, makoilu ye jɛnɔla dinkira men dɔ. A ma men, a ka Elimeleki saron jɔɔn sudun yen, a tun ka men na ko fɔ Ruti ye. Cεε wo tamintɔla le tεε. Bɔwasi ka a kili ko: «N fa! Na, i sii yan.» Wo rɔ, cεε nara ka i sii.

² Bɔwasi ka so mɔɔbakɔrɔ tan fanan kili ko ii ye na i sii. Woilu nara i sii.

³ Bɔwasi ka a fɔ Elimeleki saron jɔɔn sudun ye ko: «Nahomi a ra na ka bɔ Mowabu la jamana rɔ. A ye an badenmace Elimeleki la sene mayira bolo le ma.

⁴ Wo le rɔ, a ye n kondɔ ko n ka kan ka wo la i tolo ma, ka i lali ko i ye sene wo san mɔɔilu jana, n na mɔɔbakɔrɔ ni mɔɔ tɔ menilu siini yan. Awa, ni i ye a fe ka a kunka, i ye a kunka. Ni i te a fe fanan, i ye a fɔ n ye, baa sene kunka saratii ye i fɔlɔ le bolo, ka nde tuun ile la.» Cεε ka a fɔ ko: «N di a kunka.»

⁵ Bɔwasi ka a fɔ ko: «Ni i ka sene wo kunka Nahomi ma lon men na, fo i ye Mowabuka Ruti furu wo lon, men ye Elimeleki dence la furuɲa muso ri. I ye Ruti furu, sa sayabato

a ri kɔ saron, ka senetiya to a la denbaya kondɔ.»

⁶ Cεε ka a fɔ ko: «Ni wo le, n ti se sene kunkala baa n kana n jεε bolokolonya. Sene kunka saratii a ye i bolo sisen, i ye a kunka. Nde ti se a kunkala.»

⁷ Nba, waati taminni kɔ, ni badenma sudun ka sayabato la duu kunka Isirayelika wara, wala ka duu kunka saratii latamin mɔɔ gberε ma, fo mɔɔ kelen ye a la sanbara bɔ a sen dɔ ka a madon a tɔ mɔɔ kelen bolo. Wo ri ke tɔmasere ri, ka ko wo lasereya.

⁸ Wo le ko koson cεε wo ka a fɔ Bɔwasi ye tuma malon na ko: «I ye wo sene kunka.» A ka a la sanbara bɔ ka a di a ma.

⁹ Wo kɔ rɔ, Bɔwasi ka a fɔ mɔɔbakɔrɔilu ni mɔɔ tɔ beε ye ko: «Ai ye sereilu le ri bi ko n da Elimeleki ni Kiliyon ni Malon bolofen beε kunka Nahomi ma.

¹⁰ N ye Ruti fanan tala a ra a ke n muso ri. A ye Mowabuka muso le ri, men tεε ye Malon kun. N ye Ruti furula sa kɔ ri bɔ sayabato kɔ rɔ, ka senetiya to a la denbaya kondɔ. N ye a furula sa Malon tɔ kana tunun a badenmailu tema, a ni a fa so kondɔ. Ai ye wo sereilu ri bi.»

¹¹ Wo rɔ, mɔɔbakɔrɔilu ni mɔɔ tɔ menilu beε tεε ye so donda la ye, woilu ka a fɔ ko: «An ye wo sereilu le ri! Allabatata ye jumaya ke muso wo ye, men dontɔ i wara! A ye a ke ikomin Raseli ni Leya, Yakuba la muso fila menilu ka an benbailu saron. Allabatata ye i sabati Efirata la bonkondɔla kondɔ, ka i tɔ bɔ Betilehemu, Alla ma wo kera.

¹² Allabatata ye den siyaman di i ma sunkurun jin fe. Ka i la denbaya ke ikomin Yahuda ni Tamari dence Peresi ta, Alla ma wo kera!»

Ruti ka mansa Dawuda benba Obedi saron

¹³ Wo rɔ, Bɔwasi ka Ruti furu sidi. Ii denda. Allabatata ka baraka don Ruti rɔ. A ka kɔnɔ ta ka dence saron.

¹⁴ Wo le koson, Betilehemu musoilu ka a fɔ Nahomi ye ko: «Tandoli ye Allabatata ye men ma sɔn bi ka i bila ni kunkala sa i la. Ka wo tɔ bɔ Isirayelika tema, Alla ma wo kera.

¹⁵ A ri i nii lasewa ikɔ tuun, ka a lɔ i kɔrɔ i la kɔrɔya waati, baa i biranmusoni men tɔnɔ ka bon i ma dence wɔrɔnwula tɔnɔ ri, i duman men ye konin, wo le ka den jin saron.»

¹⁶ Wo rɔ, Nahomi ka den ta ka a la a sen kan. Ale le ka den namɔ.

¹⁷ A siijɔɔ musoilu ka a fɔ ko: «Nahomi ra dence saron.» Ii ka den tɔ la ko Obedi. Obedi le kera Jεse fa ri. Jεse wo le ka Dawuda saron.

Mansa Dawuda buruji

¹⁸ Peresi bɔnsɔn de jin di. Peresi ka Hesiron saron.

¹⁹ Həsirən ka Ramu sərən. Ramu ka Aminadabu sərən.

²⁰ Aminadabu ka Nasən sərən. Nasən ka Salimən sərən.

²¹ Salimən ka Bəwasi sərən. Bəwasi ka Obedi sərən.

²² Obedi ka Jεε sərən. Jεε ka Dawuda sərən.

Junusa

Nabi Junusa ma sɔn Alla la kuma ma

¹ Nba, lon do rɔ, Allabatata kumara Ami-tayi dence Nabi Junusa ye.

² A ka a fɔ ko: «I wuli! I ye sila mira i kɔrɔ. I ye wa Ninibe so ba kɔndɔ ka ye mɔɔilu jalakikan fɔ ii ye, baa ii ye kojuu menilu kela, nde ka woilu lɔn.»

³ Kɔni Nabi Junusa ma sɔn ka wa Ninibe. A ka Tarasisi sila mira ka wa ko a ye a mataala Allabatata la ka bɔ a jɔkɔrɔ. A sera Jafa so kɔndɔ ka wa kɔɔji dala ye. A ka kulunba do tɛrɛn ye, mɛn watɔ Tarasisi. A ka kulunba tɛɛ sara bɔ, ka don kulunba kɔndɔ. A ni kulunkɔndɔ mɔɔilu wara kɔɔji ka a fɔ ko ii ye wala Tarasisi. Nabi Junusa ye a fɛ ka a mataa Allabatata la ka bɔ a jɔkɔrɔ.

⁴ Kɔni Allabatata ka fɔɔ ba lana kɔɔji kan. Fɔɔ bonyara fɔ kulunba tɛɛ ye tɔjan ko rɔ.

⁵ Kulunkɔndɔ baaradenilu silanda koju-uya. Ii kelen kelenna bɛɛ ka a maari madiya ko wo ye ii kisi. Ii ka kulunkɔndɔ doninilu lafilii kɔɔji rɔ sa kulunba ri feya kɔɔji kan. Wo ka a tɛrɛn Nabi Junusa ra jii kulunba kɔndɔ. A tɛɛ ye sunɔla bake.

⁶ Kulun naborila wara a tɛrɛn ye ka a kan nabɔ a ma ko: «Nfenna i lani sunɔ rɔ? I wuli! I ye i maari madiya! Tumado wo ri kininkin an na ko la ka an kisi sa an kana faa.»

⁷ Kɔ fɛ, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An ye a kalabe ke ka a lɔn mɛn ka kojuu jin nase an ma.» Ii ka a kalabe ke. Kala ka Nabi Junusa mira.

⁸ Ii ka Nabi Junusa majininka ko: «Yon ye kojuu jin nasela an ma? Ile don, i la baara ye nfen di? I bɔni mi? I ye jamana juman de mɔɔ ri? Siya juman ye i ri?»

⁹ Nabi Junusa ka ii jabi: «Heburu le nde ri. N ye Maari Allabatata le batola, sankolo Maari, mɛn ka kɔɔji ni duukolo dan.»

¹⁰ Ii silanda kojuuya kuma wo la, ka a majininka wo rɔ ko: «I ka ko suu juman de ke?» Baa Nabi Junusa tun ka a fɔ ii ye kɔrɔman ko a boritɔla le ka bɔ Allabatata jɔkɔrɔ.

¹¹ Nba, kɔɔji tora lamaala fɔɔ ka tamin fɔlɔma kan. Wo rɔ, ii ka a fɔ Nabi Junusa ye ko: «An ye nfen ke i la sa kɔɔji ri a masuma an naminin dɔ?»

¹² Nabi Junusa ka a fɔ ko: «Ai ye n mira ka n nafili kɔɔji rɔ. Wo wa ke, kɔɔji ri a masuma ai laminin dɔ, baa n ka a lɔn ko fɔɔ ba jin wulini ai kanma nde le la ko rɔ.»

¹³ Wo bɛɛ ni a ta, kulunkɔndɔ baaradenilu ka kulun bori ke ii fanka bɛɛ la, sa ii ri ghere masɔrɔn. Kɔni ii ma se, baa kɔɔji tora lamaala fɔɔ ka tamin fɔlɔma kan.

¹⁴ Ii ka Allabatata matara wo rɔ ko: «Eɛ, Allabatata. I jaandi! Ni an ka cɛɛ jin nafili

kɔɔji rɔ ka a faa, i kana an datɔjan. Ni an ka a faa ka a tɛrɛn a ye mɔɔ jalakibali le ri, i kana an jalaki a faa rɔ, baa, Allabatata, ko mɛn wa diya i ye, i ye wo le kɛla.»

¹⁵ Wo rɔ, ii ka Nabi Junusa mira ka a lafilii kɔɔji rɔ. Kɔɔji masumara i kɔrɔ.

¹⁶ Kulunkɔndɔ baaradenilu ka wo yen tuma mɛn na, ii silanda Allabatata ye kɔsɛbe. Ii ka saraka bɔ ka Allabatata sɔ wo la, ka dakan ta a ye.

2

Nabi Junusa ka Alla matara kɔɔji kɔrɔ

¹ Awa, Allabatata ka jɛɛ ba do lana mɛn ka Nabi Junusa lakunun. Nabi Junusa ka tele sawa ni su sawa ke jɛɛ kɔndɔ.

² Ka a to jɛɛ kɔndɔ, Nabi Junusa ka a Maari Allabatata tara.

³ A ka a fɔ ko:

«Allabatata, ka n to tɔrɔya ba rɔ, n ka i matara. I ka n jabi.

Ka n to lakira rɔ saya rɔ, n kulera demɛnni ko rɔ.

I ka n namɛn.

⁴ I ka n nafili kɔɔji rɔ,

fɔɔ kɔɔji dun ba kɔrɔ.

Kɔɔji ka n naminin fan bɛɛ rɔ.

I ka kɔɔji kuru ba menilu lana,

woilu bɛɛ lara n kan.

⁵ N tɛɛ ye a fɔla n jɛɛ ma ko i ra n gbɛn ka n bɔ i jɔkɔrɔ.

Kɔni n lani a la n di i la bon seniman yen iko tuun.

⁶ Kɔɔji ka n natunun ka n na jɛnemaya masilan.

N jiira fɔɔ kɔɔji dun ba kɔrɔ.

Kɔɔjikɔrɔ binilu mɔrɔnmɔrɔnni tɛɛ n kun ma.

⁷ N jiira fɔɔ koyinkɛilu sen kɔrɔ kɔɔji kɔrɔ.

N sera suilu la jamana rɔ. A da bɛɛ sɔɔra n ma kadawu.

Kɔni ile, n Maari Allabatata,

i ka n kendɛ layɛɛ lakira kɔndɔ.

⁸ N Maari Allabatata, ka a to dɔɔni n tun di sa,

n miriya sera i ma.

I ka n na matarali kan namɛn

i la bon seniman kɔndɔ.

⁹ Mɔɔ menilu ye batofen jɔtɔnɔntanilu batola,

woilu ri bɔnɔ i la kaninteya rɔ.

¹⁰ Kɔni nde ri kalaman bɔ i ye ka i tando,

ka saraka di i ma.

N ka dakan mɛn ta i ye, n di wo mafa.

Allabatata, ile kelen pe le ri se mɔɔ kisila.»

¹¹ Awa, Allabatata kumara jɛɛ ba ye. Wo rɔ, jɛɛ ba ka Nabi Junusa labɔ ghere ma.

3

Nabi Junusa wara Ninibe

¹ Allabatata kumara Nabi Junusa ye a sija filana rɔ.

² A ka a fɔ ko: «I ye i wuli ka wa Ninibe so ba kɔndɔ. N wa mɛn fɔ i ye, i ye wo lase Ninibekailu ma.»

³ Wo rɔ, Nabi Junusa wulira ka wa Ninibe, ikomin Allabatata ka a fɔ a ye ja mɛn ma. Ninibe tɛɛ ye so ba le ri, mɔɔ ri tele sawa taama kɛ mɛn kɔndɔ.

⁴ Nabi Junusa seni Ninibe, a donda so kɔndɔ ka tele kelen kɛ taamala, ka ban ka ye mɔɔilu kawandi ko: «Yani tele binaanin, gbalɔ ba ri kɛ Ninibe.»

⁵ Alla ka mɛn fɔ Ninibekailu ye ka fara Nabi Junusa la, ii lara wo la. Ii ka a fɔ ko bɛɛ ye sun don ka landa faanin bila ii kan na, denilu ni mɔɔbailu bɛɛ.

⁶ Nba, wo kibaro sera Ninibe mansa ma tuma mɛn na, a ka i wuli a la mansaya siifen dɔ ka a la mansaya faanin bɔ a kan na. A ka landa faanin bila a kan na ka i sii buurigbe rɔ.

⁷ Wo kɔ, a ka mɔɔilu lɔ kelalasele Ninibekailu ma ko: «Mansace ni a la jemɔɔilu ka a fɔ ko tɔn da sii mɔɔilu ni kolofenilu bɛɛ ma, nisilu ni saailu ni bailu kɔnin. Ii si kana dɔɔnnin kɛ. Ii si kana ii min.

⁸ Mɔɔilu bɛɛ ye landa faanin bila ii kan na, ka do sisi kolofenilu bɛɛ kan na. Mɔɔ kelen kelenna bɛɛ ye Alla matara a fanka bɛɛ la. Bɛɛ ye a ban a sɔn juu rɔ, ka kojuu kɛ boloka.

⁹ Baa, yon ka a lɔn? Tumado ko Alla ri a la bolorabɛn yelman an kanma ka a ban a la mɔnɛ ba rɔ, kosa an kana faa.»

¹⁰ Alla ka a yen mɛn kɛ ko Ninibekailu ra nimisa ka ii la kojuuilu boloka, a ka a miriya yelman. A ka masilannikan mɛn fɔ ii ye ko a ketɔ gbalɔ ba lala ii kan, a ka wo to ye.

4

Nabi Junusa mɔnɛra Alla la hina rɔ

¹ Wo ma diya Nabi Junusa ye fewu. A mɔnɛra kosɛbɛ.

² A ka Allabatata matara ko: «Aa, Allabatata, ka n to n na jamana kɔndɔ fɔlɔ, a miriya tɛɛ ye n na ko i ri a kɛ ten. Wo le ka a kɛ, n ka n kaliya ka n bori ka wa Tarasisi. Baa n tun ka a lɔn fewu ko i ye Alla le ri, mɛn na kininkinin ni jumaya ka bon kosɛbɛ. I ti mɔnela jona. I ye mɔɔilu kaninna kojuuuya. I wa masilannikan mɛnilu fɔ, i rabɛnni tuma bɛɛ ka woilu to ye.

³ Allabatata, sisen, i ye n bɔ duunɔja rɔ yan, baa saya fisa n ye ka tamin jɛnemaya la.»

⁴ Allabatata ka Nabi Junusa jabi: «A ye di? I jɔ ye mɔnɛ rɔ wa?»

⁵ Nba, Nabi Junusa bɔra Ninibe so kɔndɔ, ka wa i sii telebɔ rɔ. A ka gbaa do lɔ ye, ka i sii wo kɔrɔ lulen na ka makɔnɔni kɛ, baa a ye a fɛ ka a yen ko mɛn tamintɔ so kɔndɔ.

⁶ Wo tuma, Maari Allabatata ka fɛɛjuu do laferɛn ka yeɛ Nabi Junusa kun na ka lulen di a ma, ka a bɔ a la niilafin dɔ. Nabi Junusa sɛwara fɛɛjuu wo la kosɛbɛ.

⁷ Wo duusa gbɛ sɔɔma da la, Alla ka tunbu do lana. Tunbu wo donda fɛɛjuu rɔ ka a dɔɔn ka a ja.

⁸ Tele yelera tuma mɛn na, Alla ka fɔjɔ ba kalaman nana ka bɔ telebɔ rɔ. Tele gbara Nabi Junusa kun na kojuuuya fɔ a betɔ le tɛɛ. A tɛɛ ye a fɛ ka sa. A ka a fɔ ko: «Saya kɔni ka fisa n ma ka tamin jɛnemaya kan.»

⁹ Alla ka Nabi Junusa majininka ko: «A ye di? I jɔ ye mɔnɛ rɔ fɛɛjuu ja ko rɔ wa?» Nabi Junusa ka a fɔ ko: «N kɛ! N jɔ ye a rɔ! N da mɔnɛ haan ka n sɔn saya ma.»

¹⁰ Allabatata ka a fɔ ko: «Fɛɛjuu ni wo hina ye i la. I don ma baara si kɛ a la, mɛn di a labonya. A ferɛnda su fɔlɔ rɔ ka ja su filana rɔ.

¹¹ I ye a fɛ nde kana kininkinin Ninibekailu ma, so belebele wo kɔndɔ mɔɔ waa kɛmɛ a ni waa muwan mɛnilu mɛn ti se bolokinin ni bolomaran faranfasila, kolofen siyaman ba wo ma jate ma lɔn.»

Matiyu

Isa buruju

¹ Isa Nenematɔnɔnin buruju le jin di. Isa tere Dawuda ni Iburahima bɔnson de ri.

² Iburahima ka Isiyaka sɔrɔn. Isiyaka ka Yakuba sɔrɔn. Yakuba ka Yahuda sɔrɔn, a ni wo kɔrɔcɛilu ni dɔɔcɛilu.

³ Yahuda ka Pɛresi ni Seraki sɔrɔn. Woilu na tɔɔ le tere ko Tamari. Pɛresi ka Hɛsirɔn sɔrɔn. Hɛsirɔn ka Ramu sɔrɔn.

⁴ Ramu ka Aminadabu sɔrɔn. Aminadabu ka Nasɔn sɔrɔn. Nasɔn ka Salimɔn sɔrɔn.

⁵ Salimɔn ka Bɔwasi sɔrɔn. Wo na tɔɔ ko Rahabu. Bɔwasi ka Obedi sɔrɔn. Wo na le tere Rutu ri. Obedi ka Jese sɔrɔn.

⁶ Jese ka mansa Dawuda sɔrɔn. Dawuda ka Sulemani sɔrɔn. Wo na tere Uriya muso le ri.

⁷ Sulemani ka Rehobowan sɔrɔn. Rehobowan ka Abiya sɔrɔn. Abiya ka Asafu sɔrɔn.

⁸ Asafu ka Jusafati sɔrɔn. Jusafati ka Jehoram sɔrɔn. Jehoram ka Usiyasi sɔrɔn.

⁹ Usiyasi ka Jotamu sɔrɔn. Jotamu ka Ahasi sɔrɔn. Ahasi ka Esekiyasi sɔrɔn.

¹⁰ Esekiyasi ka Manase sɔrɔn. Manase ka Amɔn sɔrɔn. Amɔn ka Josiya sɔrɔn.

¹¹ Josiya ka Jekoniya ni dence gbɛɛilu sɔrɔn. Awa, Jekoniya tele rɔ, Babilɔnikailu ka Isirayelikailu mira ka wa ii ri kelekɔrɔbori rɔ Babilɔni jamana rɔ.

¹² Isirayelikailu seni kɔ kelekɔrɔbori diya Babilɔni jamana rɔ, Jekoniya ka Seyalatiyeli sɔrɔn. Seyalatiyeli ka Serobabeli sɔrɔn.

¹³ Serobabeli ka Abihudi sɔrɔn. Abihudi ka Eliyakimu sɔrɔn. Eliyakimu ka Asori sɔrɔn.

¹⁴ Asori ka Sadoki sɔrɔn. Sadoki ka Akimu sɔrɔn. Akimu ka Eliyudi sɔrɔn.

¹⁵ Eliyudi ka Elasari sɔrɔn. Elasari ka Matan sɔrɔn. Matan ka Yakuba sɔrɔn.

¹⁶ Yakuba ka Yusufu sɔrɔn. Yusufu ka Mariyamu furu. Mariyamu wo le ka Isa sɔrɔn, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Nenematɔnɔnin.

¹⁷ Nba, ka bɔ Iburahima ma ka na a sii Dawuda la, wo bɛɛ ladennin kera farɔke tan ni naanin de ri. Ka bɔ Dawuda ma ka na Isirayelikailu lawa waati rɔ kelekɔrɔbori rɔ Babilɔni jamana rɔ, wo bɛɛ ladennin kera farɔke tan ni naanin de ri. Ka bɔ ii wa waati ma kelekɔrɔbori diya Babilɔni jamana rɔ ka na a sii Nenematɔnɔnin na, wo bɛɛ ladennin kera farɔke tan ni naanin de ri.

Isa sɔrɔn ja

¹⁸ Nba, Isa Nenematɔnɔnin sɔrɔnda ja mɛn ma, wo le jin di. A na Mariyamu

mamirani tere Yusufu bolo. Kɔni sani a ye wa a sii Yusufu wara ka ke a muso ri, Nii Seniman ka a ke Mariyamu ka kɔnɔ ta.

¹⁹ Yusufu ka wo yen mɛn ke, a tun te a fe ka Mariyamu tɔɔ tɔjan mɔɔilu jaana, baa Yusufu tere mɔɔ telenni le ri. Wo rɔ, a ka a lateɛ ko a ri Mariyamu bila sutura bolo ma.

²⁰ Ka Yusufu to a mirila wo ma, Maari la meleka ka a jere yiraka a la sibo rɔ, ka a fɔ a ye ko: «Yusufu, Dawuda bɔnson, i kana silan Mariyamu furu ko ye, baa Nii Seniman de ka a ke a ra kɔnɔ ta.

²¹ A ri dence sɔrɔn. I ye a tɔɔ la ko Isa*, baa ale le keto a la mɔɔilu kisila ii la kojuuilu ma.»

²² Awa, ko woilu bɛɛ kɛni sa Maari la kuma ri kanbali, a ka mɛn don a la nabi da rɔ ko:

²³ «I ja bɔ! Sunkurun mɛn da a jere lakanda, wo ri kɔnɔ ta ka dence sɔrɔn. Dence wo tɔɔ ri la ko Emanuweli.»

Emanuweli kɔrɔ le ko Alla ye an dafe.

²⁴ Yusufu wulira sunɔɔ rɔ mɛn ke, a ka a ke ikomin Maari la meleka tun ka a fɔ a ye ja mɛn ma. A wara Mariyamu ta ka na a ri a wara, ka a ke a muso ri.

²⁵ Kɔni ii ma den fɔɔ Mariyamu moyira dence la. Yusufu ka den tɔɔ la ko Isa.

2

Lɔnninnailu ka Isa yɔrɔ jinin

¹ Isa sɔrɔnda Betilehemu so kɔndɔ, ni a ye Jude mara rɔ. Wo tuma, mansa Herodi siini mansaya la. Isa sɔrɔnni kɔ, lɔnninna doilu bɔra telebɔ rɔ ka na Jerusalemu.

² Ii ka a majininka ko: «Yahudiyailu la mansa mɛn sɔrɔnda sisen, wo ye mi? Ka an to an wara telebɔ rɔ, an ka a lolo yen. An da na a bonya diya.»

³ Kuma wo fɔra mansa Herodi ye tuma mɛn na, a kɔndafilira, a ni Jerusalemukailu bɛɛ.

⁴ Mansa ka Isirayelikailu la sarakalase-lailu bɛɛ ni sariya karanmɔɔilu bɛɛ laden, ka ii majininka ko, «Nenematɔnɔnin ka kan ka sɔrɔn mi?»

⁵ Ii ka a fɔ ko: «A ka kan ka sɔrɔn Betilehemu le, ni a ye Jude mara rɔ, baa nabi do ka a seɛ ko:

⁶ «Ile Betilehemu, ile mɛn ye Jude mara rɔ, i te Jude mara soilu rɔ dɔɔmanni ri de!

Baa kuntii do ri bɔ i kɔndɔ, mɛn di a janto n na jama Isirayelikailu* rɔ.»

⁷ Wo kɔ rɔ, Herodi ka lɔnninna woilu kili dokon dɔ ka ii majininka lolo bɔ waati ma. Ii tun ka a yen waati mɛn, ii ka wo fɔ a ye.

⁸ Wo rɔ, a ka sila di ii ma ko ii ye wa Betilehemu. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa den yɔrɔ jinin kojuma ye. Ai wa a yen, ai ye kela lawa n ye, sa n fanan di wa a bonya.»

* 1:21 Isa tɔɔ kɔrɔ ye le, Allabatala mɛn ye kisiba ri.

* 2:6 Wo sebeni Mika la kitabu kɔndɔ suran 5 kuma diya 2

⁹ Herodi ka kuma wo fɔ ka ban tuma men na, lɔnninnailu bɔra ye ka wa. Ka ii to sila kan, ii ka lolo kelen wo yen ii jɛfɛ, ii tun ka men yen ii wara telebɔ rɔ. Den tɛrɛ ye yɔrɔ men dɔ, lolo wo wara a lɔ yɔrɔ wo kun dɔ.

¹⁰ Lɔnninnailu ka lolo yen tuma men na, ii jusu sɛwara kɔsɛbɛ.

¹¹ Ii don men kɛra bon na, ii ka den ni a na Mariyamu yen ye. Ii ka ii jɔnkin ka den bonya. Wo kɔ rɔ, ii ka ii la kankirailu da laka ka salifen sankɔgbɛlɛnilu labɔ ka woilu di den ma. Ii ka sanin di a ma, a ni wusulan ni latikɔlɔn sumaduman men tɔɔ ko muri.

¹² Wo kɔ rɔ, Alla ka a lasobi lɔnninnailu la sibo rɔ ko ii kana kɔsɛ Herodi wara butun. Wo rɔ, ii ka sila gbɛrɛ ta ka wa ii la jamana rɔ.

Yusufu ka Mariyamu ni Isa ta ka wa Misiran

¹³ Nba, lɔnninnailu wani kɔ, Maari la mɛlɛka do ka a jɛrɛ yiraka Yusufu la sibo rɔ, ka a fɔ a yɛ ko: «I wuli ka den ni a na ta ka i bori ka wa Misiran jamana rɔ. I ye to ye fɔɔ n wa a fɔ i yɛ lon men ko i ye na, baa Herodi ketɔ den yɔrɔ jininna a faa ko rɔ.»

¹⁴ Wo rɔ, Yusufu wulira su rɔ, ka den ni a na ta ka wa Misiran.

¹⁵ A tora Misiran fɔɔ ka Herodi sa. Wo kɛra ka Maari la kuma kanbali, a tun ka mɛn don a la nabi da rɔ ko: «N ka n dence kili ko a ye bɔ Misiran.»†

¹⁶ Nba, Herodi ka a jayen tuma men na ko lɔnninnailu ra a majuwaya, a jusu bɔra kojuuya. A ka mɔɔilu lawa Betilɛhemu so kondɔ, a ni a mara yɔrɔ bɛɛ rɔ. Ko den cɛman menilu si ma tamin san fila kan fɔlɔ, ii ye woilu bɛɛ faa. Herodi danda san fila denceilu ma ka a bɛn lɔnninnailu la lolo yen waati ma, ii tun ka mɛn fɔ a yɛ.

¹⁷ Wo rɔ, Nabi Jeremiya tun ka mɛn fɔ, wo kanbalira ko:

¹⁸ «Kan do bɔra Rama so kondɔ, kasi mankan ba a ni jusumakasa mankan ba.

Rasɛli ye kasila a denilu la ko la. A ma sɔn mɔɔ si ye a masabari, baa a denilu tɛ ye butun.»‡

Yusufu bɔra Misiran ka a kɔsɛ Isirayɛlikailu la jamana rɔ

¹⁹ Herodi sani kɔrɔ, Maari la mɛlɛka do ka a jɛrɛ yiraka Yusufu la sibo rɔ Misiran.

²⁰ Mɛlɛka ka a fɔ a yɛ ko: «I wuli ka den ni a na ta. Ai ye i kɔsɛ Isirayɛlikailu la jamana rɔ, baa mɔɔ menilu tɛrɛ ye a jininna ka den faa, woilu ra sa.»

²¹ Yusufu wulira wo le rɔ, ka den ni a na ta ka wa Isirayɛlikailu la jamana rɔ.

²² Kɔni Yusufu ka a mɛn ko Arikilayosi le siini mansaya la Jude mara kun na a fa Herodi nɔ rɔ. Wo rɔ, a silanda ka wa Jude mara rɔ. Alla ka a lasobi sibo rɔ ko a ye wa Kalile mara rɔ.

²³ A wara a jii Nasarɛti so kondɔ. Wo kɛni sa Alla la kuma ri kanbali, a ka mɛn don a la nabiilu da rɔ ko mɔɔilu ri a fɔ Isa ma ko Nasarɛtika.

3

Yaya ka kawandili kɛ

¹ Nba, wo waati la, Yuhana* mɛn ye mɔɔ sunna ji rɔ, a sera Jude wula kondɔ. A tɛrɛ mɔɔilu kawandila ko:

² «Ai ye tubi, baa Harijeene Mansaya waati ra se.»

³ Baa Nabi Esayi ka Yaya la ko fɔ ko:

«Kilikan ba bɔra wula kondɔ ko: «Ai ye sila rabɛn Faama yɛ, ka silaninilu latɛlen a yɛ.»†

⁴ Nba, duruki mɛn tɛrɛ ye Yaya kan na, wo tɛrɛ ye jɔmɛ si le ri. A tɛsidiɛni tɛrɛ gbolojulu la. A la dɔnninfinɛnilu tɛrɛ ye tonkasailu ni waa rɔ li le ri.

⁵ Mɔɔ siyaman ba tɛrɛ ye bɔla Jerusalemu so kondɔ, a ni Jude mara rɔ, a ni Juridɛn Ba laminin yɔrɔilu bɛɛ rɔ, ka wa Yaya tɛrɛn ye.

⁶ A ri ii sun ji rɔ Juridɛn Ba rɔ, ii wa i lɔ ii la julumun na waati mɛn dɔ.

⁷ Farisi siyaman ni Sadusi siyaman tɛrɛ ye nala Yaya ma sun ji rɔ kanma. A ka wo yen ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai, fɔnfɔnni la munupailu! Alla la kiti mɛn natɔ, yon de ka ai lali ko ai ye ai bori wo kɔrɔ ten?»

⁸ Ai ye kɛwaliilu kɛ, mɛnilu ri a yiraka ko ai ra tubi.

⁹ Ai kana ai miri ka a fɔ ko a ri bɛn ka a masarɔn Iburahima le ye ai benba ri! Ɛɛn. N di a fɔ ai yɛ ko Alla ri se kabakurun jɛnilu yɛlemanna ka ii kɛ Iburahima bɔnsɔnilu ri.

¹⁰ Sisen, tɛɛran tii ra wuli jiri tɛɛ kanma. Jiri mɛnilu tɛ den juma kɛla, woilu bɛɛ ri tɛɛ ka lafili ta rɔ.

¹¹ Nde ye ai sunna ji le rɔ, ka a yiraka ko ai ra tubi. Kɔni mɔɔ mɛn natɔ n kɔ, wo fanka ka bon n ta ri. Hali ka a la sanbara mira a yɛ, wo ka bon nde ma. Ale ri ai sun Nii Sɛniman dɔ, a ni ta.

¹² A la baarafɛn ye a bolo, a ri sumankisɛ ni a bu bɔ jɔɔn dɔ baarafɛn mɛn na. A ri a la suman magbasi gbɛrɛ lagbɛ, ka sumankisɛ kɛ bondon kondɔ, ka bu bɛɛ janin ta la. Ta wo ye ta sabali le ri.»

Yaya ka Isa sun ji rɔ

¹³ Wo kɔ rɔ, Isa bɔra Kalile mara rɔ ka na Yaya tɛrɛn Juridɛn Ba dala sa Yaya ri a sun ji rɔ,

† 2:15 Wo sɛbeni Hose la kitabu kondɔ suran 11 kuma diya 1 diya 15 * 3:1 Mɔɔ ye Yuhana jɛn tɔla fanan ko Yaya.

‡ 2:18 Wo sɛbeni Jeremiya la kitabu kondɔ suran 31 kuma 3:3 Wo sɛbeni Esayi la kitabu kondɔ suran 40 kuma diya 3

14 Kɔni Yaya tere ye a fe ka a ban. A ka a fo Isa ye ko: «Ile le ka kan ka nde sun ji ro. Nfenna i ra na n teren ten?»

15 Isa ka a jabi: «I ye diɲe wo ma folo, baa a benni an ye wo ke sa an di Alla sawo bee kanbali.» Wo ro, Yaya sonda ka a sun ji ro.

16 Isa sunni ji ro ko, a bora ji ro i korɔ. Sankolo da lakara. A ka Alla Nii Seniman jittola yen a kan ikomin kanba.

17 Kumakan do bora sankolo ro ko: «N diyana dence le ten. N sewani ale ro kosebe.»

4

Ibulusa ka Isa korɔbo

1 Wo ko ro, Nii Seniman ka Isa jemira ka wa a ri wula kondɔ a korɔbo kanma Ibulusa bolo.

2 Isa ka tele binaani ni su binaani ke, a ye sun donna. Wo banni ko, konko ka a mira.

3 Majjuwalila ka a madon a la, ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye a fo kabakurun woilu ye ko ii ye yeleman ka ke buru ri.»

4 Kɔni Isa ka a jabi: «A sebeni Alla la kitabu kondɔ ko:

«Moo te se balola buru gbansan na. Een, moo mako ye Alla la kumailu fanan na ka balo,

kuma menilu bee ye bola Alla da ro.»*

5 Wo ko ro, Ibulusa ka Isa ta ka wa a ri Jerusalemu, ni a ye so seniman di. A ka a lal Allabatobonba kun do,

6 ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye i juran ka bo yan, baa a sebeni ko:

«Alla ri a la melekailu jamari i la ko ro. Wo ro, ii ri i mira ii bolo la sa i sen kana se kabakurun ma.»

7 Isa ka Ibulusa jabi: «A sebeni fanan ko: I kana i la Maari Alla korɔbo.»

8 Wo ko ro, Setana wara a ri koyinke jan ba do kan, ka dunuɲa mansaya bee yiraka a la, a ni ii la gbiliya.

9 A ka a fo Isa ye ko: «Ni i sonda ka i jonkin n korɔ ka n bato, n di woilu bee di i ma.»

10 Isa ka a fo a ye ko: «I ye bo n ko Setana, baa a sebeni ko: I ye i la Maari Alla le bato ka baara ke ale kelen pe ye.»

11 Wo ro, Ibulusa bora a fe ka wa. Melekailu nara ka Isa makoilu ɲa.

Isa ka kawandili ke Kalile mara ro

12 Isa ka a men tuma men na ko Yaya ra mira ka a bila kaso la, a ka a kose ka wa Kalile mara ro.

13 Kɔni a ma a sii Nasareti so kondɔ. A wara Kaperinahumu so le kondɔ ka a sii ye. So wo ye Kalile dalaba dala, Sabulon mara ni Nafitali mara ro.

14 Wo kera sa Alla la kuma ri kanbali, a ka men don a la Nabi Esayi da ro ko:

* 4:4 Wo sebeni Sariyailu kitabu kondɔ suran 8 kuma diya 3 1-2

15 «Sabulon mara ni Nafitali mara, menilu ye Kalile dalaba fan fe Juriden Ba telebe ro, Kalile mara konin, siya gberɛ moo siini yoro men.

16 Moo menilu siini tere dibi ro ye, woilu ka kene ba do yen. Menilu siini tere saya dibi ro, keneya bora woilu ma.»†

17 Awa, kebi waati wo la, Isa ka kawandili damira ka a fo ko: «Ai ye tubi, baa Harijeene Mansaya ra se.»

Isa ka moo doilu kili

18 Lon do ro, Isa tere ye taamana Kalile Dala dafe. A ka nakeleɲɔɲoma fila yen. Woilu ye Siman di (a ye folo men ma ko Piyeri) a ni Andere. Woilu tere ye joo filila ji ro, baa ii ye jemiralailu le ri.

19 Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye na ai bila n ko. Ai ye jee jininna, kɔni n di ai karan mooilu jininna.»

20 Ii ka ii la jooilu to ye i korɔ ka ii bila Isa ko.

21 Isa taminni yoro wo la dooni, A ka badenma fila yen men ye na ni fa la. Woilu tere ye Sebede dence Yakuba a ni Yuhana ri. Ii ni ii fa siini tere ye ii la jooilu rabenna kulun kondɔ. Isa ka Yakuba ni Yuhana kili.

22 Ii ka ii bila Isa ko i korɔ, ka ii fa ni kulun to ii ko.

Isa tao bora Kalile mara ro

23 Isa tere ye Kalile mara fan bee rataa-mala. A tere ye mooilu karanna ii la sal-ibonilu la, ka Harijeene Mansaya kibaro juma lase, ka mooilu lakendeya ka ii bo ii la jankarɔ ro a ni ka ii lakendeya ka ii bo ii la feemaya bee ro.

24 Isa tao bora Siri jamana yoro bee ro. Mooilu tere ye nala jankarɔtoilu bee ri a ma. Jankarɔ su siyaman tere ye woilu kan. Menilu toroni kojuuya farikorɔ dimin na, ii nara woilu ri, a ni jinatoilu ni kirikiri-masatoilu ni korɔngboilu. A ka woilu bee lakendeya.

25 Moo siyaman ba bilani tere a ko. Ii boni tere Kalile mara ro, a ni Dekapoli mara ni Jerusalemu so ni Jude mara ni Juriden Ba kofela.

5

Moo menilu ye barakadenilu ri

1 Isa ka jama yen tuma men na, a yelera koyinke kan ka a sii. A la karandenilu ka ii madon a la.

2 A ka ii karan damira ko:

3 «Moo menilu ka a lon ko ii mako ye Alla la, woilu ye barakadenilu ri, baa Harijeene Mansaya ye ii ta le ri.

† 4:16 Wo sebeni Esayi la kitabu kondɔ suran 9 kuma diya

- 4 Mɔɔ mɛnɪlu jusumakasani, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri ii jususuma.
- 5 Mɔɔ mɛnɪlu sabarini, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri duukolo di ii ma ka a ke ii ta ri.
- 6 Mɔɔ mɛnɪlu ye a fe ka ke telenbailu ri, ni wo loɔ ye gbala ii la ikomin daonnin loɔ ni minnin loɔ ye gbala mɔɔilu la ja men ma, woilu ye barakadenilu ri, baa ii ye mɛn jininna, Alla ri wo di ii ma.
- 7 Mɔɔ mɛnɪlu ye hinala ii mɔɔjɔɔilu la, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri hina ii la fanan.
- 8 Mɔɔ mɛnɪlu kɔndɔ gbɛni, woilu ye barakadenilu ri, baa ii ri Alla yen.
- 9 Mɔɔ mɛnɪlu ye hɛɛ donna ii ni ii mɔɔjɔɔilu tema, woilu ye barakadenilu ri, baa Alla ri ii jate a denilu ri.
- 10 Mɔɔ mɛnɪlu ye tarala mɔɔilu bolo ka a masɔɔn ii ye Alla diyana koilu kɛla, woilu ye barakadenilu le ri, baa Harijeene Mansaya ye ii ta le ri.
- 11 Mɔɔilu wa ai nani, ka ai tarɔ, ka wuya la ai la, ka kuma juu su bɛɛ fɔ ai ma nde kosɔn, ai ye barakadenilu ri.
- 12 Ai ye sɛwa ka jaalen, ka a masɔɔn ai ri barayiba sɔɔn sankolo rɔ, baa nabi mɛnɪlu taminda ai jɛfɛ, ii ka woilu fanan tarɔ ten de.

Dunuja kɔɔ a ni dunuja yelen

13 «Nba, aile ye kɔɔ ri duukolo kan yan. Kɔni ni kɔɔ timinya bɔra a la, a ri se timinyala ikɔ di? A tɛ foyi jaala butun. A ri lafli kɛnɛ ma, mɔɔilu taminta ri a radɔn.

14 «Aile ye yelen di dunuja rɔ yan. So mɛn siini tindi kan, wo ti se doonna.

15 Mɔɔ tɛ fitina lameleɛna ka a bila see korɔ. Ɛɛn, a ri a sii fitinnasiifen kan sa a ri yelen di bonkɔndɔ mɔɔilu bɛɛ ma.

16 Fɔɔ ai la yelen ye bɔ ten mɔɔilu jaana, sa ii ri ai la kojuma kɛnɛniilu yen ka ai Fa gbiliya, ai Fa mɛn ye sankolo rɔ.

Isa ka mɛn fɔ Alla la sariya ko rɔ

17 «Ai kana ai miri ko n nara le ka Musa la sariya wala nabiilu la kumailu bɔ ye. Ɛɛn, n ma na ka woilu bɔ ye, fɔɔ ka ii kanbali.

18 N di tujɔa fɔ ai ye: haan ka wa se sankolo ni duukolo ban lon ma, foyi tena bɔla sariya rɔ hali sariyatɔnbe kelen wala a sebɛli den kelen fɔɔ sariya bɛɛ wa kanbali.

19 Wo rɔ, mɔɔ mɛn wa jamarili jinilu do tijnan, hali jamarili mɛn ma bon a tɔilu bɛɛ ri, ka mɔɔilu fanan karan jamarili wo tijnanna, wo tii ri jate bɛɛ rɔ daɔmanni ri Harijeene Mansaya rɔ. Kɔni mɔɔ mɛn wa jamarili jinilu labato, ka mɔɔilu fanan karan woilu labatola, wo tii ri jate mɔɔba ri Harijeene Mansaya rɔ.

20 N di tujɔa fɔ ai ye ko ni ai la telenbaya ma tamin Farisilu ni sariya karanmɔɔilu ta kan, ai tɛ don Harijeene Mansaya rɔ fewu.

Mɔɔfaa ni mɔnɛ

21 «Ai ka a mɛn ko a fɔra ai benbailu ye ko: «I kana mɔɔ faa,» ko «ni mɔɔ wa mɔɔ faa, a ri a lo Alla ja korɔ a kiti kanma.»

22 Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ni mɔɔ mɔɔ mɔnɛra a badenma kanma, wo bennin de ka a makiti. Ni mɔɔ mɛn ka a badenma nani ko a mɔɔ koron, mɔɔilu ka kan ka wa wo tii ri Yahudiya la kititɛɛ dekuru tema. Ni mɔɔ mɔɔ ka a fɔ a badenma ma ko a nalonma, wo tii bennin jahanama ta le rɔ.

23 Wo le rɔ, i wa ke sɔlifɛn bɔla Alla la saraka janin diya ja korɔ, ni i hankili jiira a la ko ko do ye i ni i badenma tɛ,

24 i ye i la sɔlifɛn to Alla la saraka janin diya ja korɔ. I ye wa ka i ni i badenma tɛrabɛn fɔɔ. Wo ko rɔ, i ri wa i la sɔlifɛn di Alla ma.

25 «Ni mɔɔ do ye wala i ri kititɛɛla wara ko a ye a makasila i kan, ai watɔla, i ye ko bɛɛ ke ka keɛ ban jona. Ni wo tɛ, ni a wara i don kititɛɛla bolo, wo ri i don kaso bon kuntii bolo. Wo fanan di i bila kaso la.

26 N di tujɔa fɔ i ye. I tɛ bɔ kaso la fewu, fɔɔ i wa ban wodi fɔni bɛɛ muumɛ sarala.

Kaninkɛla

27 «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «I kana kaninkɛ ke.»

28 Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ni i ka muso do ragbe ka kunfan a fe, i ra ban kaninkɛ kɛla muso wo fɛ i jusu rɔ.

29 Wo rɔ, ni i bolokininma ja kɛra sababu ri ka i lo kojuu kɛla, i ye a bɔ ka a lafli, baa i bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelen na, wo le ka fisa i ma sani i farikolo dafanin ye lafli jahanama rɔ.

30 Ni i bolokinin kɛra sababu ri ka i lo kojuu kɛla, a tɛɛ a la ka a lafli, baa i bɔnɔ i farikolo yɔrɔ kelen na, wo le ka fisa i ma sani i farikolo dafanin ye wa jahanama rɔ.

Furusa ma jɪ

31 «A fɔra fanan ko: «Ni cɛɛ mɛn ye a fe ka a muso bila, fɔɔ a ye furusa sebe di a ma.»

32 Kɔni n ye a fɔla ai ye ko mɔɔ mɔɔ wa a muso bila ka a tɛɛn muso wo tun ma jalonya ke, wo tii ra kaninkɛla sila le bila muso wo korɔ. Mɔɔ mɛn wa muso furusani furu, wo tii fanan da kaninkɛ.

Ai kana ai kali

33 «Fanan, ai ka a mɛn ko a fɔra ai benbailu ye ko: «I kana i kalilikan tijnan. I wa dakan mɛn ta Alla ye, i ye wo dafa.»

34 Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ai kana ai kali muumɛ. Ai kana ai kali sankolo la, baa Alla la Mansaya siifen de wo ri.

35 Ai kana ai kali duukolo la, baa Alla sen lo yɔrɔ le wo ri. Ai kana ai kali Jerusalemu la, baa Mansaba Alla la so le wo ri.

36 Ai kana ai kali ai jɛɛ kun na, baa ai ti se hali ai kungsi kelen gbɛla, wala ka a fin.

³⁷ Ni ai sɔnda ko ma, ai ye a fɔ dɔrɔn ko «ɔɔɔ». Ni ai ma sɔn ko ma, ai ye a fɔ dɔrɔn ko «ɛɛɛ». Ai ye dan wo ma. Mɛnilu wa la wo kan, woilu bɛɛ bɔni Setana rɔ.

Ai kana ai ta sara

³⁸ «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «Ni mɛn ka ja te, ai ye wo fanan ja te. Ni mɛn ka jin kadi, ai ye wo fanan jin kadi.»

³⁹ Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ai kana ai ta julu sara mɔɔ la mɛn ye a fɛ ka kojuu kɛ ai la. Ɖɔn, ni mɔɔ do ka i bolokininma tolo gbasi, i ni a to kelen fanan lo a ye.

⁴⁰ Ni mɔɔ ye a fɛ ka wa i ri kiti diya sa a ri i la duruki karɔbila mira ila, i ye i la durukiba fanan di a ma.

⁴¹ Ni mɔɔ ka i diyagboya ko i ye a la donin ta ka kilo kelen taama kɛ a fɛ, i ye a la donin ta ka kilo fila taama kɛ a fɛ.

⁴² Ni mɔɔ ka i tara fen na, i ye a sɔ. Ni mɔɔ ka a fɔ ko i ye i la fen sinkan a ma, i kana i ban a ma.

Ai ye ai juuilu kanin

⁴³ «Ai ka a mɛn ko a fɔra ko: «I ye i mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ kanin, ka i juuilu kɔn.»

⁴⁴ Kɔni n ye a fɔla ai ye ko ai ye ai juuilu kanin, ka Alla tara ai tarɔbailu ye.

⁴⁵ Ni ai ka a kɛ ten, ai ri kɛ ai sankolo rɔ Fa denilu ri. Baa ale le ye a la tele labɔla mɔɔ juuilu ni mɔɔ jumailu fila bɛɛ ye. A ye sancinanalama mɔɔ telenniilu ni mɔɔ telenbaliilu fila bɛɛ ye.

⁴⁶ Ni wo tɛ, ni ai ka ai kaninbailu dɔrɔn kanin, ai ri barayi juman sɔrɔn wo la? Hali niisankamiralailu ye wo jɔɔn kɛla.

⁴⁷ Ni ai ye ai badenmailu le dɔrɔn de fɔla, wo ye ko ba ri wa? Ɛɛɛ. Hali Alla lɔnbaliilu ye wo jɔɔn kɛla.

⁴⁸ Ai ye kɛ mɔɔ dafaninilu ri ikomin ai sankolo rɔ Fa dafanin ja mɛn ma.»

6

Dɛsɛbatɔ sɔ ja

¹ «Ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ. Ai kana ai la telenbaya kɛwaliilu kɛ mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ja na sa ii ri woilu keni yen ai bolo. Ni ai ka wo kɛ, ai Fa mɛn ye sankolo rɔ, wo tɛna barayi foyi di ai ma.

² «Wo rɔ, i wa kɛ dɛsɛbatɔ sɔla, i kana buru fɛ i mayira kanma ikomin jɛrɛmayuwailu ye a kɛla ja mɛn ma. Ii ye wo kɛla salibonilu kɔndɔ, a ni sila dailu la, sa mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ri ii tando. N di tuja fɔ ai ye: ii la barayi dan de mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ la tandoli wo ri.

³ I wa kɛ dɛsɛbatɔ sɔla i bolokinin na, i bolomaran ma kan ka wo lɔn.

⁴ Wo rɔ, i la dɛsɛbatɔ sɔli ri kɛ dokon dɔ. Mɛn ye kɛla dokon dɔ, i Fa Alla ye wo yenna, ka i barayi.

Alla tara ja

⁵ «Ai wa kɛ Alla tarala, ai kana wo kɛ ikomin jɛrɛmayuwailu ye a kɛla ja mɛn ma. Baa a duman ii ye ka ii lo salibonilu kɔndɔ, a ni sila dailu la, ka Alla tara, sa mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ri ii yen. N di tuja fɔ ai ye: ii la barayi dan de mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ la tandoli wo ri.

⁶ Kɔni i wa kɛ Alla tarala, i ye don i la bon na ka da tuun i jɛrɛ ma. I ye i Fa Alla tara ye, baa a ye yɔrɔ doonni wo rɔ. Mɛn ye kɛla dokon dɔ, i Fa Alla ye wo yenna, ka i barayi.

⁷ Ai wa kɛ a tarala, ai kana kuma siyaman fɔ fuu ikomin Alla lɔnbaliilu ye a kɛla ja mɛn ma. A ye woilu kɔndɔ ko ii la kuma siyaya le kosɔn ii tarali ri lamɛn.

⁸ Ai kana wo jɔɔn kɛ, baa ai mako ye fen fen na, ai Fa Alla ka wo lɔn sani ai ye a tara.

⁹ «Ai ka kan ka Alla tara ja mɛn ma, wo le jin di.

An Fa mɛn ye sankolo rɔ, i tɔɔ sɛniman ye bonya ka.

¹⁰ I la Mansaya ye na.

I sawo ye kɛ duukolo kan ikomin a ye kɛla sankolo rɔ ja mɛn ma.

¹¹ An mako ye dɔɔnnin mɛn na bi, i ye wo di an ma.

¹² I ye an na kojuuilu makoto, ikomin an fanan da mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ makoto, mɛnilu ra kojuu kɛ an na.

¹³ I kana a to an ye manɛɛn ka bila kojuu rɔ. Kɔni i ye an bɔsi Setana bolo.*

¹⁴ «Ni ai ka ai hakɛtabailu makoto, ai Fa mɛn ye sankolo rɔ, wo fanan di ai makoto.

¹⁵ Kɔni ni ai ma ai hakɛtabailu makoto, ai Fa fanan tɛ ai la hakɛilu makoto.

Sun don ko

¹⁶ «Ai wa kɛ sun donna lɔn mɛn na, ai kana ai jakɔrɔ sidi ikomin jɛrɛmayuwailu ye a kɛla ja mɛn ma. Woilu ye ii jakɔrɔ sidila sa mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ri a lɔn ko ii ye sun dɔ. N di tuja fɔ ai ye: ii la barayi dan de mɔɔɔɔɔɔɔɔɔ la tandoli ri.

¹⁷ I wa kɛ sun donna, i ye i ja lako, ka tulu sumaduman kɛ i kun dɔ,

¹⁸ sa mɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ kana a lɔn ko i ye sun dɔ. Kɔni i Fa mɛn doonni, wo ri a lɔn. Mɛn ye kɛla dokon dɔ, i Fa ye wo yenna, ka i barayi.

Nanfulu ko

¹⁹ «Ai kana nanfulu ladɛn ai jɛrɛ ye dunuja rɔ yan, jɛnbɛrɛilu ni kɔrikɔri ye tɔjanni kɛla yɔrɔ mɛn. Sonilu fanan ye da kadila ka don ka sɔjɔli kɛ.

²⁰ Ai ye nanfulu ladɛn ai jɛrɛ ye sankolo rɔ, jɛnbɛrɛilu ni kɔrikɔri ti se tɔjanni kɛla yɔrɔ mɛn. Sonilu fanan ti se da kadila ka sɔjɔli kɛ ye.

²¹ Baa i la nanfulu ye yɔrɔ mɛn dɔ, i solɔmɛ fanan ye yɔrɔ wo le rɔ.

Mɔɔ ja ye a farikolo fitinna ri

* 6:13 Sebɛli kura doilu ka kuma doilu bila jin do ko: «Baa mansaya ye i ta le ri kadawu, a ni sebaya ni gbɛliya. Amina.»

²² «Moo ja le ye a farikolo fitina ri. Wo ro, ni i ja kise ka ji, keɛ ri don a la, ka i kondo gbe.

²³ Koni ni i ja kise ma ji, i fari fan beɛ ri to dibi ro. Nba, yelen men ka kan ka teren i ro, ni wo ra to dibi ro, dibi ba le wo ri fewu!

Alla ko ni wodi ko

²⁴ «Moo ti se ka baara ke kuntii fila ye waati kelen. Ni kuntii kera fila ri jonce ri do kanin ka tamin do kan. A ri do kumakan bonya ka tamin do ta la. Wo ro, ai ti se ai jii lala Alla ni nanfulu ro.

Ai kana hamin

²⁵ «Wo le koson, n ye a fola ai ye ko ai kana hamin ai la dunuɗaratɛɛ la, ai la doonnin ko la; wala a faribanku la ko la, ai ye men bilala a ma. Ai la niimaya ma bon doonnin ko ri wa? Ai fari la ko ma bon feriyabo ko ri wa?

²⁶ Ai ye konɗilu korosi, menilu ye ii gbanna san ma. Ii te sene kela, ii te suman kala. Ii te suman nadonna bondon kondo. Koni ai Fa men ye sankolo ro, wo ye ii balola. A ye di? Ai jatono ka bon ii ta ri, wo te?

²⁷ Yon ye ai tema, men di se waati kelen lala a si kan a la hamin baraka ro?

²⁸ Nfenna ai ye haminna ai la feriyabo ko la? Ai ye waa ro binilu korosi, ii ye wulila ja men ma. Ii te baara kela, ii te feriyabo ladanna.

²⁹ Koni n ye a fola ai ye ko hali mansa Sulemani men kera nanfulutiiba ri, wo ma faanin si don men kenji ka se bin fere woilu kelen do.

³⁰ Nba, bin menilu ye waa ro bi, woilu ri janin ta la sini. Ni Alla ka fereilu bila ii la, menilu ye ikomin ii la feriyabo, Alla ti se feriyabo dila ai fanan ma wa, ai men na lemaniya ka do?

³¹ Wo le ro, ai kana hamin ka a fo ko: «An di nfen doon, an di nfen min, an di feriyabo soron di?»

³² Siya gberɛ mooilu le ye haminna ko woilu la. Ai Fa men ye sankolo ro, wo ka a lon ko ai fanan mako ye fen woilu beɛ la.

³³ Ai ye a ninin Alla la Mansaya ni a la telenbaya ko le ma folo. Ni ai ka a ke ten, fen beɛ ri di ai ma fanan.

³⁴ Ai kana hamin sini koilu la. Ai ye sini koilu to sini ye. Mooilu ye taroya men soronna lon kelen korɔ, wo ri lon wo bo.»

7

Ai kana kiti labe mooilu kan

¹ Isa tora kumala ko: «Ai kana moo kiti, sa ai fanan kana makiti;

² baa ai wa mooilu makiti ja men ma, ai fanan ye makitila wo ja le ma. Ai ye sumannifen men jatela mooilu ye, sumannifen kelen de fanan ye jatela ai fanan ye Alla bolo.

³ Nfenna i ye jamanin mafenela i badenma ja ma, ka a teren i te feren korosila, men ye i jere ja ma?

⁴ A ye di? Ka feren to i jere ja ma, i ri se a fola i badenma ye di ko: «I ye a to n ye jamanin wo bo i ja ma?»

⁵ Jeremayuwa! I ye feren bo i jere ja ma folo. Ni i ka a ke ten, i ri fen yen kojuma ka se jamanin bala i badenma ja ma.

⁶ «Ai kana fen seniman di wuluilu ma. Ni wo te, ii ri ii kose ai ma ka a rafarafara. Ai kana koron kise di koseilu ma. Ni wo te, ii ri wo radon.

Alla tara ko

⁷ «Ai wa matara foyi la, ai ri wo soron; ai wa ninin, a ri a soron; ai wa da makonkon, a ri laka ai ye.

⁸ Ka a masoron moo si wa matara, a ri a soron; moo wa fen ninin, a ri a soron; moo wa da makonkon, a ri laka a ye.

⁹ A ye di? Ni a dence do ka buru tara a la, yon de ai ro, men di kabakurun di a ma?

¹⁰ Wala, ni a dence ka i matara je la, a ri sa don a bolo wa?

¹¹ Nba, ni aile, adamadenilu men ka juu, ai kusan fen puma dila ai denilu ma, wo gbenin de an Fa Alla men ye sankolo ro ye fen jumailu dila a tarabailu ma!

¹² Wo ro, ai ye a fe mooilu ye ko menilu beɛ ke ai ye, ai jere ye woilu joon ke ii ye, ka a masoron wo ye sariya ni nabiilu la sebeli dafanin de.»

Sila ba ni sila doomanni

¹³ «Ai ye don don diya doomanni fe, baa sila men ye wala moo halaki diya ma, wo don diya ka bon. Sila wo taama duman. Moo siyaman ye wala sila wo le fe.

¹⁴ Koni sila men ye wala jenemaya ro, wo don diya dooman. Wo sila taama gboman. A soronbailu fanan ma siya.

Jiri suri lon a den fe

¹⁵ «Ai ye ai jere korosi wuya nabiilu ma. Ii ye ii jere kela ikomin saailu, menilu ma juu, ka a teren wara juuilu le.

¹⁶ Ai ri woilu lon ii la kwaliilu le fe, ikomin jiri ye lonna a den fe ja men ma. A ye di? Moo ri se resenden monen kadila bin woninma la wa? Moo ri se toroden kadila jiri tunin woninma la wa? Wo kuma te.

¹⁷ Jiri puma beɛ ri den puma le ke, koni jiri juu ri den juu ke.

¹⁸ Jiri puma ti se den juu kela, jiri juu fanan ti se den puma kela.

¹⁹ Jiri menilu te den puma kela, woilu beɛ ri te ka lafilu ta ro.

²⁰ Wo le ro, ai ri se wuya nabiilu lonna ii la kwaliilu fe.»

Menilu ye Maari tao fola ii da ro gbansan

²¹ «Mɔɔ menilu ye a fɔla ko: «Maari, Maari, woilu beɛ te donna Harijeene Mansaya rɔ fɔɔ mɛnɪlu ye n Fa Alla sawo kɛla.

²² Mɔɔ siyaman di a fɔ n ye wo lon ko: «Maari, Maari, an ma kelaya kuma fɔ i tɔɔ rɔ wa? An ma jinailu gben ka ii bɔ mɔɔɪlu fɛ i tɔɔ rɔ wa? An ma kabannako siyaman kɛ i tɔɔ rɔ wa?»

²³ Wo lon, n di a fɔ ii ye ka a gbe ko: «N ma ai lɔn fewu. Aile sariya tijannailu, ai ye bɔ n fɛ de!»

Bonɔla flɔ la ko

²⁴ «Nba, mɔɔ mɔɔ wa a tolo malɔ n na kuma la, ka wo labato, wo tii ri kɛ ikomin cɛɛ famunyani mɛn ka a la bon lɔ fara kan.

²⁵ Sanci nara, ji woyenda, sanci fɔɔɔ sera bon wo ma. Kɔni bon ma be, baa a juu siini fara kan.

²⁶ Kɔni mɔɔ mɔɔ wa a tolo malɔ n na kuma jin na kɔni a ma wo labato, wo tii ye ikomin cɛɛ nalonma, mɛn ka a la bon lɔ kɪjɛ kan.

²⁷ Sanji nara, ji woyenda, sanci fɔɔɔ sera bon wo ma. Bon wo bera ka tijan fewu.»

²⁸ Nba, Isa banni kuma jinilu fɔla, a la karan ka jama kabannakoya,

²⁹ baa a ka ii karan ikomin se ye mɛn bolo mɔɔɪlu kan. A ma ii karan ikomin ii la sariya karanmɔɔɪlu ye ii karanna ja mɛn ma.

8

Isa ka kunatɔ do lasɛninya

¹ Isa jiira ka bɔ koyinke kan tuma mɛn na, jama ba ka ii bila a kɔ.

² Kunatɔ do nara a jɔnkin duu ma Isa kɔrɔ, ka a fɔ a ye ko: «Maari, ni i sɔnda, a se ye i ye ka n nasɛninya.»

³ Isa ka a bolo rasɔmɔn ka a maa cɛɛ la, ka a fɔ a ye ko: «N da sɔn, i ye lasɛninya.» A la kuma sɛniyara i kɔrɔ.

⁴ Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye i janto i jɛɛ rɔ, i kana wo ko fɔ mɔɔ si ye. Wa sarakalaseɛla tɔɔfɛ, a ye i fari ragbe. Wo wa ban, Musa ka saraka mɛn fɔ, ka a kɛ sereya ri, i ye wo bɔ ka a yiraka beɛ la ko i ra kɛndɛya.»

Isa ka kɛɛɛden kuntii do la baaraden nakɛndɛya

⁵ Awa, Isa wara Kapɛrinahumu. A dontɔla so kɔndɔ, kɛɛɛden kuntii do nara ka a madiya ko:

⁶ «Maari, n na baaraden lani bon na. Korɔngbɔnin jankarɔ ra a mira ka a lala. A tɔrɔni kojuyaya.»

⁷ Isa ka a fɔ a ye ko: «N di wa a lakɛndɛya.»

⁸ Kɔni kɛɛɛden kuntii ka a fɔ ko: «Maari, i ma kan ka don n wara, baa a dahanin te n ye ko i ye don n na bon na! Kɔni ni i ka kuma kelen fɔ dɔrɔn, n na baaraden di kɛndɛya wo rɔ,

⁹ baa n ye kuntii do la se kɔrɔ, kɛɛɛden doilu fanan ye n na se kɔrɔ. N wa a fɔ mɛn ye ko a ye wa, wo ri wa. N wa a fɔ mɛn ye ko

a ye na, wo ri na. N wa a fɔ n na jɔn ye ko a ye mɛn kɛ, a ri wo kɛ.»

¹⁰ Isa ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, a kabannakoyara. A ka a fɔ a kɔbilabailu ye ko: «N di tɔɔna fɔ ai ye ko n ma mɔɔ si sɔrɔn Isirayɛlikailu tema fɔlɔ, mɛn lemɛniyani ikomin cɛɛ jin.

¹¹ N di a fɔ ai ye ko lon do rɔ, mɔɔ siyaman di bɔ telebɔ ni telebe rɔ ka na i sii dɔɔnnin diya Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba dafɛ Harijeene Mansaya rɔ.

¹² Kɔni mɛnɪlu tɛɛ ka kan ka kɛ Alla la Mansaya mɔɔɪlu ri, ii ri lafilɔ dibi rɔ kɔkan, kasi ni a jin macin ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

¹³ Isa ka a fɔ kɛɛɛden kuntii ye ko: «Wa i wara. I ka mɛn jinin, wo ri kɛ i ye i la lemɛniya kɔsɔn.» Wo waati kelen, kɛɛɛden kuntii la baaraden kɛndɛyara.

Isa ka jankarɔtoilu lakɛndɛya

¹⁴ Isa wani Piyeri wara lon do rɔ, a ka Piyeri biranmuso lani yen. Fari makaliya ye a la.

¹⁵ Isa ka a maa muso bolo la, fari makaliya bɔra a fari rɔ. A wulira ka gba don ii ye.

¹⁶ Wura donnin, jama nara mɔɔ siyaman di Isa tɔɔɔfɛ jina juuɪlu ye mɛnɪlu fɛ. Isa ka jinailu gben a la kuma la, ka jankarɔtoilu beɛ lakɛndɛya.

¹⁷ Wo kɛra sa Alla la kuma ri kanbali, a ka mɛn don Nabi Esayi da rɔ ko: «Fɛn mɛnɪlu tɛɛ ye an sɛɛla, a ka woilu ta. Jankarɔ mɛnɪlu tɛɛ ye an kan, a ka woilu bɔ an kan.»

Doilu ye a fɛ ka ii bila Isa kɔ

¹⁸ Isa ka a yen ko jama ba ye a laminin dɔ mɛn kɛ, a ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «An ye wa dala kɔ.»

¹⁹ Sariya karanmɔɔ do ka a madon Isa la, ka a fɔ a ye ko: «Karanmɔɔ, i wa kɛ wala fan fan, n di n bila i kɔ.»

²⁰ Isa ka a jabi: «Denka ye sɔyaninilu bolo, ja ye kɔnɔɪlu bolo. Kɔni yɔrɔ si tɛ Mɔɔ Dɛnce bolo, a ri a la ka a jɔɔɔ yɔrɔ mɛn dɔ.»

²¹ Isa la karanden gberɛ ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye a to n ye wa n fa su don fɔlɔ.»

²² Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye i bila n kɔ. I ye a to mɔɔ saniɪlu ye ii la mɔɔ saniɪlu suɪlu don.»

Isa ka fɔɔɔba labɔ

²³ Isa ka a sii kulun kɔndɔ tuma mɛn na, a la karandenilu wara a kɔfɛ.

²⁴ Ka ii to ji kan, fɔɔɔba do wulira i kɔrɔ. Fɔɔɔ bonya kojuu ma, ji wunwanailu tɛɛ ye donna kulun kɔndɔ. Wo ka a tɛɛn Isa ye sunɔɔ rɔ.

²⁵ Karandenilu ka ii madon a la ka a lakunun ko: «Maari, i ye an kisi! An faatɔ le!»

²⁶ A ka ii jabi: «Nfenna ai ye silanna? Ai tɛ lemɛniyala kɔsɛɛ!» A wulira ka ji ni fɔɔɔ makuma. Mankan masumara fewu.

27 Ceilu kabannakoyara. Ii ka a ke a fo ri i jooon ye ko: «Ee! Cee jin ye maa su juman de ri? Hali fajo ni ji ye a kan mirala.»

Isa ka jina gben ka bo cee fila fe

28 Isa ni a la karandenilu banda dala teela ka se Kadara mara ro. Jinato fila bora kaburuilu ro ka na Isa kunben. Jinato woilu fadiman, foo maa tun ti se taminna ye.

29 Ii kulera kan ba la ko: «Alla Dence, i ye nfen jininna an fe? I nani an taro diya le ro, sani an na taroya waati ye se wa?»

30 Wo ka a teren kose kuru ba ye doonninna yoro jan.

31 Jinailu ka Isa madiya ko: «Ni i ka an gben, i ye dijne an ye wa don kose kuru jin do.»

32 Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa!» Jinailu bora cee fila wo fe ka wa don koseilu ro. Ii donda koseilu ro men ke, koseilu bee ka ii bori kojuuya, ka jii tindi la ka wa don dala ji ro. Ii bee tununda ji ro ka faa.

33 Kose gbennailu ka ii bori ka wa so kondo. Ko menilu keni, ii ka wo bee lakali, katerete jinatolu lakendeyara ja men ma.

34 So kondo maailu bee bora ka na Isa teren. Ii ka a yen tuma men na, ii ka a madiya ko a ye a sabari ka bo ii la mara ro.

9

Isa ka korongbato do lakendeya

1 Isa donda kulun kondo, ka dala tee, ka wa se a jere la so kondo.

2 Ka a to ye, maailu nara korongbato do ri a ma, wo lani a la gbeke kan. Isa ka a yen ko ii ra lemeniya ko a ri se cee lakendeyala. Wo ro, a ka a fo korongbato ye ko: «N dence, i seebe don. I la kojuulu ra makoto.»

3 Sariya karanmaa doilu ka wo men ka a fo ii jere kondo ko: «Cee jin ye Alla lafeya ko kela.»

4 Isa ka ii miriya lon. A ka a fo ii ye ko: «Nfenna miriya juu jin jooon ye ai jusukun do?»

5 A ye di? Ka a fo ko i la kojuulu ra makoto wala ka a fo ko i ye wuli ka taama, wo fila ro juman de fo duman?

6 Nba, n di a yiraka ai la ko a se ye nde Maa Dence ye ka kojuulu makoto dununa ro yan.» Wo ro, a ka a fo korongbato ye ko: «I wuli ka i la lafen ta ka wa i wara.»

7 Cee wulira ka wa a wara.

8 Jama ka wo yen tuma men na, ii silanda. Ii ka Alla bonya, baa ale le ka se ba jin di maailu ma!

Isa ka Matiyu kili

9 Isa bora ye ka wa. A watola, a ka cee do siini yen niisanko mira diya, cee men tao ko Matiyu. Isa ka a fo a ye ko: «I ye na i bila n ko.» Matiyu wulira ka a bila Isa ko.

10 Lon do ro, Isa wara doonnin diya Matiyu wara. Niisankomirala siyaman ni kojuu kela siyaman fanan nani tere ye. Woilu tere ye doonninna Isa ni a la karandenilu fe.

11 Farisi doilu ka wo yen tuma men na, ii ka a fo Isa la karandenilu ye ko: «Nfenna ai la karanmaa ye sonna ka doonnin ke niisankomiralailu ni kojuukelailu fe?»

12 Isa ka wo men ka ii jabi: «Maa menilu kende, woilu mako te dandalila la. Jankarotoilu le mako ye dandalila la.

13 Kuma men sebani Alla la kitabu kondo jin, ai ye wa ai miri wo koro ma. A sebani ko: «N ye a fe maa ye hina maa la. Wo duman n ye ka tamin saraka boli kan.»* Nba, n ma na ka maa telenbailu kili fo kojuukelailu.»

Ii ka Isa majininka sun ko ma

14 Wo ko, Yaya la karandenilu nara Isa teren, ka a majininka ko: «Andeilu ni Farisilu darini sun donna. Nfenna i la karandenilu te wo kela?»

15 Isa ka ii jabi: «A ye di? Ka korocce to a dujooilu dafekoromal ro, korocce dujooilu ri se ii jakoro sidila wa? Wo kuma te. Koni lon do nato, korocce ri bo ii tema. Wo lon, ii ri sun don.

16 «Maa te faanin kura kunkundun ta ka faanin koro labadi. Ni maa ka wo ke, faanin kura ri faanin koro samon ka a fara. A faraja wo ri juuya ka tamin folomanta kan.

17 Maa te resenji kura burundun foroko koro kondo. Ni maa ka wo ke, foroko ri fara, resenji ri bo. Foroko ri tjanan. Jon, maa ri resenji kura ke foroko kura le kondo. Wo ro, fen si te tjanan.»

Muso jankaroto ni Jayirusi denmuso

18 Ka Isa to kuma jin folo, Yahudiya la jemaa do nara a birin Isa je, ka a madiya ko: «N denmuso sasan de ten ten. I ye na i bolo la a kan. Wo ro, a ri balo.»

19 Isa ni a la karandenilu wulira ka ii bila cee ko ka wa.

20 Wo ka a teren, muso jankaroto do ye ye. A ra san tan ni fila ke jelibo jankaro ye a la. A ka a madon Isa la a kofe ka a maa a la durukiba dakun na,

21 baa a tere ye a folo a jere kondo ko: «Ni n sera ka a maa a la duruki la gbansan, n di lakendeya.»

22 Isa ka a kofeni ka muso yen. A ka a fo a ye ko: «N denmuso, i seebe don. I la lemeniya ra i lakendeya.» Muso kendeyara i koro ye.

23 Nba, Isa donda jemaa la bon kondo. A ka fulefolailu teren ye, a ni jama men ye mankanba bola.

24 A ka a fo ii ye ko: «Ai ye wa. Sunkurun ma sa, a ye sunoo ro tuun.» Koni ii ka a borobo.

* 9:13 Hose suran 6 kuma diya 6

²⁵ Jama bεε labɔra kenema tuma men na, Isa donda bon kɔndɔ, ka sunkurun su mira a bolo ma. Sunkurun wulira.

²⁶ Mɔɔilu ka wo ko kibaro men wo jamana yɔrɔ bεε rɔ.

Isa ka na fuyen fila nakendeya

²⁷ Isa bara ye ka wa. Na fuyen fila wulira ka ii bila a kɔ, ii ye wɔyɔla ko: «Dawuda dence,[†] i ye hina an na.»

²⁸ Isa donda bon na tuma men, na fuyen fila ka ii madon a la. A ka ii majininka ko: «Ai lani a la ko n di se ai na lakala wa?» Ii ka a fɔ ko: «ɔɔn, Maari, an lani wo la.»

²⁹ Wo rɔ, Isa ka a bolo maa ii na la. A ka a fɔ ko: «Ai la lemaniya kosɔn, ai na ri laka.»

³⁰ Ii na lakara. Isa ka a fɔ ii ye ka a magbɛleya ko: «Ai kana ko wo fɔ mɔɔ si ye.»

³¹ Kɔni ii bɔni kɔ so kɔndɔ, Isa tun ka men ke, ii ka wo lakali fan bεε mara wo rɔ.

Isa ka bobo do lakendeya

³² Cεε fila wo bɔra tuma men na ka wa, mɔɔilu nara cεε jinato do ri Isa ma wo waati kelen. Jina tun da cεε wo ke bobo ri.

³³ Isa ka jina gben men ke dɔrɔn, bobo cεε wo kumara. Jama kabannakoyara ka a fɔ ko: «Wo jɔɔn ma ke Isirayelikailu la jamana kɔndɔ fɔlɔ fewu.»

³⁴ Kɔni Farisilu ka a fɔ ko: «Jinailu la kuntii ye se dila Isa ma ka jinailu gben ka bɔ mɔɔilu fe.»

Mɔɔilu kininkinin donda Isa la

³⁵ Isa tere ye soilu ni bondailu bεε rataa-mala. A tere ye mɔɔilu karanna ii la salibonilu la, ka Harijeene Mansaya kibaro juma lase, ka jankarɔto su bεε lakendeya.

³⁶ A ka jama yen tuma men na, ii kininkinin donda a rɔ. Ii bεε haminni, ka tunag-boya. Ii ye ikomin saailu, gbengbenna te menilu la.

³⁷ A ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Suman kata ka siya, kɔni baaraden ma siya.

³⁸ Wo le rɔ, ai ye senetii madiya, sa a ri baaradenilu lɔ suman kalia a la sene rɔ.»

10

Isa ka mɔɔ tan ni fila suwandi

¹ Wo kɔ rɔ, Isa ka a la karanden tan ni fila kili, ka sebaya di ii ma sa ii ri se jina juuilu gbenna, a ni ka jankarɔ juuilu su bεε lakendeya a ni ka feemailu bεε lakendeya ii la feemayailu bεε ma.

² Talibidenba tan ni fila woilu tɔɔ le jin: fɔlɔman Simɔn, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Piyeri, a ni a dɔɔce Andere, a ni Sebede dence Yakuba ni a dɔɔce Yuhana,

³ a ni Filipe ni Baritolomi, a ni Tomasi ni Matiyo men ye niisankɔmirala ri, a ni Alifedence Yakuba ni Tade,

⁴ a ni Simɔn, faso lahɔrɔya lɔɔ ye men na, a ni Judasi Sikariyɔti, men natɔ Isa donna mɔɔilu bolo.

Isa ka keladenilu kelaya

⁵ Isa ka mɔɔ tan ni fila woilu kelaya. A ka a fɔ ko: «Ai kana wa siya gbereilu fe, ai kana don Samarikailu la so si kɔndɔ.

⁶ Kɔni ai ye wa Isirayelikailu fe, wo menilu tununni ikomin saailu.

⁷ Ai wa tamin fan fan na, ai ye mɔɔilu kawandi ko Harijeene Mansaya waati ra se.

⁸ Ai ye jankarɔtoilu lakendeya, ka suilu lawuli, ka kunatoilu lakendeya, ka jinailu gben ka ii bɔ mɔɔilu fe. Ai ka a sɔrɔn gbansan, ai fanan ye a di gbansan.

⁹ Ai kana sanin, wala wodigbe, wala wodi si bila ai la tɛmasidi rɔ.

¹⁰ Ai kana bɔrɔ ta, ai kana duruki korɔbila fila ta. Ai kana sanbara fila ta, wala gbeleke fila, baa baaraden ni dɔnnin de ka kan.

¹¹ «Ni ai donda so ba do kɔndɔ, wala so mesen, ai ye mɔɔ bere do jinin, a bennin men ma ka ai jiya. Ai ye to wo bolo fɔɔ ai bɔ waati wa se so wo kɔndɔ.

¹² Ai wa don wo tii la bon na, ai ye ye mɔɔilu tuwa.

¹³ Ni a bennin ii ma ka ai ramira kojuma, ai la duwawu ri mira ii ma. Ni a bennin te ii ma ka ai ramira kojuma, ai la duwawu ri a kɔse ai ma.

¹⁴ Ni mɔɔilu ma sɔn ka ai jiya, ni wo te, ni ii ma sɔn ai la kuma ma, ai bɔtɔla lu ma, wala so kɔndɔ, ai ye ye ghangban bɔ ai sen ma.

¹⁵ N di tɔna fɔ ai ye: Alla wa mɔɔilu kiti lon men, mɔɔ woilu la kiti ri gbɛleya ka tamin hali Sɔdɔmu ni Kɔmɔri ta kan.

Isa ka a la karandenilu lasobi ii la tɔrɔyailu la

¹⁶ «Ai tolo malɔ! N ye ai lawala kela diya ikomin saailu, menilu bilani wara juuilu tɛma. Ai ye ke hankilimailu ri, ikomin du-uma sailu. Ai ye ke kojjukebali ri ikomin kanbailu.

¹⁷ Ai ye ai janto ai jere rɔ mɔɔilu kanma. Ii ri ai mira ka wa ai ri kititɛ diya. Ii ri ai gbasi gbijɛ la ii la salibonilu kɔndɔ.

¹⁸ Ii ri ai mira ka wa ai ri faamailu ni mansailu ma, ka a masɔrɔn ai ye n na karandenilu ri. Ai ri ke n sere ri wo rɔ, ka n na ko fɔ ii ye, ka n na ko fɔ siya gbereilu fanan ye.

¹⁹ Ii wa ai mira ka wa ai ri kiti diya, ai ka kan ka kuma menilu fɔ ye, a ni ai ka kan ka woilu fɔ na men ma, ai kana hamin woilu la, baa ai ka kan ka men fɔ, Alla jere ri wo don ai da rɔ wo waati kelen na.

[†] 9:27 «Dawuda dence» wo kɔrɔ le ko Mansa Dawuda bɔnsɔn de, men di se ka ke mansa ri a nɔ rɔ. Wo rɔ, cεε jinilu ka yen ko Isa ye Mansa Dawuda bɔnsɔn de ri men di se ka ke mansa ri. Wo le ye ko ii ka famun ko Isa ye Nenematɔmonin de ri.

20 Baa ai ri kuma men fo, woilu tena ke ai jere la kuma ri. Ai Fa Alla Nii de ri kuma don ai da ro.

21 «Moo ri a badenma don mooilu bolo sa ii ri a faa. Fa fanan di wo jooon ke a den na. Mooilu ri murunti ii soorobailu kanma, ka ii don mooilu bolo sa ii ri ii faa.

22 Ai ri gboya mooilu bee ye n too koson. Koni moo men wa a mujun haan a la ban, wo tii ri kisi.

23 Ni ii ka ai toro so do la, ai ye ai bori ka wa so gbera la. N di tujna fo ai ye: sani ai ye ban Isirayelikailu la jamana so bee taamala, Moo Dence ri na.

24 «Karanden te bonyala a la karanmoo ri. Jon fanan te bonyala a jontii ri.

25 Ni karanden kera a la karanmoo jooon di, a dan de wo ri. Ni jon kera a jontii jooon di, a dan de wo ri. A ye di? Ni mooilu ka kuma juu fo lutii jere ma ko Ibulusa* le ye a ri, ii te do fo lu kondoo mooilu ma ka tamin wo kan wa?

26 «Wo le koson, ai kana silan moo woilu ye. Fen fen doonni, wo bee ri bo gbe ro. Gbundu ko te ye, men te lon.

27 N wa menilu fo ai ye dibi ro, ai ye wo fo tele ro. N wa menilu fo ai tolo kroo kan majii ro, ai ye ai lo bon kun bilinin kan ka wo fo.

28 Ai kana silan men di se moo farikolo halakila koni ti se foyi kela moo nii na. Ai ye silan ye men di se moo nii ni a faribanku bee halakila jahanama kondoo.

29 Ai ye konoo mesen fila mayirala wodi gbanan mesen kelen na, ko di? Koni hali konoo wo kelen te be duu ma ni ai Fa Alla ma son a ma.

30 Ai ta fan fe, ai Fa ka hali ai kunsii lu bee jate lon.

31 Wo le ro, ai kana silan. Ai jatona ma ka tamin konoo mesen siyaman nadenni kan.

32 «Ni moo moo ka a fo mooilu jana ko a ye n ta ri, n fanan di a fo n Fa Alla ye, men ye sankolo ro, ko wo tii ye n ta ri.

33 Koni ni moo men ka a fo mooilu jana ko a te n ta ri, n fanan di a fo n Fa Alla ye, men ye sankolo ro, ko wo tii te n ta ri.

34 «Ai kana ai miri ko n da na jususuma di duukolo kan de. N ma na jususuma di de. N nani fanmuru le ri.

35 Baa n nani ka dence ni a fa bila jooon na, ka denmuso ni a na bila jooon na, ka muso ni a dence muso bila jooon na.

36 Moo juuulu ri ke a jere la mooilu ri.†

37 Koni moo men wa a fa wala a na kanin ka tamin n kan, wo tii ti se kela n na karanden di. Moo men wa a dence wala a denmuso kanin ka tamin n kan, wo tii fanan ti se kela n na karanden di.

38 Moo men ma son ka a jere gbongbon jiri ta ka a bila n ko, wo tii ti se kela n na karanden di,

39 baa moo men ye a fe ka a nii kisi, wo tii ri bono nenemaya berebere la. Koni ni moo men bonora a faribanku ro nde koson, wo tii ri a jere kisi.

40 «Ni moo men ka ai mira korjuma, wo tii ra n mira korjuma. Ni moo men ka n mira korjuma, wo tii ra n kelayaba mira korjuma.

41 Ni moo men ka nabi do ramira korjuma ka a masoron nabi le, nabi ye barayi men soronna, wo tii fanan di wo jooon soron. Ni moo men ka moo telenni do ramira korjuma ka a masoron moo telenni le, moo telenni ye barayi men soronna, wo tii fanan di wo jooon soron.

42 N di tujna fo ai ye: ni moo men ka hali ji suma jilafe ja kelen di n na moo doonmani do ma ka a masoron n na karanden de, wo tii te bono barayi wo ro. Sika te wo ro.»

11

Yaya ka a la karandenilu kelaya Isa ma

1 Nba, Isa banda lalilikan woilu fola a la karanden tan ni fila ye tuma men na, a bora ye ka wa Yahudiya la soilu kondoo ka mooilu karan, ka ii kawandi.

2 Awa, ka Yaya to kaso la, Nenematomnin na kawaliilu fora a jana. Wo ro, a ka a la karanden doilu kelaya Isa ma.

3 Ii wara Isa majininka ko: «Alla keto moo men nanala, wo ye ile le ri wa, wa an ye moo gbera makono?»

4 Isa ka ii jabi: «Ai ye menilu mena, a ni ai ye menilu yenna, ai ye wa woilu fo Yaya ye.

5 Ko ja fuyenilu ja ra laka, nambairilu ra taama korjuma, kunatilu ra kendeya, tologbedenilu tolo ra laka, suilu ra wuli ka bo saya ro, kibaro juma ra lase bolokolonilu ma.

6 Sewa ye wo tii ye men te bilala fili ro n na ko ro!»

Isa ka Yaya ko fo mooilu ye

7 Yaya la keladenilu watola, Isa kumara jama ye Yaya la ko ro. A ka a fo ko: «Ai wara nfen dagbe diya wala kondoo? Ai ka bin gbansan de ragbe wa, fono ye men namaala? Wo kuma te!

8 Ai wara nfen dagbe diya wo ro? Faanin dagbelen tii wa? Wo kuma te. Menilu ye faanin dagbelen donna, woilu ye soronna mansabolon kondoo.

9 Ai wara nfen dagbe diya? Ii ma wa nabi do ragbe wa? N di a fo ai ye ko nabi le tere. Koni ale ka bon nabi ri paaon!

10 A la ko sebeni Alla la kitabu kondoo ko: «A ragbe, n di n na keladen nawa i jere.

* 10:25 Setana too gbera le ye Ibulusa ri. † 10:36 Wo sebenin de Mika suran 7 kuma diya 6 kondoo. * 11:10 Maliki suran 3 kuma diya 1

Wo ri i la sila raben i ye.»*

11 «N di tunja fo ai ye: muso si ma den soron folo men ka bon Yaya ri. Wo bee ni a ta, men ka doo a to bee ri Harijeene Mansaya ro, wo tii ka bon Yaya ri.

12 Ka bo Yaya la kawandili ke waati ma haan ka na se bi ma, mooilu ye Harijeene Mansaya kelela fanka la. Mo ad fadinmailu ye a jininna ka a mira,

13 baa sani Yaya ye nala, nabiilu bee ni Musa la sariya ka Harijeene Mansaya ko fo.

14 Ni ai sonda ka la a la, Nabi Eli too men ko fara ko a ri na iko, Yaya le wo ri.

15 Tolo ye men ma, wo tii ye a tolo mal kuma wo la.

16 «N ye bi mooilu lala nfen ma? Ii boni denninilu la, menilu siini lofe ro. Ii ye a folo ii dujoozilulu ye ko:

17 «A ragbe. An ka fule fo ai ye, koni ai ma son ka don ke.

An ka saya donkili la ai ye, koni ai ma kasi.»

18 «Baa Yaya nara, a ma doonnin ke, a ma minnin ke. Wo ro, mooilu ka a fo ko jinato le a ri.

19 Mo ad Dence fanan nara. A ye doonnin kela, a ye minnin kela. Wo ro, ai ka a fo ko wo ye noma ni dolominna le ri. Ko a ka a dujoozilulu ke niisankomiralailu ni kojukelailu le ri. Koni famunyali ri jo soron a kawailulu fe.»

Isa ka so doilu jalaki

20 Wo ko ro, Isa tun ka kabannako siyaman ke so menilu kondo, a wulira wo mooilu jalakila, baa ii tun ma tubi.

21 Isa ka a fo iko ko: «Korasenkailu, gbaloye ai ye. Betisayidakailu, gbaloye ai fanan ye. Kabannako ba menilu kera ai ro, ni woilu tun kera Tiri so kondo, wala Sidon so kondo, ye mooilu tun di kojuu ke boloka kebi waati jan. Ii tun di buurigbe ke ii kun do, ka kasanboro faanin bila ii kan na, ii la tubi too masere ri.

22 Wo le koson, n di a fo ai ye ko kiti lon wa se, ai la kiti ri gbeleya ka tamin Tirikailu ni Sidonkailu ta kan.

23 Kaperinahumukailu, ai don? Ai ri bonya haan ka se sankolo ro wa? Wo kuma te! Ai ri jii fo ka se jahanama kondo! Baa kabannako menilu kera ai tema, ni woilu tun kera Sodomu so kondo, Sodomu so tun di teren ye haan bi.

24 Wo le koson, n di a fo ai ye ko kiti lon wa se, ai la kiti ri gbeleya ka tamin Sodomukailu ta kan.»

Isa ka baraka bila a Fa Alla ye

† 11:29 Donin ta gbeleke jin koro le ko mooilu ka kan ka Isa la dunjuna ratee ja ta. Wo te mooilu ke jon di, koni a ye ii lahoroaya ii julumun jonya le ma. * 12:7 Hose suran 6 kuma diya 6 † 12:8 Isa ka fo a jere ma ko «Mo ad Dence». Wo koro le ko Nenematomonin de. A mafene Daniyeli sura 7 kuma diya 13 haan 14.

25 Wo tuma, Isa ka a fo ko: «N Fa Alla, sankolo ni duukolo Maari, n ye baraka bilala i ye, i ka lannin yiraka denninilu la, i ka wo doon mo ad famunyanilu ni hankilimailu ma.

26 Don, n Fa. A diyara i ye ka wo ke.

27 «N Fa Alla ra fen bee karifa n na a la ko ro. Mo ad si ma Fa Alla Dence lon berebere ke fo Fa Alla. Mo ad si fanan ma Fa Alla lon berebere ke fo a Dence. Dence wo wa a Fa yiraka menilu la, woilu fanan di se a lonna.

28 «Ai menilu seeni ai la donin ba koro, ai ye na n ma. N di lafano di ai ma.

29 Ai ye n na donin ta gbeleke† ta, ka n na karan mira, nde n jere majiini, ai ri ni lafano soron.

30 Ka a masoron, n na donin ta gbeleke te gbiliya, n na donin de feya.»

12

Isa ka men fo Njono lon na ko ro

1 A ma men ba ke wo ko, Isa ni a la karan denilu tere ye taminna sene do tema Njono lon do ro. Konko tere ye karandenilu la. Wo ro, ii ka senesuman joron doilu kadi ka woilu juun.

2 Farisi doilu ka wo yen tuma men na, ii ka a fo Isa ye ko: «A ragbe, i la karandenilu ye ko men kela ten Njono lon, wo dahani te!»

3 Isa ka ii jabi: «A ye di? Mansa Dawuda ka men ke koroman, ai ma wo karan wa? Konko tere ye a ni a taamajoozilulu la.

4 Wo ro, Dawuda donda Alla la bon kondo ka buru don, buru men bilani Alla ye ye. Koni ka a ben sariya ma, a ni a taamajoozilulu tun ma kan ka buru wo don fo sarakalaselailu kelen.

5 Ai ma a karan Musa la sariya ro ko sarakalaselailu ye baara kela Allabatonba kondo Njono lon wa? Ii ye Njono lon sariya tinanna ten, koni wo te jatela kojuu ri.

6 N di a fo ai ye ko do ye yan, men ka bon Allabatonba di.

7 Alla ye a folo a la kitabu kondo ko: «N ye a fe mo ad ye hina mo ad la. Wo duman n ye ka tamin saraka bo kan.»* Ni ai tun ka kuma wo koro lon, ai tun te kiti labe mooilu kan, menilu ma kojuu ke,

8 baa Mo ad Dence† le ye Njono lon tii ri.»

Isa ka cee bolosani do lakendeya Njono lon

9 A bora ye ka wa wo mooilu la salibon na.

10 Wo ka a teren cee bolofaani do ye ye. Mo ad doilu ka Isa majininka ko: «Ka mo ad lakendeya Njono lon, wo dahani wa?» Baa ii tere ye fere jininna a ma.

11 Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ni saa kelen pe ye ai rɔ do bolo don? Ni saa wo bera denka kɔndɔ Nɔŋɔ lon, a tii tɛ a labɔ wa?»

12 Mɔɔ ka fisa saa ri paaɔn, wa di? Wo le rɔ, ka koŋuma ke mɔɔ ye Nɔŋɔ lon, wo le dahani.»

13 Isa ka ii jabi ten men ke, a ka a fɔ cɛɛ bolosani ye ko: «I bolo rasɔmɔn.» Cɛɛ ka a bolo rasɔmɔn men ke, a bolo kɛndɛyara fewu ka ke ikomin a bolo tɔ kelen.

14 Farisilu bɔra ka wa i jɔɔn yen ka Isa faa ja jinin.

Isa ye Alla la baaraden suwandini ri

15 Ii tɛrɛ ye mɛn kan, Isa ka wo lɔn. Wo rɔ, a bɔra ye ka wa. Jama ba bilara a kɔ. A ka bɛɛ lakendɛya.

16 Kɔni a ka a fɔ woilu ye ka a magbeɛɛya ko ii kana a la ko fɔ mɔɔ si ye.

17 A ka wo ke le kosa Alla la kuma ri kanbali, a ka mɛn don Nabi Esayi da rɔ ko:

18 «N na baaraden le ten, n ka mɛn suwandi. A duman n ye kosɛbɛ, n ye niisɛndiyala a la ko rɔ.

N di n Nii Seniman lana a fe, a ri kiti ko fɔ siya tɔilu ye.

19 A tena sɔsɔli kela, a tena pɛrɛnna.

Mɔɔilu tena a kan mɛnna sila kan.

20 A tena gbala jaran dakadila, hali mɛn da ratɔjan.

A tena fitinna lasala, hali mɛn ta ye sala, haan telen ye kunnafulen sɔrɔn.

21 Siyailu bɛɛ ri ii jii la ale kan.»‡

Isa la fanka ma bɔ Ibulusa rɔ

22 Wo kɔ rɔ, ii nara jinatɔ do ri Isa ma. Jina tun ka a ja fuyen ka a ke bobo ri. Isa ka a lakendɛya. Jinatɔ kumara, a ja lakara.

23 Mɔɔilu bɛɛ kabannakoyara. Ii ka a fɔ ko: «Mɛn di kili ko Mansa Dawuda dence, ale le jin di wa?»

24 Farisilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii ka a fɔ ko: «Jinailu la kuntiiba Ibulusa le ye se dila cɛɛ jin ma ka jinailu gbɛn ka bɔ mɔɔilu fe.»

25 Kɔni Isa ka ii la miriya lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Mansaya mɛn mɔɔilu wa wuli ka i jɔɔn keɛ, mansaya wo ri tɔjan fewu. So kelen mɔɔilu, wala denbaya kelen mɔɔilu, wa wuli ka i jɔɔn keɛ, so wo tɛ mɛn, bon wo fanan tɛ mɛn.

26 Wo ja kelen ma, ni Setana ye Setana gbɛnna, a ye a jɛrɛ keɛɛla. A la mansaya ri mɛn wo rɔ di?

27 A ye di? Ni n ye jinailu gbɛnna Ibulusa baraka rɔ, ai la karandenilu ye jinailu gbɛnna yon baraka rɔ? Ai la karandenilu ri ai la kiti tɛɛ.

28 Kɔni ni n ye jinailu gbɛnna Alla Nii Seniman baraka le rɔ, wo ra a yiraka ko Alla la Mansaya ra se ai tema.

29 Mɔɔ ti se donna cɛɛ fankama la bon kɔndɔ ka wo bolofenilu sonya ni a ma cɛɛ fankama wo mira fɔlɔ ka a sidi, wa di? A wa a sidi, a ri a bolofenilu sonya.

30 «Nba, mɔɔ mɛn tɛ n fe, wo ye n juu le ri. Mɔɔ mɛn tɛ n demenna ka mɔɔilu laden, wo ye baarala ka mɔɔilu lajɛnsɛn.

31 Wo le kosɔn n di fɔ ai ye: mɔɔilu la kojuulu bɛɛ ni Alla tanama kumailu bɛɛ ri se makotola. Kɔni ni mɔɔ mɔɔ ka Nii Seniman tanama ko ke, Alla tena wo tii makotola fewu.

32 Ni mɔɔ ka Mɔɔ Dence mafɔ, a ri se makotola. Kɔni ni mɔɔ ka Nii Seniman mafɔ, a tɛ makoto dunuyɔ jin dɔ yan, a tɛ makoto sini natɔ fanan.

Jiri ri lɔn a den fe

33 «Jiri mɛn ka ji, wo den ka ji. Jiri mɛn ma ji, wo den ma ji. Jiri ye lɔnna a den de fe.

34 Ai fɔnfɔnni munuyɔnilu! Ai ma ji. Ai ri se kuma juma fɔla wo rɔ di? Mɔɔ jusukun fani mɛn na, a da ye wo le fɔla.

35 Mɔɔ juma ri koŋuma ke, baa wo ye bɔla a juma yɔrɔ lakandannin rɔ. Kɔni mɔɔ mɛn ma ji, wo ri kojuu ke, baa wo ye bɔla a juu yɔrɔ lakandannin rɔ.

36 N di a fɔ ai ye ko Alla la kiti tɛɛ lon wa se, mɔɔilu ka kuma jɔtɔnɔntan mɛnilu fɔ ii da rɔ, ii ri woilu bɛɛ fɔkun fɔ Alla ye,

37 baa i la kumailu ri ke sababu ri, Alla ri jɔ di i ma, wala a ri kiti labe i kan.»

Farisilu ka a fɔ ko Isa ye tɔɔmasere kabannakoma do ke

38 Wo kɔ rɔ, Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu ka a fɔ a ye ko: «An na karanmɔɔ, an ye a fe i ye tɔɔmasere kabannakoma do ke an jana, ka a yiraka ko Alla ye i fe.»

39 Isa ka ii jabi: «Bi mɔɔilu kɛwaliilu juuman. Ii tɛ sɔnna ka to Alla kɔ. Ii ye a fe ka tɔɔmasere kabannakoma yen, kɔni tɔɔmasere si tɛ yiraka ii la ni Nabi Junusa ta tɛ.

40 Baa Nabi Junusa ka tele sawa ni su sawa ke jɛɛ ba kɔndɔ ja mɛn ma, Mɔɔ Dence fanan di tele sawa ni su sawa ke duu kɔrɔ wo ja ma.

41 Alla wa mɔɔilu la kiti tɛɛ lon mɛn, Ninibekailu ri wuli ka sɔn la bi mɔɔilu la, baa Nabi Junusa ka woilu kawandi tuma mɛn na, ii ka tubi ka na Alla ma. Sisen, mɔɔ do ye yan, mɛn ka bon Nabi Junusa ri.

42 Alla wa mɔɔilu la kiti tɛɛ lon mɛn, Seba jamana mansa muso ri wuli ka sɔn la bi mɔɔilu la, baa a bɔra fɔɔ dunuyɔ kun do la ka na a tolo malɔ mansa Sulemani la famunyali kumailu la. Sisen, mɔɔ do ye yan, mɛn ka bon mansa Sulemani ri.

‡ 12:21 Esayi suran 42 kuma diya 1 haan 4

43 «Jina wa gben ka bo cee do ro, a ri yoro jaranilu taamataama wula kondo ka joro diya jinin. Koni a ri ka ja.

44 Wo ko ro, a ri a fo ko: «N di n kose ka wa n bo diya ro.» A wa se ye, a ri a teren ko yoro wo rakolon de, ka seninya ikomin bon men da firan ka a kondo raben.

45 Wo ro, jina ri wa ka jina waronwula laden, menilu ka juu a jere ri. A ni woilu bee ri na ka don yoro wo ro ka ii sii ye. A laban, jinato la ko ri juuya ka tamin a foloman na. Bi mao juuilu ta ye kela wo ja le ma.»

Isa na ni a daceilu

46 Nba, ka Isa to kumala jama ye, a na a ni a daceilu nara ii lo kene ma, ko ii ye a fe ka kuma a ye.

47 Mao do ka a fo Isa ye ko: «I na ni i daceilu loni kene ma. Ii ye a fe ka kuma i ye.»

48 Isa ka mao wo jabi: «Yon ye n na ri? N daceilu ye yon ni yon di?»

49 A ka a bolo lo a la karandenilu la. A ka a fo ko: «Mao jininu le n na ni n daceilu ri,

50 baa mao menilu ye n Fa sawo kela, n Fa men ye sankolo ro konin, woilu le ye n daceilu ri, a ni n damusoilu ni n nailu.»

13

Sifoyila kuma korolama

1 Wo lon kelen, Isa bara bon na ka wa a sii dala da la.

2 Jama ba ka ii laden a laminin do. Wo ro, a donda kulun do kondo ka a sii. Jama bee loni tora ghere ma ye.

3 A ka ko siyaman fo ii ye kuma korolamailu ro. A ka a fo ko: «Ai tolo malo. Sifoyila do bara ka wa si foyi diya sene ro.

4 Ka a to si foyila, si doilu bera sila dala. Konailu nara woilu ta ta.

5 Si doilu bera farama yoro kan, banku ma siya yoro men. Si woilu ferenda jona, baa banku ma siya ye.

6 Tele bara kosebe tuma men na, ii maronmaronda. Ii jara, baa ii luluilu ma don duu ro kosebe.

7 Si doilu bera bin woninma yoro ro. Sumanilu wulira men ke, woninilu fanan wulira ka ii don.

8 Nba, si doilu fanan bera duu duman do. Suman woilu sonda kosebe. Si doilu ka ii joon keme ke, doilu ka ii joon biworo ke, doilu ka ii joon bisawa ke.

9 Tolo ye men ma, wo tii ye a tolo malo kuma wo la.»

Isa ka sandailu la kun men na

10 Karandenilu ka ii madon Isa la ka a jarininka ko: «Nfenna i ye kumala maoilu ye kuma korolamailu ro?»

11 A ka a fo ii ye ko: «Harijeene Mansaya ko menilu doonni tere, woilu lannin da di ai le ma. Koni wo ma di ii ma,

12 baa fen ye men bolo, do ri la wo tii ta kan. A ta ri siyaya. Koni fen te men bolo, hali fitini men ye a bolo, wo ri mira a la.

13 Wo le koson, n ye kumala ii ye kuma korolamailu ro, baa ii ye ragbeli kela, koni ii te foyi yenna. Ii ye ii tolo malola, koni ii te foyi menna, ii te foyi famunna.

14 Wo ro, ii ka a ke, Nabi Esayi ka men fo, wo ra kanbali. A ka a fo ko:

«Ai ri ai tolo malo kosebe, koni ai tena foyi famunna.

Ai ri ragbeli ke kosebe, koni ai tena foyi yenna.

15 Baa siya jin da ii ban famunyali ma.

Ii ra ii tolo gbeden

ka ii ja masidi.

Ni wo te, ii ja tun di yenni ke,

ii tolo tun di menni ke,

ii hankili tun di famunyali saron,

ii tun di ii kose ka na nde Alla ma.

Wo ro, n tun di ii kisi.»

16 «Koni ai ye barakadenilu le ri, baa ai ja ye yenni kela, ai tolo fanan ye menni kela.

17 N di tun fo ai ye: ai ja ye men yenna, a lo tere ye nabi siyaman ni mao telenni siyaman na ka wo yen, koni ii ma fere saron ka ii ja la wo kan. Ai tolo ye men namenna, a lo tere ye ii la ka wo men, koni ii ma fere saron ka ii tolo malo a la.»

Isa ka sifoyila kuma korolama korof

18 Isa ka a fo ko: «Ai tolo malo, ai ri sifoyila kuma korolama lamen.

19 Menilu wa Harijeene Mansaya kuma lamen, koni ii te a famun, Ko Juu Tii nala wo ro, ka a bo ii jusu ro. Woilu keni le ikomin si menilu bila sila kofe.

20 Si men bera farama yoro kan, wo ye maoilu le ri men da Alla la kuma lamen, ka a mira i korof ka sewa.

21 Koni lulu ti ye, a ni kuma wo ma sabati ii jusukun do bere bere ke. Ii te men ba ke lemeniya sila kan, baa ni gbeleya ka ii saron, wala ni maoilu ka ii toro Alla la kuma koson, ii ri sila bila i korof.

22 Si men bera bin woninma yoro ro, wo le maoilu men ka Alla la kuma lamen, koni dunya koilu hamin da don ii jusukun do. Nanfulu lo ri ii mira ka ii magberenke. Ko woilu bee koson, Alla la kuma ri mabali ii jusukun do, ka ke ikomin senefen jatontan, men ma den.

23 Nba, si men bera duu duman do, wo le mao ri men ye Alla la kuma menna ka a famun. Kuma wo ri sabati a jusukun do, ka ke ikomin suman si men ye jala ka i joon keme ke, wala i joon biworo, wala i joon bisawa.»

Bin juu kuma korolama

24 Isa ka kuma korolama gberfo ii ye. A ka a fo ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin cee do la ko. A ka suman si juma foyi a la sene ro.

25 Kōni, ka mōoilu bēe to sunōo rō su rō, a juu nara bin juu do kise foyi sumanfē wo rō, ka wa.

26 Nba, suman fērenda ka wuli, ka a den. Wo tuma, mōoilu ka bin juuilu fanan yen.

27 Senetii la jōnilu wara a fō a ye ko: «An tii, i ma suman si juma foyi i la sene rō wa? Bin juu woilu bōni mi ten?»

28 Senetii ka a fō ko: «N juu do nō le.» Ii ka a mapininka ko: «I ye a fē an ye wa binilu bō sumanfē wo rō wa?»

29 A ka a fō ko: «Een, ai ye a to ye. Ni wo tē, ni ai ka binilu bō, ai ri suman doilu fanan bō.

30 Ai ye ii bēe to ye. Ii ye wuli i jōon fē fōo sumanka waati wa se. Ni sumanka waati sera, n di a fō sumankalailu ye ko ii ye bin juuilu fōlō bō, ka ii lasidi, ka ii janin. Wo wa kē, ii ri suman ka ka a ladon n na bondon kōndō.»

*Sēbeni fira kise kuma kōrōlama**

31 Isa ka kuma kōrōlama gbere fō mōoilu ye. A ka a fō ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin bōrōn fira kise. Cee do ka bōrōn fira kise lan a la sene rō.

32 Kise wo dōoman ka tamin kiseilu bēe kan. Kōni a wa feren ka wuli, a ri bonya ka tamin nakofen bēe kan. A ri kē ikomin jiri, ka bolon bailu labo, fōo waa rō kōnōilu ri se ii naanilu lala a bolonilu la.»

33 A ka kuma kōrōlama gbere fō ii ye. A ka a fō ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin leben, muso ka men dōoni kē farinin muun kilo muwan ni kelen dō ka wo kē dēeba ri. Leben wo ka dēeba bēe lawuli ka a funun.»

34 Isa ka wo bēe fō jamailu ye kuma kōrōlamailu le rō. A ma foyi fō ii ye ni a ma wo fō kuma kōrōlama rō.

35 A ka a kē ten sa nabi la kuma ri kanbali, men ka a fō ko:

«N di kuma kuma kōrōlamailu le rō. Ko menilu doonni kēbi dunuḡa dan waati la, n di woilu fō.»

Isa ka bin juu kuma kōrōlama kōrō fō

36 Wo kō rō, Isa bōra jama fē ka wa don bon na. A la karandenilu ka ii madon a la, ka a fō a ye ko: «Kuma kōrōlama men ye bin juu wuli ko fōla sene rō, i ye wo kōrō fō an ye.»

37 Isa ka ii jabi: «Men ye suman si juma foyila, wo ye Mōo Dence ri.

38 Sene wo le ye dunuḡa ri. Suman si juma, wo ye mansaya denilu ri. Bin juuilu ye Kojuu Tii la mōoilu le ri.

39 Juu men ka bin juu kiseilu foyi sene rō, wo le Ibulusa jere ri. Sumanka waati, wo le ye dunuḡa laban di. Sumankalailu ye melekailu ri.

40 Bin juuilu ye ladenna ḡa men ma ka janin ta la, wo jōon di kē dunuḡa laban waati.

41 Mōo Dence ri a la melekailu kelaya ka na. Menilu ye mōoilu bilala kojuu kē rō, a ni menilu ye kojuu kela, a la melekailu ri woilu bēe laden ka ii bō Mōo Dence la Mansaya rō.

42 Melekailu ri woilu lafli ta ba rō, kasi ni a ḡin macin ye yōrō men dō.

43 Kōni mōo telenniilu ri bonya sōrōn ka melenmelen ikomin tele ii Fa la mansaya rō. Tolo ye men ma, wo tii ye a tolo malō kuma wo la.»

Nanfulu dokoni ko kuma kōrōlama

44 Isa kan ikō ko: «Harijeene Mansaya ye ikomin nanfulu men doonni duukolo kōrō sene do rō. Lon do rō, cee do ka wo yen. A ka a ta ka a dokon duukolo kōrō kokura. A sewani ba wara a bolofenilu bēe majira, ka na sene wo san.

45 «Harijeene Mansaya ye ikomin julace men ye koronkise ḡumailu ḡininna.

46 Lon do rō, a ka koronkise ḡuma do yen, men ka ḡi ka tamin. A wara a bolofenilu bēe majira, ka na koronkise wo san.

Jēemira jōo kuma kōrōlama

47 «Harijeene Mansaya ye ikomin jōo fanan, mōoilu ka men fili kōoji rō, ka jee su bēe mira.

48 A wa fa jee la, jēemiralailu ri a sōmōn ka a labo gbere ma. Ii ri ii sii ka jeeilu rawoloma. Menilu ka ḡi, ii ri woilu bila muranilu kōndō. Menilu ma ḡi, ii ri woilu lafli.

49 A ri kē wo ḡa le dunuḡa laban waati. Melekailu ri mōo juuilu rawoloma ka ii bō mōo telenniilu rō,

50 ka ii lafli ta ba rō, kasi ni a ḡin macin ye yōrō men dō.»

51 Isa ka karandenilu mapininka ko: «Ai ka kuma ḡin bēe famun wa?» Ii ka a fō ko: «Ḍon.»

52 Wo rō, Isa ka a fō ii ye ko: «Nba, sariya karanmōo menilu ra karan Harijeene Mansaya ko rō, woilu bēe ye ikomin lutii men ye fen kura ni fen kōrō fila bēe labōla a la nanfulu lamara diya rō.»

Nasaretikailu ka ii ban Isa rō

53 Nba, Isa banni kuma kōrōlama wo fōla, a bōra yōrō wo rō ka wa.

54 A wara a wara sō. A tere ye mōoilu karanna salibon kōndō ye. A lamēnbailu kabannakoyara, ka a fō ko: «Cee ḡin ka famunyalu wo sōrōn mi? Kabannako kē sebaya men ye a bolo, a ka wo sōrōn mi?

55 Jirisila dence le tē wa? A na le tē Mariyamu ri wa? Yakuba ni Yusufu ni Simōn ni Judi, a dōceilu tē woilu ri wa?

56 A dōomusoiu bēe te an wara yan wa? Nba, a ka famunyalu ni sebaya ḡin sōrōn mi?»

* 13:30 Wo fanan sēbeni Marika suran 4 kuma diya 30 haan 32, Luka suran 13 kuma diya 18 haan 19 kōndō

⁵⁷ Miriya wo le kera sababu ri ka ii bee kundatjnan, ii ma la Isa la. Isa ka a fo ii ye ko: «Mooilu ye nabi bonyala yoro bee ro fo a jere wara, a ni a la denbayailu tema.»

⁵⁸ Isa ma kabannako siyaman ke yoro wo ro ka a masaron mooilu la lemeniyabaliya fe.

14

Yaya faa na

¹ Nba, wo waati la, mansa Herodi* ka Isa la ko men.

² A ka a fo a la baaradenilu ye ko: «Yaya le jin. A ra wuli ka bo saya ro. Wo le ka a ke, sebaya ye a bolo ka kabannakoilu ke.»

³ Nba, mansa Herodi tun da Yaya mira ka a sidi ka a bila kaso la. A ka wo ke a koroce Filipe muso le koson, men tao ko Herodiyasi,

⁴ baa Yaya tora a fola a ye ko: «Muso wo ma kan ka sii i kun. Wo dahani te!»

⁵ Herodi tun ye a fe ka Yaya faa, koni a silanni tere jama ye, baa jama tere ye Yaya jatela nabi le ri.

⁶ Herodi saronlon sankunben kera lon men, ii ka tolon ke. Herodiyasi denmuso ka don ke mooilu tema tolon diya ye. Wo diyara Herodi ye kosebe.

⁷ Wo ro, a ka a kali sunkurun ye ko a wa men jinin a fe, a ri wo di a ma.

⁸ Sunkurun na ka a fo a ye a ka kan ka men jinin mansa fe. Wo ro, a wara a fo mansa ye ko: «N ye a fe i ye muran di n ma, Yaya kun ye men kondo.»

⁹ Kuma wo ka mansa niilafin kosebe. Koni a tun da ban a kalila a la moo kiliniilu bee jana. Wo ro, a ka jamarili di a la mooilu ma ko ii ye Yaya kun di a ma.

¹⁰ A ka moo lo Yaya kun teela a la kaso la.

¹¹ A ka a kun tee a la ka a bila muran do kondo. A nara wo ri sunkurun ma. Sunkurun wara a di a na ma.

¹² Yaya la karandenilu nara a su ta ka wa a sutura. Ii wara wo kibaro lase Isa ma.

Isa ka doonnin di jama ma

¹³ Isa ka Yaya faa ko men tuma men na, a kelen donda kulun do ka bo ye ka wa. A wara se yoro do ma, moo tun te yoro men. Mooilu ka a wa ko men tuma men na, ii bora soilu kondo ka wa a ko ii sen na.

¹⁴ Isa bora kulun kondo tuma men na, a ka jama ba yen. Ii kininkin donda a la. Jankaroto menilu tere ii ro, a ka woilu lakendeya.

¹⁵ Wura fe, a la karandenilu ka ii madon a la ka a fo a ye ko: «A ragbe, an ye wula le kondo yan. Su ra ko. I ye sila di jama ma sa ii ri wa doonnin fen san diya yan naminin so mesenilu kondo.»

¹⁶ Isa ka ii jabi: «Ii mako te wo la. Ai jere ye doonnin di ii ma.»

¹⁷ Karandenilu ka a fo ko: «Foyi te an bolo yan fo burukala loolu ni jee fila.»

¹⁸ Isa ka a fo ko: «Ai ye na woilu ri n ma yan.»

¹⁹ A ka a fo jama ye ko ii ye ii sii duu ma bin kende kan. Wo ko ro, a ka burukala loolu ni jee fila ta, ka a ja layele sankolo ma ka baraka bila Alla ye. A ka buru rakadikadi, ka a di a la karandenilu ma. Ii ka a ratala jama tema.

²⁰ Moo bee ka doonnin ke ka ii fa. Jama banni doonninna, Isa la karandenilu ka buru kunkundun tolu laden, ka see tan ni fila lafa wo ro.

²¹ Jama men ka doonnin wo ke, cee waa loolu joon tere ye a ro. Musoilu ni denilu ma jate.

Isa ka a taama ji kan

²² Wo ko ro, Isa ka a fo a la karandenilu ye i koru ko ii ye don kulun kondo. Ko ii ye wa dala koma a jero. Ko ale wato sila dila jama ma.

²³ Nba, a banni sila dila jama ma, Isa kelen wara Alla tara diya koyinke do kan. Su kora ka a tere a kelen ye ye folo.

²⁴ Wo tuma, karandenilu la kulun da janfa pon gbelemala la. Ji kuruilu tere ye ii la kulun namaala. Fono tere ye ii kumbenna.

²⁵ Dondon kasi waati joon, Isa ka a taama ji kan ka wa ii ko.

²⁶ Koni karandenilu ka a taamatola yen ji kan tuma men na, silan ba ka ii mira. Ii ka a fo ko, «su koru do jiya le!» Ii kulera, baa ii silanni.

²⁷ Koni Isa kumara ii ye i koru. A ka a fo ko: «Ai ye ai jusulatete! Nde le. Ai kana silan!»

²⁸ Piyeri ka a fo ko: «Maari, ni ile le, i ye n jamari ko n ye taama ji kan ka wa i tere ye.»

²⁹ Isa ka a fo ko: «Na.» Piyeri jiira ka bo kulun kondo ka taama ji kan ka wa Isa ko.

³⁰ Koni Piyeri ka a yen tuma men na ko fono fanka ka bon kojuuya, a silanda ka jii damira ji koru. A kulera ko: «Maari, i ye n kisi!»

³¹ Isa ka a bolo rasomon i koru ka Piyeri mira. A ka a fo a ye ko: «Ile, men na lemeniya ka doo. Nfenna i ye sikasikala?»

³² Isa ni Piyeri donda kulun kondo tuma men na, fono ka a lo.

³³ Karanden menilu tere ye kulun kondo, woilu ka ii birin Isa koru. Ii ka a fo ko: «Tujna le, ile le Alla Dence ri.»

Isa ka jankarotoilu lakendeya Kenesareti mara ro

³⁴ Nba, ii ban men keni dala teela, ii sera Kenesareti mara ro.

³⁵ Ye mooilu ka a jayen tuma men na ko Isa le, ii ka mooilu lo a na ko fola mara fan

* 14:1 Herodi jin de tere ye Kalile jamanatiya la.

bɛɛ rɔ. Wo rɔ, mɔɔilu nara ii la jankarɔtoilu bɛɛ ri Isa ma,

³⁶ka a madiya ko a ye dijɛ ii ye ii bolo maa a la duruki dakun gbansan na. Mɔɔ mɔɔ ka a bolo maa a la, woiu bɛɛ kɛndɛyara.

15

Yahudiyailu la landa koilu

¹Wo kɔ rɔ, Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu bɔra Jerusalemu ka na Isa tɛrɛn.

²Ii ka a maɲininka ko: «Nfenna i la karandenilu ye an benbailu la landa tɲanna? Ii ye dɔnnin kɛla ka a tɛrɛn ii ma ii bolo lako fɔɔ.»

³Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai don? Nfenna ai ye ai la landailu bonyala ka Alla la sariya tɲan?»

⁴Baa Alla ka a fɔ ko: «I ye i na ni i fa bonya.» Ko: «Ni mɔɔ mɛn ka a fa wala a na danka, wo tii ka kan ka faa le.»

⁵Kɔni ai ka a fɔ ko mɔɔ ri se a fɔla a fa wala a na ye ko: «I ka kan ka demɛnfen mɛn sɔrɔn n bolo, n da wo bila a dan na Alla ye.»

⁶Ai ka a fɔ ko ni a ka a fɔ ten, a diyagboyani tɛ butun ka a fa bonya niilifen na. Wo rɔ, ai ra Alla la kuma to ye, ka ai la landailu bila a nɔ rɔ.

⁷Ai jɛrɛmayuwailu, Nabi Esayi ka mɛn fɔ ai la la kɔ rɔ fɔɔfɔɔ, wo bɛnni kɔsɛbɛ. A ka a fɔ ko:

⁸«Mɔɔ ɲinilu ye n bonyala ii da le la, kɔni ii jusukun ma senin n na muume!

⁹Ii ye n batola fuu. Ii ye mɔɔilu karanna mɛnilu la, woiu tɛ foyi ri fɔɔ adamadenilu la jamariliilu.»

Fɛn mɛnilu ye mɔɔ nɔɔla

¹⁰Wo kɔ rɔ, Isa ka jama kili, ka a fɔ ii ye ko: «Ai bɛɛ ye ai tolo malɔ n na kuma la ka a famun.

¹¹Mɔɔ ye fɛn fɛn donna a da rɔ ka a dɔɔn, wo si ti se mɔɔ nɔɔla. Kɔni mɛnilu ye bɔla mɔɔ da rɔ, wo le ye mɔɔ nɔɔla.»

¹²A la karandenilu ka ii madon a la, ka a fɔ a ye ko: «I ma a lɔn ko i la kuma gbara Farisilu la wa?»

¹³Isa ka a fɔ ko: «N Fa mɛn ye sankolo rɔ, ni wo jɛrɛ ma lannifen mɛn lan, woiu ri bɔ ka faa.

¹⁴Ai ye Farisilu to ye. Ii ye ɲa fuyenilu le ri, ii jɛrɛ le ye i ɲɔɔn na gbeleke mirabailu ri. Ni ɲa fuyen don ka ɲa fuyen do la gbeleke mira, ii fila bɛɛ ri be denka rɔ.»

¹⁵Piyɛri ka a fɔ Isa ye ko: «Kuma kɔrɔlama wo kɔrɔ fɔ an ye.»

¹⁶Isa ka a fɔ ko: «A ye di? Ai fanan ma se ko ɲayenna wa?

¹⁷Ai ma a ɲayen wa ko fɛn mɛn ye donna mɔɔ da rɔ, wo ye wala a kɔnɔ le rɔ? Mɔɔ wo wa wa kɔkan, fɛn wo ri bɔ.

¹⁸Kɔni kuma mɛnilu ye bɔla mɔɔ da rɔ, woiu le bɔla a jusukun de rɔ. Woiu le ye mɔɔ nɔɔla,

¹⁹baa ko kɔrɔn mɛn ye bɔla mɔɔ jusukun dɔ, woiu le ɲin di: miriya juu, mɔɔfaa, kaninkɛla, jatɔya su bɛɛ, sɔɲali, sereya juu bɔ, a ni mɔɔ tɔɔ tɲan.

²⁰Ko woiu le ye mɔɔ nɔɔla. Kɔni ka dɔnnin kɛ bolo lakobali la, wo tɛ mɔɔ nɔɔla.»

Siya gbɛrɛ muso do lara Isa la

²¹Wo kɔ rɔ, Isa bɔra yɔrɔ wo rɔ ka wa Tiri ni Sidɔn mara rɔ.

²²Ye muso do nara Isa tɛrɛn. Kanaanka le tɛrɛ a ri. A tɛrɛ ye a kule kan nabɔla ko: «Maari, Dawuda dɛnce, i ye hina n na. Jina do ye n denmuso tɔrɔla kojuuya!»

²³Kɔni Isa ma foyi fɔ. A la karandenilu ka ii madon a la, ka a madiya ko: «Muso ɲin gbɛn, a bilani an kɔfɛ ka a kule kan nabɔ kojuuya.»

²⁴Isa ka a fɔ ko: «Alla ma n kelaya mɔɔ gbɛrɛ si ma ni Isirayɛlikailu tɛ, woiu mɛnilu ye ikomin saa tununnilu.»

²⁵Kɔni muso wo nara a be Isa sen kɔrɔ, ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye n demɛn.»

²⁶Isa ka a fɔ ko: «Ka denninilu la dɔnnin ta ka a lafilu wuluilu kɔrɔ, wo ti bɛn.»

²⁷Muso ka a jabi: «Maari, tɲa le wo ri. Kɔni wuluilu ye dɔnnin buruburu dɔɔnna, mɛn ye bela duu ma ii tiilu la tabali kɔrɔ.»

²⁸Isa ka a jabi: «Aa, muso. I la lemeniya ka bon! I ka mɛn ɲinin, a ye kɛ i ye.» A denmuso kɛndɛyara wo waati kelen.

Isa ka jankarɔto siyaman nakɛndɛya

²⁹Isa bɔra yɔrɔ wo rɔ, ka wa Kalile Dala da la. A yɛlɛra koyinkɛ do kan ka a sii ye.

³⁰Jama ba nara a tɛrɛn. Ii nara nambarailu ri, a ni ɲa fuyenilu ni bolokelenilu ni boboilu ni jankarɔto siyaman gbɛrɛilu. Ii nara woiu bɛɛ ri, ka ii lala Isa kɔrɔ. A ka ii bɛɛ lakɛndɛya.

³¹Ii ka ii yen tuma mɛn na ko boboilu ra kuma damira, bolokelenilu ra kɛndɛya, nambarailu ra ii taama, a ni ɲafuyenilu ɲa ra laka; jama kabannakoyara. Ii bɛɛ ka Isirayɛlikailu la Maari Alla tando.

Isa ka dɔnnin di mɔɔ waa naanin ma

³²Isa ka a la karandenilu kili, ka a fɔ ii ye ko: «Jama ɲin kininkiniku ye n na. Ii ra tele sawa le kɛ n dafɛ yan. Dɔnninifen si tɛ ii bolo. N tɛ a fɛ ka sila di ii konkɔtɔ ma ten. Ni wo tɛ, ii ri kirɔn ii la sila la.»

³³Karandenilu ka Isa jabi: «An di buru sɔrɔn mi wula kɔndɔ yan, mɛn di jama ba ɲin ɲɔɔn bɔ?»

³⁴Isa ka a fɔ ii ye ko: «Burukala yeli ye ai bolo?» Ii ka a fɔ ko: «Burukala wɔrɔnwula, a ni jɛɛ mɛsɛnni dando»

³⁵Isa ka a fɔ jama ye ko ii ye ii sii duu ma.

³⁶ A ka burukala wɔrɔnwula ni jɛɛ woilu ta, ka baraka bila Alla yɛ, ka ii rakadikadi, ka ii di karandenilu ma. Karandenilu ka woilu ta ka ii ratalatala jama tɛma.

³⁷ Jama bɛɛ ka dɔɔnnin kɛ ka ii fa. Buru kunkundun ni jɛɛ tɔ mɛn toni, Isa la karandenilu ka see wɔrɔnwula lafa wo rɔ.

³⁸ Cɛɛ mɔɔ waa naanin ka dɔɔnnin kɛ. Mu-soilu ni denninilu ma jate.

³⁹ A ka sila di jama ma, Isa donda kulun do kɔndɔ ka wa Makadan mara rɔ.

16

Farisilu ni Sadusiilu ka a fɔ ko Isa ye tɔɔmasere kabannakoma do kɛ

¹ Farisilu ni Sadusiilu nara ka Isa kɔrɔbɔ. Ii ka a fɔ ko a ye tɔɔmasere kabannakoma do kɛ ii jana, mɛn bɔni sankolo rɔ.

² Isa ka a fɔ ko: «Ni ai ka sankolo ja wulenni yen fitiri waati, ai ri a fɔ ko sancɪ tɛna nala sini.

³ Sɔɔma, ni ai ka sankolo ja finni yen, ai ri a fɔ ko sancɪ ri na bi, baa san da fin. Nba, ai kusan sankolo koilu faranfaisila ka woilu famun. A ye di wo rɔ? Tɔɔmasere mɛnɪlu ye kɛla waati jin na, nfenna ai ti se ka woilu famun?

⁴ Mɔɔ juuɪlu ni lemɛniyabalɪlu ye a fɛ ka tɔɔmasere kabannakoma yen, kɔni tɔɔmasere si tɛ yiraka ai la ni Nabi Junusa ta jɔɔn tɛ.»

Wo kɔ rɔ, a ka ii to ye ka wa.

Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn

⁵ Nba, Isa ni a la karandenilu wara dala kɔ. Kɔni karandenilu jinara, ii ma buru ta.

⁶ Isa ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ja lɔ. Ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn kanma.»

⁷ Karandenilu ka a fɔ i jɔɔn yɛ ko: «An ma na buru ri. Wo le ka a kɛ, a ka kuma wo fɔ.»

⁸ Isa ka ii la miriya lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai la lemɛniya ka dɔɔ! Nfenna ai ye a fɔla i jɔɔn yɛ ko buru tɛ ai bolo?

⁹ Ai ma a payen fɔlɔ wa? N ka burukala loolu ta ka cɛɛ waa loolu balo mɛn kɛ, a ni ai ka see jate mɛn nafa buru kunkundun tɔilu la, wo ra bɔ ai kɔndɔ wa?

¹⁰ N ka burukala wɔrɔnwula ta ka cɛɛ waa naanin balo mɛn kɛ, a ni ai ka see jate mɛn nafa buru kunkundun tɔilu la, wo ra bɔ ai kɔndɔ wa?

¹¹ N kan tun tɛ buru ma. Nfenna ai ma wo payen fɔlɔ? Nba, ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la lɛbɛn kanma.»

¹² Wo rɔ, karandenilu ka a payen ko Isa ma a fɔ ii yɛ ko «ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ buru lɛbɛn kanma.» A ka a fɔ ii yɛ ko «ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ Farisilu ni Sadusiilu la karan de kanma.»

Piyeri ka a fɔ ko Isa ye Nenematɔmɔnin di

¹³ Awa, Isa ni a la karandenilu seni Sesare Filipi mara rɔ, a ka ii majininka ko: «Mɔɔilu ye Mɔɔ Dencɛ jatela yon di?»

¹⁴ Ii ka a jabi: «Doilu ka a fɔ ko Yaya le. Doilu ka a fɔ ko Nabi Eli le. Dogbɛrɛilu ka a fɔ ko Nabi Jeremiya le, wala nabi gbɛrɛ, mɛn taminda kɔrɔman.»

¹⁵ A ka ii majininka ko: «Ai don? Ai ye n jatela yon di?»

¹⁶ Simɔn Piyeri ka a fɔ ko: «I ye Nenematɔmɔnin de ri, mɛn ye Alla jɛnema Dencɛ ri.»

¹⁷ Isa ka a jabi: «Junusa dencɛ Simɔn, i ye barakaden de ri, baa i ka mɛn fɔ jin di, adamaden si ma wo fɔ i yɛ. N Fa Alla mɛn ye sankolo rɔ, wo le ka a yiraka i la.

¹⁸ N di a fɔ i yɛ fanan ko ile le Piyeri ri, mɛn kɔrɔ ye ko farakolo. N di n na lemɛniya jama lɔlɔ farakolo wo kan. Saya ni a fanka tɛna nɔ sɔrɔnna dekuru wo ma.

¹⁹ N di Harijeene Mansaya dajinilu di i ma. Ni i ka fen fen sidi duukolo kan yan, wo ri sidi sankolo rɔ. Ni i ka fen fen fulɛn duukolo kan yan, wo ri fulɛn sankolo rɔ fanan.»

²⁰ Isa ka a fɔ ii yɛ ka a magbɛleya kɔsɛbɛ ko ii kana a fɔ mɔɔ si yɛ ko ale le Nenematɔmɔnin di.

Isa ka a faa ko ni a wuli ko fɔ

²¹ A ka a fɔ ii yɛ ko a ka kan ka wa Jerusalemu ka tɔrɔ siyaman ba sɔrɔn mɔɔbakɔrɔilu ni sarakalaseba kuntuɪlu ni sariya karanmɔɔilu bolo. A ka kan fanan ka faa, a ni tele sawanan, ka wuli ka bɔ saya rɔ.

²² Piyeri ka a kili ka a mabɔ karanden tɔilu la dɔɔni, ka a makuma damira. A ka a fɔ ko: «Maari, Alla ye i tanka wo ma. Wo ti kɛla fewu!»

²³ Kɔni Isa ka a kɔfɛni ka Piyeri makuma ko: «Ile, Setana. Bɔ n kɔrɔ! Ile ye n kundatɪpanna le ri, baa Alla sawo ye mɛn di, i tɛ i mirila wo ma, fɔɔ mɔɔilu sawo.»

Mɔɔ ri a bila Isa kɔ ja mɛn ma

²⁴ Wo kɔ rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ ka a bila n kɔ, fɔɔ wo tii ye a ban a jɛrɛ rɔ ka a gbɔngbɔn jiri mira ka a jɛrɛ bila n kɔ,

²⁵ baa mɔɔ mɛn ye a fɛ ka a nii kisi, wo tii ri bɔnɔ jɛnemaya bɛrɛbɛrɛ la. Kɔni ni mɔɔ mɛn bɔnɔra a nii la nde kɔsɔn, wo tii ri a jɛrɛ kisi.

²⁶ A ye di? Ni mɔɔ ka dunɪya bɛɛ sɔrɔn ka bɔnɔ jɛnemaya bɛrɛbɛrɛ la, dunɪya sɔrɔn ri nfen ja a ma wo rɔ? Mɔɔ ri se nfen dila ka a nii kunka?

²⁷ Nde Mɔɔ Dencɛ ri na n Fa nɔɔrɔ rɔ, n ni a la mɛlɛkailu. Wo lon, n di bɛɛ sara ka a ben a tii kɛwaliɪlu ma.

²⁸ N di tɪya fɔ ii yɛ. Doilu ye ai tɛma yan, mɛnɪlu tɛ sa ni ai ma Mɔɔ Dencɛ natɔla yen ka kɛ mansa ri.»

17

Isa keɓa yelemanda

¹ Nba, tele wəərɔ taminnin kərə, Isa ka Piyeri ni Yakuba ni wo dɔɔcɛ Yuhana kili ka wa ii ri koyinke jan do kan. Mɔɔ gbere tun te ye.

² Isa keɓa yelemanda karanden sawa woilu jəkərə. A jəkərəla melenmelenda ikomin tele. A la faaninilu gbera pepe ikomin yelen.

³ Nabi Musa ni Nabi Eli bɔra gbɛ rɔ karanden sawa woilu jəkərə. Woilu ni Isa tere ye kumala i jɔɔn ye.

⁴ Piyeri ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, an na yan, wo benni. Ni i sɔnda, n di gba sawa lɔ, i ta kelen, Nabi Musa ta kelen, a ni Nabi Eli ta kelen.»

⁵ Ka Piyeri to kuma wo la, duru yelen nara ka birin ii kun na. Kumakan do bɔra duru rɔ ko: «N diyana dence le ten. N sewani ale la kosɛbe. Ai ye ai tolo malɔ a la.»

⁶ Karandenilu ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, ii silanda kojuuya fɔɔ ka ii be duu ma ka ii ja birin.

⁷ Kɔni Isa ka a madon ii la ka a bolo maa ii la, ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana silan, ai ye wuli.»

⁸ Ii ka ii jəkərəta tuma mɛn na, ii ma mɔɔ si yen fɔɔ Isa kelen pe.

⁹ Ka Isa ni a la karandenilu to jiila ka bɔ koyinke la, a ka ii jamari ko, ii ka ko mɛn yen, ii kana wo fɔ mɔɔ si ye, fɔɔ Mɔɔ Dence wa wuli ka bɔ sayarɔ.

¹⁰ Ii ka a maɓininka ko: «Nfenna sariya karanmɔɔilu ye a fɔla ko Nabi Eli fɔlɔ le ka kan ka na?»

¹¹ Isa ka ii jabi: «Tɔɓa le, Nabi Eli ri na ka fen bɛɛ rabɛn.

¹² N ye a fɔla ai ye ko Nabi Eli ra ban nala. Kɔni mɔɔilu ma a lɔn. Ii ka ii sawonan koilu bɛɛ ke a la. Mɔɔ Dence fanan di tɔrɔ ii bolo wo ja kelen de ma.»

¹³ Karandenilu ka a jayen wo rɔ ko a ye kumala ii ye Yaya le la ko kan.

Isa ka den jinato do lakendɛya

¹⁴ Isa ni karandenilu sera jama rɔ tuma mɛn na, cɛɛ do ka a madon Isa la. A ka a jɔnkin Isa kərə ka a fɔ ko:

¹⁵ «Maari, i ye hina n dence la. Kerek-eremansa ye a la, a ra tɔrɔla kosɛbe. Siɓa siyaman a ri a labe ta rɔ, walama ji rɔ.»

¹⁶ N nara a ri i la karandenilu ma, kɔni ii ma se a lakendɛyala.»

¹⁷ Isa ka a fɔ ko: «Ai bi mɔɔilu ye lemɛniyabali ni kun gbɛdenilu le ri. N di to ai tɛma haan waati juman? N di ai la ko muɓunnin fɔɔ waati juman? Nba, ai ye na den di n ma yan.»

¹⁸ Isa jamanda jina ma. Wo rɔ, jina bɔra den fɛ. Den kɛndɛyara i kərə ye.

¹⁹ Wo kərə rɔ, Isa la karandenilu ka ii madon a la ka a maɓininka ii dan na ko: «Nfenna andeilu ma se jina wo gbɛnna?»

²⁰ Isa ka ii jabi: «Ai ma se ka a masɔrɔn ai la lemɛniya le ka dɔɔ. N di tɔɓa fɔ ai ye: Hali ni ai la lemɛniya dɔɔman ikomin bɔrɔn fira kise, ni ai ka a fɔ koyinke jin ye ko a ye bɔ a nɔ rɔ ka wa, a ri wa. Ko si te ye, ai ti se mɛn kela.

²¹ [Kɔni jina jin jɔɔn ti se bɔla mɔɔ fɛ, ni ai ma sun don ka Alla tara.]*

Isa ka a la sayarɔ ni a wuli ko fɔ ikɔ

²² Nba, lon do rɔ, karandenilu bɛɛ ka i jɔɔn naden Kalile mara rɔ. Isa ka a fɔ ii ye ko: «Mɔɔ Dence ketɔ donna mɔɔilu bolo.

²³ Woilu ri a faa. Kɔni tele fila a sawana, a ri wuli ka bɔ sayarɔ.» Kuma wo ka karandenilu jusukasi kosɛbe.

Isa ni Piyeri ka Allabatobonba wodi sara

²⁴ Isa ni a la karandenilu sera Kapɛrinahumu so kɔndɔ. Ka ii to ye, Allabatobonba niisankɔ miralalailu ka ii madon Piyeri la ka a maɓininka ko: «Ai la karanmɔɔ te Allabatobonba wodi sarala wa?»

²⁵ Piyeri ka a jabi: «ɔɔn, a ye a sarala.» Piyeri wara don bon kɔndɔ. Kɔni sani a ye kuma, Isa fɔlɔ le ka a fɔ a ye ko: «Simɔn, dunɔɓa mansailu ye mɔɔ niisankɔ ni fen tɔilu niisankɔ mirala yon na? Ai denilu wa, wala londonilu? I la miriya ye di?»

²⁶ Piyeri ka a jabi: «Londonilu.» Isa ka a fɔ ko: «Wo rɔ, a denilu sen te a rɔ.

²⁷ Wo bɛɛ ni a ta, an te a fɛ ka mɔɔ jinilu tɔrɔ. Wo le kosɔn, i ye wa dala la ka lɔn bila ji rɔ. I wa jɛɛ fɔlɔ mɛn mira, i ye wo da laka ka a dakɛndɔla ragbe. I ri wodi gbanan do yen ye. I ye wa wo di ii ma. Nde ni ile ka kan ka wodi mɛn sara, wo ri a bɔ.»

18

Mɔɔ mɛn ye jɛmɔɔ ri Harijeene Mansaya rɔ

¹ Nba, waati wo rɔ, karandenilu ka ii madon Isa la, ka a maɓininka ko: «Yon ye jɛmɔɔ ri Harijeene Mansaya rɔ?»

² Isa ka den do kili, ka wo lalɔ ii tɛma,

³ ka a fɔ ii ye ko: «N di tɔɓa fɔ ai ye: ni ai ma ai sɔn yeɛman ka ke ikomin denninilu, ai tɛna donna Harijeene Mansaya rɔ.

⁴ Mɔɔ mɛn wa a jɛɛ fanmajii ka ke ikomin denni jin, wo tii le ye jɛmɔɔ ri Harijeene Mansaya rɔ.

⁵ Ni mɔɔ mɛn sɔnda ka denni jin jɔɔn mira koɓuma nde kosɔn, wo tii ra n jɛɛ le mira wo ri.

Kundatijan ko

* **17:21** kuma diya jin te sɔrɔn Sebɛli kərə doilu kɔndɔ.

6 «Den menilu lemeniyani n ma jin di, ni mɔɔ do kɛra sababu ri ka woilu ke kojuu kɛla ri, a ka fisa ko kabakurun belebebeba ye sidi wo tii kan na ka a lafilii kɔɔji dun ba rɔ.

7 Gbalo ye dunɔɔa mɔɔsilu ye ka a masɔɔɔn ko menilu ye mɔɔsilu bilala juulumun do a fɛrɛ ti ye fɔɔ wo ko suilu ye ke le kɔni ii ye farala mɔɔ menilu la, gbalo ye wo tiilu ye!

8 «Ni i bolo kelen wala i sen kelen ye kɛla sababu ri ka i lo kojuu kɛla don? I ye wo tɛɛ a la ka a bo ye, baa ni i fɛɛto wala i senkelen donda jɛnemaya jɛrɛ jɛrɛ rɔ, wo ka fisa i ma sani i bolofilatii wala i senfilatii ye wa don jahanama kɔndo, ta sabali ye yɔrɔ mɛn.

9 Ni i ja kelen ye kɛla sababu ri ka i lo kojuu kɛla don? I ye a labo ka a lafilii, baa ni i jakelentii donda jɛnemaya jɛrɛ jɛrɛ rɔ, wo ka fisa i ma sani i jafilatii ye lafilii jahanama kɔndo, ta ye yɔrɔ mɛn.

Saa tununni kuma kɔrɔlama

10-11 «Ai ye ai janto ai jɛrɛ rɔ. Ai kana denni jinilu si doɔɔya, baa n di a fo ai ye ko melɛka menilu ye ii jantola ii rɔ, woilu ri se ii madonna n Fa Alla la Harijeene rɔ tuma bɛɛ.*

12 A ye di? Ni saa kelen tununda saa kɛmɛ tii ma, a tɛ a to bikɔnɔndo ni kɔnɔndo to koyinke yɔrɔ rɔ ye ka wa saa tununni jinin diya wa?

13 N di tunɔa fo ai ye: ni a ka a yen, a ri sɛwa a la ka tamin a to bikɔnɔndo ni kɔnɔndo la ko kan, menilu ma tunun a ma.

14 Wo ja kelen de ma, ai Fa mɛn ye Harijeene rɔ, wo tɛ a fɛ hali dennin jinilu kelen pe a ye fo a la.

Ni i badenma ka kojuu ke

15 «Nba, ni i badenma ka kojuu ke, i ye wa a tɛrɛn. A ka mɛn ke, i ye wo jɔfo a ye, i kelen a kelen. Ni a sɔnda i la kuma ma, i ni a ri ke badenmailu jɛrɛ jɛrɛilu ri ikɔ tuun.

16 Kɔni ni a ma sɔn i la kuma ma, i ye mɔɔ kelen wala mɔɔ fila ta, ka wa a tɛrɛn, sa fen fen wa fo, woilu bɛɛ ye fo sere fila wala sere sawa jana.†

17 Kɔni ni a ka a ban ii la kuma rɔ, i ye ko wo fo lemeniya jama ye. Ni a ka a ban dekuru wo la kuma rɔ, a ye ke i ma ikomin siya gbɛrɛilu wala niisankɔmirala.

18 N di tunɔa fo ai ye: ni ai ka fen fen sidi duukolo kan yan, wo ri sidi sankolo rɔ. Ni ai ka fen fen fulɛn duukolo kan yan, wo ri fulɛn sankolo rɔ fanan.

Mɔɔ fila wa Alla tara

19 «N di do la wo kan. Ni ai rɔ mɔɔ fila bɛnda ko do rɔ ka Alla tara a la duukolo kan yan, n Fa Alla mɛn ye sankolo rɔ, a ri wo ke ai ye,

20 baa ni mɔɔ fila wala mɔɔ sawa ka i jɔɔn naden n tɔɔ rɔ, n ye ii tema ye.»

Baaraden hinabali sanda

21 Nba, Piyɛri ka a madon Isa la, ka a majininka ko: «Maari, ni n badenma ye kojuu kɛla n na, n ka kan ka a makoto fɔɔ sija yɛli? Sija wɔrɔnwala wa?»

22 Isa ka a jabi: «ɛɛn, i kana dan sija wɔrɔnwala ma. I ye wo tii makoto fɔɔ sija biwɔrɔnwala sii diyama wɔrɔnwala.

23 «Wo le rɔ, Harijeene Mansaya ye ikomin tariku jin. Mansacɛ do tɛrɛ ye ye, mɛn na julɔ tɛrɛ ye a la baaraden doilu la. A tun ye a fɛ ka wodi ko wo janabo.

24 A wulira wo janabɔla tuma mɛn na, mɔɔsilu ka a la baaraden do lana a ma, a la miliyɔn siyaman julɔ ye mɛn na.

25 Se tun tɛ baaraden ye ka julɔ wo sara. Wo rɔ, maari ka jamarili di ko ii ye baaraden wo feere, ka a muso ni a denilu fanan feere, a ni a bolofenilu bɛɛ, sa julɔ wo ri sara.

26 Kɔni baaraden ka a be duu ma ka a la maari sen kɔrɔ. A ka a madiya kosebe ko: «I ye i muɔun. N di i la wodi bɛɛ sara.»

27 Baaraden kininkinin donda maari rɔ. Wo rɔ, a ka baaraden bila, ka dijɛ a la julɔ rɔ.

28 «Baaraden bɔra ye ka wa. A bɛnda a baaraden jɔɔn di, a la julɔ tɛrɛ mɛn na. A ka wo mira a kan ma ka a raja fɔɔ ka a niilakili ja a rɔ, ka a fo a ye ko: «N na julɔ sara!»

29 A baaraden jɔɔn ka a be duu ma a sen kɔrɔ, ka a madiya ko: «I ye i muɔun, n di i la wodi sara.»

30 Kɔni baaraden ma sɔn fewu. A ka cɛɛ mira ka a bila kaso la ko ni a ma a la julɔ sara, a tɛ bo ye.

31 A baaraden jɔɔnilu ka wo yen tuma mɛn na, woilu jusu tɔrɔra kosebe. Ii wara wo bɛɛ fo ii la maari ye.

32 Maari ka baaraden wo kili, ka a fo a ye ko: «Ile, baaraden juu! Julɔ mɛn tɛrɛ ye i la, n ka wo bɛɛ to i ye ka a masɔɔɔn i ka n madiya.

33 N hinara i la ja mɛn ma, i fanan tun ti se hinala i baaraden jɔɔn na wo ja ma?»

34 A la maari mɔnɛra kosebe. A ka a la baaraden bolo don kaso kandaniilailu bolo ka a tɔrɔya haan ni julɔ bɛɛ sara.»

35 «N Fa mɛn ye sankolo rɔ, wo fanan di wo jɔɔn ke ai kelen kelenna bɛɛ la ni ai ma ai badenmailu makoto ai jusukun bɛɛ la.»

19

Isa ka a fo ko furu ma kan ka sa

1 Nba, Isa banni wo fɔla, a bɔra Kalile mara rɔ ka wa Jude mara rɔ mɛn ye Juriden Ba kɔfe.

2 Jama ba bilara a ko. A ka woilu lakendɛya ye.

* 18:10-11 Sebɛli kura doilu ka kuma diya 11 bila jin ka a fo ko: «Baa Mɔɔ Dence nani mɔɔ tununnilu jinin kanma ka woilu kisi.» † 18:16 A mafene Sariyailu sura 19 kuma diya 15.

³ Farisi doilu ka ii madon Isa la. Ii tere ye a korobala. Wo ro, ii ka a mapininka ko: «A dahani cee ye a muso bila ko beere ro wa?»

⁴ Isa ka ii jabi: «Men sebene kitabu kondo, ai ma wo karan wa? A sebene ko Danni Maari ka dunuja dan tuma men na, a ka cee ni muso le dan.

⁵ Alla ka a fo ko: «Wo le koson, cee ri mataa a fa ni a na la, ka sidi a muso ma. Ii fila beere ri ke mado kelen di.»

⁶ Wo ro, ii te jatela mado fila ri butun fado mado kelen. Wo le koson, Alla ka menilu laden ka ii ke kelen di, mado si kana woilu fara ka ii bo jodon na.»

⁷ Farisilu ka Isa mapininka ikoo tuun ko: «Ni wo le, nfenna Nabi Musa ka jamarili di ko ni cee ye a fe ka furusa, fado a ye furusasebe raben ka a muso bila.»

⁸ Isa ka ii jabi: «Ai kun gbeleman tere. Wo le ka a ke, Nabi Musa sonda ai ye ai musoila bila. Ni wo te, folofolo a tun te ten.

⁹ Koni n di a fo ai ye ko ni mado men ka a muso bila ka muso gbereta, ka a teren a muso folo wo tun ma kaninke, wo tii ra kaninke.»

¹⁰ Isa la karandenilu ka a fo a ye ko: «Aa! Ni a ye ten de cee ni a muso tema, a ka fisa cee ma ni a ma muso si ta.»

¹¹ Isa ka ii jabi: «Ceeilu beere ti se sonna kuma wo ma de, fado ni Alla ka a se di menilu ma.

¹² Ko doilu ye a kela, ceeilu ri ii ban muso tala. Cee doilu ye ye, menilu saron da ka a teren ii ti se dela muso fe. Cee doilu fanan ye ye, madoilu ra menilu bo ceya ro. Cee doilu fanan ye ye, menilu ti sonna ka furu ke Harijeene Mansaya koson. Mado men di se sonna kuma jin ma, wo tii ye son wo ma.»

Isa duwara denninilu ye

¹³ Mado doilu nara denninilu ri Isa ma, sa a ri a bolo la ii kan ka Alla matara ii ye, koni karandenilu jamanda denninilu ma.

¹⁴ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye a to denninilu ye na n ma. Ai kana ii bali, baa Harijeene Mansaya ye ii jodon su ta le ri.»

¹⁵ Awa, a banni a bolo lala denninilu kan, a bora ye ka wa.

Cee nanfulutii la ko

¹⁶ A watala, cee do ka a madon a la, ka a fo a ye ko: «Karanmado, n ka kan ka koruma juman ke, sa n di jenemaya banbali saron?»

¹⁷ Isa ka a fo a ye ko: «Nfenna i ye n mapininkala koruma ko ma? Alla kelen pe le ka jii. Ni i ye a fe ka jenemaya jere jere saron, i ye Alla la sariya labato.»

¹⁸ Cee ka a fo ko: «Sariya juman?» Isa ka a jabi: «I kana mado faa, i kana kaninke ke, i kana supali ke, i kana ke sere juu ri,

¹⁹ i ye i fa ni i na bonya, i ye i mado kanin ikomin i jere.»

²⁰ Kanberen ka a fo ko: «N da sariya woilu beere labato. Nfen da n jen folo?»

²¹ Isa ka a jabi: «Ni i ye a fe i la koilu beere ye dafa, i ye wa i bolofenilu feere ka a wodi ratala fantanilu tema. Wo ro, nanfulu wa di ke i bolo sankolo ro. Wo ko ro, i ye na i bila n ko.»

²² Kanberen ka wo men tuma men na, a niilafinni wulira ka wa, baa a bolofen ka siya.

²³ Wo keni, Isa ka a fo a la karandenilu ye ko: «N di tujia fo ai ye: nanfulutii don Harijeene Mansaya ro, wo gbeleman de!

²⁴ Jon, n di a fo ai ye ikoo tuun ko josome don duman sayilan woo la ka tamin nanfulutii don kan Alla la Mansaya ro.»

²⁵ Karandenilu ka wo men ka kabanakoya kosebe. Ii ka a fo ko: «Yon di se kisila wo ro sa?»

²⁶ Isa ka ii ragbe ka a fo ii ye ko: «Mado ti se wo kela, koni Alla ri se ko beere kela.»

²⁷ Piyeri ka a fo a ye ko: «A ye di? Andeilu ra fen beere to ye ka an bila i ko. An di nfen saron wo ro?»

²⁸ Isa ka a fo a ye ko: «N di tujia fo i ye: dunuja wa ke dunuja kura ri, Mado Dence ri a sii a la mansaya siifen do, men gbiliyani. Ai menilu ra ai bila n ko, ai fanan di ai sii mansaya siifen tan ni fila ro, ka Isirayelikailu la kabila tan ni fila la kiti tee.

²⁹ Ni mado men ka a la bon to a ko ye, wala a dooilu ni a koroilu, wala a na, wala a fa, wala a denilu, wala a la senailu, nde koson, wo tii ri woilu jodon keme saron, ka jenemaya banbali fanan saron.

³⁰ Koni jemaoo siyaman di ke komoailu ri. Komoo siyaman di ke jemooailu ri fanan.»

20

Senetii ni a la baaradenilu kuma korolama

¹ Nba, Isa ka kuma korolama do fo ii ye. A ka a fo ko: «Harijeene Mansaya kenin ikomin senetii do la ko. Senetii wo bora sooma da la jona ka wa baaraden doilu jinin, menilu ri son ka wa baara diya a la resenfe ro.

² A ka mado menilu saron, a ni woilu benda a ro ko tele kelen baara sara ri ke wodi gbanan kelen di. Wo ro, a ka ii lawa baara diya a la resenfe ro.

³ Waati sawa jodon taminni ko, senetii bora ikoo tuun. A ka mado doilu loni yen bara ro, men te foyi kela.

⁴ A ka a fo woilu ye ko: «Ai fanan ye wa baara diya resenfe ro. Sara men ka kan ka a di ai ma, n di wo di ai ma.»

⁵ Mado woilu wara resenfe ro. Midi waati, senetii bora ka wa wo jodon ke. Waati sawa

* 19:5 A Damira suran 2 kuma diya 24

taminni wo kɔ, a bɔra ka wa wo jɔɔn ke ikɔ tuun.

⁶ Wura fe, senetii bɔra ikɔ tuun. A ka mɔɔ doilu lɔni yen ikɔ. A ka a fɔ woilu ye ko: «Nfenna ai ka tele bɛɛ ban lɔ rɔ yan, ai ma baara ke?»

⁷ Ii ka a jabi: «An ma baara ke ka a masɔɔn mɔɔ si ma an ta baara la.» A ka a fɔ ii ye ko: «Ai fanan ye wa baara diya n na rɛsenfe rɔ.»

⁸ «Nba, tele bɛra tuma mɛn na, senetii ka a fɔ a la baara kuntii ye ko a ye baaradenilu kili ka ii sara. Ko baaraden mɛnilu nara a tɔilu bɛɛ kɔ, ko a ye sarali damira woilu ma, ka na se mɔɔ fɔlɔilu ma.»

⁹ Wo rɔ, mɔɔ mɛnilu sera ye telebe tumana, a ka wodi gbanan kelen di ii kelen kelenna bɛɛ ma.

¹⁰ Mɔɔ mɛnilu fɔlɔ sera baara diya, sarali dakun seni ii ma, ii tɛɛ ye ii mirila ko ii sara ri siyaya ka tamin tɔilu ta kan de. Kɔni woilu bɛɛ ka wodi gbanan kelen kelen sɔɔn.

¹¹ Nba, wodi dini kɔ ii ma, ii ka senetii mafɔ damira.

¹² Ii ka a fɔ ko: «Baaraden mɛnilu nara bɛɛ kɔ jɔn, ii ka waati kelen pe baara le ke. Kɔni i ra an ni woilu bɛɛ sara ke kelen di, ka a tɛɛn andeilu le ka an daja tele muume kɔɔ, ka baara ke tele kɔɔ.»

¹³ Senetii ka ii rɔ kelen jabi: «N badenma, n ma i tɔjɔ de! An bɛnda wodi gbanan kelen de ma, wo tɛ?»

¹⁴ I ye i la sara ta ka wa. Mɔɔ mɛn nara baara diya ai tɔilu ko, n ye a fe ka wodi gbanan kelen di wo fanan ma, ikomin n ka a di i ma ja mɛn ma.

¹⁵ A ye di? N ma kan ka n na bolofenilu ke ja ma mɛn duman n ye wa? Ni wo tɛ, n foneseɛ, wo jaŋgboya ye i la wa?»

¹⁶ «Wo le rɔ, kɔmɔɔilu ri ke jɛmɔɔilu ri. Jɛmɔɔilu ri ke kɔmɔɔilu ri fanan.»

Isa ka a la sayani a wuli ko fɔ ikɔ tuun

¹⁷ Nba, Isa watɔla Jerusalemu, a ka a la karanden tan ni fila kili ii dan na. Ka ii to taamala, a ka a fɔ ii ye ko:

¹⁸ «Ai ja lɔ! An watɔ Jerusalemu. Mɔɔ Dence ri don sarakalase la kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu bolo. Woilu ri kiti labe a kan ko a ka kan ka faa.»

¹⁹ Ii ri a don siya gbɛɛ mɔɔilu bolo sa woilu ri a lafɛya, ka a gbasi bonsan la, ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa. Kɔni tele fila a sawana, a ri wuli.»

Sebede muso ka Isa madiya mɛn ke

²⁰ Nba, Sebede muso nara Isa tɛɛn a dence fila ri. A ka a majii Isa kɔɔ ka a madiya ko do la.

²¹ Isa ka a fɔ a ye ko: «Ai ye a fe n ye nfen de ke ai ye?» A ka Isa jabi: «I ye a to n dence fila ye ii sii i dafɛ. Kelen di a sii i bolokinin fe, a tɔ kelen di a sii i bolomaran fe, i wa don i la mansaya la tuma mɛn na.»

²² Kɔni Isa ka a jabi: «Ai ye ko mɛn tarala, ai ma wo kɔɔ lɔn. Tɔɔya mɛn ketɔ n sɔɔɔnna, ai ri se wo muɔunna wa?» Sebede dence fila ka Isa jabi: «ɔɔn, an di se a kɔɔ.»

²³ Isa ka a fɔ ko: «N di tɔɔya mɛn muɔun, ai fanan di wo jɔɔn muɔun. Kɔni sii diya mɛnilu ye n bolokinin ni n bolomaran fe, woilu diba tɛ nde ri. N Fa ka sii diya woilu rabɛn mɔɔ mɛnilu ye, a ri ii di woilu le ma.»

²⁴ Karanden tɔ tan ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, woilu mɔnɛra badenma fila woilu kanma.

²⁵ Kɔni Isa ka karandenilu bɛɛ kili, ka a fɔ ii ye ko: «Ai ka a lɔn ko jamana mansailu ye kuntiia kela ii la jamanadenilu kan diyagboya la. Jamana mɔɔbailu ri fanka la jamanadenilu kan.»

²⁶ A ma kan ka ke ten ai tɛma. Mɛn ye a fe ka ke mɔɔba ri ai rɔ, wo tii ka kan ka ke ai demɛnba ri.

²⁷ Mɛn ye a fe ka ke ai rɔ jɛmɔɔ ri, wo tii ye ke ai la jɔn di.

²⁸ Wo ja kelen ma, Mɔɔ Dence ma na dunuɔa rɔ ko mɔɔilu ye baara ke a ye. A jɛɛ nara baara kanma, a ni ka a nii di ka ke mɔɔ siyaman kunka sara ri.»

Isa ka ja fuyen fila ja laka

²⁹ Nba, Isa ni a la karandenilu botɔla Jeriko so kɔndɔ, jama ba bilara a kɔ.

³⁰ Na fuyen cɛɛ fila siini tɛɛ sila dala. Woilu ka a mɛn tuma mɛn na ko Isa le taminto, ii wɔyɔra ko: «Maari, mansa Dawuda dence, i ye hina an na.»

³¹ Jama ka ii makuma ko ii ye ii makun. Kɔni ii pɛɛnda ka tamin fɔlɔman kan ko: «Maari, mansa Dawuda dence, i ye hina an na.»

³² Isa ka a lɔ ka ii kili, ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye a fe n ye nfen de ke ai ye?»

³³ Ii ka a fɔ ko: «Maari, an ye a fe i ye an ja laka.»

³⁴ Ii kininkinin donda Isa la. A ka a maa ii ja la, ii ja lakara i kɔɔ ye. Ii ka ii bila Isa kɔ i kɔɔ.

21

Isa donda Jerusalemu faliden kan

¹ Awa, Isa ni a la karandenilu sudunyani Jerusalemu so la, ii sera Betifase so kɔndɔ, ni a ye Olibiye Koyinke la. Ka ii to ye, Isa ka a la karanden mɔɔ fila kelaya.

² A ka a fɔ ii ye ko: «So mɛsɛn mɛn ye an jɛfe wo ri, ai ye wa ye. Ai wa don so kɔndɔ, ai ri falimuso do sidini yen i kɔɔ. A den ye a dafɛ. Ai ye a fulɛn ka na ii ri yan.»

³ Ni mɔɔ do ka ai majininka, ai ye wo tii jabi: «Maari le mako ye ii la.» Wo tii ri ii lana i kɔɔ.»

⁴ Awa, ko woilu bɛɛ keni sa Maari la kuma ri kanbali, a ka mɛn don a la nabi da rɔ. Wo ka a fɔ ko:

5 «Ai ye a fə Siyonkailu ye ko:
 «Ai ja lə! Ai la mansa nato le ten.
 A fanmajiini, a siini falimuso le kan.
 Ɔn, a siini fali den kan, falimuso denni
 konin.»

6 Nba, kandenilu wara a ke ikomin Isa
 ka a fə ii ye ja men ma.

7 Ii nara falimuso ni a den di. Ii ka ii la
 durukibailu la faliilu kə rə. Isa yelera ka a
 sii ii kan.

8 Jama siyaman ba ka ii la durukibailu
 fensen sila kan Isa jefɛ. Doilu ka jiri bolon
 mesenilu tɛɛ ka woilu fensen sila kan a jefɛ.*

9 Mə mənilu tɛɛ ye Isa jefɛ, a ni mənilu
 tɛɛ ye a kəfɛ, woilu tɛɛ ye ii kan ba labəla
 ko:

«Tandoli ye ke mansa Dawuda dence ye!

Mɛn ye nala Maari tə rə ten,

Alla ra jumaya ke wo ye.

Tandoli ye ke sankolo rə!»

10 Isa donda Jerusalemu tuma men na, so
 bɛɛ lamaara. Məoilu bɛɛ ka a fə ko: «Ee, yon
 de jin di ten?»

11 Jama ka ii jabi: «Nabi Isa le jin, mɛn ye
 bəla Nasareti, Kalile mara rə.»

*Isa ka julailu gben ka bə Allabatobonba
 kəndə*

12 Awa, Isa donda Allabatobonba jin
 kəndə. A ka jula ni sanninkela mənilu tɛɛn
 Allabatobonba jin kəndə ye, a ka woilu bɛɛ
 gben ka ii labə ye. A ka wodifalennailu la
 tabaliilu labebe, ka kanba julailu la siifenilu
 fanan nabebe.

13 A ka a fə ye məoilu ye ko: «A sɛbeni Alla
 la Kitabu kəndə ko: «N na bon di ke Alla
 tara diya ri.» Kəni ai ra a ke benkanninnailu
 dokon diya ri.»

Sarakalase la kuntiilu mənɛra Isa kanma

14 Nafuyenilu ni senkelenninilu ka ii
 madon Isa la Allabatobonba jin kəndə ye.
 A ka woilu lakendɛya.

15 Sarakalase la kuntiilu ni sariya
 karanməoilu ka Isa la kabannako keniilu
 yen ye. Ii ka denni doilu fanan yen, mənilu
 tɛɛ ye ii kan ba labəla Allabatobonba jin
 kəndə ye ko: «Tandoli ye ke mansa Dawuda
 dence ye!» Wo rə, sarakalase la kuntiilu ni
 sariya karanməoilu mənɛra.

16 Ii ka a fə Isa ye ko: «I tolo ye denilu kan
 na wa?» Isa ka ii jabi: «Ɔn, n tolo ye a la. A
 ye di? Mɛn sɛbeni Alla la kitabu kəndə, ai ma
 wo karan fə wa? A sɛbeni ko:

«Denninilu ni sinnindenilu ye i tandola,
 baa i jɛɛ ka tandoli kan wo don ii da rə.»

17 Isa ka ii to ye ka wa. A bora so kəndə ka
 wa su ke Betani.

Isa ka toroju danka

18 Wo duusa gbɛ, Isa wulira ka a kəse
 Jerusalemu. A watəla, konko ka a mira.

19 A ka toroju do yen sila dala. A ka a
 madon a la ka a ragbɛ. Kəni a ma toroden
 yen, fə fira gbansan. A ka a fə a ye ko: «I
 tɛna i den butun fewu!» Toroju jara i kəro
 ye.

20 Karandenilu ka wo yen tuma mɛn na, ii
 kabannakoyara. Ii ka a fə ko: «Ee, toroju jara
 i kəro wo rə di?»

21 Isa ka a fə ko: «N di tuja fə ai ye: ni
 lemɛniya ye ai rə, ni ai fanan ma sikasika, n
 ka mɛn ke toroju la jin, ai ri se wo jəon kela.
 Ka a la wo kan, ni ai ka a fə koyinke jin ye
 ko: «I ye bə i nə rə ka wa be kəoji rə,» a ri ke
 ten.

22 Ni ai ka lemɛniya la Alla rə, ai wa fen fen
 jinin a fɛ, ai ri wo sərɛn.»

Isa la fanka bəni mi?

23 Isa wara don Allabatobonba jin kəndə.
 Ka a to məoilu karanna ye, sarakalase la
 kuntiilu ni məobakəroilu nara a tɛɛn ye, ka
 mənininka ko: «I ye baara mɛn kela jin,
 yon ka i lə wo la? I ye yon se kəro?»

24 Isa ka ii jabi: «N fanan di ai mənininka
 ko kelen ma. Ni ai ka n jabi, n di a fə ai ye
 mɛn ka n lə baara jin kela.

25 A ye di? Yon de ka Yaya lə məoilu sunna
 ji rə? Alla le ka a lə wa, wala məoilu?» Ii ka
 a fə i jəon ye ko: «Ni an ka a fə ko Alla le ka
 Yaya lə, a ri a fə an ye ko: «Wo rə, nfenna ai
 ma la Yaya la kuma la?»

26 Kəni an kana a fə ko: «Məoilu le ka Yaya
 lə del.» An silanni ii mənɛ la, baa jama bɛɛ ye
 Yaya jatela nabi le ri.»

27 Wo rə, ii ka Isa jabi: «An ma a lən.» Isa
 fanan ka ii jabi: «Nba, ni wo le, n tɛna a fəla
 ai ye mɛn ka n lə baara jin kela.

Dence fila kuma kərolama

28 «Ai ye ai mirila di? Dence fila tɛɛ ye
 məobakəro do bolo. A ka a fə a dence fəlo ye
 ko: «N dence, i ye wa baara ke resɛnfɛ rə bi.»

29 Den ka a fə ko: «N tɛ wala.» Kəni kəfɛ, a
 nimisara. A wara resɛnfɛ rə wo rə.

30 Məobakəro ka kuma kelen wo fə dence
 filana ye. A ka a fə ko: «N fa, n di wa.» Kəni a
 ma wa.

31 Wo dence fila rə, juman de ka a fa sawo
 ke?» Ii ka a fə ko: «Dence fəlo wo.» Isa ka a
 fə ko: «N di tuja fə ai ye: nisankəmiralailu
 ni sunkurunbailu ye donna ai jefɛ Alla la
 Mansaya rə.

32 Baa Yaya nara ka telenbaya sila yi-
 raka ai la, a ni ai ma la ale la; kəni ni-
 isankəmiralailu ni sunkurunbailu lara a la.
 Ai ka a yen ko ii lara Yaya la. Hali wo, ai ma
 nimisa kəfɛ ka la ale la.

Resɛnfɛ sɛnɛla juuilu kuma kərolama

* 21:8 Jama ka ii la durukibailu a ni jiribolon mesenilu fensen sila kan Isa bonya kanma. Ii ma wo ke ka Isa bali.

³³ «Ai ye ai tolo malɔ kuma kɔrɔlama gbɛrɛ la. Lutii do ka rɛsɛnfɛ labɔ ka a laminin sansan na. A ka denka sen, mɛn di kɛ rɛsɛnji bɔ diya ri. A ka gbalan mayɛleni do fanan lɔ, mɛn di kɛ sɛnɛ kɔnɔgbɛn diya ri. A banni wo bɛɛ la, a ka rɛsɛnfɛ karifa† sɛnekela doilu la. Wo kɔ rɔ, a wara taama rɔ.

³⁴ Resenden kadi waati sudunyara tuma mɛn na, a ka a la jɔnilu lawa sɛnekɛlailu tɛrɛn ye, ko ii ye a niyɔrɔ di a ma rɛsɛnden kadinilu rɔ.

³⁵ Kɔni jɔnilu sera ye tuma mɛn na, sɛnekɛlailu ka ii mira. Ii ka do gbasi, ka dogbɛrɛ faa, ka dogbɛrɛ bon kabakurun la.

³⁶ Nba, rɛsɛnfɛ tii ka jɔn gbɛrɛilu kelaya ikɔ tuun. Woilu ka siya tɛrɛ fɔlmantailu ri. Kɔni sɛnekɛlailu ka woilu fanan mira ikomin ii ka fɔlmantailu mira ja mɛn ma.

³⁷ A laban, a ka a jɛrɛ dɛncɛ kelaya ii ma. A ka a fɔ ko: «Sɛnekela woilu ri n dɛncɛ bonya.»

³⁸ Kɔni sɛnekɛlailu ka dɛncɛ wo yen tuma mɛn na, ii ka a fɔ i jɔnɔn ye ko: «Cɛtala le jɔn di. Ai ye na, an ye wa a faa ka a fa cɛ ta.»

³⁹ Ii ka dɛncɛ wo mira, ka a lafilii rɛsɛnfɛ kɔkan, ka a faa.

⁴⁰ «A ye di? Lutii wa se rɛsɛnfɛ rɔ, a ri nfen de kɛ sɛnekɛlailu la?»

⁴¹ Ii ka a jabi: «A ri be mɔɔ juu woilu kan hinabaliya la ka ii faa. Wo kɔ rɔ, a ri a la rɛsɛnfɛ karifa mɔɔ gbɛrɛilu la, mɛnilu ri a ta niyɔrɔ di a ma rɛsɛndenilu kadi waati.»

⁴² Isa ka a fɔ ii ye ko: «Mɛn sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ, ai ma wo karan fɔlɔ wa? A sɛbɛni ko:

«Bon lɔlailu ka ii ban kabakurun mɛn dɔ, wo le kɛra bon jusii kabakurun di.

Maari nɔ le wo ri.

A kɛra an jaana kabannako ri.»

⁴³ «Wo le kɔsɔn, n di a fɔ ai ye ko Alla la Mansaya ri ta ai bolo, ka di siya gbɛrɛ ma, mɛn di Alla la Mansaya jiriden nawara.

⁴⁴ Nba, kabakurun wo mɛn fanan ko fara, ni mɔɔ mɔɔ kɔnin bɛra kabakurun wo kan, wo tii koloilu bɛɛ ri kadikadi. Ni kabakurun wo fanan bɛra mɔɔ mɔɔ kan, a ri wo tii ramɔrɔnkɔ fewu.»

⁴⁵ Sarakalasila kuntiilu ni Farisilu ka kuma kɔrɔlama woilu mɛn tuma mɛn na, ii ka a jayɛn ko Isa kan ii le ma.

⁴⁶ Ii ka a ja jinin ka Isa mira. Kɔni ii silanda jama ye, baa mɔɔilu tɛrɛ ye Isa jatela nabi ri.

22

Kɔnɔ dɔɔnninba kuma kɔrɔlama

¹ Nba, Isa ka kuma kɔrɔlama dogbɛrɛilu fɔ ii ye ikɔ tuun. A ka a fɔ ko:

² «Harijeene Mansaya ye ikomin mansace, mɛn ka dɔɔnninba rabɛn a dɛncɛ la kɔnɔ ko rɔ.

³ Mansace tun ka dɔɔnnin ko fɔ mɔɔ mɛnilu ye, a ka a la jɔncɛilu lɔ woilu kilila dɔɔnnin diya. Kɔni mɔɔ woilu tun tɛ a fɛ ka na.

⁴ Mansace ka jɔn gbɛrɛilu lawa ikɔ tuun. A ka a fɔ ko: «Ai ye a fɔ mɔɔ kilini woilu ye ko «n da dɔɔnninba rabɛn. Ko torailu ra faa, a ni nisi tɔlninilu. Ko a bɛɛ ra mɔ. Ko ai ye na dɔɔnnin diya.»

⁵ Kɔni mɔɔ mɛnilu kilini, woilu si ma mansa la kilikan jate. Do bɔra ka wa a la sɛnɛ rɔ. Do bɔra ka wa a la julaya kɛ diya.

⁶ Tɔilu ka mansace la jɔnilu mira, ka ii tɔrɔ kɔsɛbɛ, ka ii faa.

⁷ «Mansace mɔnɛra wo rɔ. A ka a la kɛlɛdenilu lawa mɔɔfaala woilu kanma. Kɛlɛdenilu ka ii bɛɛ faa, ka ii la so janin.

⁸ Mansace ka a fɔ a la jɔnilu ye ko: «Kɔnɔ dɔɔnninba ra rabɛn. Kɔni mɛnilu kilini tɛrɛ, woilu si tɛrɛ ma daha wo ye ii kili.

⁹ Wo le rɔ, ai ye wa sila ba fara diyailu la. Ai wa mɔɔ mɔɔ tɛrɛn ye, ai ye ii bɛɛ kili ko ii ye na kɔnɔ dɔɔnnin diya.»

¹⁰ Jɔnilu wulira ka wa sila dailu la. Ii ka mɔɔ mɛnilu tɛrɛn ye, ii ka woilu bɛɛ kili dɔɔnnin diya, mɔɔ juuilu ni mɔɔ jumailu bɛɛ. Wo rɔ, kɔnɔ dɔɔnninba tɛrɛ ye bon mɛn kɔndɔ, wo fara mɔɔ kiliniilu la.

¹¹ «Mansace donda bon kɔndɔ ko a ri a ja la mɔɔ kiliniilu kan. A ka cɛɛ do yen ye, kɔrɔmalɔ faanin tɛ mɛn kan na.

¹² Mansace ka a fɔ cɛɛ wo ye ko: «N dɔrɔnɔncɛ, a ye di? Kɔrɔmalɔ faanin tɛ i kan na. I donda bon na yan wo rɔ di? Cɛɛ ma foyi sɔrɔn ka a fɔ.

¹³ Mansace ka a fɔ baaradenilu ye ko: «Ai ye a senilu ni a boloilu sidi ka a lafilii dibɛ rɔ kɔkan, yɔrɔ mɛn mɔɔilu ri kasi ka a jin macin.»

¹⁴ Isa ka kuma do la wo kan ko: «Mɔɔ siyaman kilini, kɔni mɛnilu suwandini, woilu ma siya.»

Niisankɔ bɔ ko

¹⁵ Wo kɔ rɔ, Farisilu bɔra ye ka wa i jɔnɔn yen ka ja jinin Isa la ko ma. Ii ye a fɛ a ye kuma do fɔ, mɛn di kɛ a mira sababu ri.

¹⁶ Ii ka ii la karanden doilu ni mansa Herodi kɔmɔɔ doilu lawa Isa ma. Woilu wara a fɔ Isa ye ko: «Karanmɔɔ, an ka a lɔn ko i ye tɔrɔ fɔla. Mɔɔilu ka kan ka Alla la sila taama ja mɛn, i ye ii karanna wo la tɔrɔ jɛrɛ jɛrɛ rɔ. I tɛ silanna mɔɔ si ye, i tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ fanan.

¹⁷ A ye di wo rɔ? Ka niisankɔ bɔ ko a di Ramu mansa Sesari ma, wo bɛnni an ma wa, wa wo bɛnni tɛ? I ye i la miriya fɔ an ye.»

† 21:33 «karifa» wo kɔrɔ le Kireki kan dɔ ko sɛnekela woilu ka rɛsɛnfɛ ta sara le la. Tariku ye a yirakala an na ko resenden moni mɛnilu tun wa kadi rɛsɛnfɛ rɔ sɛnekela woilu bolo, wo fan kelen de tun ka kan ka di rɛsɛnfɛtii ma ka wo ke a sara ri.

18 Kɔni Isa ka ii la miriyajuu lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai jeremayuwailu, nfenna ai ye n kɔrɔbɔla?»

19 Ai ye niisankɔ sarala wodi gbanan mɛn na, ai ye wo do yiraka n na, n ye a ragbe.» Ii ka gbanan wo kelen di a ma.

20 A ka ii majininka ko: «Yon munuɲa ni yon tɔɔ ye gbanan ɲin kan?»

21 Ii ka a fɔ ko: «Rɔmu mansa Sesari.» Isa ka a fɔ ko: «Nba, ai ye mansa Sesari la fen di mansa Sesari ma. Ai ye Alla fanan ta di Alla ma.»

22 Isa la jabili ka ii kabannakoya. Ii bɔra a fe ka wa.

Sadusiilu ka ɲininkali ke Isa kun

23 Wo lon kelen, Sadusiilu nara Isa tɛren. Sadusiilu ye a fɔla ko mɔɔ si te wulila ka bɔ saya rɔ. Awa, wo doilu nara ka Isa majininka ko:

24 «Karanmɔɔ, Nabi Musa ka a fɔ ko ni i kɔrɔce sara ka a muso densɔrɔnbali to ye, i ye muso wo ta sa a ri den sɔrɔn i kɔrɔce ye.

25 Awa, cɛɛ wɔrɔnwula tɛɛ ye an wara rɔ yan, mɛnilu tɛɛ ye cɛɛ kelen denilu ri. Kɔrɔmamɔɔ ka muso do furu. A sara ka a muso densɔrɔnbali to a kɔ. A dɔɔce ka muso wo ta.

26 Kɔni wo fanan sara, ka muso densɔrɔnbali to a kɔ. A kɛra wo ɲa le fɔɔ muso wo siira cɛɛ wɔrɔnwula woilu bɛɛ kun, kɔni a ma den sɔrɔn.

27 Cɛɛ woilu bɛɛ sani kɔ, muso fanan sara.

28 A ye di? Su lawuli lon, muso ri ke yon ta ri cɛɛ wɔrɔnwula woilu tɛma? Baa a siira ii kelen kelen na bɛɛ kun.»

29 Isa ka ii jabi: «Ai filini, baa ai ma Alla la kitabu kɔrɔ famun. Ai ma foyi lɔn Alla la sebaya ko rɔ fanan!

30 Baa suilu wa wuli saya kɔ, cɛɛ tena muso furula, muso fanan tena siila cɛɛ kun. Ii bɛɛ ri ke ikomin sankolo rɔ melekailu.

31 Su lawuli ko fan fe, Alla ka mɛn fɔ ai ye a la kitabu kɔndɔ, ai ra wo karan, ko di?

32 A ka a fɔ ko: «N ye Iburahima Maari le ri, a ni Isiyaka ta, a ni Yakuba ta.» A te suilu Maari ri. Eɛn de! A ye mɔɔ ɲenemailu Maari le ri.»

33 Jama ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, ii kabannakoyara a la karan ma.

Sariya mɛn gbeleman tɔilu ri

34 Farisilu ka a mɛn tuma mɛn na ko Isa ka Sadusiilu da bɔ a rɔ, woilu ka ii laden ka wa Isa tɛren.

35 Sariya karanmɔɔ do tɛɛ ye ii rɔ. Wo ka ɲininkali ke Isa kun a kɔrɔbɔ kanma. A ka a fɔ ko:

36 «Karanmɔɔ, sariya ɲuman gbeleman sariya tɔilu bɛɛ di?»

37 Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye i la Maari Alla kanin i jusukun bɛɛ la, a ni i solɔme bɛɛ la, a ni i miriya bɛɛ la.»

38 Wo ye sariya fɔlɔ le ri, mɛn gbeleman sariya tɔilu bɛɛ ri.

39 Sariya mɛn tuunni wo la, wo fanan gbeleman ikomin fɔlɔmanta. Ale le ɲin. «I ye i mɔɔɲɔɔ kanin ikomin i jɛɛ.»

40 Sariya bɛɛ ni nabiilu la karan bɛɛ sidini sariya fila wo le la.»

ɲenematɔnɔn ye mansa Dawuda la maari ri

41 Ka Farisilu ladennin to, Isa ka ɲininkali ke ii kun.

42 A ka a fɔ ko: «A ye di? Ai ye ai mirila di ɲenematɔnɔn na ko rɔ? Yon dence le a ri?» Ii ka Isa jabi: «Mansa Dawuda dence le.»

43 Isa ka a fɔ ii ye ko: «Kɔni Nii Seniman ka a ke, Dawuda jɛɛ ka a fɔ ɲenematɔnɔn ma ko Maari. Wo kɛra di? Baa Dawuda ka a fɔ ko:

44 «Maari Alla ka a fɔ n na Maari ye ko: «Na i sii n bolokinin fe, haan n wa ban i juuilu bilala i sen kɔrɔ.»»

45 «Awa, ni Dawuda jɛɛ ye a fɔla a ma ko Maari ten, a don di se kɛla a dence ri di?»

46 Mɔɔ si ma se ka Isa jabi. Ka a ta wo lon ma, mɔɔ si ma sɔn ka ɲininkali ke a kun butun.

23

Gbalo ye sariya karanmɔɔilu ni Farisilu

ye

1 Wo kɔ rɔ, Isa kumara jama ni a la karan-denilu ye. A ka a fɔ ko:

2 «Ka mɔɔilu karan Nabi Musa la sariya la, se wo karifani Sariya karanmɔɔilu ni Farisilu la.

3 Wo rɔ, ii wa mɛn fɔ ai ye, ai ye wo labato. Kɔni ii jɛɛ ye kɛwali mɛnilu kɛla, ai kana woilu ɲɔn ke de, baa ii ye mɛn fɔla, ii te wo kɛla.

4 Ii ye donin gbilinilu sidila ka woilu sii mɔɔilu kun. Ii jɛɛ don ti sɔn ka mɔɔ woilu demɛn hali dɔɔni.

5 Wo rɔ, ii ye ko bɛɛ kɛla kosa mɔɔilu ye ii yen. Ka a masɔrɔn, ii ye Kitabu kumailu sebɛla, ii ye ii sidila ii tindailu la a ni ii boloilu la haan a bonyara ka dan natamin, ka ii la durukailu masidini julɔ denni janilu la.

6 Sii diya ɲumajumailu le duman ii ye dɔɔnɲinba diya. Mɔɔbailu la sii diyailu duman ii ye salibonilu la.

7 Ii ye a fe mɔɔilu ye ii kondɔn jamama yɔrɔilu rɔ. Ii ye a fe fanan mɔɔilu ye a fɔ ii ma ko «Rabi»*.

8 Kɔni ai kana sɔn mɔɔilu ye a fɔ ai ma ko «Rabi», baa karanmɔɔ kelen de ye ai la. Ai tɔilu ye badenmailu le ri.

* 23:7 Rabi koro ye Karanmɔɔ

⁹ Ai kana a fə mɔɔ si ma duukolo kan yan ko n fa†, baa Fa kelen de ye ai la, ni a ye Alla ri, men ye sankolo rɔ.

¹⁰ Ai kana sɔn mɔɔilu ye a fə ai ma ko «karanmɔɔ», baa karanmɔɔ kelen de ye ai bolo, ni a ye Nenematɔnin di.

¹¹ Mɔɔ men ka bon tɔilu ri ai tema, wo ye tɔilu la baaraden di.

¹² Mɔɔ mɔɔ wa a jere bonya, Alla ri wo majii. Kɔni mɔɔ mɔɔ wa a jere fanmajii, Alla ri wo bonya.

¹³⁻¹⁴ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Baa ai ra Harijeene Mansaya da tuun mɔɔilu jere. Ai jere te don a rɔ, menilu fanan ye a fe ka don, ai ti sɔn woilu ye don.»

¹⁵ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Baa ai ye wala fan beɛ rɔ duukolo kan, ai ye kooji fanan teɛla, sa ai ri mɔɔ jinin, mɔɔ men di sɔn ka don ai la dina rɔ. Kɔni ai wa a ladon, ai ye a kela jahanamaden di ka tamin ai jere kan fɔɔ sɔnɔn fila.

¹⁶ «Gbalo ye ai jafuyenilu ye men ye jafuyen gbeleke mirala. Ai ka a fə ko ni mɔɔ do ka a kali Allabatobonba la, ko kalili wo te foyi ri. Ko kɔni ni mɔɔ do ka a kali Allabatobonba kɔndɔ sanin na, ko fɔɔ wo tii ye kalilikan wo dafa.

¹⁷ Ai nalonmailu ni fuyenilu! Numan de ka bon? Sanin de ka bon wa, wa Allabatobonba, wo men ye sanin wo kela sanin seniman di?

¹⁸ Ai kan fanan ko ni mɔɔ ka a kali sarakabɔdiya la, ko wo te foyi ri. Kɔni saraka men ye saraka janin diya kan, ni mɔɔ ka a kali wo la, ko fɔɔ wo tii ye kalilikan wo dafa.

¹⁹ Ai ja fuyenilu! Numan de ka bon? Saraka le ka bon wa, wala saraka janin diya, wo men ye saraka wo kela saraka seniman di?

²⁰ Ni mɔɔ ka a kali saraka janin diya la, fen fen ye a kan, wo tii ra a kali wo beɛ fanan na.

²¹ Ni mɔɔ ka a kali Allabatobonba la, wo tii ra a kali Allabatobonba la, a ni bontii Alla fanan na, men siini bon na ye.

²² Ni mɔɔ ka a kali sankolo la, wo tii ra a kali Alla la Mansaya siifen na, a ni Alla jere le la, men siini a rɔ.

²³ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye ai la nakɔ firamesenilu kelen kelenna beɛ jaa bola, ka Alla la sariya bonbailu to ye, ni ii ye telenbaya ko ni hina ko ni lemɛniya ko ri. Ai ka kan ka woilu le fɔɔ ke, ka a tɔilu la woilu kan.

²⁴ Ai jafuyenilu ye men ye jafuyen gbeleke mirala. Ai ye ai la minji sensenna ka hali wolowoloni bɔ a rɔ, ka a teren ai ye jɔɔme lakununna.

²⁵ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni ai Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye jilafeilu ni tasailu kɔkanna makola ka ii gbe. Kɔni woilu fani fen menilu la, ai ka woilu sɔɔn sɔɔnɔn ni natabaya le rɔ.

²⁶ Farisi fuyen! I ye jilafe ni tasa kɔndɔ le fɔɔ ko. Wo rɔ, ii kɔkanna fanan di seninya.

²⁷ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye ikomin kaburu men kɔkanna ra bɔrangbe ka kenɔiya, ka a teren a kɔndɔ fani mɔɔ koloilu ni mɔɔ su beɛ la.

²⁸ Nba, ai fanan ye ten de. Ai wa ke mɔɔilu jakerɔ, ai keni ikomin mɔɔ telenniilu. Kɔni ai kɔndɔ fani jeremayuwaya ni kojuu la.

²⁹ «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni ai Farisilu ye! Ai jeremayuwailu! Ai ye nabailu kaburuilu lɔla. Alla la telenba menilu sani, ai ye woilu kaburuilu masidila ka ii lakenɔa.

³⁰ Ai ye a fɔla ko: «Ni an tere ye ye an benbailu la waati rɔ, an tun te ii demen nabiiilu faala.»

³¹ Ai ye a yirakala wo le fe ko ai le nabiiilu faabailu denilu ri.

³² Nba, ai benbailu ka baara men damira, ai ye wo dafa fasayi!

³³ Ai duuma sailu! Ai, fɔnɔnni la munɔɔnailu! Alla ri kiti labe ai kan ka ai lafili jahanama kɔndɔ! Ai ri bɔ kiti wo kɔrɔ di?

³⁴ Wo le kosɔn, n di nabiiilu kelaya ai ma, a ni mɔɔ famunyaniiilu ni sariya karanmɔɔilu. Ai ri doilu gbɔngbɔn jiri kan ka ii faa. Ai ri doilu gbasi gbiye la ai la salibonilu kɔndɔ. Ii wa bori ka bɔ so do la ka wa so gberɛ la, ai ri ii kosaran.

³⁵ N di woilu kelaya ai ma sa telenbailu beɛ faa kunko ri be ai kan, telenba menilu beɛ faara mɔɔilu bolo duukolo kan. Abila, men telenba, a fɔɔ faara. A laban, Baraki dence Sakariya faara. Ai ka wo le faa Allabatobonba ni saraka janin diya tema.

³⁶ N di tuɔa fɔ ai ye: mɔɔ woilu beɛ faa kunko ri be bi mɔɔilu kan.

Isa jusukasira Jerusalemu kosɔn

³⁷ «Ee Jerusalemukailu, Jerusalemukailu. Ai ye nabiiilu faala. Alla wa menilu lɔ ai kawandila, ai ye woilu bonna kaba la ka ii faa. Sɔnɔn siyaman, n tere ye a fe ka ai laden ikomin sise wa ye a denilu ladenɔna ja men ma ka ii dokon a kanban kɔrɔ. Kɔni ai ma sɔn.

† 23:9 A ti fɔla i sɔɔn fa ma, kɔni a ye a fɔla karanmɔɔ wala duutii wala mɔɔ gberɛ ‡ 23:13-14 Do ye a sebela ko «Gbalo ye ai sariya karanmɔɔilu ni Farisilu ye! Ai filanfilanteilu! Baa ai ye cesamusoiilu bolofenilu beɛ dɔnna, ka ban ka men Alla tarala sa mɔɔilu ri ai yen. Wo le kosɔn, Alla ri kiti labe ai kan, men di juuya mɔɔ tɔilu ta ri.» Kɔni wo te sɛbeni koraman na

³⁸ Sisen, ai la bon dakolon di to ai bolo,
³⁹ baa n di a fo ai ye ko ai ja tena lala n kan
butun fo ni ai ka a fo lon men na ko:
«Men ye nala Maari to ro ten,
Alla ra jumaya ke wo ye.»

24

Isa ka Allabatobonba te ko fo

¹ Nba, Isa bora Allabatobonba jin kondɔ. A
watɔla, a la karandenilu ka ii madon a la, ka
a jin kondɔ bonilu yiraka Alla batobonba la.

² Isa ka ii jabi: «Ai ja ye fen woilu be
la, wo te? Awa, n di tɔja fo ai ye: lon do
ro, woilu be ri tete, ka a kabakurunilu be
jensen ka a bo i jɔɔn kan.»

³ Ka Isa siini to Olibiye Koyinke kan,
a la karandenilu ka ii madon a la, ka a
majininka ii dan na ko: «i kan ye ko menilu
ma, woilu ri ke waati juman? Toomasere su
juman de ri a yiraka ko i nato, a ni ko waati
laban wo ra se?»

⁴ Isa ka ii jabi: «Ai ye ai janto ai jere ro sa
moo si kana ai lafli,

⁵ baa moo siyaman di na n to ro, ka a fo
ko: «Nde le ye Nenematomnin di.» Ii ri moo
siyaman nafili wo ro.

⁶ A ri kele ko men yoro do ro, wala ko kele
wulito le yoro do ro, koni ai kana silan. Fo
ko woilu ye ke. Koni wo tena ke waati laban
di fo.

⁷ Siya ri wuli siya gberɛ kanma. Mansaya
do ri wuli dogberɛ kanma. Konko ba ni
duukolo yereyere ri ke yoro doilu ro.

⁸ Ko woilu be ye toɔya damira le ri,
ikomɩn tinkonɩdimin fo men ye muso
moyitola mirala.

⁹ «Mooilu ri ai don mooilu bolo, sa woilu ri
ai to ro, ka ai faa. Ai ri gboya dunuɔa mooilu
be ye n to koson.

¹⁰ Moo siyaman di n na sila bila, ka i jɔɔn
don mooilu bolo, ka gboya i jɔɔn ye.

¹¹ Wuya nabi siyaman di wuli, ka moo
siyaman nafili.

¹² Kojuuke ri wara kojuuya. Wo le koson,
moo siyaman di a mooɔooilu kanin boloka
kosebe.

¹³ Koni moo men wa a muɔun fo toɔya
waati wa ban, wo tii ri kisi.

¹⁴ Kibaro juma men ye Harijeene
Mansaya ko fo la, wo ri kawandi dunuɔa
yoro be ro, sa siyailu be ri a sereya men.
Wo ko ro, dunuɔa laban di se.

¹⁵ «Ai wa Fen Haramunnin yen lonin
yoro seninman do men ye halaki kela, Nabi
Daniyelɩ ka men na ko fo, (Moo men ye jin
karanna, wo ri a koro lon.)*

¹⁶ Ni waati wo sera, moo menilu ye Jude
mara ro, woilu ye ii bori ka wa koyinkeilu
kan.

¹⁷ Ni waati wo ka moo men teren bon kun
bilinin kan, wo tii kana jii fenilu ta kanma
bon kondɔ.

¹⁸ Wo wa moo men teren sene ro, wo tii
kana a kose a wara ko a ye a la durukiba tala.

¹⁹ Waati wo la, muso konomailu ri to ro
kosebe, a ni muso menilu ye sinmin den tiilu
ri.

²⁰ Ai ye Alla tara, sa ai la bori ko wo kana
ke mene tuma ro, wala joro lon,

²¹ baa wo tuma toɔya ri gbeleya kojuuya.
Wo jooon ma ke fo fo kebi dunuɔa danda waati
men na fo ka na se bi ma. Adon toɔya wo
jooon tena kela butun habadan.

²² Ni wo waati tun ma rasudunya, moo si ti
kisi wo ro, koni a la moo suwandiniilu la ko
koson a ri a rasudunya.

²³ Wo tuma, ni moo do ka a fo ko «A ragbe!
Nenematomnin ye yan,» wala «A ye ye,» ai
kana la a la,

²⁴ baa wuya nabiilu ri wuli, a ni menilu
ka a fo ko iile ye Nenematomnin di. Ii ri
toomasere bailu ni kabannakoilu ke ka Alla
la moo suwandiniilu lafli, ni wo ri se kela.

²⁵ N da wo be fo ai ye sani ii ye ke.

²⁶ «Wo ro, ni mooilu ka a fo ai ye ko: «A
ragbe! A ye wula kondɔ,» ai kana wa ye. Ni ii
ka a fo ko: «A ragbe! A doonni sutura yoro do
ro yan,» ai kana la wo la,

²⁷ baa sanferen ye bola telebo ro ka san
melenmelen fo telebe ro ja men ma, Moo
Dence natola ri ke wo ja.

²⁸ Sobo su wa ke yoro men do, duwailu ri ii
laden yoro wo ro.

Moo Dence na ko

²⁹ «Toɔya tuma wa ban, tele ri fin i koro.
Karo te kene bo butun. Loloilu ri bebe ka
bo sankolo ro. Sankolo kondɔ fankatiilu ri
juujuu ka bo ii no ro.

³⁰ Wo tuma, moo Dence la toomasere ri bo
gbe ro sankolo ro. Duukolo kan siyailu be ri
jusumakasa. Ii ri Moo Dence natola yen duru
kan ka bo sankolo ro sebaya ni no ro ba ro.

³¹ Moo Dence ri a la melekaillu kelaya buru
fe kan ba la. Ii ri wa telebe ni telebo ro, a
ni tele kankan bolomaran ni tele kankan
bolokinin do, ka a la moo suwandiniilu
laden. Ka bo sankolo kun do la fo ka wa se
a kun do la, a la melekaillu ri woilu laden.

Toroju kuma korolama

³² «Ai ye famunyali soron ka fara toroju
kuma korolama la. Ai wa a bolonilu yen
naronna ka fira kurailu labo, ai ri a lon ko
sanci kun na waati ra se.

³³ Wo ja kelen ma, ni ai ka ko woilu be
yen tuma men na, ai ri a lon ko wo waati ra
sudunya, fodiya a ra se.

³⁴ N di tɔja fo ai ye: sani bi mooilu ye ban
sala, ko woilu be ri ban kela.

* 24:15 A ragbe Daniyelɩ suran 9 kuma diya 27 ni suran 11 kuma diya 31 ni suran 12 kuma diya 11 kondɔ.

35 Lon do rɔ, sankolo ni duukolo ri ban ka tunun fewu, kɔni n na kumailu te tamin habadan!

Mɔɔ si ma dunuɗa laban waati lɔn

36 «Ko woilu ri ke lon men na, a ni waati men na, mɔɔ si ma wo lɔn. Meleka menilu ye sankolo rɔ, woilu fanan ma a lɔn. Hali Dence jere ma a lɔn, fɔɔ Fa kelen pe.

37 Ko menilu kera Nuhan tele rɔ, Mɔɔ Dence ri na ka ko woilu keni teren.

38 Nuhan tele rɔ, sancɔ ba tun ma na tuma men fɔlɔ, mɔɔilu tere ye dɔɔnnin ni minnin kela. Ii tere ye muso furula, ka ii denmuso di ceeilu ma furu la, haan Nuhan donda kulunba kɔndɔ lon men dɔ.

39 Ii ma sobi foyi ma, fɔɔ sancɔ ba nara ka ii beɛ halaki. Mɔɔ Dence na lon fanan di ke wo na.

40 Wo lon, cee fila ri teren sene rɔ, kelen di ta ka kelen to ye.

41 Muso fila ri teren suman si diya, ii ye sumankise sila. Kelen di ta ka kelen to ye.

42 Wo rɔ, ai ye to ai na, baa ai ma a lɔn ai la Maari ri na lon men.

43 Ai ye ko jin famun: ni lutii tun ye a kalama ko son di na a wara waati men, a tun di to a na. Wo rɔ, a tun ti sɔn son ye don a la bon na.

44 Wo le kosɔn, ai fanan dabenni ye to, baa Mɔɔ Dence ri na waati do rɔ, ai hankili te waati men na.

45 «Jɔn juman ye jatela mɔɔ seɓe ri, wala mɔɔ famunyani? Jontii ri baara karifa jɔn wo la ko a ye dɔɔnnin di jɔn tɔilu ma a waati la.

46 Ni jontii nara ka jɔn wo teren baara kan, jɔn wo ri ke barakaden de ri.

47 N di tun fɔ ai ye: jontii ri jɔn wo ke a bolofenilu beɛ kunnasiila ri.

48 Kɔni ni jɔn wo kera jɔn juu ri, tumadɔ a ri a miri ko: «N jontii ra men, a ti nala jona.»

49 Wo rɔ, tumadɔ a ri wuli a baaraden jɔɔn tɔilu gbasila, ka dɔɔnnin ke ka dɔlɔ min mɔɔilu fe, menilu na lamininni.

50 Kɔni jɔn wo jontii ri na lon do rɔ, jɔn hankili te lon men kɔ, a hankili te waati men na.

51 A wa na, a ri jahadi la jɔn kan kojuuya, ka a bila jere mayuwailu tema, kasi ni a jin macin ye yorɔ men dɔ.»

25

Sunkurun tan kuma korɔlama

1 «Wo lon, Harijeene Mansaya ri ke ikomin sunkurun tan na ko men ka ii la fitinnailu ta ka wa korɔce kumben diya.

2 Ii rɔ mɔɔ loolu tere ye hankilitanilu ri. A tɔ loolu tere ye mɔɔ famunyaniilu ri.

3 Sunkurun hankilitanilu ka ii la fitinna ta, kɔni ii ma fitinna olibiye tulu ta ii bolo.

4 Kɔni sunkurun hankilimailu ka ii la fitinnailu ta, a ni ii la olibiye tulu baraninilu.

5 Korɔce menda a ma na. Sunɔɔ ka sunkurun tan beɛ mira, ii beɛ sunɔɔra.

6 Duu talama, wɔyɔ kan do bɔra ko: «Korɔce ra na, ai ye bɔ ka wa a kumben!»

7 Sunkurun tan beɛ wulira ka ii la fitinnailu raben.

8 Sunkurun hankilitanilu ka a fɔ sunkurun famunyaniilu ye ko: «Ai ye an sɔ ai la tulu do la, baa an na fitinnailu satɔ le.»

9 Kɔni sunkurun famunyaniilu ka ii jabi: «Wo te ben, baa an na tulu ti se an beɛ bɔla. Ai ye wa julailu wara ka do san ai jere ye.»

10 Awa, ka sunkurun hankilitanilu wani to tulu san diya, korɔce nara. Sunkurun menilu rabenni, woilu ni korɔce wara don korɔmalɔ tolon dɔ. Mɔɔilu ka da tun.

11 Kɔ fe, sunkurun tɔilu nara ka bɔ tulu san diya. Ii ka ii kan nabɔ ko: «Maari, maari, i ye da laka an ye!»

12 Kɔni a ka ii jabi: «N di tun fɔ ai ye: n ma ai lɔn.»

13 «Wo le rɔ, ai ye to ai na, baa Maari ri na lon men, a ni waati men, ai ma wo si lɔn.

Jɔn sawa kuma korɔlama

14 «A ri ke ikomin cee do la ko. Cee wo watɔla taama rɔ, a ka a la jɔnilu kili ka a la bolofenilu karifa ii la.

15 A ka wodi gbanan saninnama waa loolu di do ma, ka waa fila di dogbere ma, ka waa kelen di a sawana ma. A ka jate wo di ii ma ka a ben ii se ko ma. A banni wo la, a wulira kelen di ka wa taama rɔ.

16 Jɔn men ka gbanan saninnama waa loolu sɔɔn, ale wulira julaya kela wodi wo rɔ i korɔ. A ka gbanan saninnama waa loolu gberɛ sɔɔn tɔnɔ ri.

17 Men ka waa fila sɔɔn, ale fanan ka a ta ke na kelen wo ma, ka gbanan saninnama waa fila gberɛ sɔɔn tɔnɔ ri.

18 Kɔni men ka waa kelen sɔɔn, wo wara denka sen ka a la kuntii la wodi don ye ka a latunun.

19 «Nba, jɔnilu la kuntii ka waati jan ke a ma na. Wo kɔ rɔ, a nara ka bɔ taama rɔ. A ka jɔnilu kili ko ka wodi ko jaba.

20 Jɔn men ka wodi gbanan saninnama waa loolu sɔɔn, wo nara waa loolu gberɛ ri ka a la a ta wodi kan. A ka a fɔ ko: «N na kuntii, i ka wodi gbanan saninnama waa loolu le karifa n na. I na lɔ. N da wodi gbanan saninnama waa loolu tɔnɔ sɔɔn wo la.»

21 A la kuntii ka a fɔ ko: «Wo ra ben. Jɔn juma le i ri, a ni landana mɔɔ. Fen fitini le dira i ma, kɔni i ka wo mira korɔjuma. Sisen n di fen siyaman karifa i la. Na, i ni i la kuntii ye sewa kelen di.»

22 Jɔn mɛn ka wodi gbanan saninnama waa fila sɔrɔn, wo nara ka a fɔ kuntii ye ko: ‘N na kuntii, i ka wodi gbanan saninnama waa fila le karifa n na. I ja lo. N da wodi gbanan saninnama waa fila tɔnɔ sɔrɔn wo la.’

23 A la kuntii ka a fɔ ko: ‘Wo ra bɛn. Jɔn juma le i ri, a ni landajana mɔɔ. Fen fitini le dira i ma, kɔni i ka wo mira kojuma. Sisen n di fen siyaman karifa i la. Na, i ni i la kuntii ye sewa kelen di.’

24 Jɔn mɛn ka wodi gbanan saninnama waa kelen sɔrɔn, wo nara ka a fɔ kuntii ye ko: ‘N na kuntii, n tun ka a lon ko i la ko gbɛleman. I ri suman ka i ma mɛn sɛnɛ. I ma si foyi yɔrɔ mɛn i ri ye suman ka.’

25 Wo le kosɔn, n silanda. N wara denka sen ka i la wodi don ye ka a latunun. I ja lo. N da i la wodi lase i ma.’

26 A la kuntii ka a fɔ ko: ‘Jɔn juu le i ri, a ni sala. I tun ka a lon ko n di suman ka, n ma mɛn sɛnɛ. Ko n ma si foyi yɔrɔ mɛn, n di ye suman ta.’

27 Wo rɔ, i tun ka kan ka n na wodi bila wodi lamarabon na, tɔnɔ ye sɔrɔnna yɔrɔ mɛn. Ni i tun ka a kɛ ten, n tun di na ka n na wodi ni a tɔnɔ sɔrɔn ye.

28 Wo le rɔ, wodi gbanan saninnama waa kelen mɛn ye a bolo, ai ye wo mira ka a di jɔn fɔlɔman ma, wodi gbanan saninnama waa tan ye mɛn bolo,

29 baa fen ye mɛn bolo, do fanan di la wo tii ta kan ka a siyaya. Kɔni fen tɛ mɛn bolo, hali fitini mɛn ye wo bolo, wo ri ta a bolo.

30 Ai ye jɔn jatontan jin nafili dibi rɔ kɔkan, kasi ni a jin macin ye yɔrɔ mɛn dɔ.’

Dunujana laban kiti

31 ‘Mɔɔ Dence wa na a la gbiliya rɔ lon mɛn, a la mɛlekailu bɛɛ ri na a malo. A ri a sii a la mansaya siifen gbiliyani rɔ.’

32 Dunujana siyailu bɛɛ ri ii laden a jakɔrɔ. A ri ii fara ka ii bɔ i jɔɔn dɔ, ikomin saagbɛngbɛnna ye saailu ni baailu farala ja mɛn ma ka ii bɔ i jɔɔn dɔ.

33 A ri saailu bila a bolokinin fɛ, ka baailu bila a bolomaran fɛ.

34 Wo kɔ rɔ, mansa ri a fɔ bolokinin-matailu ye ko: ‘Na, aile mɛn kunnadiyani n Fa bolo; ai ye na mansaya sɔrɔn mɛn dabɛnni a ye kebi dunujana dan waati,

35 baa ai ka n kɔnkɔtɔ yen tuma mɛn na, ai ka n sɔ dɔɔnnin dɔ. Ai ka n jilɔtɔ yen tuma mɛn na, ai ka n sɔ ji rɔ. N tɛrɛ ye londanya rɔ tuma mɛn na, ai ka n jiya.

36 Ai ka n farimakolon yen tuma mɛn na, ai ka n sɔ feriyabɔ rɔ. N jankarɔtɔ tɛrɛ tuma mɛn na, ai ka ai janto n dɔ. N tɛrɛ ye kaso la tuma mɛn na, ai wara bɔ n fɛ.’

37 Mɔɔ telenni woilu ri a fɔ a ye ko: ‘Maari, an ka i kɔnkɔtɔ yen lon juman de ka i sɔ

dɔɔnnin dɔ? An ka i jilɔtɔ yen lon juman ka i sɔ ji rɔ?’

38 An ka i yen londanya rɔ lon juman ka i lajiya? Ni wo tɛ, an ka i farimakolon yen lon juman ka i sɔ feriyabɔ rɔ?’

39 An ka i jankarɔtɔ yen lon juman ka wa bɔ i ma? Ni wo tɛ, an ka a mɛn lon juman ko i ye kaso la ka wa bɔ i ma?’

40 Mansa ri ii jabi: ‘N di tujna fɔ ai ye: ni ai ka kojuma kɛ n badenna do ye mɛn dɔɔman ii bɛɛ tɛma, ai ka wo kɛ n jɛrɛ le ye.’

41 ‘Wo kɔ rɔ, mansa ri a fɔ bolomaran-natailu ye ko: ‘Ai dankadenilu, ai ye bɔ n jakɔrɔ ka wa ta sabali rɔ, mɛn dabɛnni lbulusa ni a la mɛlekailu ye,

42 baa ai ka n kɔnkɔtɔ yen tuma mɛn na, ai ma n sɔ dɔɔnnin dɔ. Ai ka n jilɔtɔ yen tuma mɛn na, ai ma n sɔ ji rɔ.’

43 N tɛrɛ ye londanya rɔ, kɔni ai ma n jiya. Ai ka n farimakolon yen, kɔni ai ma n sɔ feriyabɔ rɔ. N jankarɔtɔ le tɛrɛ, kɔni ai ma wa bɔ n fɛ. N tɛrɛ ye kaso la, kɔni ai ma wa bɔ n fɛ.’

44 Mɔɔ woilu fanan di a fɔ a ye ko: ‘Maari, an ka i kɔnkɔtɔ yen lon juman, wala ka i jilɔtɔ yen, wala ka i yen londanya rɔ, wala ka i farimakolon yen, wala ka i jankarɔtɔ yen, wala ka i bilani yen kaso la, ni an ma i demen?’

45 Mansa ri ii jabi: ‘N di tujna fɔ ai ye. Ai ka ai ban kojuma kɛla mɔɔ jinilu dɔɔmamɔɔ do ye mɛn kɛ, ai ka ii ban kojuma kɛla nde jɛrɛ le ye wo ri.’

46 Nba, mɔɔ woilu ri wa tɔrɔ banbali yɔrɔ rɔ. Kɔni mɔɔ telenniilu ri wa to jɛnemaya banbali rɔ.’

26

Janfa donda Isa ma

1 Isa banda kuma wo bɛɛ fɔla tuma mɛn na, a ka a fɔ a la karandenilu ye ko:

2 ‘Ai ka a lon ko a ra to tele fila ma, Taminkunna Sali ri kɛ. Ni wo lon sera, Mɔɔ Dence ri mira ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa.’

3 Wo tuma, sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya la mɔɔbakɔrɔilu wara laden diya sarakalase la kuntiiba la bon na. Wo tɔɔ ko Kayifasi.

4 Ii ka i jɔɔn yen ka Isa mira ja jinin kewuya rɔ a faa ko rɔ.

5 Kɔni ii ka a fɔ ko: ‘an kana a mira sali waati la. Ko ni wo tɛ, mɔɔilu ri wuli ka murunti.’

Muso do ka tulu sumaduman kɛ Isa kun dɔ

6 Awa, Isa wara cɛɛ do wara Betani sɔ kɔndɔ, cɛɛ mɛn tɔɔ ko Simɔn Kunatɔ.

7 Ka Isa siini to dɔɔnnin diya, muso do wulira ka na daa alabasitari ri, mɛn fani

latikolɔn tulu dagbɛlɛn na. Muso wo ka latikolɔn tulu wo burundun Isa kun ma.

⁸ Karandenilu ka wo yen tuma mɛn na, ii mɔnɛra ka a fɔ ko: «Tɔjanni jɔn kun ye nfen di?»

⁹ Tulu jɔn tun di se feerela wodi ba la, ka wodi wo kɛ fantanilu dɛmɛnfɛn di.»

¹⁰ Kɔni Isa ka wo mɛn ka a fɔ ii ye ko: «Nfenna ai ye muso tɔrɔla? A ra kɔjuma kɛ n ye,

¹¹ baa fantanilu ye ai fɛ waati bɛɛ. Kɔni n tɛna tola ai fɛ yan haan waati bɛɛ de.

¹² Muso jɔn ka latikolɔn tulu burundun n fari kan ka a rabɛn n su don kanma.

¹³ N di tɔjɔna fɔ ai ye: kibaro juma jɔn wa lase mɔɔilu ma yɔrɔ yɔrɔ dunɔjɔna rɔ yan, muso ka mɛn kɛ jɔn, wo fanan di fɔ ye, sa mɔɔilu hankili ri to ale rɔ.»

Yahudasi ka Isa don a juuilu bolo

¹⁴ Wo kɔ rɔ, Isa la karanden mɛn tɔɔ ko Judasi Sikariyɔti, wo wara sarakalase la kuntiilu tɛrɛn ye. Yahudasi tɛrɛ ye Isa la karanden tan ni fila do le ri.

¹⁵ Yahudasi ka a fɔ sarakalase la kuntiilu ye ko: «Ni n ka Isa don ai bolo, ai ri nfen di n ma?» Ii ka wodigbɛ gbanan bisaya di a ma.

¹⁶ Ka bɔ lon wo ma, Yahudasi ka fɛrɛ jɔnin ka Isa don ii bolo.

Isa ni a la karandenilu ka Taminkunna Sali kɛ

¹⁷ Nba, Buru Fununbali Sali lon fɔlɔ rɔ, Isa la karandenilu ka ii madon a la ka a maɔininka ko: «I ye a fɛ an ye Taminkunna Sali dɔɔnnin dabɛn i ye mi?»

¹⁸ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye wa fakarisa tɛrɛn so kɔndɔ. Ai ye a fɔ a ye ko: «Karanmɔɔ ka a fɔ ko: «N na waati ra sudunya. Ko n ni n na karandenilu ri Taminkunna Sali kɛ i wara.»»

¹⁹ Isa ka mɛn fɔ, karandenilu ka a kɛ ten. Ii wara Taminkunna Sali dɔɔnnin dabɛn ye.

²⁰ Fitiri waati, a ni a la karanden tan ni fila ka ii sii dɔɔnnin diya.

Isa ka Yahudasi la janfa ko fɔ

²¹ Ka ii siini to dɔɔnnin na, Isa ka a fɔ ii ye ko: «N di tɔjɔna fɔ ai ye: ai rɔ kelen di n don mɔɔ juuilu bolo.»

²² Karandenilu niilafinda kɔsɛbɛ kuma wo kɔsɔn. Ii bɛɛ ka a fɔ a ye kelen kelen ko: «Maari, nde le wo ri wa?»

²³ Isa ka a fɔ ko: «N ni mɔɔ mɛn da an bolo bila fɛ kelen de kɔndɔ, wo le n janfala.

²⁴ Mɔɔ Dɛncɛ ri faa ikomin a sɛbɛni a la ko rɔ jɔna mɛn ma. Kɔni mɔɔ mɛn di a don mɔɔ juuilu bolo, gbalo ye wo tii ye. Hali ni wo tii sɔrɔnbali tun tora, wo tun ka fisa a ma paaɔn.»

²⁵ Judasi mɛn ketɔ Isa donna mɔɔ juuilu bolo, wo ka a fɔ Isa ye ko: «Karanmɔɔ, nde le wo ri wa?» Isa ka a jabi: «I jɛrɛ le kan ten.»

Maari la dɔɔnnin

²⁶ Nba, ka ii to dɔɔnnin na Isa ka buru ta ka baraka bila Alla ye. A ka buru rakadikadi, ka a di ii ma ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye jɔn mira ka a dɔɔn. N fari le jɔn di.»

²⁷ Wo kɔ rɔ, a ka minninfɛn ta, rɛsɛnji ye a kɔndɔ. A ka baraka bila Alla ye, ka ban ka minninfɛn di ii ma. A ka a fɔ ko: «Ai bɛɛ ye do min a rɔ.

²⁸ N jeli le jɔn di, mɛn ye teriya sidila an tɛma. A bɔnni mɔɔ siyaman de ye sa ii la kɔjuuilu ri makoto.

²⁹ N di a fɔ ai ye ko n tɛna rɛsɛnji minna butun fewu, fɔɔ n ni ai wa a kura min n Fa la mansaya rɔ lon mɛn na.»

Piyeri ri a fɔ ko a ma Isa lon

³⁰ Awa, ii ka kalamana bɔ Alla ye, ka ban ka wa Olibiye Koyinkɛ kan.

³¹ Ii seni ye, Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai bɛɛ ri ai ban n dɔ, baa a sɛbɛni ko:

«N di saagbɛngbɛnna gbasi ka a faa, saa kuru ri jɛnsɛn.»*

³² «Kɔni ni n wulira ka bɔ saya rɔ, n di wa ai makɔnɔ Kalile mara rɔ.»

³³ Piyeri ka a fɔ Isa ye ko: «Hali ni tɔilu bɛɛ ka i bila ka ii bori, n kɔnin tɛna i bilala habadan.»

³⁴ Isa ka a jabi: «N di tɔjɔna fɔ i ye: bi su jɔn dɔ jɛrɛ, sani dondon ye kasi, i ri a fɔ mɔɔilu ye haan siɔna sawa ko i ma n lon.»

³⁵ Kɔni Piyeri ka a fɔ a ye ko: «N tɛ a fɔ habadan ko n ma i lon, hali ni mɔɔilu wulira ile ni nde faala kelen di.» Karanden tɔilu bɛɛ fanan ka a fɔ ten.

Isa ka Alla tara Ketisemane

³⁶ Nba, Isa ni a la karandenilu sera yɔrɔ do rɔ, mɛn tɔɔ ko Ketisemane. Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye ai sii yan ka n makɔnɔ. N wato jɛfɛ dɔɔni Alla matara diya.»

³⁷ A ka Piyeri ni Sebede dɛncɛ fila kili ko ii ye wa a malɔ. Isa niilafinda, a jusu tɔrɔra kɔsɛbɛ.

³⁸ A ka a fɔ ii ye ko: «Jusukasi ra wara n ma. A ye ikomin n satɔ le. Ai ye mɛn yan ka ai to jana n fɛ.»

³⁹ A wara jɛfɛ dɔɔni, ka a be duu ma ka a ja birin. A ka Alla tara ko: «N Fa, ni a ri se bɛnna, i ye nii jɔkankata minninfɛn jɔn mataa n na, kɔni n jɛrɛ sawo kana kɛ fɔɔ i sawo.»

⁴⁰ Wo kɔ rɔ, Isa ka a kɔsɛ ka wa karanden sawa tɛrɛn. Ii ye sunɔɔ rɔ. A ka a fɔ Piyeri ye ko: «A se tɛ ai ye ka to ai jana n fɛ hali waati kelen wa?»

* 26:31 Sakari suran 13 kuma diya 7

41 Ai ye to ai jana ka Alla tara, sa ai kana manɛn ka bila kojuu rɔ. Sika tɛ a rɔ, solɔmɛ benna a ma kɔni fanka tɛ faribanku la.»

42 Isa bɔra ii fɛ a siɲa filana rɔ ka wa Alla matara ikɔ tuun. A ka a fɔ ko: «N Fa, ni a ti se benna i ye nii ɲakankata minninfen ɲin mataa n na ko fɔɔ a ye n sɔrɔn, wo rɔ i sawo ye kɛ.»

43 A kɔsɛ mɛn keni karandenilu ma, a ka ii tɛrɛn sunɔɔ rɔ ikɔ tuun, baa sunɔɔ ba tɛrɛ ye ii ɲa rɔ.

44 Wo rɔ, a bɔra ii fɛ ka wa ɲɛfɛ ikɔ tuun, ka Alla tara a siɲa sawana rɔ. A tun ka mɛn fɔ kɔrɔman, a ka wo fɔ ikɔ tuun.

45 A ka a kɔsɛ ka na karandenilu tɛrɛn ikɔ tuun, ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ye sunɔɔ rɔ fɔlɔ ka ai ɲɔɲɔ wa? Ai ɲa lɔ, waati ra se. Sisen, Mɔɔ Dɛncɛ kɛtɔ donna kojuukɛlailu bolo.

46 Ai ye ai wuli, an ye wa. Mɛn di n don mɔɔ juuilu bolo, wo ra na.»

Mɔɔilu nara Isa mira diya

47 Nba, ka Isa to kumala, Judasi sera ye, wo mɛn ye Isa la karanden tan ni fila do ri. A ni jama ba nara. Fanmuruilu ni gbelekeilu ye ii bolo. Ii kelayani sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya la mɔɔbakɔrɔilu le bolo.

48 Mɛn kɛtɔ Isa donna ii bolo, a tun ka tɔmasere yiraka ii la. A ka a fɔ ko: «N wa n ton mɛn kan ka a sunbu, wo le. Ai ye a mira.»

49 Awa, Yahudasi ka a madon Isa la i kɔrɔ ka a fɔ a yɛ ko: «Karanmɔɔ, i ni su!» A ka a ton a kan ka a sunbu.

50 Isa ka a jabi: «N duɲɔɔ, i nani mɛn kɛ kanma, i ye wo kɛ.» Wo tuma, ii ka ii kɛ Isa kan, ka a mira.

51 Isa la karanden do ka a la fanmuru bɔ a laa rɔ ka sarakalase la kuntiiba la ɲɔncɛ gbasi, ka a tolo kelen tɛrɛ a la.

52 Isa ka a fɔ karanden wo yɛ ko: «I la fanmuru don a laa rɔ! Mɔɔ mɛn wa fanmuru mira kɛlɛkɛ kanma, wo tii fanan di faa fanmuru la.

53 I ma a lɔn wa ko n di se n Fa tarala ko a ye n dɛmɛn? Ni n ka a tara ten, a ri meleka kuru tan ni fila lana n dɛmɛn kanma sisen.

54 Kɔni ni n ka n Fa tara ten, mɛn sebɛni Alla la kitabu kɔndɔ, wo ri se kanbalila di? Baa a sebɛni ko ko ɲinilu ka kan ka kɛ ten.»

55 Wo tuma, Isa ka a fɔ jama yɛ ko: «Ai nani n mira diya gbelekeilu ni fanmuruilu ri ikomin mɔɔilu ye bɔla bɛnkanninna kanma ɲa mɛn ma. N siini tɛrɛ mɔɔilu karanna lon lon Allabatobonba ɲin kɔndɔ. Ai ma n mira ye.

56 Kɔni nabiilu ka mɛnilu sebɛ Alla la kitabu kɔndɔ, sa woilu ye kanbali: wo le ka a kɛ, ko ɲinilu bɛɛ keni ten.»

Isa la karandenilu bɛɛ ka a to ye ka ii bori ka wa.

Ii wara Isa ri kititɛɛ diya

57 Awa, Isa mirabailu wara a ri sarakalase la kuntiiba Kayifasi wara. Sariya karanmɔɔilu ni mɔɔbakɔrɔilu ladɛnnin tɛrɛ ye.

58 Ii watɔla Isa ri ye, Piyeri bilani tɛrɛ ii ko. Kɔni a tora yɔrɔ ɲan. A wara ten fɔɔ ka na se sarakalase la kuntiiba la lu kɔndɔ. A donda ye, ka wa a sii sarakalase la kuntiiba la bon kandaninnailu fɛ, ka a ragbɛ ko ɲin di laban ɲa mɛn ma.

59 Sarakalase la kuntiilu ni Yahudiya la kititɛɛla dekuru mɔɔilu bɛɛ tɛrɛ ye wuya kuma do ɲininna Isa kanma, mɛn di se ka kɛ a faa sababu ri.

60 Mɔɔ siyaman nara ka wuya fɔ ka kɛ serejuuilu ri. Wo bɛɛ ni a ta, ladɛn mɔɔilu ma jalaki yɔrɔ sɔrɔn Isa kanma. A laban, mɔɔ fila nara ka a fɔ ko:

61 «Cɛɛ ɲin ka a fɔ ko a ri se ka Allabatobonba tɛ, ka ban ka a lɔ ikɔ tele sawa kɔrɔ.»

62 Wo rɔ, sarakalase la kuntiiba wulira jama tema ka Isa ɲajininka ko: «Mɔɔ ɲinilu ye kuma mɛnilu fɔla i ma, i tɛ woilu jabila wa?»

63 Kɔni Isa ka a makun. Sarakalase la kuntiiba ka a fɔ a yɛ ko: «N ye i jamarila Alla ɲenema tɔɔ rɔ ko i ye tuɲa fɔ an ye. Ile le ye ɲenematɔmɔnin di wa, Alla Dɛncɛ kɔnin?»

64 Isa ka a jabi: «I jɛrɛ le kan ten. Kɔni n di a fɔ ai ye ko ai ri Mɔɔ Dɛncɛ siini yen Sebɛɛtii Alla bolokinin fɛ. Wo kɔ rɔ, ai ri a natɔla yen duruilu tema ka bɔ sankolo rɔ.»

65 Wo rɔ, sarakalase la kuntiiba ka a jɛrɛ la durukiba mira ka a rafara. A ka a fɔ ko: «A ra Alla tanama ko kɛ. An mako tɛ mɔɔilu la sereya la butun. Ai jɛrɛ ka a la Alla tanama kumailu mɛn.

66 An ye nfen kɛ wo rɔ?» Ii bɛɛ ka a fɔ ko Isa ni saya ka kan.

67 Mɔɔ doilu wulira ii daji tula a ɲa rɔ, ka a gbasi ii bolokudu la, ka a tolo gbasi.

68 Ii ka a fɔ ko: «Ile, ɲenematɔmɔnin, i ye kelaya kuma fɔ an ye. Mɛn ka i gbasi, wo tɔɔ fɔ an ye!»

Piyeri ka a fɔ ko a ma Isa lɔn

69 Awa, wo tuma Piyeri siini tɛrɛ lu ma. Ka a to ye, ɲɔnmuso do ka a madon a la, ka a fɔ a yɛ ko: «Ile fanan tɛrɛ ye Kalileka Isa la dekuru rɔ.»

70 Kɔni Piyeri ma sɔn wo ma mɔɔilu ɲana. A ka muso jabi: «N ma i la kuma ɲayen.»

71 Piyeri bɔra ye ka wa lu da la. ɲɔnmuso gbɛrɛ ka a yen, ka a fɔ ye mɔɔilu yɛ ko: «Cɛɛ ɲin tɛrɛ ye Isa Nasarɛtika la dekuru rɔ.»

72 Piyeri ma a lɔ a la. A ka a kali ko: «N ma cɛɛ wo lɔn.»

73 A ma mɛn ba kɛ, mɔɔ mɛnilu lɔni tɛrɛ ye, woilu ka a fɔ Piyeri yɛ ko: «Sika tɛ a rɔ, i fanan ye mɔɔ woilu do le ri, baa i kumajɲa ye a yirakala ko i boni Kalile.»

74 Piyeri ka a fɔ ko: «N ye n kalila ko n ma cɛɛ wo lɔn. Ni n ka wuya fɔ, Alla ye ko latɔn n na.» Dondon kasira i kɔrɔ.

75 Isa tun ka mɛn fɔ, Piyeri hankili bilara wo rɔ, baa Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Sani dondon ye kasi bi, i ri a fɔ mɔɔilu ye sɔja sawa ko i ma n lɔn.» Wo rɔ, Piyeri bɔra ye ka wa kasi kojuuja.

27

Ii wara Isa ri Pilate wara

1 Kɛnɛ bɔ mɛn kɛni, sarakalase la kuntuilu ni Yahudiya la mɔɔbakɔɔilu bɛɛ ka ai jɔɔn yen ka Isa faa ja jinin.

2 Ii ka a sidi, ka wa a ri jamanatii Pilate wara.

Judasi ka a jɛɛ faa

3 Nba, Judasi mɛn ka Isa don mɔɔilu bolo, wo ka a yen tuma mɛn na ko ii ka kiti labe Isa kan ko a ye faa, a nimisara. Ii nɔ wodigbɛ gbanan bisawa mɛn dila a ma Isa janfa saraya ri, a ka wo lasɛ sarakalase la kuntuilu ni mɔɔbakɔɔilu ma.

4 A ka a fɔ ii yɛ ko: «N da kojuu kɛ, baa n ka mɔɔjalakibali don ai bolo, mɛn kɛtɔ faala.» Ii ka a fɔ ko: «Hɛn! An na ko tɛ wo rɔ. I kunko le wo ri fasayi!»

5 Judasi ka wodigbɛ gbanan woilu lafilɛ Allabatɔnba kɔndɔ ye, ka wa a jɛɛ dun julɔ la ka a jɛɛ faa.

6 Sarakalase la kuntuilu ka wodigbɛ gbananilu matɛɛ. Ii ka a fɔ ko: «An kana wodi jin bila kankira rɔ Allabatɔnba kɔndɔ. Wo dahani tɛ, baa wodi jin ye mɔɔ jeli sankɔ le ri.»

7 Ii ka jɔɔn yen ka bɛn kan kelen ma. Wo rɔ, ii ka wodi wo ta ka bankudaa ladanna do la sɛnɛ san ko ii ri a kɛ london kaburuso ri.

8 Wo le kosɔn, haan ka na se bi ma, mɔɔilu ye a fɔla sɛnɛ wo ma ko Mɔɔ Jeli Sɛnɛ.

9 Nabi Jeremiya ka mɛn fɔ fɔlɔfɔlɔ, wo dafara wo ja le ma. A ka a fɔ ko: «Ii ka wodigbɛ gbanan bisawa ta, Isirayɛlika doilu ka a fɔ ko a ni wodi jate mɛn kan.

10 Ii ka wo di bankudaa ladanna la sɛnɛ sankɔ kanma, ikomin Maari ka n jamari ja mɛn ma.»

Pilate ka Isa fɛsɛfɛsɛ

11 Wo tuma, mɔɔilu ka Isa lalɔ mara jamanatii jana. Kunnasiila ka a majininka ko: «Ile le Yahudiyailu la mansa ri wa?» Isa ka a fɔ ko: «I jɛɛ le kan ten.»

12 Sarakalase la kuntuilu ni mɔɔbakɔɔilu ka a jalaki, kɔni a ma foyi fɔ.

13 Pilate ka a fɔ a yɛ ko: «Ii ra sɔn siyaman la i la. I ma wo mɛn wa?»

14 Kɔni Isa ma sɔn ka jabili si di, hali kuma kelen. Wo ka Pilate kabannakoya kosɛbɛ.

Pilate ka a fɔ ko Isa ye faa

15 Nba, jamanatii darini kasoden kelen bilala Taminkunna Sali waati san san, jama ye a fɛ a ye mɛn bila.

16 Nba, wo ka cɛɛ do tɛrɛn kaso la ye, mɛn tɔɔ ko Barabasi. Wo tɔɔjuu tun da bɔ kosɛbɛ.

17 Wo rɔ, jama ka ii laden Pilate wara tuma mɛn na, a ka ii majininka ko: «Nba, ai ye a fɛ n ye mɔɔ juman de bila ai ye? Barabasi wa, wala Isa, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Nenematɔmɔnin?»

18 Baa Pilate ka a lɔn ko keleya le ka a kɛ ii ka Isa don ale bolo.

19 Ka Pilate siini to kititɛɛ diya rɔ, a muso ka kela lawa a ma ko: «I kana i sen bila mɔɔ telenni wo la ko rɔ, baa n da tɔrɔ sibo rɔ kosɛbɛ ale le kosɔn bi.»

20 Kɔni sarakalase la kuntuilu ni mɔɔbakɔɔilu ka jama kɔndasu ko ii ye Pilate madiya ko a ye Barabasi bila ka Isa faa.

21 Kunnasiila ka ii majininka ikɔ tuun ko: «Mɔɔ fila jin dɔ, ai ye a fɛ n ye mɔɔ juman bila ai ye?» Ii ka a fɔ ko: «I ye Barabasi bila.»

22 Pilate ka ii majininka ko: «Ai ye a fɛ n ye nfen kɛ Isa la wo rɔ, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Nenematɔmɔnin?» Ii bɛɛ ka a fɔ ko: «A ye gbɔngbɔn jiri kan ka a faa!»

23 Pilate ka a fɔ ko: «Nfenna? A ka kojuu juman de kɛ?» Kɔni ii ka do la ii la wɔyɔ kan kan ikɔ tuun ko: «A ye gbɔngbɔn jiri kan ka a faa!»

24 Pilate ka a yen tuma mɛn na ko a la kuma tɛ foyi jala, ko jama muruntitɔ le, a ka ji ta ka a bolo ko jama jana, ka a fɔ ii yɛ ko: «N sen ti cɛɛ jin jeli labɔn ko rɔ. A ko ye ai bolo.»

25 Mɔɔilu bɛɛ ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. A jeli kunko ye be ande ni an denilu ma.»

26 Wo rɔ, a ka Barabasi bila, ka ban ka mɔɔilu lɔ Isa gbasila gbijɛ la. Wo kɔ rɔ, a ka Isa don kɛlɛdenilu bolo ko ii ye wa a gbɔngbɔn jiri kan.

Kɛlɛdenilu ka Isa lafɛya

27 Kunnasiila la kɛlɛdenilu wara Isa ri mara kunnasiila la mansabolon kɔndɔ, ka kɛlɛden tɔilu bɛɛ kili ko ii ye na.

28 Ii ka a jɛɛ la faaninilu bɔ a kan na, ka durukiba wulenman kadi kadi bila a kan na.

29 Ii ka jiri bolon wɔninmailu mɔrɔmɔrɔ ii jɔɔn ma ka ii kɛ mansa fula munɔna ri, ka wo la a kun na, ka gbeleke do don a bolokinin dɔ. Wo kɛni, ii ka ii jɔnkin a kɔrɔ ka a lafɛya ko: «Yahudiyailu la mansa, an ye i fola.»

30 Ii ka ii daji tu a kan, ka gbeleke mira a bolo ka a gbasi a la a kun dɔ ko siyaman.

31 Ii banni a lafɛyala, ii ka durukiba wulenman kadi kadi bɔ a kan na, ka a jɛɛ la faaninilu bila a kan na. Wo kɔ rɔ, ii bɔra a ri ka wa a gbɔngbɔn diya.

Ii ka Isa gbɔngbɔn jiri kan

³² Nba, ii wataɓa, ii benda ceɛ do la, men tɔɔ ko Simɔn Sirenika. Keɓedenilu ka a diyagboya ka Isa la gbɔngbɔn jiri la a kan ma.

³³ Ii wara se yɔrɔ do rɔ, men tɔɔ ko Kɔlikota. Wo kɔrɔ le ko kunkolo yɔrɔ.

³⁴ Ii seni ye, ii ka resenji di Isa ma, fen kunaman jaaminni men na. A ka resenji wo nene tuma men na, a ma sɔn ka a min.

³⁵ Ii ka Isa gbɔngbɔn jiri kan tuma men na, ii ka mateɓili ke a la faaninilu ratala kanma ii tema.

³⁶ Ii banni wo beɛ la, ii ka ii sii ka ii janto Isa rɔ.

³⁷ Ii tun ka walan do bila gbɔngbɔn jiri ma Isa kun na. A gbɔngbɔn kun seɓeni walan wo kan ko: «Isa le jin, ni a ye Yahudiyailu la mansa ri.»

³⁸ Isa ni benkaninnailu fila gbɔngbɔnda jirilu kan waati kelen na. Benkaninna kelen gbɔngbɔnda jiri do kan a bolokinin fe, a tɔ kelen a bolomaran fe.

³⁹ Taminbatɔilu tere ye a nanila, ka ii kun donɔn a kanma.

⁴⁰ Ii ka a fo a ye ko: «Hen! I ma a fo ko i ri se Allabatobonba tela ka a lo ika tele sawa kɔrɔ wa? I ye i jere kisi. Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye jii ka bo jiri kan.»

⁴¹ Wo ja kelen ma, sarakalase la kuntailu ni sariya karanmaɓilu ni maɓbakɔrɔilu fanan tere ye a lafeyala. Ii ka a fo ko:

⁴² «A ka doilu kisi, kɔni a ti se a jere kisi la. Ni a ye Isirayelikailu la mansa ri, a ye jii ka bo jiri kan! Ni a ka wo le ke, an di lemeniya a ma.

⁴³ A lani Alla la. Nba, ni a la ko duman Alla ye, fo a ye a kisi sisen, baa a ka a fo ko: «N ye Alla Dence ri.»

⁴⁴ Benkaninna fila menilu gbɔngbɔnni jiri doilu kan a dafe, woilu fanan tere ye a naninna ten.

Isa sara

⁴⁵ Nba, tele tala seni, dibi donda jamana fan beɛ rɔ. A tora ten haan wura tele la.

⁴⁶ Wo tuma, Isa wɔyɔra kan ba la ko: «Eli, Eli, lama sabakatani?» Wo kɔrɔ le ko: «N Maari, n Maari. Nfenna i ra n bila?»

⁴⁷ Mɔɔ menilu lɔni tere ye, wo doilu ka wo men ka a fo ko: «Ceɛ jin ye Nabi Eli le kilila.»

⁴⁸ Ii tema kelen ka a bori ka wa fuu do ta i kɔrɔ, ka a sun resenji kumunni rɔ. A ka wo dun kala la ka a la Isa da la ko a ye a min.

⁴⁹ Kɔni tɔilu ka a fo ko: «A to ten. An ye a ragbe, ni Nabi Eli ri na ka a kisi.»

⁵⁰ Isa ka kule kan ba bo iko tuun, ka a nii di Alla ma ka sa.

⁵¹ Wo waati kelen, Allabatobonba tereɛ faanin farara fila ri ka bo san ma ka se duu ma. Duukolo yereyera, farakoloilu tera.

⁵² Kaburuilu dalakara, mɔɔ seniman menilu sani, wo siyaman su kununda.

⁵³ Ii bora ii la kaburuilu kɔndɔ. Isa wulini ko ka bo saya rɔ, ii donda Jerusalemu, ni a ye so seniman di. Mɔɔ siyaman ka ii yen.

⁵⁴ Rɔmu keɓeden kuntii ni keɓeden tɔ menilu ye ii jantola Isa rɔ, woilu ka duukolo yereyera yen, ka ko keni woilu fanan yen. Wo rɔ, ii silanda kosebe. Ii ka a fo ko: «Tujja le, Alla Dence le tere ceɛ jin di.»

⁵⁵ Muso siyaman tora yɔrɔ jan ka ko woilu ragbe. Woilu ni Isa le nani kelen di ka bo Kalile. Ii bilani tere a ko a demen kanma.

⁵⁶ Mariyamu Makidalaka tere ye muso woilu rɔ, a ni Yakuba ni Yusufu na Mariyamu, a ni Sebede muso.

Isa su don ko

⁵⁷ Nba, su kotɔ le tere. Ceɛ nanfulutii do nara, men tɔɔ ko Yusufu. A boɓni Arimate. Ale fanan tere ye Isa la karanden do le ri.

⁵⁸ A wara Pilate madiya ko a ye dijɛ Yusufu ye wa Isa su ta ka a don. Pilate dijɛra. A ka a la mɔɔilu jamari ko ii ye Isa su di Yusufu ma.

⁵⁹ Yusufu wara Isa su ta, ka a kasanke faaningbe seniman do la.

⁶⁰ A wara a don kaburu kura kɔndɔ, a tun ka mɔɔilu lɔ men senna farakolo rɔ a jere ye. Wo ko rɔ, a ka kabakurun ba makurukuru ka a la kaburu da la ka wa do tuun. A banni wo la, a bora ye ka wa.

⁶¹ Mariyamu Makidalaka ni a tɔɔma Mariyamu siini tere ka ii ja telen kaburu la.

⁶² Isa sara lon men, wo lon tere ye Nɔɔɔ lon jasii lon de ri. Wo duusa gbe, sarakalase la kuntailu ni Farisilu wulira ka wa Pilate teren ye.

⁶³ Ii ka a fo a ye ko: «Maari, an hankili ye a rɔ ko ka wuyafɔla wo to nii na, a ka a fo ko tele fila a sawana a ri wuli ka bo saya rɔ.

⁶⁴ I ye mɔɔilu lɔ kaburu kɔrɔsila fo tele sawa wa dafa, baa ni a la karandenilu wara a su ta ka a dokon, ka a fo mɔɔilu ye ko a ra wuli ka bo saya rɔ, wuya wo ri juuya ka tamin foɓmanta kan.»

⁶⁵ Pilate ka a fo ko: «Kɔnɔgbennailu ye ai bolo. Ai ye ii lawa ka kaburu kandan ii se ko beɛ la.»

⁶⁶ Wo rɔ, ii wara tɔɔmasere ke kabakurun kan, ka kɔnɔgbennailu lalɔ ko ii ye kaburu kɔrɔsi koɓuma.

28

Isa wulira

¹ Nɔɔɔ lon taminni ko, Lahadi lon sɔɔma da la jona, Mariyamu Makidalaka ni a tɔɔma Mariyamu wara kaburu ragbe diya.

² I kɔrɔ duukolo yereyera fanka la, baa Maari la meɓe do bora sankolo rɔ, ka na kabakurun bo kaburu da la, ka a sii kabakurun wo kan.

³ A ye melenmelenna ikomin sanferen. A la duruki gbeni pepe.

⁴ Mɔɔ menilu tere ye kaburu lakorasila, woilu silanda meleka ye kojuuya fo ka be duu ma ka ke ikomin mɔɔ saniilu.

⁵ Meleka ka a fo musoilu ye ko: «Ai kana silan. N ka a lon ko ai ye Isa le jininna, men gbangbonni tere jiri kan.

⁶ A te yan, baa a ra wuli ikomin a ka a fo ja men ma. A su lani tere yoro men do, ai ye na wo ragbe.

⁷ Wo ko ro, ai borimantɔ ye wa a fo a la karandenilu ye ko a ra wuli ka bo saya ro. Ko a watɔ ai makonla Kalile, ai ri a yen ye. A ragbe. N nani men fo kanma ai ye, wo le wo ri.»

⁸ Musoilu ka ii kaliya ka bo kaburu da la ka wa. Ii silanni, koni sewa ba tere ye ii la. Ii borimantɔ wara ka kibarɔ wo beɛ fo karandenilu ye.

⁹ Ii watɔla, Isa barara bola ii jefɛ ka ii laben. A ka a fo ko: «N ye ai fola.» Ii ka ii madon a la, ka a sen mira ka a bato.

¹⁰ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai kana silan. Ai ye wa a fo n badenmailu ye ko ii ye wa Kalile. Ko ii ri n yen ye.»

Kaburu la korasibailu ka dantɛli men ke

¹¹ Ka musoilu to sila kan ka wa, kaburu korasiba doilu wulira ka wa so kondɔ. Ko menilu keni, ii wara wo beɛ fo sarakalase la kuntiilu ye.

¹² Sarakalase la kuntiilu ni mɔɔbakoroilu wara i jon yen ka kuma wo ko ro. Ii ban men keni kumala, ii ka wodi siyaman di keledenilu ma,

¹³ ka a fo ii ye ko: «Ai ye a fo mɔɔilu ye ko: «Ka an to sunɔ ro su ro, Isa la karandenilu nara ka a su ta ka wa a ri.»

¹⁴ Ni ko jin fora mara kunnasila ye, an di kuma a ye, ka wo kunko bo ai ma.»

¹⁵ Keledenilu ka wodi mira. A fora ii ye ja men ma, ii wara wo ke. Wo ro, tariku wo ye fola Yahudiyailu tema hali bi.

Isa kumara karandenilu ye

¹⁶ Awa, karanden tan ni kelen wara Kalile. Isa ka koyinke men ko fo ii ye, ii wara ye.

¹⁷ Ii ka Isa yen ye tuma men na, ii ka a bato, koni doilu sikara.

¹⁸ Isa ka a madon ii la, ka a fo ii ye ko: «Se ra di n ma fen beɛ kan Harijeene ro, a ni duukolo kan.

¹⁹ Wo le ro, ai ye wa mɔɔilu ke n na karandenilu ri siyailu beɛ tema. Ai ye ii sun ji ro Fa Alla to ni Dence to ni Nii Seniman to ro.

²⁰ N ka jamarili fen fen di ai ma, ai ye ii karan woilu la, sa ii ri woilu labato. Ai ja lo! N ye ai dafɛ tuma beɛ, fo ka wa se dunɔja laban ma.»

Kitabu men sebɛni Nabi Luka bolo

Kitabu men sebɛni Nabi Luka bolo

¹ Ko ba doilu dafanin an tɛma yan. Wo bolo ma, mɔɔ siyaman da wuli ka wo kibaro mafene ka a seɓe damira.

² Menilu ka wo bɛɛ kɛni yen ii ja la ka sereya kɛbi a damira waati la, a ni menilu kelayani wo kibaro lasela, woilu ka a bɛɛ lase an ma. Ii ka a lase ja men ma, a seɓɛbailu ye a seɓela wo ja le ma.

³ N terice juma Teyofili, n fanan da ko wo bɛɛ fɛsefɛse kɛbi a damira waati. Wo le rɔ, n da a yen ko n ka kan ka a bɛɛ seɓe kojuma ka a lawa i ma,

⁴ kosa i ri a lɔn ko i karanni ko men na, wo ye tupa jɛɛ jɛɛ le ri.

*Meleka ka Yuhana *men ye mɔɔ sunna jiro sɔɔn ko fɔ*

⁵ Waati wo rɔ, Herodi tɛɛ ye Jude maratiyala. Wo tuma, sarakalasele do tɛɛ ye, men tɔɔ ko Sakariya. A tɛɛ ye Abiya la sarakalasele dekurule rɔ. A muso, Elisabeti, fanan tɛɛ sarakalasele kuntiiba Haruna bɔnsɔn de ri.

⁶ Sakariya ni a muso, ii fila tɛɛ ye mɔɔ telennin de ri Alla jɔkɔrɔ. Ii tɛɛ ye Maari Alla la sariyailu ni jamari bɛɛ bonyala.

⁷ Kɔni den tun tɛ ii bolo, baa Elisabeti tɛɛ ye densɔɔnbali le ri. Ii fila tun da kɔɔya.

⁸ Lon do rɔ, dakun sera Sakariya la sarakalasele dekurule ma ko ii ye wa sarakalasele diya Allabatobonba la.

⁹ Ka bɛn ii la namun ma, Sakariya suwandira ko a ye don Allabatobonba la ka wusulan janin yɔɔɔ seniman kɔndɔ.

¹⁰ Wusulan wa kɛ janinna waati men na, jama ba ye Alla matarala kɛɛ ma Allabatobonba kɔma.

¹¹ Wo tuma, Maari Alla la meleka nara i lenkɛɛmɛmaya Sakariya jɔkɔrɔ. Meleka wo ka i lɔ wusulan saraka janin diya bolokinin fɛ.

¹² Sakariya ka meleka yen tuma men na ka a magban. A silanda kojuyaya.

¹³ Kɔni meleka ka a fɔ a ye ko: «Sakariya, i kana silan. I ra men jinin matarali rɔ, Alla ra wo men. I muso Elisabeti ri dence sɔɔn i ye. I ye den tɔɔ la ko Yaya.

¹⁴ Den wo ri i diya koseɓe. A wa sɔɔn, mɔɔ siyaman di sewa baka wo,

¹⁵ baa den wo kɛtɔ mɔɔ ba le ri Maari jɔkɔrɔ. A tɛ resenji wala dɔlɔ su su min habadan. Kɛbi a na kɔnɔ ma ye a la Alla la Nii Seniman ye a fɛ.

¹⁶ A ri kɛ sababu juma ri, men di Isirayelikailu siyaman lase Maari Alla ma.

¹⁷ A ri wa Maari jɛfɛ, ka Alla la baara kɛ. A la hankili ni a la sebaya ye ikomin Nabi Eli fanan tɛɛ ye ja men ma. Wo rɔ, a ri deni ni ii failu tɛ rabɛn, ka mɔɔ muruntini yeɛman ka kɛ mɔɔ seɓe ri, ka Alla la mɔɔilu rabɛn ka ii bila sila bɛɛ kan.»

¹⁸ Sakariya ka meleka majininka ko: «N di la wo la ja juman de ma? I ma a lɔn ko n da kɔɔya wa? N muso fanan da kɔɔya.»

¹⁹ Meleka ka Sakariya jabi: «Jibirila ye nde ri. N ye n lɔla Alla dafɛ. Ale jɛɛ ra n kelaya i ma ko n ye na kibaro juma jin lase i ma.

²⁰ Awa n da kelaya men fɔ i ye, i ma la wo la. Wo rɔ, i kɛtɔ bobo ri fo n na kela wa ban dafala lon men na. Wo lon wa se, kela wo ri dafa fewu!»

²¹ Nba, mɔɔilu tɛɛ ye Sakariya makɔnɔ la kɛɛ ma. Ii kɔndafilira ka a masɔɔn a tun da men yɔɔɔ seniman kɔndɔ.

²² Sakariya bɔ men kɛni kɛɛ ma, a ma se kumala ii ye. Ii ka a yen ko Sakariya ra fen do yen yɔɔɔ seniman kɔndɔ, baa a tɛɛ ye kuma tɔɔmasereyala a bolo le la jama jana, kɔni a mɛnda boboya rɔ.

²³ Sakariya la baara waati banda tuma men na, a ka kɔse a wara.

²⁴ A ma men baka wo kɔ, a muso ka kɔnɔ ta. Wo kɔ, Elisabeti ka karo loolu kɛ a ma bɔ a la wara.

²⁵ A ko: «A ragbe! Maari ka ko men kɛ n ye waati mɛnna, a ka miriya ta ka maloya bɔ n na mɔɔilu jana.»

Meleka ka Isa sɔɔn ko fɔ

²⁶ Elisabeti la kɔnɔmaya karo wɔɔɔnɔ, Alla ka meleka Jibirila kelaya Nasareti so la, Kalile mara rɔ.

²⁷ A wara se sunkurun do ma ye, men tɔɔ ko Mariyamu. Mariyamu wo tun ma cɛɛ lɔn fɔlɔ. A mamirani tɛɛ ye cɛɛ do bolo la, men tɔɔ ko Yusufu. Yusufu tɛɛ ye Mansa Dawuda bɔnsɔn de ri.

²⁸ Meleka donda Mariyamu kan ka a fɔ a ye ko: «N na tuwali ye i ye, ile, barakaden. Alla ye ile fɛ.»

²⁹ Tuwali kan wo ka Mariyamu kɔndafilin koseɓe. A ma a kɔrɔ lɔn.

³⁰ Meleka ka a fɔ a ye ko: «Mariyamu, i kana silan. I la ko ra diya Alla ye.

³¹ Awa i ri kɔnɔ ta ka dence sɔɔn. I ye a tɔɔ la ko Isa.

³² A ri kɛ mɔɔba ri. Mɔɔilu ri a fɔ ale ma ko Alla Korɔtaninba Dence. Maari Alla ri a benba Mansa Dawuda la mansaya di a ma.

³³ A ri i sii Yakuba bɔnsɔn kɛn na fɔɔ habadan. A la mansaya ti ban fewu!»

³⁴ Mariyamu ka meleka majininka wo ma ko: «Wo ri se kela di, baa cɛɛ si ma se n ma fɔlɔ?»

³⁵ Meleka ka a jabi: «Alla la Nii Seniman di jii i ma. Alla Korɔtaninba sebaya ri birin i

* 1:4 Mɔɔ ye Yuhana jin tɔɔla fanan ko Yaya.

kun na. Wo bolo ma, i ye dence men saronna a ye den seniman de ri, a ri kili ko Alla Dence.

36 I badenma muso Elisabeti ra harijee dence la a la musokorobaya waati ro. Ale tun da jate densoronbali le ri, koni a kono karowaronba le ten.

37 Alla bali ko sa ye.»

38 Mariyamu ka jabili ke ko: «N ye Maari la jon de ri. Alla ye a ke ka ben i kumakan ma.» Meleka bora Mariyamu wo jana le ma ka wa.

Mariyamu wara Elisabeti fo diya

39 A ma men bake wo ko, Mariyamu ka a raben ka a kaliya ka wa so do la Jude mara koyinke yoro ro.

40 A se men keni ye, a donda Sakariya la bon na ka Elisabeti tuwa.

41 Elisabeti ka Mariyamu tuwali kan men tuma men na, a den ka a lamaa bake a kono ro. Wo tuma, Alla la Nii Seniman jiira Elisabeti ro.

42 Elisabeti ka a kan nabwo baraka ro ka a fo Mariyamu ye ko: «Alla ra jumaya ke i ye ka tamin muso bee la. I harijeene den men na, Alla ra jumaya ke wo fanan ye!»

43 Elisabeti ka a fo iko tuun ko: «Nde ye mao su puman de ri fo n Maari na jere ra nabwo n fe yan?»

44 I ma a yen? N ka i tuwali kan men tuma men na, n den sewara ka a lamaa bake n kono ro.

45 Maari Alla ka men fo i ye wo lon, i lani a la ko wo ri dafa. Wo bolo ma, muso barakanin de ile ri.»

Mariyamu ka Alla tando

46 Mariyamu ka a ko:

«N ye Maari bonyala n solome ro.

47 N nii da sewa ka jaalen n Kisiba Alla ko ro.

48 A sonda ka a janto n do, a la jonnusoo fanmajiini.

Wo bolo ma, ka damira bi haan ka wa, mao ri a fo n ma ko barakaden,

49 baa Alla Sebeetii ra ko ba ke n ye.

A tao seniman de!

50 Alla ri kininkinin maoilu ma menilu ka a bonya,

a ni ii denilu ni ii mamarenilu.

51 A ra ko ba siyaman ke a la fanka ro.

A ra doilu gben a ro, menilu ye jeredaba ri.

52 A ra mansaya bo mansailu bolo,

koni a ka mao fanmajiininilu korota.

53 A ra konkotoilu so doonnin juma ro fo ka iwasa,

koni a ka nanfulutiilu gben ka ii lawa bolokolonyar.

54 A ma jina a la kininkinin maoilu ko.

Wo ro, a ra a la jonilu damen, Isirayelikailu konin.

55 A tun ka wo lahidi ta an benba Iburahima ni a bonson ye fo ka wa kadawu.»

56 Nba, Mariyamu menda Elisabeti torofe ye. A ka karo sawa jon ke, ka ban ka wa a wara.

Yaya saronja

57 Nba, Elisabeti moyi lon sera. A moyira dence la.

58 A siijooilu ni a badenmailu ka a men ko Maari Alla ra kininkinin a ma ka ko ba ke a ye. Ii bee sewara.

59 A saron tele seyin, ii bee nara ka den kojiiya ke. Ii tere ye a fe ka a tao la a fa Sakariya la.

60 Koni a na ka ii jabi: «Wo te ben. A tao le ko Yaya.»

61 Ii ka a soso ko: «Ai badenmailu ro mao si tao te Yaya.»

62 Ii ka kuma Sakariya ye ii bolo la, ka a majininka den tao ma.

63 Sakariya ka ii jabi a la kuma la a bolo la ko ii ye walan do don a bolo. Ii ka do don a bolo. A ka a ta ka sebeli ke a ka a fo ko: «Den tao le Yaya.» Ii bee ka wo yen ka kabannakoya.

64 I koroye, Sakariya da lakara. A sera kumala iko tuun. A ka Alla tando bake.

65 Wo ka ye maoilu bee masilan. Maoilu bee tere ye a barola ko jinilu kan Jude koyinke yoro wo fan bee ro.

66 Menilu ka kibaro wo lamen, woilu tere ye i mirila ko: «Den wo ri ke mao su puman di?» Baa, ii ka Alla la baraka yen den kan.

Sakariya ka Alla tando

67 Alla la Nii Seniman jiira Sakariya ro, ka kelaya ko:

68 «Tandoli ye Isirayelikailu Maari Alla ye, baa a ra na ka a la maoilu horoya.

69 A ra Kisiba di an ma

ka bo a la jonce Mansa Dawuda bonson do.

70 A ra wo ke ikomin a la nabi senimanilu

ka a fo ja men ma kebi waati jan.

71 Kisiba wo ri an kisi an juuulu ma,

ka an bo an koniyabailu bee bolo.

72 A ra hina an failu la,

baa a ra a janto a la teriya seniman do,

73 a ka men sidi an benba Iburahima ye konin.

74 A ko: ko a ri an kisi an juuulu fanka ma.

Kosa an kana silan maoilu koroo, fo ka Alla bato

75 seninya ro, a ni telenbaya ro.

An di baara ke a jana wo ja ma,

haan ka an si tele bee ban.»

76 «N den, maoilu ri i kili ko:

«Alla Korotaninba la nabi.»

Ka a masaron i ri wa Maari je,

ka a la sila raben a ye.

77 A ri kisi ko lonninya di a la maoilu ma,

tuma men na ii julumun ye a makotola,

78 baa an na Maari Alla ye hina tii le ri.

Wo bolo ma, a ri kene labo an ye ikomin tele botola.

79 Sa menilu ye Alla lonbaliya dibi ro, a ni menilu silanni saya dibi ye, woilu ri bo dibi wo bee ro.

Sa an di se ka jususuma sila taama.»

80 Nba, den wo bonyara ka ke mao ri, ka seebe saron a nii do. A wara to wula kondo fo a ka a jere yiraka Isirayelikailu la lon men.

2

Isa saron na

1 Nba, lon do ro, Romu mansaba Jusiti ka a fo ko a la mansaya yoro bee maoilu bee ye wa tao sebeli diya.

2 Kirinisi le tere ye jamanatiiya la Siri waati wo la, wo tao sebeli folo.

3 Ka ben tao sebe ko ma, mao bee wara a fa so kondo.

4 Wo ro, Yusufu bora Nasareti, men ye Kalile mara ro, ka wa Jude mara ro. A wara Betilehemu, Mansa Dawuda la so konin, ka a masaron ale ye Mansa Dawuda banson de ri.

5 Mariyamu wara a kofe, men mamirani a bolo la. Ii fila wara ii tao sebeli diya Betilehemu. Wo tuma, Mariyamu konoma le tere.

6 Ka ii to Betilehemu, Mariyamu moyi lon sera.

7 A moyira a dence folo la. A ka faanin miniminin den jereni ma ka a la kolofen na doonnin ke fen kondo, baa ii tun ma jiya diya saron london jiya bon na.

Meleka ka Isa saron ko fo saagbengbenna doilu ye

8 Wo tuma, saagbengbenna doilu tere ye Betilehemu so da la. Ii tere ye sila ii jana waa ro ye, ka ii janto ii la saa kuruilu ro.

9 Su wo ro, Maari Alla la meleka do ka a jere yiraka woilu la. Maari Alla noro melenda ka ii laminin, ka ii masilan kojuuya.

10 Koni meleka ka a fo ii ye ko: «Ai kana silan, baa n nani kibaroruma folo ai ye, men di ai la jamana maoilu bee lasewa kosebe.

11 Kisiba ra saron ai ye bi, Mansa Dawuda la so kondo. Ale le Maari ri, Nenematomonin konin.

12 N ye tomasere men yirakala ai la: Ai ye wa den jereni saron, a mamini faanin do, a lani soboilu la doonnin ke fen kondo.»

13 I korokoro wo ro, wo yoro kelen do, meleka siyaman ba bora ka na la meleka foloman wo kan. Ii bee ladennin ka Alla tando ko:

14 «Gbiliya ye ke Alla ye men ye sankolo ro. Jususuma ye ke maoilu ye duukolo kan, mao menilu duman a ye konin.»

Saagbengbennailu wara den jereni mafene diya

15 Melekailu kose men keni sankolo ro, saagbengbennailu ka a fo ijoo ye ko: «An ye

wa Betilehemu. Alla ra ko men lase an ma, an ye wa wo lakorosi.»

16 Ii ka ikaliya ka wa Mariyamu ni Yusufu teren. Ii ka den jereni lani teren kolofenilu la doonnin ke fen kondo.

17 Ii ka den wo yen na men ma, ii ka wo bee danteeli ke maoilu ye.

18 Menilu ka ii la danteeli kan namen, woilu bee kabannakoyara.

19 Koni Mariyamu ka wo bee to a jusu ro ka imiri wo ma kosebe.

20 Saagbengbennailu wo ka ii kose waati men na, ii bee ka Alla gbiliya ka a tando, ii ka men bee lamen a ni ii ka men bee yen, a bee kera iko meleka ka a fo ii ye na men ma.

Den saronbailu wara a ri Allabatobonba kondo

21 Den saron ka tele seyin bo tuma men, ii ka a la kojii ke. A tao lara ko Isa, meleka ka tao men fo Mariyamu ye, ka a teren a tun ma kon ta buru.

22 Ii seninya waati dafara tuma men, seninya waati men sebni Nabi Musa la sariya ro konin, Yusufu ni Mariyamu wara den di Jerusalemu. Ii wara a yiraka kanma Maari Alla la,

23 baa a sebni Maari Alla la sariya ro ko: «Ni i den folo kera ceman di, den wo ye a bila a dan na Maari Alla ye.»

24 Maari Alla la sariya ka saraka men fo, ko kanba fila wala kanba wulenni fila, Yusufu ni Mariyamu ka wo bo.

Simeyon ni Ana ka den jereni yen

25 Wo tuma, ce do tere ye Jerusalemu ye, men tao ko Simeyon. Mao juma le tere; a silanni Alla ye a na jere jere ma. Alla tun ka kisiba lahidi men ta Isirayelikailu ye, Simeyon tere ye wo dafa makonola. Alla la Nii Seniman tere ye Simeyon kan.

26 Alla la Nii Seniman tun da a yiraka a la ko a te sa fewu fo a na wa ban lala Maari la Nenematomonin kan.

27 Nba, Alla la Nii Seniman ka Simeyon nana Allabatobonba jin kondo. Wo waati kelen, Yusufu ni Mariyamu nara den di ye ka sariya ko janabo. Ii don men keni Allabatobonba jin kondo, ii benda Simeyon na.

28 Simeyon ka den jereni ta ka Alla tando. A ka a fo ko:

29 «Sisen, n Maari Alla, i ri i la jon boloka ka wa jususuma do ka ben i la kumakan ma.

30 N jere na ra la i la kisiba kan bi,

31 i ka men dabén adamadenilu bee jana.

32 A keto kenebolan di, men di i la sila yiraka siya gberailu la. A ri bonya di i la maoilu Isirayeli ma.»

33 Men foni Isa ma Simeyon bolo, wo ka a fa ni a na kabannakoya.

34 Simeyon duwara ii ye, ka ban ka a fo Isa na Mariyamu ye ko: «I tolo maló! Den jin

di Isirayelikailu siyaman nabe, ka siyaman fanan korota. A ri ke Alla la toomasere ri, maa siyaman di i ban men do konin.

³⁵ Wo ro, miriya menilu ye maa siyaman kondoo, wilu ri bila gbe ro. Koni ile, i ri dunin ba saron i jusu ro. A ri ke ikomin fanmuru wa i soo.»

³⁶ Wo ka Alla la nabi muso do fanan teren Allabatobonba kondoo, men tao ko Ana. A fa, men boni Aseri banson do, a tao tere ye ko Fanuyeli. Ana ra koroya bake. A sunkurunya waati, a furura a cece bolo ka san waronwula ke.

³⁷ A furu san waronwula, a cece sara ka a kelen to ye. Sisen, a saron tun da san biseyin a ni san naanin bo. A ye Allabatobonba kondoo tuma bee, ka Alla bato su ni tele. A la baara ye sun don di, a ni Alla matara.

³⁸ Ana nara se Yusufu ni Mariyamu kofe. A ka baraka bila Alla ye kosobe, ka ban ka wo den na ko fo maa ilu ye, menilu jii lani Alla ka a fo ko a ri Jerusalemukailu harya ka bo ii la taroya ro.

Yusufu ni Mariyamu wara Isa ri Nasareti so kondoo

³⁹ Fen fen foni Alla la sariya ro, Yusufu ni Mariyamu ka wo bee ke, ka ban ka i kose Kalile mara ro. Ii wara i sii ii jere la so la, Nasareti konin.

⁴⁰ Denni kunbayara, ka fanka saron a fari ro. A walijiyara. Alla la jumaya ye a kan.

Isa wara Taminkunna Sali ro

⁴¹ San san Isa saronbailu tun di wa Taminkunna Sali ke Jerusalemu.

⁴² Ka ben Isirayeli maa ilu la namun ma, Isa ka san tan ni fila saron san men na, a fanan wara sali ro a saronbailu kofe.

⁴³ Sali ban men keni, Isa saronbailu ka sila ta ka wa so. Jaa, Isa ra to ii koma Jerusalemu ye, koni ii ma wo lon.

⁴⁴ Iko ii maa siyaman ba tere ye sila kan ka wa so, ii lara a la ko Isa ye ii taama joon do bolo jama tema ye. Wo bolo ma, ii ka tele wo muume ke taamala. Koni fitiri waati seni, ii ma Isa yen fewu! Ii ka a jinin ii wara maa ilu tema, a ni ii taama joonilu.

⁴⁵ Ii ma a yen. Wo ro, ii ka i kose ka wa a jinin Jerusalemu.

⁴⁶ A tele sawanan lon, ii donda Allabatobonba jin kondoo ka Isa siini teren dina karanmaa ilu tema. A tere ye a tolo malala ii la ka jininkali ke ii kun ma.

⁴⁷ A la hankilimaya ni a la jabili ka wilu bee kabannakoya.

⁴⁸ A saronbailu ka a yen tuma men, ii fanan kabannakoyara. A na ka a majininka ko: «N dence, nfenna i ra ko su jin ke an na? An haminni tere kojuuya. An tun da i jinin fan bee ka kaja.»

⁴⁹ Isa ka a jabi: «Nfenna ai tere ye n jininna ten? Ai ma a lon ko n ye n fa la bon na wa?»

⁵⁰ Koni a saronbailu ma wo koroo lon.

⁵¹ Isa wara ii kofe Nasareti, ka to ii bolo ye. A tere ye ii kan mirala tuma bee ka bonya di ii ma. Ko menilu bee taminni, a na konin ka wilu bee to a jusu ro.

⁵² Isa tora kunbayala a fari ro. A walijiyara. A diyara Alla ye, a ni maa ilu fanan ye.

3

Yaya ka kawandili ke

¹ Nba, Romu mansaba Tiberi la mansaya san tan ni looluna, Ponse Pilate tere ye Jude mara kun na, ni Herodi tere ye Kalile mara kun na, ni a korace Filipe tere ye Iture ni Tirakoniti marailu kun na, a ni Lisaniyasi tere ye Abileni mara kun na.

² Anasi ni Kayifasi tere ye sarakalase la kuntiibaya la.

Wo tuma, Alla ka a la kuma lase Sakariya dence Yaya ma wula kondoo.

³ Yaya wulira wo ro, ka wa kawandili ke Juriden Ba fan do. A ka a fo maa ilu ye ko ii ye sun ji ro tubi kanma, sa Alla ri yafa ii julumun do.

⁴ Wo kera ikomin Nabi Esayi ka a sebe ja men ma ko:

«Moo do ri na a kan naboo wula kondoo ka a fo maa ilu ye ko ii ye sila ba raben Maari ye,

ka ban ka sila denni bee latelen a ye.

⁵ Dinban kondola bee ye lafa.

Koyinke ni tindi bee ye rakanya.

Sila rakundunilu ye latelen.

Sila juu ye raben ka nunku.

⁶ Wo wa ke, adamadenilu bee ri Alla la kisi ko yen.»

⁷ Jama tere ye nala Yaya ma sun ji ro kanma. A ka a fo doilu ye ko: «Aileilu fonfonni, yon ka Alla la kititee jafoo ai ye?»

⁸ Ai ye kewali ke ikomin jiri den men da yiraka ko ai tubini. Ai kana a fo ai jere ye ko «Ibrahim ye an fa le ri.» Baa n ye fola ai ye ko Alla ri se kaba jin kela Ibrahim denilu di.

⁹ Sisen, terean da wuli jiri lulu tee kanma. Jiri menilu te den juma kela, wilu ri tee ka lafilu ta ro.»

¹⁰ Maa ilu ka Yaya majininka ko: «An ye nfen de ke wo ro?»

¹¹ Yaya ka ii jabi: «Duruki korobila fila ye men bolo, wo ye feriyato so duruki kelen na. Doo nin fen tii, wo fanan ye moo so wo ja ma.»

¹² Niisankomirala doilu fanan nani sun ji ro kanma. Ii ka Yaya majininka ko: «Karanmoo, an ye nfen de ke wo ro?»

¹³ A ka a fo ii ye ko: «Ai ka kan ka jate men mira mansa ye, ai ye dan wo ma. Ai kana foyi la wo kan.»

¹⁴ Keleden doilu fanan nara a majininka ko: «Andeilu don? Andeilu ka kan ka nfen de

ke wo rɔ?» A ka ii jabi: «Ai kana mɔɔ bolofen si mira a la fanka la. Ai kana maborili ke wuya la fanan. Ai ye ai wasa don ai sara rɔ.»

¹⁵ Ii bɛɛ tɛrɛ ye imirila ii jusu rɔ ko: «Mɔɔ Nenematɔmɔnin mɛn ko fɔni, Yaya le wo ri wo rɔ wa?» Baa, mɔɔilu tɛrɛ ye wo kisiba makɔnɔla.

¹⁶ Ka bɛn ii miriya wo ma, Yaya ka a fɔ ii ye ko: «Nde ye ai sunna ji rɔ, kɔni dogbɛrɛ natɔ n ka, mɛn fanka ka bon n ta ri. Hali ka n birin ka a la sanbara julɔ fulɛn a ye, wo ka bon nde ma. Ale natɔ ai sunna Alla la Nii Seniman dɔ, a ni ta!

¹⁷ A la fɛrɛ ye a bolo, a ri a la sɛnɛ suman bu ni a fɔfo ni a kise bɔ a jɔɔn dɔ fɛrɛ mɛn na. A wa wuli wo baara kanma, a ri suman kise ni a bu bɔ jɔɔn dɔ. A ri suman kise ke bondon kɔndɔ, ka ban ka bu bɛɛ janin ta la. Ta wo ye ta sabali ri, mɛn tɛ ban habadan.»

¹⁸ Yaya ka fen siyaman fɔ ii ye, ka ii kawandi, ka Alla la kibaro juma lase ii ma.

¹⁹ Yaya ka jamanatii Herodi jalaki fanan, ka a masɔrɔn a tun da a kɔrɔcɛ muso Herodiyasi mira a la. Yaya ka Herodi jalaki kojuu siyaman dɔ.

²⁰ Jalakili wo gbara Herodi la, fɔɔ ka Yaya mira ka a bila kaso la. Herodi ka kojuu ke wo rɔ, ka wo fanan la a la kojuu tɔilu bɛɛ kan.

Isa sun ji rɔ ko

²¹ Mɔɔilu ye nala sun ji rɔ kanma tuma mɛn na, Isa fanan nara a sun diya ji rɔ*. Ka Isa to Alla matarala sun ji rɔ diya ye, sankolo lakara.

²² Alla la Nii Seniman ka kanba fari jɔɔn ta ka jii Isa kan. Kumakan do bɔra sankolo rɔ ka a fɔ ko: «N niikan dence le i ri. I duman n ye kosebɛ!»

Isa buruju

²³ Isa bɔra sun ji rɔ diya ka a la baara damira. Wo ka a tɛrɛn a ra san bisawa jɔɔn sɔrɔn. Mɔɔilu tɛrɛ a jatela Yusufu dence le ri. Yusufu tɛrɛ Heli den de ri.

²⁴ Heli tɛrɛ Matati den de ri.

Matati tɛrɛ Lebi den de ri.

Lebi tɛrɛ Meleki den de ri.

Meleki tɛrɛ Janayi den de ri.

Janayi tɛrɛ Yusufu den de ri.

²⁵ Yusufu tɛrɛ Matatiyasi den de ri.

Matatiyasi tɛrɛ Amɔsi den de ri.

Amɔsi tɛrɛ Nahomu den de ri.

Nahomu tɛrɛ Esili den de ri.

Esili tɛrɛ Nakayi den de ri.

²⁶ Nakayi tɛrɛ Maati den de ri.

Maati tɛrɛ Matatiyasi den de ri.

Matatiyasi tɛrɛ Semi den de ri.

Semi tɛrɛ Joseki den de ri.

Joseki tɛrɛ Joda den de ri.

²⁷ Joda tɛrɛ Jowan den de ri.

Jowan tɛrɛ Resa den de ri.

Resa tɛrɛ Serobabeli den de ri.

Serobabeli tɛrɛ Seyalatiyeli den de ri.

Seyalatiyeli tɛrɛ Nɛri den de ri.

²⁸ Nɛri tɛrɛ Meleki den de ri.

Meleki tɛrɛ Adi den de ri.

Adi tɛrɛ Kosamu den de ri.

Kosamu tɛrɛ Elimada den de ri.

Elimada tɛrɛ Eri den de ri.

²⁹ Eri tɛrɛ Josuwe den de ri.

Josuwe tɛrɛ Eliyɛsɛri den de ri.

Eliyɛsɛri tɛrɛ Jorimu den de ri.

Jorimu tɛrɛ Matati den de ri.

Matati tɛrɛ Lebi den de ri.

³⁰ Lebi tɛrɛ Simeyɔn den de ri.

Simeyɔn tɛrɛ Yahuda den de ri.

Yahuda tɛrɛ Yusufu den de ri.

Yusufu tɛrɛ Jonamu den de ri.

Jonamu tɛrɛ Eliyakimu den de ri.

³¹ Eliyakimu tɛrɛ Mɛliya den de ri.

Mɛliya tɛrɛ Mɛna den de ri.

Mɛna tɛrɛ Matata den de ri.

Matata tɛrɛ Natan den de ri.

Natan tɛrɛ Mansa Dawuda den de ri.

³² Mansa Dawuda tɛrɛ Jɛsɛ den de ri.

Jɛsɛ tɛrɛ Obedi den de ri.

Obedi tɛrɛ Bɔwasi den de ri.

Bowosi tɛrɛ Salimɔn den de ri.

Salimɔn tɛrɛ Nasɔn den de ri.

³³ Nasun tɛrɛ Aminadabu den de ri.

Aminadabu tɛrɛ Adimɛn den de ri.

Adimɛn tɛrɛ Arini den de ri.

Arini tɛrɛ Hɛsirɔn den de ri.

Hɛsirɔn tɛrɛ Pɛrɛsi den de ri.

Pɛrɛsi tɛrɛ Yahuda den de ri.

³⁴ Yahuda tɛrɛ Yakuba den de ri.

Yakuba tɛrɛ Isiyaka den de ri.

Isiyaka tɛrɛ Iburahima den de ri.

Iburahima tɛrɛ Tera den de ri.

Tera tɛrɛ Nahori den de ri.

³⁵ Nakori tɛrɛ Seruki den de ri.

Seruki tɛrɛ Rakawu den de ri.

Rakawu tɛrɛ Falɛki den de ri.

Falɛki tɛrɛ Eberɪ den de ri.

Eberɪ tɛrɛ Sala den de ri.

³⁶ Sala tɛrɛ Kanaan den de ri.

Kanaan tɛrɛ Arifasadi den de ri.

Arifasadi tɛrɛ Sɛmu den de ri.

Sɛmu tɛrɛ Nuhan den de ri.

Nuhan tɛrɛ Lamɛki den de ri.

³⁷ Lamɛki tɛrɛ Metusalemu den de ri.

Metusalemu tɛrɛ Hanɔki den de ri.

Hanɔki tɛrɛ Yarɛdi den de ri.

Yarɛdi tɛrɛ Mahalalɛli den de ri.

Mahalalɛli tɛrɛ Kenan den de ri.

³⁸ Kenan tɛrɛ Enosi den de ri.

Enosi tɛrɛ Seti den de ri.

Seti tɛrɛ Adama den de ri.

Adama tɛrɛ Alla den de ri.

* 3:21 Wo tuma, Yaya ma bila kaso la burun.

4

Ibulusa ka Isa manee

1 Nii Seniman tora Isa fe. Awa, Isa tere ye bola Juriden Ba da la tuma men na Alla la Nii Seniman lora a joro ka wa a ri wula kondɔ.

2 A ka tele binaanin ke wula kondɔ ye, Ibulusa ye a magberen kela. A ma foyi si doon waati wo koro. Tele binaanin dafanin, konko gbara a la a jna ma.

3 Wo ro Ibulusa nara ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye a fo kaba wo ye ko wo ye yelman ka ke buru ri.»

4 Isa ka Ibulusa jabi: «A sebeni Alla la kitabu kondɔ ko: «Moo ti se balola buru gbansan na.»»

5 Isa banni wo fola Ibulusa ye, Ibulusa ka a ta ka wa a ri san ma, ka dunuja mansaya bee yiraka a la waati kelen na.

6 Ibulusa ka a fo a ye ko: «Jamana woilu bee dini nde ma. N wa son moo men do, n di a bee di wo ma. N di i lasii jamana woilu bee kun na sa i ri bonya ba saron.»

7 Ni i ka nde bato, i ri woilu bee saron.»

8 Isa ka a jabi: «A sebeni Alla la kitabu kondɔ ko: «I ye i Maari Alla le bato ka ale kelen pe gbiliya.»»

9 Ibulusa ka Isa ta ka wa a ri Jerusalemu wo ro. A wara Isa lalo Allabatobonba kun na, ka a fo a ye ko: «Ni ile le ye Alla Dence ri, i ye igban de ka bo yan.

10 Ka a masaron a sebeni Alla la kitabu kondɔ ko: «Alla ri a la melekailu jamari ko ii ye i lakandan,

11 ka i korota ii bolo la, sa i sen kana se kaba ma.»»

12 Koni Isa ka Ibulusa jabi: «A fora Alla la kitabu kondɔ fanan ko: «I kana i Maari Alla koroba.»»

13 Ibulusa banda Isa maneenna, a kajara a ma tuma men na, a bora a kofe ka lon gberemakon.

Isa ka a la baara damira Kalile mara ro

14 Isa bora ye ka wa Kalile mara ro Nii Seniman na sebaya ro. A la ko fora mara wo fan bee ro.

15 A tere ye wala mooilu karanna salibonilu la ye. Bee tere ye a too juma fola.

Nasaretikailu ka i ban Isa ro

16 Isa wara se Nasareti, a makolora yoro men do. Njoro lon seni, a wara salibon na, ikomin a darini a kela jna men ma. A se men keni karan diya ye, a wulira ka i lo kitabu karan kanma.

17 Nabi Esayi la kitabu lamininnin donda a bolo. A ka yoro do jinin kitabu lamininnin do, yoro men karan lao tere ye a la. A sebeni yoro wo ro ko:

18 «Maari Alla la Nii Seniman ye n kan, ka a masaron a ra nde jenenematomon ko n ye wa kibaro juma fo fantanilu ye.

A ra n kelaya ko n ye a laser kasodenilu ma ko ii ra kanhoroya,

ko n ye a fo jna fuyen ye ko ii jna ri laka.

A ka n kelaya ko n ye moo taronilu kanhoroya,

19 ko n ye a fo mooilu ye ko Maari la san ba ra se,

a la kininkinin di yiraka ii la san men na konin.»

20 A banni wo karanna, a ka kitabu lamininnin datuun ka a don a lamara bolo ka i sii. Mooilu bee jna loni tere a ro.

21 A ka a fo ii ye ko: «N da ban kitabu yoro men karanna, wo kuma ra dafa ai jana bi.»

22 Ii bee tere ye a too juma fola, baa ii kabannakoyani a la kuma jumailu ro. Wo ro, ii ka i joon majininka ko: «Yusufu dence te jin di wa?»

23 Isa ka a fo ii ye ko: «Sika te a ro, ai ri kuma korolama jin fo n ye ko: «Dandalila, i ka kan ka i jere lakendeya folo.» Ai ri a fo n ye fanan ko: «I ka ko menilu ke Kaperinahumu, an ye woilu kalama. I ye woilu joon ke i jere fanan wara ro yan.»

24 A ka a fo ii ye ko: «Tujna le! Nabijuma si te jatela a wara mooilu bolo.

25 N di misali doilu yiraka ai la. Nabi Eli la tele ro, san sawa ni karo woro dafara sanci ma se nala Isirayeli jamana duu kan. Wo le ka a ke, konko ba donda jamana kondɔ. Wo tuma, cesamuso ka siya Isirayeli jamana ro yan.

26 Koni Alla ma Nabi Eli lawa wo si demenna. Alla ka Nabi Eli lawa cesamuso do wara Sarepita so kondɔ, men ye Sidon mara ro.

27 Ka la wo bee kan, Nabi Elise la tele ro, kunato tun ka siya Isirayeli jamana ro yan. Koni wo si ma kendeya Nabi Elise bolo fo Naaman kelen Sirijeka.»

28 Nba, wo ka menilu siini teren ye salibon na, woilu ka kuma wo men ka mone kojuyaya.

29 Ii bee wulira ka Isa gben ka labo so kondɔ. Iko so wo loni tindi ba kan, ii ka Isa ta ka wa a ri tindi ba wo kun do ko ka a lafilii, kosa a ri be ka faa.

30 Koni a taminda ii tema ka wa.

Isa ka jina gben

31 Nba, Isa wara Kaperinahumu, so men ye Kalile mara ro. Njoro lon sera, a wara mooilu karan salibon na.

32 Ii kabannakoyara a la moo karan jna ma, ka a masaron a tere ye mooilu karanna kuma men na se ba tere ye wo ro.

33 Wo ka ke jinato do tere ye salibon kondɔ ye. Ka Isa to karanna, jinato wo kulera fanka la ka a fo ko:

34 «Ee, Isa Nasaretika! I ye nfen kela an-deilu tema yan? I nani an halaki kanma wa?

I ye mɔɔ su mɛn di, n ka wo lɔn. Alla la Mɔɔ seniman de i ri.»

³⁵ Isa jamanda jina ma ka a fɔ a ye ko: «I makun! Bɔ cɛɛ wo fɛ!» Jina ka cɛɛ wo labe duu ma jama bɛɛ jana, ka ban ka bɔ a fɛ. Foyi si ma ke cɛɛ la.

³⁶ Mɔɔsilu kabannakoyara a ja jere jere ma wo rɔ. Ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Kuma su juman ye jin di? A ragbe! A ye jinailu jamarila se ni sebaya la. A wa a fɔ ii ye ko ii ye bɔ, ii ri bɔ.»

³⁷ Wo rɔ, Isa tere ye mɛn kɛla, wo kibaro fɔra fan bɛɛ yɔrɔ wo laminin da.

Isa ka Simɔn biran muso lakendɛya

³⁸ Isa bɔra salibon na ka wa Simɔn wara. A sera ye ka a tɛrɛn Simɔn biran muso tɔrɔni kosɛbɛ, a muso na kɔnin. A fari kalayani kojuuya. Simɔn wara mɔɔsilu ka Isa madiya ko a ye muso demɛn.

³⁹ Isa wara se a fɛ, ka i lɔ a kun na. A ka fari makaliya makuma, ko a ye bɔ muso rɔ. A bɔra. Muso wulira i kɔrɔ ye, ka dɔɔnnin di ii ma.

Isa ka jankarɔto siyaman nakendɛya

⁴⁰ Fitiri waati se mɛn kɛni, mɔɔsilu nara jankarɔ tɔilu ri Isa ma. Jankarɔ to siyaman tere ye ii kan. Isa ka a bolo la a kelen kelenna bɛɛ kanma ka ii lakendɛya.

⁴¹ Jinailu bɔra mɔɔ siyaman fɛ fanan. Ii bɔ waati, ii kulera ka a fɔ Isa ma ko: «Alla Dence le ile ri.» Kɔni Isa ka ii makuma ka ii makun! A ma sɔn ii ye kuma, ka a masɔrɔn ii ka a lɔn ko ale le ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin di.

Isa wara kawandili ke Jude mara rɔ

⁴² Wo duusa gbe jona, Isa bɔra so kɔndɔ ka wa wula kɔndɔ. Mɔɔsilu ka a jinin haan ka a sɔrɔn wula kɔndɔ ye. A lɔ tere ye ii la ka a lase ii wara, baa ii tɛ a fɛ a ye bɔ ye.

⁴³ Kɔni Isa ka a fɔ ii ye ko: «A fere tɛ fɔ n ye wa Alla la Mansaya kibaro juma lase mɔɔsilu ma so ba gbɛsilu la. N kelayani wo le la.»

⁴⁴ A tora Jude mara rataamala, wo rɔ, ka mɔɔsilu kawandi salibonilu la.

5

Simɔn ka jɛsilu mira Isa baraka rɔ

¹ Nba, lon do rɔ, Isa lɔni tere Kenesareti Dala tɔrɔfɛ. Jama nara a laminin fan bɛɛ rɔ ka ii tolo malɔ Alla la kuma la.

² A ka kulun fila lani yen ji dafɛ. Kulun tiilu tun da bɔ ji kan ka kulunilu to ye. Ii tere ye ii la jɔsilu makola ji dala.

³ Isa wara don kulun wo kelen kɔndɔ, mɛn tere ye Simɔn ta ri kɔnin. A ka a fɔ Simɔn ye ko a ye a kulun mabɔ gbɛlemala la dɔni. Isa ka i sii kulun kɔndɔ ka mɔɔsilu karan, mɛnilu lɔni gbɛlema.

⁴ A banni mɔɔsilu karanna, a ka a fɔ Simɔn ye ko: «I ye kulun nawa ji kan bere ke ka ai la jɔsilu bila ji rɔ, sa ai ri jɛ mira.»

⁵ Simɔn ka a jabi: «Karanmɔɔ, an da su muume ke jɛɛ jininna ka kaja. An ma foyi sɔrɔn. Kɔni n di jɔsilu ke ji rɔ ikɔ tuun i la kuma sababu la.»

⁶ Wo rɔ, Simɔn wara jɔsilu ke ji rɔ. Nba, ii ka jɛɛ siyaman ba mira. Jɛɛ warara fɔɔ ka jɔsilu farafara damira.

⁷ Ii ka ii baara jɔsilu kili, mɛnilu tere ye ji kan kulun gbɛrɛ kɔndɔ, ko woilu ye na ii demɛn. Ii nara ii la kulun da. Kulun fila woilu bɛɛ fara jɛɛ la kojuuya, fɔɔ kulunilu jiita tere ji kɔrɔ.

⁸ Simɔn Piyeri ka wo yen tuma mɛn, a ka i majji Isa sen kɔrɔ ka a madiya ko: «Maari, i kana i madon n na, baa kojuu kɛla le ye nde ri.»

⁹ A ka wo fɔ ka a masɔrɔn jɛɛ jate wo tun da Simɔn ni a la mɔɔsilu bɛɛ kabannakoya fɔɔ ka silan.

¹⁰ A baara jɔɔn mɛnilu tere ye Sebede denceilu Yakuba ni Yuhana ri, woilu fanan kabannakoyara.

Kɔni Isa ka a fɔ Simɔn ye ko: «I kana silan. I kusan jɛɛ jininna. Kɔni ka damira bi haan ka wa, i ri mɔɔsilu jinin ka ii ke Alla ta ri.»

¹¹ Ii bɔra ji kan tuma mɛn na, ii ka kulunilu ni jɛɛ mira fen bɛɛ to ye ka bila Isa kɔ.

Isa ka kunatɔ do lakendɛya

¹² Nba, lon do rɔ, Isa tere ye Kalile mara rɔ. Ka a to so da la, a benda kunatɔ do ma. Kuna juu ba le tere ye a ma. A ka Isa yen ka a jakɔrɔ ben duu ma, ka a madiya ko: «Maari, ni i sɔnda, a se ye i ye ka n fari seninya fɔɔ ka n nakendɛya.»

¹³ Isa ka a bolo maa a la ka a fɔ a ye ko: «N sɔnni. I ye seniya.» Kuna ka a bila i kɔrɔ ye.

¹⁴ Isa ka a fɔ a ye ko: «I kana a fɔ mɔɔ si ye. Wa i fari yiraka sarakalase la. Alla ka saraka mɛn fɔ Nabi Musa la sariya rɔ, i ye wo bɔ i la seniyali kosɔn, ka ban ka i la sereya yiraka.»

¹⁵ Kɔni hali wo, Isa tɔɔ tere ye fɔla ka jɛnsɛn fan bɛɛ rɔ. Wo le ka a ke, jama tere ye nala ka ii tolo malɔ a la. Jankarɔtoilu tere ye nala kendɛya jininna fanan.

¹⁶ Kɔni Isa kelen tere ye wala Alla matara diya wula rɔ ko siyaman.

Isa ka kɔrɔngbɔnin do lakendɛya

¹⁷ Lon do rɔ, Isa tere ye mɔɔsilu karanna bon do la. Farisilu ni sariya karanmɔɔsilu siini tere ye. Woilu nani ka bɔ Kalile mara ni Jude mara so siyaman na, a ni Jerusalemu so kɔndɔ. Wo tuma, Maari Alla la sebaya ye Isa kan ka mɔɔsilu lakendɛya.

¹⁸ Ka Isa to mɔɔsilu karanna, mɔɔ doilu nara cɛɛ kɔrɔngbɔnin do ri. A lani tere lafen kan. Ii tere ye don ko rɔ bon na, ko ka jankarɔto la Isa jakɔrɔ. Ii ka fere bɛɛ ke ka a don ja jinin.

¹⁹ Kɔni jama warani tere kojuuya. Wo rɔ ii ma don ja sɔrɔn. Wo le kosɔn, ii yɛlera bon

kan ka yɔrɔ do waranka. Ii ka kɔrɔngbɔbato ni a lafen ta ka a lajii woo wo la. Ii ka a lajii haan ka wa a la Isa jākɔrɔ jama tema.

20 Isa ka ii la lemeniya yen tuma mɛn na, a ka a fɔ cɛɛ kɔrɔngbɔbato yɛ ko: «N duɲɔnce, i ra makoto i la kojuuilu la bi.»

21 Sariya karanmɔoilu ni Farisi mɛnilu tɛɛ ye ye, woilu ka imiri ko: «Yon de jin di mɛn ye Alla tanama kuma fɔla ten? Yon di se mɔɔ makotola a julumunna ten, fo Alla kelen pe?»

22 Isa ka ii la miriya lɔn. Wo rɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Nfenna miriya su wo ye ai jusu rɔ?»

23 A ye di? Ka a ye cɛɛ wo ye ko a ra makoto a la julumun na, wala ka a fɔ a ye ko a ye i wuli ka i taama, ɲuman kɛ duman wo fila rɔ?

24 N di a yiraka ii la, bi, ko a se ye n ye, Mɔɔ Dence kɔnin, ka mɔɔ makoto kojuuilu la, dunuɲa jin dɔ.» Wo rɔ, a ka a fɔ kɔrɔngbɔbato yɛ ko: «I wuli. I la lafen ta. I ye wa i wara.»

25 A wulira i kɔrɔ ye jama bɛɛ ɲana ka a la lafen ta ka wa a wara. A watɔla, a tɛɛ ye Alla tandola kɔsɛɛ.

26 Mɔɔoilu bɛɛ kabannakoyara ka Alla tando ka ban ka silan. Ii ka a fɔ ko: «Ɛɛ! An da ko bailu yen bi!»

Isa ka Lebi kili

27 Wo kɔ, Isa bɔni ye, a ka niisankɔmirala do siini yen niisankɔ mira diya. A tɔɔ ko Lebi. Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye bila n kɔ.»

28 Lebi wulira ka a la baara to ye ka bila Isa kɔ.

29 Kɔfe, Lebi ka dɔɔnnin ba rabɛn Isa ye ka mɔɔoilu kili a wara. Niisankɔmirala siyaman nara, a ni mɔɔ gberɛilu. Ii bɛɛ tɛɛ ye dɔɔnnin kela i ɲɔɔn fɛ.

30 Farisi doilu ni sariya karanmɔɔ doilu nara ka ii bɛɛ siini tɛɛn yɔrɔ kelen dɔ. Wo gboyara ii ye. Wo rɔ, ii ka Isa la karan-denilu maɲininka ko: «Nfenna ai ra sɔn ka dɔɔnnin kɛ niisankɔmiralailu fɛ, a ni kojuu kela gberɛilu?»

31 Isa ka ii jabi: «Mɔɔ mɛnilu kende, woilu mako tɛ dandalila la. Jankarɔoilu mako ye dandalila la.»

32 N ma na mɔɔ telenninilu kili kanma. N nani kojuukɛlailu le kili kanma, sa ii ri tubi.»

Fen kɔrɔ ni fen kura tɛ kelen di

33 Doilu ka a fɔ Isa ye ko: «A ye di? Yaya la karan-denilu ni Farisilu la karan-denilu ye sun donna waati do la a ni ii ye Alla matara. Kɔni i la karan-denilu ri dɔɔnnin kɛ ka minnin waati bɛɛ.»

34 Isa ka ii jabi kuma kɔrɔlama do rɔ ko: «A ye di? Ni kɔrɔ kura sera do wara, i ri se ka kɔrɔ kura tii ni a terilu jamari ko ii kana dɔɔnnin kɛ i ɲɔɔn fɛ wa? Wo ti se kela!»

35 Baa lon do nato, kɔrɔ kura tii ri bɔ a terilu rɔ. Wo lon, ɲɛnesuma ri gba ii la. Wo rɔ, ii ri sun don wo lon.»

36 Isa ka kuma kɔrɔlama do fanan fɔ ii ye ko: «Mɔɔ tɛ faanin kura kunkundun tɛɛ faanin kɔrɔ rabɛn kanma. Ni i ka wo kɛ, faanin kura ri tɲan. Ka la wo kan fanan, i ri a tɛɛn faanin kura kunkundun wo ti se benna faanin kɔrɔ ma.»

37 Wo ɲa kelen ma, mɔɔ tɛ tɛsenji kura kɛ foroko kɔrɔ kɔndɔ. Ni i ka wo kɛ, minnin fen fadiman kura ri foroko kɔrɔ wo te ka a tɲan. Minnin fen bɛɛ ri bɔ. Foroko ni minnin fen bɛɛ ra tɲan wo rɔ.

38 Wo le kɔsɔn, minnin fen fadiman kura ka kan ka kɛ foroko kura le kɔndɔ.

39 Ni mɔɔ kɔni darira minnin fen fadiman kɔrɔ minna, a kura lɔɔ tɛ gba a la fewu! A ri a fɔ ko: «Kɔrɔman duman.»

6

Isa ka mɛn fɔ ɲɔrɔ lonna ko rɔ

1 ɲɔrɔ lon do rɔ, Isa ni a la karan-denilu tamintɔ tɛɛ ye sɛnɛ do tema. Ka ii to sɛnɛ tema, Isa la karan-denilu ka sɛnɛ suman tonson do bɔrɔndɔ ka a toto ka a dɔɔn.

2 Wo kɛra Farisi doilu ɲana. Ii ka a fɔ karan-denilu ye ko: «Ko mɛn ma kan ka kɛ ɲɔrɔ lon ma, ai ye wo kela nfenna?»

3 Isa ka ii jabi: «Kɔnkɔ tɛɛ ye Mansa Dawuda ni a taama ɲɔɔnilu la, a ka mɛn kɛ, ai ma wo karan wa?»

4 A donda Alla la bon kɔndɔ, saraka buru tɛɛ ye yɔrɔ mɛn. Ka bɛn sariya ma, mɔɔ si ma kan ka buru wo dɔɔn fɔɔ sarakalaselailu. Kɔni mansa Dawuda ka wo ta ka a dɔɔn, ka do di a taama ɲɔɔnilu ma.»

5 Wo rɔ, Isa ka a fɔ ii ye ko: «Mɔɔ Dence le ye ɲɔrɔ lon tii ri.»

Isa ka kɛ bolo faanima do lakendeya

6 Nba, ɲɔrɔ lon gberɛ, Isa donda salibon do la ka mɔɔilu karan. Cɛɛ do tɛɛ ye, mɛn bolokinin janin a la.

7 Nba sariya karanmɔɔ doilu ni Farisi doilu fanan tɛɛ ye ye, mɛnilu tɛɛ ye kɔrɔsila kojuuya, baa ii tɛɛ ye fɛɛɛ ɲininna ka Isa jalaki. Ni a bolo janintɔ wo lakendeya ɲɔrɔ lon, ii ri a jalaki sababu sɔrɔn.

8 Kɔni Isa ka ii miriya lɔn. A ka a fɔ bolo sabato ye ko: «Iwuli ka i lɔ an tema.» A ka i lɔ.

9 Isa ka jama maɲininka ko: «A ye di? A dahani ka koɲuma kɛ ɲɔrɔ lon, wa kojuu? Ka mɔɔ kisi, wa ka a faa?»

10 A ka a ɲa lɔ ii bɛɛ rɔ, ka ban ka a fɔ cɛɛ wo ye ko: «I bolo rasɔmɔn!» A ka a bolo rasɔmɔn. I kɔrɔ ye, a kendeyara.

11 Farisilu ni sariya karanmɔɔoilu ka wo yen tuma mɛn, ii jusu bɔra kojuuya. Ii wara i ɲɔɔn yen ka a fɔ ko: «An ye nfen kɛ Isa la?»

Isa ka talibidenba tan ni fila ɲɛnematomɔn

12 Lon gberɛ, Isa wara Alla matara diya koyinkeilu yɔrɔ rɔ. A ka su muumɛ kɛ Alla matarala.

¹³ Duusa gbeni, a ka a la karandenilu bɛɛ kilɪ ka mɔɔ tan ni fila ɲenematɔmɔn ii rɔ, ka kɛ a la talibidenbailu ri.

¹⁴ Wo mɔɔ tan ni fila tɔɔ le ɲin: Simɔn, Isa ka mɛn tɔɔ la ko Piyɛri, a ni a dɔɔɛ Andere; Yakuba ni Yuhana; Filipe ni Baritolɔmi;

¹⁵ Matiyu ni Tomasi; Alife dence Yakuba ni Simɔn, a ye fɔla mɛn ma ko Fabaden;

¹⁶ Yakuba dence Judasi; a ni Judasi Sikariyɔti, mɛn ye a janfa mɔɔ ri.

Isa ka jama ba karan ka jankarɔtoilu lakendɛya

¹⁷ Nba, Isa ni talibidenba woilu jiira koyinkɛ la ka wa se gbɛkula do rɔ. Ii bɛnda karanden siyaman di ye. Jama ba fanan tɛɛ ye ka bɔ yɔrɔ siyaman. Doilu bɔni Jerusalemu, doilu bɔni Jude mara rɔ. Doilu fanan bɔni kɔɔji da la, so mɛnilu tɔɔ ko Tiri ni Sidɔn. Ii bɛɛ nani ka ii tolo malɔ Isa la, ka lakendɛya.

¹⁸ Jinailu tɛɛ ye mɛnilu tɔrɔla, woilu lakendɛyara fanan.

¹⁹ Mɔɔ bɛɛ tɛɛ ye a ɲa ɲininna ka i maa Isa la, ka a masɔrɔn sebaya tɛɛ ye a la jankarɔtoilu bɛɛ lakendɛya.

Mɛnilu ye barakadenilu ri

²⁰ Isa ka a ɲa lɔ a la karandenilu rɔ ka a fɔ ii ye ko:

«Aile barakaden mɛnilu ye fantanya rɔ, baa Alla la Mansaya ye ai ta le ri.

²¹ Aile barakadenilu, kɔnkɔ ye aileilu mɛn na bi,

baa ai ri fa.

Aile barakadenilu ai mɛn ye kasila bi, baa ai ri yeɛ.

²² Aile barakadenilu ni mɔɔilu ka ai lag-boyayɛ, ka i ban ai rɔ, ka ai nanin, ka ai tɔɔ tɲan Mɔɔ Dence kosɔn.

²³ Ai ye sɛwa wo rɔ kosɛbɛ fo ka ɲaalen, baa ai barayi ka bon harijeene rɔ. Mɛnilu ri kojuu su wo kɛ ai la, woilu benbailu ka wo ɲɔɔn kɛ Alla la nabiiu fanan na.

²⁴ Gbalo ye ai ye, mɛnilu ye nanfulutii ri sisen,

baa ai ra ai la hɛrɛ sɔrɔn ten.

²⁵ Gbalo ye ai ye, ai mɛnilu ye dɔɔnninna ka fa sisen. Ai ri kɔnkɔ.

Gbalo ye ai ye, ai mɛnilu yelela sisen. Ai ri kasi ka kasi.

²⁶ Gbalo ye ai ye, ni mɔɔilu ka ai tɔɔ ɲuma fɔ tuma bɛɛ,

baa woilu benbailu tɛɛ ye wuya nabiiu bonyala wo ɲa kelen ma.»

An ye an juuulu kanin

²⁷ Isa ka a fɔ ko: «Ai, mɛnilu tolo ye n kan na, ai ye ai juuulu kanin, ka kɔɲuma kɛ ai lagboyayɛbailu ye.

²⁸ Mɔɔ mɛnilu ye ai dankala, ai ye duwa woilu ye. Mɔɔ mɛnilu karagbɛleman ai ma, ai ye Alla matara woilu ye.

²⁹ Ni mɔɔ ka i da fan kelen gbasi, i ye a tɔ kelen lɔ a ye fanan. Ni mɔɔ ka i la duruki kɔrɔbila bɔ i bolo, i kana a mabali i la duruki kɔrɔbila fanan tala.

³⁰ Ni mɔɔ mɔɔ ka i tara, i ye wo sɔ. Ni mɔɔ ka fen do ta i bolo, i kana a fɔ a ye ko: «A di n ma.»

³¹ Ai ye a fɛ mɔɔilu ye ko mɛn kɛ ai ye, ai jɛrɛ ye wo ɲɔɔn kɛ mɔɔilu ye.

³² «Ni ai ka ai kaninba dɔrɔn kanin, julu su ɲuman de wo ri? Hali kojuuɛlailu fanan ye mɔɔ kaninna mɛn fanan ka ai kanin.

³³ Ni ai ye mɔɔ ladiyala mɛn ka ai ladiya fanan, julu su ɲuman de wo ri? Hali kojuuɛlailu ye wo ɲɔɔn kɛla.

³⁴ Ni ai ka julu don julu saralailu dɔrɔn na, julu su ɲuman de wo ri? Hali kojuuɛlailu ye julu donna a sara ko le rɔ.

³⁵ Ai kɔni ye ai juuulu kanin, ka kɔɲuma kɛ ai ye. Ai ye julu don ii la, ka ban ka a sara ko to ye. Ni ai ka a kɛ ten, ai barayi ri wara; ai ri kɛ Alla Kɔrɔtaninba denilu jɛrɛ jɛrɛ ri. Ka a masɔrɔn ale ka ɲi mɔɔ bɛɛ ma, hali fisiriwali ni mɔɔ juuulu.

³⁶ Ai ye kɛ hinaba ri, ikomin ai Fa Alla hinaba ri ɲa mɛn ma.»

Ai kana mɔɔilu jii kojuu ɛlailu ri

³⁷ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana mɔɔilu jii kojuu ɛlailu ri. Wo rɔ, ai fanan tɛ jii kojuu kɛla ri. Ai kana mɔɔ jalaki. Wo rɔ, ai fanan tɛ jalaki. Ai ye mɔɔilu makoto. Wo rɔ, Alla fanan di ai makoto.

³⁸ Ai ye mɔɔilu sɔ, ai fanan di sɔ. Ai ri sɔ ikomin mɔɔ ye mɔɔ sɔla suman na ka a wara ɲa mɛn ma. A ri fɛ lafa, ka a juujuu, ka a madii, ka do fanan la a kan, fo ka bon. Ai ri sɔ ten. Ai wa mɔɔilu sɔ ɲa mɛn ma, Ai fanan di sɔ wo ɲa ma.»

³⁹ Wo rɔ, Isa ka kuma kɔrɔlama doilu fɔ ii ye ko: «A ye di? Na fuyen di se ka ɲa fuyen na gbeleke mira wa? Ii fila bɛɛ tɛ be denka rɔ wa?

⁴⁰ Karanden ti se taminna a karanmɔɔ la, kɔni ni a ka i raja karanna kosɛbɛ, a ri kɛ a karanmɔɔɲɔɔ di.

⁴¹ «Namanin mɛn ye i badenma ɲa ma, i ye wo mafenela nfenna, ka a tɛrɛn fɛrɛn mɛn ye i jɛrɛ ɲa ma, i tɛ wo kɔrɔsila?

⁴² I ri se ka a fɔ i badenma ye di ko: «N badenma, ɲamanin mɛn ye i ɲa ma, n di wo bɔ i ɲa ma», ka a tɛrɛn fɛrɛn ye i jɛrɛ ɲa ma? Jeremayuwa! I ye fɛrɛn wo bɔ i jɛrɛ ɲa ma fɔlɔ. Kosa i jɛrɛ ɲa ri laka. Wo rɔ, i ri se ka ɲamanin bɔ i badenma ɲa ma.»

Jiri su ri lɔn a den fɛ

⁴³ Nba, Isa ka a fɔ ko: «Jiri ɲuma ti se den juu kɛla. Jiri juu fanan ti se den ɲuma kɛla.

⁴⁴ Jiri su ri lɔn a den fɛ. Toroden ni rɛsenden mɔnɛn, wo si tɛ sɔrɔnna bin wɔninma la.

⁴⁵ Koɓuma ye bɔla mɔɔ ɓuma sɔnɔme rɔ. Kojuu ye bɔla mɔɔ juu sɔnɔme rɔ. Men ye mɔɔ solɔme rɔ, wo kuma ri bɔ a da rɔ.»

Bonɓɓa fila

⁴⁶ Isa ko: «Nfenna ai ye a fɔla nde ma «Maari, Maari» ka a teren ai te n na kumakan bonyala?»

⁴⁷ Mɔɔ mɔɔ nani nde ma, ka a tolo malɔ n kan na ka wo mira, n di se ka wo la mɔɔ men ma, n di wo fɔ ai ye.

⁴⁸ A ye ikomin bonɓɓa, men ka duu sen ka a la bonju birin farakolo kan. Sanci ba nara, ji bɔra. Ji woyora kojuuya ka se bon wo ma. Kɔni a ma foyi si ke bon na, ka a masɔɔn bon lɔni farakolo kan.

⁴⁹ Mɔɔ men te n na kuma mirala, n di wo fanan la bonɓɓa do ma. Bonɓɓa wo ka a la bon lɔ kije kan. A ma a juu sii farakolo kan. Sanci nara, ji bɔra. Ji woyo se men keni bon ma, bon bera kojuuya ka tijan fewu!»

7

Isa ka keleden kuntii la jɔn nakendeya

¹ Isa banni wo fɔla jama ye, a donda Kaperinahumu so kɔndɔ.

² Rɔmuka keleden kuntii do tere ye so kɔndɔ, men diyana jɔn tun ma kende. Wo faato le tere jankarɔ bolo.

³ Keleden kuntii wo ka Isa mankutu men waati men na, a ka Yahudiya mɔɔbailu kelaya ka Isa madiya, ko a ye na a la jɔn nakendeya.

⁴ Mɔɔbailu se men keni Isa ma, ii ka a madiya kosɛbe ka a fɔ a ye ko: «Keleden wo la hakan de. I ka kan ka a demen,

⁵ baa an na jamana mɔɔilu duman a ye kosɛbe. A jere ka an na salibon lɔ an ye.»

⁶ Wo rɔ, Isa wara ii kɔfe. Ii sudunyani keleden kuntii wara, keleden kuntii ka a teri doilu lawa Isa ma, ka a fɔ a ye ko: «Maari, i kana i jere tɔrɔ. N na hakan te i ye don n wara, ka a masɔɔn i ka bon nde ri paaon!

⁷ Wo bolo ma, n ma sɔn n jere ye wa i kunben, ka a masɔɔn wo ka bon nde ma. Kɔni ni i ka kuma kelen kɔfe, n na jɔnce di kendeya.

⁸ Ka a masɔɔn n ye do la se kɔrɔ, keleden doilu fanan ye n na se kɔrɔ. N wa men kelaya, wo ri wa. N wa men kili, wo ri na. N wa a fɔ n na jɔn ye ko a ye ke ten, a ri a ke ten.»

⁹ Isa ka kela wo men waati men na, a kabannakoyara kosɛbe. A ka iyeleman ka a ja lɔ jama rɔ, jama men bilani a kɔfe, ka a fɔ ii ye ko: «N ye a fɔla ai ye ko hali Isirayelikailu rɔ n ma lemeniya wo jɔon yen ye.»

¹⁰ Nba, keladenilu bɔra Isa kɔfe, ka i kɔse keleden kuntii wara. Ii wara a teren ye jɔn wo ra kendeya fewu!

Isa ka kanberen su lakunna

¹¹ Wo kɔ, Isa bɔra Kaperinahumu ka wa so do la, men tɔɔ ko Nahini. A la karandenilu ni jama ba bilani tere a kɔ.

¹² A sudunyani so da la, a ka i jɔon ben su la, ii ye wala a madon diya kaburu so la. Dence kelen pe wo le tere cesamuso bolo. So kɔndɔ mɔɔilu siyaman ba le nara muso wo tɔrɔfe.

¹³ Maari ka muso wo kasito yen ka kininkinini a ma. A ka a fɔ muso ye ko: «I kana kasi.»

¹⁴ Ka ban ka i madon su ta fen na ka a bolo maa a la. Su talailu ka i lɔ. A ka a fɔ ko: «Kanberen, i wuli.»

¹⁵ Wo fɔni, su kununda. A wulira ka i sii ka kuma damira. Isa ka a di a na ma.

¹⁶ Mɔɔ beɛ silanda ka kabannakoya wo rɔ. Ii ka Alla tɔɔ bonya ka a fɔ ko: «Alla la nabi ba do ra na an tɛma.» A ni, «Alla ra na a la mɔɔilu demen kanma.»

¹⁷ Nba, Isa kibaro jensenda Jude mara ni a laminin beɛ rɔ.

Yaya ka a la karandenilu lawa Isa ma

¹⁸ Yaya la karandenilu ka Isa la kibaro lase Yaya ma. Wo rɔ, a ka karanden fila kili

¹⁹ ka ii kelaya ko ii ye wa Maari Isa majininka ko: «Mɔɔ Nenematɔnin men nato, wo ye ile ri wa, wala an ye dogbere makɔnɔ?»

²⁰ Karanden fila woilu wulira ka wa Isa majininka ko: «Maari, Yaya ra an lɔ i ma. A ko an ye na i majininka ko: «Mɔɔ Nenematɔnin men nato, wo le ile ri wa, wala an ye dogbere makɔnɔ?»»

²¹ Wo tuma, Isa ye a kan ka mɔɔ siyaman nakendeya, jankarɔto a ni lanjiritailu, ka jinailu gben jinatailu fe, ka ja fuyen siyaman ja laka.

²² Wo rɔ, Isa ka karanden fila wo jabi: «Men da ke ai jana yan, men fanan da dante ai jana, ai ye wa wo beɛ fɔ Yaya ye. Ai ye a fɔ a ye ko: Fuyenilu ja ra laka. Senkelenilu ra taama koɓuma. Kunatilu ra kendeya. Tologbedenilu tolo ra laka. Suilu ra kunun ka wuli. Kibaro ɓuma ra lase bolokolonilu ma.

²³ Ni mɔɔ mɔɔ ma tee n dɔ, wo ye barakaden de ri.»

²⁴ Yaya la karandenilu bɔ men keni ye, Isa kumara jama ye Yaya la ko rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai wa men kera waa rɔ, ai wara nfen mafene ye? Ai wara bin de mafene wa, fɔɓɔ ye men lamaala? Wo kuma te!»

²⁵ Ai wara ka nfen mafene sa? Faanin dagbelen tii wa? Wo kuma te. Menilu ye faanin dagbelen donna, ka ii diyana koilu ke, woilu te sɔronna waa rɔ, fo mansa wara.

²⁶ Ai wara nfen mafene diya waa rɔ? Ai ma wa nabi do mafene wa? Nabijuma le tere jɔ! Kɔni ale ka bon nabi ri paaon!

²⁷ A sebeni a la ko rɔ Alla la kuma rɔ ko:

«A ragbe, n di n na keladen nawa i jɛ ka i la sila raben i jɛ».

28 A ragbe! Muso si ma den sɔrɔn fɔlɔ, mɛn ka bon Yaya ri. Kɔni mɔɔ mɔɔ ye Alla la Mansaya rɔ, hali mɛn ye a bɛɛ kɔrɔ, wo bɛɛ ka bon Yaya ri.

29 Mɔɔ mɛnilu ka Isa la kawandili kan namɛn, hali niisankomiralailu, ii bɛɛ ka Alla gbiliya, ka a masɔrɔn ii tɛrɛ ye sunna ji rɔ Yaya la sun ji rɔ kɔrɔ.

30 Kɔni Farisilu ni sariya karanmɔɔilu ka i ban Alla sawo rɔ. Ii ma sɔn Yaya ye ii sunna ji rɔ.»

31 Isa ka a fɔ ikɔ tuun ko: «N ye bi mɔɔilu la nfen ma? Ii ni nfen de munuɔani?»

32 Ii bɔni denninilu la, mɛnilu siini janatɛɛla lafɛ rɔ. Ii ye a fɔla ii dujɔɔnilu ye ko:

«A ragbe. An ka fule fɔ ai ye kɔni ai ma sɔn ka don kɛ. An ka saya donkili la ai ye, kɔni ai ma kasi.»

33 I ma a yen, Yaya nara, a ma dɔɔnnin kɛ, a ma rɛsɛnji min. Wo rɔ, ai ka a jate jinato ri.

34 Mɔɔ Dence ra na sisen. A ye dɔɔnnin kɛla, a ye minnin kɛla. Wo rɔ, ai ye a fɔla a ma ko a ma foyi si lɔn fo nɔɔmaya a ni dɔlɔ min, ko niisankomiralailu ni kojuu kɛla gbɛɛilu duman a ye kojuuya.

35 Kɔni mɔɔ mɛn ye Alla la walijiya gbiliyala, wo tii ye walijiya kelen wo yirakala ko a telenni.»

Kaninteya den de ye makoto le ri

36 Lon do rɔ, Farisi cɛɛ do tɛrɛ ye mɛn ka Isa kili dɔɔnnin kanma. Wo rɔ, Isa wara a wara. Ii ka dɔɔnnin kɛ i jɔɔn fɛ.

37 Ka ii to dɔɔnninna, muso donda bon na. Muso jin tɛrɛ ye kojuu kɛla le ri. Muso wo tun da a mɛn ko Isa ra wa dɔɔnnin diya Farisi cɛɛ wara. Wo rɔ, a wulira ka na daa alabastari ri, mɛn fani latikɔlɔn tulu la.

38 A donda bon na ten. A taminda Isa *kɔfɛ ka i lɔ a sen kɔrɔ ka kasi. Ka a to kasila, a jaji bɔra ka buruburu Isa sen kan ka ii suma. Wo rɔ, a ka Isa sen jɔsi a jɛrɛ kungsi la ka ii sunbu, ka ban ka ii mamun latikɔlɔn tulu la.

39 Farisi cɛɛ mɛn ka Isa kili dɔɔnnin kanma ka wo bɛɛ lakɔrɔsi ka a fɔ a jɛrɛ kɔndɔ ko: «Ni cɛɛ jin tun kɛra Alla la nabi jɛrɛ jɛrɛ ri, a tun di muso su jin lɔn, mɛn da a bolo maa a la ten. A tun di a lɔn ko muso jin tɛrɛ ye kojuukɛla le ri.»

40 Isa ka a fɔ Farisi cɛɛ ye ko: «Simɔn, n ye a fɛ ka kuma do fɔ i ye.» Simɔn ka a jabi: «Karanmɔɔ, i ye a fɔ.»

41 Isa ko: «Cɛɛ do la julu tun ye mɔɔ fila la. Kelen ta bɛnni wodigbɛ kɛmɛ loolu la. A to kelen ta bɛnni wodigbɛ biloolu la.

42 Wo fila si ma se julu sarala. Wodi tii wo hinara ii la, ka dijɛ ka ii fila la julu to ye. A ye di? Ii fila rɔ, cɛɛ ri diya yon ye ka tamin?»

43 Simɔn ka a jabi: «N hankili rɔ, mɛn na julu tun ka bon, cɛɛ ri diya wo le ye ka tamin.» Isa ko: «Ale le wo ri jɔ!»

44 Isa ka a jɔa lɔ muso rɔ, ka a fɔ Simɔn ye ko: «Simɔn, i ma muso jin yen wa? N nara i wara, i ma ji di n ma ka n sen mako. Kɔni a ka n sen suma a jaji la, ka a jɔsi a kungsi la.

45 I ma n sunbu foli rɔ. Kɔni kɛbi n donda yan, ale ma n sen sunbu boloka.

46 I ma n kun mamun tulu la, kɔni a ka latikolon mun n sen na.

47 Tuja ka fisa. Muso jin da kojuu siyaman kɛ kɔrɔman. Kɔni a la hake bɛɛ a labe ka a masɔrɔn a la kaninteya ra wara. A ragbe! Mɔɔ mɛn ma makotoli ba sɔrɔn ten, a la kaninteya tɛ kɛ ten.»

48 Wo rɔ, Isa ka a fɔ muso ye ko: «I ra makoto i la kojuu bɛɛ la.»

49 Mɛnilu siini tɛrɛ ye, woilu ka a fɔ ii jɛrɛ kɔndɔ ko: «ɛɛ! Yon ye jin di, mɛn di mɔɔ makoto a la kojuu la?»

50 Kɔni Isa ka a fɔ muso ye ko: «I ra i kisi bi i la lemeniya sababu la. Wa jususuma dɔ!»

8

Muso mɛnilu bilani tɛrɛ Isa ko

1 Kɔfɛ, Isa tɛrɛ ye iwala ka mɔɔilu kawandi so bailu ni so mɛsɛnilu la. A tɛrɛ ye Alla la Mansaya kibaro juma lasela ii bɛɛ ma. A la talibidenba mɔɔ tan ni fila tɛrɛ ye a kɔfɛ.

2 Musoilu fanan bilani tɛrɛ ye a kɔ, Isa tun da mɛnilu lakɛndɛya. Doilu fanan tɛrɛ ye ii fɛ, Isa ka jinailu gbɛn ka bɔ mɛnilu fɛ. Do tɔɔ tɛrɛ ye ko Mariyamu Makidalaka. Isa tun ka jina wɔrɔnwula gbɛn ka bɔ ale kɔfɛ.

3 Cɛɛ mɛn tɔɔ ko Cusa, wo muso fanan tɛrɛ ye, mɛn tɔɔ ko Johani. Cusa wo tɛrɛ ye Mansa Herodi la nanfulu kunnasiila ri. Muso mɛn tɔɔ ko Susana fanan tɛrɛ ye, a ni muso dogbɛɛilu. Muso woilu bɛɛ tɛrɛ ye Isa ni a la karandenilu madɛmenna ii bolofenilu la ko rɔ.

Sifoyila la kuma kɔrɔlama

4 Mɔɔilu bɔra so siyaman na ka na Isa ma. A ka kuma kɔrɔlama do fɔ jama ba wo ye. A ka a fɔ ko:

5 «Sɛnɛkɛla do bɔra ka wa si foyi diya a la sɛnɛ rɔ. A seni ye, a ka si foyi. Si do bera sila dafɛ. Taminbatilu ka si wo radɔn ii sen na ka a tɔjan. Sankolo kɔnɔilu nara a tɔ ta ka a dɔɔn.

6 Si do fanan bera farakoloma yɔrɔ kan. Si wo fɛrɛnda, kɔni a ma mɛn. A bɛɛ yara, ka a masɔrɔn sumaya tun tɛ yɔrɔ wo rɔ.

7 Si do fanan bera yɔrɔ do rɔ, bin wɔninmailu ye bɔla yɔrɔ mɛn. Si wo fɛrɛnda,

* 7:38 Waati wo la, Yahudiya tɛrɛ ye isiila tabali majiinin de la, ka ii sen dasama i jɔɔn ko ma dɔɔnnin diya. Wo rɔ muso ka a madon Isa sen na.

bin wōnenmailu fanan fērenda. Kōfē, bin wōnenmailu warara si fērennilu ma ka ii mabali bonyala.

⁸ Si do fanan bera duu duman dō. Si wo fērenda kōjuma ka bonya ka den kosebē. Si jate mēn bera duu duman wo rō, wo jōon kemē sōrōnda.» Isa banni kuma kōrōlama fōla ka a kan nabō ko: «Tolo ye mēnilu kun ma, woilu ye ii tolo malō kuma kōrōlama jīn na kosebē.»

⁹ A la karandenilu ka a maḡininka ko: «Kuma kōrōlama wo kōrō ye nfen di?»

¹⁰ Isa ka a fō ii ye ko: «Alla la Mansaya koilu suturani, aile ra famunyali do sōrōn ii rō. Kōni wo koilu ye fōla mōo tōilu ye kuma kōrōlamailu le rō. Wo rō, «ii ja ye ii la, kōni ii kana fen yen; ii tolo ye ii la, kōni ii kana fen famun.»

¹¹ «Nba, kuma kōrōlama wo kōrō le jīn di. Si wo ye Alla la kuma munuḡa le ri.

¹² Si do bera sila dafē. Si mēn bera yōrō wo ye mōo doilu munuḡa le ri. Mōo woilu ra Alla la kuma mēn, kōni Ibulusa ra na wo bō ii jusu rō. Kosa ii kana se lala Alla la kuma la ka kisi.

¹³ Si do mēn bera farakoloma yōrō kan, wo fanan ye mōo doilu munuḡa le ri. Mōo woilu ka Alla la kuma mēn ka a mira sewa rō. Kōni kuma wo ma don ii jusu rō bere bere kē. Ii ri to lemēniya rō dooni. Gbeliya waati wa se ii ma, ii ri sila juma bila.

¹⁴ Si do mēn bera bin wōninmailu yōrō rō, wo fanan ye mōo doilu munuḡa le ri, mōo mēnilu ka Alla la kuma mēn fewu! Kōni dunuḡarateē hamin da wara ii ma, a ni nanfulu ko nata a ni ii jere diyana koilu. Wo bolo ma, Alla la kuma ri mabali ii jusu rō, ka kē ikomin sene fen, mēn yara ka a den kobali to ye.

¹⁵ Nba, si do fanan bera duu duman dō. A fērenda kōjuma ka bonya ka den kosebē. Si mēn bera duu duman yōrō, wo ye mōo doilu munuḡa le ri mēn da Alla la kuma lamēn ka a mira. Ii jusu telenni rō, ii ye kankelentiilu ri. Wo mōoilu ye i rajala ka Alla sawo kē kosebē waati bēē.»

Fitinna la kuma kōrōlama

¹⁶ Isa ka a fō ii ye ikō tuun ko: «Mōo si te fitinna lamēn, ka ban ka fen birin a kan na, wala ka a sii lafen kōrō. Ii ri a lamēn ka a sii fitinnasiifen kan. Kosa mōo mēnilu ye donna bon na, woilu ri fitinna mēn yen.

¹⁷ Nba, mōoilu ra fen fen dokon, wo bēē ri yen. Ii ra fen fen sutura, wo bēē ri bō gbē rō.

¹⁸ Ii ye a kē kunyē ii la tolo malō rō! Baa ni fen do kera mōo do bolo a ri do kura sōrōn, kōni ni fen sa mēn bolo wo ti fen fen sōrōnna.»

Isa na ni a badenmailu

¹⁹ Isa na ni a dōoēcilu nara Isa ma, kōni ii ma se ka i madon a la jama bolo la.

²⁰ Isa a lalōnnira ko: «I na ni i dōoēcilu lōni da la, ko ii ye a fē ka i yen.»

²¹ Isa ka jabili kē ko: «Mōo mēnilu ye ii tolo malōla Alla la kuma la ka a mira, woilu le n na ni n badenmailu ri.»

Isa ka fōḡo ba labo

²² Lon do rō, Isa ka a fō a la karandenilu ye ko: «An ye wa dala kōma.» Wo rō, ii bēē donda kulun dō ka wa.

²³ Ka ii to ji kan kulun dō, Isa sunōora. Wo kōrō, fōḡo ba wulira ji kan ka kulun namaa fo ka ji don a kōndō. Ji siyayara kulun kōndō. Wo rō kulun jīitōla tēre ye ji kōrō.

²⁴ Ii ka ibori ka Isa lakunun ka a fō a ye ko: «Maari, Maari an tununto le ji rō.» A wulira ka fōḡo ni ji makuma. Fōḡo ni ji ka i lō ka masuma.

²⁵ A ka a fō ii ye ko: «Ai la lemēniya ja le wo ri wa?» Ii bēē silanda ka kabannakoya, ka a fō i jōon ye ko: «Eē! Mōo su juman de jīn di? A ye fōḡo ni ji marala, hali woilu bēē ye a kumakan mirala.»

Isa ka jina gben ka bō cēē do fē

²⁶ Wo kō, Isa ni a la karandenilu ka dala tēē ka se Jerasa mara rō. Dala wo tēre ye Jerasa mara ni Kalile mara tēma.

²⁷ Isa jii mēn kēni ka bō kulun kōndō, cēē jinatō do nara a laben. Kēbi waati jan jinatō wo tun te feriyabō donna muumē. A tun te sōnna ka to so kōndō. A tēre ye sila kaburu wo le rō.

²⁸ A ka Isa yen tuma mēn na, a kulera bakē. A nara ibe duu ma Isa sen kōrō, ka a kan nabō ko: «Ile Isa, Alla Kōrōtaninba Dence! N bila! I nani an jakankata kanma wa?»

²⁹ A ka wo kuma fō, ka a masōrōn Isa tun da jina jamari ko a ye bō a fē. Jina tun da wo mira siḡa siyaman kōrōman. A wa a mira, so kōndō mōoilu ri a bolo sidi jōlō la, ka a sen don nēē la, ka ii janto a rō. Kōni a ri jōlōko ni nēē kadi ka wa. Jina ri a gbengben fo wula jan.

³⁰ Isa ka a maḡininka ko: «I tōo di?» A ka a jabi: «An tōo le ko jama ba, baa an ye ikomin kēleden jama ba.» Wo kōrō le, jina siyaman tēre ye a fē.

³¹ Jina woilu ka Isa madiya ko a kana ii lawa denka dun ba rō, jakankata yōrō kōnin.

³² Wo tuma, kōsē kuru ba tēre ye dōnnin kēla tindi kan ye. Jinailu ko Isa ye dijē ii ye don kōsēilu kōndō. Isa sōnda ii ye wa.

³³ Jinailu bora jinatō fē ka wa don kōsēilu kōndō. Wo rō, kōsēilu ka i bori kosebē ka jii tindi la ka wa don ji rō. Ii bēē tununda ji rō.

³⁴ Nba, wo bēē kera kōsē gbengbennailu jana. Ii ka ibori ka wa a jafō so kōndō mōoilu ye, a ni bonda la mōoilu.

³⁵ So kōndō mōoilu bōra ka wa ka wo mafēnē. Ii seni yōrō wo rō, ii ka jinatō kōrō masumani siini yen Isa sen kōrō. Jina si tun

te a fe. Duruki tere ye a kan na. So kondo maa silanda kojuuya wo ro.

³⁶ Jinailu gben da menilu jana, woilu ka danteli ke maa toilu ye.

³⁷ Jerasakailu bee silanda a ja jere jere ma, ka a fo Isa ye ko a ye bo ii la jamana ro. Awa Isa ni a la karandenilu donda kulun do ka i kose.

³⁸ Isa wa tuma, jinato koru nara a madiya ko a ye a fe ka to Isa kofe, koni Isa ma son fo ka a kelaya ko:

³⁹ «I ye wa i wara. Alla ra ko ba men ke i ye, i ye wo kibaro lase i wara maa silu ma.» Isa tun da men ke a ye, a wara ka to wo kibaro lasela a so fan bee ro.

Sunkurun faani a ni muso jankaroto

⁴⁰ Isa kose tola, jama ba ka a laben baa ii tere ye a makonola

⁴¹ Wo tuma, cee do nara se a ma, ka i la a sen koru. Wo cee, men to ko Jayirusi, tere ye salibon kuntiyya la. A ka Isa madiya ko a ye dije ka wa a wara,

⁴² baa a denmuso kelen pe faato le. Den wo ra san tan ni fila saron. Wo ro, Isa ka Jayirusi wara sila ta. Koni a watola, jama warara a kofe kojuuya, fo ka a ragbeden ii tema.

⁴³ Muso jankaroto do tere ye jama wo tema. Jelibo jankaroto tere ye a la kebi san tan ni fila. Dandalilailu tun da a bolofen bee don, koni wo si ma se ka a lakendeya.

⁴⁴ A ka i madon Isa la ka i maa a la duruki dakun na. A la jelibo ka i lo i koru ye.

⁴⁵ Isa ka jininkali ke kelendi ko: «Yon ka a bolo maa n na?» Bee ka a fo ko: «Nde te.» Piyeri ka a fo ko: «N Maari, i ma jama warani yen fo ka i ragbeden ii tema.»

⁴⁶ Isa ka a jabi: «Jama ko te de! Maa kelen da imaa n na. N ye a kalama ko sebaya ra bo n do ka ko ke do ye sisen!»

⁴⁷ Muso ka wo lakorosi ka a yen ko a ti se ka idoon Isa ma. A yereyereni nara i la Isa sen koru. A ka imaa Isa la duruki ko la kun men na, a ni a kendeya kelendi ja men ma, a ka wo bee jafu Isa ye jama bee jana.

⁴⁸ Isa ka a fo a ye ko: «N denmuso, i ra bo jankaroto ro ka kisi i la lemeniyya sababu ro. Wa jususuma do.»

⁴⁹ Ka Isa to wo fola, keladen nara ka bo salibon kuntii Jayirusi wara. Wo nara a fo Jayirusi ye ko: «I denmuso ra ban. I kana karanmoo toru butun.»

⁵⁰ Isa ka kela wo men ka a fo Jayirusi ye ko: «I kana jute. I ye la n na doron. I denmuso ri kendeya.»

⁵¹ Isa se men keni Jayirusi wara, a ma son maa si ye don a kofe bon kondo, fo Piyeri, ni Yuhana, ni Yakuba, a ni den fa ni a na.

⁵² Maa silu tere ye kasila ka kule, ko den da faa. Isa ka a fo ii ye ko: «Ai kana kasi. Den ma faa. A ye sunoo ro.»

⁵³ Ii ka Isa mayele, baa ii bee ka a lon fewu ko den da faa.

⁵⁴ Isa ni a la maa silu donda bon kondo. A wara den mira a bolo ma ka a kan nabu ko: «Dennin, i wuli!»

⁵⁵ Dennin nii kosera a ro. A wulira ka i lo kelendi. Isa ka a fo ko ii ye donnin di a ma.

⁵⁶ Den fa ni a na kabannakoyara, koni Isa ka ii jamari ko ii ra men yen bon kondo ye, ii kana wo fo maa si ye.

9

Isa ka a la talibidenbailu kelaya

¹ Wo ko, Isa ka a la talibidenba tan ni fila kili. I ka se ni sebaya di ii ma, kosa ii ri jinailu gben ka bo maa silu fe, ka jankarotoilu lakendeya.

² A ka ii kelaya ko ii ye wa Alla la Mansaya ko lase maa silu ma, ka jankarotoilu fanan lakendeya.

³ A ka a fo ii ye ko: «Ai kana demen fen si ta taama jin do, gbeleke wo, boru wo, donninfen wo, wodi wo, ai kana wo si ta. Hali duruki korabila fila, ai kana wo ta.

⁴ Ai wa jija yoru men do, ai kana bo ye. Ai ye to ye fo ai bo tuma wa se so wo kondo.

⁵ Ni maa silu ka i ban ai jiyala, ai ye bo ii wara, ka ye gbangban bo ai sen ma. Wo ri ke sereya ri ye maa silu ma, ko ii ka juu.»

⁶ Nba, ii bora ye ka itaama ka se so siyaman do. Ii ka kibaro juma lase ka jankarotoilu lakendeya fan bee ro.

Isa la ko ka Herodi kondafili

⁷ Nba, ko ko keni tere ye Isa bolo, Mansa Herodi tere ye wo kibaro kalama. Wo kibaro ka a kondafili kosebe, baa doilu tere ye Isa jatela Yaya le ri. Ii ka a fo ko Yaya ra wuli ka bo saya ro.

⁸ Doilu tere ye Isa jatela Nabi Eli le ri. Ii ka a fo ko Eli ra na iko tuunni. Doilu tere ye Isa jatela nabi gbereri, bi ma men ban. Ii ka a fo ko wo ra bo saya ro ka na iko tuunni.

⁹ Herodi ka a fo ko: «N ka maa bo Yaya kun tala a la. A ye di wo ro? N ye kibaro men saronna jin, wo tii ye yon de ri wa?» Wo ro, a loo tere ye Herodi la ka a ja la Isa kan.

Isa ka donnin di jama ma

¹⁰ Isa la talibidenbailu bora taama ro ka na danteli ke Isa ye. Ii tun da ko ko ke, ii ka wo bee fo a ye. Wo banni, Isa ka ii ta, ko ka wa joro diya Betisayida so fan do.

¹¹ Koni maa siyaman kolonda ii wa ko ro, ka ibori ii ko. Isa ka ii bee ramira kojuma. A ka Alla la Mansaya ko lase ii ma, ka ban ka jankarotoilu lakendeya.

¹² Ii bee menda ye fo ka fitiri sudunya. Keladenba tan ni fila wo nara, wo ro, ka a fo Isa ye ko: «An Maari, i ye sila di jama ma. Sa ii ri wa si diya a ni donnin jinin yan laminin soilu la, a ni todailu la. I ma a lon, an ye waa le ro yan? Foyi te yan.»

13 Isa ka ii jabi: «Ai jere ye doonnin di ii ma.» Keladenbailu ka a fo ko: «Buru kala loolu ni jee fila-pe ye an bolo yan. Nba, i ye a fe an ye wa doonnin san jama jin bee ye wa?»

14 Jama wo ka siya ba le. Cee menilu ye a ro, woilu wate ri maa waa loolu ba.

Nba, Isa ka a fo a la karandenilu ye ko: «Ai ye jama lasii maa biloolu biloolu dekuruiilu ro.»

15 Karandenilu ka jama laden ka ii lasii ten.

16 Wo banni, Isa ka buru kala loolu ni jee fila ta, ka a ja lo san ma ka baraka bila Alla ye. A ka buru ni jee rakadikadi ka a di karandenilu ma, ko ka a rafara jama tema.

17 Maa bee ka doonnin ke fo ka ii fa. Ii bee ban men keni doonninna, karandenilu ka buru ni jee kunkundun taidu laden. Wo kunkundunilu ka see tan ni fila lafa.

Piyeri ka men fo Isa ma

18 Lon do ro, Isa kelen tere ye Alla matarala yoro do ro. A la karandenilu tere ma jan ale bake. Isa ka ii manininka ko: «Mooilu ye n jatela yon di?»

19 Ii ka a jabi: «Doilu ka a fo ko i ye Yaya le ri. Doilu ka a fo ko i ye Nabi Eli le ri. Doilu fanan ka a fo ko nabi do ra bo saya ro ka na, bi ma men ban.»

20 A ka ii manininka ko: «Ai don? Ai ye n jatela yon di?» Piyeri ka a jabi: «Alla la Nenematomonin de ile ri.»

21 Isa ka a fo ka a magbeleya ii ye ko ii kana wo kuma fo maa si ye.

22 A ka a fo ko: «A fere te, fo Maa Dence ye jakankata. Maa bailu ni sarakalasele kuntulu ni sariya karanmooilu, ii bee ri i ban a ro, ka a mira ka a faa. Koni a faa tele sawana, a ri lawuli ka bo saya ro.»

23 A banni wo fola a la karandenilu ye, a ka a fo mooilu bee ye ko: «Ni maa ye a fe ka na n ma, wo ye ban a jere ro. Lon lon a ye a la gbongbon jiri ta ka bila n kofe.»

24 Nba, ni maa maa ka a si kongben a la dunuwarate ro, wo tii ti jenemayala, koni ni maa maa bonora a si ro a la dunuwarate ro nde la ko ro a ri jenemaya.

25 A ye di? Ni maa do ka dunuya fen bee soro yan, ka wa bono a nii do sini, wo tono ye nfen di?

26 Men di maloya ka i ban i lola n na ko ro, a ni n na kuma ro, Maa Dence wa na lon men, a ri maloya wo tii la ko la fanan. Wo lon, a nato a la noro ro, a ni a Fa Alla ta, a ni meleka senimanilu ta.

27 Sika te a ro: doilu ye ai tema yan, menilu te sa fewu ni ii ma Alla la Mansaya yen folo.»

Isa fari yeleman ko

28 Wo fo tele seyin moon, Isa ka Piyeri ni Yuhana ni Yakuba ta ka wa Alla matara diya koyinke do kan.

29 Ka Isa to Alla matarala, a jakoro yelemanda. A la faanin gbera fo ka melenmelen ikomin sanmelenmelen.

30 Ikoro koro cee fila kumara a ye men ye Nabi Musa a ni Nabi Eli. Bi tere ma cee fila wo sa.

31 Ii loni tere noro ba ro ka Isa baro. Ii barora Isa faa ko kan, a nato men dafala Jerusalemu.

32 Wo ka a tere Piyeri ni a dafonoonilu ra sunoo. Ii kununda ka Isa noro ni yen, a ni cee fila wo.

33 Ka soro Nabi Musa ni Nabi Eli wato le tere, Piyeri ka a fo Isa ye ko: «Karanmaa, yan benni an ma. An ye to yan. An di gba sawa lo, i ta kelen, Nabi Musa ta kelen, a ni Nabi Eli ta kelen.» Piyeri tere ye kumala tuun, koni a ma wo koro lon.

34 Ka Piyeri to kumala, banda do jiira ka birin ii kun na, ka ii latunun, wo ro ii silanda a ja ma.

35 Wo tuma, kumakan do bora banda ro ko: «N Dence le jin di, n da men Nenematomon. Bee ye a tolo malo a la.»

36 Kuma banni, karandenilu ma maa si tere ye fo Isa kelen pe. Ii bee ka i makun wo ko ma. Ii ka men yen, ii ma wo fo maa si ye.

Isa ka den jinato do lakendeya

37 Wo duusa gbe, Isa ni talibidenba sawa wo jiira koyinke koro tuma men na, maa siyaman ka Isa laben.

38 Nba, cee do tora jama wo tema ka a kan nabo ko: «Karanmaa, n ye i madiyala, i ye n dence demen. A kelen pe le n bolo.»

39 Jina ye a torla. A wa a mira, den di kule i koro ye. Jina ri a lajerejere, fo ka a da kanfa ji labo. A ti son fewu ka den bila fo a wa ban a seela kojuyaya.

40 N nara ka i la karandenilu madiya ko ii ye jina gben. Ii ma se a la.»

41 Isa ka jabili ke ko: «Ai bi mooilu ka juu. Ai te la Alla la muume! N ye to ai tema haan waati numan ka ai la lemeniyabaliya munun?» A ka a fo cee wo ye ko: «Na i dence ri yan.»

42 Den ka i madon Isa la waati men na, jina ka den wo labe duu ma, ka a yereyere kojuyaya. Isa ka jina makuma ko a ye bo den fe. Jina bora, den kendeyara. Isa ka den nase a fa ma.

43 Mooilu bee kabannakoyara wo ro, ko Alla makabani ba le.

Isa ka a la saya ko fo ikoo tuun

Isa tere ye ko menilu kela, woilu ka ii bee kabannakoya. Ka ii to wo la, a ka a fo a la karandenilu ye ko:

44 «Ai ye ai tolo malo kojuma kuma jin na. Janfa nato donna Maa Dence ma, sa a ri don maa juuilo bolo.»

45 Karandenilu ma kuma wo jayen. A koro dooni tere ii ma. Hali ii ma a famun,

ii ma sɔn ka Isa jininka a kɔrɔ ma ka a masɔrɔn ii silanni kojuuya.

Yon ye jɛmɔɔ ri?

⁴⁶ Wo tuma, sɔsɔli do wulira karandenilu tema, ko yon kɛtɔ jɛmɔɔ ri ii dɛkuru rɔ?

⁴⁷ Isa ka ii miriya lɔn. Wo rɔ, a ka dennin do ta ka a lalɔ a tɔrɔfɛ.

⁴⁸ A ka a fɔ karandenilu ye ko: «Mɔɔ mɛn wa dennin jin jɔɔn damira kojuma nde kosɔn, wo ra n jɛrɛ ramira. Mɔɔ mɛn wa nde ramira kojuma, wo ra n kelayaba ramira kojuma fanan, baa mɛn di sɔn ka a jɛrɛ kɛ dɔɔman mɔɔ ri ai tema, wo le ka bon a tɔ bɛɛ ri.»

Mɛn tɛ ii juu ri, wo ye ii jinin de ri

⁴⁹ Isa la talibidenba mɛn tɔɔ ko Yuhana, wo ka a fɔ ko: «Maari, an ka cɛɛ do yen, a tɛrɛ ye jinailu gbenna ka bɔ mɔɔilu fɛ i tɔɔ rɔ. An ka a fɔ a ye ko a ye wo boloka, baa a tɛ an na dɛkuru mɔɔ ri.»

⁵⁰ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana a mabali wo la. Mɔɔ mɛn tɛ i kanma, wo ye i fɛ.»

Samarikailu ka i ban Isa rɔ

⁵¹ Nba, ka a tɛrɛn a waati tun da sudunya ka i kɔsɛ a Fa Alla wara, Isa ka a jusu lateɛ ko a fɛrɛ tɛ fo a ye wa Jerusalemu.

⁵² A ka keladen doilu lawa a kɔrɔ. Woilu wara don Samari so do la, ka jiya diya jinin a ye.

⁵³ Kɔni ye mɔɔilu ma sɔn ka Isa jiya, ka a masɔrɔn a watɔ Jerusalemu.

⁵⁴ Wo rɔ a karandenilu, Yakuba ni Yuhana, ka Isa majininka ko: «An tɛ ta lajii ka bɔ san dɔ ka ii janin wa?»

⁵⁵ Isa ka iyɛleman ka ii makuma, ko ii jo tɛ.

⁵⁶ Ii taminda ye, ka wa so gbɛrɛ jinin.

Ka bila Isa kɔ

⁵⁷ Ii watɔla, mɔɔ do ka a fɔ Isa ye ko: «I wa kɛ wala fan fan, n di to i kɔ.»

⁵⁸ Isa ka a jabi: «Tɔɔn ye sɔyaninilu bolo. Naa ye sankolo kɔnɔilu bolo. Kɔni si diya si tɛ Mɔɔ Dɛncɛ bolo, a ri se ka i jɔɔnɔn yɔrɔ mɛn.»

⁵⁹ Isa ka a fɔ cɛɛ gbɛrɛ ye ko: «I ye bila n kɔ.» Wo ka a jabi: «Maari, i ye dijɛ n ye wa n fa su don fɔlɔ.»

⁶⁰ Isa ka a fɔ a ye ko: «Mɛnilu faani, mɛnilu ma penema bɛrɛ lɔn, i ye a to woilu ye ii jɔɔn su don. Ile kɔni ye wa Alla la Mansaya ko lase mɔɔilu ma.»

⁶¹ Dogbɛrɛ ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, n ye a fɛ ka bila i kɔ. Kɔni, n ye wa n sara n wara mɔɔilu la fɔlɔ ko an bɛn sɔɔma.»

⁶² Isa ka a jabi: «Mɔɔ mɛn wa nisi daba mira ka sɛnɛ kɛ damira, ka ban ka to a kɔfɛ mafɛnela, wo ti se Alla la Mansaya baara nɔla.»

10

Isa ka karanden biwɔrɔnwula ni fila kelaya

¹ Wo kɔ rɔ, Isa ka mɔɔ biwɔrɔnwula ni mɔɔ fila gbɛrɛ kili ka ii kelaya. A ka ii mɔɔ fila fila lawa a kɔrɔ. A jɛrɛ watɔ yɔrɔ mɛnilu rɔ, a ka ii lawa a kɔrɔ, yɔrɔ woilu bɛɛ rɔ.

² A ka a fɔ ii ye ko: «Suman ka waati ra se. Suman ka siya. Kɔni wo baaralailu ma siya. Ai ye Suman Fɛ Tii* madiya, kosa a ri do kafo baaralailu ma suman fɛ rɔ.

³ «Ai ye wa sisen. N ye ai kelayala ka kɛ ikomin saa dennin, mɛn bilani wara juuilu tema.

⁴ Ai kana wodi bila ai kun. Ai kana bɔrɔ ta. Ai kana sanbara gbɛrɛ ta. Ai kana sɔn foli ye ai la baara lanɔɔ sila la.

⁵ «Ai wa jiya yɔrɔ mɛn dɔ, ai ye ye mɔɔilu fo fɔlɔ ko: Jususuma ye don bon jin na.»

⁶ Ni wo ka do tɛrɛn ye, mɛn ye jususuma jininna, ai la duwawu ri mira a ye. Ni wo tɛ, ai la duwawu ri i kɔsɛ ai ma.

⁷ Mɛnilu wa sɔn ka ai jiya, ai ye to woilu bolo. Ii wa dɔɔnninfen fen di ai ma, ai ye wo dɔɔn. Ii wa minnin fen fen di ai ma, ai ye wo min. Baaraden ni a sara ka kan. Ai kana ai jiya diya yeleman.

⁸ «Ai wa don so fen fen kɔndɔ, ni ye mɔɔilu ka ai ramira ka na dɔɔnninfen do sii ai kɔrɔ, ai ye a dɔɔn.

⁹ Jankarɔto mɛnilu ye so kɔndɔ ye, ai ye woilu lakɛndɛya. Ai ye a fɔ mɔɔilu ye ko: «Alla la Mansaya ra i madon ai la!»

¹⁰ «Kɔni ai wa don so fen fen kɔndɔ, ka a tɛrɛn ye mɔɔilu ma sɔn ai jiyala, ai ye bɔ. Ai ye wa i lɔ sila tema, ka ai kan nabɔ ii ma ko:

¹¹ Hali ai la so gbangban, mɛn tɛrɛ ye an sen ma, an da wo bɔ an sen ma. Wo ri kɛ tɔɔmasɛrɛ ri ai kan yan, kɔni ai ye a lɔn ko Alla la Mansaya ra i madon ai la.»

¹² N di a fɔ ai ye ko kiti lon wa se, jahadi juuman di la so wo kan ka tamin Sɔdɔmu kan.»

So mɛnilu ka i ban lemɛniya la

¹³ «Korasɛnkailu, gbalo ye ai ye. Bɛtisayidakailu, gbalo ye ai fanan ye. Ka a masɔrɔn kabannako bailu kɛra ai tema. Ni woilu jɔɔn tun kɛra Tiri so kɔndɔ, wala Sidɔn so kɔndɔ, sa wo mɔɔilu ra tubi kɛbi waati jan. Ii tun di i sii buurigbɛ rɔ ka kasanbɔrɔ bila ii kan na, ka kɛ nimisa tɔɔmasɛrɛ ri, ka tubi.

¹⁴ Wo le kosɔn, kiti lon wa se, Tirikailu ni Sidɔnkailu la jahadi ri nɔɔya ka tamin ai ta kan.

¹⁵ Kɛpɛrinahumukailu ai don? Ai ri bonya haan ka se sankolo rɔ wa? Wo kuma tɛ! Ai ri jii fo ka se jahanama kɔndɔ!»

¹⁶ Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Mɔɔ mɛn wa ai kumakan namɛn, wo ra n kan

* 10:2 Suman Fɛ Tii wo ye Alla le ri.

namen fanan. Mɔɔ mɛn ma sɔn ai rɔ, wo ra i ban n dɔ fanan. Mɛn ka i ban n dɔ, wo ra i ban n kelayaba rɔ fanan.»

Keladenilu ka ii kose

¹⁷ Mɔɔ biwɔrɔn wula ni fila banni kelalasele, ii kose mɛn kɛni, ii sewani ba nara dantɛli kɛ Isa ye ko: «Maari, hali jinailu silanni an ye ka an kan mira, i tɔɔ rɔ.»

¹⁸ Isa ka jabili kɛ ko: «N da Setana betɔ yen ka bɔ sankolo rɔ ikomin sanmelenmelen ye jila ja men ma.

¹⁹ A ragbe, n da sebaya di ai ma, sa ai ri sailu ni kɔsɔilu radɔn, ka se ai juu Setana ni a fanka bɛɛ la. Foyi ti se ai la.

²⁰ Hali wo, ai kana sewa wo rɔ, ko jinailu ye ii majiila ai kɔrɔ. Ai ye sewa men dɔ, wo le jin di: ai tɔɔ ra seɛɛ harijeene rɔ.»

Isa sewara

²¹ Wo tuma, sewa ba le tɛɛ Isa la, sewa men bɔni Alla la Nii Seniman dɔ. Wo rɔ, a ka Alla tando ko: «N Fa Alla, sankolo ni duukolo tii, n ye i tandola, ka a masɔrɔn a diyara i ye ka lɔnniya di denninilu ma, i ma men di hankilimailu ni lɔnninna bailu ma. ɔɔn, N Fa, i sawo le.»

²² Isa ka a fɔ mɔɔilu ye ko: «N Fa ra fen bɛɛ karifa n na. Mɔɔ si ma Dence lɔn fo n Fa Alla. Mɔɔ si fanan ma n Fa Alla lɔn fo Dence kelen, men bara Alla rɔ. N wa n Fa yiraka mɛnilu la, woilu fanan di se a lɔnna.»

²³ Wo kɔ, Isa ka iyeleman ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Hɛɛ ye ja ye ai ja men ka yen!

²⁴ Baa ai ja ye men yenna, a lɔɔ tɛɛ ye nabi siyaman ni mansa siyaman na ka wo yen, kɔni ii ma fɛɛ sɔrɔn ka ii ja la a kan. Ai tolo ye men namenna, a lɔɔ tɛɛ nabi siyaman ni mansa siyaman na ka wo men. Kɔni ii ma fɛɛ sɔrɔn ka ii tolo malɔ a la.»

Samarika cɛɛ juma

²⁵ Lon do rɔ sariya karanmɔɔ do ka i lɔ ka jininkali do kɛ Isa kun a kɔrɔbɔ kanma. A ka a fɔ ko: «Karanmɔɔ, n ye nfen kɛ, sa n di jɛnemaya sɔrɔn?»

²⁶ Isa ka a jabi: «Nfen de seɛɛni Alla la sariya rɔ? I ra nfen de famun wo rɔ?»

²⁷ A ka Isa jabi: «A seɛɛni sariya rɔ ko: I ye i Maari Alla kanin i jusukun bɛɛ la, i sɔlɔmɛ bɛɛ la, i fanka bɛɛ la, a ni i miriya bɛɛ la.» Ka la wo kan, a ka a fɔ ko: «I ye i mɔɔɔɔ kanin ikomin i ye i jɛɛ kaninna ja men ma.»

²⁸ Isa ka a jabi: «I ra men fɔ, i jo wo rɔ. Ni i ka sila wo taama, i ri jɛnemaya sɔrɔn.»

²⁹ Kɔni a lɔɔ tɛɛ ye karanmɔɔ wo la ka jo di a jɛɛ kɛwaliilu ma. Wo rɔ, a ka Isa majininka ko: «N ye yon jate n siijɔɔ di?»

³⁰ Isa ka a jabi sanda do rɔ ko: «Cɛɛ do bɔra Jerusalemu ka wa Jeriko. Ka a to sila kan, benkanlailu bera a kan ka a bolofen bɛɛ

bɔ a bolo, hali a feriyabɔ bɛɛ. Ii ka a gbasii kojuuya. Dooni ii ma a faa. Ii bɔra ye ka a lani to sila tema.

³¹ A ma men wo kɔ, sarakalasele do nara sila wo kan. A ka madunbatɔ lani yen sila tema. A ka a ragbe, ka tamin a la ka wa.

³² Lebi bɔnsɔn do nara sila wo kan. A nara madunbatɔ lani tɛɛn sila tema. A ka a ragbe, ka tamin a la ka wa.

³³ Wo kɔfɛ, Samarika do fanan nara sila wo kan. A nara madunbatɔ lani tɛɛn sila tema. A ka a ragbe, a kininkin donda a rɔ.

³⁴ A ka i madon a la ka a la dailu basi ka woilu sidi. A ka madunbatɔ lawuli ka a lala a la fali kan, ka wa a ri londan jiya bon do la. Ii se men kɛni jiya bon na, a ka a janto a rɔ.

³⁵ Duusa gbɛni, a ka †wodi bɔ ka a di bon tii ma ka a fɔ a ye ko: «I janto madunbatɔ wo rɔ koseɛɛ. A mako wa kɛ fen fen na, i ye wo di a ma. Ni wodi jin ma a bɛɛ bɔ, n wa n kose, n di i la wodi bɛɛ lase i ma.»

³⁶ «A ye di? Mɔɔ sawa woilu rɔ, yon kɛra madunbatɔ siijɔɔ di?»

³⁷ Sariya karanmɔɔ ka Isa jabi: «Mɛn hinara a la ka a damɛn.» Isa ko: «Jo! I ye wa wo jɔɔn kɛ.»

Isa wara Mariyam ni Marita wara

³⁸ Nba, Isa ni a la karandenilu tɛɛ ye taamala Jerusalemu sila kan. Ii se men kɛni so do la, muso do ka ii jiya a wara. Muso wo tɔɔ ko Marita.

³⁹ Marita dɔɔmuso fanan tɛɛ ye, men tɔɔ ko Mariyam. Mariyam wara i sii Maari Isa sen kɔrɔ ka a tolo malɔ a la.

⁴⁰ Wo ka a tɛɛn, Marita jagbani gba donna kojuuya. Wo rɔ, a ka i madon Maari Isa la ka a fɔ a ye ko: «Maari, n mamuso ra n kelen to baarala ten. Wo tɛ gbala i la wa? I ye a fɔ a ye ko a ye wuli ka n dɛmɛn.»

⁴¹ Maari ka a jabi: «Marita, Marita. I haminni ko siyaman na fo ka i jɛɛ jagba.

⁴² Kɔni fen kelen pe le munafan ka bon fen tɔ bɛɛ ri. Mariyam ra munafan fen wo jɛnematomɔn. Foyi tɛ wo bɔ a bolo.»

11

Alla matara ja

¹ Lon do rɔ, Isa tɛɛ ye Alla matarala yɔrɔ do rɔ. A banni, a la karanden do ka a fɔ a ye ko: «Maari, i ye an karan Alla matara la, ikomin Yaya ka a la karandenilu karan ja men ma.»

² Isa ka a jabi: «Ai wa kɛ Alla matarala, ai ye a fɔ ko:

An Fa Alla, i tɔɔ seniman ye bonya.

I ye i la mansaya labɔ gbɛ rɔ.

³ I ye an na dɔnnin di an ma lon lon.

⁴ I ye an makoto an na kojuuilu la,

† 10:35 Ka wodi men di wo ye tele fila baara sara le ri.

baa menilu ra kojuu ke an na, an da woiu makoto.

I kana an to an na miriya juuilu sila kan.»

5 A ka a fo a la karandenilu ye ko: «Ni ai do wara i dujoo wara duu tala ma, ka a la da makonkon ka i kan nabo ko: «N dujoo, i wuli. I ye buru kala sawa di n ma.

6 N dujoo ceɛ botla le taama ro ka na jiya n wara sisen sisen. Damunin fen si te n bolo ka sii a korɔ.»

7 I dujoo di to bon kondɔ ka jabili ke ko: «Eɛ, ceɛ, i kana na n torɔ sa. N da n na da tuun ka a soo. N ni n na denilu beɛ ra ban an lala. N ti son ka foyi di i ma sisen.»

8 Hali a ma son ka buru di i ma ai la dujooɔnya koson, i wa to a la da makonkon na fo ka a nagba, a ri wuli ka i mako beɛ na jo! Baa, i ma son ka a matara boloka.

9 «Wo ro, n di a folɔ ai ye ai wa matara foyi la, ai ri wo saron; ai wa jinin, a ri a saron; ai ye da makonkon, a ri laka ai ye.

10 Ka a masaron maa si wa matara a ri a saron; maa wa fen jinin, a ri a saron; maa wa da makonkon, a ri laka a ye.

11 «Yon ye ai tema yan, ni i dence ka i matara je la, i ri sa don a bolo wa?

12 Wala, ni i dence ka i matara sisekili la, i ri koson don a bolo wa?

13 Nba, ni ai, adamadenilu men ka juu, ai kusan fen juma dila ai denilu ma, wo gbenin de an Fa Alla men ye sankolo ro wo ri se Nii Seniman dila a tarabailu beɛ ma.»

Isa ni Ibulusa la ko

14 Lon do ro, Isa ka jina gben ka a bo bobo ceɛ do fe. Jina bo men keni a fe, ceɛ ka kuma damira. Wo ka jama kabannakoya kosebe.

15 Koni doilu ka a fo ko Isa teɛ ye jinailu gbenna *Ibulusa baraka le ro, men ye jinailu la kuntii ba ri.

16 Doilu ka Isa korobo, ko a ye toomasere do ke ii jana, men di a yiraka ii la ko a la sebaya boni Alla ro.

17 Koni Isa ka ii beɛ miriya lon. Wo ro, a ka a fo ii ye ko: «Mansaya kelen wa rafara fila ri ka i jooɔn kele, mansaya wo tjanɔ le. Bon kelen wa rafara fila ri ka i jooɔn kele, bon wo ri be.

18 A ye di wo ro? Ni Setana la baaradenilu rafarara fila ri ka i jooɔn kele, a la mansaya te tjan wa? Ai ka a fo ko n ye jinailu gbenna jina kuntii ba Ibulusa le baraka ro.

19 A ye di? Ni n ye jinailu gbenna Ibulusa baraka ro, ai la karandenilu ye jinailu gbenna yon baraka ro? Ai la karandenilu ri ai la kiti teɛ, ko ai jo te wo ro.

20 Ni wo te, ni n ye jinailu gbenna Alla baraka le ro, wo ra a yiraka ko Alla la Mansaya ra se ai tema.

* 11:15 Kirekika la miriya ye le ko Ibulusa a ye jina mansaden de ri

21 «Ai na lo! Fankama wa a raben kele ke muranilu la, ko ka a la bon kanda, wo bolofenilu kandani a juma la.

22 Koni ni fankama dogberɛ bera a kan, men fanka ka bon a ta ri, wo ri se a la. Wo ri a la keleke fen beɛ ta, a jii lani teɛ menilu kan konin, ka ban ka a bolofen beɛ rafara maaɔilu tema.»

23 Isa banda misali yirakala ka a fo ii ye ko: «Maa men te n fe, wo ye n juu le ri. Maa men te n demenna ka maaɔilu laden, wo ye baarala ka maaɔilu lajensen.»

Jina ka i kose ka to ceɛ fe

24 Isa ko: «Jina wa gben ka bo ceɛ do fe, a ri wa jooɔn diya jinin fo wula jan ka kana, ka ban ka a fo ko: «N di n kose ka wa n bo diya ro.»

25 A wa kose ceɛ jinato korɔ ma, a ri a teren ko wo ra seninya, ikomin bon men firanni ka a kondɔ raben korjuma.

26 Wo ro, jina ri wa ka jina waronwula laden, menilu ka juu a jere ri. Ii beɛ ri na ka to ceɛ wo fe. A laban, jinato la ko ri juuya ka tamin a foloma kan.»

27 Ka Isa to kuma la, muso do tora jama tema ka a kan nabo ko: «Muso men ka i kondɔ ta ka i saron, ka ban ka a sin di i ma, muso wo kunnadiyani.»

28 Isa ka a jabi: «Koni maa menilu ri ii tolo malo Alla la kuma la ka wo mira, woiu le maa kunnadiyani bailu ri.»

Nabi Junusa toomasere jooɔn di ke bi maaɔilu ye

29 Ka a teren jama warato le Isa laminin do, a ka ii karan ko: «Bi maaɔilu kewali ka juu. Ai ye kabannako ro, men di ke toomasere ri, koni kabannako gberɛ si te ke ai jana, fo Nabi Junusa ta jooɔn.

30 Nabi Junusa jere kera toomasere ri Ninibekailu beɛ jana na men ma, Maa Dence fanan nato ke la toomasere ri bi maaɔilu jana wo na le ma.

31 Nba, kiti lon wa se, Seba jamana mansa muso ri wuli ka i lo ai torofɛ ka ai jalaki, baa ale bora fo yoro jan ka na a tolo malo Mansa Sulemani la hankilimaya kuma la. Do ye yan bi, men ka bon Mansa Sulemani ri.

32 Kiti lon wo, Ninibekailu fanan di wuli ka i lo ai torofɛ ka ai jalaki, baa Nabi Junusa wara ii kawandi lon men, ii tubira. Do ye yan bi, men ka bon Nabi Junusa ri.»

Fitina ni ja kise la sanda

33 Isa ka a fo ikɔ tuunni ko: «Maa si te fitinna lamelen ka a dokon, wala ka see do birin a kun na. Wo kuma te! Maa wa a lamelen, a ri a sii fitinasiifen kan, kosa menilu wa don bon kondɔ ri a melen yen.

³⁴ Mōō ja kise le a faribanku fitina ri. Ni i ja kise ka ji, kene ri don a la, ka i kōndō gbe. Ni i ja kise ma ji, foyi si te don fo dibi.

³⁵ Wo le kosōn, ai ye ai jere lakōrosi. Ai kana i ban kene rō, ka sōn dibi rō.

³⁶ Ni i kōndō gbera kene bolo, ka a teren dibi te a yorō si rō, i ra ke kene rō fasayi. A ye ikomin fitina ra lamelen ka i bila kene rō.»

Isa ka Farisilu ni sariya karanmōōilu jalaki

³⁷ Isa banni kumala, Farisi ceε do ka a kili ko a ye wa dōnnin ke a wara. Ii wara don a wara, ka i sii dōnnin diya.

³⁸ Isa ma a bolo ko fōlō ikomin Farisilu ye a kela ja men ma. Wo ka Farisi ceε kabannakoya kosebe.

³⁹ Maari Isa ka a fō a ye ko: «Ai Farisilu ye daailu ni muranilu kōkan makola ka gbe, ka ai kōndō nōni to natabaya ni kojuu su beε la.

⁴⁰ Ai hankilitanilu! Men ka kokan ladan, wo le ma a kōndōla fanan dan wa?

⁴¹ Ai ye ai kōndō rō di fantanilu ma, wo wa ke beε ri seninya.

⁴² «Gbalō ye ai Farisilu ye! Ai ye i rajala ka jaka bō, hali ai la suma fira kelen kelenna beε rō. Ai ra telenbaya a ni Alla la kaninteya la bilani to. Ai ka kan ka wo ke fōlō ka a tō beε ladennin ke.

⁴³ Gbalō ye ai Farisilu ye! Ka a masōrōn ai wa don salibon kōndō, ai ye jemōō sii diya jininna. Ai wa ke sō kōndō, ai ye a fe mōōilu ye ai bonya ka ai fo.

⁴⁴ Gbalō ye ai Farisilu ye! Ka a masōrōn ai ye ikomin kaburu, men ni duu beε ra ke kelen di. Mōōilu ye taminna wo kan, kōni ii ma a lōn ko kaburu le.»

⁴⁵ Sariya karanmōō do ka Isa jabi: «Karanmōō, i la kuma ma dan Farisilu kelen ma de! I ye andeilu fanan dooyala kosebe!»

⁴⁶ Isa ka a jabi: «Gbalō ye ai sariya karanmōōilu fanan ye! Ai ye donin ba siila mōōilu kun ma, donin men ta gbeleman kojuya. Kōni ai ti sōn muume ka ii demen wo donin tala!

⁴⁷ Gbalō ye ai ye, ka a masōrōn ai benbailu ka nabi menilu faa, ai ye woilu kaburuilu masidila.

⁴⁸ Ai ra sōn ai benbailu la baara juu ma, ka a masōrōn ii ka nabiilu faa ka kaburu masidi ko to ai ma.

⁴⁹ Wo le kosōn, Alla ka a fō a la hankilimaya rō ko: «N di nabiilu lawa ii ma, a ni talibidenbailu. Ii ri doilu faa ka doilu jakankata.»

⁵⁰ Wo rō, mōōilu ra nabi fen fen faa kebi dunuja dan waati, Alla ri bi mōōilu jininka wo kelen kelenna beε saya ko ma.

⁵¹ A ri damira Abila la saya ma, haan ka wa Nabi Sakariya la saya ma, men sara saraka janin diya a ni Alla la bon tēma. N di

a fō ai ye, Alla ri bi mōōilu jininka wo beε ma kiti lon.

⁵² Gbalō ye ai ye, ai sariya karanmōōilu! Ai ra i ban lōnnin beε rō, ka wo da tuun ka a sōō. Ai jere ti don a rō. Ai ye mōōilu labanna fanan, mōō menilu ye don ko rō.»

⁵³ Isa bō men keni yorō wo rō, sariya karanmōōilu ni Farisilu ka a lajinin jininkali siyaman na.

⁵⁴ Ii ye a fe a ye jabili benbali do ke, men di ke a mira sababu ri.

12

Isa ka mōōilu lali kuma siyaman dō

¹ Wo tuma, mōō waa siyaman ladennin Isa laminin dō. Ii warara haan ka i lō i jōōn kan. Ka Isa to jama tēma, a ka a la karandenilu karan. A ka a fō ii ye ko: «Ai ye ai jere latanka Farisilu la leben ma, ii la filanfilanteya kōnin.

² Mōōilu la ko si dokonni a ri bō gbe rō, lon do rō. Menilu suturani, woilu beε ri lōn mōōilu bolo.

³ Ai wa idoon ka fen fen fō mōōilu ye dibi rō, woilu beε ri lamēn kene ma. Ai wa fen fen fō mōōilu tolo korō kan majii rō, hali ni a kera bon kōndō sutura rō, woilu beε ri fō gbe rō, ka ke ikomin mōō ra i lō bon kun na ka wo beε lase fan beε rō.

⁴ «N terilu, n di a fō ai ye ko mōō menilu seni mōō faala dōrōn, ai kana silan woilu ye, baa woilu dan ye mōō faribanku faa ri. Ii ti se ka tamin wo kan.

⁵ Ai ye silan men ye, n di wo yiraka ai la. Men di se ka mōō faa, ka ban ka a fili jahanama kōndō, ai ye silan wo ye.

⁶ «A ye di? Kōnō mešen loolu te sanna wodi ghanan mešen na wa? Kōni Alla ka a kelen kelenna beε lon.

⁷ Alla ka ai lōn kosebe, hali ai kungsi jate! Wo rō, ai kana silan fewu. Alla ye ai jatela ka tamin kōnōilu kan.

⁸ «N di a fō ai ye ko mōō fen fen wa i lō n tōō la mōōilu jana, Mōō Dence fanan di i lō wo tii la Alla la melekailu jana.

⁹ Kōni men di i ban n dō mōōilu jana, Mōō Dence fanan di i ban wo rō Alla la melekailu jana.

¹⁰ Ni mōō ka Mōō Dence mafa, a ri se a makotola. Kōni mōō wa Alla la Nii Seniman tanama kuma fō, a te makoto habadan!

¹¹ «Lon do rō, mōōilu ri ai mira. Ii wa ai lana salibonilu jemōōilu ma, wala kititēla su beε, ai ka kan ka kuma men fō ka ai jere lafasa, ai kana hamin wo la.

¹² Ka a masōrōn ai ka kan ka men fō, Alla la Nii Seniman di wo kuma bila ai kōndō wo waati kelen na.»

Nanfulutii hankilitan

¹³ Ceε do tora jama rō ka a fō Isa ye ko: «An karanmōō, i ye a fō n korōce ye ko an fa sara

ka cee men to, ko a ye cee wo rafara ka n ta di n ma.»

¹⁴ Isa ka a jabi: «Ee, cee! Yon de ka nde lasii, ka n ke ai la kititeela ri, wala ai la cee rafarala?»

¹⁵ Wo ko, Isa ka a fo jama ye ko: «Ai ye a ke kojuma, ka ai jere mira natabaya ma. Ka a masaron hali ni mado la nanfulu siyayara a ja jere ma, wo ti se ka jenenmaya jere di a ma.»

¹⁶ Isa ka wo korɔ yiraka ii la kuma korɔlama do ro. A ka a fo ko: «Waati do kera, nanfulutii do la sene fenilu sonda kosebe.»

¹⁷ Wo ro, a ka a jate mira a jere kondɔ ko: «N di nfen de ke sa? Suman mara diya si te n bolo, suman jate wo ri kun men do.»

¹⁸ A ka imiri wo ma ka a fo ko: «N di n na bondon bee lawuya ka kurailu lo ka woilu wara. N di n na suman kise ni n na sene fen bee ke ii kondɔ ka a bee lamara ye.»

¹⁹ Wo wa ban, n di a fo n jere ye ko: «Cee, i joro fewu! Suman siyaman ba marani i bolo, suman men di san siyaman bo. I ye doonnin ke, ka minnin ke, ka sewa.»

²⁰ Alla ka a fo a ye ko: «Ile, komoo gbeden. Bi su jin do jere, i nii di mira i la. I ra men naden i jere ye, wo toto yon bolo sa?»

²¹ Mado men ye nanfulu jininna a jere ye, ka a ban Alla ro, wo beto ten de.»

An kana hamin

²² Wo ro, Isa ka a fo a la karandenilu ye ko: «Nba, n kan de, ai kana hamin ai nii na ai la dunuwarate doonnin ko ro, wala ai la faribanku la feriyabo ko ro.»

²³ Ka a masaron nii ka bon doonnin fen di. Fari banku ka bon feriyabo ri.

²⁴ «Ai ye korɔnduwailu lakɔrosi. Ii te sene kela, ii te suman kala. Suman mara diya su su te ii bolo. Koni Alla ye woilu balola. Ai munanfan ka bon kanilu munanfan di paon Alla jana.»

²⁵ A ragbe! Yon ye ai ro, men hamin di se do kafula a si ma, hali waati kelen?

²⁶ Ni ai la hamin ti se hali wo ko fitini la, nfenaa ai ye haminna ko toilu bee la?

²⁷ Ai ye waa ro binilu lakɔrosi. Bin woilu ye wulila ka feren ka ja. Ii te baara kela, ii te feriyabo jininna. Koni hali Mansa Sulemani, men kera nanfulu ba tii ri, wo ma duruki si don, men ka kenyani bin feren kelen na.

²⁸ A ragbe! Bin menilu ye wulila bi woilu ri janin ta la sini. Hali wo, Alla ka ii feriyabo ferenilu la. A ye di? Alla te ai demen fanan, ka ai feriyabo wa? Koni ai la lemeniya ka doo fewu!

²⁹ «Ai kana hamin ka a fo ko: «An di nfen doon ka nfen min?»

³⁰ Jamana men mado ma Alla lon dunuja ro bi, woilu le ye ko su wo jininna waati bee ro. Koni ai mako ye fen menilu la, ai Fa Alla ka woilu bee lon.

³¹ Wo le ro, ai ye Alla la Mansaya jinin folo. Alla ri fen woilu fanan di ai ma.»

Nanfulu banbali

³² Isa ka a fo a la karandenilu ye ko: «N na dekuru jin, ai kana silan. A diyara ai Fa Alla ye ka a la mansaya di ai ma.»

³³ Ai ye ai bolofenilu san ka mado bolokolonilu so wodi wo ro. Ai ye nanfulu mara yoro ladan ai jere ye harijeene, nanfulu mara yoro men te tjan. Sa ai ri nanfulu bila ai ye harijeene, nanfulu men te dese habadan. Son si ti se yoro wo soronna, jenenberɛ ni korikori si ti tjani ke ye,

³⁴ baa i la nanfulu marani yoro men, i solame ye yoro wo le ro.»

Jon menilu rabenni

³⁵ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye ai jere tesidi ka ai raben baara kanma. Ai ye ai la fitina lameleni to waati bee ro.»

³⁶ Ai ye ke ikomin jon, menilu ye ii la kuntii makonola bon kondɔ. Ni kuntii bora korɔ malɔ diya ka na da makonkon, ii ri da laka a ye.

³⁷ Ni kuntii nara ka a teren jonilu ma sunoo fewu, baraka ri don ii la ko ro. A ragbe! Kuntii ri a tesidi ka a jere raben ka jonilu kili. A ri ii bee lasii ka doonnin sii ii korɔ.

³⁸ Wo le ro, ni kuntii nara duu tala waati, wala dondon kasi waati, ni a nara ka a teren jonilu ma sunoo, baraka ri don ii la ko ro.

³⁹ «Ai tolo malɔ! Ni bon tii tun ye a kalama ko son nato le a wara a waati men na, a tun di a jere raben a ja ro.»

⁴⁰ Wo ja kelen ma, ai fanan ye ai raben. Ka a masaron Mado Dence ri na waati do ro, ai hankili te waati men na.»

Jon juma ni jon juu

⁴¹ Piyeri ka Isa majininka wo ro ko: «Maari, i ra kuma korɔlama jin fo andeilu dorɔn de ye, wala jama bee?»

⁴² Maari ka a jabi: «Yon ye jatela jon telleni ri, wala jon hankiliman? Kuntii ri jon wo lasii a wara bee kun na, ko a ye a janto jon toilu ro, ka solo bo ka a di ii ma.»

⁴³ Ni kuntii nara ka a teren jon wo ye baara kan, baraka ri don jon na ko ro.

⁴⁴ Kuntii ri a bolofenilu bee karifa jon wo la. Tupa le fewu!

⁴⁵ Koni, ni jonce wo ka i miri ko: «N na kuntii ti nala jona». A ri jon toilu torɔ ka ii gbsai, cee ni muso. A ri doonnin ke kojuuya ka dolo min haan ka a jere ja laminin.

⁴⁶ Wo ko ro, a la kuntii ri na waati do ro, jon wo hankili te waati men na. A wa na, a ri a la jon torɔya kojuuya ka a ke ikomin Alla lonbali.

⁴⁷ «Jon men ka a la kuntii diyana ko lon, koni a kondogbo ma son ka a janto a ro, kuntii ri wo gbsai kojuuya ka jahadi la a ka a fo kosebe!»

⁴⁸ Jɔn mɛn ma a la kuntii diyana ko lɔn, ni a filira ka baara juu do ke, mɛn ye gbasili ko ri, jɔn wo fanan di gbasi. Ale kɔni tɛ gbasi kojuyya. Mɔɔ mɔɔ wa siyaman sɔrɔn, siyaman di jinin wo fɛ. Siyaman wa karifa fen na, siyaman di jinin wo fɛ fanan.»

Hera wala bɛnbaliya?

⁴⁹ Isa ka a fɔ ii ye ko: «N da na ta su kanma duukolo kan. N da gbɛdenni ba le fɔɔ ta wo ye mɛlen.

⁵⁰ Kɔni a fɛrɛ tɛ fo n ye n na jakankataye dafa. Yani n ye ban wo kɛla, n tɛ jususuma sɔrɔn.

⁵¹ A ye di? A ye ai kɔndɔ ko n da na jususuma le ri dunɔɔ rɔ wa? Wo kuma tɛ! N nani bɛnbaliya bilala mɔɔilu tɛma.

⁵² Ka damira bi ma, ni mɔɔ loolu kɛra denbaya kelen do, mɔɔ sawa ri kɛ mɔɔ fila kanma, wala mɔɔ fila ri kɛ mɔɔ sawa kanma.

⁵³ Cɛɛ dence ri bila a la, cɛɛ fanan di bila a dence la. Muso denmuso ri bila a la, muso fanan di bila a denmuso la. Muso a dence muso ri bila a la, muso fanan di bila a dence muso la.»

Bi mɔɔilu ka kan ka waati jnin lakɔrɔsi

⁵⁴ Isa ka a fɔ jama ye ko: «Ni ai ka banda finni yen tele be rɔ, ai ye a fɔla ko sancɔ nato le. Sanji di na ikomin ai ka a fɔ jama mɛn ma.

⁵⁵ Ni ai ka a yen fɔɔɔ ye bɔla tele kankan bolokinin fan fɛ ai ye a fɔla ko: «Tara ri bɔ.» Tara ri bɔ ikomin ai ka a fɔ jama mɛn ma.

⁵⁶ Tɔɔmasere mɛnilu ye kɛla sankolo ni duukolo kan, ai kusan woilu faranfasila. Kɔni Alla ye ko mɛnilu kɛla bi mɔɔilu tɛma, nfenna ai ma kusan woilu fanan faranfasila? Ai jɛrɛmayuwailu!

⁵⁷ Nfenna ai tɛ a fɛ ka ko telenninilu jate mira ai jɛrɛ ma ka woilu kɛ?

⁵⁸ «A ragbɛ! Ko wa kɛ i ni mɔɔ do tɛma, ni wo ye a fɛ ka i lana kitɔ diya, yani ai ye se ye, i ye fɛrɛ bɛɛ kɛ ka a madiya sani ai ye se kititɛ diya. Ni wo tɛ, kititɛla ri i don tasidilu bolo. Pɔlisi ri i bila kaso la.

⁵⁹ Ni i donda kaso la, i ti bɔ fewu fɔɔ i wa ban wodi wo bɛɛ sarala. Tuɔa le fewu!»

13

Mɔɔilu ye i kɔsɛ Alla ma

¹ Nba, waati wo rɔ, mɔɔilu tɛrɛ ye nala Isa ma ka a fɔ a ye ko mɛn kɛni Kalilekailu la Pilate bolo. A ka Kalilekailu jeli ni saraka sobo jeli basan i jɔɔn na.

² Isa ka ii jabi: «A ye di? Ai hankili rɔ, Kalileka mɛnilu faani ten, woilu tun da ko-juu le kɛ ka tamin Kalileka tɔ bɛɛ kan wa? Ii faara wo sababu la wa?

³ Wo kuma tɛ! Kɔni ni ai ma tubi, ai fanan di halaki.

⁴ Waati taminni, Silowe sankaso jan bera mɔɔ tan ni seyin kan ka woilu faa Jerusalemu so kɔndɔ. Wo tɛ ai miri rɔ, mɔɔ

tan ni seyin wo, woilu la kɛwaliilu tun ka juu ka tamin Jerusalemukailu tɔ bɛɛ ta kan wa?

⁵ ɛn, dɛ! Wo kuma tɛ! Kɔni ni ai ma tubi, ai bɛɛ fanan di halaki.»

Jiri denbali

⁶ A ka misali di ii ma kuma kɔrɔlama rɔ ko: «Toro ju kelen tɛrɛ ye cɛɛ do bolo a la sɛnɛ rɔ. Lon do rɔ, a wara toro den jinin. A ma foyi sɔrɔn a la.

⁷ A ka a fɔ a la baaraden ye ko: «N da san sawa kɛ, n ye toro den jininna n na toro ju la. Haan bi, n ma foyi sɔrɔn a la munun. Wo rɔ, i ye a tɛɛ, ka a bɔ ye. Tɔnɔ tɛ a la. A kana to ten ka n na duu tɔjan.»

⁸ Baaraden ka a madiya ko: «Faama, i ye a to ten san kelen jnin na munun. N di duu sen a kɔrɔ ka nɔɔ kɛ a fɛ.

⁹ Sando ni a ka den kɛ, ale le wo ri. Kɔni ni a ma den kɛ, i ri a tɛɛ ka a bɔ ye.»

Isa ka muso do lakɛndɛya Nɔɔɔ lon

¹⁰ Lon do rɔ, Isa tɛrɛ ye mɔɔilu karanna Alla la salibon do la. Nɔɔɔ lon de tɛrɛ.

¹¹ Muso jankarɔ do tɛrɛ ye, jinailu ra dan ba bila mɛn kɔ kan. A ra san tan ni seyin bɔ, a ma se a kɔ lawulila.

¹² Isa ka muso wo yen ka a kili. A ka a fɔ a ye ko: «N badenma muso, i ra hɔrɔya i la jankarɔ rɔ ka bɔ a rɔ fewu.»

¹³ A ka a bolo la muso kan. Muso kɛndɛyara i kɔrɔ ye ka a kɔ latelen, ka ban ka Alla tando.

¹⁴ Kɔni salibon kuntii ka wo bɛɛ lakɔrɔsi ka diminya. A monɛra Isa ma ka a masɔrɔn a ka lakɛndɛyali kɛ Nɔɔɔ lon. Kuntii wulira ka a fɔ jama ye ko: «Tele wɔɔrɔ ye an bolo ka baara kɛ. Ai ye na kɛndɛya jinin tele wɔɔrɔ wo kɔrɔ. Ai kana na Nɔɔɔ lon fewu!»

¹⁵ Maari ka salibon kuntii jabi: «Ai ye jɛrɛmayuwailu le ri. I jna lɔ! Ni nisi wala fali kɛra ai bolo, ai tɛ wa ii furen ka ii mayɛleman ka ii lamin Nɔɔɔ lon wa?

¹⁶ Ni ai ye wo kɛla, a ye di? Muso jnin ye Ibrahima bɔnsɔn de ri. Setana ra a sidi jankarɔ la kɛbi san tan ni seyin. N ma kan ka wo furen ka a lakɛndɛya Nɔɔɔ lon wa?»

¹⁷ Wo jabili ka Isa juuilu bɛɛ maloya. Kɔni jama bɛɛ sɛwara Isa la kɔsɛɛ, ka a masɔrɔn a tɛrɛ ye kabannako bailu kɛla.

Alla la Mansaya ye lala nfen ma?

¹⁸ Wo rɔ Isa ka jinininkali kɛ ko: «Alla la Mansaya ni nfen mununni? N di se a ni nfen lala a jɔɔn ma?

¹⁹ Alla la Mansaya ye ikomin bɔrɔn fira kise. Cɛɛ do ka wo ta ka wa a lan a la nako rɔ. Kise wo fɛrɛnda, ka bonya ka kɛ jiri ju ri. Sankolo kɔnɔilu ka ii jnaan la jiri wo bolonilu la.»

²⁰ Isa ka jinininkali kɛ ko: «N ye Alla la Mansaya lala nfen ma ikɔ tuun?

21 A ye ikomin leben. Ni muso ka wo ta ka daoni ke farinin muun siyaman da, a ri farinin muun bee funu.»

Kisi sila ye ikomin lu konda danin

22 Wo ko, Isa watola Jerusalemu, a tere ye maailu karanna sila la so bailu ni so mesennilu la.

23 Do ka Isa majininka ko: «Maari, maa gbenseni ri kisi wa?» Isa ka ii jabi:

24 «Ai ye i raja ka don da daamanin na. Ka a masaron n di a fo ai jana, maa siyaman di don diya jinin ka kaja.

25 Maari, men ye bontii ri, ni a wulira ka bonda latuun, ai ri to kene ma. Ai ri da makonkon ka a fo ko: «Maari, i ye da laka an ye.» Bontii ri jabili ke ko: «N ma a lon i boni yoro men da.»

26 Ai ri a fo ko: «Maari, an bee ka daonnin ke ka an min yoro kelen. I ka an karan an na soilu la.»

27 Maari ri a fo ai ye ko: «Ai kojuu kelailu, n ma ai lon, n ma ai bo diya lon. Ai ye bo yan!»

28 «Wo lon, ai wa Ibrahima ni Isiyaka ni Yakuba ni nabiiilu bee yen Alla la Mansaya ro, ka a teren ai lafilini kakan. Ai ri kasi ka mane fo ka ai jin macin.

29 Maaailu ri bo dununa fan bee ro ka na i sii Alla la Mansaya ro ka daonnin ke.

30 Nba, doilu ye komamaailu ri bi, menilu ri ke jemaaailu ri sini. Doilu fanan ye jemaaailu ri bi, menilu ri ke komamaailu ri sini.»

Isa ni Jerusalemukailu

31 Wo waati kelen, Farisi doilu nara Isa lali ko: «I ye yan bila ka wa yoro gberer ro, baa Mansa Herodi ye i faa ko ro.»

32 Isa ka ii jabi: «Ai ye wa a fo sayanin wo ye, Herodi konin, ko n ye i jina gbenna ka bo maaailu fe, ka jankarotoilu lakendeya. Bi ni sini, n ye wo baara kan. A tele sawana, n na baara ri dafa.

33 A fere te fo n ye n daja ka n taama bi, a ni sini a ni sini kende, baa nabi kana faa yoro si fo Jerusalemu.»

34 Isa ka a kan nabo ko: «Jerusalemu, Jerusalemu. Ai ye nabiiilu faala a ni menilu yon ai kawandi la, ai ye woilu bon kaba la ka ii faa. Sija siyaman, n tere ye a fe ka ai laden ikomin sise ba ri a denilu laden ja men ka ii dokon a koru. Koni ai ma son wo ma.

35 Wo ro, ai la bon nafilin de tere. Ai ja te la n kan butun, fo ai wa a fo lon men ko: «Kunnadiya wo men nani Maari Alla taro ro.»»

14

Isa ka jankaroto do lakendeya Njoro lon

1 Njoro lon do ro, Isa wara daonnin diya Farisilu la jemaa do wara. Menilu siini tere daonnin na ye, woilu bee tere ye a lakarosila kojuuya.

2 Jankaroto do tere ye Isa jana jama tema ye. Jankaroto tun da a fari yoro doilu mafunufunu.

3 Isa ka sariya karanmaa ni Farisilu majininka ko: «A ye di? Ka maa lakendeya Njoro lon, wo benni an na sariya ma, wala wo benni te?»

4 Ii ka imakun. Wo ro, Isa ka a bolo la jankaroto kan ka a lakendeya, ka ban ka sila di a ma.

5 A bo men keni, Isa ka ii majininka ko: «Ni ai la den, wala ai la nisi bera kolon kondo, yon ye ai tema yan, men di i ban wo layelala Njoro lon? Ai ri a labo jona, wo te?»

6 Ii ma se Isa jabila.

Jemaa sii diya jininnailu

7 Ka Isa to daonnin diya ye, a ka maaailu lakarosi, menilu kilini daonnin kanma. Ii nani jemaa sii diya tala ii jere ye. Wo ro, a ka kuma korolama do fo ii ye. A ka a fo ko:

8 «I wa kili ka wa koru malu diya ro, i kana wa i sii jemaa sii diya ro, baa wo ri a teren tumado jemaa do kilini ye, men ka bon i ri.

9 Ni wo nara ka i siini teren jemaa sii diya, i maloyato le. Men ka ai fila bee kili, wo ri na ka a fo i ye ko: «Iwuli ka sii diya wo di maaaba ma.» I ri wuli maloya ro ka komama sii diya jinin jama kofe.

10 «Nba, i wa kili koru malu diya ro, i ye wa i sii komama sii diya ro. Wo wa ke, men ka ai bee kili, wo ri lakarosili ke ka a fo ko i ma kan ka i sii ten. A ri sii diya gberer jinin i ye, men ka ni foloman di. A ri a fo i ye ko: «N teri, i ye na i sii jemaa sii diya ro.» I ri bonya ba saron maaailu bee jana.

11 A ragbe! Maa maa wa a jere bonya, Alla ri wo majii. Koni maa maa wa a jere fanmajii, Alla ri wo bonya.»

12 Isa ka kuma do fo cere ye fanan, a kilini men bolo. A ka a fo ko: «I wa ke maaailu kilila daonnin kanma, i kana dan i terilu ni i badenmailu ma, a ni i siijoo nanfulutiilu, baa lon do ro, woilu fanan di a jooon ke i ye, ka i sara wo ro.

13 Ni i ka maaailu kili sali daonnin kanma, i ye fantanilu ni lanjiirituilu a ni ja fuyenilu kili daon diya.

14 I ri barayi saron wo ro, ka a masaron woilu ti se ka i la koruma julu sara. Alla wa telenbailu su lawuli, a ri wo baarayi di i ma.»

Menilu kilini daonnin ko ma

15 Isa daonnin jooon do ka a tolo malu wo bee la, ka a fo a ye ko: «Men di daonnin ke Alla la Mansaya ro, a ri a kunnadiya saron a la ko ro kosebe.»

16 Isa ka jabili ke sanda do ro. A ko: «Lon do ro, cere do tere ye a fe ka daonnin ba raben ka maa siyaman kili.

¹⁷ Damunin waati sera tuma men na, a ka a la jɔnce lɔ mɔɔilu kili la, ko ii ye na dɔnnin ke.

¹⁸ Kɔni, ii bɛɛ ka bɔɔna jinin a bolo. A wara mɔɔ fɔlɔ men kili, wo ka a fɔ ko: «N da duu do san. A fɛɛ tɛ fo n ye wa a mafɛnɛ. I sabari ka yafa a ma. N ti se wala.»

¹⁹ Mɔɔ filana ka a fɔ ko: «N da sɛnɛke nisi tan san. N watɔ woilu mafɛnela. I sabari ka yafa n ma.»

²⁰ Mɔɔ sawana fanan ka a fɔ ko: «N ban san de muso furula. Wo le kosɔn, n ti se wala.»

²¹ Jɔnce wara wo jafɔ a la kuntii ye. A la kuntii duunyara kosebɛ, ka a fɔ jɔnce ye ko: «I bori ka wa se so kondɔ fan bɛɛ, tiritilu ni sila mɛsenilu la. I wa fantan mɛnilu yen, i ye ii kili, a ni lanjjiiritɔilu. I ye ii bɛɛ ta ka na ii ri yan.»

²² Jɔnce ka a fɔ a la kuntii ye ko: «I ka mɛn fɔ, n da ban wo kela. Kɔni haan bi, i la bon ma fa munun.»

²³ Kuntii ka a fɔ a ye ko: «I ye bɔ so kondɔ ka wa kɔkan. I wa mɔɔ mɔɔ tɛrɛn silailu la ye, i ye ii kili. I ye fɛɛ bɛɛ ke kosa ii ri na n na bon nafa a ja ma.»

²⁴ A ragbɛ! N ka so kondɔ mɔɔ mɛnilu fɔlɔman kili, mɛnilu ka i ban nde rɔ, ii tɛ foyi si sɔrɔn n na balo rɔ.»

Ka Sankɔ Jate

²⁵ Lon do rɔ, jama ba bilani tɛɛ ye Isa kɔfɛ. A ka iyɛlɛman ka a fɔ ii ye ko:

²⁶ «Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ ka bila n kɔfɛ, a ma sɔn n na ko ye diya a ye ka tamin a fa la, ka tamin a na fanan na, ka tamin a muso la, ka tamin a denilu fanan na, ka tamin a dɔnnilu ni a korɔilu la, hali ka a tamin a jɛɛ nii na, wo ti se ka ke n na karanden jɛɛ ri.»

²⁷ Mɛn ma sɔn a gbɔngbɔn jiri ta, ka bila n kɔfɛ, wo ti se kela n na karanden di.

²⁸ «A ye di? Yon de ye ai tɛma yan, ni a ye a fɛ ka sankaso lɔ, a tɛ i sii fɔlɔ ka jate mira ke? Kosa a ri a lɔn ni a ri se ka a lɔ ka a laban.»

²⁹ Ni a ma wo ke fɔlɔ, a ri sankaso ju sii, ka ban ka kaɔa a lɔla ka a to ye. Wo wa ke, mɔɔilu ri a mayɛle wo rɔ.

³⁰ Ii ri a fɔ ko: «Han, cɛɛ wo! A ka a fɔ ko a ri sankaso lɔ, kɔni a ra kaɔa fewu!»

³¹ «A ye di? Mansa juman di sɔn ka bɔ mansa gbɛɛ kele kanma, ni a ma i sii fɔlɔ ka jate mira ke. Kosa a ri a lɔn ni a la keleden mɔɔ waa tan di se wo la keleden mɔɔ waa muwan na.»

³² Ni a ka a yen ko a ti se wo la, yani mansa wo ye sudunya a ma, a ri keladenilu lawa kele ban kanma.

³³ A ragbɛ! Ni i ma i ban i jɛɛ rɔ, ka fen bɛɛ to ye, i ti se kela n na karanden di.

³⁴ «I ka a lɔn, kɔɔ ye fen juma ri. Kɔni ni a diya bɔra a la, a ti se ladiyala ikɔ.»

³⁵ Ni a diya bɔra a la, a ti se ka duu diya sɛnɛ rɔ, a ti se foyi jala sununkun na fanan.

A ri lafili. Nba, mɛn tolo ye mɛnni kɛla wo ye a tolo malɔ misali jinin na.»

15

Saa tununni le

¹ Niisankomiralailu ni kojuu kɛla gbɛɛilu tɛɛ ye nala ka ii tolo malɔ Isa la.

² Farisilu ni sariya karanmɔɔilu ka wo yen ka a fɔ ii da korɔ Isa ma ko: «A ragbɛ! Cɛɛ wo ye kojuukɛlailu ramirala, fo ka dɔnnin ke fɛ kelen dɔ.»

³ Wo rɔ, Isa ka kuma korɔlama fɔ ii ye ko:

⁴ «Ni saa kɛmɛ kɛra mɔɔ kelen bolo ai rɔ yan, saa kelen wa tunun, yon tɛ sɔn ka saa bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ to waa rɔ, ka wa saa tununni kelen pe jinin diya haan ka a yen?»

⁵ A wa saa tununni wo yen, a ri sɛwa. A ri a ta ka a la a kan ma ka na a ri.

⁶ A wa se a la lu ma, a ri a fɔ a terilu ni a siipɔilu ye ko: «An ye sɛwa. N na saa tununni tɛɛ, kɔni n da a jinin ka a yen.»

⁷ «A ragbɛ! Wo ja kelen ma, kojuu kɛla kelen pe wa tubi, wo ye sɛwa ko ba le ri Alla wara. Wo sɛwa ka bon paaon, ka tamin telenba mɔɔ bikɔnɔndɔ ni kɔnɔndɔ ta kan, mɛnilu mako tɛ tubi ko ma.»

Muso la wodigbɛ tununni le

⁸ Isa ko: «Ni wodigbɛ tan kera muso do bolo, kelen wa tunun a ma bon kondɔ, a ri nfen ke? A tɛ wuli wa, ka fitina lamɛlɛn ka bon kondɔ firan, ka wodi wo jinin a ja jɛɛ jɛɛ ma wa, haan ka a yen?»

⁹ Ni a ka a yen, a ri a terilu kili, a ni a siipɔilu, ka a fɔ ii ye ko: «An ye sɛwa. N da n na wodigbɛ yen, mɛn tununni tɛɛ n ma.»

¹⁰ Isa ko: «A ragbɛ! Wo ja kelen ma, kojuu kɛla kelen pe wa tubi, Alla la mɛlɛkailu ri sɛwa.»

Den kanberɛn fila

¹¹ Isa fanan ko: «Dɛncɛ fila tɛɛ ye cɛɛ do bolo.»

¹² Lon do rɔ, den dɔɔmanni ka a fɔ a fa ye ko: «N fa, i ye i la nanfulu bɛɛ rafara, ka n ta fan di n ma sisen.» Cɛɛ wo ka a la nanfulu rafara a den fila tɛma, ka a dɛncɛ dɔɔmanni ta fan di a ma.

¹³ Wo cɛɛ tun ma mɛn bakɛ, den wo ka a bolofɛn bɛɛ ta ka wa taama rɔ jamana jan do rɔ. A se mɛn kɛni ye, a ma foyi ke fo manamanaya. A tora wo la haan ka a bolofɛn bɛɛ tijan.

¹⁴ «Nba, kɔfɛ, kɔnkɔ fitinna donda jamana wo rɔ, ka a tɛrɛn kanberɛn na wodi ra ban fewu. A la dɔnnin dɛsɛra. Wo gbɛɛyara a ma kosɛbɛ.»

¹⁵ Wo rɔ, a ka baara jinin ye mɔɔ do fɛ. Wo ka a ta ka a lawa waa rɔ a la kɔsɛilu gbɛngbɛn diya.

¹⁶ Ka a to waa rɔ ye, kɔnkɔ gbara a la kojuuya, haan ka kɔsɛilu la dɔnninfin sɔɔ

fara dɔɔn lɔɔ bila a la. Hali wo, mɔɔ si ma a sɔ dɔɔnnin dɔ.

¹⁷ «Ƙɔfe sa, a ka imiri ka hankili sɔrɔn. A ka a fɔ ko: «Baarden siyaman ye n fa bolo. Woilu bɛɛ ye dɔɔnnin sɔrɔnna tuma bɛɛ, haan ka fa ka a tɔ to. Ƙɔni nde faatɔ le kɔnkɔ bolo yan.»

¹⁸ A ka a fɔ ko: «Nba, n di n wuli ka wa n fa wara. N wa se ye, n di a fɔ a ye ko: «N fa, n da julumun sɔrɔn Alla la, ka hake sɔrɔn i fanan na.

¹⁹ I kana n jate i den di butun. Wo ka bon nde ma. I ye n ta ka n ke i la baarden di.»

²⁰ Wo rɔ, a wulira ka wa a fa wara.

«Ka a to yɔrɔ jan, a fa ka a natɔla yen ka kininkinin a ma. A ka ibori ka wa a den naben, ka iton a den kan ka a sunbu.

²¹ A den ka a fɔ a ye ko: «N fa, n da julumun sɔrɔn Alla la, ka hake sɔrɔn ile fanan na. I kana n jate i den di butun. Wo ka bon nde ma.»

²² Ƙɔni a fa ka a fɔ a la jɔnɔlu ye ko: «Ai ye ibori ka na duruki ba juma ri, ka a bila a kan na, ka ban ka bolola koyina don a bolo la, ka sanbara don a sen dɔ.

²³ Ai ye nisi den juma juma ta ka a kan-nateɛ. An ye dɔɔnnin ke ka sɛwa,

²⁴ ka a masɔrɔn n den tun da sa, ƙɔni a ra kunun. A tun da tunun, ƙɔni bi a ra yen.» Ii bɛɛ sɛwara a ja jɛɛ jɛɛ ma.

²⁵ «Wo ka a tɛɛn, den ƙɔrɔmamɔɔ ye sɛnɛ rɔ. A bɔ mɛn ƙɛni ye, a sudunyara a fa wara ka donkili la kan mɛn, a ni foli kan.

²⁶ A ka jɔn do kili ka a majininka ko: «Nfen ƙɛni yan bi?»

²⁷ Wo ka a fɔ a ye ko: «I dɔɔɛ ra na! I fa ra sɛwa ka nisi den juma juma faa a ye, ko a den ƙɛndɛ ra na.»

²⁸ Den ƙɔrɔmamɔɔ monɛra kojuuya, fo ka i ban donna lu ma. Wo rɔ, a fa bɔra lu ma ka wa a madiya.

²⁹ Ƙɔni a ka a fa jabi: «A ragbe! A ra san siyaman bɔ, n ye baarala i ye. N da i kumakan bonya tuma bɛɛ. Ƙɔni haan bi, i ma hali badenni kelen di n ma, kosa n di n terilu kili ka tolon ke ka sobo dɔɔnnin.

³⁰ Bari sisen, tuma mɛn na i den da na, mɛn wani tɛɛɛ yɔrɔ jan ka i la nanfulu tɔjan manamanaya rɔ, i ra sɔn ka nisi den juma juma faa wo ye.»

³¹ A fa ka a fɔ a ye ko: «N den, an fila ye yan tuma bɛɛ. Fen fen ye n bolo, wo bɛɛ ye i ta le ri fanan.

³² Ƙɔni an ka kan ka sɛwa ka jaalen bi. I dɔɔɛ tun da sa, ƙɔni a ra kunun. A tun da tunun, ƙɔni bi a ra yen.»

16

Nanfulu kunnasiila telenbali

¹ Lon do rɔ, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Nanfulutii do tɛɛɛ ye, mɛn ka a lamɛn ko

a la nanfulu kunnasiila tɛɛɛ ye a la nanfulu tɔjanana.

² A ka a kili ka a fɔ a ye ko: «A fɔra n jana ko i ye n na nanfulu tɔjanana. Wo ye di? I ra fen fen ke n na nanfulu la, i ye na wo bɛɛ dantɛ n jana. I ti nala ƙɛla n na nanfulu kunnasiila ri butun!»

³ Nanfulu kunnasiila ka a fɔ a jɛɛ ƙɔndɔ ko: «N ye nfen ke sa? N na kuntii keɔ n gbenna ka n bila baarabaliya rɔ. Fanka tɛ n na ka sɛnɛ ke. N di maloya sɔrɔn ni n ka tarali damira.

⁴ Nba, n da sila yen sisen, n ka kan ka tamin mɛn fe. Kosa, n na kuntii wa n gben, mɔɔilu ri hina n na ka n damira ii wara.»

⁵ «Wo rɔ, a wulira ka mɔɔilu kili, a la kuntii la julu tɛɛɛ ye mɛnilu la. A ka ii kelen kelelɛna bɛɛ kili. Ii se mɛn ƙɛni ye, a ka a mɔɔ fɔlɔ majininka ko: «Julu mɛn ye i la, wo bɛnni yeli ma?»

⁶ Wo ka a jabi: «Olibiye tulu palan ja kɛmɛ seyin.» A ka a fɔ a ye ko: «I sii jona ka i la julu sɛbɛ yeleman. I ye palan ja kɛmɛ naanin sɛbɛ wo nɔ rɔ.»

⁷ A ka dogbɛɛ majininka ko: «Julu mɛn ye i la, wo bɛnni yeli ma?» Wo ka a jabi: «Bile kise bɔrɔ kɛmɛ loolu.» A ka a fɔ a ye ko: «I ye i la julu sɛbɛ yeleman ka ke bɔrɔ kɛmɛ naanin di.»

⁸ «Nanfulutii ka a la nanfulu kunnasiila telenbali tando, ko a kewuyani. A mafɛnɛ! Alla lɔnbaliilu kewuyani. Ii ka i jɔɔɔn mira ja lɔn fasayi! Ii kewuyani Alla lɔnnailu ri.

⁹ N di ai lali. Ni dunɔja nanfulu ƙɛra ai bolo, ai ye a ke mɔɔilu dɛmɛnni fen di. Kosa, ai la nanfulu wa ban, ai ri ramira Alla wara, yɔrɔ mɛn tɛ ban habadan.

¹⁰ «Ni mɔɔ mɛn ye a telɛna ka fen fitini lamara wo tii ri se a telɛna ka fen kunba ba lamara fanan. Ƙɔni ni mɔɔ mɛn ma se a telɛna ka fen fitini lamara, wo ti se a telɛna ka fen siyaman lamara fanan.

¹¹ Dunɔja nanfulu, ni ai ma i sɛɛbɛ don wo mirala, yon di nanfulu bɛɛɛ bɛɛ ƙarifa ai la?»

¹² Ni ai ma telen mɔɔ la nanfulu lamarala, yon di nanfulu di ai ma ka ke ai jɛɛ ta ri?»

¹³ Jɔncɛ ti se ka baara ke kuntii fila ye waati kelen. Ni kuntii ƙɛra fila ri jɔncɛ ri do kanin ka tamin do kan. A ri do kumakan bonya ka tamin do ta la. Wo rɔ, ai ti se ai jii lala Alla ni nanfulu rɔ.»

¹⁴ Farisilu ka kuma wo mɛn ka Isa mayɛle, ka a masɔrɔn nanfulu ko duman ii ye kojuuya.

¹⁵ Isa ka ii jabi: «Ka ai jɛɛ ke mɔɔilu jana ikomin telenbailu, wo duman ai ye. Ƙɔni mɛn ye ai jusu rɔ, Alla ka wo bɛɛ lɔn. Adamadenilu ye mɛn jatela, wo gboman kojuuya Alla ye.

Alla la sariya tɛ ban

¹⁶ «Ka a teren Yaya ma kawandili ke waati men na folo, maaïlu tere ye Alla la sariya lataamala, a ni nabiilu la kuma. Kɛbi Yaya nara ka kawandili ke, Alla la Mansaya kibarɔ juma ye lasela maaïlu ma. Bɛɛ ye i rajala ka don wo mansaya rɔ.

¹⁷ «Sankolo ni duukolo ban duman ka tamin Alla la sariya kelen pe ban na, hali sariyatombeli kelen.

¹⁸ «Moo maa wa a la muso furusa ka dogberɛ furu, wo ra kaninke. Moo maa wa muso furusanin ta, wo fanan da kaninke.

Nanfulutii ni Lasari

¹⁹ «Nanfulutii do tere ye. Faanin dagbelen bilani tere a kan na tuma bɛɛ. Lon lon, a tere ye doonnin duman kɛla ka fa.

²⁰ Koni a la bonda lafantan do tere lani ye men tɔɔ ko Lasari, kudukudu ni da ye a fari fan bɛɛ ma.

²¹ A tere ye a fe ka nanfulutii la daato doon, fen men ye burunna tabali kɔrɔ. Wuluilu tere ye nala ka a lani teren bonda la ka a dailu maanen.

²² «Lon do rɔ, fantan cɛɛ wo sara. Mɛɛkailu ka a ta ka wa a ri harijeene, Iburahima dafɛ. Kofɛ, nanfulutii fanan sara. Maaïlu ka a su don.

²³ Ka nanfulutii jakankatani to lakira, a ka a ja lo ka Iburahima yen yɔrɔ jan. Lasari siini tere Iburahima dafɛ.

²⁴ Nanfulutii ka a kan nabo Iburahima ma ko: «N fa Iburahima. I ye hina n na ka n demen. I ye Lasari lo a bolo koyini sula ji rɔ, ka na a maa n nen na. N jakankatani ta rɔ yan kojuyaya.»

²⁵ Koni Iburahima ka a jabi: «N dence, i ye i miri kunun ma. Kunun, i dafanin tere a ja jere jere ma, ka a teren Lasari toroni tere kojuyaya. Bi, a sewani yan, ka a teren i jakankatani.

²⁶ Ka la wo kan, denka dun ba ye an ni ile tema, sa maa si kana bo yan ka wa ye, wala ka bo ye ka na yan.»

²⁷ Wo rɔ nanfulutii ka a jabi: «N fa Iburahima, n ye i madiyala. I ye Lasari lawa duukolo kan n fa wara.

²⁸ N badenma maa loolu ye ye. I ye dije Lasari ye wa ii lali. Kosa ii kana na jakankata diya yan.»

²⁹ Koni Iburahima ka nanfulutii jabi: «Nabi Musa la sariya ni nabi tɔilu la kawandili ye ye. Ii ye wo mira.»

³⁰ Nanfulutii ka a sɔsɔ ko: «N fa Iburahima, wo te a ja. Koni ni maa kelen wulira ka bo suilu tema ka wa ii ma, ii ri tubi.»

³¹ Iburahima ka a fo a ye ko: «Nabi Musa la sariya ni nabiilu la kawandili kan ye ye. Ni ii ma son ka wo bonya, ii ti son kawandili kan si ma. Hali ni maa kelen wulira ka bo sayarɔ ka wa ii kawandi, ii ti son a rɔ fewu.»

17

Makotoli ni lemeniya

¹ Isa ka a fo a la karandenilu ye, lon do rɔ, ko: «Sika te a rɔ, lafilii koilu ri na ka maaïlu lo kojuu kɛla. Koni maa men wa lafilii koilu lana maaïlu ma, gbalɔ ye wo ye.

² Hali ni ii tun ka kabakurun ba sidi wo tii kan na ka a lafilii kooji rɔ, wo tun di fisaya wo rɔ, sa ni a ye ke sababu ri ka den kelen nafili.

³ Ai ye ai jere lakɔrɔsi. Ni i badenma do ka hake ta, i ye a kili ka a lali. Ni a nimisara, i ye a makoto.

⁴ I badenma wa hake ta i la haan sija wɔɔnwula tele kelen kɔrɔ, ni a nara wo kelen kelenna bɛɛ rɔ ka a fo ko a ra nimisa, i ye a makoto.»

⁵ Talibidenbailu ka a fo Isa ye ko: «Maari, i ye do la an na lemeniya kan.»

⁶ Maari ka ii jabi: «Hali ni ai la lemeniya dooyara ka ke ikomin boron fira kise kelen, wo lemeniya jate baraka rɔ ai ri se a folo jiri luluma ba ye ko: «I ye bo yan ka wa turu fo kooji rɔ. Jiri wo ri i gbiliya.»

Jonilu ka kan ka men ke

⁷ Isa ka a fo ii ye ko: «A ye di? Ni i la jon do bara sene ke diya, wala kolofen ghen diya, ka na lu ma, yon ye ai tema, men di son ka a fo a ye ko «i ye na i sii jona ka doonnin ke folo?»

⁸ Wo kuma te! I ri a jamari ko «i ye ikaliya ka tibili ke, ka i jere raben, ka na doonnin sii n kɔrɔ. N di doonnin ke ka fa ka ji min. Wo ko, i ri doonnin ke ka ji min.»

⁹ Ni jon ka a la baara ke, a la kuntii ri baraka bila a ye wo rɔ wa? Wo kuma te!

¹⁰ A ye wo ja kelen de ma ai fanan fan fe. Baara men fani ai ye, fo wo ye ke. Bonya ko te a rɔ. Ni ai banda baara wo bɛɛ la, ai ye a fo ko: «An tara men kanma, an da wo dɔɔn de ke. Bonya te an ye.»

Kunato tan

¹¹ Isa tere ye sila kan ka wa Jerusalemu. A taminto tere ye Samari mara ni Kalile mara tema.

¹² A dontola so do kondo, kunato tan nara a laben. Ii lani tora yɔrɔ jan,

¹³ ka ii kan nabo Isa ma ko: «Isa, an na faama, i ye kininkinin an na ka an demen.»

¹⁴ Isa ka ii yen tuma men, a ka a fo ko: «Ai ye wa ai jere yiraka sarakalaselailu la.» Wo bolo ma, ii bora ye ka wa. Ii watola, ii bɛɛ kendeyara.

¹⁵ Kelen ka a yen ko a ra kendeya. Ka a to Alla tandola kan ba la, a ka i kose ka na Isa ma.

¹⁶ A ka a jakɔrɔ ben duu ma Isa sen kɔrɔ ka baraka bila a ye. Samarika le tere.

¹⁷ Isa ka a majininka ko: «Moo tan ma kendeya wa? A to kɔnondo ye mi?»

¹⁸ Moo si ma se ka na Alla tando fo cɛɛ kelen pe jin wa, men ye siya gberɛ moo ri?»

19 Isa ka a fɔ a ye ko: «Iwuli! Wa, i ra kɛndɛya i la lemɛniya sababu la!»

Alla la Mansaya tɔɔmasereilu

20 Farisi doilu ka Isa maɓininka, lon do rɔ, ko: «Alla la Mansaya ri na waati ɓuman?» Isa ka ii jabi: «Alla la Mansaya ti nala yenna ɓa la.

21 A ti nala a fɔla ko: «Alla la Mansaya ye yan» wala «a ye ye». Kɔni Alla la Mansaya ye ai tɛma.»

22 A ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «A lɔɔ ri kɛ ai la, lon do rɔ, ka Mɔɔ Dence tele kelen yen, kɔni ai ti se ka wo yen.

23 Mɔɔilu ri a fɔ ai ye ko: «A fele, a ye ye» wala «a ye yan». Kɔni ai kana ibori wo ko.

24 I ɓa lo! Sanmelenin ye ɓala sankolo fan kelen na ka wa fan do fe ɓa ma, Mɔɔ Dence wa kɛ nala lon men, a natɔla ri kɛ wo ɓa kelen ma.

25 Kɔni yani wo ye dafa, a fere te fo bi mɔɔilu ye a tɔɔ kojuyaya fɔla ka i ban a rɔ.

26 «Yani Mɔɔ Dence ye na ikɔ tuunni, ko menilu kera Nuhan tele rɔ, woilu ɓɔɔn di kɛ.

27 Nuhan tele rɔ, mɔɔilu tora dɔɔnnin ni minnin na, ni muso furula, a ni ka ii denmu-soilu furu. A tere ye wo ɓa fo Nuhan donda kulunba kɔndɔ. Wo lon kelen sancɔ ba ka nali damira. Sancɔ wo ma tɛɛ, fo ka a to gbiliyala a ɓa jere jere ma ka dunuɓa yɔrɔ bɛɛ latunun ka mɔɔilu bɛɛ halaki.

28 «Men kera Luti tele rɔ, wo ɓɔɔn fanan di kɛ. Luti tele rɔ, mɔɔilu tora dɔɔnnin ni minnin na, ka to sannɔ kɛla, ka to sene kɛ ni bon lɔla.

29 A tere ye wo ɓa haan Luti bɔra Sɔɔmɔ so kɔndɔ lon men. Wo lon kelen, ta ni tinbiriki bɔra sankolo rɔ ka jii Sɔɔmɔ so kɔndɔ ikomin sancɔ. Wo ka Sɔɔmɔ mɔɔilu bɛɛ halaki.

30 «A ri kɛ wo ɓa ma Mɔɔ Dence bɔtɔ gbɛ ma lon men.

31 Ni wo lon sera ka a tɛren do ra yeɛ bon kun bilinin sanfe ka a bolofenilu to bon kɔndɔ, wo ma kan ka jii a bolofenilu ta kanma bon kɔndɔ. Ni wo lon sera ka do tɛren sene rɔ, wo ma kan ka i kɔse a bolofenilu ta diya so kɔndɔ.

32 Ko men kera Luti muso la, ai ye ai hankili to wo rɔ.

33 Mɔɔ men ye dunuɓarateɛ daha dɔɔn de ɓininna bi, wo ri bɔnɔ sini. A te ɓenemaya banbali sɔɔn sini. Kɔni men wa sɔn ka bɔnɔ dunuɓarateɛ daha rɔ bi, sini wo ri kisi ka ɓenemaya banbali sɔɔn.

34 «N ye fɔla ai la ko su wo rɔ mɔɔ fila ri sunɔɔ lafen kelen kan; mɔɔ kelen di ta ka kelen to ye.

35-36 Muso fila ri suman kise bundɛ i ɓɔɔn fe, muso kelen di ta ka muso kelen to ye.» *

37 Karandenilu ka Isa maɓininka ko: «Maari wo ri kɛ mi?» Isa ka ii jabi sanda rɔ ko: «Su wa kɛ diya men dɔ, duwailu ri jii ye.»

18

Kititeɛla Juu

1 Nba, wo kɔ, Isa ka kuma karɔlama do fɔ ka a la karandenilu karan, ka a masɔɔn a ye a fe ii ye to Alla matara tuma bɛɛ. Ii kana jiiɛɛ ka wo boloka.

2 A ka a fɔ ko: «Kititeɛla do tere ye so do la. A tun te silanna Alla ye, a tun te mɔɔ bonyala.

3 Nba, cesamuso do tere ye men tere sela kititeɛla ma tuma bɛɛ ka a fɔ a ye ko: «I ye n na kiti tɛɛ, baa n juu ra kojuu kɛ n na.»

4 A mɛnda, kititeɛla ma sɔn ka kiti wo tɛɛ. Kɔni, lon do rɔ, kititeɛla ka a fɔ a jere kɔndɔ ko: «Tuɓa le. N te silanna Alla ye, n te mɔɔ bonyala,

5 kɔni, muso ɓin da n tɔɔ kojuyaya. Wo bolo ma, a fere te fo n ye kiti wo tɛɛ. Ni wo tɛ, a ri to n ɓagbala tuma bɛɛ fo ka n sɛɛ.»

6 Wo rɔ, Maari ka a fɔ ko: «Kititeɛla telenbali wo ka men fɔ, ai ye ai tolo malɔ wo la kɔseɛɛ.

7 Ni Alla la mɔɔ suwandiniilu ka ii kan nabɔ ale ma ka kiti ɓinin a fe su ni tele, a te ii demen ka ii la kititeɛilu ɓanabɔ wa? A te i ban ii rɔ.

8 Alla ri a kaliya ka kititeɛ ii ye telenbaya la. A ye ten de! Kɔni hali wo, Mɔɔ Dence wa na waati men na, a ri lemeniya tɛren dunuɓa rɔ wa?»

Farisi ni niisankɔmirala

9 Mɔɔ doilu tere ye, menilu tere ye ii jere jatela mɔɔ telennilu ri. Ii lani a la ko ii ka ɓi mɔɔ tɔilu ri. Isa ka kuma karɔlama do fɔ woilu le ye.

10 A ka a fɔ ko: «Mɔɔ fila wara Alla matara diya Allabatobonba kɔndɔ. Kelen tere ye Farisi ri. Kelen tere ye niisankɔmirala ri.

11 Farisi cɛɛ wo ka i lo ka Alla matara a jere la ko rɔ ko: «J Alla, n ye baraka bilala i ye, n te ikomin mɔɔ tɔmailu, ka a masɔɔn n ti tɔɓali kɛla, n te telenbali ri, n te kaninkɛla ri, wala n te ikomin niisankɔmirala ɓin.

12 N ye sun donna sɓja fila bɔkun kelen kɔrɔ. Ka la wo kan, n wa fen fen sɔɔn, n di wo ja bɔ.»

13 Kɔni niisankɔmirala wo ka i lo yɔrɔ jan. A ma sɔn ka hali a ɓa lo sankolo fan dɔ. A ka a sisi magbasi ka kɛ a nimisa tɔmasere ri. A ka a fɔ ko: «Alla, i ye n makoto, baa kojuu kɛla le nde ri.»

14 Isa ka a fɔ ko: «N ye a fɔla ai ye ko niisankɔmirala ka jo sɔɔn, kɔni Farisi cɛɛ wo ma jo sɔɔn. Baa mɔɔ mɔɔ wa a jere

* 17:35-36 Sebɛli do fɔla ko: «Ni cɛɛ fila kera sene rɔ i ɓɔɔn fe, cɛɛ kelen di ta ka kelen to ye.»

bonya, wo ri majii, kɔni mɔɔ mɔɔ wa a jere fanmajii, wo ri bonya.»

Isa duwara denninilu ye

¹⁵ Lon do rɔ mɔɔilu tere ye nala denninilu ri Isa ma ko a ye a bolo la woilu kan ka duwa ii ye. Isa la karandenilu ka wo yen ka mɔɔ woilu makuma.

¹⁶ Kɔni Isa ka denninilu kili ko ii ye na a ma. A ka a fo a la karandenilu ye ko: «Ai ye a to denninilu ye na n ma. Ai kana ii mabali, ka a masɔɔn Alla la Mansaya ye ii jɔɔnulu le ta ri.

¹⁷ A ragbe! Mɔɔ men ma sɔn Alla la Mansaya ma ikomin dennin sɔnni Alla la Mansaya ma ja men ma, wo te don Alla la Mansaya rɔ habadan. Tuja le wo ri fewu.»

Isa ni nanfulutii do

¹⁸ Yahudiyailu la kuntii do nara Isa majininka ko: «Karanmɔɔ juma, n ye nfen ke sa n di nenemaya sɔɔn, nenemaya men te ban?»

¹⁹ Isa ka a jabi: «I ra a fo n ma (karanmɔɔ juma) nfenna? Mɔɔ juma si te ye fo Alla kelen pe.

²⁰ Alla ra men sebe a la sariya rɔ, i ka wo lɔn. A sebeni ye ko: «I kana kaninke ke. I kana mɔɔ faa. I kana sujali ke. I kana wuya fo sereya rɔ. I ye i fa ni i na bonya.»

²¹ A ka Isa jabi: «Karanmɔɔ, kebi n denniya waati, n da sariya wo be mira.»

²² Isa ka wo men waati men na, a ka a fo ceɛ ye ko: «I ra dese ko kelen na butun. I ye wa i bolofen beɛ san ka wo wodi di fantanilu ma, sa nanfulu bere bere ri ke i bolo harijeene rɔ. Wo wa ban, i ye na bila n ko.»

²³ Ceɛ ka jabili wo men waati men na, a jusu makasira, ka a masɔɔn nanfulu ba tere ye a bolo.

²⁴ Isa ka a ja lɔ a rɔ ka a fo ko: «Nanfulutii don ghoman Alla la Mansaya rɔ de!

²⁵ Nanfulutii don Alla la Mansaya rɔ, wo ka gbelen jɔɔme don di selan woo la.»

²⁶ Men ka wo men, woilu ka jininkali ke ko: «Yon di se kisila wo rɔ?»

²⁷ Isa ka ii jabi: «Ko menilu ti se kela mɔɔ bolo, woilu ri se kela Alla bolo.»

²⁸ Piyeri ka a fo Isa ye ko: «Andeilu don? An da fen beɛ to ye ka bila i kafe.»

²⁹ Isa ka a fo ii ye ko: «A ragbe! Mɔɔ mɔɔ wa sɔn ka a la bon to ye, wala a muso, wala a badenmailu, wala a sɔɔnbailu, wala a denilu, ka wa Alla la Mansaya jinin,

³⁰ wo sara ri wara dunu ja jin do. Sini, nenemaya fanan di di a ma, nenemaya banbali kɔnin.»

Isa ka a la saya ni a kunun ko fo

³¹ Wo ko, Isa ka a fo a la talibidenba tan ni fila ye ko: «An wato Jerusalemu. Alla la nabiiu ka fen fen sebe Mɔɔ Dence la ko rɔ, wo beɛ ri dafa ikomin a sebeni ja men ma.

³² Ii ri a mira ka a don siya gbere mɔɔilu bolo. Woilu ri a lafeya ka a mayele, ka a nani, ka ii daji tu a kan.

³³ Ii ri a gbasi kojuuya, ka ban ka a faa. Kɔni, a faa tele sawana lon wa se, a ri wuli.»

³⁴ Keladenbailu ma foyi jayen a la kuma rɔ. Wo kɔrɔ dooni tere ii ma. Ii ma famunyali si sɔɔn a rɔ.

Isa ka ja fuyen do ja laka

³⁵ Ka Isa ni a la mɔɔilu sudunyara Jeriko so la, ii ka ja fuyen do tere yɔrɔ wo rɔ. A siini tere ye taralila sila da la.

³⁶ Ja fuyen wo ka jama mankan men, ka majininkali ke ko: «Nfen keni?»

³⁷ A fɔra a ye ko Isa Nasaretika le taminto.

³⁸ A ka wo men tuma men na, a ka a kan nabɔ ka a fo ko: «Isa, Mansa Dawuda mamaren ceɛ, i ye kininkinin n ma.»

³⁹ Mɔɔ menilu tere ye jama jefe, woilu ka a makuma ka a fo a ye ko: «I makun!» A ma sɔn i makunna, fo ka a kan nabɔ fanka la, ka a fo ko: «Isa, Mansa Dawuda mamaren ceɛ, i ye kininkinin n ma!»

⁴⁰ Isa ka ja fuyen kan men ka i lɔ, ka a jamari ke ko ja fuyen ye lana a ma. Mɔɔilu wara a ta ka na a ri a ma. A se men keni Isa ma, Isa ka a majininka ko:

⁴¹ «A ye di? I ye a fe n ye nfen ke i ye?» A ka jabili ke ko: «Maari, n ye a fe n ja ye laka iko tuun.»

⁴² Isa ka a fo a ye ko: «Ale le wo ri. I ja ra laka. I ra lakendeya i la lemeniya sababu la.»

⁴³ A ja lakara i kɔrɔ ye. A bilara Isa ko ka to Alla gbiliyala. Mɔɔilu ka wo beɛ yen ka Alla tando bake.

19

Isa ni Sace

¹ Isa donda Jeriko so kɔndɔ ka a taminto ka wa.

² Wo ka ceɛ do tere ye, men tɔɔ ko Sace. Ale tere ye nisankɔmirala la kuntii ri. Nanfulu ba tere ye a bolo.

³ A lɔɔ tere ye a la ka a ja la Isa kan ka a lɔn. Kɔni, jama warani tere Isa laminin do kojuuya. Wo bolo ma, Sace ma se a yenna, baa a kundiyani tere.

⁴ A ka ibori ka wa jama je, wo rɔ, ka ye le toro ju la ka Isa makɔnɔ, kosa a ri Isa tamintola yen, ka a masɔɔn Isa ka kan ka tamin dinkira wo rɔ.

⁵ Nba, Isa se men keni jiri ju wo ma, a ka a ja layele san ma ka a fo Sace ye ko: «Sace, ikaliya, i ye jii. N ye a fe i ye n jiya i wara bi.»

⁶ Sace jiira kaliya rɔ ka bɔ jiri la. A ka Isa ramira sewa rɔ ka wa a malɔ fo a wara.

⁷ Mɔɔilu ka wo yen tuma men na, ii ka Isa mafɔ ko: «A sɔnni ka wa jiya kojuu kela wara.»

⁸ Sace ka i lɔ Maari jana ka a fo a ye ko: «Maari, bi n di n na nanfulu tala ka fan kelen

di bolokolonilu ma. Ka la wo kan, ni a ka a teren n da mɔɔ do bolofen mira tɔɔli bolo ma, n di a jɔɔn naanin lasɛ wo ma.»

⁹ Isa ka jabili kɛ ko: «Kisi ko ra se a wara bi baa a fanan ye Ibrahima dence do ri.

¹⁰ Mɔɔ Dence ra na, mɔɔ tununnilu jininna ko ii ri kisi.»

Jɔn tan na ko

¹¹ Iko Isa sudunyani tɛɛ Jerusalemu so la, mɔɔilu hankili bilara Alla la Mansaya ko rɔ. Ii lani a la ko mansaya wo ri bɔ gbɛ rɔ sisen sisen. Wo rɔ, Isa ka kuma korɔlama do fɔ ii yɛ.

¹² A ka a fɔ ko: «Mansa la kabila cɛɛ do wara jamana jan dɔ, ko a ri mansaya sɔɔn ka na.

¹³ Sani a ye wa mansaba wara, a ka a la jɔn tan kili. A ka wodigbɛ kelen kelen di wo kelen kelenna bɛɛ ma, ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ye wodi wo kɛ ai manankun di. Yani n ye n kose, ai ye do la a kan n yɛ.»

¹⁴ Kɔni, mansa la kabila cɛɛ wo la ko tun ma di a la jamana mɔɔ doilu yɛ. A bɔ mɛn keni a la jamana rɔ, wo rɔ, ii ka kelaya mɔɔ lawa a kɔfɛ ka a fɔ ko: «an tɛ a fɛ cɛɛ wo ye kɛ an na mansa ri.»

¹⁵ «Hali wo, mansa la kabila cɛɛ wo ra mansaya sɔɔn. Wo bolo ma, a ka i kɔsɛ a la jamana rɔ. A se mɛn keni ye, a ka jɔnlu kili, a tun ka wodi di mɛnilu ma, ko a ye a fɛ ka a lɔn tɔnɔ yeli ye ii bolo.

¹⁶ A falaman nara ka a fɔ a ye ko: «Mansa, n da baara kɛ i la wodi rɔ ka a jɔɔn tan sɔɔn ka la a kan.»

¹⁷ Mansa ka a fɔ wo yɛ ko: «I ka wo ben! Jɔn juma le ile ri. Fen fitini le dira i ma, kɔni i ka a mira ja lɔn. Wo rɔ, n di i lasii so tan kun na.»

¹⁸ Wo kɔ, a filana nara ka a fɔ mansa yɛ ko: «Mansa, n da baara kɛ i la wodi rɔ ka a jɔɔn loolu sɔɔn ka la a kan.»

¹⁹ Mansa ka a jabi: «I fanan di sii so loolu kun na.»

²⁰ Jɔn dogbɛɛ nara. Wo ka a fɔ mansa yɛ ko: «Mansa, n da na i la wodi ri. N ka a bila faanin dɔ ka a dokon ka a mara.

²¹ N silanda i yɛ, ka a masɔɔn ile ye mɔɔ ragbɛɛn de ri. I ma mɛn bila, i ri wo ta. I ma mɛn foyi, i ri wo ka.»

²² Mansa ka a jabi: «Jɔn juu le ile ri! N di i la kiti tɛɛ ka ben i da rɔ kuma ma, mɛn bɔ sa i da rɔ jin. I ka a lɔn ko n ye mɔɔ kadagbɛɛn di. I jɛɛ ka a fɔ ko n ma mɛn bila, n ye wo tala. Ko n ma mɛn foyi, n ye wo kala.

²³ A ye di wo rɔ? Nfenna i ma n na wodi don tɔnɔ jininna bolo? Kosa n wa na, n di tɔnɔ sɔɔn n na wodi la.»

²⁴ «Nba mansa ka jamarili di a la mɔɔilu ma mɛn tɛɛ ye yɛ ko: «Ai ye a la wodi mira a la ka wo di jɔn fɔlaman ma, mɛn ka a la wodi jɔɔn tan sɔɔn.»

²⁵ Ii ka mansa jabi: «Mansa, wodigbɛ tan ye jɔn fɔlaman wo bolo!»

²⁶ Kɔni mansa ka a fɔ ii yɛ ko: «N ka wo lɔn. N di a fɔ ai yɛ ko fen ye mɛn bolo, do fanan di la wo ta kan. Kɔni foyi tɛ mɛn bolo, hali fitini mɛn ye wo bolo, wo ri ta a bolo.

²⁷ Nba, n juu mɛnilu tun tɛ a fɛ n ye sii ii kun na, wa woilu mira ka na ii bɛɛ faa n jakɔrɔ yan.»

Isa ka karanden fila lɔ fali den ta la

²⁸ Isa banni sanda wo lala, a bilara jama jɛ ka wa Jerusalemu.

²⁹ A sudunyani so doilu la, Betifase ni Betani kɔnin, a sera koyinke yɔrɔ do ma, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Olibiye Koyinke. A se mɛn keni ye, a ka karanden fila lɔ kela diya.

³⁰ A ka a fɔ ii yɛ ko: «So mɛn ye an jɛ, ai ye wa se ye. Ai wa don so kɔndɔ, ai ri faliden bulan sidini tɛɛn ye, mɔɔ si ma i sii mɛn kan butun. Ai ye a fulen ka na a ri.

³¹ Ni mɔɔ ka ai mapininka ko: «Ai ye fali den fulenna nfenna?», ai ye wo jabi: «An Maari mako ye a la.»

³² Isa ka mɛn lawa ii ka a tɛɛn ikomin a ka a fɔ ja mɛn ma.

³³ Ii tɛɛ ye fali den fulenna tuma mɛn, a tiilu nara ka a fɔ ko: «Hɛn! Ai ye fali den fulenna nfenna?»

³⁴ Ii ka jabili kɛ ko: «An Maari mako ye a la.»

³⁵ Ii ka fali den ta, wo rɔ, ka wa a ri Isa ma. Ii se mɛn keni Isa tɔɔfɛ ye, ii ka ii la durukiilu la fali den kan. Ii ka Isa ta ka a layɛɛ fali kan.

³⁶ Isa watɔla, mɔɔilu ka ii la durukiilu jɛnsɛn sila kan a jɛ.

³⁷ Wo ja ma, a sudunyara Jerusalemu la, ka na se Olibiye Koyinke ma. A seni koyinke lajii diya, Isa la karandenilu jama ba sɛwara ka ii kan nabo ka Alla tando Isa la kabanakoilu ko kosɔn.

³⁸ Ii tora a fɔla ko:

«Duwawu ye mansa yɛ,
mɛn nani Maari Alla tɔɔ rɔ.
Jususuma ye to harijeene rɔ.
Tandoli ba ye kɛ Alla yɛ.»

³⁹ Farisi doilu tora jama tema ka a fɔ Isa yɛ ko: «Karanmɔɔ, a fɔ i la karandenilu yɛ ko ii ye makun.»

⁴⁰ Isa ka woilu jabi: «Ni ii bɛɛ ka imakun, hali kabakurun jinilu ri ii kan nabo ka Alla tando karandenilu nɔ rɔ. A ye ten de!»

⁴¹ Isa nara ka a ja la Jerusalemu kan tuma mɛn, a kasira a la ko la.

⁴² A ka a fɔ ko: «Kɔ mɛn tun di jususuma di ai yɛ, ni ai tun ka wo jayɛn, sa ai ra jususuma sɔɔn. Kɔni ai filira wo ma. Wo ra dokon ai ma sisen.»

⁴³ Lon do nato, ai juuulu ri na ai kanma. Woilu ri so bee sansan kojuuya, ka sila bee tee, ka so laminin fan bee ro, fo ka ai ragbeleen.

⁴⁴ Ai juuulu ri so kondɔ maaɪlu bee ratinan. Ii ri so bee te fo ka a kabakurunilu bee jensen. Ka a masaron, Alla tun ye ai fe waati men na, ai ma wo jate fewu!»

Isa ka julailu gben

⁴⁵ Nba, Isa wara Allabatobonba jin kondɔ, ka a teren julailu warani ye. A ka ii gben ii labo,

⁴⁶ ka a fo ii ye ko: «A sebeni Alla la kuma ro ko: «N na bon di ke Alla bato diya ri,» koni ai ra a ta ka ke sonilu wara ri.»

⁴⁷ Wo ko, Isa tee ye maaɪlu karanna lon lon Allabatobonba jin kondɔ. Sarakalase la kuntuilu ni sariya karanmaaɪlu ni jamana jemaaɪlu tee ye a faa ja nininna,

⁴⁸ koni, ii ti se wo kela, ka a masaron maa bee tee ye a la kuma mirala fewu.

20

Isa ye yon na fanka korɔ

¹ Lon do ro, Isa tee ye maaɪlu karanna ka kibaro juma lase ii ma Allabatobonba jin kondɔ. Sarakalase la kuntuilu, ni sariya karanmaaɪlu, ni maaɪbailu wara a teren ye.

² Ii ka Isa majininka ko: «I ye baara men kela jin, yon ka i lo wo la? I ye yon na se korɔ?»

³ Isa ka ii jabi: «N di ai majininka folo:

⁴ Yon ka Yaya lo sun na ji ro? Alla le ka a la a la, wa maaɪlu?»

⁵ Ii wara i jooon ye ka wo jabili jinin. Ii ka a fo ko: «Ni an ka a jabi: «Alla ka Yaya lo wo la, a ri a fo ko: «nfenna ai ma la Yaya la wo ro?»

⁶ Ni an ka jabili ke ko: «Maa ka Yaya lo,» maa bee ri wuli ka an bon kaba la, baa ii bee ka a fo ko nabi do le tee Yaya ri.»

⁷ Wo ro, ii nara Isa jabi: «An ma Yaya kelayaba lon.»

⁸ Isa ka jabili ke ko: «Nba, n fanan ti son ka n kelayaba too fo ai ye, n ye men se korɔ konin.»

Baarala juuulu ka men ke

⁹ Ka Isa to ye, a ka kuma korolama do fo jama ye. A ka a fo ko: «Cee do ka jirife labo a la sene ro, ka ban ka a karifa baarala doilu la. A banni a karifala, a bora ye ka wa taama ro. A menda ye, a ma i kose.

¹⁰ Jiri den kadi waati sera tuma men, jirife tii ka jon do lawa jirife ro, ka a fo baaralailu ye ko ii ye a so jiri den do. Keladen se men keni ye, baaralailu ma son ka a so. Ii ka keladen mira ka a gbasi ka a gben.

¹¹ Jirife tii ka jon gberɛ lawa. A fanan seni ye, baaralailu ma son ka wo fanan so, fo ka a gbasi ka a nani ka a gben.

¹² Jirife tii ka jon sawana lawa ii ma. A se men kera ii ma, ii ka a mira ka a gbasi fo ka a madimin ka wa a lafilu kakan.

¹³ «Wo ro, jirife tii ka a fo ko: «N ye nfen kela? Nba, n di n diyana dence lawa ii ma. Ii ka kan ka ale bonya.»

¹⁴ Baaralailu ka den wo natola yen, ka a fo i jooon ye ko: «Den wo ri ke jirife tii ri a fa ko. An ye a mira ka a faa. Sa jirife ri ke an ta ri.»

¹⁵ Wo bolo ma, ii ka a mira ka a lafilu kakan ka a faa.»

«A ye di? Jirife tii ri nfen ke baarala woilu la?»

¹⁶ A ri na ka ii faa, ka ban ka jirife karifa dogberɛilu la.» Jama ka sanda wo men ka a fo ko: «Ee! Alla ma an kisira ko su wo ma!»

¹⁷ Isa ka a ja lo jama ro ka ii majininka ko: «Nba, men sebeni Alla la kuma ro, wo korɔ ye nfen di? A sebeli ko:

«Bon lolailu ka ii ban kabakurun men do, wo le kera bon jusii kabakurun di.»

¹⁸ «Maa men wa be kaba wo kan, wo ri madimin kosebe, koni kaba wo wa be maa men kan, wo ri maaɪnko.»

¹⁹ Sariya karanmaaɪlu ni sarakalase la kuntuilu ka a yen ko Isa ka kuma korolama wo fo ii ma. Wo ro, ii wulira ka Isa mira ja jinin damira. Koni ii silanda jama ye, ka a masaron Isa duman tee ye jama ye kosebe.

Niisankɔ bo ko

²⁰ Wo bolo ma, ii tee ye Isa lakorɔsila tuma bee. Ii ka janfateilu lawa a ma, menilu ka ii jere ke ikomin telenbailu Isa lajinin kanma. Woilu tee ye a fe kuma benbali do ye bo Isa da ro, men di se kela a mira sababu ri. Kosa ii ri wa a ri kiti diya faama wara.

²¹ Wo bolo ma, janfateilu nara ka jininkali ke a kun ko: «Karanmaa, an ka a lon ko i la kuma telenni le, a ni i la karan. I te maa dooyala maa do ye. Alla la sila ka kan ka taama ja men, i ye maaɪlu karanna wo la tunja jere jere ro.

²² Wo ro, an ye a fe ka i majininka ko do la. A ye di? Ka niisankɔ bo ka a di Romu mansaba ma, wo dahani an ma, wa wo dahani te?»

²³ Isa ka a lon ko a lajinin kuma le jin. Wo ro, a ka a fo ii ye ko:

²⁴ «Ai ye wodi banan kelen yiraka n na. Yon munuɲa ni yon too ye wodi ghanan jin kan?» Ii ka a jabi: «Romu mansaba.»

²⁵ Isa ka a fo ko: «Nba, ai ye Romu mansaba ta di Romu mansaba ma. Ai ye Alla ta di Alla ma fanan.»

²⁶ Isa ka jabili ke korɔjuma jama bee jana ka janfateilu mabali. A la jabili ka ii kabanakoya fo ka ii makun.

Sadusiilu ka jininkali ke Isa kun

²⁷ Dina maa doilu tee ye, menilu too ko Sadusiilu. Woilu ye a folo ko maa si te wulira

ka bɔ saya rɔ. Wo doilu nara i madon Isa la ka a majininka ko:

²⁸ «Karanmɔɔ, Nabi Musa ka a seɓe a la sariya rɔ ko ni i korɔɓe sara ka a muso densɔrɔnbali to ye, i ye a muso ta, kosa muso ri den sɔrɔn i korɔɓe ye.

²⁹ Awa, dence wɔrɔnwula tere ye ceɗe do bolo. Dence fɔlɔ ka muso do furu. A sara ka a muso densɔrɔnbali to ye.

³⁰ Ka ben sariya ma, dence filana ka muso wo ta. Ale fanan sara ka muso densɔrɔnbali to ye.

³¹ Wo rɔ, dence sawana ka muso ta. Dence wo fanan sara. A kera ten haan muso wo siira kanberen wɔrɔnwula kelen kelenna beɗe kun. Ii beɗe sara ka muso densɔrɔnbali to ye.

³² A laban, muso fanan sara.

³³ A ye di? Su lawuli lon, muso ri ceɗe yon ta ri sa? A siira a kelen kelenna beɗe kun.»

³⁴ Isa ka ii jabi: «Bi mɔɔilu ye furu kela. Ceɗe ni muso ri furu ii jɔɔn ma.

³⁵ Kɔni sini, a te ke wo ja. Alla wa mɔɔ menilu jate, woilu ri wuli ka don harijeene. Kɔni furu ko te ye. Ceɗe te muso furu. Muso te sii ceɗe kun ma.

³⁶ Ii te sa butun, fo ka ke ikomin melekailu. Ii ye Alla la denilu ri, ka a masɔrɔn ii ra bɔ saya rɔ ka don Alla la jenenmaya banbali rɔ.

³⁷ Mɔɔ ri wuli saya kɔ, sika te wo rɔ. Nabi Musa jere ka wo le yiraka an na. A benda Alla ri jiri tuni taman dafe waati men na, a ka a fɔ Maari Alla ma ko: «Ibrahim la Alla, Isiyaka la Alla, a ni Yakuba la Alla.»

³⁸ Awa Alla te suilu la Alla ri, fo jenenmailu. Mɔɔ beɗe jenenma le Alla jana.»

³⁹ Sariya karanmɔɔ doilu ka a fɔ Isa ye ko: «Eɗe, karanmɔɔ! I ra jabili ke korjuma!»

⁴⁰ Mɔɔ si ma susu ka a jininka foyi la wo ko.

Mansa Dawuda dence ye Mɔɔ Jenematɔnɔnin di wa?

⁴¹ Isa ka ii jininka ko: «Nfenna mɔɔilu ye a fɔla ko Mɔɔ Jenematɔnɔnin di ke Mansa Dawuda dence do ri wa?

⁴² Mansa Dawuda jere ka a seɓe Jaburi kitabu rɔ ko:

«Maari Alla ka a fɔ n Maari ye ko:

Na i sii n bolokininma,

⁴³ haan n ye i juuilu bilala i sen korɔ.»

⁴⁴ Mansa Dawuda jere ka a fɔ a ma ko «n Maari.» A ye di? A ri se kela Mansa Dawuda dence gbansan di wo rɔ wa?»

Isa ka sariya karanmɔɔilu dɔɔya

⁴⁵ Isa ka kuma do fɔ a la karandenilu ye jama jana. A ka a fɔ ko:

⁴⁶ «Ai ye ai jere lakɔrɔsi sariya karanmɔɔilu la ko rɔ. A duman ii ye ka duruki jumailu don ka i mataama. Ii ye a fe mɔɔilu ye ii tuwa ka ii bonya jama ladendiya rɔ, a ni ka jemɔɔ

sii diya sɔrɔn salibon kɔndɔ, a ni sali kinin dɔɔn diya. Wo beɗe duman ii le.

⁴⁷ Ii ri cesamusoilu bolofenilu beɗe dɔɔn, ka ban ka waati jan ke Alla matarala ka ii jere ke ikomin Alla kaninbailu. Jahadi juu ba ye woilu makɔnɔla.»

21

Muso fantan ka wodi men bɔ

¹ Ka Isa to Allabatobonba kɔndɔ, a ka a ja lɔ wodi bila diya rɔ. A ka nanfulutii doilu yen, menilu tere ye wodi ba bilala ye.

² A ka cesamuso fantan do fanan yen, men ka wodi mesen fila ke wodi bila diya rɔ.

³ Isa ka wo beɗe lakɔrɔsi ka a fɔ ko: «Tujja le! Cesamuso fantan wo ra wodi men bɔ, wo ka bon mɔɔ toilu beɗe ta ri.

⁴ Ii kelen kelenna beɗe ka dooni bɔ ii la nanfulu ba rɔ ka a di Alla ma, kɔni ale, a la balo wodi men beɗe tere ye a bolo, a ka a beɗe di.»

Jerusalemu ri tijnan Mɔɔ Dence ja rɔ

⁵ Wo kafe, karanden doilu tere ye barola Allabatobonba la ko kan. Ii ko: ko a lɔra kabakurun jumailu la. Ko a masidi fenilu, menilu dini Alla bonya kanma, ko woilu kenji koseɓe.

⁶ Isa ka ii jabi: «Bi, ai ja ye bon jin na, kɔni sini men nato, a beɗe ri te. A kabakurunilu beɗe ri jensen ka bɔ ye. A kabakurun si te to jɔɔn kan.»

⁷ Karandenilu ka Isa majininka ko: «Karanmɔɔ, wo ri ke waati juman na? A waati wa sudunya, an di a lon tɔɔmasere juman de ma?»

⁸ A ka jabili ke ko: «Ai ye a ke korjuma. Ai kana sɔn mɔɔ si ye ai lafilu, ka a masɔrɔn mɔɔ siyaman di na ai ma n tɔɔ rɔ, ka a fɔ ko Mɔɔ Jenematɔnɔnin le a ri, ko Alla la waati ra se. Ai kana bila woilu si ko.

⁹ Ai wa keleilu kibaro men, a ni murunti kibaro, ai kana silan. A fere te fo wo koilu ye ke fɔlɔ, kɔni dunuja laban te wo si ri fɔlɔ.»

¹⁰ A ka a fɔ ko: «Siya ri wuli siya kanma. Mansayala ri wuli mansayala kanma.

¹¹ Duukolo yereyere ba ri ke yɔrɔ doilu rɔ, a ni jankarɔ juu, a ni kɔnkɔ fitinna ba. Masilan fenilu ri ke san dɔ, a ni tɔɔmasere bailu.

¹² «Kɔni, yani wo koilu ye ke, mɔɔilu ri ai mira ka ai hensenkɔninteya. Ii ri ai don salibon jemɔɔilu bolo, ka ai bila kaso la. Mɔɔilu ri wa ai ri kiti diya mansailu ni jamana jemɔɔilu wara. Tɔrɔya wo beɗe ri ke ai la nde la ko rɔ.

¹³ Kɔni wo beɗe keto fere dila ai ma ka n na sereya bɔ ai mirabailu jana.

¹⁴ Yani wo waati ye se, ai ye ai jusu lateɗe, sa ai kana hamin ai lafasali ko rɔ.

¹⁵ A waati wa se, nde jere ri lafasali kuma hankili di ai ma, ai ri men fo. Ai juu si ti se kuma wo sosola.

¹⁶ Ai sarɔnbailu ni ai korɔilu ni ai dooninilu ni ai badenmailu ni ai terilu, woilu jere ri ai janfa ka ai doilu faa.

¹⁷ Mɔɔ beɛ ri ai magboya nde la ko ro.

¹⁸ Hali wo, ai te halaki, hali ai kungsi den kelen pe te tunun.

¹⁹ Wo ro, ai ye i raja tuma beɛ ka i lo, sa ai ri ai jere kisi.

Jerusalemu tɔjan tuma

²⁰ «Kɛledenu wa na Jerusalemu so laminin lon men, ai ye a lon ko so te tuma a ra se.

²¹ Wo lon, mɔɔ menilu ye Jude mara ro, woilu ye ibori ka wa koyinkɛilu kan. Wo wa menilu teren Jerusalemu so kɔndo, woilu ye bo ka wa idoon. Mɔɔ menilu kera sene ro, woilu kana don so kɔndo butun,

²² Ka a masɔron, wo lon di ke Alla la jahadi lon di, sa fen fen sebeni Alla la kitabu ro, wo beɛ ri dafa.

²³ Wo lon, gbalo ri la muso kɔnɔmailu a ni denbatiiu ka a dan natamin, baa jamana beɛ ri jakankata. Jahadi ri la mɔɔ beɛ kan.

²⁴ Doilu ri soɔ fannuru la ka faa. Doilu ri mira ka bila jɔnya ro dunuɔa fan beɛ ro. Wo tuma, siya gberɛ mɔɔilu ri don Jerusalemu. Ii ri don fanka jere jere la, ka to ye haan ka jahadi waati wo dafa.

Isa ri na ka bo sankolo ro

²⁵ «Tɔomasere ri ke tele ni karo ni loloiu la san do. Dunuɔa kɔndo, ji kuru bailu ri wuli kɔɔji kan, ka ke mankan ba ri. Wo ri mɔɔilu tɔro ka ii kɔndafli.

²⁶ Ko menilu ketɔ dunuɔa ro, wo ri mɔɔilu masilan fo ka ii kidon a la, ka a masɔron hali san kɔndo fenilu ri lamaa ka bo ii no ro.

²⁷ Wo tuma, ii ri Mɔɔ Dence natola yen banda sisi ro, sebaya ba ni nɔɔro ba ro.

²⁸ Ni ai ka ko woilu ketɔla yen, ai ye i lo ka ai ja lo san ma, ka a masɔron ai la kanhɔɔya waati ra sudunya.»

²⁹ Wo ko, Isa ka kuma korɔlama do fo ii ye ko: «Ai ye toro ju lakɔrosi, wala jiri dogberɛ.

³⁰ A wa naron, ai ye a fo la ko sanma donda ra sudunya.

³¹ Wo ja ma, ko menilu fɔni ai ye bi, ai wa woilu ketɔ yen, ai ri a lon ko Alla la Mansaya ra sudunya.

³² N di tuɔa fo ai ye. Yani jin ko beɛ ye ban kela, bi mɔɔilu te ban sala.

³³ San ni dunuɔa ri ban ka tunun fewu, kɔni n na kuma te ban habadan!

³⁴ «Ai ye ai jere la ko lakɔrosi. Ai kana to ai diyani koilu kela, ka do lo min ka ai ja laminin, ka hamin dunuɔa sii ja la. Lon wo kana ai mira a bolo ma ikomin miralifen ye sobo mirala ja men ma.

³⁵ N natola ri ke ikomin julu lasiini, fen fen beɛ ye duukolo kan a ri a beɛ mira.

³⁶ Wo ro, ai ye to jɔna, ka Alla matara tuma beɛ; sa ai ri fanka sarɔn kojuu jin kan, men ketɔ kɔnin; sa ai ri bo wo bolo; sa ai ri se ka i lo Mɔɔ Dence jana.»

³⁷ Nba, Isa tere ye mɔɔilu karanna Allabatobonba jin kɔndo lon lon. Ni su kora, a ri wa susi jeyinke yɔro ro, men tɔo ko Olibiye Koyinke.

³⁸ Sooma jona, mɔɔilu ri i ladɛn Allabatobonba jin kɔndo ka ii tolo malɔ a la.

22

Janfa donda Isa ma

¹ Nba, Yahudiyailu la Buru Fununbali Sali tun da sudunya, ni doilu ra fo a ma ko Taminkunna Sali.

² Wo tuma sarakalaselailu la kuntiilu ni sariya karanmɔɔilu tere ye Isa faa ja jininna, ka a masɔron ii silanni tere jama je.

³ Wo ro, Setana donda Judasi Sikariyoti ro a tere ye Isa la talibidenba tan ni fila ro.

⁴ Wo ro, a wara se sarakalaselailu la kuntiilu ma, a ni Allabatobonba kandaninna kuntiilu. A ka a fo ii ye ko a ri Isa mira ja jinin ii ye.

⁵ Kuma wo diyara ii ye kosɛbe. Ii ka a fo Yahudasi ye ko ii ri wodi di a ma.

⁶ Yahudasi dijɛra wo ma. A bani yɔro wo ro, a ka isɛbe don Isa mira ja jinin ma, Isa ri se mirala jama ko ma ja men ma kɔnin.

Karandenilu ka Taminkunna Sali rabɛn

⁷ Nba, Buru Fununbali Sali lon sera. Wo lon Yahudiyailu ka kan ka saa san kelennin bo sarakaya la.

⁸ Isa ka Piyeri ni Yuhana kili ka ii lo kela la. A ka a fo ko: «Ai ye wa sali doonnin dabɛn an ye.»

⁹ Ii ka Isa majininka ko: «I ye a fe an ye wa a rabɛn yɔro juman?»

¹⁰ Isa ka a fo ko: «Ni ai donda so kɔndo, ai ri ben cɛɛ do ri. Ji ye a kun ma. Ai ye bila a ko. A wa don lu men ma,

¹¹ ai ye don ye ka a fo lutii ye ko: «Karanmɔɔ ka a fo ko a jiya bon ye mi, ale ni a la karandenilu ri Taminkunna Sali doonnin ke yɔro men?»

¹² Cɛɛ wo ri bon ba do yiraka ai la sankaso sanfe. Bon wo rabɛnni. Ai ri Taminkunna Sali doonnin dabɛn an ye yɔro wo ro.»

¹³ Piyeri ni Yuhana bɔra ye ka wa a teren ikomin Isa ka a fo ii ye ja men ma. Ii ka Taminkunna Sali doonnin dabɛn ye.

Sali doonnin kera

¹⁴ Damunin ke waati sera tuma men na, Isa ni a talibidenba beɛ ka i sii yɔro kelen.

¹⁵ Ka ii to doonninna, Isa ka a fo ii ye ko: «Bi a lo ba ye n na ka sali doonnin jin ke ai fe, yani n ye jakankata,

¹⁶ ka a masorɔn n di a fɔ ai ye ko n te a jɔɔn dɔɔnnin kɛla butun fewu fo a waati wa se Alla la Mansaya rɔ.»

¹⁷ A ka resenji sori fen do ta, mɛn fani resenji la. A ka baraka bila Alla ye, ka ban ka a fɔ ii ye ko: «Ai kelen kelenna bɛɛ ye a ta ka do min a rɔ,

¹⁸ ka a masorɔn n te na resenji min butun fewu fo Alla la Mansaya wa na lon mɛn.»

¹⁹ Wo kɔ, a ka buru ta. A ka baraka bila Alla ye, ka ban ka buru rakadikadi ka a di ii ma. A ka a fɔ ii ye wo rɔ ko: «Buru jin ye n fari le ri, mɛn dini ai kosɔn. Ai ye wo kɛ ka hankili bila n na ko rɔ.»

²⁰ Damunin banni tuma mɛn, Isa ka ji sori fen ta. Resenji ye a kɔndɔ. A ka wo di ii ma ka a fɔ ii ye ko: «Alla kɛtɔ teriya kura sidila mɔɔilu ye n jeli baraka rɔ. Jeli wo munuɔa le jin di, jeli mɛn di bɔ ai kosɔn.

²¹ Hali wo, mɛn di janfa don n ma, wo siini n fɛ dɔɔnnin diya yan.

²² Mɔɔ Dence ri faa ikomin a ra lateɛ ja mɛn. Sika te fewu wo rɔ. Kɔni, gbalɔ ba a ri la cɛɛ wo kan mɛn ka a don mɔɔ juuilo bolo.»

²³ Ti ka kuma wo mɛn ka i jɔɔn maɔininka yon ye ii tema, mɛn di sɔn ka ko su wo kɛ?

Yon ye jemɔɔ ri?

²⁴ Nba, wo tuma, sɔsɔli wulira talibidenbailu tema ko yon ka kan ka jate jemɔɔ ri ii la dekuru rɔ.

²⁵ Isa ka ii jabi wo rɔ ko: «Jamana mansailu ri ii la jamana denilu mara fanka la. Fanka ye menilu bolo, ii ye a fɛ mɔɔilu ye ii jate mɔɔ jumailu ri.

²⁶ Ai kana kɛ ten. Mɛn ye jemɔɔ ri ai tema, wo ye a jere kɛ ikomin dɔɔman mɔɔ. Mɛn ye kuntiyya la, wo ye kɛ ikomin baaraden.

²⁷ A ye di? Baaraden mɛn ye gba don na, a ni a la kuntii mɛn siini ka dɔɔnnin kɛ dɔɔn, yon ka bon wo fila rɔ? Mɛn siini ka dɔɔnnin kɛ, wo ka bon a la baaraden di paaɔn, wo te? Kɔni i ja lɔ! Nde ye ai tema yan ikomin baaraden.

²⁸ «Kɔni ai ra imujun ka to n kɔ n na korɔbali ko bɛɛ rɔ.

²⁹ Wo le kosɔn, n di Alla la Mansaya labila ai ye, ikomin n Fa ka a labila n ye ja mɛn,

³⁰ sa ai ri dɔɔnnin kɛ ka imin n dafɛ n na mansaya rɔ. Ai ri i sii mansaya siifenilu rɔ ka Isirayelika tan ni fila la kiti tɛɛ.»

Piyeri ri a fɔ ko a ma Isa lɔn

³¹ Isa ka a fɔ Simɔn Piyeri ye ko: «Simɔn, Simɔn, i tolo malɔ n na. Setana ra fɛɛ jinin Alla fɛ ka ai korɔbɔ.

³² Kɔni n da Alla matara ile ye, kosa i la lemɛniya kana ban. I wa i kɔsɛ n ma, i ye i badenmailu sɛɛɛ don.»

³³ A ka Isa jabi: «N di wa i kɔfɛ kaso la. N di sa i fɛ.»

³⁴ Kɔni Isa ka a fɔ ko: «Piyeri, i ja lɔ. Yani dondon ye kasi bi, i ri a fɔ mɔɔilu pana haan siɔa sawa ko i ma n lɔn.»

Keladenbailu ye ii jere rabɛn

³⁵ Nba, Isa ka a la talibidenbailu maɔininka ko: «A ye di? Ai wa mɛn kɛni kawandili diya, wo tuma n ma a fɔ ai ye ko ai kana wodi bila ai kun, ko ai kana bɔrɔ ta, ko ai kana sanbara ta? Wo tuma fen do dɛsɛra ai bolo wa?» Ii ka a jabi: «ɛɛn dɛ! Foyi si ma dɛsɛ an bolo.»

³⁶ Isa ko: «Kɔni sisen, wodi ye mɛn bolo, wo ye a bila a kun. Bɔrɔ ye mɛn bolo, wo ye a ta. Ni fanmuru ti i bolo, i la faanin do majira ka fanmuru kelen san,

³⁷ ka a masorɔn n di a fɔ ai ye ko: mɛn sebeni n na ko rɔ, a fɛɛ te fo wo bɛɛ ye dafa. A sebeni n na ko rɔ ko: «A jatera kojuu kɛla le ri.» Wo dafa waati ra sudunya sisen.»

³⁸ Ti ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, a mafɛnɛ. Fanmuru fila ye yan.» Isa ka a fɔ ko: «Wo ri a bɔ.»

Isa ni karandenilu wara Olibiye Koyinke kan

³⁹ Wo rɔ, Isa bɔra ye ka wa Olibiye Koyinke la, ikomin a tɛɛ ye a kɛla ja mɛn ma tuma bɛɛ. A la karandenilu fanan bilara a kɔ.

⁴⁰ Ii se mɛn kɛni ye, Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye Alla matara, sa ai kana manɛɛn ka bila kojuu rɔ.»

⁴¹ Wo fɔni kɔ, a ka a mabɔ ii la ka i jɔɔnkin ka Alla matara kɛ.

⁴² A ka a fɔ ko: «N Fa, ni i sɔnda, i ye jusu lafin minninfɛn jin mɛsɛ n na. Kɔni n jere sawo kana kɛ, fo i sawo.»

⁴³ Wo tuma, meleka do bɔra sanfɛ ka na Isa sɛɛɛɛ don,

⁴⁴ ka a masorɔn wo ko tun da gbɛɛɛya a ma kojuuya. A jusu makasini fo ka a dan natamin. Wo le ka a kɛ, a ka i raja Alla matarala a ni a la tara ji kɛni ikomin jeli, ka buruburun duu ma.

⁴⁵ A banni Alla matarala, a wulira ka wa se a la karandenilu ma. A nara ka ii tɛɛn sunɔɔ rɔ. Jusukasi tun da ii bɔ.

⁴⁶ A ka a fɔ ii ye ko: «Nfenna ai ye sunɔɔla? Ai ye wuli ka Alla matara, sa ai kana manɛɛn ka bila kojuu rɔ.»

Yahudiyailu nara Isa mira diya

⁴⁷ Ka Isa to kuma wo la, ii ka jama ba natɔla yen. Jama wo bilani tɛɛ Judasi kɔfɛ, mɛn ye Isa la talibidenba tan ni fila do ri. Jama se mɛn kɛni Isa ma, Yahudasi ka i madon Isa la ka a sunbu.

⁴⁸ Yɔrɔ wo rɔ, Isa ka Yahudasi maɔininka ko: «Judasi, i ri janfa don Mɔɔ Dence ma masunbuli rɔ wa?»

⁴⁹ Karandenilu ka wo bɛɛ lakɔrɔsi ka a yen ko jama nani Isa kanma, ka Isa maɔininka ko: «Maari, an te fanmuru ta wa?»

⁵⁰ Talibidenba do ka fan ta kelendi, ka sarakalase la kuntii ba la jɔnce bolokininma tolo tɛɛ a la.

⁵¹ Isa ka a fɔ ko: «Ai ye a to ten!» A ka a bolo maa jɔnce tolo la ka a lakendeya.

⁵² Isa ka a fɔ sarakalase la kuntuilu a ni Allabatobonba kandaninna kuntuilu a ni mɔɔbailu ye ko: «Nfenna ai ra bɔ n kanma fanmuruilu ni gbelekeilu ri, ikomin mɔɔ ye bola benkannila kanma ɲa mɛn ma?»

⁵³ N tɛɛ ye ai fɛ lon lon Allabatobonba jin kondɔ, kɔni ai ma sɔn ka n mira ye. Kɔni ai la waati ra se, a ni dibi la fanka waati ra se.»

Piyeri ko a ma Isa lɔn

⁵⁴ Nba, ii ka Isa mira, ka wa a ri sarakalase la kuntuiba wara. Piyeri bilara ii kɔfɛ, kɔni a ma i madon ii la.

⁵⁵ Mɔɔilu ka ta ladan lu ba ma ye, ka i sii ta da la. Piyeri fanan nara ka i sii ii tema.

⁵⁶ Baaraden muso do nara ka Piyeri siini tɛɛn ta da la. A ka Piyeri lakɔɔsi kɔsebe, ka a fɔ mɔɔilu ye ko: «Cɛɛ ɲin fanan tɛɛ ye Isa kɔfɛ jɔ.»

⁵⁷ Piyeri ma sɔn ka i lɔ wo la. A ka muso jabi: «Muso, n ma a lɔn.»

⁵⁸ Wo kɔfɛ dooni, mɔɔ gberɛ nara Piyeri sɔɔn ye. Wo ka a fɔ a ye ko: «I fanan ye Isa la dɛkuru rɔ jɔ.» Piyeri ka wo jabi: «Eɛn dɛ! Nde sa a rɔ!»

⁵⁹ A ma mɛn bake, dogberɛ nara Piyeri ye. Wo ka a fɔ fanka la ko: «Sika tɛ a rɔ fewu, cɛɛ ɲin tɛɛ ye Isa kɔfɛ. I ma a yen, Kalileka le.»

⁶⁰ Kɔni Piyeri ka a fɔ ko: «Cɛɛ, n ma i la kuma ɲayɛn.» Piyeri banni wo fɔla, dondon kasira i kɔɔ ye.

⁶¹ Wo waati kelen na, Maari Isa ka iyɛlɛman ka a ɲa lɔ Piyeri rɔ. Piyeri hankili bilara Maari la kuma rɔ kelendi, ka a masɔɔn Maari tun da a fɔ a ye ko: «Yani dondon ye kasi bi, i ri a fɔ mɔɔilu ye haan sɲa sawa ko i ma n lɔn.»

⁶² Piyeri bɔra lu ma ka wa kasi kojuuya.

Isa mirani Yahudiyailu bolo

⁶³ Nba, wo tuma Isa marabailu ka a lafɛya, ka a gbasi damira.

⁶⁴ Ii ka a ɲa lasidi ka a maɲininka ko: «Yon ka i gbasi? A tii tɔɔ fɔ an ye.»

⁶⁵ Ii ka a nani ka kuma juu siyaman fɔ a ma.

⁶⁶ Banda ka nin, sɔɔma da la, Yahudiyailu la mɔɔbailu ka laden ke, sarakalase la kuntuilu ni sariya karanmɔɔilu kɔnin. Isa marabailu nara a ri kiti diya.

⁶⁷ A se mɛn keni ye, ii ka a fɔ a ye ko: «Ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin le ile ri, i ye i lɔ a la.» Isa ka ii jabi: «Ni n ka n lɔ a la, ai tɛ la a la.»

⁶⁸ Ni n fanan ka ai ɲininka, ai ri i ban n jabila.

⁶⁹ Kɔni ka bɔ bi ma, Mɔɔ Dence ri lasii Alla Sebɛtii bolokininma.»

⁷⁰ Ii bɛɛ ladɛnnin ka a maɲininka ko: «Alla Dence le ile ri wo rɔ wa?» Isa ka ii jabi: «Ii ye a fɔla ko n ye wo ri.»

⁷¹ Ii ka a fɔ wo rɔ ko: «An mako ti sereya si la butun. An da ban a kumakan menna, mɛn bɔni a jɛɛ da rɔ.»

23

Ii wara Isa ri Pilate wara

¹ Nba, ɲɛmɔɔilu bɛɛ ladɛnnin wulira wo rɔ ka wa Isa malɔ Pilate wara.

² Ii se mɛn kɛni Pilate ma, ii ka imakasi Isa kan. Ii ka a fɔ ko: «An da a lakɔɔsi ka a yen ko cɛɛ ɲin ye an na jamana mɔɔilu lafilila ka ii lamurunti. A ye a fɔla ii ye ko ii kana niisankɔ bɔ ka a di Rɔmu mansaba ma. A jɛɛ ko: ko ale le ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin di, mɛn kɔɔ ye ko mansa.»

³ Pilate ka Isa maɲininka ko: «Ile ye Yahudiyailu la mansa ri wa?» Isa ka a jabi: «I ra wo fɔ.»

⁴ Wo rɔ, Pilate ka a fɔ sarakalase la kuntuilu ni jama bɛɛ ye ko: «N ma kojuu si sɔɔn cɛɛ ɲin na ko rɔ, mɛn di ke a jalaki sababu ri.»

⁵ Kɔni ii ka ii sɛɛbe don a fɔ a ma ko: «Ale le jama lawuli la ka ii karan ka ii lamurunti Jude mara fan bɛɛ rɔ, a ka a damira Kalile ka na haan yan.»

Ii wara Isa ri Herodi wara

⁶ Pilate ka kuma wo mɛn ka ii ɲininka ko: «Isa ye Kalileka le ri wa?»

⁷ Pilate ka a yen tuma mɛn ko Isa bɔni Kalile mara rɔ, a ka a lawa Herodi ma, mɛn siini Kalile mara kun na. Wo tun da na bɔ diya Jerusalemu.

⁸ Isa se mɛn keni ye, Herodi sɛwara kɔsebe. A tɛɛ ye Isa la ko siyaman kalama. Kebi waati jan, a lɔɔ tɛɛ ye a la ka Isa yen, ka a masɔɔn a ye a fɛ Isa ye kabannako do ke a ɲana.

⁹ Wo rɔ, Herodi ka ɲininkali siyaman ke Isa kun, kɔni Isa ma jabili si di a ma.

¹⁰ Sarakalase la kuntuilu ni sariya karanmɔɔilu bɛɛ lɔni tɛɛ ye. Ii jamanda ka Isa jalaki kɔsebe.

¹¹ Mansa Herodi ni a la kelɛdenlu ka Isa dɔɔya ka a lafɛya ɲa bɛɛ ma, ka ban ka mansa duruki bila a kan na. Wo kɔɔ ii ka a lase Pilate ma.

¹² Pilate ni Herodi tun ma di kɔɔman. Kɔni wo lon kelen, ii diyara i ɲɔɔn ye kɔsebe ka ke terilu ri.

Barabasi ye bila, ka Isa faa

¹³ Pilate ka sarakalase la kuntuilu ni jamana ɲɛmɔɔilu ni Yahudiya tɔlu laden.

¹⁴ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai nara cɛɛ ɲin di ka a fɔ ko a ye jamana mɔɔilu lamuruntila. N ka a maɲininka, ka a fɛfɛfɛɛ ai bɛɛ ɲana. Kɔni n ka a yen ko ai ka fen fen fɔ a ma, ai jɔ tɛ wo si rɔ.»

15 Ai ma a yen? Herodi ra a lase n ma yan, ka a masaron a fanan ma kojuu si teren a la ko ro. Cee jin ma foyi ke, men ka kan ka ke a faa sababu ri.

16 Wo le koson, n di a gbasi bije la ka a bila.»

17-18 * I bee ladennin ka ii kan nabo ko: «I ye cee jin faa ka Barabasi bila!»

19 Barabasi wo ye mao muruntini ri. Waati taminni, a tun ka kele ba lawuli jama tema so kondo, ka mao do faa fanan. Wo le koson, a mirara ka bila kaso la.

20 Pilate tere ye Isa bila ko ro. Wo ro, a ka jama madiya iko tunu.

21 Koni ii jamanda ka ii kan nabo ko: «A ye gbongbon jiri kan, ka a faa. A ye gbongbon jiri kan, ka a faa!»

22 Pilate ka ii majininka a signa sawana la ko: «N ye a gbongbon nfenna? A ka kojuu su juman ke? N ma foyi saron a la, men di ke a faa kun di. N di a gbasi bije la ka a bila.»

23 Koni ii ma dije fewu, fo ka to ii kan nabala kojuuya ko Isa ye gbongbon jiri kan. Ii jama kan ka Pilate hankili yeleman.

24 Ii tere ye men jininna, a dijera wo ma.

25 Ii tun da kasoden men na ko fo, men tun ka maoilu lamurunti ka mao faa, Pilate ka wo bila, koni a ka Isa to ii sawo ro.

Isa gbongbonda jiri kan

26 Nba, ka ii to wala Isa ri a gbongbon diya, ii benda cee do ri men tao tere ye ko Simon Sirenika. A boto waa ro. Keledenlu ka a mira ko a ye Isa gbongbon jiri ta ka bila a ko.

27 Ii watola, jama siyaman bilara ii kofe. Muso doilu tere ye kasila ka kule jama tema.

28 Isa ka iyeleman ka a fo ii ye ko: «Jerusalemu musoilu, ai kana kasi nde la ko ro. Ai ye kasi ai jere ni ai denilu la ko ro,

29 ka a masaron jakankata waati nato Jerusalemu kan. Wo lon, ai ri a fo ko: «Muso densaronbali, baraka ri don ii la ko ro. Muso men ma den ko lon, a ni men ma sin di den si ma, baraka ri don ii la ko ro.»

30 Wo tuma, maoilu ri a fo koyinkeilu ye ko: «Be an kan.» Ii ri a fo tindiilu ye ko: «Birin an kan ka an natunun,»

31 baa ko men keto n na, ni maoilu ri wo su ke jiri kende la, nfen di ke jiri jaran na wo ro?»

32 Ii wara Isa ni kojuu kela fila malo gbongbonni diya.

33 Ii wa se dinkira men tao ko Kunkolo, ii ka Isa gbongbon jiri kan, a ni kojuu kela fila wo. Kojuukela kelen gbongbonda jiri do kan Isa bolokininma, a to kelen gbongbonda jiri kan a bolomaran ma.

34 Ka Isa gbongbonni to jiri kan, a ka a fo ko: «N Fa, i ye ii makoto, ka a masaron ii ra ko

men ke, ii ma wo lon.» Wo tuma, keledenlu ka kalaben ke ka a la faanin dafara.

35 Jama ba loni tere ye wo bee ragbela. Yahudiya jemaoilu tere ye Isa dooyala kojuuya. Ii ka a fo ko: «A ka doilu kisi koroman. Ni Alla la mao Nenematomonin de a ri, a ye a jere kisi sisen.»

36 Keledenlu fanan ka Isa lafeya, ka a so resenji kumunni ro.

37 Ii ka a fo a ye ko: «Ni Yahudiyailu la mansa le i ri, i ye i jere kisi.»

38 Sebeli do tere ye walan kan Isa kun do. A sebeni wo ka a fo ko: «Yahudiyailu la mansa le jin di.»

39 Kojuukela menilu gbongbonni Isa dafe, wo kelen fanan ka Isa lafeya. A ka a fo ko: «I te Mao Nenematomonin di wa? I jere kisi ka an fanan kisi.»

40 Koni a dujoo cee jamanda a ma ka a jabi: «I te silan Alla ye wa? I ma a lon ko an bee gbongbonni.

41 Andeilu ka kan ka toroya jin saron, baa an ka kojuu men ke, wo sara le wo ri. Koni ale ma kojuu si ke.»

42 A ka a fo Isa ye ko: «Isa, i wa don i la mansaya la, i ye i hankili to n do.»

43 Isa ka a jabi: «N di tujna fo i ye. Bi jere i ri ke n dafe harijeene.»

44 Midi waati seni, dibi donda jamana fan bee ro. A tora ten haan ka lansara waati magben.

45 Baa, tele ma bo fewu! Allabatobonba teete faanin farara a tema.

46 Isa ka a kan nabo, wo ro, ko: «N Fa, n da n nii don i bolo.» A banni wo fola, a ka a nii bila.

47 Romu keleden kuntii ka ko wo bee yenni tuma men na a ka Alla tando ka a fo: «Tujna ka fisa: cee jin telenni tere!»

48 Menilu loni tere ye ka wo bee lakorasi, ka ban ka ii sisi magbasi nimisali ni jusu makasi ro, ka i kose so kondo.

49 Koni muso menilu tun da to Isa ko kebi a bo waati Kalile, a ni a lonba toilu bee, ii bee tora yoro jan ka wo bee mafene.

Isa su don ko

50-51 Nba, cee do tere ye men tao ko Yusufu. A boni Arimate, so men ye Jude mara ro. Mao juma le tere a ri, a ni mao telenni. A jii lani Alla la Mansaya la. A tere ye Yahudiyailu la jemao dekururu ro, koni dekururu wo tun ka men nate ka men ke Isa la, wo ma diya a ye.

52 A wara Pilate majininka Isa su la ko ro.

53 Yusufu wara Isa su lajii ka bo gbongbonjiri kan a ka a kansanke ka wa a don kaburu ro. Kaburu wo le senni farakolo ro ikomin falan. Su si tun ma la wo kondo folo.

* 23:17-18 Sebeli do fola ko: Nba, Yahudiyailu la Taminkunna Sali waati wa se san san, Pilate ri kasoden kelen bila ka Yahudiyailu ladiya.

⁵⁴ Nɔɔ lon nasarii lon de tere. Ni tele bera Nɔɔ lon di bo.

⁵⁵ Muso menilu tere ye Isa ko kebi a bo tuma Kalile mara ro, woilu bilara Yusufu ko ka wa su don diya. Wo bolo ma, ii ka kaburu yen, ka Isa su don na fanan yen.

⁵⁶ Ii ka i kose so kondɔ. Ii ka tulu suman duman ni latikolon daben Isa su ye, ka ban ka i jɔɔn. Ka ben sariya ma, ii ma baara si ke Nɔɔ lon.

24

Isa wulira saya ro

¹ Nɔɔ lon taminni, Lahadi sɔɔma dala jona, muso woilu ka tulu suman duman ni latikolon ta ka wa kaburu da la.

² Ii seni kaburu da la, kabakurun ba men lani tere kaburu da la ka da tuun, wo ra makurukuru ka bo ye.

³ Wo ro, ii donda kaburu kondɔ, kɔni ii ma Maari Isa su teren ye.

⁴ Ka ii to wo kondafilii ro, ii ka ceɛ fila yen, faanin gbɛ melenmelenna tere ye menilu kan na.

⁵ Musoilu silanda kojuuya, ka ii jakoro ben duu ma. Ceɛ fila wo ka a fo ii ye ko: «Nfenna ai ye moɔ jɛnema jininna suilu tema?»

⁶ A te yan. A ra wuli ka bo saya ro. A ka men fo ai ye Kalile mara ro, ai kana jina wo la.

⁷ Wo tuma a ka a fo ai ye ko: «A fere te fo Moɔ Dence ye don kojuukelailu bolo. Ii ri a ta ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa. Tele fila a sawana, a ri lawuli iko tuun.»

⁸ Wo ka musoilu hankili lajii Isa la kuma ro.

Musoilu wara dantɛli ke

⁹ Ii ka i bori ka wa wo na beɛ fo talibidenba tan ni kelen ye, a ni ii dekuru tɔilu beɛ.

¹⁰ Mariyam Makidalaka, ni Yahani, ni Yakuba na Mariyam, a ni ii dafɔɔnɔnilu le tere, menilu bɔra kaburu da la ka wa dantɛli ke talibidenbailu ye.

¹¹ Kɔni talibidenbailu ma dantɛli wo jate. Ii ma la a la fewu.

¹² Hali wo, Piyeri wulira ka i bori ka wa kaburu da la. A se men keni ye, a ka i majii ka kaburu kondɔ mafene. A ma foyi yen a kondɔ fo kansanke gbansan. A kondafilini ka i kose so kondɔ.

Karanden fila ni Isa ka i jɔɔn yen Emayusi sila la

¹³ Nba, wo lon kelen na, karanden fila bɔra Jerusalemu ka wa so do la, men tɔɔ ko Emayusi. Wo so ni Jerusalemu te ri kilo tan ni kelen jɔɔn bo.

¹⁴ Ko menilu keni, ii tere ye barola woilu kan.

¹⁵ Ka ii to barola, Isa nara ka i madon ii la. A ni ii wara i jɔɔn fe.

¹⁶ Ii ka Isa yen ii na la, kɔni ii filiyara a ma.

¹⁷ Isa ka ii majininka ko: «Ai tere ye barola nfen de kan?» Ii ka i lo, ii fila nii lafinni ii ma.

¹⁸ Men tɔɔ ko Kilopasi, wo ka Isa jabi: «Ile kelen de londanyala Jerusalemu yan men i ma a lon ko men ye taminna yan tele jin do?»

¹⁹ Isa ka ii majininka ko: «Ko su juman de wo ri?» Ii ka a jabi: «Ko men kera Isa Nasaretika la. A la kuma ni a la kewaliilu yirakara an na ko Alla la nabi barakani le ale ri, Alla jana a ni moɔ beɛ jana.

²⁰ Sarakalasele kuntuilu ni an na jamana jɛmoɔilu ka a mira. Ii wara a ri Romu faama ceɛ ma ko a ye a faa. Wo ro, ii ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa.

²¹ An jii tere ye a ka a fo ko ale ri Isirayelikailu kunka, kɔni ii ra a faa. A faa tele sawanan de bi ri.

²² An na dekurumuso doilu nara kuma do fo an ye. Wo ka an kondafilii kosebe. Ii ka a fo an jana ko ii wara kaburu da la bi sɔɔma jona.

²³ Kɔni ii ma a su teren kaburu kondɔ. Ii ka i kose ka a fo an ye ko ii ka meleka doilu yen, menilu ka a fo ii jana ko Isa jɛnema le.

²⁴ Wo le ka a ke, an dafɔɔ doilu bɔra ye ka wa wo lakoro si. Ii wara kaburu da la ka a beɛ teren ikomin musoilu ka a fo na men. Kɔni ii ma Isa jere yen.»

²⁵ Isa ka ii jabi: «Ai hankilitanilu! Nabijumailu ka menilu fo, ai te lala woilu la jona de!»

²⁶ Ni wo te, nabiilu ka a fo ko Moɔ Nenematomonin di tɔroya saron ten, ka ban ka don a la gbiliya jere jere ro. Kuma wo ma kan ka kanbali wa?»

²⁷ Wo ro, fen fen sebani a jere la ko ro Alla la kuma ro, ka damira Nabi Musa la sariya ro haan ka na se nabi tɔilu beɛ la sebɛlilu ma, a ka wo beɛ koro fo ii ye.

²⁸ Ii ka so magben tuma men, Isa ka a jere ke taminbato ri.

²⁹ Kɔni ii ka a madiya kosebe, ka a fo a ye ko: «J jaandi, i ye to an fe yan. Su koto le, dibi ri don sisen.» Wo ro, a ni ii donda so kondɔ i jɔɔn fe.

³⁰ Damunin waati seni, ii beɛ ka i sii doonnin kanma. Isa ka buru ta ka baraka bila Alla ye, ka a rakadikadi ii beɛ tema.

³¹ Waati kelen wo la, karanden fila beɛ na lakara ka a lon ko london ceɛ wo ye Isa le ri. Kɔni Isa tununda ii ma kelen di.

³² Ii fila ka i jɔɔn majininka ko: «A ka Alla la kuma fo an ye sila kan tuma men, an jusu ma bo wa?»

³³ Ii fila wulira kelendi ka i kose Jerusalemu. Ii se men keni ye, ii ka talibidenba tan ni kelen ni talibidenba tɔilu ladennin teren yoro kelen.

³⁴ Ii beɛ ladennin ka a fo moɔ fila wo ye ko: «Tɔɔna jere jere le. An Maari ra wuli ka bo saya ro. Simon jere ra a yen.»

³⁵ Wo rɔ, wo fila ka ii ta fanan fɔ. Ii bɛnda Isa ri sila la ja mɛn ma, a ni ii ka Isa lɔn ja mɛn buru rafara waati, ii ka wo bɛɛ dantɛɛ jama jana.

Isa ka a jɛɛ yiraka jama la

³⁶ Ka ii to kuma wo kan, Isa bɔra gbɛ rɔ ii tɛma. A ka a fɔ ko: «Alla ye ai jususuma.»

³⁷ Ii bɛɛ barara ka silan kojuuuya, baa ii tɛɛ ye a jatela su jiya kɔrɔ le ri.

³⁸ Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai silanni nfenna? Ai sikani nfenna?»

³⁹ «Ai ye i madon n na ka n boloilu mafɛnɛ, a ni n senilu. Nde jɛɛ le fasayi! Ai ye ai bolo maa n na. Sobo ni kolo ye n na jɔ! Ni su jiya kɔrɔ le, ai ri bu ni kolo yen wo la wa?»

⁴⁰ Wo rɔ, a ka a boloilu ni a senilu yiraka ii la.

⁴¹ Wo kɛra sɛwa ko ba ri, kɔni ii kabanakoyani tɛɛ kojuuuya, haan ka ii kɔndafili. Sika tɛɛ ye ii rɔ butun. Ka ii to miriya wo rɔ, Isa ka a fɔ ii ye ko: «Damunin fen tɛ ai bolo yan wa?»

⁴² Ii ka jɛɛ janinni do ta ka di a ma.

⁴³ A ka a ta ka a dɔɔn ii bɛɛ jana.

⁴⁴ Wo kɔ, a ka a fɔ ii ye ko: «Waati taminni, n tɛɛ ye a fɔla ai ye ko fen fen sɛbɛni n na ko rɔ, wo bɛɛ ri dafa. Menilu sɛbɛni Nabi Musa la sariya rɔ, a ni menilu sɛbɛni nabi tɔilu la kuma rɔ, a ni menilu sɛbɛni Jaburi kitabu rɔ, woilu bɛɛ ri dafa fewu.»

⁴⁵ Wo rɔ, a ka hankili di ii ma, sa ii ri se ka Alla la kuma jayen.

⁴⁶ A ka a fɔ ii ye ikɔ tuun ko: «A sɛbɛni Alla la kuma rɔ ko Mɔɔ Nenematɔnɔnin di jakankata ka faa. Kɔni a faa tele sawana, a ri wuli ikɔ tuun.

⁴⁷ A ri fɔ mɔɔilu bɛɛ ye Mɔɔ Nenematɔnɔnin tɔɔ rɔ ko ii ye tubi, kosa Alla ri ii makoto. A kibaro ri bɔ Jerusalemu yan ka jensen jamana bɛɛ rɔ.

⁴⁸ Ai ri ko woilu sɛɛɛɛ ri.

⁴⁹ N Fa ka lahidi mɛn sidi ai ye, n di wo dafa lana ai ma. Wo rɔ, ai kana bɔ Jerusalemu so kɔndɔ fo sebaya wo wa bɔ sanfɛ ka jii ai kan.»

Isa ye lɛra san ma

⁵⁰ Wo kɔ, a wara ii malɔ Betani so fan fɛ. A ka a bolo fila kɔrɔta ka duwawu kɛ ii ye.

⁵¹ Ka a to duwawu la, a kɔrɔtara ka bɔ ii tɛma ka wa sankolo rɔ.

⁵² Ii ka a bato, ka ban ka ii kosɛ Jerusalemu sɛwa ba rɔ.

⁵³ Nba, ii tɛɛ ye wala Allabatobonba jin kɔndɔ tuma bɛɛ ka to Alla batola.

Yuhana

Isa ye Kuma le ri men boni Alla rɔ

1 A damira, Kuma tere ye. Kuma ni Alla tere ye i jɔɔn fe. Kuma wo ye Alla le ri.

2 Kɛbi fɔɔfɔɔ Kuma ni Alla ye i jɔɔn fe.

3 Alla ka fen bee dan Kuma de la. Fen bee men danda, a ma foyi dan Kuma kɔ ma.

4 Ale le jɛnemaya ri. Nenemaya ye kɛnɛbɔlan de ri adamaden bee ma.

5 Kɛnɛbɔlan bɔra dibi rɔ, kɔni dibi wo ma se a ma.

6 Alla ka cee kelen nana men tɔɔ ko *Yuhana men ye mɔɔ sunna ji rɔ.

7 A nara ka ke sere ri, ka kɛnɛbɔlan wo ko fɔ mɔɔilu ye, sa mɔɔilu bee ri lemeniya kɛnɛbɔlan wo ma a la kumailu sababu la.

8 A tere te kɛnɛbɔlan wo ri, kɔni a nara kɛnɛbɔlan wo sereyala.

9 Kene wo tere ye kɛnɛbɔlan bere bere le ri, men ye kene bola adamaden bee ye. Ale nani tere dunɔɔra rɔ.

10 Nba, Kuma wo tere ye dunɔɔra rɔ. Alla ka dunɔɔra dan Kuma wo le la, kɔni dunɔɔra ma a lon.

11 Kuma wo nara a la jama le kanma, kɔni a la jamana mɔɔilu ma ii sɔn wo ma.

12 Kɔni mɔɔ menilu sɔnda a ma, menilu kɔnin lemeniyara a ma, a ka se di woilu bee ma ka ke Alla denilu ri.

13 Ii ma ke Alla denilu ri ikomin muso ye den sɔrɔnna ja men ma. Ii ma ke Alla denilu ri ka a masɔrɔn cee do ye a fe a muso ye den sɔrɔn, wala ka a masɔrɔn muso lɔɔ tere ye cee do la, wala cee lɔɔ tere ye muso do la. Alla jere le ka ii ke a denilu ri.

14 Nba, Kuma wo kera adamaden di ka na i sii an tɛma. An ka a la nɔɔrɔ yen, Dence kelen men kelen pe boni Fa Alla rɔ. Nɔɔrɔ wo le a kan, a ni jumaya ba a ni tɔɔja.

15 Nba, Yaya ka sereya bɔ a la ko rɔ ka a kan nabɔ ko: «N kan tere ye men ma ko: «Men natɔ n kɔ, ale le jin di. A ka bon n di, ka a masɔrɔn a tere ye ye ka a tɛren n ma sɔrɔn fɔɔ.»»

16 Nba, an bee ra do sɔrɔn a la jumaya ba rɔ. Baa a ra jumaya ke an ye, ka do la a kan tuma bee.

17 Alla ka sariya men di an ma, ka fara Nabi Musa la, kɔni a ka a jumaya ba a ni a tɔɔja di an ma ka fara Isa Nenematɔnɔnin na.

18 Mɔɔ si ma Alla yen a ja la fɔɔ habadan, kɔni men kelen pe boni Alla rɔ, wo men fanan ye Alla ri, ale le ka an nalɔnniya Alla la ko la. A ye Fa Alla tɔrɔfe tuma bee.

Yaya men ye mɔɔilu sunnaji rɔ† a la sereya

19 Nba, Yahudiya la kuntii men ye Jerusalemu, woilu ka ii la sarakalaselailu a ni Lebi bɔnsɔnɔnilu lawa, tuma men na, ko ii ye Yaya majininka ko: «Yon de ile ri?» Yaya la sereya le jin di.

20 Yaya ma a sɔsɔ, kɔni a ka a fɔ ka a gbe ii ye ka ii jabi: «Nde te Nenematɔnɔnin di.»

21 Wo rɔ, ii ka a majininka ko: «Nba, a kenin di? I ye Nabi Eli le ri wa?» A ka a fɔ ko: «Nde te Nabi Eli ri.» Ii ka a majininka ikɔ tuunni ko: «Alla la nabi men ko fɔni, ile le wo ri wa?» A ka a fɔ ko: «Eɛn de.»

22 Wo rɔ ii ka a fɔ ko: «Yon de i ri? An ye wa jabili kelen don mɔɔilu bolo menilu ka an nana i ma. I ye nfen fɔla i jere la ko rɔ?»

23 Yaya ka ii jabi: «N ye mɔɔkan, men ye bola wula kɔndɔ ko: «Ai ye sila latelen, Maari ri taama men kan.» Ikomin Nabi Esayi kumara ja men kitabu kɔndɔ.»

24 Mɔɔilu men ka ii kelaya woilu tere ye Farisilu le ri.

25 Wo ka jininkali kelen di a ma: «I ko i te Mɔɔ Nenematɔnɔnin di. Nabi Eli te i ri. I te nabi fanan di men ko fɔni. Wo rɔ, nfenna i ye mɔɔilu sunna ji rɔ.»

26 Yaya ka ii jabi: «Nde ye mɔɔilu sunna ji rɔ. Kɔni mɔɔ do ye ai tɛma yan ai ma a lon,

27 wo natɔ n kɔ ma, hali ka a la sanbara julu fulen ka a bɔ a sen dɔ, wo ka bon nde ma.»

28 Ko wo bee taminda Betani so kɔndɔ a ni Juriden Ba telebɔ rɔ, Yaya tere ye mɔɔilu sunna ji rɔ yɔrɔ men dɔ.

Isa ye Alla Dence le ri

29 Lon wo taminnin, Yaya ka Isa natola yen, tuma men na, a ka a fɔ ko: «Ai ja lɔ! Alla la Saa bulan de, men ye julumun bola dunɔɔra ma.

30 N tere ye kumala jin de la ko rɔ. N ka a fɔ ai ye ko: «Men natɔ n kɔ, ale le jin di. A ka bon n di, ka a masɔrɔn a tere ye ye ka a tɛren n ma sɔrɔn fɔɔ»

31 Nde ma a lon, kɔni nde nani ka na mɔɔilu sun ji rɔ kosa a ri yiraka Isirayeilikailu la.»

32 Nba, Yaya ka sereya bɔ ko: «N ka Alla la Nii Seniman yen, men bola sankolo rɔ. A keni ikomin kanba. A jiira ka i sii Isa kan ka a to a kan.

33 N jere tun ma a lon fɔɔ ko ale le, kɔni men ka n kelaya ko n ye na mɔɔilu sun ji rɔ, wo le ka a fɔ n ye ko: «I wa Nii Seniman jiiɔɔla yen mɔɔ men kan ka to a kan, wo le ketɔ Nii Seniman najiila mɔɔilu ma.»

34 Nde ka a yen. N ye sereya le ri cee la ko rɔ. A ye Alla Dence le ri.»

Isa ka a la karandenilu fɔɔ kili

35 Lon wo taminnin kɔ rɔ, Yaya ni a la karanden fila lɔni tere.

* 1:6 Mɔɔ ye a fɔla Yuhana men ma ko Yaya. † 1:18 Mɔɔ menilu ye sunna ji rɔ: wo kɔrɔ ye le ko ii ra lemeniya Alla ma Isa tɔɔ rɔ.

³⁶Yaya ka Isa tamintala yen, ka a fo ko: «Ai ye ai ja lo Alla la Saa bulan na.»

³⁷Yaya la karanden fila ka kuma wo laman tuma men na, ii bilara Isa kofe.

³⁸Isa ka a ja lase a ko ma ka Yaya la karanden fila wo yen men tere bilani a kofe. A ka ii majininka ko: «Ai ye nfen de ko.» Ii ka a jabi: «Rabi, i siini mi?» Rabi korɔ ye le Heburu kan do ko karanmɔɔ.

³⁹Isa ka ii jabi: «Ai ye na. Ai ri wo yen.» Ii nara, ii ka Isa sii yoro yen. Ii tora a tɔɔfe haan wura dafe. Ka a teren tele tala a ra tamin haan wura tele waati.

⁴⁰Mɔɔ fila woilu tema, menilu ka Yaya la kuma laman, ka ii bila Isa kafe, do tɔɔ le ko Andere. Andere ka a korɔce Simɔn Piyeri le jinin.

⁴¹A ka a yen waati men na, a ka danteeli wo be ke a korɔ Simɔn ye. A ka a fo a ye ko: «An da Mɔɔ Suwandinin yen, men korɔ ye ko Mɔɔ Nenematɔmonin.»

⁴²Andere wara a korɔce ri Isa ma. Isa ka Simɔn mafene bere bere ke. A ka a fo a ye ko: «Ile le Simɔn di, Yuhana dence. I ri i kili le butun ko Sefasi, men korɔ ye Piyeri.»

⁴³Wo lon taminnin, Isa ye a fe ka wa Kalile. A ka Filipe yen ka a fo a ye ko: «Bila n kofe.»

⁴⁴Filipe wo ye Betisayidaka le ri. Betisayida fanan ye Andere ni Simɔn na so le ri.

⁴⁵Awa, Filipe ka Natanayeli yen, ka a fo a ye ko: «Nabi Musa la sariya sebera, a ni nabii lu sebera men na ko ro, an da wo yen. Isa Nasaretika le ri, Yusufu dence.»

⁴⁶Natanayeli ka a fo Filipe ye ko: «Nasareti ri se fen do labola men ka ji?» Filipe ka a jabi: «Na, i ri a yen.»

⁴⁷Isa ka Natanayeli natola yen a ma ka a fo a ma ko: «Isirayelika bere bere le jin di, tɔɔnɔ si te a la ko ro.»

⁴⁸Natanayeli ka Isa majininka ko: «I ka a lon de ko yon de n di?» Isa ka a jabi: «Yani Filipe ye i kili waati men, n ka i yen toroju le la.»

⁴⁹Natanayeli ka a fo a ye ko: «Karanmɔɔ, i ye Alla la Den de ri. I ye Isirayeli mansa le ri!»

⁵⁰Isa ka a jabi: «N ka a fo i ye ko n ka i siini yen toroju korɔ. I ra lemeniya wo le koson wa? Nba, i ri koilu yen, menilu ka bon wo ri paan.»

⁵¹Isa ka do la kuma wo kan ka a fo ko: «ɔɔn. N ye tɔɔna le fola ii ye: lon do nato, ai be ri sankolo dalakani yen, ka Alla la melekailu yen jiini ka ye le kela Mɔɔ Dence ma.»

2

Kɔɔnmalɔ tolon men kera Kana so kondɔ

¹Nba, a tele sawanan lon, kɔɔnmalɔ kera Kana so kondɔ Kalile mara ro. Isa na tere ye.

²Isa a ni a karandenilu fanan kilini tere kɔɔnmalɔ ro.

³A sera waati do ma resenji banda fewu. Isa na ka a fo a ye ko: «Resenji ra ban fewu.»

⁴Isa ka a jabi: «N na, nfen ye nde ni ile tema? N na waati ma se folo.»

⁵A na ka a fo baardenilu ye ko: «A ye men folo ai ye, ai ye wo ke.»

⁶Jundaa kabalaman belebele ba wɔɔro tere ye ii bolo ye, mɔɔ ri se litiri biseyin haan litiri kemɛ ni a kɔɔɔn kela a kondɔ. Woilu ye ii bolo ka ii seninya men benni ii la namun ma.

⁷Isa ka a fo baardenilu ye ko: «Ai ye jundaa lafa ji la.» Baardenilu ka jundaa lafa haan a da la.

⁸Wo ko ro, Isa ka a fo ii ye ko: «Ii ye ji jin ta ka wa a ri doonninta ko janabola kunnasiiba ma sisen.» Baardenilu ka wo ke.

⁹Damununta ko janabola kunnasiiba a ka ji wo nene, ji men yelɛmanda ka ke resenji ri. A ma a lon resenji boni fan si, koni baarden menilu ka ji ta jundaa kondɔ, woilu ka a lon. A ka kɔɔɔce kili,

¹⁰ka a fo a ye ko: «Mɔɔ wa ke resenji ratallanna mɔɔilu la, a ye resenji jumajuma folo le ratallanna ii la. Ii ja wa laminin minin tuma men na, a ri resenji gberɛ ratallan ii la, men duman te kosɛbe. Koni ile ra resenji jumajuma lamara fo sisen!»

¹¹Nba, Isa la tɔɔmasere kabannako folo le wo ri, a ka men ke Kana so kondɔ Kalile mara ro. Isa ka a la nɔɔro yiraka tende. Wo kera sababu ri, a la karandenilu lara a la.

¹²Wo taminnin korɔ, a wara Kapɛrinahumu so kondɔ, a ni a na a ni a doocilu a ni a la karandenilu. Ii tora ye ka tele dando ke ye.

Isa ka julailu gben Allabatobonba la Jerusalemu

¹³Nba, Yahudiyailu la Taminkunna Sali tun da sudunya. Wo ro, Isa wara Jerusalemu.

¹⁴A donda Allabatobonba jin kondɔ ka julailu teren ye, menilu tere ye nisiilu ni saailu ni sokondɔ kanbailu ferɛla. A ka wodifalonnailu siini teren ii la tabailu kofe fanan.

¹⁵Nba, Isa ka foju ke bonsan di, ka mɔɔilu labo Allabatobonba jin kondɔ a ni ii la nisi ni ii la saa, ka wodifalonnailu la wodi gbanan dawuya duu ma, ka ii la tabali labe.

¹⁶A ka a fo kanba majiralailu fanan ye ko: «Ai ye kanbailu labo yan! Ai kana n Fa la bon ke julaya bon de.»

¹⁷Isa la karandenilu hankili bilara sebeli kuma wo ro ko:

«I la bon na ko gbeleman n ma a ja jere jere ma.»

18 Nba, Yahudiyailu la jemooilu ka Isa majininka ko: «I ra ko menilu ke jin, i ri toomasere kabannakoma su juman ke ka a yiraka an na ko jin ke saratii ye i bolo?»

19 Isa ka ii jabi: «Ai ye Allabatobonba jin tjan, yani tele sawanan n di a lawuli.»

20 Yahudiya jemooilu ka a fo a ye ko: «An ka Allabatobonba lo san binaanin ni san woero le koro. I ri se a lola tele sawa koro wa?»

21 Koni Isa kan tere ye Allabatobonba men ma, a tere ye wo fola a farikolo le ma.

22 Wo le ka a ke, Isa ka i wuli sayabatuilu tema, a la karandenilu hankili bilara a la kuma wo ro. Ii lara kuma fanan na men sebeni Alla la kitabu kondo, a ni ii lara Isa la kuma fannan na.

Isa ka a lon men ye mao sonome ro

23 Isa ka Taminkunna Sali ke Jerusalemu so kondo. Mooilu ka a la toomasere kabannakoilu yen, wo ro mao siyaman ba lara a la.

24 Koni Isa ma la mao woilu la baa a ka adamaden bee lon.

25 A mako ma ke mao la sereyala, baa a ka a lon men ye adamaden sonome ro.

3

Isa ni Nikodemu la ko

1 Nba, Farisi ce do tere ye ye, a to ko Nikodemu. Yahudiyailu la jemoo do le tere a ri.

2 A nara ka Isa yen su tun da ko: a ka a fo ko: «Rabi, an ka a lon ko Alla le ka i kelaya an ma, ka na an karan. Mao si ti se wo kabannako toomasereilu jooon kela ni Alla te a fe.»

3 Isa ka a jabi: «N ye tujna le fola i ye: ni mao men ma saron kokura, wo tii ti se Alla la mansaya yenna.»

4 Nikodemu ka a fo Isa ye ko: «Mao ri se saronna cemobaya ro ka a kose a na kono ro ka saron sija fila wa?»

5 Isa ka a jabi: «N ye tujna le fola i ye: mao si ti se donna Alla la mansaya ro ni a ma saron ji ro a ni nii* ro.

6 Men boni faribanku ro wo ye faribanku le ri, men boni Nii Seniman do, wo ye nii le ri.

7 I kana kabannakoya baa n da fo ko: «moo ka ka saron kokura.»

8 Fojoo ri a fili ikomin a duman ye ja men. I ri a mankan men, koni i ma a lon a ye bola fan si, i ma a lon a wala fan si. A ye wo ja le mooilu fanan ye men bee saronni Nii Seniman do.»

9 Awa Nikodemu ka Isa majininka ko: «Ko wo ye sela kela di?»

10 Isa ka a jabi: «I ye karanmoo le ri Isirayelika ye, koni i ma wo lon wa?»

11 N ye tujna le fola i ye: an ka men lon, an ye wo le fola. An da men yen, an ye wo le sereya bola. Koni ai ti son an na sereya ma.

12 Ni n ka dunuja koilu fo ai ye, koni ai ma la woilu la. A ye di wo ro, ni n ka sankolo koilu fo ai ye, ai ri la woilu la di?

13 Mao si ma don harijeene ro fo Mao Dence, men jiini ka ba harijeene ro.

14 Nba, waati taminnin, Musa ka duuma sa munuja layele jiri la wula kondo ja men ma, Mao Dence fanan ka kan ka layele wo ja le ma,

15 kosa mao si wa lemeniya a ma, wo ri jenemaya banbali saron.»

16 Baa, Alla ka dunuja mooilu kanin kosebe, wo ro, a ka a Dence kelen pe di, kosa mao si wa lemeniya a ma wo kana halaki, koni a ri jenemaya banbali saron.

17 Wo ro Alla ma a Dence lana ka kiti be dunuja kan, koni ka a kisi a la baraka ro.

18 «Mao si wa lemeniya Dence ma, wo ti jalakila, koni mao men ma lemeniya wo tun da jalaki, baa a ma lemeniya Alla Dence kelen to ma.

19 Keneya ra na dunuja ro, koni dibi duman adamaden ye ka tamin keneya la, ka a masaron ii kewaliilu juuman. Kiti beni ii kan men koson, wo le wo ri.

20 Baa mao si ye kojuu kela, ke ne wo ma di a ye fewu. A ti son donna ke ne wo ro, baa a te a fe a kewaliilu ye bila gbe ro.

21 Koni men ye taamala ka ben Alla la tujna ma, wo le ye nala keneya ma, kosa mooilu ri a yen gbe ro ko wo tii ra ko men ke, a ra wo ke Alla la demennin de ro.»

Yaya ye sereya bola Isa la ko ro

22 Waati wo taminnin ko ro, Isa ni a la karanden wara Jude mara ro. Ii ka waati dando ke ye ka mooilu sun ji ro.

23 Wo ka a teren Yaya ye mooilu sunna ji ro Enon men ye Salimu torofe. Yoro wo ye jiman diya ba le ri. Mooilu nara a ma ka ii sun ji ro.

24 Wo waati ro, Yaya tere ma bila kaso la folo.

25 Awa, lon do ro, sosoli do wulira Yaya la karanden doilu ni Yahudiya do tema. Sosoli wo tere ye dina seniyali landa le kan.

26 Ii nara Yaya teren ka a fo ko: «Rabi, i kera men na sereya ri, Juriden Ba koma, a ye mooilu sunna ji ro. Sisen bee ra iwa a kofe.»

27 Yaya ka ii jabi: «Mao si ti se fen saronna a jere ye ni Alla ma di men ma.

28 Aile men ye yan, ai ri ke n na sereya ri ko n ka kuma wo fo ko: «Moo Jenematomin te n di, koni n ye mao le ri men na nani a jefe.»

29 Kojomuso ye men bolo wo le furuce ri, koni ce durnoo men loni ko ma, a tolo ye a kan na. A wa furuce kan men tuma men na

* 3:5 Kerekikan do nii ni fojo bee ye kelen de ri

a ri sɛwa bake. Wo rɔ, n sɛwani ka ɲaalen ka dafa.

³⁰ Wo rɔ Isa la ko ka kan ka bonya ka tamin n na ko la, n na ko ka kan ka a majji bake.

³¹ «Mɛn nani ka bɔ sankolo rɔ wo ye bɛɛ kun na. Mɛn nani ka bɔ dunuɲa rɔ wo ye dunuɲa ta le ri. Wo ye dunuɲa koilu le fɔla, kɔni mɛn nani ka bɔ sankolo rɔ wo ye fen bɛɛ kun na.

³² A ka mɛn yen a ni a ka mɛn mɛn a ye wo sereya le bɔla, kɔni mɔɔ tɛ sɔn a la sereya rɔ.

³³ Mɛn ka i sɔn a la sereya ma wo ye a yirakala ko Alla ye tuɲa le fɔla.

³⁴ Baa Alla ka mɛn nana wo ye Alla la kuma le fɔla, baa Alla ye Nii Sɛniman dila a ma fewu.

³⁵ Fa Alla ye a Dence kaninna. A ka fen bɛɛ don Dence bolo.

³⁶ Mɛn wa lemeniya Dence ma wo ri ɲenemaya banbali sɔrɔn. Mɛn wa a ban lemeniya la Dence ma wo ti ɲenemaya banbali sɔrɔnna, kɔni Alla la mɔne ri to a ma fewu.»

4

Isa ka a ɲɔn ben Samarika muso la kɔlon da la

¹ Farisilu ka a mɛn ko Isa ye karandenilu sɔrɔnna ka tamin Yaya kan, ko a ye karandenilu sunna ji rɔ ka tamin Yaya kan fanan.

² (Kɔni Isa jɛrɛ tɛ mɔɔilu sunna ji rɔ; a la karandenilu le ye mɔɔilu sunna ji rɔ.)

³ Isa kɛni wo kalema, a bɔra Jude mara rɔ, ka a kɔsɛ Kalile.

⁴ A taatɔla Kalile, a ka kan ka Samari mara ratɛɛ.

⁵ A sera Samari so do kɔndɔ, so wo tɔɔ le Sikari. A tɛrɛ ye Yakuba la sɛnɛ tɔrɔfɛ, a ka mɛn di a dence Yusufu ma.

⁶ Awa, yɔrɔ wo rɔ Yakuba la kɔlon ye ye. Isa a tɛrɛ ra kɔri taama ma. A ka i sii kɔlon da la, tele tala waati.

⁷ Samarika muso do nara ji ta diya. Isa ka a fɔ a ye ko: «N sɔ ji rɔ n ni n min.»

⁸ (A la karandenilu tun da wa so kɔndɔ dɔɔnninta santa ɲinin diya.)

⁹ Samarika muso ka a fɔ Isa ye ko: «Nfenna ile, Yahudiya cɛɛ, ri n maɲininka ko n ye i sɔ ji rɔ, nde mɛn ye Samarika muso ri?» A damira ye mɛn di Yahudiyailu ni Samarikailu mako tɛ i ɲɔn na.

¹⁰ Isa ka a jabi: «Ni i ka Alla la sanba lɔn a ni mɛn ye a fɔla i ye ko: «n sɔ ji rɔ n ni n min,» ile tun da a maɲininka, a ni a tun da ji don i bolo, ɲenemaya ji kɔnin.»

¹¹ Muso ka a fɔ: «N maari, jilafɛ si tɛ i bolo ka ji ta mɛn na kɔlon kɔndɔ, baa kɔlon a ra ɲiini ba le. Ji mɛn ye ɲenemaya dila mɔɔ ma, wo sɔrɔnna mi?

¹² Ile, i ka bon ka tamin an benba Yakuba la, an buruju mɛn ka kɔlon ɲin di an ma? A

ni a denceilu a ni a kolofenilu wo tɛrɛ ye ji minna kɔlon ji ɲin de la.»

¹³ Isa ka a jabi: «Ni mɔɔ ka imin ji ɲin na, ji lɔɔ a ri a mira fanan,

¹⁴ kɔni n ye ji mɛn dila, ni mɔɔ mɔɔ ka wo ji min, ji lɔɔ tɛ wo tii mira butun fewu. Baa ji wo di kɛ ikomin tenke a kɔndɔ ka ɲenemaya banbali di a ma.»

¹⁵ Muso ka a fɔ a ye ko: «Maari, ji wo di n ma. Wo wa kɛ ji lɔɔ tɛ n fanan mira. N mako ti bilala kɔlon ji ɲin na butun.»

¹⁶ Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye wa i furuce kili ka na yan sisen.»

¹⁷ Muso ka a jabi: «Furuce ti n bolo.» Isa ka a fɔ a ye: «I jo ye a rɔ ka a fɔ ko: «Furuce ti n bolo.»

¹⁸ A damira ye mɛn di i ra furuce mɔɔ loolu sɔrɔn. Cɛɛ mɛn ye i bolo sisen, i la cɛɛ tɛ wo ri. I ka tuɲa le fɔ.»

¹⁹ Awa, muso ka a fɔ: «N maari, n da a ɲayen ko i ye nabi le ri.

²⁰ Ande Samarikailu, an burujuilu ka Alla bato koyinke ɲin kan. Kɔni aile Yahudiyailu ka a fɔ ko a fɛrɛ tɛ fɔ mɔɔilu ye Alla bato Jerusalemu le. A ye di wo rɔ?»

²¹ Isa ka a fɔ a ye ko: «Ai ye la nde la, waati natɔ ai ti Fa batola koyinke ɲin na, wala Jerusalemu.

²² Aile Samarikailu, ai ye fen batola ai ma fen mɛn lɔn. Andeilu, Yahudiyailu, an ye fen de batola, an ka fen wo lɔn, ka a masɔrɔn kisi ko bɔni Yahudiyailu le rɔ.

²³ Awa, waati natɔ kɔnin, a ra se an ma, Alla batola bɛrɛ bɛrɛ ri Fa bato a sɔnɔme ɲuma la a ni tuɲa la, baa Fa ye mɔɔ wo ɲininna mɛn di kɛ a batola bɛrɛ bɛrɛ ri.

²⁴ Alla ye Nii de ri, a ni bɛɛ mɛn ye a batola ka kan ka a bato sɔnɔme ɲuma la a ni tuɲa la.»

²⁵ Muso ka a fɔ Isa ye ko: «N ka a lɔn ko Mɔɔ Suwandinin a natɔ, mɛn ye kilila Mɔɔ ɲenematɔmɔnin. A wa na, a ri a bɛɛ ɲafɔ an ye.»

²⁶ Isa ka a jabi: «Nde mɛn kumala i ye mɛn de ri.»

²⁷ Waati wo la a la karandenilu kɔsɛtɔla le tɛrɛ. Ii kabannakoyara ka Isa yen kumala Samarika muso ye. Kɔni, mɔɔ si ma a maɲininka ko: «I ye nfen kɛla wa?» Ni wo tɛ, «Nfenna i ye kumala muso ɲin ye?»

²⁸ Awa, muso ka a la ɲitafen bila yɔrɔ wo rɔ i kɔrɔkɔrɔ, ka i kɔsɛ so kɔndɔ. A ye taminna a fɔla mɔɔilu ye ko:

²⁹ «Ai ye na a ragbɛ. N da ɲɔn ben cɛɛ do la, a ka a fɔ n ye n da fosi kɛ, a ka wo bɛɛ ɲafɔ. A ye Mɔɔ ɲenematɔmɔnin de ri, wo rɔ wa?»

³⁰ Mɔɔ le ye bɔla so fan bɛɛ rɔ ka na Isa ma.

³¹ Waati wo rɔ, Isa la karandenilu ka a madiya ko: «Karanmɔɔ, dɔɔnnin kɛ.»

³² Kɔni Isa ka a fɔ i ye ko: «Damunin fen do ye n bolo ai ma mɛn lɔn.»

33 Wo rɔ, a la karandenilu tere ye i jɔɔn maɲininkala ko: «Mɔɔ le nara dɔɔnninta di a ma wa?»

34 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N balo ye men di: men ka n nana n ye wo sawo ke, fo n ye wo ke ka a ban.

35 Ai ye a fɔla fanan ko: «Yani karo naanin, ko suman nadan waati le wo ri», kɔni nde ye a fɔla ii ye ko: Ai la ɲa lo. Ai ye suman tɔnsɔn mafene sene rɔ. Suman ka waati ra se.

36 Men ye suman kala, wo ye a sara sɔrɔnna sisen. Ii men ye ladenna, woilu ri ɲenemaya banbali sɔrɔn ten. Wo rɔ, sifoyila ni sumankala ri sewa i jɔɔn fe.

37 Nba, tɲɲa le sanda wo ri: «Do ye foyili kela dogbere ri na sumanka ke.»

38 N da ai lana sumanka diya men ai ma a baara ke fɔlɔ. Doilu ra baara ke, a ni ai ra tɔnɔ sɔrɔn woilu la baara la.»

39 Nba, Samarika muso wo wara sereya bɔ sokɔndɔ mɔɔilu ye ko: «N ka ko men ke kɔrɔman, cee wo ka wo beɛ fo n ye.» Wo le kosɔn, Samarika siyaman lemeniyara Isa ma.

40 Wo le rɔ, Samarikailu nara Isa teren ye tuma men na, ii ka a madiya ko a ye waati do ke ii wara. Isa sɔnda ka tele fila ke ii wara ye.

41 Nba, mɔɔ siyaman gberɛilu lemeniyara a ma a jere la kumakan kosɔn.

42 Ii ka a fɔ muso ye ko: «Fɔlɔfɔlɔ an lemeniyara a ma i la kumakan de la gbansan, kɔni sisen an da a la kuma lamɛn fanan ka la a la. An lana a la ko tɲɲa le. An ka lɔn ko a ye Kisiba le ri, men di se dunɲa beɛ kisila.»

Isa ka ɲemɔɔba la dence lakendeya

43 Tele fila taminnin kɔ rɔ Isa bɔra yɔrɔ wo rɔ ka a wa Kalile.

44 (A jere ka kuma ɲin sereya ko Alla la nabi te bonyanin a jere la jamana kɔndɔ.)

45 Kɔni ni Isa sera Kalile, Kalilekailu ra a labɛn kun ye. Nba ii ra wa Jerusalemu Taminkunna Sali ke diya, wo rɔ ii tun ka a yen Isa ka ko menilu ke.

46 Isa ka a kɔse Kana, Kalile mara rɔ. A tun ka ji yeɛman so men kɔndɔ ka a ke resenji ri. ɲemɔɔ tɔnɔman a dence ma kende Kaperinahumu so kɔndɔ.

47 ɲemɔɔ wo tere ye kuma menna ko Isa ra na ka bɔ Jude mara rɔ ka na Kalile mara rɔ. Wo rɔ a wara ka wa Isa teren ka a madiya ko a ni na Kaperinahumu ka a dence lakendeya, ka a masɔrɔn a faatɔla tere.

48 Isa ka a fɔ ko: «Ai ye a fe ka tɔmasere yen, fen men ye kabannako ri. Ni wo te, ai ti lala n na.»

49 ɲemɔɔ wo ka a fɔ ko: «N maari, na n wara, yani n dence ye faa.»

50 Isa ka a fɔ a ye ko: «Wa i wara. I dence ra kendeya.» Cee wo lara Isa la kuma la ka i kɔse.

51 A tere ye silala tuma men na a la ɲonilu nara a kun kɔrɔ bɛn. Ii ka a fɔ a ye ko: «I dence a kende le tere.»

52 ɲemɔɔ ka ii maɲininka ko: «A kendeyara waati ɲuman?» Ii ka a jabi: «Kunun tele tala a ra tamin waati kelen ɲɔɔnna a fari sumara.»

53 A fa hankili bilara ko Isa ka kuma fɔ a ye waati wo le la ko: «I dence ra kendeya.» ɲemɔɔ a lara Isa la, a ni a denbaya beɛ.

54 Nba, Isa ka tɔmasere kabannako filana wo ke Kalile a bɔ kɔ rɔ Jude.

5

Isa ka cee kɔrɔngbɔyanin do lakendeya

1 Wo kɔ rɔ, Isa wara Jerusalemu Yahudiya la sali lon.

2 Jerusalemu dondiya yɔrɔ wo tɔɔ le ko Saa Donda, yɔrɔ wo tɔrɔfe, ji lamara diya do ye ye. Gba safa loolu fanan ye ji lamara diya tɔrɔfe. Heburuulu ye a kilila Beteseda.

3-4 Gba wo kɔrɔ jankarɔtoilu siyaman lani ye, ɲa fuyen wo, a ni menilu fari fankelen faani ma, a ni kɔrɔngbɔya jankarɔto fanan.*

5 Cee do tere ye ye, men da san bisawa ni san se ke jankarɔ do rɔ.

6 Isa ka a lani yen. A ka a lɔn ko cee ma kende kebi waati jan. A ka a maɲininka ko: «I ye a fe ka kendeya wa?»

7 A ka Isa jabi: «N maari, mɔɔ te n bolo ka n najii ji rɔ ji lamaa tuma. N wa ke wala ji ma, do ri jii ji rɔ n ɲe.»

8 Isa ka a jabi: «I lawuli! I ni la debe ta ka i taama.»

9 I kɔrɔkɔrɔ cee kendeyara. A ka a la debe ta ka a taama. (Ko wo kera ɲɔrɔ lon de rɔ.)

10 Wo rɔ, Yahudiyailu la ɲemɔɔilu ka a fɔ cee ye ko: «Bi le ɲɔrɔ lon di! Ka a bɛn sariya ma, i kana i la debe ta i bolo ten.»

11 A ka ii jabi: «Men ka n nakendeya, a ka a fɔ n ye ko: «I la debe ta, ka i taama.»»

12 Mɔɔ woilu ka a maɲininka ko: «Cee yon ka a fɔ i ye ko: «I la debe ta, ka i taama?»»

13 Kɔni cee men nakendeyara, wo ma a lakendeyaba tɔɔ lon. Isa tun da tunun a ma ye, baa jama tere ka siya.

14 Kɔ fe, Isa ka cee wo yen Allabatobonba kɔndɔ ka a fɔ a ye ko: «I ɲa lo! I ra lakendeya sisen. I ye hake ke boloka fewu, sa ko gberɛ kana i sɔrɔn, men ka juu ka tamin jankarɔ wo kan.»

15 Cee wo bɔra ye ka wa a fɔ Yahudiyailu la ɲemɔɔilu ye ko Isa le ka a lakendeya.

* 5:3-4 Kitabu kɔrɔman kɔndɔ kuma ɲin sebɛni te, kɔni kitabu kura kɔndɔ a sebɛni ko: Jankarɔto men ye gba kɔrɔ, woilu ye Alla la meleka makɔnɔla men ye nala ji lamaala tuma tuma. Jankarɔto men fɔlɔ ye jiila ji rɔ wo ri kendeya. A wa ke jankarɔ su su ri.

¹⁶ Wo le rɔ, ii wulira Isa tɔrɔla, baa a darini tere ko su woilu kela Nɔɔlon.

¹⁷ Kɔni Isa ka a fɔ ii ye ko: «N Fa ye baarala, haan sisen. N fanan ye baarala.»

¹⁸ Jabili wo kosɔn, Yahudiyailu la jɛmɔɔilu ka ke Isa faa ja jinin di ka tamin fɔlama kan. Baa ii ka a fɔ ko a ma Nɔɔlon bonya, ka a la wo kan fanan, a ka Alla kili ko a Fa, ka a jere rakanya Alla ma.

Fa ka fanka di a Dence ma

¹⁹ Isa ka ii jabi: «N ye tɔɔna le fɔla ai ye: Dence ti se fosi kela a jere ye. A ye Fa yenna men kela a fanan ye wo la jɔɔn kela. Fa ye men kela a Dence fanan ye wo kela.

²⁰ Fa Dence duman a ye. A ye fen bee ja yirakala a la, a ye men kela. A ye ko bailu yirakala a la men di ai kabannakoya.

²¹ Baa Fa ri sayabato lawuli, ka jɛnemaya di ii ma ja men ma, wo ja kelen ma Dence ye a fe ka jɛnemaya di menilu ma, a ri wo di woilu ma.

²² Fa te mɔɔ si kiti tɛla, kɔni a ra kiti bee to a Dence bolo,

²³ sa mɔɔ bee ri Dence wo bonya ikomin ii ye a Fa bonyala ja men ma. Men ma sɔn ka Dence wo bonya, wo tii te a Fa fanan bonyala, men ka Dence kelaya konin.»

²⁴ «N ye tɔɔna le fɔla ai ye: ni mɔɔ ka n na kumakan namen, ka lemɛniya n kelayaba ma, wo tii ra jɛnemaya banbali sɔrɔn. Kiti ti bela wo tii kan, kɔni a ra bɔ saya rɔ ka don jɛnemaya rɔ.

²⁵ N ye tɔɔna le fɔla ai ye: waati ra se sisen sayabatoilu ri Alla la Dence la kumakan namen, a ni menilu ka a kumakan namen woilu ri to jɛnemaya rɔ.

²⁶ Baa Fa wo ye jɛnemaya tii ri ja men ma, a ra a Dence ke jɛnemaya tii ri ja kelen wo ma.

²⁷ A ka kiti tɛ saratii di a Dence ma, baa ale le Mɔɔ Dence ri.

²⁸ «Wo kana ai kabannakoya a la ko wo bee rɔ. Waati ye nala, sayabato men bee ye kaburu kɔndo, wo bee ri Mɔɔ Dence kumakan namen.

²⁹ Ii bee ri wuli ka bɔ kaburu kɔndo. Menilu ka kɔɔuma ke, woilu ri ii wuli ka bɔ saya rɔ ka jɛnemaya banbali sɔrɔn. Menilu ka kojuu ke, woilu ri bɔ kaburu rɔ ka wa kiti diya. Kiti ri be ii kan.

Sereya siyaman de ye Alla Dence bolo

³⁰ «N ti se fosi kela n jere ye. N Fa ye men fɔla n ye, n ye kiti tɛla ka ben wo le ma. N ye kiti wo tɛla telen de rɔ. Nba n ti ko kela men duman n jere ye, kɔni men ka n kelaya n ye wo sawo le kela.

³¹ Ni n ye n jere la sereya le ri, n ye men fɔla wo te jatela foyi ri.

³² Kɔni, dogbere ye n na sereya ri, n ka a lon ko a ye sereya men bola, wo ye tɔɔna le ri.

³³ Ai ka kelaya lawa Yaya ma, a ni a ka men sereya ii ma, wo ye tɔɔna le ri.

³⁴ (Nde mako sa mɔɔ la ka ke n na sereya ri, kɔni n ye wo fɔla ka ben ai la kisi ko le ma.)

³⁵ Yaya tere ye le ikomin fitina na melenni, ka keneya labɔ. Ai sɔnda ka sewa a la keneya waati kundunni wo la.

³⁶ «Kɔni sereya gberɛ ye nde bolo men ka bon ka tamin Yaya ta la. Nba, baara men donda n bolo n Fa bolo ko ka a ke, n na baara wo le ye n na sereya ri. Wo le ye yirakala ko n Fa le ka n nana.

³⁷ N Fa men ka n nana, wo fanan ye n na sereya le ri, kɔni ai tolo ma a la kumakan namen fɔlɔ fewu. Ai ja ma a jɔkɔrɔla yen fɔlɔ fewu.

³⁸ Ai jusukun ma sɔn a la kuma ma, baa a ka men kelaya, ai ma lemɛniya wo ma.

³⁹ Ai ye kitabu seniman karanna ka ai miri ko ai ri jɛnemaya banbali sɔrɔn kuma wo rɔ. Kitabu seniman de ye n na sereya ri,

⁴⁰ kɔni ai sa a fe ka na n ma ka jɛnemaya sɔrɔn.

⁴¹ «N ti natala mɔɔilu ko menilu ye n tɔɔ juma fɔla,

⁴² kɔni n ka ai bee lon, ko Alla la kaninteya te ai jusu rɔ.

⁴³ N da na n Fa tɔɔ rɔ, kɔni ai ti sɔna n damirala. Ni mɔɔ gberɛ nara a jere tɔɔ rɔ, ai ri wo ramira.

⁴⁴ Ka i jɔɔn tando, wo le duman ai ye. Kɔni tandoli men di sɔrɔn Alla kelen pe fe, ai te wo jininna. Ai ri se lemɛniyala wo rɔ di?

⁴⁵ «Ai kana imiri ko nde ri ai tɔɔ la a la n Fa jɔkɔrɔ. Ai bee la landaja ye Musa men dɔ, wo le ri ai tɔɔ la a la.

⁴⁶ Ni ai lara Musa la, ai tun di la nde fanan na, baa Musa ka n na ko sebe a la kitabu kɔndo.

⁴⁷ Kɔni Musa ka men sebe, ai ma la wo la. Awa ai ri se lala n na kumakan wo la wo rɔ wa?»

6

Isa ka mɔɔ waa loolu balo i jɔɔn fe

¹ Wo taminnin kɔ rɔ, Isa wara Kalile Dala kɔ ma. (Do ye dala wo kilila fanan ko Tiberiyasi Dala.)

² Jama ba tere ye a kɔfe, baa mɔɔ woilu ka a la tɔmasere kabannako yen, a ka men ke ka jankarɔtoilu lakendɛya.

³ Isa ni a karandenilu yelera koyinke do kan ka i sii ye.

⁴ Yahudiya la Taminkunna sali ra sudunya.

⁵ Isa ka a jɔkɔrɔta ka jama natɔla yen a ma. A ka Filipe majininka ko: «An di se buru santa sɔrɔnna mi, jama ba jin di men dɔɔn?»

⁶ Isa ka wo fɔ Filipe dakɔrɔbɔ kan de ma. Ni wo te kɔnin, a ka a lon a ye men kela.

7 Filipe ka a jabi: «Hali ni wodi gbanan kemɛ fila ye an bolo, wo ti se buru sanko bola, bɛɛ ri buru kunkundun sɔrɔnna mɛn dɔ.»

8 Isa la karanden mɛn tɔɔ ko Andere, Simɔn Piyeri dɔɔɛ kɔnin, wo ka a fɔ Isa ye ko:

9 «Kanberen do ye yan, *hori burukala loolu ye a bolo a ni jɛɛ kala fila, kɔni wo ri se kela nfen di jama ba jin dɔ?»

10 Isa ka a fɔ ko: «Jama bɛɛ lasii.» (Bin mɛrenin siyaman ba le tɛrɛ yɔrɔ wo rɔ.) Mɔɔilu ka i sii bin mɛrenin dɔ. Fɔ diya ii tɛrɛ ri cɛɛ waa loolu ba.

11 Wo rɔ, Isa ka buru ta ka baraka bila Alla ye ka a ratala jama la, bɛɛ mɛn siini tɛrɛ ye. A ka jɛɛ fanan datala ja kelen wo le ma. Mɔɔilu bɛɛ ka buru ni jɛɛ dɔɔn ka wasa.

12 Ii ka dɔɔnnin ke ka fa tuma mɛn na, Isa ka a fɔ a la karandenilu ye ko: «Ai ye kunkundun tɔ bɛɛ ta, sa foyi kana tɔjan.»

13 Isa la karandenilu ka hori buru tɔ bɛɛ matɔmɔ ka a ke see tan ni fila kɔndɔ.

14 Ii ka Isa la tɔɔmasere kabannako yen a banni mɛn kela, mɔɔilu tɛrɛ ye fɔla ko: «Tɔja le. Alla la Nabijuma le, mɛn na ko fɔni ko a natɔ dunɔja rɔ.»

15 Wo rɔ, ikomin Isa ka a lɔn ko ii nala a tala fanka la le ka a ke mansa ri, a ka a mase ii la ka wa koyinke kan, a kelen pe.

Isa ka a taama ji kan

16 Wura donni, Isa la karandenilu wara dala kanna.

17 Ii yelera kulun kɔndɔ ka wa Kapɛrinahumu fan fɛ, dala fan kelen ma. Su kora, kɔni Isa ma na fɔla.

18 Fɔja ba ka ji wunwan bake i jɔɔn kan.

19 Ka a tɛren Isa la karandenilu tɛrɛ ra kilo loolu jɔɔn ke kulun kɔndɔ ji kan, waati wo la ii ka Isa natɔla yen, a ye taamala dala ji kan, ka a madon ii la kulun na. Karanden bɛɛ silanda.

20 Kɔni Isa ka a fɔ ii ye ko: «Nde le. Ai kana silan.»

21 Ii tɛrɛ ye a fe ka a don ii la kulun kɔndɔ. Wo rɔ sisen kulun sera ii lɔɔ diya, ii tɛrɛ ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.

Mɔɔilu tɛrɛ ye Isa le jininna

22 Jama ba tora dala fan kelen ma. Wo duu sa gbɛni, mɔɔilu ka a yen ko kulun kelen pe le wara. Ii ka a lɔn ko Isa ma ye le kulun kɔndɔ a la karandenilu tɔrɔfɛ. A la karandenilu gbansan bɔra.

23 Kɔni, kulun gberɛ nara mɛn bɔni Tiberiyasi so kɔndɔ. Isa ka baraka bila Alla ye ka buru di mɔɔilu ma yɔrɔ mɛn, kulun woilu lɔni tɛrɛ yɔrɔ wo kɔrɔ ye.

24 Jama ka a jayen tuma mɛn na ko Isa ni a la karandenilu tɛ ye butun, ii jɛrɛ donda

kulun woilu kɔndɔ ka wa Isa jinin diya Kapɛrinahumu.

Buru mɛn di jɛnemaya di mɔɔilu ma

25 Mɔɔilu wara Isa tɛren dala fan kelen ma ka a majininka ko: «Karanmɔɔ, i seni yan waati juman na?»

26 Isa ka ii jabi: «N ye tɔja le fɔla ai ye: n ka tɔɔmasere kabannakoma mɛnilu ke ai jɔkɔrɔ, ai tɛ n majininna woilu kɔsɔn de. Ai ye n majininna ka a masɔrɔn ai ka buru dɔɔn fɔɔ ka wasa.

27 Nba, ai kana baara ke dɔɔnninta mɛn ye banna, kɔni ai ye baara dɔɔnninta mɛn ye mɛnna a ni mɛn di jɛnemaya banbali di ai ma. Damununta wo, Mɔɔ Dence ye a dila ai ma, baa Fa Alla ka a la jɔanɔɔ ke a Dence kan.»

28 Wo rɔ ii ka Isa majininka ko: «An ye baara su juman de kela mɛn duman Alla ye?»

29 Isa ka a fɔ ko: «Alla ka mɛn kelaya, ai ye lemɛniya wo ma. Alla ye a fe ai ye baara mɛn ke, wo le wo ri.»

30 Awa, ii ka a fɔ ko: «Ile don, i ri tɔɔmasere kabannakoma juman de ke, sa an di wo yen ka la i la kuma la? I ri nfen de ke?»

31 Wula kɔndɔ, an burujuilu ka mana† dɔɔn, ikomin a sebɛni kitabɔ seniman kɔndɔ ko: «A ka dɔɔnninta di ii ma, mɛn bɔni sankolo rɔ.»

32 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tɔja le fɔla ai ye: ko Musa ma buru wo di ai ma mɛn bɔni sankolo rɔ, kɔni n Fa le ye buru bɛrɛ bɛrɛ dila ai ma mɛn bɔni sankolo rɔ.

33 Baa Alla la buru ye mɛn ye bola sankolo rɔ ka jɛnemaya banbali dila dunɔja ma.»

34 Wo rɔ ii ka a fɔ Isa ye ko: «Maari, buru wo di an ma waati bɛɛ.»

35 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye jɛnemaya buru le ri. Ni mɔɔ mɛn ka n na sila taama ka bila n ko, kɔnkɔ ti wo mirala habadan. Ni a lemɛniyara n ma ji lɔɔ tɛ a mirala habadan!

36 Kɔni n da kuma wo fɔ ai ye ko ai ra n yen ai ja la hali wo rɔ ai ma lemɛniya n ma.

37 N Fa ka mɔɔ mɔɔ di n ma, a bɛɛ ri na n ma, ni mɛn nara n ma, n ti wo labɔla kɔma muume.

38 Baa n ma jii ka bɔ sankolo rɔ n jɛrɛ sawo ke kanma, fo n kelayaba sawo.

39 Mɛn ka n nana wo le sawo ye jin di, ko n ti bɔnɔla mɔɔ mɔɔ rɔ a ka mɛn di n ma, kɔni n di bɛɛ lawuli saya rɔ lon naban.

40 N Fa sawo le jin di: ko mɔɔ mɔɔ wa Dence yen ka lemɛniya a ma, wo ri jɛnemaya banbali sɔrɔn. Dunɔja laban lon wa se, n di a lawuli saya rɔ.»

41 Yahudiyailu ka Isa mafɔ damira ka a masɔrɔn a ka a fɔ ko: «N ye buru le ri mɛn jii ni ka bɔ sankolo rɔ.»

* 6:9 hori ye suman su kelen de ri, ikomin bile † 6:31 Mana wo ye dɔɔnninta le ri, Alla ka mɛn nana Horɔya waati rɔ. Isiriyelikailu ka wo dɔɔn wula kɔndɔ san binaanin kɔrɔ

42 Ii ka a fɔ ko: «Yusufu dence Isa le tɛ jin di wa? An ka a fa lon, an ka a na fanan lon. A ri se a fɔla di, ko: <n bɔni sankolo rɔ?»

43 Isa ka ii jabi: «Ai kana dakɔrɔ kuma si ke, i jɔɔn tema.

44 N Fa mɛn ka n nana, mɔɔ si ti se nala n ma fo n Fa wa a masɔmɔn ka a lana n ma. Nde, dunɔna laban lon wa se, n di a lawuli saya rɔ.

45 Nabijumailu ka mɛn sɛbɛ wo le jin di: «Alla ye adamaden bɛɛ karanna.» Mɔɔ mɛnilu wa ii tolo malɔ n Fa la ka sɔn a la karan ma, wo bɛɛ ri na n ma.

46 Mɔɔ si ti n Fa yenna, fo mɛn bɔni Alla jɛɛ rɔ. Wo ra n Fa yen.

47 «N ye tɔna le fɔla ai ye: mɔɔ mɛn lemeniyani n ma, wo ra jɛnemaya banbali sɔrɔn.

48 N ye jɛnemaya buru le ri.

49 Wula kɔndɔ, ai burujuilu ka mana dɔɔn ka sa.

50 Kɔni, ni mɔɔ mɛn ka buru dɔɔn mɛn jiini ka bɔ sankolo rɔ, wo ti faala.

51 Nde le ye buru ri, mɛn ye jɛnemaya dila mɔɔilu ma, mɛn jiini ka bɔ sankolo rɔ. Ni mɔɔ mɛn ka wo dɔɔn, wo ri to jɛnemaya rɔ kadawu. N di buru mɛn di, wo ye n jɛɛ fari sobo le ri. N di wo di, sa dunɔna mɔɔilu ri jɛnemaya sɔrɔn.»

52 Wo rɔ Yahudiyailu ka i jɔɔn masɔsɔ. Ii ka a fɔ ko: «Cɛɛ jin di se a faribanku donna an bolo di ka a dɔɔn?»

53 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tɔna le fɔla ai ye: ni ai ma Mɔɔ Dence faribanku dɔɔn ka a jeli min, ai tɛ jɛnemaya sɔrɔnna.

54 Ni mɛn ka n faribanku dɔɔn a ni ka n jeli min, jɛnemaya banbali ye wo bolo. Ko nde, dunɔna laban wa se, ri a lawuli saya rɔ.

55 N faribanku ye buru bɛɛ le ri a ni n jeli ye minni fen bɛɛ le ri.

56 Ni mɔɔ mɛn ka n fari sobo dɔɔn a ni ka n jeli min, wo tii ri to n bolo, n di to wo tii bolo.

57 N Fa mɛn ka n kela, a ye jɛnemaya rɔ, n fanan ye jɛnemaya rɔ n Fa wo le kɔsɔn. Wo ye n ja kelen wo le ma, ni mɛn ka n dɔɔn wo ri to jɛnemaya rɔ n kɔsɔn.

58 Buru mɛn jiini ka bɔ sankolo rɔ, wo le jin di. A ni buru do ma fen kelen di, ai benbailu ka buru mɛn dɔɔn kɔnin. Ii ka a dɔɔn ka sa, kɔni ni mɔɔ mɛn ka buru jin dɔɔn, wo ye tola jɛnemaya banbali le rɔ.»

59 Isa ka kuma wo bɛɛ fɔ ka mɔɔilu karan Kaperinahunu salibon de kɔndɔ.

Isa la karanden doilu bɔra a kɔfɛ

60 Nba, tuma wo le rɔ Isa la karanden siyaman tɛɛ ye kuma wo mɛnna tuma mɛn na, ii tɛɛ ye fɔla ko: «A la kuma ka gbɛle ka a lamɛn. Yon di se wo labɔnna?»

61 Isa tɛɛ ye a kalama ko a la karandenilu ye a mafɔla ii dakɔrɔ kuma ko. A tɛɛ ye

kuma mɛn fɔla, Isa ka ii majininka kuma wo ma ko: «Kuma jin de gbani ai la wa?

62 A ye di? Ni ai ka Mɔɔ Dence yɛletɔla yen ka wa a bɔ yɔrɔ kɔrɔ rɔ don?

63 Nii de ye jɛnemaya dila mɔɔilu ma, faribanku ti se foyi kela. N da kuma mɛnilu fɔ ai ye, mɔɔilu ye Alla Nii ni jɛnemaya sɔrɔnna woilu le fɛ.

64 Kɔni mɔɔ doilu ye ai tema yan mɛn lemeniyani tɛ.» Nba, Isa ka a lon kebi a damira waati ko mɛnilu lemeniyani tɛ a ma, a ni mɛn ye wala a janfa la.

65 Isa ka do la a la kuma kan ikɔ tuunni ko: «Wo le kɔsɔn, n ka a fa ai ye ko mɔɔ si tɛ se sɔnna n ma, ni n Fa ma wo se di a ma.»

66 Ka a tɛɛn wo lon, a la karanden siyaman ba bɔra a kɔ, ii ma bila Isa kɔfɛ butun.

67 Wo rɔ Isa kumara a la karanden mɔɔ tan ni fila ye ko: «Ai bɔ ye ai la, ai fanan ye wa?»

68 Simɔn Piyeri ka a jabi: «Maari, an di wa yon kɔ? Jɛnemaya banbali kumailu ye ile bolo.

69 An da lemeniya a ni an ka a lon ko i kelen de Mɔɔ Seniman mɛn bɔni Alla rɔ.»

70 Isa ka a jabi: «Nde le ma ai mɔɔ tan ni fila suwandi wa? Kɔni mɔɔ kelen ye ai rɔ, mɛn ye Setana ta ri.»

71 Isa kan tɛɛ ye Judasi le ma, ni a ye Simɔn Sikariyoti dence ri. Judasi tɛɛ ye Isa la karanden tan ni fila do le ri, mɛn kɛtɔ Isa janfala ka a don mɔɔ juuilo bolo.

7

Isa dɔɔcɛilu ma lemeniya Isa ma

1 Wo taminnin kɔ, Isa tɛɛ ye mataamala Kalile yɔrɔ bɛɛ rɔ. A tɛɛ sa a fɛ ka wa Jude ka a masɔrɔn Yahudiya jɛmɔɔilu tɛɛ ye a fɛ ka a faa.

2 Yahudiyailu la Faaninbon sali tun da sudunya.

3 Isa dɔɔcɛilu ka kuma a ye ko: «I ye bɔ yan ka wa Jude mara rɔ, kosa i la karandenilu bɛɛ ri a mafɛnɛ i ye ko mɛnilu kela.

4 Ni mɔɔ mɛn ye a fɛ a tɔɔ ye bɔ, wo tii tɛ a la kɛwaliilu kela dokon dɔ. Ni i ye kɛwali bailu kela, i ye wa wo rɔ, ka i jɛɛ yiraka dunɔna bɛɛ la.»

5 Hali Isa dɔɔcɛilu ma lemeniya a ma.

6 Wo rɔ, Isa ka ii jabi: «Nde la waati ma se fɔlɔ. Ai kɔnin, waati bɛɛ ka ji ai ma.

7 Ai ti se gbɔyala dunɔna ye. Nde gbɔyara dunɔna ye ka a masɔrɔn n ye sereya bɔla ko ii la kɛwaliilu ka juu.

8 Ai ye wa sali rɔ. Nde ti wala sali jin dɔ ka a masɔrɔn nde la waati ma se fɔlɔ.»

9 Isa ban kɔ rɔ wo fɔla a dɔɔcɛilu ye, a tora Kalile.

Isa wara Faaninbon Sali rɔ

10 A dɔɔcɛilu wani kɔ sali rɔ, Isa fanan wara. Kɔni a ma wa mɔɔilu jana, a ka a dokon de ka wa.

11 Sali waati wo rɔ Yahudiyailu la jɛmɔsilu tere ye Isa lapininna. Ii ka majininkali ke ko: «A ye mi?»

12 Jama wo rɔ mɔsilu tere ye i jɔɔn masɔsɔla bake a la ko rɔ. Doilu tere ye a fɔla ko: «Cee wo ka jɛni.» Dogbere tere ye a fɔla ko: «A ye mɔsilu manɛnna.»

13 Kɔni mɔɔ si ma foyi fɔ Isa la ko rɔ gbɛ rɔ, baa ii silanni tere Yahudiyailu la jɛmɔsilu ye.

14 Sali lon tala tuma la, Isa wara Allabato-bonba jin kɔndɔ ka wa mɔsilu karan damira.

15 Yahudiyailu la jɛmɔsilu kabannakoyara. Ii ka a fɔ ko: «Cee jin ka lɔnnin jin sɔrɔn mi ten, ka a tereɛ na ma karan foyi ke?»

16 Isa ka ii jabi: «N na karan ma bɔ n jere rɔ. A bɔni n kelayaba le rɔ.»

17 Ni mɔɔ men ye a fe ka Alla sawo ke, a ri a lɔn ni n ye mɔsilu karanna men na wo bɔni Alla le rɔ, wala n ye kuma men fɔla na bɔni nde le rɔ.

18 Mɔɔ men ye kumala a jere tɔɔ rɔ, wo ye a fe mɔsilu ye a bonya, kɔni mɔɔ men ye a fe mɔsilu ye a kelayaba bonya, wo ye tɔɔnɔnɔn le ri. Wuya si te a la ko rɔ.

19 Musa le ka sariya di ai ma, wo te? Kɔni ai si ti sariya wo bonyala. Wo rɔ, nfenna ai ye n na jininna ka n faa?»

20 Jama ka Isa jabi: «Jina le i fe. Yon de ye i lapininna ko ka i faa?»

21 Isa ka ii jabi: «N da kabannako kelen pe le ke, wo rɔ ai beɛ ra ai kabannakoya.»

22 Ai ja la. Musa ka faaninta sariya fɔ ai ye. (Kɔni faaninta ko ma bɔ Musa rɔ. A bɔra an benbailu le rɔ.) Wo beɛ ni a ta, hali Nɔɔɔ lon ai ri ai denceilu la faaninta ke.

23 Nɔɔɔ lon ai ri se ai dence la faaninta kela kosa Musa la sariya kana tɔɔnɔn. Nde, Nɔɔɔ lon kɔndɔ, nde ka mɔɔ kelen nakendeya fefe, wo sababu la ai muruntini n kanma. Nfenna ko rɔ?»

24 Ai kana kiti tee ai ja ka men dɔrɔn yen, kɔni ai ye kiti tee telen na.»

Isa ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ri wa?

25 Mɔsilu do men siini Jerusalemu ka a fɔ ko: «An na jamanatiilu ye cee men najininna ko ka a faa, ale le jin di wa?»

26 Ai ja la! A ye kumala gbɛ rɔ, a ni mɔɔ si ti kumala ale ma. An na jamanatiilu ye a lɔnna fewu ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ye wa?

27 Kɔni, cee jin, an ka a lɔn ko a ye bɔla men. Mɔɔ Nenematɔmɔnin wa na mɔɔ si ma a lɔn a ye bɔla yɔrɔ men dɔ.»

28 Nba, ka Isa to mɔsilu karanna Allabato-bonba jin kɔndɔ, a ka a kan ba labɔ ko: «Ai ka n lɔn, ai ka n bɔ yɔrɔ fanan lɔn. Tɔɔnɔn rɔ. Kɔni n ma na n jere ma. Men ka n kelaya, wo le tɔɔnɔn ri. Ai ma a lɔn.»

29 Kɔni nde ka a lɔn, baa n bɔni ale le rɔ, a ni ale ka n kelaya.»

30 Awa jama wo tere ye Isa jininna ka a lalɔ, kɔni mɔɔ si ma se ka a lalɔ ka a masɔrɔn a la waati tere ma se fɔlɔ.

31 Jama ba woilu tema mɔɔ siyaman tere lemɛniyani a ma. Ii ka a fɔ ko: «Ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin wa na, a ri tɔɔmasere kabannakoilu ke ka tamin cee jin ta wa?»

Farisilu ka mɔɔ lawa Isa mira kanma

32 Farisilu tere ye menna jama ye kuma men fɔla Isa ma, ii dakɔrɔ. Wo rɔ, Sarakalase la kuntiilu a ni Farisilu ka Allabatobonba kɔnɔgbenna doilu lawa Isa mira kanma.

33 Isa ka a fɔ a ye ko: «N di to ai fe waati dando, wo wa ban men ka n kelaya ai ma n di n kɔse a ma.»

34 N wa wa, ai ri n jinin ka kɔɔna. Ai tena n yenna. Baa n di ke yɔrɔ men dɔ, ai te se wala ye.»

35 Wo rɔ, Yahudiyailu ka a majininka ko: «A wato mi? A wato yɔrɔ men dɔ, an te a tereɛna yɔrɔ men dɔ? A ye wala Yahudiyailu wara le men ni Kirekikailu basannin i jɔɔnna wa? A ye di? A ri Kirekikailu karan wa?»

36 A ka a fɔ an ye ko: «Ai ye n najinin kɔni ai ti n sɔrɔnna. Ai ti se wala n ye wala yɔrɔ men dɔ.» A la kuma wo kɔrɔ ye nfen di?»

Isa ka Nii Seniman na ko fɔ

37 Sali lon naban, wo ye lon ba le ri. Wo lon Isa ka i wuli ka kuma ka a kan mayele bake: «Ni ji la ye men na a ye na n ma ka a min.»

38 Menilu lemɛniyara n ma, «ba ji le ye woyenna wo jusukun na ka jenemaya di wo mɔɔ ma,» ikomin a sebeni Alla la kuma rɔ.»

39 Isa kan tere Nii Seniman de ma, men ditɔ Isa lemɛniyailu ma. Wo tuma Nii Seniman tun ma di fɔlɔ, baa Isa tun ma layele sankolo rɔ fɔlɔ, ka gbiliya sɔrɔn.

Mɔsilu talara fila ri Isa kosɔn

40 Mɔsilu ka Isa kumakan namen ka a fɔ ko: «Tɔɔnɔn le, jin ye Nabijuma de ri.»

41 Doilu gbɛre tere ye fɔla ko: «A ye Mɔɔ Nenematɔmɔnin de ri!» Kɔni dogbere tere ye fɔla ko: «Mɔɔ Nenematɔmɔnin di se bɔla Kalile di?»

42 Nba, a sebeni Kitabu Seniman kɔndɔ ko: Mɔɔ Nenematɔmɔnin di bɔ Mansa Dawuda la denbaya le rɔ. Mɔɔ Nenematɔmɔnin di bɔ Betilehemu, Mansa Dawuda la so kɔndɔ.»

43 Jama ka fara Isa ko kosɔn.

44 Doilu tere ye a fe ka a lalɔ, kɔni mɔɔ si ma se ka a lalɔ.

Yahudiyailu la jɛmɔsilu ma sɔn lemɛniyala Isa ma

45 Allabatobonba kɔnɔgbenna, ii nara sarakalase la kuntiilu tɔrɔfe a ni Farisilu.

Woilu ka ii majininka ko: «Nfenna ai ma na Isa ri?»

⁴⁶Allabatobonba kɔngbɛnnailu ka a jabi: «Mɔɔ si ma se kumala ikomin cɛɛ jin ja mɛn!»

⁴⁷ Farisilu ka ii jabi: «Aile fanan manɛennin di?

⁴⁸ A ye di? An na dina kuntii doilu ra lemeniya a ma wa, wala Farisi doilu?

⁴⁹ Kɔni jama jin, mɛn ma an na sariya lɔn, ii ye mɔɔ dankannin de ri!»

⁵⁰ Nikodemu, mɛn wara ka Isa tɛrɛn waati taminnin, wo jɛrɛ le Farisi le ri. Wo ka a fɔ ko:

⁵¹ «Ka a bɛn an na sariya ma, an kana kiti labe mɔɔ si kan fɔɔ an wa an tolo malɔ a la ka a lɔn a ye ko mɛn kɛla. Ko wo tɛ wa?»

⁵² Kɔni dogbɛrilu ka a jabi: «Ile fanan ye bɔla Kalile le? I ye Kitabu Seniman karan ka a lɔn ko: Nabijuma ti se nala Kalile.»

⁵³ Wo tamin, mɔɔ bɛɛ wara a la bon na.

8

¹ Kɔni Isa wara Olibiye koyinke kan.

² Wo duusa gbɛ sɔɔma da la, a ka a kɔsɛ Allabatobonba jin kɔndɔ ikɔ tuunni. Jama ba nara a ma. A ka a sii ka ii karan damira.

³ Sariya karanmɔɔilu a ni Farisilu nara muso do ri, ko wo ra mira kaninke diya. Ii ka a lalɔ bɛɛ jɔkɔrɔ

⁴ ka a fɔ Isa ye ko: «Karanmɔɔ, muso jin da mira kaninke diya.

⁵ Nabi Musa la sariya ka an jamari ko: an ye muso su wo kaba labon ka faa. Kɔni, ile ko di?»

⁶ Ii ka wo fɔ kosa ii di fɛrɛ sɔrɔn ka tɔɔ la a la. Kɔni Isa ka majii ii kɔrɔ ka sɛbeli kɛ a bolokoinin na duu ma.

⁷ Ii ka jininkali lawara, tuma mɛn na, Isa ka i wuli ka a lɔ ka a fɔ ii ye ko: «Ii tɛma yan ni hake ti mɛn ma wo tii fɔlɔ ye kaba fili a ma.»

⁸ Wo rɔ a ka a majii kokura ka sɛbeli kɛ duu ma fanan.

⁹ Ii ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, ii ka ii kelen kelen wa damira. Mɛn ka kɔrɔ ii bɛɛ ri wo fɔlɔ ka wa damira, haan muso wo kelen pe lɔni tora Isa jɔkɔrɔ ye.

¹⁰ Wo rɔ a ka a fɔ a ye ko: «Muso, jama wo ye mi? Mɔɔ ma i jalaki?»

¹¹ Muso ka a fɔ a ye ko: «Mɔɔ si, n maari.» Wo rɔ Isa ka a fɔ a ye ko: «N fanan ti kiti labela i kan. I ye wa ka hake boloka butun.»

Isa le ye dunuɗa kɛnɛbɔlan di

¹² Isa ka kuma kura damira jama ye ka a fɔ ko: «Nde ye dunuɗa kɛnɛbɔlan de ri. Mɛn wa bila n kɔ wo tii ti taamala dibi rɔ, kɔni a ri dunuɗaratɛ kɛneya rɔ.»

¹³ Farisilu ka a fɔ a ye ko: «I ra kɛ i jɛrɛ sere ri; i la sereya tɛ tuɗa de.»

¹⁴ Isa ka ii jabi: «Hali ni n wa kɛ n jɛrɛ sere di, n na sereya ye tuɗa le, baa n ka a lɔn n

bɔni yɔrɔ mɛn dɔ a ni n wato yɔrɔ mɛn dɔ. Kɔni ai ma a lɔn n bɔni yɔrɔ mɛn dɔ a ni n wato yɔrɔ mɛn dɔ.

¹⁵ Ai ye kiti tɛɛla ka bɛn mɔɔilu la sila ma; nde ti mɔɔ si kiti tɛɛla.

¹⁶ Kɔni, ni n ka kiti be mɔɔ do kan, jo ye kiti wo fɛ, baa n kelen tɛ wo tɛɛla, Fa mɛn ka n nana wo ye n tɔrɔfɛ.

¹⁷ A sɛbɛni ai la sariya kɔndɔ ko ni mɔɔ fila ka sereya kelen bɔ, wo la sereya ye tuɗa le ri.

¹⁸ N ye n jɛrɛ la sereya bɔla; Fa mɛn fanan ka n kelaya, wo ye n na sereya bɔla.»

¹⁹ Ii ka a majininka ko: «I Fa ye mi?» Isa ka ii jabi: «Ai ma nde lɔn walama n Fa. Ni ai ka n lɔn ai ri n Fa fanan lɔn.»

²⁰ Isa ka a la kuma wo lase Allabatobonba jin kɔndɔ, yɔrɔ wo ye kankira sii diya le ri mɔɔ ri wodi ja di Alla ma yɔrɔ mɛn dɔ. Mɔɔ si ma se a mirala baa a la waati tɛrɛ ma se fɔlɔ.

²¹ Isa ka a fɔ ii ye fanan ko: «N wato le. Ai ri n jinin, kɔni ai ri faa ai la julumun dɔ. Ai ti se wala n ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.»

²² Yahudiyailu ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «A ri a jɛrɛ faa wa? Baa a ye a fɔla ko: «Ai ti se wala n ye wala yɔrɔ mɛn dɔ.»

²³ Isa ka ii jabi: «Ai bɔni duuma, nde bɔni sanma. Ai ye dunuɗa ta le ri, kɔni nde tɛ dunuɗa ta le ri.

²⁴ Wo le n ye a fɔla ko ai ri faa ai la julumun dɔ. Baa ai ri faa ai la julumun dɔ ni ai ma la a la ko: mɛn ye ye, nde le wo ri.»

²⁵ Ii ka a majininka ko: «I ye yon di?» Isa ka ii jabi: «Mɛn n ka a fɔ ai ye kɛbi damira waati.

²⁶ N da kuma siyaman ba le fɔ ai ye ai la kiti ko rɔ. Kɔni n Fa mɛn ka n kelaya ye tuɗatii ri. N ka mɛn mɛn ale la, n ye wo dɔrɔn de fɔla dunuɗa ye.»

²⁷ Ii ma a lɔn ko a ye kumala a Fa la ko le rɔ.

²⁸ Awa Isa ka a fɔ ii ye ko: «Ai wa Mɔɔ Dence kɔrɔta san ma tuma mɛn na, ai ri a lɔn ko mɛn ye ye, ko nde le wo ri. Ai ri a lɔn fanan ko n tɛ foyi kɛla n jɛrɛ ma. N tɛ foyi fɔla, fo n Fa ka n karan menilu la dɔrɔn.

²⁹ Mɛn ka n kelaya, a ye n fɛ waati bɛɛ rɔ. A ma n kelen bila, ka a masɔrɔn n ye ko mɛn kɛla waati bɛɛ, wo duman a ye.»

³⁰ A tɛrɛ ye kumala waati mɛn dɔ, mɔɔ siyaman tɛrɛ ye lemeniyala a ma.

Ibrahim denilu

³¹ Wo rɔ, Isa ka a fɔ Yahudiyailu ye menilu lemeniyara a ma ko: «Ni ai ye tola landaja rɔ n na kuma rɔ, wo gbɛnin de ai ye n na karanden de ri;

³² wo rɔ ai ri tuɗa lɔn, tuɗa fanan di ai kanhɔrɔya.»

33 Ii ka a jabi: «An ye Iburahima bɔnsɔn de ri; an ma ke mɔɔ si la jɔn de fefe! Nfenna i don ye a fɔla ko: «Ai ri kanhɔrɔya?»»

34 Isa ka ii jabi: «N ye tɔɔna le fɔla ai ye: mɔɔ mɔɔ wa julumun ko ii ye julumun na jɔn de ri.

35 Jɔn ti ke denbaya mɔɔ ri; kɔni dence ye denbaya rɔ waati beɛ.

36 Ni Mɔɔ Dence ka ai kanhɔrɔya wo gbenin de ai ra hɔrɔya de.

37 N ka a lɔn ko ai ye Iburahima bɔnsɔn de ri. Kɔni ai ye fere jininna ka n faa, ka a masɔrɔn ai bannin n kumakan dɔ.

38 Nde ye kumala n Fa ka mɛn yiraka n na, kɔni ai ka mɛn mɛn ai fa la, ai ye wo le kɛla.»

39 Ii ka a jabi: «An fa ye Iburahima le ri.» Isa ka ii jabi: «Ni ai ye Iburahima la den de ri, ai ri a ke iko Iburahima ka a ke ja mɛn ma.

40 Kɔni sisen ai ye fere jininna ka n faa. Nde adamaden mɛn ka tɔɔna fɔ ai ye n ka mɛn namɛn Alla la. Kɔnin, ai ye mɛn kɛla Iburahima ma wo su kɛ!

41 Ai ye mɛn kɛla ai fa ka wo le kɛ.»

Ii ka a fɔ Isa ye ko: «An ti jɔɔn mɔɔ den di. Fa kelen pe le ye an na, ni wo ye Alla ri.»

42 Isa ka ii jabi: «Ni Alla ye ai Fa jere jere le ri, nde ri diya ai ye, baa n bɔni Alla le rɔ. N ma na n na jere la ko rɔ, kɔni ale ka n kelaya.

43 Nfenna aile tɛ n jayenna n ye mɛn fɔla ai ye? Ai tɛ wo jayenna ka a masɔrɔn, ai ti se n na kumakan mɪrala.

44 Ai fa le Ibulusa ri. Ai ye a fe ka mɛn ke, wo le duman ai fa ye. A tere ye mɔɔ faala le ri kɛbi a damira waati. A ti tɔɔna lamara la, ka a masɔrɔn tɔɔna tɛ a la ko rɔ. A wa wuya fɔ tuma mɛn na, wo bɔni a danya le rɔ, ka a masɔrɔn a ye wuyafɔla a ni a ye wuyailu fa le ri.

45 Kɔni, nde ye tɔɔna fɔla ai ye, wo le rɔ ai lani tɛ n na.

46 Yon ye ai tema yan mɛn di se a yirakala ko julumun ye nde ma? Ni n ye tɔɔna fɔla ai ye, nfenna ai lani tɛ n na?

47 Mɛn ye Alla fe, wo ye a tolo malɔla Alla la kuma la. Ai tɛ ai tolo malɔla baa ai tɛ Alla fe.»

Isa ni Iburahima

48 Yahudiyailu ka Isa jabi: «An jɔ ye a rɔ ka a fɔ ko ile ye Samarika le ri wa? Ko jina ye i fe wa?»

49 Isa ka ii jabi: «Jina ti n fe. N ye n Fa le bonyala, kɔni aile ka n kunnajii.

50 Nde tɛ n jere la gbiliya jininna. Kɔni dogbere ye nde la gbiliya jininna, a ni a ye mɔɔilu la kiti teɛla.

51 N ye tɔɔna le fɔla ai ye: mɛn wa n kumakan nabato wo ti faala habadan.»

52 Yahudiyailu ka a fɔ a ye ko: «Sisen an ka a lɔn ko jina ye i fe. Iburahima ra faa, nabiiu ra faa. I kɔnin, i ye a fɔla ko: «Ni mɔɔ mɔɔ ka

n kumakan namɛn ka a mira, wo tii ti saya nenela fefe!»

53 I mirini ko i ka bon an benba Iburahima ri mɛn da faa? Nabijumailu fanan sara. I jere kɛla yon di?»

54 Isa ka ii jabi: «Ni n ka n jere gbiliya, n na gbiliya ti foyi ri. Mɛn ye n gbiliyala, wo le n Fa ri. Ai ye a fɔla a ye ko: «Ale le an na Maari ri.»

55 Wo rɔ ai ma a lɔn. Nde ka a lɔn. Ni n ka a fɔ ko n ma a lɔn, n di ke wuyafɔla ri ikomin ai ye ja mɛn ma. Kɔni n ka a lɔn. N ye a kumakan bonyala.

56 Ai fa, Iburahima, a ye sɛwala ka n na lon yen; a ka wo yen ka sɛwa.»

57 Yahudiyailu ka a jabi: «I ma san biloolu bɔ! I ni Iburahima yen wa?»

58 Isa ka a fɔ ii ye ko: «N ye tɔɔna le fɔla ai ye, sani Iburahima ye sɔrɔn, n ye ye.»

59 Ii ka kaba matɔmɔ ko ii ye a mabon kaba la. Kɔni Isa tununda jama ma ka bɔ Allabatobonba kɔndɔ.

9

Isa ka ja fuyen do ja laka

1 Nba, Isa tamintɔla, a ka cɛɛ do yen a ja fuyen de sɔrɔnda.

2 A la karandenilu ka a majininka ko: «Rabi, ni jin na sɔrɔnbailu ka hake ke wala ni ale jere le ka julumun ke, a ja fuyen sɔrɔnni wa?»

3 Isa ka a jabi: «Nin ma sɔrɔn ka ben a jere la hake ma wala a la mɔɔbailu la julumun ma. A ja fuyen le sɔrɔnda, sa Alla la sebaya ri yiraka mɔɔilu la ale fe.

4 Ni a kɛla tele ri, an ka kan ka baara ke a ye mɛn ka n kelaya. Su ra sudunya. A wa ko: mɔɔ si ti se baarala.

5 Ka n to dunuɔna rɔ, n ye dunuɔna kɛnɛbɔlan de ri.»

6 A banni kuma wo la, Isa ka daji labɔ duu ma ka bɔɔ lamun wo la, ka bɔɔ wo ta ka a sisa ja fuyen ja la.

7 A ka a fɔ ko: «Wa i ko Silowe jilamaradiya ji la.» Silowe kɔrɔ ye le ko «kɛla». Na fuyen wo ka a wa a ko ji wo la tuma mɛn na, a nara a ja yenna!

8 A siijɔɔ ni mɛnilu ka a yen taralila kɔrɔman na woilu ka a majininka ko: «Cɛɛ jin de siini tɛ taralila kanma kɔrɔman na wa?»

9 Doilu ka a fɔ ko: «Ale le.» Dogbere ka a fɔ ko: «Ale tɛ, kɔni imunujani.» Cɛɛ ka a fɔ ko: «Nde le jɔ!»

10 Ii ka a majininka ko: «I ja lakara di?»

11 A ka ii jabi: «Cɛɛ mɛn tɔɔ ko Isa ka bɔɔ ke ka wo sisa n ja la ka a fɔ ko: «Wa Silowe ka i ko.» N wara. N banni n kola, n ka yenni ke.»

12 Ii ka a majininka ko: «Cɛɛ wo ye mi?» A ka a jabi: «N ma a lɔn.»

¹³ Ii ka cee ja lakani wo lana Farisilu ma.

¹⁴ Awa Isa ka boo sisa a jakoro da la lon men na a ja lakara wo lon de, Njoro lon de tere.

¹⁵ Wo le ro Farisilu ka cee majininka ko men taminni ko a ye yenni kela sisen. A ka a fo ii ye ko: «A ka boo le sisa n ja la, n ka n ko: wo ro n ka yenni ke.»

¹⁶ Farisi doilu ka a fo ko: «Men ka wo ke a ma bo Alla ro, baa a ti Njoro lon sariya bonyala.» Koni, doilu ka a fo ko: «Ko-juukelailu ri se ko makabani su jin kela di?» Ii talara.

¹⁷ Farisilu ka ja fuyen men ja lakani majininka fanan ko: «I ri se nfen fola i dandanninna la ko ro, ka a masoron a ka i ja laka?» A ka ii jabi: «Nabijuma le.»

¹⁸ Yahudiyailu tere ma son lala a la ko a ja fuyen le tere, a ni a ja ra a laka, sani ii ka a la soronbailu kili.

¹⁹ Ii ka ii majininka ko: «Ai dence le wa, ai kan men ma ko a ja fuyen de soronda? Nfen de taminni wa a ye yenni kela sisen?»

²⁰ A soronbailu ka ii jabi: «An ka a lon ko an dence ye. A ja fuyen le soronda.»

²¹ Koni an ma a lon fewu ko men taminni ko men a ye yenni kela sisen. An ma a lon fanan fewu men ka a ja laka. A ye a majininka, a ra bonya ka ke mao ri, a ri se a jabila a jere ye!»

²² Cee soronbailu ka jabila ke ten, ka a masoron ii silanni Yahudiyailu la jemooilu ye. Baa woilu tun da ben a ma ko ni mao mao ka a lo a la ko Isa le ye Nematomonin de ri, ko ii ri wo tii gben ii la salibon na.

²³ Wo le ro a soronbailu ka a fo ko: «A ye a majininka, a ra bonya ka ke mao ri.»

²⁴ Farisilu ka cee wo kili kokura, men tere ye ja fuyen di, ka fo a ye ko: «I ye i kali Alla jakoro ko i ri tupa fo. An ka a lon ko cee wo ye kojuu kela le ri.»

²⁵ A ka ii jabi: «N ma a lon ni julumunto le walama Kojuukela te, koni n ye ko kelen lonna koro, n ja fuyen de tere koni n ye yenni kela sisen.»

²⁶ Ii ka a majininka ko: «A ka nfen de ke i la? A ka i ja laka di?»

²⁷ A ka ii jabi: «N tere ra a fo ai ye folo, koni ai ma a lamen. Nfenna ai ye a fe ka a lamen kokura? Ai fanan ye a fe ka a ke a la karandenilu le ri wa?»

²⁸ Ii ka a manani ka a fo a ye ko: «Ile le a karanden di. Ande le Musa la karanden de ri.»

²⁹ Ande ka a lon ko Alla kumara Nabi Musa ye, koni jin, an ma a lon a ye bala yoro men do.»

³⁰ Cee ka ii jabi: «Hen! Ko makabani ba le jin di. Ai ma a lon a ye bala yoro men do, koni a ra n ja laka!»

³¹ An ka a lon ko Alla ti a tolo malola kojuu kela la, koni a ye a tolo malola men ye a bonyala ka a sawo ke.

³² Habadan mao si ma a lamen ni mao ra mao ja laka men ja fuyen soronda.

³³ Ni cee jin ma bo Alla ro, a ti se foyi kela.»

³⁴ Ii ka a jabi: «I ye i la julumun do kebi i saron waati. I ri an karan wa?» Wo ro, ii ka a gben salibon na.

Yon ye ja fuyen jerejere di?

³⁵ Isa ka a men ko ii ra a gben. A ka cee wo jinin ka a yen, ka a fo a ye ko: «I ye lemeniyala Mao Dence ma wa?»

³⁶ Cee ka a jabi: «Maari, yon ye wo ri? I ye wo fo n ye, kosa n di lemeniya a ma?»

³⁷ Isa ka a fo a ye ko: «I ra a yen. A ye kumala i ye sisen.»

³⁸ Wo ro a ka a fo a ye ko: «N da lemeniya, n Maari.» A ka a birin Isa koro ka a bato.

³⁹ Isa ka a fo ko: «N nara n nani dunuja la kiti la kanma. Na fuyen ja ye a laka; menilu ye yenni kela, woilu ye ke ja fuyen di.»

⁴⁰ Farisi doilu tere ye a torafe, woilu ka kuma wo men ka a majininka ko: «Ande le fanan ye ja fuyen de ri?»

⁴¹ Isa ka ii jabi: «Ni ja fuyen ye ai ri, ai te jatela julumunto ri. Koni sisen ai ye a fola ko ai ye yenni kela. Wo le koson, ai la julumun da to ai kan folo.»

10

Saa Gbengbenna bere bere

¹ Isa ka a fo ko: «N ye tupa le fola ai ye, men ma i madon saa la wore donda la, koni men wa yele wore fan do la, wo ye son ni benkanilla le ri.

² Men donda wore donda la wo ye saa gbengbenna le ri.

³ Wore konogbenna ri da laka saa gbengbenna ye. Saa gbengbenna ri a la saa bee kili a too la ka ii lawa a jo ro wore ko ma.

⁴ A wa ban a saa bee labola, a ri a tamin ii jo ro; bee ri bila a kofe, baa ii ka a kumakan lon.

⁵ Koni ii te bilala mao ko ii ma men lon. Ii ri ibori ka imase a la, baa ii ma a kumakan lon.»

⁶ Isa ka kuma korolama wo fo ii ye, koni ii le ma a lon a ye men fola ii ye.

Isa, Saa Gbengbenna numa le ri

⁷ Isa ka a fo fanan ko: «N ye tupa le fola ai ye, n ye saa wore donda la.

⁸ Men bee nara n jero, woilu tere ye sonilu de ri a ni benkanilailu, koni saailu ma ii tolo maloo ii la.

⁹ N ye donda le ri. Ni mao mao wa don donda wo fe, wo tii ri kisi. Ii ri don ka bo ka ii la balo saron.

¹⁰ Son wo ye nala a sunali kela, ni ta ka a faa, a ni ka tinali le doron ke. Nde konin, n

nani sa ii ri jenenemaya bereberere soron, ka a soron fasayi.

11 «Nde ye saa gbengbenna juma le ri. Saa gbengbenna juma sonni ka a nii di saailu la ko koson.

12 Maa men ye baarala wodi la ko ro, wo te saa gbengbenna bereberere ri. Saalu te a jere ta ri. Wo le koson, ni a ka wara natola yen, a ri ibori ka saailu to ye. Wara juu ri saailu jennama ka ii lajensen.

13 Cee wo tere ye sarala saa konogben ko le ro, koni saailu la ko hamin tere sa a la.

14 «N ye saa gbengbenna juma le ri. N ka n ta lon, n ta fanan ka n lon,

15 ikomin n Fa ka n lon a ni n fanan ka n Fa lon. N ye n nii dila n na saailu le koson.

16 Saa gberere ye n bolo men ti wore jin kondo. N di na iele fanan di. Ii ri ii tolo malon kumakan na ka ii ke saa kuru kelen di. Saa gbengbenna kelen ye saailu wo gbengbenna.

17 N duman Fa ye ka a masoron n ye n nii dila, sa n di a ta iko tuunni.

18 Maa si ti n nii tala, koni n ye a dila n jere ye le. A se ye n na ka a di, se ye n na fanan ka a ta kokura. N Fa ka n jamari men na, wo le wo di.»

19 Yahudiyailu talani kokura ka ben a kumakan wo le ma.

20 Maa siyaman ii tama ka a fo ko: «Jina le a fe! Fatole! Ai ye ai tolo malon a la nfenna?»

21 Doilu ka a fo ko: «Ale kuma te jinato kuma ri. Jina ti sela maa na lakala di?»

Isa lafilira

22 Allabatobonba Sali men ye kela Jerusalem san san, wo sera. Nene waati le tere,

23 a ni Isa tere ye taamala Allabatobonba torafe, Sulemani gbaa da la.

24 A tere lamininni Yahudiyailu bolo, woilu ka a fo ko: «I ye sika bala an do waati juman? Ni i ye jenenematomonin de ri, i ka kan ka wo fo an ye gber ro.»

25 Isa ka ii jabi: «N ka a fo ai ye, koni ai ma la a la. Men ye n na sereya ri, n ye baara men kela n Fa ro ro.

26 Koni, ai ma lala a la, ka a masoron ai te n na saailu ri.

27 N na saailu le ye n na kumakan namenna. N ka ii lon a ni ii ye bilala n ko.

28 N di jenenemaya banbali di ii ma, ii ti bonola fewu, maa si te ii bo n bolo.

29 N Fa, men ka ii di n ma, wo ka bon fen bere ri, maa si ti se ii bala n Fa le bolo.

30 Nde ni Fa ye kelen de ri.»

31 Yahudiyailu ka kaba ta kokura ko ii ye a bonna woilu la ka a faa.

32 Isa ka a fo ii ye ko: «N da ko siyaman yiraka ai la men boni Fa ro. Ai ye a fe ka n bon kaba la juman de koson woilu ro?»

33 Yahudiyailu ka a jabi: «An ti i bonna kaba la ka i faa i la baara juma ro, koni

ikomini i ye Alla lafeya kela. I ye adamaden de ri, koni ye a fola ko ile le Alla ri!»

34 Isa ka a jabi: «A sebeni Alla sariya kondo ko: «Nde Alla ka a fo ko ai ye maariilu le ri.»

35 An ka a lon ko Alla ka men fo a la kitabu kondo, tujna banbali le wo ri. Awa, Alla ka a la kuma wo lase maa menilu ma, a ye woilu kilila ko maariilu.

36 Nde, Fa ka n suwandi ka n kelaya dunuja ro. Koni, nfenna ko ro ai ye a fola ko n ye Alla tanama kuma fola, ka a masoron n ka a fo ko: «N ye Alla Dence le ri?»

37 Ni n ma n Fa la baara ke, ai kana la n na.

38 Koni ni n ye wo kela, hali ni ai ma la n na, ai ye la n na kawaliilu la, ai ye a lon ka a jayen ko Fa ni nde, an ye kelen di.»

39 Ii tere ye a lalo ko ro, koni a wara.

40 Isa ka a kose Juriden Ba fan kelen do, yoro men ye, Yaya tere ye maa sunna ji ro koroman. A tora ye.

41 Maa siyaman ba tere ye nala a ma, ka kuma damira ko: «Yaya ma ko makabani si ke, koni a ka foyi fo cee jin na ko ro, tujna le.»

42 Yoro wo ro, maa siyaman lemeniyara Isa ma.

11

Lasari la saya ko

1 Cee do tao ko Lasari, a jankarora. A tere siini Betani so kondo, Mariyamu ni a nakelenjoo muso Marita fanan siini so wo kondo.

2 Mariyamu jin ye muso le ri men ka Maari sen mamun latikolon na ka a masusa a kungsi la. Wo dooce Lasari tere ma kende.

3 Muso fila wo ka kela lawa Isa ma ko: «Maari, maa men duman i ye, wo ma kende.»

4 Awa Isa ka kuma wo lamem tuma men na, a ka a fo ko: «Jankaro jin ti se saya banna; a ye ye Alla la gbiliya le ro, sani Alla la Dence a la gbiliya ye se.»

5 Marita ni a doomuso a ni Lasari bere duman Isa ye.

6 Awa, a ka a lamem waati men na ko Lasari ma kende, a tora a no ro haan tele fila.

7 Wo ko ro, a ka a fo a la karandenilu ye ko: «An ye an kose Jude iko tuunni.»

8 A la karandenilu ka a jabi: «Rabi, a ma men baka Yahudiyailu tere ye a fe ka i mabon kaba la ka i faa, diya men do. I ye a fe ka i kose ye wa?»

9 Isa ka ii jabi: «Waati tan ni fila le ye tele kelen di, wo te? Ni maa taamara tele koron a ti a sennatula, ka a masoron a ye dunuja kene yenna.

10 Koni ni maa taamara su ro, a ri a sennatu ka a masoron a na sa keneya la.»

11 A banni wo bere fola, Isa ka do la kuma wo ka a fo ko: «An dunooce Lasari sunooto. N wato a lakunun diya.»

12 Karandenilu ka a jabi: «Maari, ni a sunooto le, a ri kendeya.»

13 Awa, Isa tere ye kumala a la saya ko le ro, koni woilu mirini ko a sunooto le.

14 Isa ka a fo ii ye gbe ro ko: «Lasari ra sa.

15 N sewani ba ai koson ko n tere ti ye, kosa ai ri lemeniya. Koni, an ye wa a teren ye.»

16 Wo ro Tomasi (men tere ye kilila ko filani) ka a fo karanden toilu ye ko: «An fanan ye wa, kosa an di faa a fe.»

Isa le su lawulilari

17 Isa koseyini ka a teren Lasari su tun da tele naanin ke kaburu ro.

18 (Betani so ni Jerusalemu temala ye kilo sawa le ri.

19 Wo ro, Yahudiya siyaman da na Marita ni Mariyamu wara ii dooce saya fo diya, ka ii masabari ii dooce la saya ko ro.)

20 Marita ka a men tuma men na ko Isa ra na, a wara a laben, koni Mariyamu siini tora bon na.

21 Marita ka a fo Isa ye ko: «Maari, ni i tere ye yan, n dooce tere te sa.

22 Koni sisen n ka a lon ko ni i ye foyi majininkala Alla bolo, Alla ri son wo ma.»

23 Isa ka a jabi: «I dooce, a ri wuli ka bo saya ro.»

24 Marita ka a fo ko: «N ka a lon ko su wa wuli tuma men na laban lon, n dooce fanan di wuli ka bo saya ro.»

25 Isa ka a fo a ye ko: «Nde ye su lawulila le ri. Nde ye nenemaya le ri fanan. Men wa lemeniya n na, hali ni a wa sa a ri nenemaya.

26 Maa si wa ke dunuja ro ka a la lemeniya la n do, wo ti saya son habadan. I lani wo la?»

27 A ka a jabi: «Maari, n lani a la ko i ye nenematomonin de ri, Alla Dence, men nani dunuja ro.»

28 A banni wo folo, a wara a doomuso Mariyamu kili ka a fo a ye sutura ro ko: «Karanmaa ra na, a ye i kilila.»

29 Mariyamu ka kuma wo lamen tuma men na, a ka i wuli ka ibori ka wa Isa diya.

30 Isa tere ma don so jin do folo, koni a tere ye no ro, Marita nara a la ben yoro men.

31 Yahudiyailu menilu tere nani Mariyamu saya fo diya, woilu ka a yen a ra wuli i korokoro ka a bo ka wa tuma men na, ii mirini ko a ye wala kaburu da la ka wa a kasi.

32 A se men kera ye Isa tere yoro men do, Mariyamu bera a sen koro ka a fo a ye ko: «Maari, ni i tere ye yan n dooce tere te sala!»

33 Isa ka a yen kasila a ni Yahudiya menilu nara a kafe, Isa sonome yereyerera ka a sunun.

34 A ka a majininka ko: «Ai ka a la mi?» Ii ka a fo a ye ko: «Maari, na a mafene.»

35 Isa kasira.

36 Wo ro Yahudiyailu ka a fo ko: «Ai ra yen, a duman a ye na men do!»

37 Koni doilu tere ye a folo ko: «Men ka na fuyen na laka, a ti se jin lakendeyala wa?»

Isa ka Lasari su lawuli

38 Iko tuunni Isa sonome yereyerera. A sera kaburu da la. Kaburu tere ye falan de ri. A da tere latuunni kaba ba le la.

39 Isa ka a fo ko: «Kaba bo da la.» Sayabato nakelenjo muso, Marita ka a fo a ye ko: «Maari, a suma ye a bola. A ra tele naanin bo a ye yan.»

40 Isa ka a jabi: «N ma a fo i ye ko ni i lemeniya, i ri Alla la gbiliya yen?»

41 Wo ro ii ka kaba bo ye. Isa ka a jakorota, ka a fo ko: «Fa, n ye baraka bila i la, baa i ka i tolo malo n na.

42 N ka a lon ko i ye i tolo malola n na waati bee; koni ka a masoron n namininni jama men bolo n ye kumala i ye, sa ii ri lemeniya a la ko ile le ka n kelaya.»

43 A ka wo fo tuma men na, a ka a kan ba labo ko: «Lasari, bo gbe ma!»

44 Su wulira ka bo. A sen ni a bolo bee mamininni kasanke ro, a jakorola tununni jala la. Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye kasanke bo a ma, ai ye a bila, a ye wa.»

Maailu ka janfa don Isa ma

45 Yahudiya siyaman ba men nara Mariyamu kafe, ka a yen Isa ka ko men ke, ii ka ii lemeniya la a ro.

46 Koni doilu bora ii tema ka wa a danteeli ke Farisilu ye Isa ka ko men ke.

47 Awa, sarakalase kuntuilu a ni Farisilu ka kiti tee dekuru laden ka a fo ko: «An di nfen de ke? Ee jin da toomasere kabannako siyaman ke.

48 Ni an ka a to a jere ma, dunuja bee ri lemeniya a la. Wo ro Romukailu ri na ka an na yoro tjan ka an na siya fanan halaki.»

49 Do ye ii tema ye men too ko Kayifasi, san wo la wo le tere ye sarakalase la kuntuuya la. Wo ka kuma ta ko: «Ai ma foyi lon.

50 Ai ma a yen, ni maa kelen di faa jama no ro sa an na siya bee kana halaki, wo le ka fisa ai ma wa?»

51 A sa jin folo a jere ye; koni ikomin a tere ye sarakalase kuntuuya la san wo la, a kumara ikomin nabi ko Isa ri na sa Yahudiya siya no ro.

52 Koni Isa ri sa menilu no ro, Yahudiya siya kelen ko te. A ri sa ka Alla denilu bee laden denbaya kelen di menilu siini dunuja bee ro.

53 Ka bo lon kelen wo le Yahudiyailu benni tere a ma ko ii ri Isa faa na jinin.

54 Wo ro Isa ka jere yiraka lalo jama ye. A bora mara wo ro ka wa wula ba kondo, ka a se so men too ko Efirayimu. A ni a la karandenilu tora ye dooni.

55 Taminkunna Sali wa sudunya tuma men na, jamana siyaman maailu ye nala

Jerusalemu sani sali ye se ii ri ii jere seninya ka a ben ii la namun ma.

⁵⁶ Ii tere ye Isa jininna ii jere ma Allabato-bonba jin kondɔ, ka i jɔɔn majininka ko: «Ai miriya ye nfen di? A ti nala sali rɔ wa?»

⁵⁷ Sarakalasele kuntuilu a ni Farisilu ka jamarili di ko ni mɔɔ ka a lon a yɔɔ men na, a ri se a yirakala sa ii di se a mirala ja men.

12

Mariyamu ka Isa sen mamun tulu sumaduman na

¹ A tere tuunni tele wɔɔɔ le ma Taminkunna Sali ye se, Isa nara Betani, Lasari ye siini so men dɔ, Isa ka Lasari men lawuli ka bɔ saya rɔ.

² Ii ka a fanda ka a bonya. Marita tere ye dɔnnin dila ii ma. Lasari siini tere mɔɔilu tema dɔnnin diya.

³ Wo rɔ, Mariyamu ka tulu suma duman dagbele litiri tala ta, tulu suma duman men tɔɔ ko naridi. A ka Isa sen mamun wo la ka a kungsi ta ka Isa sen mamun toto. Bonkɔndɔla bee kera tulu suma duman suma le ri.

⁴ Kɔni, Judasi Sikariyoti, men tere ye Isa la karanden do ri, men di janfa don Isa ma, wo ka a fɔ ko:

⁵ «Nfenna an ma latikolon jin san ka a sankɔ di bolokolonilu ma? Latikolon wo sankɔ ye benna baarden kelen san sara le ma.»

⁶ Ni a kumara ja wo ma, wo te ko a haminni bolokolonilu la ko rɔ, kɔni a tere ye son de ri. A tere ye wodi lamarala le ri, kɔni a tere ye wodi wo tala ka a ke a jere ta ri.

⁷ Kɔni Isa ka a fɔ ko: «A ye a to ye. A ra latikolon sumaduman jin donna ka ben n su don lon men na.

⁸ Bolokolonilu ye i fe waati bee rɔ. Kɔni nde, n ti tola ai fe waati bee rɔ.»

⁹ Yahudiya jama ba ka a men tuma men na, a ye ye, ii nara. Ii ma na Isa kelen yen diya, kɔni ii nara men Lasari le yen diya (Lasari men nawulira ka bɔ saya rɔ).

¹⁰ Sarakalasele kuntuilu ka miriya ko ka Lasari fanan faa,

¹¹ ka a masɔɔn ale ta fan dɔ Yahudiyailu siyaman ba lemeniyara Isa ma wo rɔ.

Isa donda Jerusalemu

¹² Wo duusa gbe, jama siyaman ba men nara Jerusalemu sali diya ka a men ko Isa nato Jerusalemu.

¹³ Ii ka tamaro bolon ta ka wa a laben ka ii sewa kan nabɔ ko:

«Alla tando!»

«Duwawu ye a ye,

Men ye nala Maari tɔɔ rɔ ten!»

«Duwawu ye Isirayeli Mansa Ba ye!»

¹⁴ Isa ka sofalini bulan do yen ka i sii wo kan ikɔ sebenni ja men:

¹⁵ «I kana silan, Siyonkailu;

A ragbe, ai la mansa ye nala,

masiini falini bulan kan.»

¹⁶ Waati wo la a la karandenilu wo ma a nayen ko men ye taminna, kɔni Isa ka a la gbiliya labɔ tuma men na, ii ka lon ko wo bee sebenni Alla la kitabɔ kondɔ, a ni mɔɔilu tere ka wo bee ke Isa ye.

¹⁷ Nba, jama ba tere ye Isa fe wo lon, a ka Lasari kili ka bɔ kaburu kondɔ lon men ko a ye lawuli ka bɔ saya rɔ tuma men na, woilu kera a sereya ri.

¹⁸ Wo rɔ jama ba nara a laben diya, ka a masɔɔn ii ra a men ko a ra kabannako wo ke.

¹⁹ Wo rɔ Farisilu tere ye a fɔla i jɔɔn tema ko: «Ai ma yen ai ti se foyi kela. A ragbe! Dunuya bee ye bilala a kofe!»

Kirekika doilu ye a fe ka kuma Isa ye

²⁰ Menilu nara Alla bato diya Jerusalemu sali lon, Kirekika doilu fanan tere ye ii tema.

²¹ Woilu nara Filipe madon, Filipe men nani ka bɔ Betisayida so kondɔ Kalile mara rɔ. Woilu ka a fɔ a ye ko: «An fa, an ye a fe ka Isa yen.»

²² Filipe nara wo fɔ Andere ye. Ii fila nara wo fɔ Isa ye.

²³ Isa ka ii jabi: «Mɔɔ Dence gbiliya waati ra se, sisen.

²⁴ N ye tunja le fɔla ai ye: ni suman kise kelen ma be duuma, ka a faa, a kelen pe ri to. Kɔni, ni a faara, a ri wa a den siyaman di a la.

²⁵ Men nii duman a ye, a ri bɔnɔ; kɔni men nii ma diya a ye dunuya rɔ wo ri jenemaya banbali sɔɔn.

²⁶ Men ye a fe ka n na baara ke n ye, wo ye bila n kofe. N ye yɔɔ men na, n na baarden fanan di teren ye. Ni mɔɔ mɔɔ wa n na baara ke n ye, N Fa ri wo bonya.

²⁷ «Sisen n solɔme ra yereyerere. N di nfen fɔ? N di a fɔ ko: «Tɔɔya men ketɔ n sɔɔnna sisen, Fa n kisi wo ma» wa? Wo te, kɔni ka a masɔɔn tɔɔya men ye n sɔɔnna wo waati ra se!

²⁸ N Fa, i tɔɔ labɔ i gbiliya rɔ.» Wo rɔ, kumakan do bɔra sankolo rɔ ko: «N da n tɔɔ labɔ gbiliya rɔ, n di n tɔɔ labɔ gbiliya rɔ kokura.»

²⁹ Jama ba men tere ye ye, men ka mankan wo men, ii ka a fɔ ko sanferen kan da bɔ. Doilu fanan ka a fɔ ko meleka le kumala a ye.

³⁰ Isa ka a fɔ ko: «Kumakan jin ma fɔ nde demen kanma, kɔni a fɔni aile ta le.

³¹ Nba, sisen dunuya la kiti le; dunuya kuntii juu ri gben sisen.

³² Kɔni nde, n wa korɔta duukolo ma, n di mɔɔ bee masɔɔn ka na n ma.»

³³ A ka wo fɔ kosa a ri a faa ja yiraka ii ma.

³⁴ Wo rɔ jama ka a jabi: «An ka a lamem sariya le rɔ ko: Nenematɔnɔn ye tola le

13

habadan. I ye nfen fola ten ko: «Moo Dence ri korata? Yon ye Moo Dence ri?»

35 Wo ro Isa ka a fo ko: «Dunuja kenebolon ye a tola ai torafe waatini. Ai ye taama ai ni dunuja kenebolon yen waati men, sani dibi ye don ai ma waati men. Baa men ye taamala dibi ro wo ma a lon a ye wala yoro men na.

36 Ai ni kenebolon yen waati men do, ai ye lemeniya la kenebolon do, wo wa ke ai ri ke kenebolon den di.» Isa ban men kera wo fola, a wara ka a dokon woilu ma.

Mooilu ma lemeniya Isa ma

37 Hali Isa ka kabannako siyaman ke ii jakoro, ii ma lemeniya a ma.

38 Wo ko ra a dafa Nabi Esayi ka men fo ko: «Maari, yon lemeniyani an na kuma ma? Maari, i ra i la sebaya yiraka yon na?»

39 Wo le koson ii ma se lemeniyala a ma, baa ikomin Nabi Esayi ka a fo fanan ko:

40 «A ka ii ja lasidi, ka ii jusu gbeleya, wo ro ii ja kana fen yen, ii jusu kun kana a jayen, ii kana ii kose n ma, sa n di se ii lakendeyala ja men ma.»

41 Nabi Esayi ka wo fo ka a masaron a tere ye Isa la gbiliya yenna ka a kuma a la ko ro.

42 Waati wo ro, hali mookorodilu tema moo siyaman lemeniyara a ma. Koni ka a masaron Farisilu ta fan do ii ma son ka ii lo ko Isa ye Nenematomonin di. Ii tere ye silanni ko Farisilu ri ghen salibon kondo,

43 baa mooilu la gbiliya duman ii ye ka a tamin Alla la gbiliya la.

44 Isa ka a kan ba labo ka a fo ko: «Ni moo men lemeniyara n ma, a ma lemeniya nde kelen ma, koni men ka n kelaya a lemeniyara wo fanan ma.

45 Men ka n yen, wo ra n kelayaba fanan yen.

46 N nani ka a ke dunuja kenebolon de ri, wo ro moo moo wa lemeniya n ma wo tii ti to dibi ro.

47 Ni moo moo ka n kumakan namen, koni a ma a mira, nde te a kiti tela; baa n ma na kiti labe kanma dunuja kan, koni n nani dunuja kisi diya le.

48 Ni moo men ka a ban n do, ka a ban n na kuma mirala, fen ye ye men di kiti labe wo tii kan. Fen wo ye n na kumailu ri. N ka kuma menilu fo, woilu le ri kiti labe a kan dunuja laban lon.

49 Baa n sa kumala n jere ye, koni n Fa men ka n kelaya, wo le jere ka n jamari n ka kan ka menilu fo a ni n ka kan ka kuma men bo ja men ma.

50 Wo ro n ka a lon ko a la jamari ye jenenmaya banbali dila. Sisen n ye kumala wo le ro n Fa ka a fo ko n ye men fo, n ye wo le fola.»

Isa ka a la karandenilu sen mako

1 Sani Taminkunna Sali ye se, Isa ka a lon ko a la waati ra dafa ko a ye bo dunuja ro ka wa a Fa ma. Wo le ro a ta men dunuja ro woilu diyara a ye a ka a kaninteya ba yiraka woilu la haan ka a dan natamin.

2 Wura fe doonninta le tere. Ibulusa ra Isa janfa miriya don Siman Sikariyoti dence Judasi jusu ro.

3 Isa ka a lon ko a Fa ra fen bee karifa a la, ko a bani Alla le ro, ale kosela Alla le ma.

4 Wo ro a ka a lawuli tabali konna, ka a la durikiba bo a kan na, ka funduni sidi a la.

5 A banni wo kela a ka ji ke koli muran do ka a la karandenilu sen mako damira, ka funduni sidini ta ka ii sen matoto.

6 A se men kera Siman Piyeri ma, wo ka a fo a ye ko: «Maari, ile ri n sen mako wa?»

7 Isa ka a jabi: «N ye men kela, i ma wo koron lon sisen; i ri a jayen kofe.»

8 Piyeri ka a fo a ye ko: «I ti n sen makola fewu!» Isa ka a jabi: «Ni n ma i sen mako, lonbaya ti ile ni nde tema.»

9 Siman Piyeri ka a fo a ye ko: «Maari, wo ro n sen kelen te de, koni n bolo a ni n kun fanan!»

10 Isa ka a jabi: «Ni i ra ban i kola, i ma kan ka i ko wo ko fo i sen, i fari fan bee seninya le. Aile fanan seninya le, koni ai bee te.»

11 (Baa a ka a lon ko men keto a janfala, wo le ro a ka a fo ko: «Ai bee seninyani te.»)

12 A ban men kela ii sen makola, a ka a la durikiba bila a kan na ka i sii tabali la. Wo ro a ka a fo ii ye ko: «Ai bee ka a lon n ka men ke ai la wa?»

13 Ai ye n kilila ko karanmoo a ni Maari, ai jo le wo ro baa n ye wo le ri.

14 Ni n ka ai sen mako, nde ai la Maari a ni ai la karanmoo ri, aile ka kan ka i jooon sen mako.

15 Ka a masaron n no misali le yirakala ai la, ai ka kan ka ai ke ai jere ye ja men do.

16 N ye tujna le fola ai ye ko: jon ti se warala a jontii ma, kelayala ti warala a talibidenba ma.

17 Ni ai ka ko jin lon jumala, duwawu ye ai ye ni ai ka a ke.

18 «N te kumala ai bee ye; n ka a lon men suwandini n bolo. Koni fo sebali kuma wo ye dafa ko: «Moo men ye n na buru doonna, wo tii ri n janfa.»

19 N ye a fola ai ye sisen sani wo ye ke waati men, ni wo sera, ai ri a lemeniya n ma ko n ye ye.

20 N ye tujna le fola ai ye: ni moo moo ri son n na karanden do wo ra son nde fanan do, men wa son nde ro, wo ra son n kelayaba ro.»

21 A banni wo fɔla, Isa sɔnɔmɛ jalamanna ka a yereyere. A ka a sereya ko: «N ye tɔɔna le fɔla ai ye ko: ai tema mɔɔ kelen di n janfa.»

22 A karandenilu ka i jɔɔn mafene kelen kelen na ma ko i ye kumala yon na ko rɔ.

23 A la karandenilu tema, men duman a ye wo tere ye Isa tɔɔfɛ tabali la.

24 Simɔn Piyeri ka a ja kadɛn a ye ko a ni Isa majininka a ye kumala men na ko rɔ.

25 Karanden wo ka a madon Isa la ka a majininka a tolo kɔrɔ ko: «Maari, yon de wo tii ri?»

26 Isa ka a jabi: «N di buru kunkundun sun dɔnnin muran dɔ, n di wo di men ma, wo le n janfa la.» A banni Isa ka buru kunkundun ta ka a sun ka a di Simɔn Sikariyɔti dence Judasi ma.

27 Judasi ka buru wo sɔrɔn tuma men na, Setana donda a jusu rɔ i kɔrɔ. Isa ka a fɔ a ye ko: «I ye men kɛla, i ye kaliya kɛla.»

28 Kɔni menilu siini tere tabali la, woilu ma a lon a ye wo fɔla men dɔ.

29 Ikomin Judasi men tere ye wodi lamara, doilu la miriya ko Isa nɔ a lawala sali dɔnninfen san diya le, wala ka wa fen doilu datale misikinanilu la.

30 Judasi ka buru kunkundun ta ka i bɔ ye i kɔrɔkɔrɔ. Su tun da ko.

Karandenilu ka kan de ka i jɔɔn kanin

31 A wa men kera, Isa ka a fɔ ko: «Sisen, Mɔɔ Dence ka a la gbiliya labɔ, Alla fanan ka a la gbiliya labɔ ale rɔ.

32 Ni Alla ka a la gbiliya labɔ ale rɔ, Alla fanan di a la gbiliya labɔ a jere ye, a ri wo ke sisen.

33 Den mesenilu n ye ai fe waati nin jin dɔ. Ai ri n jinin, kɔni ikomin n da a fɔ Yahudiyailu ye ja men ma: «N wala yɔrɔ men, ai ti se wala ye.» N ye a fɔla ai fanan ye sisen.

34 «N ye jamarili kura le dila ai ma. Ai ye ai jɔɔn kanin. Ikomin ai diyara n ye ai fanan ye diya ai jɔɔn ye.

35 Wo le rɔ beɛ ri a lon ko n na karandenilu de ai ri, ni ai ka ai jɔɔn kanin.»

36 Simɔn Piyeri ka a fɔ a ye ko: «Maari, i watɔ mi?» Isa ka a jabi: «N ye wala yɔrɔ men dɔ, i ti se wala ye sisen, kɔni waati natɔ i ri bila n kɔfe.»

37 Piyeri ka a jabi: «Maari, nfenna n ti se bilala i kɔfe sisen? N di ben saya ma i la ko rɔ!»

38 Isa ka a jabi: «I ri sa n na ko rɔ wa? N ye tɔɔna le fɔla i ye ko: sani dondon ye kasi tuma men dɔ i ri a fɔ fewu sija sawa ko i ma n lon!»

14

Isa ka a ka a fɔ ko ale le jenenmaya sila ri

1 Isa ka a fɔ ko: «Ai jusu kana yereyere. Ai ye lala Alla la, ai ye la nde fanan na.

2 Sii diya siyaman ba le n Fa la bon na. Ni tɔɔna te, n di a fɔ ai ye, baa n ye wa ka sii diya rabɛn ai ye.

3 N wa sii diya rabɛn ai ma, n di na ka ai ta ka wa an jɔɔn fe, sani ai ri wa nde ye wala yɔrɔ men dɔ.

4 Ai ka a lon n ye wala sila men kan.»

5 Tomasi ka a fɔ ko: «Maari, an ma a lon i ye wala yɔrɔ men dɔ. An ye sila wo lonna di?»

6 Isa ka a jabi: «Nde, n ye sila le ri, a ni tɔɔna, a ni jenenmaya. Mɔɔ ti se wala Fa ma, ni a ma se nde ma.

7 Ni ai ka n lon, ai ri n Fa fanan lon. Sisen ai ra a lon, ai ra a yen.»

8 Filipe ka a fɔ a ye ko: «Maari, Fa wo yiraka an na, wo ri se an wasala.»

9 Isa ka a jabi: «Filipe, a ra men bake an beɛ ye an jɔɔn fe, kɔni i ma n lon wa? Ni men ka n yen, wo ra n Fa yen! Nfenna I ye a fɔla ko «Fa yiraka an na?»

10 I ma la a la ko n ye n Fa fe, Fa fanan ye n fe? N ye kuma men fɔla, wo ti bɔla nde jere rɔ de; n Fa men ye nde fe wo ye a jere la baara kɛla.

11 Ai ye a la n na, n ye n Fa fe, n Fa fanan ye n fe, ni wo te ai ye la kɛwalililu jere la sereya la.

12 N ye tɔɔna le fɔla ai ye ko: men ka a lemeniya la n dɔ wo ri n na baara kabannako fanan ke. A ri kabannako ke men ka bon ka tamin n ta la ka a masɔrɔn n watɔ n Fa ma.

13 Ai ka foyi majininka n tɔɔ rɔ, n di wo ke, sa a ri n Fa la gbiliya yiraka nde la, nde men ye a Dence ri.

14 Ni ai ka fen fen majininka nde tɔɔ rɔ, n di wo ke.

Isa ka a fɔ ko Nii Seniman di na

15 «Ni ai ye n kaninna, ai di n na jamarili mira.

16 Wo rɔ nde ri n Fa madiya, a ni a ri Lalilila gberɛ di ai ma men di to ai fe habadan.

17 Lalilila wo ye Nii Seniman de ri men ye tɔɔna fɔla mɔɔilu ye. Dunɔɔna mɔɔilu ti se a ko rɔ ka a masɔrɔn a te a yenna, a ma a lon. Kɔni ai ka a lon, ka a masɔrɔn a ye ai fe, a ri ke ai sɔnɔmɛ rɔ fanan.

18 «N ti ai bilala ikomin faratanin, kɔni n di n kɔse ai ma.

19 A ti men bake, dunɔɔna mɔɔilu ti n yen butun, kɔni ai ri n yen. Ka a masɔrɔn n di jenenmaya, ai fanan di jenenmaya.

20 Ni wo lon sera, ai ri a payen ko n ni n Fa ye i jɔɔn fe ikomin mɔɔ kelen, ko aile ni nde ye i jɔɔn fe ikomin mɔɔ kelen.

21 Mɔɔ men ye sɔnna n na jamarilililu ma ka ii labato, wo tii le ye n kaninna. Mɔɔ men wa n kanin, n Fa di wo tii kanin. N fanan di a kanin ka n jere yiraka a la.»

22 Judasi, kōni Judasi Sikariyōti tē, wo ka a majininka ko: «Maari, nfenna i ri i yiraka an na, kōni i tē i yiraka dunuḡa la wa?»

23 Isa ka a jabi: «Ni n diyara mōō mēn yē, wo tii ri n kumakan bonya. Wo tii ri diya n Fa fanan yē. An di na a ma, an di to a fē.

24 Kōni ni n ma diya mēn yē, wo ti n kumakan mirala. Ai ye kumakan mēn namēna wo ma bō nde rō, kōni n Fa mēn ka n kelaya.

25 «N ye a bēē fōla ai yē, an ye an ḡōn fē waati ḡin dō.

26 Kōni, Lalilila, Nii Sēniman, N Fa ye mēn lanala n tōō rō, wo ye ai karanna ko bēē la, aile fanan hankili ri bila a rō n ka mēn fō ai yē.

27 «N ye jususuma dila ai ma. Jususuma mēn ye n na, n ye wo ḡōn dila ai ma. N tē ai dila ikomin dunuḡa ye a dila ḡa mēn ma. Ai jusu kana yēyēyē, ai jusu kana bō ka silan.

28 Ai ra a mēn ko n ka mēn fō ai yē ko: «N watō, n di n kōsē ai ma fanan». Ni n diyara ai ye ai tun di sēwa, baa n watō n Fa ma, n Fa mēn ka bon nde ma.

29 Nba, n ka wo fō ai yē sisen sani a ye kē, sa a wa kē tuma mēn na, ai ri lemeniya.

30 N ti kumala ai ye bākē wo kō, baa dunuḡa mansaden ye nala. A ti se nde la,

31 kōni n Fa ka mēn jamari n yē, n ye wo le labatola, sa dunuḡa mōōilu ri a lōn ko n ye n Fa kaninna. Ai ye ai wuli, an ye bō yan.»

15

Isa ka a fō ko ale le rēsēn nōnbōju ri

1 «N ye rēsēn nōnbōju ḡuma le ri, n Fa le senela ri.

2 Bolon bolon ye n na, ni wo ma den kē a la, a ri a tēē. Bolon bolon wa den kē a la, a ri wo matēē sa a ri den siyaman kē ka tamin fōlōman kan.

3 Aile le ra lasninya kelen ka fara n na kuma la.

4 Ai ye sidini to n ma, ikomin n fanan ye sidini tola ai ma. Ikomin nōnbōbolon ti a den kēla a jēē ma, ni a ti nōnbōju le la, wo ḡa kelen na aile fanan ti se ai dēna ai jēē yē ni aile tē sidini to nde ma.

5 «N ye nōnbōju le ri, ai ye nōnbōbolon de. Mēn wa sidini to n ma, a ni nde wa sidini to a ma, wo ri a den bakē la, baa ni nde tē, ai ti se foyi kēla.

6 Ni mōō mōō ma sidini to n ma woilu tii ri fili kama ikomin nōnbōbolon wa a tēēla, woilu ri ja ḡa mēn ma. Wo bolonilu ri matōmō ka bila ta rō ka janni.

7 Kōni ni aile ye sidini tola n ma, a ni n kumakan fanan ye sidini tola ai ma, ai ri fen fen majininka n tōō rō, bēē ri kē ai yē.

8 Ko mēn ye N Fa gbiliyala, ai wa den siyaman ba kēla ka wo yiraka wo rō ai ye n na karandenilu ri.

9 «Ikomin n Fa Alla ye n kaninna ḡa mēn ma, nde fanan da ai kanin wo ḡa ma. Ai ye to n na kaninteya rō.

10 Ni ai ka n na jamarili bonya, ai ye tola n na kaninteya rō, ikomin nde fanan ye n Fa la jamarili bonyala, n ye a la diyāḡe wo le rō.

11 N tēē ra wo bēē ḡafō, ko sēwa mēn ye n na, sa wo ḡōn di kē ai la, ai la sēwa ri kē sēwa dafanin di.

12 N na jamarili ye mēn di: ai ye diya ai ḡōn ye ikomin ai ye diyani n yē ḡa mēn dō.

13 Mōō mēn ka a nii di ka sa a dḡḡōō kosōn kaninteya si ti tamin wo la.

14 Ai ye n dḡḡōō le ri, ni ai ka n na jamarili kē.

15 N tē ai kilila butun ko n na baaraden, ka a masōrōn baaraden ma a lōn baaratii ye mēn kēla. N ye ai kilila le ko n dḡḡōō ka a masōrōn n Fa ka n karan fen fen, n ka ai lalōnni wo bēē la.

16 Aile ma n suwandi, kōni nde ka ai suwandi. N da aile lō kelala ka wa a den, den mēn di mēn a la, kosa n Fa ri sōn ai ma a wa foyi majininka n tōō rō.

17 N ye jamarili ḡinilu dila ai ma kosa ai ri i ḡōn kanin.

Karandenilu ri gboya dunuḡa ye

18 «Ni ai gboya dunuḡa ye ai ye a lōn ko nde le fōlō gboya a ye.

19 Ni ai ni dunuḡa ye kelen de ri, ai ri diya dunuḡa ye, baa ai ye dunuḡa ta le ri. Kōni, ka a masōrōn ai tē dunuḡa ta ri, a ni n ka ai suwandi dunuḡa tēma, wo le rō ai gboya dunuḡa ye.

20 Ai ye hankili bila n ka mēn fō ai yē ko: «Baaraden ma wara a baaratii ri. Ni ii ka n tōō, ii ri ai fanan tōōya. Ni ii ka n kumakan namēn ka a lamara, ii ri ai la kumakan namēn ka a lamara.

21 Kōni, ko wo bēē ye kēla ai la n tōō la ko le rō, ka a masōrōn mēn ka n kelaya, ii ma wo lōn.

22 Ni n tēē ma na a ni n ma kuma, julumun tēē ti ii ye. Kōni sisen, julumun ye ii ye.

23 Mōō mēn ye nde nagboyaḡēla, wo tii ra n Fa Alla fanan nagboyaḡē.

24 Ni n ma kabannakoilu baara kē ii ḡana mōō gbērē ma se mēn ḡōn kēla, julumun tēē tē ii ma wo rō. Sisen ii ka a yen, kōni n ni n Fa gboya ii ye.

25 Wo rō, kumakan mēn sēbēni ii la sariya la, wo ri a dafa: «N gboya ii ye, kun ti a la.»

26 Awa Lalilila le wa na waati mēn na n Fa ta fan dō, Nii Sēniman, tḡḡa tii, mēn ye bō n Fa rō, a ri n na sereya bō.

27 Aile fanan di kē n na sereya ri, baa an da mēn i ḡōn fē kēbi n na baara damira waati.»

16

1 Isa ka a fō ko: «N da wo bēē ḡafō ai ye sa ai kana lafili.

2 Ii ri aile gben salibon kɔndɔ, wo fanan waati natɔ sela mɔɔ mɛn ye ai faa ko rɔ, wo tii mirini ko a ye Alla le batola wo ɲa ma.

3 Ii ri woilu kɛ ka a masɔrɔn ii ma n Fa lɔn, wala nde jere.

4 N ye wo fɔla ai ye, sa woilu wa se, ai hankili ri bila a rɔ ko n ka a fɔ le ai ye.

«N ma wo fɔ ai ye a damirala, ka a masɔrɔn n tere ye ai tɔrɔfe.

5 Sisen, n watɔla le wo ma mɛn ka n kelaya, kɔni ai kelen ma n maɲininka ko: «I watɔ mi?»

6 Ai jusumakasini kojuuya ko ɲinilu kɔsɔn, n nɔ mɛnilu fɔla ai ye.

7 Kɔni n ye tɲɲa fɔla ai ye ko: ai la here le a rɔ ni n wara, baa ni n ma wa, Lalilila ti nala ai ma. Kɔni ni n wara n di a lawa ai ma.

8 Wo wa na, a ri julumun ko ni telenbaya ko ni kiti tɛɛ ko gbɛ dunuɲa ye, ka a yiraka ii la ko ii filini woilu bɛɛ rɔ.

9 Ii filini julumun ko rɔ ka a masɔrɔn ii ma lemeniya nde ma.

10 Ii filini telenbaya ko rɔ, ka a masɔrɔn n watɔ n Fa ma, a ni ai ti n yenna butun.

11 Ii filini kiti tɛɛ ko rɔ, ka a masɔrɔn, dunuɲa ɲin kuntii a ra jalaki.

12 «Kuma siyaman de n bolo ka a fɔ ai ye, kɔni ai ti se wo kɔrɔ sɛn.

13 Nii Senimanna Tɲɲa wa na tuma mɛn na wo ye ai taala tɲɲa le rɔ, baa a sa kumala a jere ye ɲa wo ma, kɔni a wa fen fen mɛn a ri wo fɔ. Ko mɛn ye nala a ri wo ɲafɔ ai ye.

14 A ri n na gbiliya yiraka, baa mɛn tere ye nde rɔ a ri wo ta ka a lase ai ma.

15 Fen fen mɛn ye n Fa bolo a bɛɛ ye n ta le ri. Wo le kɔsɔn n da a fɔ ai ye ko mɛn tere ye n dɔ Nii Seniman di wo ta ka a fɔ ai ye.

16 Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn baka ai ri n yen fanan.»

17 A la karandenilu tɛma ii tere ye i ɲɔɔn maɲininkala ko: «A ye nfen fɔ ko rɔ an ye ko: «Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn baka ai ri n yen fanan»? A ni fanan «ka a masɔrɔn n watɔ n Fa ma?»

18 Ii ye a fɔla ikɔ tuunni ko: «A ye nfen fɔla ko: «Waati dando»? An ma a lɔn a ye mɛn fɔla.»

19 Isa ka a lɔn ko ii ye a fe ka a maɲininka, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye i ɲɔɔn maɲininkala ko n ye nfen fɔla kuma ɲin dɔ ko: «Sani waati ai ti n yenna butun, waati wo wa tamin a ti mɛn baka ai ri n yen fanan?»

20 N ye tɲɲa le fɔla ai ye ko: ai ri kasi a ni ka kule, ka a tɛrɛn dunuɲa mɔɔilu ri sɛwa baka ka ɲaalen. Ai ri to jusukasi rɔ, kɔni ai la jusukasi wo ri yeleman ka a kɛ sɛwa ba ri, fɔ ka ɲaalen.

21 Ni muso kɛra tin ma a jusukasini, ka a masɔrɔn dimin ye a kan, kɔni ni a wa den sɔrɔn a ri sɛwa ka ɲina a la tɔrɔyaba wo kɔ, baa adamaden sɔrɔnda dunuɲa rɔ.

22 Wo ɲa kelen de ma, ai mɛn fanan jusukasini sisen, kɔni n di ai yen kokura, ai jusu ri sɛwa. Sawani mɛn ye wo ri, mɔɔ si ti se wo bɔla ai bolo.

23 Wo lɔn wo rɔ ai ti n maɲininkala foyi la. N ye tɲɲa le fɔla ai ye ko: ai wa foyi maɲininka n tɔɔ rɔ n Fa ye, a ri wo bɛɛ di i ma.

24 Haan bi ai ma foyi maɲininka n tɔɔ rɔ. Ai ye a maɲininka, ai ri a sɔrɔn, sani ai la sɛwa ye dafa.

25 «N ka ɲin bɛɛ fɔ ai ye kuma kɔrɔlama le rɔ. Waati natɔ sela n ti sɔn kuma kɔrɔlama si fɔla ai ye butun, kɔni n di n Fa la ko bɛɛ fɔ ai ye gbɛ rɔ.

26 Wo lɔn ai ri maɲininka n tɔɔ la, n ma a fɔ ko n di n Fa madiya ai ta fan dɔ.

27 Hen! Ai duman n Fa jere ye ka a masɔrɔn n diyara ai ye, a ni ai lara a la ko n bɔni Alla le rɔ.

28 N bɔni n Fa le rɔ ka na dunuɲa rɔ, sisen n bɔtɔ dunuɲa rɔ ka wa n Fa ma.»

29 A la karandenilu ka a fɔ a ye ko: «A mafɛnɛ, sisen i ye kumala gbɛ rɔ, i ti foyi fɔla kuma kɔrɔlama rɔ.

30 Sisen an ka a lɔn ko i ka ko bɛɛ lɔn a ni i mako sa a la mɔɔ ni i maɲininka fosi la. Wo le rɔ an ka lemeniya a la ko i bɔni Alla le rɔ.»

31 Isa ka a jabi: «Ai ye lemeniyala sisen wa?»

32 Waati natɔ sela, a don gbun da se, ai ri jɛnsɛn ai ɲɔɔn na bɛɛ ri wa a wara. Ai ri n kelen to. Kɔni n kelen tɛ, baa n Fa ye n tɔrɔfe.

33 N da ko ɲinilu fɔ ai ye, sa ai jusu ri suma sɔrɔn n na ko rɔ. Ai ri tɔrɔya sɔrɔn dunuɲa rɔ, kɔni ai ye sɛɛbɛ don, baa nde ra se dunuɲa la.»

17

Isa ka Alla matara a la mɔɔilu ye

1 A banni kuma wo fɔla, Isa ka a ɲakɔrɔta sankolo ma ka a fɔ ko: «N Fa, waati ra se. I ye i Dence la gbiliya yiraka mɔɔilu la, sani i Dence fanan di i la gbiliya yiraka ii ye,

2 ka a masɔrɔn i ka se di a ma fɔlɔ adamaden bɛɛ ko sani a ri ɲɛnemaya banbali di mɔɔ bɛɛ ma, i ka mɛn di a ma.

3 Wo rɔ ɲɛnemaya banbali ye mɛn di, wo le ɲin: ka ile lɔn, ile mɛn kelen pe ye Alla jerejere ri, a ni ka Isa ɲɛnematomɔnin fanan lɔn, i ka mɛn kelaya.

4 N da i la gbiliya yiraka mɔɔilu la duukolo kan, baa i ka n lɔ baara mɛn na, n da ban wo la.

5 N Fa, gbiliya mɛn tere ye n na i dafɛ sani dunuɲa ye dan, i ye wo di n ma sisen i dafɛ.

6 «N da i tɔɔ yiraka mɔɔilu la i ka mɛn suwandi dunuɲa rɔ ka ii di n ma. Ii tere ye i ta le ri, kɔni i ka ii di n ma. Ii ka i la kuma labato.

7 Sisen ii ka a lɔn ko i ka foyi di n ma a bɛɛ bɔni ile le rɔ,

18

8 baa n ka kuma lase ii ma i ka men fo n ye. Ii ka kuma wo masaron, ii ra a lon ko n boni ile le ro a ni ii ka la a la ko ile le ka n kelaya.

9 N ye i madiyahala woilu le ta fan do. N te i madiyahala dunuja ta fan do, koni i ka menilu di n ma, ka a masaron ii ye i ta le ri.

10 Fen fen ye n ta ri wo fanan ye i ta le ri. Fen fen ye i ta ri, wo fanan ye n ta le ri. N ye gbiliyala woilu le ro.

11 N te dunuja ro butun, koni ii ye dunuja ro, nde nato i ma. Fa Seniman, i ye ii lamara i too seniman na, i ka too men di n ma, sa ii ye ke kelen de ikomin an ye kelen di ja men ma.

12 Ka n to ii dafe, n ka ii lakandan i la sebaya la, sebaya men ye i too ro, i ka too men di n ma. N ka n janto ii ro. Wo ro, ii si ma tunun, fo halaki lateera men ma. Wo tununda sa i la kuma ri dafa, men sebeni kitabu seniman kondo.

13 Sisen, n nato i ma; n ye kumala dunuja ro, sani n na sewa ba jooon di ke ii la fo ka ke sewa dafani ri.

14 N ka i la kumakan di ii ma. Wo ro ii gboyara dunuja ye, ka a masaron ii te dunuja ta ri, ikomin nde te dunuja ta ri de.

15 N te i madiyahala ko i ye ii do dunuja ro, koni i ye ii kanda Ko Juu Tii ma.

16 Ii sa dunuja ta ikomin nde sa dunuja ta ja men do.

17 Ii bila a dan na i jere ma ka fara i la tujala, i la kuma, men ye tujala le ri.

18 Ikomin i ka n kelaya dunuja ro, nde fanan da ii kelaya dunuja ro.

19 N ye n jere bilala a dan na i ye ii koson, sa ii fanan di bila a dan na berebere ke i ye.

20 «N te i matarala ii kelen ta fara do, koni ni men lemeniyara nde ma ii la seveya ro,

21 sani be ye ke kelen di. N Fa, ikomin ile ni nde ye kelen di, woilu fanan ni ande be ye ke kelen di, sani dunuja ye a lon ko ile le ka n kelaya.

22 Nde, n ka gbiliya di ii ma i ka men di n ma, sani ii ke kelen di, ikomin nde ni ile,

23 nde ni ile ye kelen di, sani ii ri ke kelen de ri, a ni dunuja ri a lon ko ile le ka n kelaya a ni ii duman i ye fanan, ikomin nde duman ile ye ja men ma.

24 «N Fa, n ye a fe ko n ye yoro men na, i ka menilu di n ma, woilu ni nde ye ke ye, sa ii ri n na gbiliya yen, i ka gbiliya men di n ma, ka a masaron n duman i ye sani dunuja damira waati.

25 N Fa, men telenni, dunuja ma i lon, koni nde ka i lon, woilu fanan ye a lon ko ile le ka n kelaya.

26 I ye ja men ma, n da wo yiraka ii la. N di to wo yirakala fanan sa ii di moilu kanin ikomin i ra nde kanin ja men ma, a ni n sidini ri ke ii ma.»

Isa lalo ko

1 A banni wo fola, Isa ni a la karandenilu bora ka wa Kidiron Dinban tee ka wa a fan kelen ma. A ni a la karandenilu donda jiritu do kondoye.

2 Judasi, men di a janfa, wo ka yoro wo lon, ka a masaron Isa ni a la karandenilu te ye ye ii ladenina waati siyaman na.

3 Judasi kera keleden la kuntii ri Isa lalo ko ro, a ni doilu men kelayani Alla la sarakalaselailu ni Farisilu bolo, ii sera jiritu wo ro fitinna ye ii bolo a ni kalamelen a ni kekekefenilu.

4 Isa, men ka a lon ko men be ye nala a masaronna, a ka a madon ii la ka ii mapininka ko: «Ai ye yon de jininna?»

5 Ii ka a jabi: «An ye Isa Nasaretika le jininna.» A ka a fo ii ye ko: «Nde le.» Judasi, men ka janfa don a ma, a loni te ye ii dafeyo.

6 Isa ka a fo ii ye waati men do ko: «Nde le,» ii ka se kotoma, ka be duu ma.

7 Isa ka ii mapininka kokura ko: «Ai ye yon jininna?» Ii ka a fo ko: «Isa, Nasaretika.»

8 Isa ka ii jabi: «N da a fo ai ye ko nde le. Ni ai ye nde le jininna, ai ye do jinilu to ye.»

9 A te ye kumala ka kuma wo dafa a te ye ka men fo koroman na ko: «I ka mo menilu di n ma, wo si ma tunun n bolo.»

10 Simon Piyeri ka fanmuru ta ka sarakalase la jon do bolokininma tolo tee a la. Jon wo te ye too le ko Malikusii.

11 Isa ka a fo Piyeri ma ko: «I la fanmuru don a laa ro. N Fa ka toroya men nate n ma, n di n ban wo ro wa?»

12 Keledenlu a ni ii la kuntii, a ni Alla la sarakalaselailu kandanilailu ka Isa mira ka a sidi.

13 Ii nara a ri folo Anasi wara, baa Kayifasi men ye sarakalase la kuntiia la san wo la, wo birance le.

14 Kayifasi le ka Yahudiyailu lalili ko: a benni mo kelen ye faa jama no ro.

Piyeri ka afo ko a ma Isa lon

15 Simon Piyeri ni karanden do bilara ii ko. Karanden wo ka sarakalase la kuntii lon, a donda sarakalase la lu ma Isa ko.

16 Konin Piyeri ma don. A tora lu da la. Karanden do wo bora lu ma, a kumara lu da kongbenna ye, ka Piyeri ladon.

17 Muso men ye da kongbenna wo ka Piyeri mapininka ko: «Ile, i fanan ye a la karanden do le di?» A ka a fo ko: «Nde te.»

18 Baaradenilu a ni lakandanilailu ka ta bila sinkon do ka ii maja ta dafe, baa nene te ye ye bala. Piyeri fanan te ye woilu torafe ka a maja ye.

19 Fan kelen ma, Alla la sarakalase la kuntii ka Isa mapininka a la karandenilu ma a ni a karan ja ma.

²⁰ Isa ka a jabi: «N kumara gbɛ le rɔ mɔɔ bɛɛ yɛ, n ka mɔɔilu karan salibonilu la a ni Allabatobonba jin kɔndɔ, Yahudiya bɛɛ ladennin tɛɛ yɛ. N ma foyi fɔ gbundu rɔ.»

²¹ Nfenna i ye n mapininkala? I ye mapininka mɛn ka ii tolo malɔ n na, n ka mɛn fɔ ii yɛ; ii ka a lɔn n ye mɛn fɔla ii yɛ.»

²² Kuma wo rɔ lakandalila do, mɛn lɔni tɛɛ yɛ, ka a da gbasi ka a fɔ ko: «I ye sarakalase la kuntii le jabila ɲa wo le ma?»

²³ Isa ka a jabi: «Ni n ka kuma juu le fɔ, kuma juu wo yiraka, kɔni n ka kuma mɛn fɔ ni a tuɲa le, nfenna i ye n gbasila?»

²⁴ Wo rɔ Anasi ka Isa sidini madon sarakalase la kuntii Kayifasi la.

Piyeri ka a fɔ fanan ko a ma Isa lɔn

²⁵ Simɔn Piyeri tora a majala ta dafɛ. Mɔɔ do ka a fɔ a ma ko: «Ile fanan, i ye a la karandenilu do le ri wa?» Kɔni Piyeri ka a jɛɛ dakan ko: «Nde tɛ.»

²⁶ Sarakalase la jɔn mɛn tolo tɛɛla a la Piyeri bolo wo la mɔɔ do ka a fɔ ko: «N ka i yen de a kɔfɛ jiritu rɔ wa?»

²⁷ Kɔni Piyeri ka a jɛɛ dakan kokura, i kɔrɔkɔrɔ dondon kasira.

Ii wara Isa ri Pilate wara

²⁸ Ii nara ka bɔ Kayifasi wara ka wa mara kunnasiila la mansaya bon na. Sɔɔma da le tɛɛ. Menilu wara Isa ri, ii ma don mansa bon na sa ii kana ii la sɛninya landa tɲan. Wo wa kɛ ii ti se Taminkunna Sali dɔnnin kela.

²⁹ Wo rɔ, Pilate bɔra ka wa ii ma ka a fɔ ko: «Ai ye tɔɔ su ɲuman de lala cɛɛ ɲin na?»

³⁰ Ii ka a jabi: «Ni kojuu kela tɛ an tɛɛ tɛ a mirala ka na a ri i ma.»

³¹ Pilate ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye a mira ka a kiti tɛɛ ai la sariya la.» Yahudiyailu ka a fɔ a ye ko: «An tɛ kiti tɛɛla ri ka mɔɔ faa.»

³² Isa tɛɛ ra a la saya ko kuma wo lase, a la saya ko ye dafala ɲa mɛn ma.

³³ Pilate donda mansa bon kɔndɔ, ka Isa kili ka a fɔ a ye ko: «I ye Yahudiyailu la mansa le ri?»

³⁴ Isa ka a jabi: «Ile le ka wo fɔ, wala mɔɔ gbɛɛ le ka wo fɔ n na ko rɔ wa?»

³⁵ Pilate ka a jabi: «Nde, Yahudiya le di? I la jama ni sarakalase la kuntuilu ka i don n bolo. I ra nfen kɛ?»

³⁶ Isa ka a jabi: «N na mansaya bɔni yɔrɔ gbɛɛ le ka na. A ma bɔ dunuɲa rɔ yan. Ni wo tɛ, n kɔmɔɔilu tun di Yahudiyailu la ɲɛmɔɔilu keɛ, sa n kana don woilu bolo. N na mansaya ma bɔ dunuɲa ɲin dɔ, fo yɔrɔ gbɛɛ.»

³⁷ Pilate ka a fɔ a ye ko: «I ye mansa le ri!» Isa ka a jabi: «I jɛɛ le ka a fɔ ko n ye mansa le ri. Ni n da sɔrɔn a ni n da na dunuɲa rɔ, n nani kela tuɲa la sereya le ri. Mɔɔ mɔɔ mɛn ye tuɲa ta le ri, wo ri n kumakan namɛn.»

³⁸ Pilate ka a fɔ a ye ko: «Tuɲa ye nfen di?»

A banni wo fɔla, ale bɔra kokura ka wa Yahudiyailu ma ka a fɔ ii ye ko: «Nde ma cɛɛ ɲin mira kun kelen lɔn mɛn di kɛ a faa ko ri.

³⁹ Kɔni ka bɛn ai la namun ma san san Taminkunna Sali wa se n di kasoden kelen bila; ai ye a fɛn ye Yahudiyailu la mansa bila wa?»

⁴⁰ Ii ka a jabi mankan ba rɔ ko: «Ale tɛ, Barabasi bila!» Awa Barabasi tɛɛ yɛ mɔɔ murantiini le ri.

19

¹ Wo rɔ Pilate ka Isa don keɛɛden bolo ka a gbasi biɲɛ la.

² Keɛɛden ka nɔnbɔ wɔninnama ta ka a mɔrɔmɔrɔ i ɲɔɔn ma ka a kɛ mansa fula munuɲa do ri ka wo birin a kun na, a ni ii ka durukiba wulenman ɲalagbɛ do bila a kan na.

³ Ii tora ii madonna a la ka a fɔ a ye ko: «Yahudiyailu la mansa, i ni kɛ!» Ii tora a da gbasila.

⁴ Pilate bɔra kokura ka a fɔ Yahudiyailu ye ko: «Ai ɲa lɔ! N da na a ri ai ma, sa ai ri a lɔn ko n ma kojuu si yen cɛɛ ɲin ma mɛn di kɛ a faa ko ri.»

⁵ Isa bɔra kenɛma. Nɔnbɔ wɔninnama mansa fula birinni a kun na, durukiba wulenman ɲalagbɛ ye a kan na. Pilate ka a fɔ ii ye ko: «Ai ɲa lɔ! Cɛɛ ye yan!»

⁶ Ii ka a yen mɛn kɛ sarakalase la kuntuilu a ni lakandanilailu ka wɔyɔwɔyɔ kɛ: «Ka a gbɔngbɔn jiri kan! Ka a gbɔngbɔn jiri kan!» Pilate ka a fɔ ii ye ko: «Aile ye a ta aile jɛɛ ye, ai ye a gbɔngbɔn jiri kan, baa nde ma sariya yen mɛn di kɛ a faa ko ri.»

⁷ Yahudiyailu ka a jabi: «Sariya kelen ye an bolo wo le a faa ko ri a don ka kan de ka a faa, ka a masɔrɔn a ka a fɔ ko a ye Alla dence ri.»

⁸ Pilate ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, do lara a silan kan.

⁹ A donda a la mansa bon na ka a fɔ Isa ye ko: «I bɔni mi?» Kɔni Isa ma a jabi.

¹⁰ Pilate ka a fɔ a ye ko: «I ti kumala nde ye? I ma a lɔn ko se ye n bolo ka i bila? Se ye n na ka i gbɔngbɔn jiri kan fanan?»

¹¹ Isa ka a jabi: «Se foyi tɛ i ye n kan fo mɛn bɔni Alla bolo. Wo le rɔ, mɛn ka n don i bolo, wo la kojuu ka bon i ta ri.»

¹² Pilate ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka Isa bila ɲa ɲinin, kɔni Yahudiyailu ka ii mankan ba labɔ ko: «Ni i ka a bila, i ti Sesare duɲɔɔ di. Baa mɔɔ mɛn wa a jɛɛ kɛ mansa ri, wo tii muruntini Sesari kanma.»

¹³ A ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, Pilate bɔra Isa ri gbɛ ma ka wa a jɛɛ sii kiti diya, yɔrɔ wo tɔɔ le ko Kabakuru Yɔrɔ, Heburu kan dɔ ko Kabata.

¹⁴ Taminkunna Sali dɔnninta rabɛn lɔn de tɛɛ, teletala, Pilate ka a fɔ Yahudiyailu ye ko: «I ɲa lɔ! Ai la mansa ye yan!»

15 Kɔni ii ka ii mankan nabɔ ko: «Ka a faa! Ka a faa! A ye a gbɔngbɔn jiri kan!» Pilate ka a fɔ ii ye ko: «Nde ye ai la mansa gbɔngbɔn jiri kan wa?» Sarakalase la kuntuilu ka a jabi: «Mansa si tɛ an kun na fɔ mansaba Sesari.»

16 Wo rɔ Pilate ka Isa bila ii bolo a gbɔngbɔn jiri kan kanma.

Isa gbɔngbɔnda jiri kan

Wo rɔ ii ka Isa mira.

17 A jere ka gbɔngbɔn jiri ta, ka wa a ri yɔrɔ mɛn tɔɔ ko Kunkolo. Heburu kan dɔ ii ye a fala yɔrɔ wo ma ko Kɔlikota.

18 Ii ye a gbɔngbɔnna jiri kan ye le, a ni mɔɔ fila, do ye a bolokininma do ye a bolomaran ma; Isa ye ii tema.

19 Pilate ka sebɛli ke ka wo gbɔngbɔn Isa gbɔngbɔn jiri kan. A tere sebɛni ko: «Isa Nasaretika, Yahudiyailu la mansa.»

20 Yahudiyailu siyaman ba le ka sebɛ wo karan, ka a masɔrɔn Isa gbɔngbɔn jiri kan yɔrɔ mɛn dɔ wo ni so tema ma jan. Sebɛli tere ye Heburu kan dɔ, a ni Rɔmu kan dɔ, a ni fanan Kireki kan dɔ.

21 Sarakalase la kuntuilu ka a fɔ Pilate ye ko: «I kana sebɛ ko: «Yahudiyailu la mansa», kɔni «A ka a fɔ ko: Nde ye Yahudiyailu la mansa ri.»»

22 Pilate ka a jabi: «N ka mɛn sebɛ, n da ban a sebɛla.»

23 Keleden ii ban mɛn kera Isa gbɔngbɔnna jiri kan, ka a la faanin ta, ii ka wo ratala sidiyama naanin, keleden bɛɛ ni a ta fan. Ii ka a duruki kɔrɔbila fanan ta. Duruki kɔrɔbila wo karasila tere sa a la, ka a bɔ a sanma fɔɔ a duuma.

24 Ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «An kana a rafara, kɔni an ye kalabe ke, kala wa mɛn mira wo ri a sɔrɔn.» Wo rɔ sebɛli kuma wo ra dafa: «Ii ra n na faanin ratala i jɔɔn na, ii ra kalabe ke n na faanin juma la ko rɔ.» Awa keledenlu ka wo le ke.

25 Isa la gbɔngbɔn jiri tɔrɔfɛ a na ni a na kɔrɔmuso tere ye ye, a ni Kɔlɔpasi la muso Mariyamu a ni Mariyamu Makidalaka.

26 Isa la karanden mɛn duman a ye kosebe, wo lɔni tere Isa na dafɛ ye. Isa ka wo fila yen tuma mɛn na, a ka a fɔ a na ye ko: «Muso, i ja la, i dence ye jin di.»

27 A ka a fɔ a karanden fanan ye ko: «I ja la, i na le jin di!» Waati kelen wo rɔ karanden wo ka Isa na ta ka wa a ri a la lu ma.

Isa sa ja

28 Wo taminnin kɔ rɔ, Isa ka a lɔn ko ko bɛɛ ra dafa, a ka a fɔ sani sebɛli kuma wo ye dafa, ko: «Ji laɔ ye n na.»

29 Ji fɔrɔkɔ do tere ye, fani resenji kumunni. Do ka fuu ta ka a sun resenji wo rɔ ka a sidi hisope jiri bolon do la ka a madon a da la.

30 Isa ka resenji kumunni wo sɔrɔn tuma mɛn na, a ka a fɔ ko: «Ko bɛɛ ra dafa.» A ka a kun najii ka a nii di ka sa.

31 Ikomin Nɔrɔ lon, su kana to jiri kan, a ni sali dakɔrɔla le tere ye, baa Nɔrɔ lon wo ye lon ba de ri, Yahudiyailu ka a fɔ Pilate ye ko a ye sɔn mɔɔ gbɔngbɔn nilu senilu ye rakadi, kosa ii ri faa jona. Wo rɔ ii ri se lajiila ka bɔ jiri kan.

32 Keledenlu wara ii sen dakadi kanma. Mɔɔ fila mɛnilu gbɔngbɔn ni Isa dafɛ, keledenlu ka woilu fɔlɔman sen dakadi, ka ban ka a filana sen dakadi.

33 Ii se mɛn kɛni Isa ma, ii ka a yen a ra sa, wo rɔ ii ma a sen kadi.

34 Kɔni keleden kelen tere ye ye mɛn ka a sɔɔ tanba la a barasa rɔ. Wo ja ma ji ni jeli bɔra i kɔrɔkɔrɔ.

35 Mɛn ka a yen wo kera a la sereya ri. A la sereya ye tɔja le ri. Ale ka a lɔn ko a ye tɔja le fɔla. A ka sereya mɛn bɔ sa ai fanan di lemeniya Isa ma.

36 Wo bɛɛ kera le ri sa sebɛli kuma ri dafa ko: «A kolo si kana kadi.»

37 Wo fanan ko rɔ, sebɛli kuma do ko: «Ii ri mɔɔ ragbe mɛn ii ka sɔɔ.»

Isa su don ko

38 Wo ban kɔ, Yusufu Arimateka, wara Pilate madiya ko a ni Isa su bɔ jiri kan. Pilate sɔnda wo ma. A nara Isa su lajii. Awa, Yusufu Arimateka tere ye Isa la karanden do le ri sutura rɔ, baa a tere silanni Yahudiyailu jɔ rɔ.

39 A ni Nikodemu nara. Wo le fɔlɔfɔlɔ ka Isa jinin su rɔ. A nara latikɔlɔn sumaduman kilo bisawa, su fila ri: Do tɔɔ ko muri, a to kelen tɔɔ ko alo.

40 Ii fila ka Isa su ta, ka a don kasanke rɔ a ni latikɔlɔn sumaduman ka bɛn Yahudiyailu la su don ja namun ma.

41 Awa a gbɔngbɔnda jiri kan yɔrɔ mɛn dɔ jiritu do tere ye ye. Jiritu wo rɔ ye, kaburu kura do tere ye, mɔɔ si su tere ma don wo rɔ fɔlɔ.

42 Yahudiyailu jɔrɔ lon dabɛn waati tere ra se. Kaburu tere madonni ii la fanan. Wo rɔ ii ka Isa su don ye.

20

Isa wulira ka bɔ saya rɔ

1 Lookun tele fɔlɔ, Lahadi lon kɔnin, Mariyamu Makidalaka wara su ba dibi pulan pulan ma kaburu da la. A ka a yen kabakurun bɔni kaburu da la.

2 A ka ibori ka wa Simɔn Piyeri teren a ni karanden do mɛn diyara Isa ye, ka a fɔ ii ye ko: «Ii ra Maari su bɔ kaburu kɔndɔ. An ma a lɔn fewu, ii na a lala yɔrɔ mɛn dɔ!»

3 Piyeri ni karanden wo bora ka wa kaburu da la.

4 Ii fila bɛɛ borimantɔ wara i jɔɔn fɛ. Kɔni karanden wo tere ye borila Piyeri ko: a fɔlɔ sera kaburu da la.

⁵ A ka a mabirin ka a ja mala kaburu kɔndɔ ka kasanke le dɔrɔn yen, kɔni a ma don.

⁶ Simɔn Piyeri, mɛn tɛrɛ ye a kɔfɛ, wo fanan nara. A donda kaburu kɔndɔ, ka kasanke yen lani ye.

⁷ Bitiran mɛn tɛrɛ ye Isa kun na wo ni kasanke tɛrɛ sa yɔrɔ kelen, kɔni bitiran tɛrɛ ra kunbɛnni ka a la a ta fan ma.

⁸ Awa, karanden mɛn fɔlɔ sera kaburu da la, wo fanan donda kaburu kɔndɔ. A ka a yen ka la a la ko Isa ra wuli.

⁹ Baa ii tɛrɛ ma sɛbɛli kuma wo jayen fɔlɔ, ikomin a tɛrɛ ye sɛbɛni ja mɛn dɔ ko Isa ri wuli ka bɔ suilu tɛma.

Isa ka a jɛrɛ yiraka Mariyamu Maki-dalaka la

¹⁰ Wo kɔrɔ, karanden fila ka i kɔsɛ ii wara.

¹¹ Waati wo rɔ Mariyamu tɛrɛ ye kasila ko ma kaburu da la. A ye kasila ka a ja mala kaburu kɔndɔ.

¹² A ka mɛlɛka fila yen a bɛɛ gbɛni, woilu siini tɛrɛ Isa su tɛrɛ ye lani dinkira mɛn dɔ kaburu kɔndɔ. Do siini a kun kɔrɔ, do siini a sen kɔrɔ.

¹³ Ii ka a fɔ a yɛ ko: «Muso, i kasila nfenna?» A ka a jabi: «Ka a masɔrɔn ii ra Maari su ta ka wa a ri, n ma a lɔn a ye yɔrɔ mɛn dɔ.»

¹⁴ A banni wo fɔla, a tintan ja mɛn dɔ ka Isa yen, kɔni a tɛrɛ ma a lɔn ni Isa le.

¹⁵ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Muso, i kasila nfenna? I ye yon jininna?» Ikomin a tɛrɛ ye muso jana ikɔ jiritu tii la, a ka a fɔ ko: «N fa, ni ile le ka a su ta ka wa a ri, a fɔ n ye i ka a la yɔrɔ mɛn dɔ, n ye wa a ta.»

¹⁶ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Mariyamu!» A ka a ja tintan a la, ka a tuwa Heburu kan dɔ ko: «Rabuni» Wo kɔrɔ ye ko Karanmɔɔ.

¹⁷ Isa ka a jabi: «I kana ifasa n na, baa n ma yeɛ fɔlɔ n Fa ma. Kɔni wa i fɔ n badenmailu ye ko: «N watɔ n Fa ma, a ni ai Fa fanan ma, n na Alla ma, a ni ai fanan na Alla ma.»»

¹⁸ Mariyamu Makidalaka nara a fɔ karandenilu ye ko: «N da Maari yen!» A ka dantɛɛli kɛ ii ye a ka mɛn fɔ a ye.

Isa ka a jɛrɛ yiraka karandenilu la

¹⁹ Lookun lon fɔlman kelen wo wurra la, karandenilu tɛrɛ ye bon dɔ kɔndɔ, da sɔɔni ii ma ka a masɔrɔn ii silanni Yahudiyailu jɛmɔɔilu jɔ rɔ. Isa bɔra gbɛ rɔ ka na i lɔ ii tɛma ka a fɔ ii ye ko: «Alla ye ai jususuma!»

²⁰ A ka a fɔ waati mɛn dɔ, a ka a bolo yiraka ii la a ni a barasa. Karandenilu sawa ba kɛra ka a masɔrɔn ii ra Maari yen.

²¹ Isa ka a fɔ ii ye fanan ko: «Alla ye jususuma di ii ma! Ikomin n Fa le ka n kelaya, nde fanan di aile kelaya.»

²² A banni kuma wo fɔla a ka fɔjɔ fɛ ai ma ka a fɔ ko: «Ai ye Nii Seniman sɔrɔn.

²³ Ni ai ka mɔɔ makoto a la julumun ma, wo tii makotoni Alla bolo. Kɔni ni ai ma mɛn makoto, wo tii tɛ makotoni Alla bolo.»

Isa ka a jɛrɛ yiraka Tomasi la

²⁴ Nba, Tomasi ye Isa la karanden tan ni fila do le ri, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Filani. Isa nara a lɔ a la karandenilu tɛma tuma mɛn na, Tomasi tun tɛ ye.

²⁵ Karandenilu ka a fɔ a yɛ ko: «An da Maari yen!» Kɔni a ka ii jabi: «Ni n ma poyinti nɔ yen a bolo rɔ, ni n ma n bolokoyini la poyinti nɔ rɔ, ni n ma n bolo la a barasa kɔndɔ, n tɛ lala a la fewu.»

²⁶ Lookun kelen tamin kɔ rɔ, karandenilu ka ii ladɛn kokura bon na. Ii la ladɛn wo rɔ, Tomasi tɛrɛ ye ii tɛma. Ii tɛrɛ ra da sɔɔ. Isa nara ka i lɔ ii tɛma ka a fɔ ii ye ko: «Alla ye jususuma di ii ma!»

²⁷ A ka a fɔ Tomasi ye ko: «I bolokoyini ladon n bolo ma, i ye n bolo yen; i bolo ladon n barasa kɔndɔ. I kana to lemɛniyabaliya rɔ, kɔni lemɛniya.»

²⁸ Tomasi ka a jabi: «N Maari, a ni n Alla!»

²⁹ Isa ka a fɔ a yɛ ko: «Ka a masɔrɔn i ra n yen, wo le ka i lemɛniya n ma. Duwawu ye ii ye mɛnilu ma n yen a ni mɛnilu lemɛniyara n ma.»

³⁰ Isa ka kabannako siyaman kɛ a la karandenilu jɔkɔrɔ mɛn sɛbɛni tɛ kitabu jin kɔndɔ.

³¹ Kɔni, jin bɛɛ tɛrɛ sɛbɛni de sani ai ye lemɛniya Isa la waati mɛn ko Nenematɔmɔnin de, a ni ale le ye Alla Dɛncɛ de. Ai wa lemɛniya a ma, ai ri jɛnemaya banbali sɔrɔn ale tɔɔ rɔ.

21

Isa ka a jɛrɛ yiraka a la karandenilu la dala da la

¹ Waati wo tamin kɔ rɔ, Isa ka a jɛrɛ yiraka a la karandenilu la Tiberiyasi Dala da la. A ka a jɛrɛ yiraka wo ja le ma.

² Simɔn Piyeri, Tomasi mɛn ye kilila ko Filani, a ni Natanayeli mɛn bɔni Kana mɛn ye Kalile mara rɔ, wo ni Sebede dɛncɛ fila, a ni karanden fila do, wo bɛɛ tɛrɛ ye i jɔɔn fɛ.

³ Simɔn Piyeri ka a fɔ ii ye ko: «N watɔ jɛɛ faa diya.» Ii ka a fɔ a yɛ ko: «An fanan di wa i kɔfɛ.» Ii bɔra ka yeɛ kulun kɔndɔ. Su kelen wo rɔ, ii ma fɔyi mira.

⁴ Wo sɔɔma da la, Isa tɛrɛ ye dala da la, kɔni a la karandenilu ma a lɔn ko ni Isa le ye.

⁵ Isa ka a fɔ ii ye ko: «N denilu, ai ra jɛɛ do sɔrɔn wa?» Ii ka a jabi: «ɛɛn.»

⁶ A ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye jɔɔ lafilu kulun bolokininma fan fɛ, ai ri jɛɛ mira.» Ii ka jɔɔ lafilu wo rɔ, ii tɛrɛ ti se a masɔmɔnna jɛɛ siyaman bolo.

⁷ Wo rɔ karanden mɛn duman tɛrɛ Isa ye, wo le ka a fɔ Piyeri ye ko: «Maari le!» Wo ka a tɛrɛn duruki gbansan ye Simɔn Piyeri kan

na. Awa, a ka a men tuma men na ko Maari le, a ka duruki wo tesidi, ka i juran ji ro ka wa Isa teren ye.

⁸ Karanden doilu ni kulun nara a ni jee siyaman ba a ni joo, baa a tere ma jan bake dala da la, ko a ri meteri keme jooon bo.

⁹ Ii se men keni gbelema ii ka jee do yen janinna sinkon ta la, a ni buru.

¹⁰ Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye ai la jee do ta, a nani men di.»

¹¹ Simon Piyeri yelera kulun kondoo ka joo somon ka jee kunba keme a ni biloolu ni sawa mira. Hali jee wa siyaya bake joo ti a rafarafarala.

¹² Isa ka a fo ii ye ko: «Ai ye na daboo ke.» Karanden woilu si ma susu ka a majininka ko: «Yon de i ri?» Ii ka a lon ko Maari le.

¹³ Isa ka buru ta ka a ratala ii la, ka jee fanan dataala ii la.

¹⁴ Isa wuli ka bo saya ro, a yiraka sawanan de tere ye a la karandenilu la.

Isa ka Piyeri fefese

¹⁵ Ii banni dabola, Isa ka a fo Simon Piyeri ye ko: «Yuhana dence Simon, n duman i ye ka tamin do jin bee la wa?» A ka a jabi: «Don Maari, i ka a lon ko i duman n ye.» Isa ka a fo a ye ko: «I ye n na saa denninilu balo.»

¹⁶ A ka a fo a ye fanan ko: «Yuhana dence Simon, n duman i ye wa?» Piyeri ka a jabi: «Don Maari, i ka a lon ko i duman n ye.» Isa ka a fo a ye ko: «I ye ke n na saa konogbenna le ri.»

¹⁷ A ka a fo a ye a sija sawanan do ko: «Yuhana dence Simon, n duman i ye wa?» Piyeri niiafinda, baa Isa ra a majininka fo sija sawa ko: «N duman i ye wa?» A ka a jabi: «Maari, i ka ko bee lon. I ka a lon ko i duman n ye.» Isa ka a fo a ye ko: «I ye n na saa denninilu balo.»

¹⁸ N ye tujna le folo a ye ko: i tere ye den-ninya ro waati men do i tere ye i la kurusi yala sidila ka wa yoro ro, yoro men ta duman i ye, koni i wa koroya tuma men na, i ri i bolo rasomon, moo gbereri i sidi ka i lawa yoro ro, yoro men i te a fe ka wa.»

¹⁹ Isa ka kuma wo fo ka Piyeri saɓa yiraka, a ri men ke sa a ri Alla too gbiliya. Wo ro a ka a fo a ye ko: «Bila n kofe.»

Karanden men duman tere Isa ye

²⁰ Piyeri ka kofene, ka Isa la karanden yen men duman a ye, a ye taamala ii kofe. A la karanden men tere ye a kofe doonnin waati la, men ka a kun la a sisi ro ka a fo a ye ko: «Yon ye i janfala?»

²¹ Piyeri ka a yen ka a fo Isa ye ko: «Nin don? A ko di?»

²² Isa ka a jabi: «Ni a duman n ye a ye to dunujna ro haan n ye na waati men do, wo tononuman ja la i ma? Ile, bila n ko!»

²³ Kuma wo koson, a tere ye folo fan bee badenmailu tema ko karanden wo ti faala.

Koni Isa ma a fo ko ale ti faala, koni ko: «Ni a duman n ye a ye to dunujna ro haan n ye na waati men do, wo tononuman ja la i ma?»

²⁴ Karanden kelen wo le kela a la sereya ri a la ko bee ro a ni a ka ko bee sebe. An ka a lon ko a la sereya ye tujna le ri.

²⁵ Isa ka ko gbereri siyaman ke, menilu ma sebe yan. Ni wo kelen kelenna bee tun sebera, kitabu menilu tun di sebe wo ro, woilu tun te kun dunujna ro.

Keladen na Kewaliilu

Alla la Nii Seniman na ko lahidi

¹ N terice Teyofili, Isa ka baara ni mɔɔ karan menilu ke kebi a la baara damira waati haan a korɔtara ka wa harijeene rɔ lon men na, n ka wo beɛ se be n na sebeli fɔlɔ rɔ ka a lawa i ma.

² Sani a ye korɔta ka wa harijeene rɔ, a ka a la talibidenbailu karan, a ka menilu suwandi. A ka ii karan Alla la Nii Seniman baraka rɔ, ka ii la baara yiraka ii la.

³ A la tarɔya korɔ, a bɔra ii jakorɔ gbɛ rɔ ka ko siyaman ke tele binaani korɔ. A ka a yiraka ii la ja siyaman ma ko a kendɛ le. Wo tuma, a tere ye Alla la Mansaya ko fɔla ii ye.

⁴ Lon do rɔ, ka a tere n a ye dɔnninna ii jɔɔn fe, a ka a fɔ ii ye ko: «Ai kana bɔ Jerusalemu yan haan n Fa la lahidi ye dafa, n ka men na ko fɔ ai ye korɔman. Ai ye wo dafa makɔnɔ so kɔndɔ yan.

⁵ Yaya ka mɔɔilu sun ji rɔ, kɔni a te men bake butun, ai ri sun Alla la Nii Seniman na.»

Isa korɔtara ka yeɛ harijeene rɔ

⁶ Ka a tere n ii beɛ ladennin yɔrɔ kelen dɔ, talibidenbailu ka Isa maɔninka ko: «Maari, i ri mansaya lase Isirayeɛlikailu ma sisen wa?»

⁷ A ka ii jabi: «Wo ko ri ke waati men na, N Fa kelen pe le ri se wo lateɛla.

⁸ Kɔni Alla la Nii Seniman wa jii ai kan, ai ri sebaya sɔrɔn. Ai ri ke n sereilu ri Jerusalemu, a ni Jude fan beɛ a ni Samari mara fan beɛ a ni dunuja duukolo fan beɛ rɔ.»

⁹ Isa banda wo fɔla tuma men na, a korɔtara ii jakorɔ ka yeɛ harijeene rɔ. Banda ka a latunun ii ma.

¹⁰ Ka ii ja lɔni to sankolo rɔ ka a watɔla ragbe, cɛɛ durukigbe tii fila nara i korɔ ka ii lɔ ii torɔfe.

¹¹ Woilu ka a fɔ ko: «Kalilekailu, nfenna ai lɔni yan ka sankolo ragbe? Isa men bɔni ii tema yan, ka wa sankolo rɔ, a ri na ikɔ. A wani ja men ma ai jana, a ri na ikɔ wo ja kelen ma.»

Matiyasi bilara Yahudasi nɔ rɔ

¹² Nba, talibidenbailu bɔra Olibiye Koyinke kan ka ii kɔse Jerusalemu. A ni Jerusalemu tema ri kilo kelen jɔɔn bɔ.

¹³ Ji seni Jerusalemu, ii wara sankaso san ma bon kɔndɔ, ii ye i jɔɔn nadenna yɔrɔ men na kɔnin. Piyeri tere ye, a ni Yuhana, Yakuba, Andere, Filipe, Tomasi, Baritolmi, Matiyu, Alife dence Yakuba, Simɔn Fabaden a ni Yakuba dence Judasi.

¹⁴ Ii tere ye ii ladenna Alla matara kanma miriya kelen de la. Muso doilu fanan tere ye ii rɔ, a ni Isa na Mariyamu a ni Isa dɔɔɔcɛilu.

¹⁵ Nba, lon do rɔ, Piyeri ka i lɔ a badenmailu tema ka kuma. Wo ka menilu tere n ye, woilu ri mɔɔ keme ni mɔɔ muwan bɔ.

¹⁶ Piyeri ka a fɔ ko: «N badenmailu, men sebeni Alla la kitabu kɔndɔ ka fara Alla la Nii Seniman na, mansa Dawuda ka men fɔ Judasi la ko rɔ (Judasi men ka Isa yiraka a mirabailu la) wo se be ka kan ka dafa.

¹⁷ A tere ye an na dekuru le rɔ. An ka baara men sɔrɔn Alla la, a sen tere ye wo fanan dɔ.»

¹⁸ Nba, Judasi ka wodi men sɔrɔn a la juuya sara ri, a ka wo ta ka duu do san. A bera wo duu kan*, ka a kɔnɔ fara ka a noo beɛ bɔ kene ma.

¹⁹ Jerusalemukailu beɛ kolɔnda wo rɔ tuma men na, ii ka yɔrɔ wo tɔɔ la ii la kan dɔ ko Akelidama. Wo korɔ le ko Jeli Duu.

²⁰ Piyeri ka a fɔ ko: «A sebeni Jaburi rɔ ko: «A la lɔdiya, a dakolon di to. Mɔɔ si kana don a kɔndɔ.»

«A ni:

«Mɔɔ gbere ye a lɔ a nɔ rɔ.»

²¹ «Wo le kɔsɔn, an ka kan ka mɔɔ kelen suwandi men bilara an ko Maari Isa la waati beɛ rɔ

²² kebi Isa sun waati ji rɔ Yaya bolo haan a korɔtara waati men na ka yeɛ harijeene rɔ, a bɔra an tema lon men na. Mɔɔ wo ye ke mɔɔ ri an tema men di a sereya ko Maari Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ.»

²³ Wo rɔ, lemeniya jamailu ka mɔɔ fila jatɔmɔn. Do tɔɔ ko Yusufu. A tɔ kelen tɔɔ ko Matiyasi. Yusufu wo tɔɔ le fanan ko Barisabasi. Doilu ye a fɔla a ma ko Jusitusu.

²⁴ Ii beɛ ladennin ka Alla matara ko: «Maari, ile le ka mɔɔilu beɛ sɔnɔme lɔn. I ra men suwandi mɔɔ fila jin dɔ, i ye wo yiraka an na.

²⁵ Wo ye bila Judasi nɔ rɔ ka ke talibidenba di ka baara an jɔɔn fe, baa Judasi ka baara wo bila, ka wa a sara sɔrɔn men ni a la baara juu sara ka kan.»

²⁶ Ii banda Alla matarala ka kala mateɛ. Kala ka Matiyasi mira. Wo rɔ, ale lara talibidenba tan ni kelen kan.

2

Alla la Nii Seniman jiira lemeniya mɔɔilu kan

¹ Pentekoli* lon sera ka ii beɛ ladennin tere n yɔrɔ kelen dɔ.

² Mankan ba do bɔra sankolo rɔ i korɔ, ka ke ikɔ fɔjɔ ba mankan. Lemeniya mɔɔilu siini bon men na, mankan ka bon wo lafa.

* 1:18 Wo korɔ ye ko: A ka julu sidi jiriju la a la duusanin wo kan, ka a jere dun, ka a jere fa. A sebenin Matiyu kɔndɔ suran 27 kumadiya 3 haan 5 * 2:1 Pentekoli korɔ Taminkunna Sali a ra tamin tele biloolu, waati wo le rɔ ii ka sumanka damira. Pentekoli korɔ gberɛ a ye, a ri fɔ waati men ma Dabundɛɛ.

³ Ii ka fen do yen, men keni iko ta melen. A boni nenkun na, a ka a rafara ka a maa lemeniya mo kelen kelenna bee la.

⁴ Alla Nii Seniman jiira ii kan. Ii bee kumara ii jere ye kan gberere ro ikomin Alla Nii Seniman ka ii demen kuma la ja men ma.

⁵ Wo ka Yahudiya siyaman jiyani teren Jerusalem, menilu ye Alla jesilanjebailu ri. Ii boni dunya jamana bee ro.

⁶ Ii ka mankan wo men tuma men na, ii siyaman nara ii laden ka ke jama ba ri. Ii seni ye, ii kabannakoyara, ka a masaron ii kelen kelenna bee ka ii fa kanilu men woilu da ro.

⁷ Ii kabannakoyara kosebe ka a fo i joon ye ko: «Menilu ye kumala jin, ii bee te Kalilekailu le ri wa?»

⁸ Na juman de an kelen kelenna bee ye an sinmin kan mena?»

⁹ Nba, Paritikailu tere ye jama wo ro, a ni Medikailu, Elamukailu, Mesopotamikailu, Judekailu, Kapadosikailu, Pontikailu, Asikailu,

¹⁰ Firikikailu, Panfikailu, Misirankailu a ni Libikailu, menilu siini Sireni fan do. Romukailu fanan tere ye a ro. Doilu tere Yahudiyailu le ri. Doilu tun te Yahudiyailu ri, koni ii tun da don Yahudiyailu la dina ro.

¹¹ Keretikailu ni Arabuilu fanan tere ye jama ro ye. Ii bee ka a fo ko: «Alla ra kabannako menilu ke, ii ye woilu fala an fa wara kanilu ro. Nfen keni wo ro?»

¹² Ii bee kabannakoyara ka jake, fo ka i joon majininka ko: «Wo korore ye nfen di?»

¹³ Koni doilu ka lemeniya mo silu mayele ko ii ra dol min kojuuya.

Piyeri ka mo silu kawandi

¹⁴ Wo le ro, Piyeri ni talibidenba to tan ni kelen ka ii lo. Piyeri ka a kan nabo ka a fo mo silu ye ko: «Ai Yahudiyailu a ni mo to menilu ye Jerusalem yan bi, ai ye jin lon ka ai tolo malo n kan na.

¹⁵ Ai ra a fo ko mo jinilu ra dol min ka ii ja laminin. Wo te de! Ai ma a yen? Waleha le ten, mo ti se dol minna ka ii ja laminin.

¹⁶ Koni men sebeni Alla la kitabu kondi Nabi Joweli bolo, wo le ra dafa ai jana bi. A fara ko:

¹⁷ «Alla ka a fo ko: laban tuma na, n di n Nii Seniman lajii adamadenilu bee kan.

Ai denceilu ni ai denmusoilu ri Alla la kuma lase mo silu ma.

Ai la kanbarenilu ri koyenna ikomin sibo. N di sibo la ai la mo bakoroilu ja ma.

¹⁸ Wo tuma, n di n Nii Seniman lajii n na jonilu kan, ceman ni musoman. Ii ri n na kela lase mo silu ma.

¹⁹ N di kabannakoilu ke sankolo ro, ka tomasereilu ke duukolo kan. Woilu ri ke iko jeli, a ni ta ni a sisiba.

²⁰ Tele ri fin ka ke dibi ri.

Karo ri wulen iko jeli, yani Allabatala la lon ba ni se.

Wo ri ke lon ba ri, men makabani.

²¹ Wo tuma, menilu wa Allabatala kili demen kanma, woilu bee ri kisi.»

²² «Isirayeli ceilu, ai tolo malo kuma jin di. Alla le ka Isa Nasaretika kelaya. Alla ra wo yiraka ai ri kabannakoilu ni ko masilannilu ni tomasereilu ke a ka menilu ke ai tema ikomin ai jere ka lon ja men ma.

²³ A donda ai bolo. Alla ka a lon ka a la ko latee. Siya gberere mo silu ka ai demen ka a gbongbon jiri kan ka a faa.

²⁴ A faani ko, Alla ka a lawuli ka a horeya saya toya ba ma. Fanka men ye saya la, wo ma se Isa marala.

²⁵ Nba, mansa Dawuda ka sebeli do ke Isa la ko ro kitabu kondi ko:

«N ka Allabatala yen n je tuma bee ro.

A ye n bolokininma.

Wo ro, n te jilanjilanna n na kandanin.

²⁶ Wo le koson, n jusu sewani kosebe!

N kan ye sewakan de ri.

N faribanku, a toni kendeya ro ka a la jiiya la a ro.

²⁷ Baa, i ti son n nii ye to saya dibi ro.

I ti son i la Mo seniman su ye men kaburu ro ka toli.

²⁸ Sila menilu ye benna nenemaya jere jere ma, i ra woilu yiraka n na.

I ri n nawasa sewala i jakoro.»

²⁹ Piyeri ka a fo ko: «N badenmailu, n di a fo ai ye ko an benba Dawuda ra sa. Sika te wo ro: a su donda. Hali bi a kaburu ye yan.

³⁰ Ka a masaron Dawuda tere nabi le ri, a ka a lon ko Alla ka lahidi ta ka a kali a ye ko a ri Dawuda bonson do lasii a la mansaya siifen do a ko.

³¹ Alla tun di men ke sini nato, Dawuda ka wo yen. Wo ro, a kumara Mo Nenematomonin lawuli ka bo saya ro ko kan. A ka a fo ko a ma to saya dibi ro; a su ma men kaburu ro ka toli.

³² «Alla ka Isa wo le lawuli ka a bo saya ro. Andeilu bee ye sereya le ri.

³³ Alla ka a korota ka wa a sii a bolokininma. A ka Alla la Nii Seniman saron a fa Alla bolo, men lahidi tani tere. Isa ka wo lana an ma. Ai ka men yen bi, a ni ai ka men men, Alla la Nii Seniman de ka wo ke.

³⁴ Nba, Dawuda ma korota ka wa sankolo ro, koni ale ka a fo kitabu ro ko:

Maari Alla ka a fo n na Maari ye ko:

I sii n bolokininma,

³⁵ haan n ye i juuulu bilala i sen korore.

³⁶ «Ai, Isirayelika bee ka kan ka lon ka a lala ja men ma ko Isa men ii ka gbongbon jiri kan, Alla ra ke Maari ri a ni Mo Nenematomonin.»

³⁷ Ii ka wo men tuma men na, kuma wo donda ii jusu ro kosebe. Ii ka a fo Piyeri ni

talibidenba tōilu ye ko: «An badenmailu, an ye nfen de kela sisen?»

³⁸ Piyeri ka ii jabi: «Ai bεε ye tubi ka na Alla ma ka sun ji rō Isa Nenematōmōnin tō rō, wo rō, ai la kojuu ri makoto. Wo wa ke, Alla ri a la Nii Seniman di ai ma.

³⁹ Alla ra Alla la Nii Seniman jin lahidi ta ai ni ai denilu ye, a ni menilu ye fō yōrō jan. An na Maari Alla ri menilu kili, wo lahidi tani woilu bεε ye.»

⁴⁰ Piyeri ka kuma siyaman la wo kan, ka ii kawandi. A ka ii lali kosεbe ko: «Bi mōoilu juuman. Ai ye ai jεre kisi ii ma!»

⁴¹ Menilu sōnda a la kuma ma, woilu sūnda ji rō. Mōo waa sawa jōon lara lemeniya jamailu kan wo lon.

⁴² Ii tunadiyani tere ye ii tolo malōla talibidenbailu la karankan na, ka i jōon naden badenmaya rō, ka dōnnin ke i jōon fe, ka Alla matara.

Lemeniya mōoilu la dujōonyā

⁴³ Talibidenbailu tere ye kabannako siyaman ni tōomasere siyaman kela. Mōoilu bεε silanni tere wo rō.

⁴⁴ Lemeniya mōoilu bεε benni tere. Mōo si ma sōn ka a bolofenilu ke a kelen ta ri.

⁴⁵ Wo rō, ii tere ye ii la duuilu ni ii bolofenilu sanna, ka wo wodi di desebatō menilu ye ii tema ma.

⁴⁶ Lon lon, ii tora ii ladenna Allabatobonba jin kōndō. Ii la miriya tere ye ikomin mōo kelen ta. Ii tere ye buru latalanna ii jōonna ii la bonilu la. Ii ka dōnnin ke, ka i jōon sō kosεbe. Ii ka wo bεε ke jusu lasewa ba a ni jusu lagbe rō.

⁴⁷ Ii tere ye Alla tandola waati bεε. Ii diyara sō kōndō mōoilu bεε ye. Lon lon, Allabatata tere ye mōoilu kisila ka woilu la lemeniya mōoilu la dekuru kan.

3

Piyeri ka nambara do lawuli

¹ Lon do rō, Piyeri ni Yuhana watōla tere ye Allabatobonba kōndō Alla tara diya wura tele waati,

² ii benda nambara do la. Wo natō mōoilu bolo. Kεbi a sōrōnda, a tun ma a taama fōlō. Lon lon, mōoilu ri a lasii Allabatobonba don da la, bon don da men tō ko Bon Da Numa. A wa lasii ye, a ri mōoilu matara, menilu ye donna Allabatobonba jin kōndō kōnin.

³ A ka Piyeri ni Yuhana dontōla yen Allabatobonba jin kōndō tuma men na, a ka ii matara wodi la.

⁴ Ii fila ka ii jōa lō a rō. Piyeri ka a fō a ye ko: «Andeilu ragbe!»

⁵ Cεε wo ka a jōa lō ii rō. A ye a kōndō ko woilu ketō fen do le dila a ma.

⁶ Piyeri ka a fō ko: «Wodi si te n bolo. Kōni men ye n bolo, n di wo di i ma. Nasaretika Isa Nenematōmōnin tō rō, i wuli i ye taama.»

⁷ Piyeri ka nambara mira a bolokininna ka a demen a lawulila. A sen ni a wolokekuduilu ka fanka sōrōn i kōrō.

⁸ A ka a gban ka a lō a sen kun na ka a taamataama. A donda Allabatobonba jin kōndō Piyeri ni Yuhana kōfe ten. A tere ye mataamala ka a gban ka Alla mato.

⁹ Mōo bεε ka a taamatōla yen Alla matola.

¹⁰ Mōoilu jōnō tere ye a ma ko nambara men siini tere tarali kanma Allabatobonba Don Da Numa la, wo le ye jin di. Ko men da ke a ye, wo ka ii bεε kabannakoya ka ii kōndafili.

Piyeri ka mōoilu kawandi Allabatobonba kōndō

¹¹ Nba, ka cεε wo fasani to Piyeri ni Yuhana ma, mōoilu bεε kabannakoyara ka ibori ka na ii ma. Ii lōni yōrō men, wo tō ko mansa Sulemani la bolon.

¹² Piyeri ka mōoilu ladennin yen tuma men na, a ka a fō ii ye ko: «Isirayelikailu, nfenna ai kabannakoyani ko jin ma? Ai jōa lōni andeilu rō nfenna? A ye di? Ai ye ai mirila ko cεε jin ye a taamala an jεre sebaya le bolo wa, wala an na Alla jεsilanjε baraka le rō wa?»

¹³ Eεn de! Alla nō le, Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni an benbailu bεε Maari Alla kōnin. Wo ra ko ba jin ke ka a la baaraden Isa gbiliya. Ai ka Isa don faama Pilate bolo ka a faa, ka ai ban Isa rō Pilate jōana. Wo ka a kiti ko a ri a bila, kōni ai ma sōn.

¹⁴ Isa tere Mōo seniman ni mōo telenni de ri. Kōni ai ka ai ban a rō. Ai ka Pilate madiya ko a ye mōo gbere bila ai ye, men tere ye mōofaala ri.

¹⁵ Men ye jεnemaya dila, ai ka wo faa. Kōni Alla ka a lawuli ka a bō saya rō. An ye wo sereya le ri.

¹⁶ Ai jōa ye nambara jin na. Ai bεε ka a lōn. Ale ra fanka sōrōn a la lemeniya kosōn Isa ma. Ai bεε ye a yenna ko a ra kendeya le fewu a la lemeniya fe.

¹⁷ «Nba, n badenmailu, ai ka ko le ke Isa la, ai ma a lōn ai ye men ke kan, ai ni ai la jεmōoilu.

¹⁸ Kōni Alla ka a la kuma le dafa wo jōa ma, a la nabiilu bεε tun ka kuma men fō, ko a la Mōo Nenematōmōnin ri tōrō.

¹⁹ Wo rō, ai ye tubi ka na Alla ma, sa ai la kojuuili ri bō ai kun ma ka ban.

²⁰ Wo wa ke, Allabatata ri ai lafōrō ka a la Mōo Nenematōmōnin nana, men suwandinin ai ye kebi waati jan. Wo le ye Isa ri.

²¹ Kōni Isa ri to harijeene rō fōlō, fo fen bεε wa yelemen ka kuraya tuma men. Nabijuma senimanilu ka kuraya ko wo fō ka fara Alla la kebi waati jan.

²² Nabi Musa ka a fō ko: «Maari Alla, men ye ai fe, wo ri nabi gbere di ai ma ka bō ai

badenmailu tema, iko a ka n kelaya ja men ma. Wo wa fen fen fo ai ye, ai ye wo bee mira.

23 Ni menilu ma nabi wo kan mira, woilu bee ri labo Alla la mooilu tema ka halaki fewu.»

24 «Nba, nabi bee kumara waati jin de kan. Ka a damira Nabi Samuyeli ma, nabiilu bee ka ko jinilu lalonna.

25 Ii ye dencellu le ri men boni nabiilu la. Alla ka teriya men sidi an benbailu ye, wo fanan ye ai ta ri. A ka a fo Ibrahimima ye ko: «Siya bee ri baraka soron n bolo i bansonilu fe.»

26 Wo ro, Alla ka a la baaraden nawuli ka a lana aile folo ma, sa a ri jumaya ke ai ye ka ai kelen kelenna bee bo ai la sila juu ro.»

4

Piyeri ni Yuhana la Kiti Ko

1 Nba, ka a teren Piyeri ni Yuhana ye kumala mooilu ye folo, Alla la sarakalaselailu ni Allabatobonba kandaninailu kuntii ni Sadusiilu* madonda.

2 Ii monera, baa Piyeri ni Yuhana ye mooilu karanna ko Isa ra wuli ka bo saya ro, ko wo ra a yiraka ko adamaden di wuli ka a bo saya ro fewu.

3 Ii ka Piyeri ni Yuhana mira. Ikom in su tun da ko: ii ka ii bila kaso la fo wo duusa gbe.

4 Koni menilu tun ka ii tolo malob Piyeri ni Yuhana kan na, woilu siyaman lara Isa la, ka kafu lemeniya jamailu ma. Wo ro, lemeniya jamailu kera mo waa loolu jonn di.

5 Wo duusa gbeni, Yahudiya kuntiilu a ni moobakorailu a ni sariya karanmooilu, wo bee ka ii laden Jerusalemu.

6 Anasi, sarakalase la kuntiiba jere tere ye, a ni a birance Kayifasi ni a badenmailu Yuhana ni Alesandire a ni a toilu bee men ye sarakalase la kuntiiba la denbaya ro.

7 Ii ka Piyeri ni Yuhana lana ka ii lalob jama bee jana, ka ii marininka ko: «Ai sera ko jin kela fanka su juman de la wala yon de to ro?»

8 Piyeri jusu fani tere Alla la Nii Seniman na, ka ii jabi: «Yahudiya kuntii ni moobakorailu,

9 korjuma men keni nambara ye, ai ye an marininkala wo le ma wa? A kenderaya ja men ma, ai ye wo fesefese ko le ro wa?

10 Nba, ai ni Isirayelikailu bee ye a lon ko nambara jin lona aijana yan, a ra lakendeya Nasaretika Isa Nenematomonin fanka ro, ai ka men gbongbon jiri kan ka a faa. Koni Alla ka a lawuli ka a bo saya ro.

11 Ale le:

Bon lolailu ka ii ban kabakurun men do,

wo le ra ke bon jusii kabakurun di.

Isa le ye kabakurun wo ri.

12 Moosi ti se moosi kisila fo Isa kelen pe, ka a masaron Alla ma toogbere si fo adamadenilu ye dunujana ro yan, an di kisi men fe.»

13 Laden mooilu ka a ri ko Piyeri ni Yuhana jusulateeni. Ii kabannakoyara wo ro, ka a masaron ii ka a lon ko moosi fila wo ye moosi gkansan de ri, ii ma karan baka. Ii ka a nayan wo ro ko Piyeri ni Yuhana menda Isa bolo.

14 Ii ma se Piyeri ni Yuhana sasola, baa ii ka nambara cece loni yen ii da torofe, men kendeyani tere fewu.

15 Wo ro, kititee dekuru wo ka Piyeri ni Yuhana labo kene ma, ka ban ka i jonn yen.

16 Ii ka a fo ko: «An ye nfen ke moosi jinilu la? Nba, Jerusalemukailu bee ye kabannako jin kalama, men keni ii bolo jin. An ti se ka a fo ko kabannako wo ma ke.

17 Koni an ye an jaseremala ii ye ko ii kana Isa to fo moosi si ye butun, sa ko jin kana jensen jamana fan bee ro.»

18 Wo ro, ii ka Piyeri ni Yuhana kili ka a fo ii ye ka a magbeleya ko ii kana Isa to fo moosi si ye wala moosi si karan to wo la fanan.

19 Piyeri ni Yuhana ka ii jabi: «A ye di? Ni moosi ka i ban Alla ro ka son ai ro, wo ri ben wa? Ai ye wo kititee.

20 Koni an ti se ka an makun. An ka men yen Isa la a ni an ka men men a la, fo an ye wo bee lase mooilu ma.»

21 Moobakorailu ka ii jaserema la Piyeri ni Yuhana ye iko ka a magbeleya kosebe, ka ban ka ii bila. Baa ii ma fere soron ka jahadi la Piyeri ni Yuhana kan ka a masaron so kond mooilu, wo bee tere ye Alla tandola kabannako wo la.

22 Nba, cece men nakendeya kera ko ba ri jin, wo soron tun da san binaanin ni ko bo.

Lemeniya mooilu ka Alla tara

23 Piyeri ni Yuhana bila men keni, ii wara ii la mooilu teren. Alla la sarakalase la kuntii ni moobakorailu ka ko menilu fo ii ye, ii ka wo bee lase lemeniya jamailu ma.

24 Lemeniya mooilu ka wo men tuma men na, ii ka ii laden ka Alla matara. Ii ka a fo ko: «Maari, ile le ka sankolo dan, a ni duukolo ni kooji ni ii rake fenilu bee.

25 Ii la Nii Seniman ka kuma don an benba Dawuda da ro, i la baaraden konin. A ka a fo ko:

Siyailu jamanni nfenna?

Jamana mooilu ye janfa donna Maari ma nfenna? Wo ri ke fuu ri!

26 Dunujana mansailu ka ii raben keke kanma.

Ii ka ii laden ka wuli Maari Alla ni a la Moosi Nenematomonin kanma.

* 4:1 Sadusiilu Yahudiya dekuru le ten, fanka ye ii la dekuru le bolo jamana ro. Ii ma la lawulili ko la ka bo saya ro.

27 «Nba tujna le wo ri fewu, mansa Herodi ni Ponse Pilate ka ii laden so kondɔ yan, a ni siya ɔɪlu, a ni Isirayelikailu. Ii ka ii laden ka wuli i la baaraden seniman Isa kanma, i ka men suwandi.

28 Wo le rɔ, men nateɛni tere i sawo ni i fanka la kebi koroman, ii ka ii laden ka wo beɛ ke.

29 Nba, Maari, i tolo malo ii jaseremalakan na sisen. I ye jusulateɛ di an ma, i la jonilu konin, sa an kana silan i la kuma lase rɔ mɔɔɪlu ma,

30 waati kelenna, i ye i la sebaya yiraka mɔɔɪlu la ka jankarɔtoilu lakendeya, ka ɔɔmasereilu ni kabannakoilu ke i la baaraden seniman Isa ɔɔ rɔ.»

31 Ii ban men keni Alla matarala, ii la laden yɔɔ wo yereyera. Ii beɛ jusu fara Alla la Nii Seniman na. Wo lon kelen, ii ka Alla la kuma lase damira mɔɔɪlu ma jusulateɛ rɔ.

Lemeniya mɔɔɪlu bolofenilu

32 Lemeniya mɔɔɪlu beɛ benni tere ko kelen ma. Ii jusu fanan tere kelen de ri. Wo rɔ, mɔɔ si tun te a bolofenilu kela a kelen ta ri. Ii tere ye ii bolofenilu beɛ rata la ii ni i jɔɔn te.

33 Talibidenbailu tere ye sereya kela sebaya ba la, ka a fo mɔɔɪlu ye ko Maari Isa ra wuli ka bo saya rɔ. Alla la jumaya ba tere ye lemeniya mɔɔɪlu beɛ ka a fo kosebe.

34 Mɔɔ si deseni tun te ii rɔ, baa menilu kera duu tii ni bon tii ri, woilu tere ye duu ni bon sanna kelen kelen

35 ka na wodi wo di talibidenbailu ma. Karandenilu tere ye wodi wo rafarala lemeniya mɔɔɪlu te ka ben woilu kelen kelenna beɛ mako ja ma.

36 Nba, ceɛ do tere ye, men ɔɔ ko Yusufu. Lebi bonsɔn do le tere a ri ka bo Sipere. Talibidenbailu ka a ɔɔ la ko Barinabasi, men korɔ ye ko dence men ye mɔɔ seɛbe donna.

37 Duu tere ye a bolo. A ka wo san ka na a wodi di talibidenbailu ma.

5

Ananiyasi ni Safira ka ko men ke

1 Nba, ceɛ do men ɔɔ ko Ananiyasi a ni a muso men ɔɔ ko Safira fanan ka ii la duu do majira.

2 Kɔni Ananiyasi ka wodi fan kelen bo a la ka a ke a ta ri. A muso ye wo kalama. A to fan kelen, Ananiyasi nara wo di talibidenbailu ma.

3 A seni ye, Piyeri ka a fo a ye ko: «Ananiyasi, nfenna i sɔnda Setana ye don i jusu rɔ, ka Alla la Nii Seniman janfa ka i la duu sanko fan kelen kansɔnya a ma?»

4 Duu wo tun ma san tuma men na fo, a tun te i ta le ri wa? I ka a majira tuma men na, a wodi beɛ tun te i ta le ri fanan? Nfenna i ka i miri kojoo jin ma ka a ke? I ma wuya fo mɔɔɪlu ye fo Alla.»

5 Ananiyasi ka kuma wo men tuma men na, a bera duu ma ka sa. Silan ba ka wo lamɛnbailu beɛ mira.

6 Kanberenilu nara ka Ananiyasi su kasanke, ka a ta ka wa a su don.

7 A mɛnda waati sawa taminnin ko, Ananiyasi muso donda bon na. Men keni a ceɛ la, a tun ma wo lon fo.

8 Piyeri ka a fo a ye ko: «A ye di? I ni i ceɛ ka ai la duu san wodi men na, wo le jin di wa?» Safira ka a fo ko: «ɔɔn, ale le wo ri jo.»

9 Piyeri ka a jabi: «Nfenna ai fila benda ka Maari Alla la Nii Seniman korɔbo? I ja lo! I ceɛ su donnailu loni da la. Ii nato i fanan su tala.»

10 Safira bera duu ma Piyeri sen korɔ i korɔ ka sa. Kanberenilu donda bon na ka a sani teren. Ii ka a su ta ka wa a su don a ceɛ dafɛ.

11 Silan ba ka lemeniya jama beɛ mira, a ni wo lamɛnbailu beɛ.

Talibidenilu ka mɔɔ siyaman nakendeya

12 Kabannako ni ɔɔmasere siyaman tere ye kela mɔɔɪlu tema talibidenbailu bolo. Lemeniya mɔɔɪlu beɛ tere ye i jɔɔn nadenna mansa Sulemani la bolon na.

13 Kɔni mɔɔ ɔɪlu ma susu ii madon laden do. Hali wo, ii tere ye lemeniya mɔɔɪlu ɔɔɔuma fo la kosebe.

14 Mɔɔ siyaman lemeniyara Maari ma ka don dekuru wo rɔ, ceɛ ni musoɪlu.

15 Mɔɔɪlu ka ii la jankarɔtoilu madonni ka ii lala lafenilu ni deɛɪlu kan sila da la, sa Piyeri wa ke taminna tuma men na, a jiya ri la ii kan ka ii lakendeya.

16 Mɔɔ siyaman ba fanan bɔra Jerusalemu laminin soɪlu la ka na. Ii nara jankarɔtoilu ni jinato mɔɔɪlu ri; woilu beɛ lakendeyara.

Yahudiya kuntiilu ka talibidenbailu ɔɔɔ

17 Wo tuma, sarakalase la kuntiiba ni a fe mɔɔ beɛ, Sadusiilu la dekuru konin, woilu wulira talibidenbailu kanma ka a masɔɔn ii la bensenkɔɔnteya fe.

18 Ii ka talibidenbailu mira ka ii bila kaso la mɔɔ beɛ jana.

19 Kɔni su rɔ, Alla la meleka nara kaso bonda laka ka ii labo. A ka a fo ii ye ko:

20 «Ai ye wa Allabatobonba jin kondɔ, ka ai lo ka jɛnemaya kura jin ko beɛ lase mɔɔɪlu ma.»

21 Ii ka meleka kan mira. Kene bɔra tuma men na, ii wara Allabatobonba jin kondɔ ka mɔɔɪlu karan.

Alla la sarakalase la kuntiiba ni a la fe mɔɔɪlu ka Isirayelikailu la jɛmɔɔɪlu beɛ kili ko kititeɛ dekuru ye ii laden. Ii ka kelɛdenilu lawa kaso bon na ko ii ye na talibidenbailu ri.

22 Kelɛkenɛdenilu se men keni kaso bon na, ii ma ii teren ye. Wo rɔ, ii ka ii kose ka danteɛli ke.

²³ Ii ka a fō ko: «An seni kaso bon na, an ka a da tuunin tere. A sōni kojuma. An ka keleden doilu lōni tere da la fanan, ii ye a kōngbēna. Kōni an ka da laka tuma men na, an ma mōo si yen kaso bon kōndō.»

²⁴ Allabatobonba kandaninailu kuntii ni Alla la sarakalasela kuntiilu ka kuma wo men tuma men na, ii kōndafilira ka ii jere manininka ko: «Nfen kēni ye?»

²⁵ Wo tuma, do nara ka a fō ii ye ko: «Ai ka mōo menilu bila kaso la, woilu lōni Allabatobonba jin kōndō sisen. Ii ye mōoilu karanna.»

²⁶ Wo rō, Allabatobonba kandaninailu kuntii ka a la mōoilu ta ka wa talibidenbailu kō. Ii nara ii ri. Kōni wo ma ke fanka la, ka a masōron kuntii wo ni a la mōoilu silanda ko jama kana wuli ii kanma ka ii mabon kaba la.

²⁷ Ii nara talibidenbailu ri ka ii lalō kititee dekurū jākōrō. Alla la sarakalasela kuntiiba ka a fō ii ye ko:

²⁸ «An ma a fō ai ye ka a magbēleya ko ai kana karan si ke wo tōo rō butun wa? Kōni ai ra ai la karan nase Jerusaleṃukailu bēe ma! Ai ye a fe ka a fō le ko andeilu le ka Isa faa.»

²⁹ Piyeri ni talibidenba tōlu ka ii jabi: «An ka kan ka Alla kumakan gbiliya ka tamin mōoilu ta la.

³⁰ An benbailu Maari Alla ka Isa lawuli ka a bō saya rō, ai ka men gbōngbōn jiri kan ka a faa.

³¹ Alla ka a gbiliya ka a kōrōta fō a bolokinin na, ka a ke Mansa ni Kisiba ri, sani Alla ye fere di Isirayelikailu ma waati mēna ka a kōse ka tubi a ni ii ri makotoli sōron ii julumun na.

³² Andeilu le kera ko woilu bēe sereilu ri. Alla ka a la Nii Seniman men di a kan mirabailu ma, wo fanan ye wo sere le ri.»

³³ Mōobailu ka kuma wo men tuma men na, ii mōnera kojuuya. A lōo tere ye ii la ka ii faa.

³⁴ Kōni Farisi cee do, men tōo ko Kamaliyeli, wulira ka i lō kititee dekurū jākōrō. Sariya karanmōo do le tere a ri men mōo bēe ye a tōojuma fōla. A ka a fō ii ye ko ii ye ii labo kene ma dooni fōlo.

³⁵ Ii labo men kēni, Kamaliyeli ka a fō mōobailu ye ko: «Isirayelikailu, ai ye a fe ka ko men ke mōo jinilu la, ai ye ai miri wo ma fōlo kosebe,

³⁶ baa waati taminni, cee do wulira, men tōo ko Tedasi. Ale ka a fō ko a ye jemōo ba le ri. Wo rō, mōo keme naanin jōon bilara a kō. Kōni mōoilu ka Tedasi faa tuma men na, a la mōoilu bēe jensenda. A la ko ma ke foyi ri wo kō.

³⁷ Tedasi taminni kō, dogbere fanan wulira, men tōo ko judasi. Ale bōra Kalile ka na tōo sebe waati. Yahudasi ka mōo siyaman masōron ka ii bila a kō. Kōni mōoilu ka a

faa tuma men na, a la mōoilu bēe jensenda fanan.

³⁸ Wo le rō, n ye ai lalila sisen ko ai ye ai mabō mōo jinilu la. Ai ye ii bila, sa ii ri wa. Ii ye men kan, ni wo bōni adamaden miriye rō, a ri tjan a jere ma.

³⁹ Kōni ni wo ko bōra Alla jere le rō, ai ti se ii la muume. Ai te foyi ke fō ka ai jere bila Alla la ten fuu.»

Nba, Kamaliyeli ka men fō, mōobailu sōnda wo ma.

⁴⁰ Ii ka talibidenbailu kili ka ii gbasi gbijne la. Ii ka a fō ii ye ka a magbēleya ko ii kana Isa tōo fō mōo si ye butun. Wo rō, ii ka ii bila ko ii ye wa.

⁴¹ Wo rō talibidenilu bōra kititee dekurū la laden dō. Ii sēwara kosebe, ka a masōron Alla ra ii jate mōoilu ri, menilu ri lafeya Isa kosōn.

⁴² Lon lon ii ma boloka mōoilu karanna Allabatobonba jin kōndō a ni mōoilu wara, ka kibaro juma lase woilu ma ko Isa le Mōo Nenematōmonin di.

6

Mōo wōrōnwula suwandira ka talibidenbailu demen

¹ Nba, Isa la karandenilu tere ye siyayala tuma men na, lon do rō, Yahudiyailu menilu fa wara kan tere ye Kirskikan di, woilu ka ii makasi Yahudiyailu kan menilu fa wara kan tere ye Heburukan di. Ii ka a fō ko ii la cesamusoilu te suman sōronna suman datalannailu bolo ikomin Heburuulu la cesamusoilu ye a sōronna ja men ma.

² Keladen tan ni fila ka wo men tuma men na, ii ka karandenilu bēe kili ka a fō ii ye ko: «Andeilu kana Alla la kuma lase boloka, ka an na baara ke suman datalan dōron di. Wo te ben.

³ An badenmailu, ai ye cee mōo wōrōnwula suwandi ai rō, menilu ye mōo hankilimailu ri. Woilu ye ke mōo famunninilu ri, menilu jusu fani Alla la Nii Seniman na. An di suman datalan baara karifa woilu la.

⁴ Kōni andeilu ri to Alla tarala ka Alla la kuma lase mōoilu ma. An na baara le wo ri.»

⁵ Wo kuma diyara jama bēe ye. Wo rō, ii ka Etiyen suwandi, wo men lemeniyani kosebe. A jusu fani Alla la Nii Seniman na fanan. Ii ka Filipe fanan suwandi, a ni Porokori ni Nikanori ni Timon ni Parimenasi ni Nikolasi, men tere ye Antiyōkika ri. Yahudiya tun te a ri, kōni a tun da don Yahudiyailu la dina rō.

⁶ Ii ka mōo wōrōnwula woilu lana talibidenbailu ma. Talibidenilu ka Alla tara ii ye, ka ii bolo la ii kan.

⁷ Alla la kuma tere ye jensenna fan bēe rō. Karanden tere ye siyayala berebere ke Jerusaleṃu. Alla la sarakalasela siyaman fanan donda ka lemeniya sila ta.

Yahudiyailu ka Etiyen mira

⁸ Alla la jumaya tere ye Etiyen ka a fo kosebe. Alla la sebaya fanan tere ye a fe. A ka kabannako ba ni toomasereilu ke mooilu tema.

⁹ Koni doilu wulira Etiyen sosola. Ii bee boni salibon kelen de la, mooilu ye a fola men ma ko Maa Kanharayaninilu la salibon. Wo salibon mooilu boni Sireni ni Alesandiri, a ni Silisi ni Asi jamanailu ro.

¹⁰ Koni ii tere ti se jo soronna a ma. Alla la Nii Seniman de tere ye hankilimaya dila a ma kuma wo ro.

¹¹ Wo le ka a ke, ii ka maa doilu konarasu Etiyen kanma. Woilu ka wuya la a la ko: «A ra Nabi Musa ni Alla tanama kuma fo. An jere ka wo men fewu.»

¹² Wo ro, salibon maa woilu ka so kondoo mooilu ni moobakoroilu ni sariya karanmooilu lawuli Etiyen kanma. Ii ka Etiyen mira fanka la ka wa a ri Yahudiya la kititee dekururo.

¹³ Ii nara maa doilu ri, menilu ka wuya la Etiyen na. Ii ka a fo ko: «Cee jin ye yoro seniman jin nafeyala tuma bee, ka Nabi Musa la sariya fanan nafeya.»

¹⁴ A ra a fo ko Nasaretika Isa wo ri Allabato bonba jin te. Ko a ri an na sila yeleman, Nabi Musa ka sila men di an benbailu ma. An jere ra kuma wo men a da ro.»

¹⁵ Kititee mooilu ka Etiyen mafene. A jakoro la ra ke ikomin meleka jakoro la.

7*Etiyen ka moobailu jabi*

¹ Alla la sarakalase la kuntiiba ka a fo Etiyen ye ko: «A ye di? Ii ka men fo jin di, tun le wo ri wa?»

² Etiyen ka ii jabi: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malo n kan na. Ka a tere an benba Iburahima tun ma i sii Haran so kondoo waati men na folo, Alla nora tii ka a jere yiraka a la Mesopotami jamana ro.»

³ Alla ka a fo a ye ko: «I ye bo i wara, ka bo i badenmailu tema. I ye wa yoro do ro, n keto yoro men yirakala i la.»

⁴ «Wo ro, an benba bora Kalidekailu la jamana ro ka wa i sii Haran. A fa sa men keni, Alla ka a lana yan, ai siini jamana men do bi.»

⁵ Alla tun ma yoro si di a ma yan ka a ke a ta ri, hali yoro fitini. Koni Alla ka lahidi ta a ye ko jamana jin di ke a ni a bansonilu ta ri. Wo tuma den tun te Iburahima bolo.

⁶ Alla ka a fo a ye ko: «I bansonilu ri ke londonilu ri jamana do ro. Maa woilu ri ii bila jonya ro ka ii toro. Ii ri san keme naanin ke toroya ro ye.»

⁷ Koni n di jahadi la maa woilu kan, menilu ka ii ke jonilu ri. Wo ko ro, i bansonilu ri bo ye ka na nde bato yoro jin do yan.»

⁸ Alla ka teriya sidi Iburahima ye, ka faaninta ke wo toomasere ri. Wo ro, Iburahima ka Isiyaka soron ka a la faaninta ke a soron tele seyin. Isiyaka ka Yakuba soron ka a ke ja wo le ma. Yakuba ka an benba tan ni fila soron ka woilu fanan ke wo ja kelen wo le ma.

⁹ «Yusufu la ko keleya ka a koroulu mira. Ii ka a mira ka a san mooilu ma. Woilu wara a bila jonya ro Misiran. Koni Alla tora a fe,

¹⁰ ka a bo a la toroya bee ro. A ka a lo Misiran mansa Ferawuna jana tuma men na, Alla ka hankili di a ma ka a la ko diya wo ye. Ferawuna ka a lasii Misiran jamana kuntiya la, a ni a ka a ke a la bon jamoo ri.

¹¹ «Wo tuma, konko ba donda Misiran jamana fan bee ro, a ni Kanaan jamana bee ro. Wo toroya bonyara kosebe. An benbailu ma se halo soronna.»

¹² A fora Yakuba ye tuma men na ko suman ye soronna Misiran, a ka an benbailu lawa suman ko ro. Wo kera ii wa ko folo ri.

¹³ Ii seni Misiran a sija filana ro, Yusufu ka a jere yiraka ii la. A badenmailu la ko fora mansa Ferawuna ye.

¹⁴ Yusufu ka kela lawa a fa ma ko a ye na, a ni a la denbaya bee. A fa la mooilu bee ladennin tere maa biworonwula ni maa loolu le ri.

¹⁵ Nba, Yakuba ni a la mooilu wara Misiran ja wo le ma. A menda ye fo a sara, a ni an benbailu bee.

¹⁶ Waati taminni ko, mooilu wara ii su ri fo Sikemu. Ii ka ii su don Iburahima la su don diya ye, Iburahima tun da wodi wo bo koroman, a ka men don Hamari dencailu bolo, a ka a san woilu ma.

¹⁷ «Nba, Alla ka lahidi men ta Iburahima ye, wo mafa waati tun da sudunya. An na mooilu tere ye siyayala Misiran a ja jere jere ma.»

¹⁸ Wo tuma, mansa do siira, men ma foyi lon Yusufu la ko ro.

¹⁹ Mansa wo ka an na mooilu tonoo bo ka an benbailu toro kojuuya. A ka ii diyagboya ko ii ye ii den jarinilu to ii ko kene ma kosa ii denilu ri sa.

²⁰ «Nabi Musa soronda waati wo le la. Den juma le tere a ri kosebe ka Alla diya fewu! A soronda ka karo sawa ke lamoo ro a fa wara.»

²¹ A soronbailu ka a to ii ko kene ma tuma men na, Ferawuna denmuso ka a yen. Wo le ka a ta ka a lamoo, ka a ke ikomin a jere den.

²² Wo ro, Misirankailu ka Musa karan ii la lonnin bee la. Se ye a ye ka kewali ba ke. A kusan kumala a juma la fanan.

²³ «Musa soron ka san binaanin bo tuma men na, a ka a miri ko a ri wa bo a badenmailu torofe, Isirayelikailu konin.»

²⁴ A seni ye, a ka a badenma do yen. Misiranka do ye wo gbasila. Musa wara a

badenma demen, ka a badenma ta sara ceɛ wo la ka a faa.

²⁵ A ye Musa kɔndɔ ko a badenmailu ri a jayen ko Alla ra ale lɔ ii hɔrɔya la. Kɔni a badenmailu ma wo jayen.

²⁶ Wo duusa gbɛ, Musa wara a badenma fila bilani tɛrɛ i jɔɔn na. A ka woilu masabarikan kɛ ko: «Badenmailu le tɛ ai ri wa? Nfenna ai bilani tɛrɛ i jɔɔn na ten?»

²⁷ «Kɔni mɛn tɛrɛ ye a badenma gbasila, wo ka Musa latuntun ka a fɔ a ye ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛla ri?»

²⁸ A ye di? I ye a fɛ le ka nde faa ikomin i ka Misiranka wo faa ja mɛn ma kunun?»

²⁹ Musa ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka ibori ka wa a sii londanya rɔ Madiyana jamana rɔ. A mɛnda ye ka dence fila sɔrɔn.

³⁰ «A ka san binaanin dafa ye tuma mɛn na, meɛka do bɔra gbɛ rɔ a jɔkɔrɔ. Meɛka wo ka a jɛrɛ yiraka a la jiri tunin tamelenama rɔ, Sinayi koyinkɛ waa rɔ.

³¹ Musa ka wo yen ka kabannakoya. A ka a madon a la ka a kɔrɔsi tuma mɛn na, Allabatala kumakan bɔra.

³² A ka a fɔ ko: «Nde le i benbailu Maari Alla ri, Iburahima Maari Alla ni Isiyaka Maari Alla ni Yakuba Maari Alla kɔnin.» Musa silanda ka a yereyɛrɛ. A ma susu a ja lɔla a rɔ.

³³ «Allabatala ka a fɔ a ye ko: «I ye i la sanbara bɔ i sen dɔ, baa i lɔni yɔrɔ mɛn dɔ jin, wo ye yɔrɔ seniman de ri.»

³⁴ Alla ka a fɔ ko: «N na mɔɔilu tɔrɔni ja mɛn ma Misiran, n da wo yen fewu. N da ii kurunkan mɛn fanan. N da jii ka na ii kisi. Na, n di i lase Misiran.»

³⁵ «Nba, Isirayelikailu tun ka ii ban Musa mɛn dɔ ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛla ri?» Kɔni Alla ka ale lawa ka a kɛ ii la kuntii ri, ka ii hɔrɔya. Alla ka a kelaya ja wo le ma meɛka bolo, mɛn bɔra gbɛ rɔ a jɔkɔrɔ jiri tunin dɔ.

³⁶ Musa ka tɔmasereilu ni kabannako bailu kɛ Misiran, ka doilu kɛ Kooji Fararɔbin da la, ka doilu fanan kɛ wula kɔndɔ san binaanin kɔrɔ.

³⁷ «Wo Musa kelen de ka a fɔ Isirayelikailu ye ko: «Alla ri nabi gberɛ bɔ Isirayelikailu tɛma ikomin nde.»

³⁸ Wo Musa kelen de tɛrɛ Isirayelikailu bɛɛ ladennin fɛ wula rɔ. A tɛrɛ ye an benbailu fɛ ye, a ni meɛka wo, mɛn kumara a fɛ Sinayi koyinkɛ kan. A ka kuma banbali sɔrɔn ka a lase an ma.

³⁹ «Kɔni an benbailu ma sɔn ka a kan mira. Ii ka ii ban a rɔ. Misiran lɔ tɛrɛ ye ii la.

⁴⁰ Ii ka a fɔ Haruna ye ko: «Batofen doilu ladan an ye, mɛn di a lɔ an jɔrɔ ka wa, baa Musa wo, mɛn ka a lɔ an jɔrɔ ka bɔ Misiran, an ja tɛ a la. Mɛn kɛni a la, an ma wo lɔn.»

⁴¹ Wo rɔ, ii ka batofen do rabɛn waati wo la, ka saraka bɔ a ye ka a sɔ. Batofen wo

bɔni nisiden na. Ii ka tolon kɛ ka batofen wo bonya, mɛn rabenni ii jɛrɛ bolo.

⁴² Kɔni Alla ka a kɔ don ii la ka ii bila. A ka ii to ii jɛrɛ ma, ka ii to loloilu batola, a ni tele ni karo. Ko do sebɛni wo rɔ nabiilu la kitabu rɔ. A ka a fɔ ko:

«Ai Isirayelikailu! Ai ka san binaanin kɛ wula kɔndɔ taamala, ka kolofenilu kannatɛɛ ka sarakailu bɔ.

Kɔni ai ma woilu bɔ nde ye.

⁴³ Ai la joo Moloki siini gba mɛn kɔrɔ, ai ka wo madonni a bato kanma.

Ai ka ai la joo Arefan na lolo bisiki le ladan ka wo bato.

Wo le rɔ, n di ai gben keɛkɔrɔbori diya fɔɔ Babilɔni kɔfɛ.»

⁴⁴ Etiyen ka a fɔ ko: «An benbailu tɛrɛ ye wula kɔndɔ taamala tuma mɛn na, Alla la teriya tɔmasere daa makɛ faaninbon tɛrɛ ye ii bolo. Musa tun ka faaninbon wo ladan ikɔ Alla ka a fɔ a ye ja mɛn ma. Alla ka mɛn yiraka a la, a ka a ladan ka a ni wo ra kanya.

⁴⁵ Daa makɛ faaninbon wo tɛrɛ ye an benbailu la denilu bolo ii la waati rɔ. Ii ni Josuwe le ka jamana bɛɛ mira, Alla ka jamana wo mɔɔilu gben ii jɛfɛ. Ii nara daa makɛ faaninbon di jamana rɔ, a mɛnda ye haan an mansa Dawuda tele rɔ.

⁴⁶ Dawuda la ko diyara Alla ye. Ale le ka Alla madiya ko a ye a fɛ ka sii diya lɔ Yakuba Maari Alla ye.

⁴⁷ Kɔni Dawuda dence mansa Sulemani le ka bon wo lɔ Alla ye.

⁴⁸ «Kɔni Alla Kɔrɔtaniba tɛ a siila bon na, mɛn lɔni adamaden bolo. A ye ikomin nabi ka a fɔ ja mɛn:

⁴⁹ «Allabatala ka a fɔ ko: Sankolo le ye n na mansaya siifen di.

Duukolo ye n sen lɔ yɔrɔ le ri.

A ye di? Ai ri bon su juman lɔ nde ye?»

N siibon di ke yɔrɔ juman?»

⁵⁰ Fen jinilu bɛɛ dannɛ tɛ nde le bolo wa?»

⁵¹ Etiyen ka a fɔ a lamɛnbailu ye ko: «Ai mɔɔ kungbelenilu! Ai ye ikɔ Alla lɔnbaliilu! Ai ye ai toloilu magbɛɛyala ka ai ban Alla kumakan dɔ. Ai ye Alla la Nii Seniman sɔsɔli waati bɛɛ. Ai ni ai benbailu bɛɛ ka kan.

⁵² Ai benbailu ka nabiilu bɛɛ tɔrɔ. Nabijuma mɛnilu ka Alla la Mɔɔ Suwandini la ko fɔ ii ye, ii ka woilu faa. Sisen ai ra Mɔɔ Telenni wo janfa ka a faa.

⁵³ Aile ka Alla la sariya sɔrɔn meɛkailu bolo, kɔni ai ma sɔn wo mirala.»

Etiyen faara ja mɛn ma

⁵⁴ Yahudiyailu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii mɔnera. Ii jusu bɔra a ja jɛrɛ jɛrɛ ma ka a dagbolo cin.

⁵⁵ Kɔni Etiyen jusu fani tɛrɛ Alla la Nii Seniman na. A ka a ja lɔ sankolo rɔ ka Alla la nɔrɔ yen, ka Isa lɔni yen Alla bolokininma.

⁵⁶ A ka a fɔ ko: «A ragbɛ. N da sankolo da lakani yen, ka Mɔɔ Dence lɔni yen Alla bolokininma.»

⁵⁷ Kɔni ii kulera kan ba la, ka ii boloilu dii ii toloilu la. Ii bɛɛ gbidira ka be Etiyen kan.

⁵⁸ Ii ka a mira ka a sɔmɔn ka wa a ri so kɔkan, ka a bon damira kabakurun na. Sereya wo ka ii la duruki bɔ ii kanna ka a bila kanberen do sen kɔrɔ, mɛn tɔɔ ko Sawuli.

⁵⁹ Ii ye Etiyen bonna kabakurun na tuma mɛn na, a ka tarali kɛ ko: «Maari Isa, n nii ta.»

⁶⁰ Awa a ka i jɔɔnkin ka a kan ba labɔ ko: «Maari, i ye kojuu jɔin yafa ii ma.» A banni wo fɔla, a sara.

8

¹ Sawuli sɔnda Etiyen faa ko ma.

Sawuli ka lemɛniya jama tɔrɔ

Wo lon kelen, mɔɔilu wulira ka lemɛniya jama tɔrɔya kojuyaya Jerusalemu. Wo rɔ, lemɛniya mɔɔilu bɛɛ ka ibori ka wa Jude mara ni Samari mara fan bɛɛ rɔ. Talibidenbailu dɔrɔn de ma bɔ Jerusalemu.

² Alla jɛsilanɲɛba doilu ka Etiyen su don ka kasi kɔsɛɛ a la saya ko rɔ.

³ Kɔni Sawuli tɛɛ ye lemɛniya jama tɔrɔla kojuyaya. A tɛɛ ye donna ii la bonilu la ka ii mira, cɛɛ ni musoilu. A tɛɛ ye woilu bɛɛ mirala fanka la ka ii bila kaso la.

Filipe ka Samarikailu kawandi

⁴ Nba, mɛnilu jɛsɛnda ka bɔ Jerusalemu, woilu sera yɔrɔ yɔrɔ rɔ, ii ka kibaro juma lase ye mɔɔilu ma.

⁵ Filipe borini wara Samari so ba la. A ka Mɔɔ Nɛnematɔmɔnin na ko lase ye mɔɔilu ma.

⁶ Jama ka ii tolo malɔ a la kɔsɛɛ. Ii ka a la kuma lamɛn ka a la tɔmasere kɛni yen,

⁷ baa jinailu kule kan ba bɔra, ka bɔ jinatɔilu siyaman fɛ a bolo. Kɔrɔngbɔyatɔ siyaman ni senkelen siyaman nakɛndɛyara fanan.

⁸ Wo kɛra sɛwa ko ba ri so wo mɔɔilu bolo.

⁹ Cɛɛ do tɛɛ ye, mɛn tɔɔ tɛɛ ko Simɔn. A tun da mɛn, Simɔn ye wɔyɛmaya koilu kɛla so kondɔ ka Samarikailu bɛɛ kabannakoya. Ale tɛɛ ye a jɛɛ kɛla mɔɔba le ri.

¹⁰ Ka a damira denninilu ma haan mɔɔbailu, bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la kɔsɛɛ. Ii tɛɛ ye a fɔla a ma ko: «Nin kɔnin ye Alla la sebaya ba jɛɛ le ri.»

¹¹ Nba, Simɔn tɛɛ ye ii makabala a la wɔyɛmaya koilu la kebi waati jan. Wo rɔ, ii bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la kɔsɛɛ.

¹² Kɔni Filipe ka kibaro juma lase ii ma, mɛn ye Alla la Mansaya ko ni Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ la ko rɔ. Ii lara a la kuma la tuma mɛn na, ii sunda ji rɔ, cɛɛ ni musoilu.

¹³ Simɔn jɛɛ fanan lara kuma wo la ka sun ji rɔ. A sunni kɔ rɔ ji rɔ, a ma bɔ Filipe kɔfɛ

fewu. Filipe tɛɛ ye kabannako ni tɔmasere mɛnilu kɛla, woilu ka Simɔn kabannakoya kɔsɛɛ.

¹⁴ Wo tuma, a fɔra talibidenbailu ye, mɛn tɛɛ ye Jerusalemu, ko Samarika doilu ra sɔn Alla la kuma rɔ. Wo rɔ, ii ka Piyɛri ni Yuhana kelaya ko ii ye wa woilu tɛɛn ye.

¹⁵ Piyɛri ni Yuhana se mɛn kɛni Samari, ii ka Alla matara lemɛniya mɔɔilu ye, sa ii ri Alla la Nii Seniman sɔrɔn.

¹⁶ Lemɛniya mɔɔ woilu sunda ji rɔ tɛɛ Maari Isa tɔɔ le rɔ, kɔni Alla la Nii Seniman tun ma na ii si ma fɔlɔ.

¹⁷ Piyɛri ni Yuhana banda Alla matarala ka ii bolo la ii kan. Wo rɔ, ii ka Alla la Nii Seniman sɔrɔn.

¹⁸ Nba, Simɔn ka a yen tuma mɛn na ko lemɛniya mɔɔilu ka Alla la Nii Seniman sɔrɔn talibidenbailu la bolo lankannin fɛ, a ka wodi bɔ ko a ye a dila ii ma.

¹⁹ A ka a fɔ ko: «Ai ye wo se di n ma, sa n wa n bolo la mɔɔ mɛn kan, wo ye Nii Seniman sɔrɔn.»

²⁰ Kɔni Piyɛri ka a fɔ a ye ko: «I ni i la wodi bɛɛ ye halaki! Baa i ra imiri ko Alla ye mɛn dila mɔɔ ma, i ri wo sɔrɔn wodi la.»

²¹ Piyɛri ka a fɔ ko: «Ile kɔnin! I sen tɛ an na baara jɔin dɔ fewu! Baa i jusu telenni tɛ Alla jana.»

²² I ye tubi ka Allabatata matara, sa i ra miriya juu mɛn kɛ, tumadɔ i ri makoto wo la.

²³ N da a yen ko jagboya ka siya i kondɔ fewu. Kojuu ra kɛ i la kuntii ri.»

²⁴ Simɔn ka jabili kɛ ko: «Ai ye Allabatata matara n ye, sa ai ka mɛn fɔ jɔin, wo si kana n sɔrɔn.»

²⁵ Nba, Piyɛri ni Yuhana ka a jɔafɔ ka Allabatata la kuma lase ii ma. Ii ban mɛn kɛni baara wo la, ii ka ii kɔsɛ Jerusalemu. Ii watɔla, ii taminda kibaro juma lasela Samarikailu la so mɛsɛn siyaman na.

Filipe benda Etiyopi jɛmɔɔ do la

²⁶ Allabatata la mɛleka do nara ka a fɔ Filipe ye ko: «I wuli ka wa tele kankan bolokinin dɔ. Sila mɛn ye bɔla Jerusalemu ka wa Kasa, i ye wo mira.» (Sila wo ye bɔla wula rɔ.)

²⁷ Filipe wulira ka sila wo mira ka wa. Nba, a ka i jɔɔn bɛn Etiyopika kibaten do la sila la. Jɛmɔɔ ba le. Ale le siini Etiyopi mansa muso Kandasi la nanfulu bɛɛ kun na. Wo wani tɛɛ Alla bato diya Jerusalemu.

²⁸ Cɛɛ wo bɔtɔ tɛɛ Jerusalemu ka i kɔsɛ a wara. A siini a la sowontoro rɔ sila la ka Nabi Esayi la kitabu karan.

²⁹ Alla la Nii Seniman ka a fɔ Filipe ye ko: «I madon sowontoro jɔin na ka itaama a tɔrɔfɛ.»

³⁰ Wo rɔ, Filipe ka ibori ka wa se sowontoro ma. A ka cɛɛ wo karankan mɛn, a ye

Nabi Esayi la kitabu karanna. Filipe ka a maɓininka ko: «I ye kuma men karanna jin, i ka wo koro lon wa?»

³¹ A ka Filipe jabi: «Ni mado ma wo koro fo n ye, n di se wo lonna di?» A ka Filipe kili ko a ye yeke ka a sii a tarofe sowontoro kondo.

³² A tere ye kuma men karanna, wo le ka a fo ko:

«A kera ikomin saa bulan, men da bila julula ka wa a kannate diya.

Ikomin saa bulan, men te kasila a si mali waati,

A ma foyi fo.

³³ Ii ka a lafeya, ka a la hakan bo a bolo la.

Mado te kuma a banson ko ro,

Ka a masaron ii ka a faa.»

³⁴ Cee ka Filipe maɓininka ko: «N fa, nabi ye kumala yon na ko ro kuma jin do? A ye kumala a jere la ko le ro wa, wa mado gberε? I ye wo fo n ye.»

³⁵ Wo ro, Filipe ka a damira kitabu kuma wo ma, ka Isa la kibaro juma fo a ye.

³⁶⁻³⁷ Ii ye wala sila fe tuma men na, ii sera ko do ma. Cee ka a fo Filipe ye ko: «I ja lo, ji ye yan. Nfen di n bali sunna ji ro?»

³⁸ Cee ka a fo sowontoro borila ye ko a ye sowontoro lalo. A ni Filipe jiira ji ro. Filipe ka a sun ji ro.

³⁹ Ii bo men keni ji ro, Maari Nii Seniman ka Filipe ta ka wa a ri. Cee wo ma a yen butun, keni a sewani ba bora ye ka wa.

⁴⁰ Filipe ka a jere yen Asoti so kondo. A taminda kibaro juma lasela so bee la, haan a nara se Sesare.

9

Sawuli lemeniyara Isa ma ja men ma

¹ Waati wo ro, Sawuli tere ye Maari Isa la karandenilu masilanna tuma bee, ko a ri ii faa. A wara sarakalase la kuntiiba teren,

² ko a ye bataki di a ma, a ri wa men yiraka madoilu la Yahudiyailu la salibonilu la Damasi so kondo. Wo ro, ni a ka madoilu teren ye, menilu ye Isa la sila kan, a ri woilu mira, cee ni muso, ka na ii ri Jerusalemu.

³ Sawuli sundunyara Damasi tuma men na, fen do melen bora gbe ro san ma kelen di ka na a laminin.

⁴ Sawuli bera duu ma. A ka kumakan do men ko: «Sawuli, Sawuli, i ye n tarola kojuuya nfenna?»

⁵ Sawuli ka pininkali ke ko: «Maari, i ye yon de ri?» A ka Sawuli jabi: «Nde le Isa ri, i ye men tarola kojuuya.

⁶ I wuli sisen ka wa so kondo. I ka kan ka men ke, wo ri fo i ye ye.»

⁷ Sawuli taamajonilu loni tere ye, keni ii ma se foyi fola. Ii ka kumakan wo men, keni ii ma mado si yen.

⁸ Sawuli ka i wuli ka i lo. A ka a ja laka, keni a tun te foyi yenna. Ii ka a gbeleke mira ka wa a ri Damasi.

⁹ A ka tele sawa ke a te foyi yenna. A ma donnin ke, a ma ji min.

Alla ka Ananiyasi kelaya Sawuli ma

¹⁰ Wo ka Isa la karanden do teren Damasi. Wo tao ko Ananiyasi. Maari ka fen do yiraka a la, ka a kili ko: «Ananiyasi.» Ananiyasi ka a fo ko: «Naamun, Maari. N ye yan.»

¹¹ Maari ka a fo a ye ko: «I wuli ka sila ta, madoilu ye a fala men ma ko Sila Telenni. I ye wa Judasi wara, ka Tarisika do maɓininka, men tao ko Sawuli. A ye n matarala sisen.

¹² N ka a yiraka a la ko cee do ri na a bolo la a kan, sa a ja ri laka iko. A ka cee men yen, wo tao ko Ananiyasi.»

¹³ Ananiyasi ka a fo ko: «Ee, Maari! Cee jin ka kojuu ke i la mado senimanbailu la ja men ma Jerusalemu, mado siyaman da wo lakali n ye.

¹⁴ Sarakalase la kuntuilu ka se di a ma ko ka madoilu mira menilu bee ye i tao kilila. A ra na yan wo ko ro.»

¹⁵ Koni Maari ka a jabi: «Wa! N da cee jin suwandi, sa a ri baara ke n ye. A ri n na ko lase siya gberεilu madoilu ma, a ni mansailu ni Isirayelikailu.

¹⁶ A ri taro ja men ma n na ko ro, n jere ri wo bee yiraka a la.»

¹⁷ Wo ro, Ananiyasi bora ka wa Sawuli teren. A donda bon na, ka a bolo la a kan, ka a fo a ye ko: «N badenma Sawuli, Maari Isa ra n nana ka i teren yan. Ale le ka a jere yiraka i la sila la ka a teren i ye nala yan. Ale le ka n nana yan sa i ja ri laka iko, sa i jusu ri fa Alla la Nii Seniman na.»

¹⁸ Fen do men munurani je wari la bora Sawuli ja kan i koro. Wo beni, Sawuli ja lakara iko. A ka a wuli wo ro ka a sun ji ro.

¹⁹ A ka donnin ke ka fanka saron. A menda tele danda Isa la karandenilu tarofe Damasi.

Sawuli ka kawandili ke Damasi

²⁰ Sawuli ka Isa la ko lase damira i koro Yahudiyailu la salibonilu la Damasi. A ka a fo madoilu ye ko Isa ye Alla Dence le ri.

²¹ Menilu tolo tere ye a la kuma la, woilu bee kabannakoyara. Ii ka a fo ko: «Cee jin de ma madoilu taroya kojuuya Jerusalemu wa, menilu ye Isa tao kilila? A ma na yan ko ka woilu mira ka wa ii ri sarakalase la kuntuilu ma Jerusalemu wa?»

²² Koni Sawuli tere ye madoilu kawandila se men na, do tere ye lala wo kan waati bee. A tere ye a yirakala Damasi Yahudiyailu la ka a gbe ko Mado Nenematomonin de Isa ri. Ii ma se a jabila muume.

²³ Tele siyaman tamini ko, ii ka ii laden ka ii kan ke kelen di ko ii ri Sawuli faa,

²⁴ Koni ko wo fara Sawuli ye. Ii ka ii janto so donda bee ro su ni tele, sa ii ri Sawuli mira ka a faa.

²⁵ Su do rɔ, a la karandenilu ka a bila see kɔndɔ, ka a lajii julu la so jin kɔma.

Sawuli sera Jerusalemu

²⁶ Sawuli wara Jerusalemu. A seni ye, a lɔɔ tere ye a la ka i madon karandenilu la. Kɔni woilu beɛ silanni tere a je. Ii ma la a la ko Sawuli ra ke Isa la karandeni di.

²⁷ Kɔni Barinabasi ka Sawuli ramira ka wa a ri talibidenbailu ma ka a lase ii ma ikomin Sawuli ka Maari Isa yen Damasi sila la ja men ma, a ni Maari kumara a ye ja men ma, a ni Sawuli ma silan ja men ma ka Isa la ko lase mɔɔilu ma Damasi so kɔndɔ.

²⁸ Wo rɔ, Sawuli menda talibidenbailu bolo, ka wa Jerusalemu fan beɛ rɔ, ka Maari la ko fɔ mɔɔilu ye jusulateɛ rɔ.

²⁹ Yahudiya menilu fa kan tere ye Kirekikan di, Sawuli tere ye kumala woilu ye ka ii masɔɔ. Wo kera sababu ri, ii tere ye a faa ko ja ninina.

³⁰ Wo fora lemeniya mɔɔilu ye tuma men na, ii wara Sawuli ri Sesare. Ii seni ye, ii ka a lawa Tarisi.

³¹ Nba, wo tuma lemeniya jama tere ye jususuma rɔ Jude, a ni Kalile ni Samari. Maari tere ye ii la lemeniya sabatila. Ii tere ye ii taamala Maari jesilanje le rɔ. Alla la Nii Seniman tere ye ii seɛbe donna. Wo rɔ, mɔɔilu tere ye donna ka la lemeniya mɔɔilu kan.

Piyeri ka Ene lakendeya

³² Nba, Piyeri tere ye jamana beɛ rataamala. Lon do rɔ, a wara bɔ Alla la mɔɔ senimanbailu tɔɔfɛ Lida so kɔndɔ.

³³ A ka cee do teren ye, men tɔɔ ko Ene. Wo tun da san seyin ke a lani a la deɛ rɔ baa a kɔrɔngbɔyanin de tere.

³⁴ Piyeri ka a fɔ a ye ko: «Ene, Isa Nenematamonin da i lakendeya sisen. I wuli ka i la deɛ raben.» Ene ka a wuli i kɔrɔ.

³⁵ Mɔɔ menilu siini Lida ni Saron gbekula kan, woilu beɛ ka Ene yen ka lemeniya Maari ma.

Alla ka Dɔrikasi lawuli ka a bɔ saya rɔ

³⁶ Nba, Isa la karanden do tere ye Jope so kɔndɔ. Wo tɔɔ ko Tabita. Mɔɔilu ye a fɔla a ma Kirekikan dɔ ko Dɔrikasi. Muso wo tere ye kɔɔuma kela tuma beɛ ka fantanilu demen.

³⁷ Ka Piyeri to Lida so kɔndɔ, Tabita jankarɔra ka sa Jope so kɔndɔ. Ii ka a su ko ka a la sankaso san ma bon na.

³⁸ Jope ni Lida te ma jan. Wo rɔ, a fɔra Jope karandenilu ye tuma men na ko Piyeri ye Lida, ii ka mɔɔ fila kelaya ka wa a madiya ko a ye na i kɔrɔkɔrɔ jin di ten.

³⁹ Nba, woilu wara kela fɔ Piyeri ye tuma men na, a nara ii kɔfɛ. A seni ye, ii wara a ri sankaso san ma bon na. Cesamusoilu

beɛ nara Piyeri laminin. Ii kasira ka durukibailu ni duruki kɔrɔbilailu yiraka a la, Dɔrikasi tun ka menilu kara.

⁴⁰ Piyeri ka mɔɔilu beɛ labɔ bon na, ka i jɔnkin ka Alla matara. A ka a ja lɔ su rɔ ka a fɔ a ye ko: «Tabita, i wuli.» Muso ka a ja maka. A ka Piyeri yen tuma men na, a ka a wuli ka a sii.

⁴¹ Piyeri ka a mira a bolo ma, ka a lawuli. A ka Alla la mɔɔ senimanbailu ni cesamusoilu kili, ka Tabita kende yiraka ii la.

⁴² Wo ko fɔra Jope fan beɛ rɔ. Wo rɔ, mɔɔ siyaman lemeniyara Maari ma.

⁴³ Nba, Piyeri menda Jope ka tele siyaman ke ye. A jiyani tere karanke do wara, men tɔɔ ko Simɔn.

10

Kɔrineli ka Piyeri kili

¹ Cee do tere ye Sesare, a tɔɔ ko Kɔrineli. Ramu keleden kuntii do le tere a ri, keleden keme tere ye a bolo. A la keledenilu tere ye dekuru men dɔ, mɔɔilu tere ye a fɔla wo ma ko Itali dekuru.

² Kɔrineli ni a la denbaya beɛ seɛbe donni tere ye Alla batola. Ii silanni Alla je. A tere ye fantanilu sɔla kosebe, ka Alla matara tuma beɛ.

³ Nba, lon do rɔ wura tele la, Kɔrineli ka Alla la meleka yen nala a ye jayennin dɔ a la bon kɔndɔ. Wo ka a kili ko: «Kɔrineli.»

⁴ Kɔrineli ka a ja lɔ a la silan dɔ. A ka a fɔ ko: «Faama, nfen de jin?» Meleka ka a jabi: «I la Alla tarailu ni i la bolokolonilu sɔ ko ra diya Alla ye. Alla ra a hankili to i rɔ.

⁵ Sisen, i ye mɔɔ lawa Jope ka cee do kili, men tɔɔ ko Simɔn. Doilu ye a fɔla a ma ko Piyeri.

⁶ A jiyani Simɔn wara, men ye karanke ri. A la bon ye kooji da la.»

⁷ Meleka bɔra a tɔɔfɛ ka wa tuma men na, Kɔrineli ka a la bonkɔndɔ baaraden fila kili, a ni a jere demenba keleden do. Wo fanan seɛbe donni tere Alla bato ma.

⁸ Kɔrineli ko ke beɛ jafɔ ii jana ka ii lawa Jope.

Piyeri la jayenninni

⁹ Wo duusa gbe, telelatelen waati ka mɔɔ sewa wo to sila kan fɔlɔ. Wo tuma, ii se men kera so da la, Piyeri yelera Alla matara diya bon kun bilinin kan.

¹⁰ Kɔnkɔ ka a mira. A tere ye a fe ka dɔnnin ke. Ka a teren mɔɔilu ye suman tibila, Alla ka fen do yiraka a la.

¹¹ A ka sankolo lakani yen, ka fen do fanan yen, men keni ikomin birinkan ba. Wo sidini a kun naanin na, ka lajii duu ma.

¹² Sen naaninma soboilu su beɛ tere ye wo kan, a ni gbankanbandoilu ni sankolo kɔnɔilu.

¹³ Piyeri ka kumakan do men. A ka a fɔ ko: «Piyeri, i wuli ka do faa ka a dɔɔn.»

¹⁴ Kɔni Piyeri ka a fɔ ko: «Een de, Maari! Fen haramunnin ni fen kɔsɔni, n ma wo si dɔɔn fɔlɔ.»

¹⁵ Kumakan bɔra a sɔja filana rɔ. A ka a fɔ ko: «Alla ra fen men seniya, i kana wo jate fen haramunnin di.»

¹⁶ Wo kera sɔja sawa ka ban tuma men na, birinkan wo korɔtara ka wa sankolo rɔ kelen di.

Korineli la keladenilu nara Piyeri teren

¹⁷ Piyeri tun ka fen men yen, a kɔndafilini tere ye wo rɔ kosɛbe. Wo ka a teren Korineli la keladenilu ra se Jope ka Simɔn na bon maɔnininka, ka na ii lɔ a la bonda la.

¹⁸ Ii ka ii kan nabɔ ka ɔininkali ke ko: «Simon men ye kilila ko Piyeri, wo jiyani yan de wa?»

¹⁹ Piyeri ye i mirila a la ɔayennin korɔ ma waati men na, Alla la Nii Seniman ka a fɔ a ye ko: «I ɔa lɔ. Mɔɔ sawa ye i ɔininna.»

²⁰ I wuli ka jii ii teren ye. I ye wa ii kɔfe, i kana sika. Nde le ka ii lana i ma.»

²¹ Piyeri jiira ka na ii teren ye. A ka a fɔ ko: «Ai ye mɔɔ men ɔininna, wo le nde ri. Ai nani nfenna?»

²² Woilu ka Piyeri jabi: «An bɔni Korineli wara le. Keladen kuntii do le a ri. Mɔɔ telenni de, a silanni Alla ɔe. Yahudiyailu bee ye a tɔɔɔuma fɔla. Nba, Alla la meleka seniman ka a fɔ a ye ko a ye i kili ka wa a wara, sa a ri a tolo malɔ i la kuma la.»

²³ Wo rɔ, Piyeri ka a fɔ ii ye ko ii ye don. A ka jiyabon di ii ma.

Piyeri wara Korineli wara

Duusa gbɛni, a ka a rabɛn ka wa ii kɔfe. Jopeka lemeniya mɔɔ doilu wara a malɔ diya.

²⁴ Wo duusa gbɛ, ii donda Sesare. Korineli ka ii makɔɔ ye, a tere ra a badenmailu ni a teri ɔumailu bee laden.

²⁵ Piyeri donda a wara tuma men na, Korineli nara a tuwa, ka a ɔanɔnɔn Piyeri korɔ, ka a bonya.

²⁶ Kɔni Piyeri ka a lawuli ko: «I wuli. Mɔɔ le nde fanan di.»

²⁷ Piyeri tere ye kumala Korineli ye tuma men na, ii donda bon na ka mɔɔ siyaman nadeni teren bon na ye.

²⁸ Piyeri ka a fɔ ii ye ko: «Ka ben an na sariya ma, Yahudiyailu ma kan ka ii madon siya gbere mɔɔilu la. Ai ye wo kalama. Hali ka don ii la bon na, an ma kan ka wo ke. Kɔni Alla ra a yiraka n na ko n kana a fɔ mɔɔ si ma ko a haramunnin, wala a kɔsɔni.»

²⁹ Wo le rɔ, n kilira tuma men na, n ka n wuli ka na. N ma sɔsɔli si bila a rɔ. Awa, n ye ai maɔnininkala sisen, ai ka n kili nfenna?»

³⁰ Korineli ka a jabi: «Wura tele su ɔin na, kunasini ko, n tere ye Alla matarala n na bon

na waati su ɔin na. Wo tele naanin de bi ri. Nba, n ka ɛɛ do lɔni yen n ɔakɔrɔ i korɔ. Faanin melɛnmelenna ye a kan na.

³¹ A ka a fɔ ko: «Korineli, i ra Alla matara men ke, Alla ra wo men. I ra bolokolonilu sɔ, a ma jina woilu ko.»

³² Wo le kosɔn, i ye kela lawa Jope ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Piyeri. A jiyani Simɔn wara, men ye karanke ri. Wo la bon ye kɔɔji da la.»

³³ Wo rɔ, n ka mɔɔilu lawa i ko i korɔ. I na ko ra diya an ye sisen. Nba, Maari ka ko menilu fɔ i ye, an bee ye yan Alla ɔakɔrɔ ka an tolo malɔ woilu bee la.»

Piyeri ka kawandili ke Korineli wara

³⁴ Piyeri ka kuma damira ko: «N da a yen sisen ko tuɔa le a ri ko Alla te mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ.»

³⁵ Siya siya rɔ, mɔɔ men silanni Alla ɔe ka telenbaya ke, wo le duman Alla ye.

³⁶ Alla ka kela fɔ Isirayelikailu ye, ka kibaro ɔuma lase ii ma ko ii ri jususuma sɔɔn Isa Nenematɔmonin bolo, men ye mɔɔ bee la Maari ri, ai ka wo lɔn.

³⁷ Isa la ko damirara Kalile ka tamin Jude mara fan bee rɔ ɔa men ma, ai ye wo kalama. Wo bee jusiira sun ji rɔ le ma, Yaya tere ye men nasela mɔɔilu ma.

³⁸ Ai a lɔn, ko Alla la Nii Seniman lajiira Isa Nasaretika kun na ikomin suwandili tulu, a ka sebaya di a ma. Ai sebaya ka a lɔn ko Isa wara ɔa men ma yɔrɔ bee la, ka a to korɔɔumailu kela, ka mɔɔilu lakendeya, menilu bee ye Jina Mansa Setana fanka korɔ, ka a masɔɔn Alla ye a fe.

³⁹ Isa ka ko menilu ke Jerusalemu sɔ kɔndɔ, a ni Yahudiyailu la jamana rɔ, andeilu le kera wo bee sereilu ri. Ii ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa.

⁴⁰ Kɔni a faa tele sawana lɔn, Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. Alla ka a ke, mɔɔilu ka a yen ii ɔa la.

⁴¹ Kɔni mɔɔilu bee ma a yen, fo Alla tun ka sere menilu suwandi korɔman. Andeilu le kera sere woilu ri, ande menilu ka dɔnnin ke ka an min a fe a lawulini korɔ ka a bɔ saya rɔ.»

⁴² A ka an jamari ko an ye mɔɔilu bee kawandi, ka sereya bɔ ko Alla ra ale lasii ka a ke fureilu ni kendemailu bee la kititeɛla ri.

⁴³ Nabijumailu bee ka a la ko fɔ, ko mɔɔ mɔɔ wa la ale la, wo la kojuu ri makoto ale tɔɔ rɔ.»

Korineli ni a la mɔɔilu ka Alla la Nii Seniman sɔɔn

⁴⁴ Ka a teren Piyeri ma ban kumala fɔlɔ, Alla la Nii Seniman jiira wo lamɛnbailu bee kan.

⁴⁵ Wo ka Yahudiya lemeniya mɔɔ menilu teren ye, menilu nani Piyeri malɔ diya kɔnin,

woilu kabannakoyara ka a masarɔn Alla ka a la Nii Seniman di siya gbɛreilu fanan ma,

⁴⁶ ka a masarɔn ii ka wo mɔɔilu kumakanilu mɛn ii ye Alla matɔɔla kan gbɛreilu la. Wo rɔ, Piyeri ka a fɔ,

⁴⁷ «Mɔɔ jɛnɛnɛn ra Alla la Nii Seniman sɔrɔn ikɔ andeilu ka a sɔrɔn ja mɛn ma. Wo rɔ, yon di se ka ii bali sun ji rɔ ma wa?»

⁴⁸ Nba, Piyeri ka a fɔ ko ii ye sun ji rɔ Isa Nenematɔnɔnɛn tɔɔ rɔ. Ii sun kɔ ji rɔ, ii ka Piyeri madiya ko a ye tele dando ke ii wara ye.

11

Piyeri ka dantɛɛli ke Jerusalemu lemeniya mɔɔilu ye

¹ Talibidenbailu ni lemeniya mɔɔ menilu ye Jude, woilu ka a mɛn ko siya gbɛre mɔɔilu fanan da sɔn Alla la kuma ma.

² Kɔni Piyeri sera Jerusalemu tuma mɛn na, Yahudiya* lemeniya mɔɔilu ka a jalaki.

³ Ii ka a fɔ ko: «I donda faaninta ke baliilu kan ka dɔnnɛn ke ii fe.»

⁴ Wo rɔ, Piyeri ka ko wo jafɔ ii ye a sila la, a kera ja mɛn ma kɔnin.

⁵ A ka a fɔ ko: «N tɛre ye Alla tarala Jope so kɔnda tuma mɛn na, Alla ka fen do yiraka n na. N ka fen do yen, mɛn kɛni ikomin birinkan ba. A sidini a kun naanin bɛɛ la ka jii ka bɔ sankolo rɔ. A seni n ma,

⁶ n ka n ja lɔ a rɔ ka a lakɔrɔsi. N ka sen naaninma fenilu yen, a ni waa rɔ soboilu ni gbankanbandoilu ni sanma kɔnɛnɛn.

⁷ N ka kumakan do mɛn mɛn ka a fɔ n ye ko: «Piyeri, i wuli. I ye do faa ka a dɔn.»

⁸ N ka a fɔ ko: «Ɛn de, Maari! N ma fen haramunnɛn ni fen kɔsɔni si bila n da rɔ fɔlɔ fewu.»

⁹ Kɔni kumakan wo bɔra sankolo rɔ ikɔ ko: «Alla ra fen mɛn seniya, i kana wo jate fen haramunnɛn di.»

¹⁰ Wo kera sija sawa ka ban tuma mɛn na, birinkan wo ni a kɔndɔfenilu bɛɛ layelɛra sankolo rɔ ikɔ ka tunun.

¹¹ Wo waati kelen, mɔɔ sawa nara ka ii lɔ lu da la ye, n jiyani yɔrɔ mɛn dɔ. Ii nani n ma ka bɔ Sesare.

¹² Alla la Nii Seniman ka a fɔ n ye ko n ye wa ii tɔrɔfe, ko n kana sika. Badenma wɔɔrɔ jɛnɛnɛn wara n malɔ diya. An seni ye, an donda Kɔrinɛli la bon na.

¹³ A tun ka mɛleka lɔni yen ja mɛn ma a la bon na, a ka wo jafɔ andeilu ye. Mɛleka wo ka a fɔ a ye ko: «I ye kela lawa Jope ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Piyeri.

¹⁴ A ri kumailu fɔ i ye, menilu ri i ni i la denbaya bɛɛ lakisi.»

¹⁵ Nba, n ka kuma damira tuma mɛn na, Alla la Nii Seniman jiira mɔɔ woilu

kan ikomin a jiira andeilu kan ja mɛn ma fɔlɔfɔlɔ.

¹⁶ Wo waati kelen, n hankili bilara Maari la kuma rɔ. Ale le ka a fɔ ko: «Yaya ka mɔɔilu sun ji rɔ. Kɔni ai ri sun Alla la Nii Seniman dɔ.»

¹⁷ Nba, Alla ka a la Nii Seniman di andeilu ma, ande menilu lemeniyani Maari Isa Nenematɔnɔnɛn ma. Ni a ka a la Nii Seniman di woilu fanan ma, a se ye n ye ka Alla la baara mabali wa?»

¹⁸ Ii ka Piyeri la kuma mɛn tuma mɛn na, ii ka a jalaki boloka. Ii ka Alla tando ko: «Nba, Alla ra se di siya gbɛreilu fanan ma ka tubi ka na Alla ma sa ii ri jɛnemaya jere jere sɔrɔn.»

Kibaro juma lasera Antiyɔki

¹⁹ Nba, lemeniya mɔɔilu ka tɔrɔya sɔrɔn kojuyaya Etiyen faani kɔrɔ. Wo rɔ, do ka ii bori ka wa fɔɔ Pɛnisi ni Sipere ni Antiyɔki. Ii tun tɛ Isa la ko lasela mɔɔ si ma fɔ Yahudiyailu gbansan.

²⁰ Kɔni cɛɛ doilu borini wara Antiyɔki. Siperekailu ni Sirenkailu le woilu ri. Ii sera Antiyɔki tuma mɛn na, ii ka Maari Isa la kibaro juma lase Kirekikailu fanan ma.

²¹ Maari la sebaya tɛre ye cɛɛ woilu fe. Wo rɔ, mɔɔ siyaman ba lemeniyara ka na Maari ma.

²² Awa, wo ko kibaro ka Jerusalemu lemeniya jama bɔ, ii ka Barinabasi lawa Antiyɔki so kɔnda.

²³ A se mɛn kɛni ye, a ka Alla la jumaya nɔɔ yen lemeniya mɔɔilu ma ka sɛwa. A ka lemeniya mɔɔilu sɛɛbe don ko ii ye ii raja ka to Maari la sila kan.

²⁴ Barinabasi tɛre ye mɔɔ juma le ri. A jusu fani Alla la Nii Seniman na. A lemeniyara kɔsɛɛ. Jama siyaman fanan sɔnda Maari rɔ.

²⁵ Wo rɔ, Barinabasi bɔra ye ka wa Sawuli jɛnɛn diya Tarisi.

²⁶ A ka Sawuli tɛrɛn ye ka na a ri Antiyɔki. Ii ka san kelen ke ladenna lemeniya jama kɔfe ye. Ii ka mɔɔ siyaman karan wo rɔ. Mɔɔilu ka Isa la karandenilu tɔɔ la Antiyɔki le fɔlɔ ko Isa la mɔɔilu.

²⁷ Wo tuma, Alla la nabi doilu nara Antiyɔki ka bɔ Jerusalemu.

²⁸ Mɛn tɔɔ ko Akabusi ka i lɔ ka kuma Alla la Nii Seniman baraka rɔ. A ka a fɔ ko kɔnkɔ ba dontɔ dunɔja fan bɛɛ rɔ. Wo kuma dafara jɔ! Wo kɔnkɔ ba donda Rɔmu mansaceba Kulodi tele le rɔ.

²⁹ Isa la karanden ka a fɔ ko ii ri Jude lemeniya mɔɔilu demɛn. Ko ii kelen kelenna bɛɛ ri ii se ko ke ka do bila a rɔ.

* 11:2 Yahudiya Yahudiyailu cɛɛ bɛɛ ye faaninta ke, doilu fanan ko lemeniya mɔɔ cɛmanilu bɛɛ ka kan ka faaninta ke

³⁰ Ii ka wo bεε laden ka a don Barinabasi ni Sawuli bolo, ko ii ye wa a ri Jude lemeniya mɔɔ mɔɔbakɔɔilu ma.

12

Mansa Herodi ka lemeniya mɔɔilu tɔɔ

¹ Wo tuma, mansa Herodi wulira ka lemeniya jama doilu mira ka ii pakankatan.

² A ka Yuhana kɔɔɔcε Yakuba faa fanmuru la.

³ Mansa Herodi ra yen ko Yakuba faa diyara Yahudiyailu ye tuma men na, a ka Piyeri fanan mira. Wo kera Yahudiyailu la Buru Fununbali Sali waati le rɔ.

⁴ Nba, a ka Piyeri mira ka a bila kaso la, ka a don keleden mɔɔ tan ni wɔɔɔɔ bolo ko ii ye ii janto a rɔ. A lɔɔ tere ye Herodi la ko ni Taminkunna Sali taminda, ko a ri a la kititeε mɔɔilu bεε jana.

⁵ Wo rɔ, Piyeri lamarara kaso la ye. Kɔni lemeniya jama mɔɔilu ka ii raja Alla matarala a ye kosebe.

Piyeri bɔra kaso la na men ma

⁶ A lɔɔ tere ye Herodi la ka Piyeri kiti sini jɔɔn. Wo su jere rɔ, Piyeri lani tora sunɔɔ rɔ keleden fila tema. Jɔɔkɔɔ fila bilani a bolo fila la. Kanda doilu fanan lɔni da la ka ii janto a rɔ.

⁷ Wo yɔɔɔni rɔ i kɔɔɔ, Maari la meleka do bɔra gbe rɔ kasobon kɔndɔ. Keneya melenda bon kɔndɔ. Meleka ka Piyeri magbasi a kanbankun ma, ka a lakunun ko: «I kaliya, i wuli.» Jɔɔkɔɔilu bɔra a bolo fila la ka be duu ma.

⁸ Meleka ka a fɔ ko: «I tesidi ka sanbara don i sen dɔ.» Piyeri ka wo bεε ke. Meleka ka a fɔ ko: «I la faanin bila i kan na ka i bila n kɔ.»

⁹ Piyeri bilara a kɔ ka bɔ kaso la. A tun ma a lɔn ko men keni meleka bolo, ko wo ye tɔja le ri. Meleka ye ko men kela wo kera a jana sibo le ri. A ye a kɔndɔ ko wo te foyi ri fo sibo.

¹⁰ Ii taminda kasobon kɔnɔgbenna kuru fɔɔ la, ka tamin kuru filana fanan na. Wo rɔ, ii sera so donda ba ma. Nεεkun de tere wo ri. Ii seni ye, da wo lakara a jere ma. Ii donda so kɔndɔ ka sila do mira. Ii ye wo taamala tuma men na, meleka bɔra Piyeri kɔfe kelen di ka tunun a ma.

¹¹ Meleka wani kɔ, Piyeri hankili sera a ma. A ka a fɔ ko: «N da a lɔn sisen ko Maari le ka a la meleka lana n ma. A ra n bɔ Herodi bolo, ka n kisi kojuu bεε ma, Yahudiyailu tere ye a fe ka men ke n na konin.»

¹² Piyeri ka wo jayen tuma men na, a wara Yuhana na Mariyamu wara. Mɔɔilu ye a fɔla Yuhana men ma ko Marika. Mɔɔ siyaman nadenni tere Mariyamu wara ye ka Alla matara.

¹³ Piyeri sera ye ka lu da makɔnkɔn. Baa-raden muso men tɔɔ ko Roda, wo nara da la, ka lakɔɔsili ke.

¹⁴ A ka Piyeri kan men tuma men na, a sɔwara kojuuya, a jɔnara da laka ko rɔ. A ka i bori ka wa a fɔ mɔɔ bεε ye ko Piyeri lɔni da la kenε ma.

¹⁵ Roda ka Piyeri na ko fɔ tuma men na, ye mɔɔilu ka a jabi: «Fato le i ri wa?» Kɔni Roda ka a fɔ ka a magbeleya ko: «Ale le jɔ!» Ii ka a fɔ ko: «Ale tε. A la meleka le.»

¹⁶ Kɔni Piyeri tere ye da makɔnkɔnna kosebe. Ii wara da laka tuma men na, ii ka Piyeri yen ka kabannakoya kojuuya.

¹⁷ Piyeri ka a bolo lawuli ko ii ye ii sabari. Maari ka a labɔ kaso la na men ma, a ka wo lase ii ma. Ko ii ye wo bεε fɔ Yakuba ni ii badenmailu ye. Wo kɔ rɔ, a bɔra ye ka wa yɔɔɔ gbe rɔ.

¹⁸ Nba, wo duusa gbe, Piyeri tunun ko ka keledenilu kɔndafili kosebe.

¹⁹ Herodi ka a jɔnin fan bεε rɔ, kɔni a ma a yen. Wo rɔ Herodi ka kasobon kɔnɔgbennailu kili ka woilu fεsεfεsε, ka ban ka ii mira ka ii faa.

Nba, Herodi bɔra Jude ka wa tele dando ke Sesare.

Herodi faara na men ma

²⁰ Herodi mɔnɔni tere kojuuya Tirikailu ni Sidɔnkailu kanma. A lɔɔ tere ye ii la ka kele wo ban, ka a masɔɔn ii la jamana balo ye bɔla mansa Herodi la jamana le rɔ. Wo rɔ, ii ka i jɔɔn yen ka mɔɔilu lɔ Herodi madiyala. Kɔni ii ka teriya don ii ni Bilasitisi tema fɔɔ. Bilasitisi wo le Herodi la jεmɔɔba ri. Wo bolo ma, ii wara Herodi teren, ka a madiya ko a ye kele ban.

²¹ Lon men fɔni Herodi bolo, ii bεε ka ii laden. Herodi ka a la mansaya duruki bila a kan na, ka i sii a la kititeε siifen dɔ, ka kuma ii bεε jana.

²² Jama bεε ka ii kan nabɔ kosebe ko: «Mɔɔ kan te jɔn di. Maari do le kan ye jɔn di!»

²³ Maari la meleka ka jankarɔ bila Herodi la i kɔɔɔ, ka a masɔɔn a ma bonya di Alla ma fo a jere. Tunbu donda a fari rɔ ka a dɔɔn. A faara wo rɔ.

²⁴ Nba, mɔɔ menilu ka Alla la kuma men ka lemeniya a ma, woilu tere ye siyayala kosebe kosebe.

²⁵ Barinabasi ni Sawuli banda ii la baara la tuma men na, ii ka Yuhana ta ka ii kɔse Jerusalemu. Mɔɔilu ye a fɔla Yuhana wo ma ko Marika.

13

¹ Nba Alla la nabi doilu ni karanmɔɔ doilu tere ye lemeniya jamailu rɔ Antiyɔki. Woilu le tere: Barinabasi ni Simeyon, men mɔɔilu a fɔla fanan Niserika, a ni Lusiyusi Sirenika, ni Manaheni, men da mansa Herodi lamɔra i jɔɔn fe, a ni Sawuli.

² Lon do rɔ, lemeniya mɔɔilu tere ye Maari batola ka sun don tuma men na, Alla la Nii Seniman kumara ii ye. A ka a fɔ ko: «N ye

Barinabasi ni Sawuli lola baara men na, ai ye ii bila a dan na n ye ka baara wo ke.»

3 Wo ro, lemeniya moilu banda sun donna ka ban Alla matarala tuma men na, ii ka ii bolo la Barinabasi ni Sawuli kan ka ii lo Alla la baara la ka ii lawa.

Barinabasi ni Sawuli ka moilu kawandi Sipere

4 Alla la Nii Seniman ka Barinabasi ni Sawuli kelaya na wo le ma. Wo ro, ii wara so do la, men too ko Selesi. Ii seni ye, ii donda kulunba kondoo ka wa Sipere jamana ro.

5 Ii sera Salamisi tuma men na, ii ka Alla la kuma lase moilu ma Yahudiyailu la salibonilu la. Yuhana tere ye ii demenna.

6 Nba, Sipere jamana siini kooji tema. Ii ka jamana wo rasan ka se Pafosi. Ii ka Yahudiya cece do teren so kondoo ye, men too ko Barisa. A tere wayemaya le kela. Wuya nabi le tere a ri.

7 Barisa tere ye Sipere jamanatii la moo do le ri. Jamanatii wo too ko Serikus Polusi. Moo hankilima le tere a ri. A loo tere ye a la ka Alla la kuma men Barinabasi ni Sawuli fe. Wo ro, a ka ii kilu ko ii ye na.

8 Koni Barisa wulira ka Barinabasi ni Sawuli soso. Ale too le tere ye Kirekikan do ko Elimasi. A tere ye a fe ka jamanatii kundotijan, sa a kana lemeniya Isa ma.

9 Koni Sawuli, men ye kilila ko Poli, wo jusu fani Alla la Nii Seniman na. A ka a na lo Elimasi ro kosebe.

10 Poli ka a fo ko: «Ile, Ibulusa la den. Nanbara ni juuya ye i ro kojuuya. I bilani telenbaya ko be la. I te Maari la sila telenniilu tijan boloka wa?»

11 I ja lo! Maari ri i mira a bolo la ka ile kititee sisen. I ja ri lafin. Wo ro, i ri waati dando ke, i te tele yen.» Elimasi ja lafinda i koroo. Dibi donda a ma. A ka a bolo rasamon ka moilu ninin, men di a bolo mira ka sila yiraka a la.

12 Jamanatii ka ko wo yen tuma men na, a lemeniyara Isa ma. A tun ka men men Maari la ko ro, wo ka a kabannakoya kosebe.

Poli ni Barinabasi ka moilu kawandi Pisidi Antiyoki

13 Poli ni a taama moilu donda kulunba kondoo Pafosi ka wa Perika, men ye Panfli jamana ro. Koni, Yuhana ka a bo ii kofe ye le, ka a kose Jerusalem.

14 Ii bora Perika ka wa Pisidi Antiyoki. Yahudiyailu la Njoo lon sera tuma men na, ii donda salibon kondoo ka ii sii.

15 Ii banda Tawurata a ni nabiilu la kitabu yoro do karanna, salibon kuntuilu ka kela di Poli ni Barinabasi ma ko: «An badenmailu, ni kuma do kera ai bolo, men di jama lali, ai ye wo fo.»

16 Poli ka i lo wo ro. A ka a bolo korota ka a fo ko: «Isirayelikailu ceelu ni Alla jesilanjebailu be, ai ye ai tolo maloo.

17 Isirayelikailu Maari Alla le ka an benbailu suwandi. A ka ii siyaya ii la londanya waati ro Misiran jamana ro, ka ban ka ii laboo jamana wo ro a la sebaya la.

18 A ka ii la koilu be mujun wula kondoo san binaanin jooon koroo.

19 San binaanin wo taminni, a ka siya woronwula halaki Kanaan jamana ro, ka jamana wo di an benbailu ma, ka a ke ii ta ri.

20 Kebi Alla ka an benbailu suwandi haan a ka jamana wo di ii ma lon men, wo be ladennin kera san keme naanin ni san biloolu le ri.

«Wo keni, Alla ka kelekuntuilu sii an benbailu kun na haan Nabi Samuwela tele ro.

21 Wo tuma, an na moilu ka a fo Nabi Samuwela ye ko a ye mansa sii ii kun na. Wo ro, Alla ka Kisa dence Sawuli ke mansa ri ka a sii ii kun na, Sawuli men ye Beniyaminu kabila moilu le ri. Sawuli ka san binaanin ke mansaya la.

22 Alla ka Sawuli bo mansaya la waati men na, a ka Dawuda ke ii la mansa ri. Alla ka a fo a la ko ro ko: «N ye moo su men fe, n da wo saron sisen. Wo le Jese dence Dawuda ri. A ri n diyana koilu be ke ka a dafa.»

23 Alla ra kisiba di Isirayeli ma ka bo Dawuda bansonilu ro, ikomin a ka a lahidi ta na men ma. Kisiba wo le Isa ri.

24 Koni sani kisiba ye na, Yaya ka Isirayelikailu be kawandi, ko ii ye kojuu ke boloka ka na Alla ma ka sun ji ro.

25 Yaya banto a la baara la tuma men na, a ka a fo moilu ye ko: «Ai ye n jatale men di, wo te n di fewu! Koni men nato n ko, ale le wo ri. Hali ka a demen ka a la sanbara bo a sen do, wo ka bon nde ma.»

26 Poli ka a fo ko: «N badenmailu, Ibrahima bansonilu ni Alla jesilanjebailu, Alla ra kisi ko kuma jin nase an be ma.

27 Jerusalemukailu ni ii la kuntuilu ma Isa na kun lon. Ii ma nabiilu la kuma fanan famun. Wo ro, ii ka kititee Isa kan ka nabiilu la kuma wo kanbali, ii ye men karanna Njoo lon be.

28 Ii ma kojuu si teren a ro, men di ke a faa kun di. Koni ii ka Pilate madiya ko a ye a faa.

29 Wo ro, ko menilu sebeni Isa la ko ro kitabu ro, wo be kanbalira ii bolo. Woilu be kanbalira tuma men na, ii ka a laji ka a bo gbongbon jiri kan ka a su don kaburu ro.

30 Koni Alla ka a lawuli ka a bo saya ro.

31 A wuli ko, a ka a jere yiraka a dujooonilu la, menilu tun nara a fe Jerusalemu ka bo Kalile. Ii ka a yen tele siyaman koroo. Moo woilu le a sere ri Isirayeli moilu ro sisen.

32 An nani wo le kibaroo juma fola ai ye ko Alla ka lahidi men ta an benbailu ye,

33 a ra wo dafa andeilu ye, menilu ye ii bɔnsɔnilu ri. A ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ka wo lahidi dafa. A ye ikomin a sebɛni Isa la ko rɔ ja mɛn ma Jaburi sura filana rɔ. A ka a fɔ ko:

ɿ ye n dencɛ le ri.
N da kɛ i fa ri bi.»

34 «Alla ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ko a tɛ sa butun fewu. Alla ka wo le yiraka a la kuma rɔ kɔrɔman ko:

«N ka lahidi seniman mɛn ta Dawuda ye, sika tɛ wo rɔ, n di wo dafa ai ye.»

35 «Nba, Jaburi sebeba ka wo ko fɔ Alla ye yɔrɔ gbɛrɛ rɔ ko:

ɿ tɛ sɔn i la mɔɔ seniman su ye toli kaburu kɔndɔ.»

36 «Dawuda ka Alla diyana koilu kɛ ka a dafa a tele rɔ. A sara tuma mɛn na, a su donda a benbailu su don yɔrɔ rɔ ka toli.

37 Kɔni Alla ka mɛn nawuli ka a bɔ saya rɔ, wo su ma mɛn kaburu rɔ ka toli.

38 N badenmailu, an ye mɛn fɔla ai ye, ai ye wo famun. Ai la kojuu ri labe ale baraka rɔ ja mɛn ma, wo ra fɔ ai ye.

39 Menilu wa lemeniya Isa ma, woilu bɛɛ ri hɔrɔya ii la kojuu ma, Nabi Musa la sariya ma se ai hɔrɔyala kojuu menilu ma.

40 Wo rɔ, ai ye a kɛ koɓuma, sa nabiilu ka mɛn fɔ kitabu kɔndɔ, wo kana ai sɔrɔn. A sebɛni ko:

41 «Aija lo! Ai menilu ye Alla la koilu lafɛyala ka ai ban a rɔ.

Ai ye kabannakoya, ka ban ka halaki.

Ka a masɔrɔn n di mɛn kɛ ai tele rɔ, ai tɛ la wo la,

hali ni mɔɔ nara wo jafɔ ai ye.»»

42 Pɔli ni Barinabasi bɔtɔla salibon na, mɔɔilu ka ii madiya ko ii ye na Nɔɔɔ lon nato ka do la karan wo kan.

43 Nba, mɔɔilu bɛɛ jensenda ka wa. Ii siyaman bilara Pɔli ni Barinabasi kɔ, Yahudiyailu ni Alla jɛsilanɛba menilu donni Yahudiyailu la dina rɔ. Pɔli ni Barinabasi kumara woilu ye ka ii fanka don, ko ii ye ii raja ka la Alla la jumaya la, ka to wo kan.

44 Nɔɔɔ lon wo kun jɔɔn, fɔdiya so kɔndɔ mɔɔilu fanba nara ii laden ka ii tolo malɔ Maari la kuma la.

45 Yahudiyailu ka jama wo yen tuma mɛn na, keleya ka ii mira. Ii ka Pɔli la kuma sɔsɔ ka Pɔli lafɛya.

46 Pɔli ni Barinabasi ka ii jabi jusulateɛ rɔ ko: «A fɛrɛ tun tɛ fɔ Alla la kuma ye fɔ ai Yahudiyailu le fɔlɔ ye. Kɔni ai ra ai ban a rɔ. Ai ra a jate wo rɔ ko ai ma bɛn jɛnemaya banbali sɔrɔn ma. Wo le rɔ, an di wa siya gbɛrɛilu fɛ sisen.

47 Ka a masɔrɔn Maari ka an jamari ten de ko:

«N da i kɛ ikɔ kɛnɛ bɔlan de siya gbɛrɛilu ye,

sa i ri kisi ko lase mɔɔilu ma dunuja fan bɛɛ rɔ.»»

48 Siya gbɛrɛilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii bɛɛ sewara ka Maari la kuma tando. Jɛnemaya banbali lateɛni mɔɔ menilu ma, wo bɛɛ lemeniyara Isa ma.

49 Nba, Maari la kuma jensenda jamana fan bɛɛ rɔ.

50 Nba, muso tɔɔlamam doilu tɛrɛ ye so kɔndɔ, menilu tɛrɛ ye Alla batola. Yahudiyailu ka woilu ni so kɔndɔ mɔɔbailu kɔndasu. Ii wulira ka Pɔli ni Barinabasi tɔrɔ kojuuya ka ii gbɛn ka ii labɔ ii la jamana rɔ.

51 Kɔni Pɔli ni Barinabasi bɔtɔla, ii ka ii sen na gbangan bɔ ka a kɛ tɔɔmasere ri so kɔndɔ mɔɔ woilu kanma. Wo rɔ, ii wara Ikoniyoɔmu so kɔndɔ.

52 Kɔni karandenilu jusu fani tɛrɛ ye sewani Alla la Nii Seniman na.

14

Pɔli ni Barinabasi ka mɔɔilu kawandi Ikoniyoɔmu so kɔndɔ

1 Nba, Pɔli ni Barinabasi donda Yahudiyailu la salibon na Ikoniyoɔmu ikɔ ii ka a kɛ ja mɛn ma Antiyɔki. Ii kumara mɔɔilu ye ja mɛn ma, Yahudiya siyaman ni siya gbɛrɛilu siyaman lemeniyara Isa ma.

2 Kɔni Yahudiya menilu ma lemeniya Isa ma, woilu ka siya gbɛrɛilu kɔndasu ka ii lawuli lemeniya mɔɔilu kanma.

3 Pɔli ni Barinabasi mɛnda ye ka Maari la kuma lase mɔɔilu ma jusulateɛ rɔ. Maari tɛrɛ ye se dila ii ma ka kabannakoilu ni tɔɔmasereilu kɛ, sa woilu ri a yiraka ko ii ye mɛn fɔla Alla la jumaya ko rɔ, ko tujɔ le wo ri.

4 So kɔndɔ mɔɔilu rafarani tɛrɛ. Fan kelen tɛrɛ ye Yahudiyailu fɛ. Fan kelen tɛrɛ ye talibidenbailu fɛ.

5 Yahudiyailu ni ii la kuntiilu ni siya gbɛrɛilu bɛnda a ma ko ii ye ko kela Pɔli ni Barinabasi la, ka ii bon kabakurun na ka ii faa.

6 Wo ko fɔra Pɔli ni Barinabasi ye tuma mɛn na, ii ka ii bori ka wa Likahoni Lisitiri ni Likahoni Deribe fan fɛ, a ni so woilu laminin dɔ.

7 Ii ka Isa la kibaro juma lase ye mɔɔilu ma.

Pɔli ni Barinabasi ka mɔɔilu kawandi Lisitiri

8 Nba, nambara cɛɛ do tɛrɛ ye Lisitiri. Kɛbi a sɔrɔnda, a ma se a taamala fewu.

9 Lon do rɔ, a siini ka a tolo malɔ Pɔli kan na. Pɔli ka a ja lo a rɔ, ka a yen ko lemeniya ye a fari rɔ. Pɔli ka a lon wo rɔ ko a ri se kɛndeyala.

10 Wo le rɔ, Pɔli ka a kan ba labɔ ko: «ɿ wuli ka i lo i sen kun na.» Cɛɛ ka a gban ka a lo ka a taama damira.

¹¹ Jama ka wo keni yen Pɔli bolo tuma men na, ii ka ii kan nabo ka a fɔ Likahoni kan dɔ ko: «Ɛ! An jooilu ra mɔɔ fari ta ka jii an tema yan.»

¹² Ii ka a fɔ Barinabasi ma ko Sesi. Ii la joo kuntiiba tɔɔ le wo ri. Ii ka a fɔ Pɔli ma ko Erimesi. Ii la joo dogbere tɔɔ le wo ri. Ii ka Pɔli tɔɔ la ten ka a masɔɔn ale tere ye kuma lasela ba le ri.

¹³ Sesi batobon lɔni so da la. Wo sɔlila ka tora doilu mira, ka ii masidi bin ferenilu la, ka na woilu di so donda la. A lɔɔ tere ye a ni jama bɛɛ la ka tora woilu kannateɛ ka Pɔli ni Barinabasi bato.

¹⁴ Talibidenbailu Pɔli ni Barinabasi ka wo men tuma men na, ii ka ii la durukiilu rafara, ka i bori ka jama kunben, jusu lafin dɔ. Ii ka ii kan nabo ko:

¹⁵ «An badenmailu, nfenna ai ye ko jin kɛla? An bɛɛ ka kan. Andeilu te foyi ri fo mɔɔilu. An nani kibaro juma le fɔla ai ye, sa ai ri ko fufafu jinilu bila ka Alla jɛnema bato. Ale le ka sankolo ni duukolo ni kɔɔji dan, a ni ii kondofenilu bɛɛ.

¹⁶ Waati taminni, Alla ka siyailu bɛɛ to ii ye ii jere sawo kɛ.

¹⁷ Kɔni a ye baara jumailu kɛla a ko sereyailu ri. A ka sanci lana san, lannifenilu ka denna ii waati rɔ, a ka ai lafa balo ni sɛwa wo.»

¹⁸ Pɔli ka kuma wo bɛɛ fɔ, kɔni dɔɔni a ni Barinabasi ma kɔna mɔɔilu la nisi faa ko rɔ ka ii bato.

¹⁹ Wo tuma, Yahudiya doilu nara ka bɔ Antiyɔki ni Ikoniyoɔmu. Woilu ka jama manɛɛn ka ii kondasu. Wo rɔ, mɔɔilu wulira ka Pɔli bon kabakurun na ko ii ye a faala. Ii ka a sɔmɔn fɔɔ so kɔkan ka a lafilɛ, ka a masɔɔn ii ka ii miri ko a ra sa.

²⁰ Kɔni karandenilu nara a laminin tuma men na, Pɔli ka a wuli duu ma ka don so kondɔ ikɔ. Wo duusa gbɛ, Pɔli ni Barinabasi bɔra ye ka wa Deribe.

Pɔli ni Barinabasi ka ii kɔsɛ Antiyɔki

²¹ Pɔli ni Barinabasi ka kibaro juma lase mɔɔilu ma Deribe. Wo rɔ, mɔɔ siyaman lara Isa la ka kɛ a la karanden di. Wo kɔ rɔ, Pɔli ni Barinabasi bɔra ye ka ii kɔsɛ Lisitiri, ka bɔ ye ka wa Ikoniyoɔmu, ka bɔ ye ka wa Pisidi Antiyɔki.

²² Ii tamintɔla so woilu la, ii ka karandenilu fanka don, ka ii kawandi ko ii ye ii raja ka to lemeniya sila kan. Ii tere ye a fɔla ii ye ko: «Sani an ye don Alla la Mansaya rɔ fo an ye tɔɔya siyaman de sɔɔn fɔlɔ.»

²³ Pɔli ni Barinabasi ka jɛmɔɔilu lasii lemeniya jamailu kelen kelenna bɛɛ kun na. Ii ka sun don ka Alla matara woilu ye, ka ii karifa Maari la, ii lani wo men na.

²⁴ Pɔli ni Barinabasi ka Pisidi jamana rasan ka don Panfilɛ jamana rɔ.

²⁵ Ii ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma Perika tuma men na, ii bɔra ye ka wa Ataliya.

²⁶ Ii donda kulunba kondɔ Ataliya ka ii kɔsɛ Antiyɔki, ii bɔra yɔɔ men ka taama damira. So jin de kondɔ ii ka ii karifa Alla la ii la baara rɔ ii banni baara men kɛla.

²⁷ Wo rɔ, ii se men keni Antiyɔki, ii ka lemeniya jamailu bɛɛ laden ka dantɛɛli kɛ. Alla ka men kɛ ka fara ii la, ii ka wo bɛɛ dantɛɛ lemeniya mɔɔilu ye. Alla ka lemeniya sila yiraka siya gbɛɛɛilu la ja men ma, ii ka wo fanan fɔ ii ye.

²⁸ Pɔli ni Barinabasi mɛnda kosɛbɛ karandenilu fe Antiyɔki.

15

Lemeniya mɔɔilu ka laden kɛ Jerusalemu

¹ Nba, mɔɔ doilu nara Antiyɔki ka bɔ Jude. Ii tere ye lemeniya mɔɔilu karanna ko: «Ai ti se kisila ni ai ma faaninta kɛ ikomin Nabi Musa la landa ye ja men ma.»

² Pɔli ni Barinabasi ma sɔn wo kuma ma. Wo le rɔ, mankan ba wulira ii ni mɔɔ woilu tema. Ii ka i jɔɔn sɔsɔ kosɛbɛ. Wo le kosɔn, lemeniya mɔɔilu ka Pɔli ni Barinabasi suwandi, ka lemeniya mɔɔ gbɛɛɛilu la ii kan, ka ii bɛɛ lawa Jerusalemu. Ko ii ye wa talibidenbailu ni lemeniya mɔɔilu la jɛmɔɔilu tere ye, ka ko jin jafɔ ii ye.

³ Nba, lemeniya jamailu ka ii bilasila ka ii lawa. Ii ka Fenisi jamana ni Samari mara rasan. Ii tamintɔla, siya gbɛɛɛilu tun lemeniyara ka na Alla ma ja men ma, ii ka wo lase ye lemeniya mɔɔilu ma. Wo ko diyara woilu ye a ja jere jere ma.

⁴ Nba, ii se men keni Jerusalemu, lemeniya jamailu ni talibidenbailu ni jɛmɔɔilu ka ii ramira kɔjuma. Alla tun ka ko menilu kɛ ka fara ii la, ii ka woilu bɛɛ jafɔ ye lemeniya mɔɔilu ye.

⁵ Kɔni lemeniya mɔɔ doilu tere ye, menilu tere ye Farisilu la dɛkuru rɔ. Woilu ka ii lɔ ka a fɔ ko: «Siya gbɛɛ mɔɔilu menilu lemeniyani Isa ma, a fere te fo woilu ye faaninta kɛ ka jamari ko ii ye Nabi Musa la sariya latelen.»

⁶ Nba, talibidenbailu ni jɛmɔɔilu ka i jɔɔn yen ka ko wo fɛsɛfɛsɛ.

⁷ Ii mɛnda kumala wo ka a fɔ kosɛbɛ. Wo kɔ rɔ, Piyeri ka i lɔ ka a fɔ ii ye ko: «N badenmailu, ai jere ka a lɔn ko Alla ka n suwandi ai tema waati taminni. A ka a fɔ ko n ye kibaro juma lase siya gbɛɛɛilu ma, kosa ii ri wo men ka lemeniya Isa ma.

⁸ Alla, men ka adamadenilu bɛɛ miriya lɔn, a ka a yiraka ko a sɔnni siya gbɛɛɛilu rɔ ka a masɔɔn a ka Alla la Nii Seniman di ii ma ikomin a ka wo di andeilu ma ja men ma fɔlɔ.

⁹ Wo rɔ, a ma faranfaasi si kɛ andeilu ni ii tema, baa ii lemeniyara tuma men na, a ka ii jusukun gbɛ.

10 Nba, nfenna ai ye a fe ka Alla korɔɔ? Andeilu ni an benbailu ma se donin men korɔ, ii ye wo siila karandenilu kunma nfenna?

11 Kɔni andeilu lani a la ko Alla ye an kisila Maari Isa la jumaya le fe ikomin a ye woilu fanan kisila ja men ma.»

12 Jama beɛ ka ii sabari ka ii tolo malo Barinabasi ni Pɔli fanan na. Ii tun ka kabanako ni toomasere menilu ke ka fara Alla la siya gberɛilu tema, ii ka wo beɛ lase jama ma.

13 Pɔli ni Barinabasi banni kumala, Yakuba ka a fo ko: «N badenmailu, ai ye ai tolo malo n kan na.

14 Alla ka siya gberɛilu kanin ja men ma folo, ka doilu suwandi ii tema ka woilu ke a jere tailu ri, Simɔn nani wo le nafola an ye jin di.

15 Nabijumailu ka Alla jere kan men sebe, wo benni kuma jin ma. A sebeni ko:

16 Ko woilu wa tamin, n di n kose ka na iko tuun.

Dawuda la bon men beni,
n di wo lo iko.
A ye ikomin tunbun,
koni n di a lo iko ka a lakurakuraya.

17 Kosa mɔɔ toilu ri Maari jinin, siya gberɛilu konin.

N ka woilu kili ka ii ke n ta ri.

18 Maari men ka ko woilu yiraka kebi waati jan,
wo kan ten.»

19 Yakuba ka a fo ko: «Wo ro, a ye n jana ko an kana siya gberɛ mɔɔilu toro, menilu ye sonna Alla la kuma ma.

20 Koni an ye sebe lawa ii ma ka a fo ii ye ko ii kana joo so sobo doon. Ii kana jalonya ke. Ii kana juufaa sobo doon. Ii kana jeli doon.

21 Nba, kebi waati jan, Nabi Musa la sariya ye lasela mɔɔilu ma so beɛ la. A ka men sebe, wo ye karanna salibonilu kondo Nojo lon beɛ.»

Sebe lawara siya gberɛ lemeniya mɔɔilu ma

22 Talibidenbailu ni jemɔɔilu ni lemeniya jamailu beɛ ka a lateɛ ko ii ye mɔɔ doilu suwandi ka woilu lo Pɔli ni Barinabasi malala Antiyoki. Ii ka Judasi, men fanan to ko Barisabasi, a ni Silasi suwandi. Mɔɔ fila woilu tere jemɔɔilu le ri lemeniya mɔɔilu tema.

23 Nba, ii ka bataki don woilu bolo ko ka wa a ri. A sebeni ko:

«An badenmailu, menilu ye siya gberɛ mɔɔilu ri Antiyoki so kondo a ni Siri jamana ro ni Silisi jamana ro, an ye ai fola. Ai badenmailu talibidenbailu ni jemɔɔilu kan de. An da bataki jin nawa ai ma.

24 An da a men ko mɔɔ doilu bora an fe yan ka wa kuma do fo ai ye ka ai toro. Kuma

wo ra ai kondafili kojuuya. Koni andeilu ma mɔɔ woilu lawa ai ma.

25 Wo le koson andeilu beɛ sonda ka mɔɔ doilu suwandi ka ii lawa ai ma an diyana dujooonilu Barinabasi ni Pɔli kofe.

26 Wo fila le ka ii jere di Maari Isa Nenematamonin na baara kanma fo dooni ii ma faa mɔɔilu bolo.

27 An da Judasi ni Silasi la ii kan. Wo ro, an ye men folo ai ye sebe jin do, ai ri wo kan kelen men woilu fanan da ro.

28 An ni Alla la Nii Seniman da ben ko an kana donin si sii ai kun ma fo men ka kan. Wo ro, ai kana men ke, wo le jin di.

29 Ai kana joo so sobo doon. Ai kana jeli doon. Ai kana juufaa sobo doon. Ai kana jalonya ke. Ni ai ka ko woilu matanka, wo ri ben. An ben lon do.»

30 Nba, Jerusalemu lemeniya mɔɔilu ka sila di karanden woilu ma. Wo ro, ii bora Jerusalemu ka wa Antiyoki. Ii seni ye, ii ka lemeniya mɔɔilu beɛ laden ka bataki wo di ii ma.

31 Ii ka a karan tuma men na, lalilikan wo diyara ii ye kosebe.

32 Judasi ni Silasi fanan tere ye Alla la nabailu le ri. Wo ro, ii kumara lemeniya mɔɔilu ye kosebe ka ii lali ka ii sebe don.

33-34 Judasi ni Silasi ka tele dando ke Antiyoki tuma men na, lemeniya mɔɔilu duwara ii ye ka sila di ii ma, ko ii ye ii kose ii kelayabailu ma jususuma ro.

35 Koni Pɔli ni Barinabasi menda Antiyoki. Ii ni mɔɔ gberɛ siyaman ka mɔɔilu karan Maari la kuma la, ka kibaro juma lase mɔɔilu ma.

Pɔli ni Barinabasi farara ja men ma

36 Pɔli ni Barinabasi tun da men Antiyoki. Lon do ro, Pɔli ka a fo Barinabasi ye ko: «An ka Maari la kuma lase so menilu la, an ye wa an badenmailu fo woilu beɛ ro. An di a lon wo ro ni ii ye here ro.»

37 Barinabasi tere ye a fe Yuhana ye wa ii kofe, Yuhana men ye kilila ko Marika.

38 Koni Yuhana wali ko ma diya Pɔli ye, ka a masaron Yuhana ka a fara ii la Panfili. A ma a raja ka baara laban ii fe.

39 A la wali ko kera sasoli ba ri Pɔli ni Barinabasi tema, fo ii farara. Barinabasi ka Marika ta ka don kulun do ka wa Sipere.

40 Pɔli ka Silasi suwandi. Lemeniya mɔɔilu ka ii karifa Maari la, sa a ri a janto ii ro. Ii bora ye ja wo le ma.

41 Ii ka Siri jamana ni Silisi jamana rataama, ka lemeniya jamailu sebe don yoro beɛ ro.

16

Timote wara Pɔli ni Silasi kofe

1 A sera Deribe, ka bo ye ka wa Lisitiri. Cee do tere ye karandenilu tema men to ko

Timote. A na tere Yahudiya le ri, kɔni a fa tere Kirekika le ri. A na tere lemeniya mɔɔ le ri.

² Lisitiri ni Ikoniyɔmu lemeniya mɔɔ beɛ tere ye Timote tɔɔɔɔma fɔla.

³ Pɔli tere ye a fe Timote ye wa ii kɔfe. Kɔni ye Yahudiyailu beɛ ka a lɔn ko a fa tere ye Kirekika le ri. Wo kera sababu ri, Pɔli ka Timote la faaninta ke.

⁴ Wo rɔ, ii bɔra ye ka wa. Talibidenbailu ni jɛmɔɔilu benda ko menilu ma Jerusalemu, Pɔli ni Silasi tere ye taminna woilu lasela lemeniya mɔɔilu ma so beɛ la, ka a fɔ ii ye ko ii ye woilu mira.

⁵ Wo bolo ma, lemeniya jamailu la lemeniya tere ye sabatila. Lon lon mɔɔilu tere ye donna ka la ii kan.

Pɔli kelayara ja men ma Torohasi

⁶ Alla la Nii Seniman ma sɔn Pɔli ni a taama jɔɔnɔnilu ye don Asi jamana rɔ ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma. Wo rɔ, ii ka Firiki ni Kalati jamanailu rataama.

⁷ Ii se men keni Misiya jamana dan na, ii ka a fɔ ko ii ye donna Bitini. Kɔni Isa la Nii Seniman ma sɔn wo ma.

⁸ Wo rɔ, ii ka Misiya jamana rasan ka wa Torohasi.

⁹ Su wo rɔ, Pɔli ka koyen lɔ ikomin sibo. A ka Masedonika cee do lɔni yen men ye a madyala ko: «I ye na an demen Masedoni jamana rɔ.»

¹⁰ Pɔli ka wo yen ka ban tuma men na, an ka an daben i kɔrɔ ka Masedoni sila mira, baa an ka a yen ko Alla le tere ye an kilila ko an ye wa kibaro juma fɔ ye mɔɔilu ye.

Lidi lemeniyara Isa ma ja men ma

¹¹ An donda kulunba rɔ Torohasi ka an telen Samotirasi ma. Wo duusa gbe, an sera Neyapolisi.

¹² An bɔra ye ka wa Filipi, men ye Masedoni jamana fan kelen so ba do ri, Romu so do le. An ka tele dando ke ye.

¹³ Nɔɔɔ lon sera tuma men na, an bɔra so kondɔ ka wa ba da la, baa an mirini tere ko an di Alla matara diya do teren ye. An wara muso doilu ladennin sɔɔn ye. An ka an sii ka woilu kawandi.

¹⁴ Muso kelen tere ye ii rɔ, men tɔɔ ko Lidi. A bɔni Tiyatiri. Julia le tere, men ye faanin dagbelen wulenman jalagbe mayirala. Alla batoba le a ri. Maari ka a ke, a ka Pɔli la kuma men tuma men na, a ka wo famun ka a mira.

¹⁵ Wo rɔ, a ni a la denbaya sunda ji rɔ. Wo banni, a ka an madya ko ni an ka a jate Maari la lemeniya mɔɔ bere ri, ko an ye wa jiya a wara. A ka wo fɔ an ye ka a magbeleya kosebe.

Pɔli ni Silasi bilara kaso la Filipi

¹⁶ Lon do rɔ, an watola tora Alla matara diya, an ni jɔnmuso do ka an jɔɔn ben. Feleli jina tere ye a fe. A tere ye feleli kela wo baraka rɔ, ka wodi siyaman sɔɔn a tiilu ye.

¹⁷ A bilara andeilu ni Pɔli beɛ ko. A tere ye a kan nabola ko: «Mɔɔ jɔnɔlu ye Alla kɔɔtaninba la baaradenilu le ri. Mɔɔilu ri kisi sila men fe, ii ye wo le lasela ai ma.»

¹⁸ Jɔnmuso ka wo ke tele siyaman kɔrɔ. Kɔni lon do rɔ, Pɔli mɔnera a ma. A ka a kɔfeni a ma ka a fɔ jina jere ye ko: «N ye i jamarila Isa Nenematamanin tɔɔ rɔ ko i ye bɔ muso jɔn fe!» Jina bɔra muso fe i kɔrɔ.

¹⁹ Jɔnmuso tiilu ka a yen tuma men na ko ii tere wodi sɔɔnna a fe butun, ii ka Pɔli ni Silasi mira. Ii ka ii sɔmɔn fɔɔ lɔfe rɔ, ka wa ii ri kuntiilu ma.

²⁰ Ii se men keni ye, ii ka a fɔ Romu kititeɛ faamailu ye ko: «Mɔɔ jɔnɔlu ye Yahudiyailu le ri. Ii ra an na so beɛ jake.»

²¹ Ii ye an karanna namun na Romuka ma kan ka a sɔn wo ma wala ka wo ke.»

²² Jama fanan wulira Pɔli ni Silasi kanma. Faamailu ka mɔɔilu lɔ ka Pɔli ni Silasi la durukiilu bɔ ii kan na, ka a jamari ko ii ye ii gbasi gbelekeilu la.

²³ Ii ka ii gbasi kosebe ka ii bila kaso la, ka a fɔ kasobon kɔnɔgbenna ye ko a ye i janto ii rɔ kosebe.

²⁴ Wo jamarili kosɔn, kaso bon kɔnɔgbenna ka Pɔli ni Silasi bila bon dɔɔmani la kasobon kondɔ, ka ii sen bila jiri la.

Kasobon kɔnɔgbenna lemeniyara Isa ma ja men ma

²⁵ Nba, duu talama, Pɔli ni Silasi tere ye Alla matarala ka kalaman bɔ. Kasoden tɔilu tere ye ii tolo malɔla ii la.

²⁶ Wo yarɔ kundunin wo rɔ, duukolo yereyere kojuuya ka kasobon jere fanan nayerere. Kasobon da beɛ lakara ii jere ma i kɔrɔ. Neɛ jɔlɔko beɛ tateɛra ka bɔ kasodenilu la.

²⁷ Kasobon kɔnɔgbenna kununda sunɔɔ rɔ ka kasobon da beɛ lakani yen. A ye a kondɔ ko kasoden beɛ ra ii bori ka bɔ. Wo rɔ, a ka a la fanmuru sɔmɔn ka a bɔ a laa rɔ ko a ye a jere faala.

²⁸ Kɔni Pɔli ka a kan ba labɔ a ma ko: «I kana kojuu ke i jere la! An beɛ ye yan.»

²⁹ Kasobon kɔnɔgbenna ka a kan nabɔ ko ii ye fitinna di a ma. A ka a bori ka wa Pɔli ni Silasi ma. A yereyere to ka a be ii sen kɔrɔ.

³⁰ A ka a wuli ka Pɔli ni Silasi labɔ keɛ ma ka ii majininka ko: «N failu, n ye nfen ke, sa n di kisi?»

³¹ Ii ka a jabi: «I ye lemeniya Maari Isa ma. Ni i ka wo ke, i ri kisi, i ni i la denbaya beɛ.»

³² Ii ka Maari la kuma fɔ ale ni a la denbaya beɛ ye.

³³ Kasobon kɔnɔgbenna ka Pɔli ni Silasi ta ka wa ii la gbasili dailu ko su waati wo jere rɔ. A banni wo la, a ni a la denbaya bɛɛ sunda ji rɔ i kɔrɔ.

³⁴ A wara Pɔli ni Silasi ri a wara, ka wa dɔɔnnin sii ii kɔrɔ. Sawa ba tere ye a ni a la denbaya bɛɛ la ka a masɔrɔn ii ra lemeniya Alla ma.

³⁵ Nba, wo duusa gbɛni faamailu ka ii la mɔɔilu lɔ kela la, ko ii ye wa a fɔ kasobon kɔnɔgbenna ye ko a ye Pɔli ni Silasi bila.

³⁶ Wo rɔ, kasobon kɔnɔgbenna ka a fɔ Pɔli ye ko: «Faamailu ra kela lana, ko ka i ni Silasi bila. Ai ye wa justusuma rɔ.»

³⁷ Kɔni Pɔli ka a fɔ faamailu la keladenilu ye ko: «Andeilu ye Rɔmu jamana duuren de ri. Kɔni faamailu ka an gbasii jama bɛɛ jana, ka an bila kaso la, ka a teren ii tun ma kiti tɛɛ an na ko rɔ. Sisen ii ka a fɔ ko ka an bila sutura rɔ wa? Wo tɛ kɛ fewu! Ii jere ye na an nabo yan!»

³⁸ Keladenilu wara kela wo fɔ Rɔmu faamailu ye. Ii ka a mɛn tuma mɛn na ko Pɔli ni Silasi ye Rɔmu jamana duuren de ri, ii silanda.

³⁹ Wo rɔ, ii wara Pɔli ni Silasi madiya ko ii ye yafa ii ma. Ii ka ii labɔ kaso la ka ii dali ko ii ye bɔ so kɔndɔ ka wa.

⁴⁰ Pɔli ni Silasi bɔra kaso bon na wo le rɔ ka wa Lidi wara rɔ. Ii ka lemeniya mɔɔilu teren ye. Ii ka woilu lali ka ii seɛbɛ don ka ban ka wa.

17

Mɔɔilu wulira Pɔli ni Silasi kanma Tesaloniki

¹ Pɔli ni Silasi taminda Anfipolisi ni Apoloni soilu la, ka se Tesaloniki so la. Yahudiyailu la salibon do tere ye so kɔndɔ ye.

² Pɔli wara salibon wo la Nɔjɔ lon, ikɔ a darini a kela jna mɛn ma. A ka Nɔjɔ lon sawa kɛ salibon na ye, ka mɔɔilu karan Alla la kuma la.

³ Pɔli tere ye wo kɔrɔ fɔla ii ye ka a gbɛ, ko a fere tɛ fɔ Mɔɔ Nenematɔnɔnin tere ye tɔrɔ ka faa, ka ban ka wuli ka a bɔ saya rɔ. A ka a fɔ ko: «N ye Isa mɛn na ko lasela ai ma jni, ale le Mɔɔ Nenematɔnɔnin di.»

⁴ Yahudiya doilu ka a yen ko kuma wo ye tɔjɔ le ri. Woilu lemeniara Isa ma ka ii lɔ Pɔli ni Silasi la. Alla jɛsilanjɛ Kirekika siyaman na a ni muso tɔlama siyaman fanan lara la.

⁵ Kɔni bensɛnkolontɛya ka Yahudiya tɔilu mira. Ii wara lɔfe rɔ ka fuwareilu laden ka a kɛ jama juu ri. Jama wo ka mankan ba lawuli so kɔndɔ. Ii wara Jason na bon da kadi ka Pɔli ni Silasi jinin, baa a lɔ tere ye ii la ka woilu mira ka ii labɔ jama bɛɛ jana.

⁶ Kɔni ii ma Pɔli ni Silasi teren ye. Wo rɔ, ii ka Jason ni lemeniya mɔɔ doilu mira, ka ii

masɔrɔn fɔɔ so jɛmɔɔilu wara. Ii jamanda ko: «Mɔɔ menilu ye mankan nawulila dunujna bɛɛ rɔ, woilu ra se yan.

⁷ Jason da woilu jiya a wara. Ii bɛɛ ka a fɔ ko mansa gbere le ye, mɛn tɔɔ ko Isa. Ii ra Rɔmu mansaba la sariya tɔjan wo rɔ fewu.»

⁸ Nɛmɔɔilu ni jama bɛɛ ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, wo ka ii tɔrɔ kɔseɛ.

⁹ Wo rɔ, ii ka a fɔ ko Jason ni a dɔjɔɔnilu ye ii kunka wodi sara. Ii banni wodi wo sarala, jɛmɔɔilu ka ii bila.

Pɔli ni Silasi ka mɔɔilu kawandi Bere

¹⁰ Dibi donda tuma mɛn na su wo rɔ, lemeniya mɔɔilu ka Pɔli ni Silasi lawa so gbere la, mɛn tɔɔ ko Bere. Ii seni ye, ii wara Yahudiyailu la salibon na.

¹¹ Bere Yahudiyailu sɔnɔmɛ gbɛni ka tamin Tesaloniki Yahudiyailu kan paaɔn. A lɔ tere ye ii la ka ii tolo malɔ Pɔli la kuma la. A tere ye fen fen fɔla ii ye, ii jere tere ye wo bɛɛ fɛsɛfɛsɛla Alla la kuma rɔ lon lon, sa ii ri a yen ni Pɔli la kuma ye tɔjɔ le ri.

¹² Wo rɔ, ii siyaman lemeniara Isa ma. Kirekika musoilu tɔlama siyaman ni Kirekika cɛɛilu siyaman fanan lemeniara Isa ma.

¹³ Kɔni Tesaloniki Yahudiyailu ka a mɛn tuma mɛn na ko Pɔli ye Alla la kelalasele mɔɔilu ma Bere, ii wulira ka wa ye. Ii sera ye ka Berekailu kɔndasu ka mankan nawuli.

¹⁴ Lemeniya mɔɔilu ka wo yen tuma mɛn na, ii wulira i kɔrɔ ka Pɔli lawa kɔɔji da la. Kɔni Silasi ni Timote tora a kɔ Bere.

¹⁵ Pɔli malɔbailu nara a ri Ateni. Ii seni ye, Pɔli ka i sara ii la ko ka a fɔ Silasi ni Timote ye ko ii ye ii kaliya ka na a teren ye. Wo rɔ, Pɔli malɔbailu bɔra a kɔfe ka ii kɔse Bere.

Pɔli ka mɔɔilu kawandi Ateni

¹⁶ Pɔli tere ye Silasi ni Timote makɔnɔla Ateni tuma mɛn na, a ka joo siyaman ba yen so kɔndɔ. Wo gbara a la kɔseɛ.

¹⁷ A tere ye wala Yahudiyailu la salibon na ka Yahudiyailu ni Alla batobailu kawandi. Lon lon a tere ye wala lɔfe rɔ fanan. A wa mɔɔ menilu sɔrɔn ye, a ri woilu fanan kawandi.

¹⁸ Karanmɔɔ doilu tere ye, menilu tɔɔ ko Epikuri a ni Sitoyiki la mɔɔilu. Woilu wulira ka Pɔli sɔsɔ. Doilu ka a fɔ ko: «Kuma siyaman ba tii jin kan di?» Dogbereilu ka a fɔ ko: «A keni ikɔ a ye batofen do le la ko lasela, an ma mɛn lɔn.» Ii ka wo le fɔ ka a masɔrɔn Pɔli tere ye Isa la kibaro juma lasela ka a lawuli ko fɔ ka a bɔ saya rɔ.

¹⁹ Wo rɔ, ii ka Pɔli kili ka wa a ri laden ba rɔ, mɛn tɔɔ ko Areyopasi. Ii se mɛn keni ye, ii ka a fɔ Pɔli ye ko: «I nani karan kura mɛn di jin, i tɛ wo jafɔ an ye wa?»

²⁰ An ka mɛn mɛn i da rɔ, an tun ma wo mɛn kɔrɔman fɔlɔ. An ye a fɛ i ye wo kɔrɔ fɔ an ye.»

²¹ Nba, kondarilu duman tere Ateni duuren ni a londañilu ye. Ii tun te foyi kela fo ka ii tolo malə woilu la ka woilu lase i jooñ ma.

²² Wo rə, Pəli ka a lə Areyopasi laden tema ka a fə ko: «Ai Atenikailu, n da a yen ko batoli ko duman ai ye ja bəe ma,

²³ baa n tere ye n mataamala so kəndə tuma men na, n ka ai la batoli yəə bəe kəəsi. N ka sebe yen saraka janin diya do ka a fə ko: «Məə ma batofen men təə ləñ, wo saraka janin diya le jin di.» Nba, ai ye men batola, ka a tereñ ai ma a ləñ, nde jere na kun de wo ri ka na wo fo ai ye sisen.

²⁴ Alla men ka dunuɲa ni a kəndəfenilu bəe dan, wo le ye sankolo ni duukolo mansa ri. Adamadenilu ye batobon menilu ləla ii bolo la, Alla siini te wo si kəndə.

²⁵ Adamadenilu ti se ka baara si ke ka ale dəmen. Eñ, a mako te foyi si la. Ale jere le ka jənemaya ni niilakili di məəsilu ma, a ni fen təilu bəe.

²⁶ A ka siya bəe labə məə kelen de rə, ka ii lasii duukolo fan bəe rə. A ka ii la waati dante, ka ii sii yəəsilu yiraka ii la.

²⁷ A ka wo bəe ke, sa məəsilu ri a jinin, sa tumadə ii ri a sərən. Ii la jininni ri a ke ikə məə ye məməli kela ja men ma ka fen do jinin. Kəni Alla jere ma jan an si la.

²⁸ An niiakilila ni an ye an taama ni an ye yan ale le baraka rə. A ye ikə ai la yeli doilu ra a fə ja men ma ko: «An bəra Alla le rə.»

²⁹ «Nba, ikomin an bəra Alla le rə, an kana an miri ko Alla ni jooilu bəe ka kan. Jooilu rabenni məəsilu bolo sanin ni wodigbe ni kabakurunilu la, ka ben məəsilu miriya ma.

³⁰ Kə su woilu kera kolənbaliya le rə waati taminni. Alla ra woilu to, kəni bi a ye məə bəe jamarila fan bəe rə ko ii ye tubi sisen ka na a ma,

³¹ baa a ra lon kelen fə, a ri dunuɲa məə bəe la kitiite telenbaya la lon men. Kiti wo ri ke məə kelen bolo. Alla jere le ka wo jənematəmən, ka a lawuli ka a bə saya rə. A lawuli ko wo kera təmasere le ri, sa məəsilu bəe ri a ləñ ko Alla ra wo le jənematəmən.»

³² Məəsilu ka su lawuli ko men Pəli da rə tuma men na, doilu ka a mayele. Kəni doilu ka a fə ko: «An ye a fe i ye do la kuma jin kan lon gberə.»

³³ Wo rə, Pəli bəra ii fe.

³⁴ Wo bəe ni a ta, məə doilu lara Isa la ka wa Pəli kəfe. Diyonisi tere woilu do le ri. Ale tere Areyopasi dekuru le rə. Muso men təə ko Damarisi, wo fanan tere ye woilu do le ri, a ni məə gberəllu.

18

Pəli sera Korenti

¹ Wo kəni kə, Pəli bəra Ateni ka wa Korenti.

² A se men keni ye, a bənda Yahudiya cəe do ri, men təə ko Akila. Pəntika le. A muso təə ko Pirusili. Ii nasan de tere ka bə Itali jamana rə. Ii bəra Itali ka na ka a masərən mansaba Kolodi tere ra a fə ko Yahudiyailu bəe ye bə Rəmu. Pəli ka i madon ii la.

³ Ka a tereñ a ni ii tere ye baara kelen de kela, Pəli tora ii fe ka ke ii baara jəñ di. Ii bəe tere ye faaninbon rabennailu le ri.

⁴ Kəni Pəli tere ye wala salibon na Nəə lon bəe ka kuma Yahudiyailu ni Kirekikailu ye. A ka ko bəe ke, sa ii ri sən Maari Isa rə.

⁵ Nba, Silasi ni Timote nara ka bə Masedoni tuma men na, Pəli ma baara gberə si ke butun fo ka kawandili ke. A tere ye sereya bəla Yahudiyailu ye ko Isa ye Məə Nenematəmən de ri.

⁶ Yahudiyailu ka ii ban wo kuma ma ka Pəli nani. Wo le rə, Pəli ka a la duruki juujuu ka wo ke təmasere ri ii kanma. A ka a fə ko: «Ii jeli labəñ kun ye ii jere le ri. Wo te n kunko ri butun. Nba, n watə siya gberəllu kawandila sisen.»

⁷ Wo rə, Pəli bəra salibon na ka wa Titusi Jusitusu wara. Cəe wo ye Alla batoba le ri. A la bon tuunin salibon na.

⁸ Salibon wo kuntii Kiripusi ni a la denbayailu bəe lara Maari la. Kərentika menilu ka Pəli la kuma men, woilu siyaman fanan lara Isa la ka sun ji rə.

⁹ Lon do rə, Pəli ka koyen ke su rə ikomin sibo. Maari ka a fə a ye ko: «I kana silan məəsilu ye. I ye kuma, i kana i makun,

¹⁰ baa n ye i fe. Məə si te be i kan ka kojuu ke i la, baa n na məəsilu ka siya so kəndə yan.»

¹¹ Wo le rə, Pəli mēda ye, ka san kelen ni karo wəəə ke məəsilu karanna Alla la kuma la.

¹² Awa Kaliyən tere ye Akaya jamanatiya la tuma men na, Yahudiyailu ka ii laden ka wuli Pəli kanma. Ii ka a mira ka wa a ri kiti diya.

¹³ Ii ka a fə ko: «Cəe jin ye a fe ka məəsilu bila Alla bato ja gberə rə, men ma ben sariya ma.»

¹⁴ Sani Pəli ye se ka jabili ke, Kaliyən jere kumara Yahudiyailu ye ko: «Ai Yahudiyailu, ni ai nara ka ai makasi kojuu ba do kəson, wala ko bənbali do, n tun di n tolo malə ai makasikan na.

¹⁵ Kəni səsəli jin te foyi ri fəə Yahudiyailu la ko. Ai ye i jəñ səsəli kuma doilu ni təə doilu ni sariya koilu le ma. Kəni n te sən ka ko su woilu kiti tē. Ai jere ye ko woilu janabə.»

¹⁶ Wo rə, Kaliyən ka ii gbən ka ii labə kiti diya.

¹⁷ Ii bəe bera Sositəni kan, men ye salibon kuntii ri. Ii ka ale mira ka a gbsi kiti diya jəfe. Kəni Kaliyən ma foyi fə.

Pəli ka a kəse Antiyəki

¹⁸ Pöli menda Korenti kosebe tuma men na, a ka sila jinin lemeniya moolu fe ka wa. A seni Sankere, a ka a kun li ka a masaron a tun ka dakan ta Alla ye. Wo ro, a donda kulunba kondö ka wa Siri jamana ro. Pirisili ni Akila wara a kafe.

¹⁹ Ii sera Efesi tuma men na, Pöli ka a taama joolu to a ko ye. Ale wara salibon na ka kuma Yahudiyailu ye.

²⁰ Woilu ka a madiya ko a ye waati dando ke ii fe ye. Koni Pöli ma son.

²¹ A ka sila jinin ii fe. A ka a fo ko: «ni Alla sonda a ma n di na ii wara ikö.» Wo ro, a donda kulunba kondö Efesi ka wa.

²² Kulunba seni Sesere, Pöli bora ka wa lemeniya jamailu kondon Jerusalemu, ka ban ka wa Antiyoki.

²³ A menda Antiyoki. Wo ko ro, a wara Kalati jamana ni Firiki jamana ro. A ka yoro wo bee rataamataama ka Isa la karandenilu bee fanka don.

Apölsi ka moolu kawandi Efesi ni Korenti

²⁴ Wo tuma, Yahudiya do sera Efesi men tao ko Apölsi men boni Alesandiri. Cee wo kusan tere kumala a juma la. A ka Alla la kuma lon kosebe.

²⁵ A karanni Maari la sila la. A duman tere a ye a ja jere jere ma ka moolu kawandi, ka Isa la ko fo ii ye kojuma. A tere ye wo kela a fanka bee la. Koni a la lonnin dan tere ye Yaya la sun ji ro ko le ri.

²⁶ A wulira jusulatee ro ka kuma damira salibon na. Pirisili ni Akila ka a lamen tuma men na, ii wara a ri ii wara ka Alla la sila korö fo a ye ka a gbe.

²⁷ Lon do ro, Apölsi ka a fo ko a ye a fe ka wa Akaya jamana ro. Lemeniya moolu ka a seebe don ko a ye wa. Ii ka sebe raben ka a fo Akaya lemeniya moolu ye ko ni Apölsi sera ye, ko ii ye a ramira kojuma. A se men keni ye, a ka moolu demen kosebe, menilu kera lemeniya moolu ri Alla la jumaya baraka ro konin.

²⁸ A tere ye Yahudiyailu la kuma lakadila moo bee jana, ka a yiraka ii la Alla la kuma ro ko Moo Nenematomonin ye Isa le ri.

19

Pöli ka moolu kawandi Efesi

¹ Nba, ka Apölsi to Korenti, Pöli ka Asi jamana kondö rasan ka wa se Efesi. A ka Isa la karanden doilu saron ye.

² A ka woilu majininka ko: «Ai lemeniyara Isa ma lon men, ai ka Alla la Nii Seniman saron wo lon wa?» Ii ka Pöli jabi: «Een de. An ma foyi men Alla la Nii Seniman na ko ro folo.»

³ Pöli ka a fo ko: «Ai ka sun ji ro su puman saron wo ro?» Ii ka a jabi: «Yaya ka sun ji ro men ko fo, an ka wo su le saron.»

⁴ Pöli ka a fo ii ye ko: «Moo menilu tubira, Yaya tere ye woilu le sunna ji ro. Koni a tere ye a folo moolu ye ko men nato ale ko, ko ii ye la wo la Maari Isa konin.»

⁵ Ii ka wo men ka sun ji ro Maari Isa tao ro.

⁶ Pöli ka a bolo la ii kan tuma men na, Alla la Nii Seniman nara ii ma. Ii kumara kan gberailu ro. Alla ka kuma menilu di ii ma, ii ka woilu lase moolu ma.

⁷ Cee woilu tun di moo tan ni fila joon bo.

⁸ Pöli ka karo sawa ke, a ye wala salibon na ye a kuma moolu ye. A tun te silanna muume. A tere ye ii karanna Alla la Mansaya ko la, ka ko bee ke ka moo lali sa ii ri la a la kuma la.

⁹ Koni doilu ma son a la kuma ma. Woilu ka ii ban fewu, ka to Maari Isa la sila tao tinanna kuma juu la moo bee jana. Wo le koson, Pöli bora ii fe, ka karandenilu ta ka wa Tiranusi la karan diya ro. A tere ye karan kela ye lon lon.

¹⁰ A ka karan ke ten san fila korö. Wo ro, Asi jamana moolu bee ka Maari la ko men: Yahudiyailu wo, Kirekilu wo, ii bee ka wo men.

¹¹ Alla tere ye Pöli lala kabannako siyaman kela.

¹² Hali jala ni faanin menilu ra maa Pöli fari la, woilu ra jankarotoilu kendeya wo ro a ni jinailu tere bala jinatamoolu fe wo ro fanan.

Sikewa denceilu la ko

¹³ Nba, Yahudiya doilu tere ye taamataa-mala ko ii ye jinailu gbenna ka bo moolu fe. Ii doilu wulira ko ii ri jinailu gben ka bo jinatamoolu fe Maari Isa tao ro. Ii tere ye a folo jinatamoolu ye ko: «Pöli ye Isa men na ko folo, an ye ai jamarila wo tao le ro ko jinailu ye bo!»

¹⁴ Sikewa, men ye Yahudiyailu la Alla sarakalase la kuntuiba do le ri, a la dence waronwula le tere wo kela.

¹⁵ Koni lon do ro, jina ka ii jabi: «N ka Isa lon. N ye Pöli la ko kalama fanan. Koni ai, ai ye yon de ri?»

¹⁶ Cee jinatamoo bera ii bee kan, ka noo saron ii ma. A ka ii gbasi kojuuya ka ii madimin. Ii farimakolon ka ii bori ka bo bon na.

¹⁷ Wo kibaro fora Efesi so fan bee ro, Yahudiyailu ni Kirekilu konin. Wo ro moo bee silanda, ka Maari Isa tao bonya.

¹⁸ Menilu tun lara Isa la, woilu siyaman nara ka ii lo ii la kojuuilu la moolu bee jana.

¹⁹ Menilu tere ye woyemaya kela, woilu siyaman nara ii la woyemaya sebeilu ri ka woilu janin moolu bee jana. Sebe woilu sanko bee ladennin benda wodigbe gbanan waa biloolu le ma.

20 Wo le koson, Alla ka fanka don Maari la ko ro, ka a la ko lase fan bee ro. Maa siyaman lara lemehiya maañilu kan.

Mankan ba wulira Efesi

21 Ko woilu bee keni ko, Poli ka a latee ko a ri Masedoni jamana ni Akaya jamana rataama ka wa Jerusalemu. A ka a fo ko: «N wa wa bo Jerusalemu, fo n ye wa Romu fanan ye.»

22 A ka a demenba fila lawa a je Masedoni. Ale tora Asi jamana ro ka waati do ke ye. Demenba fila wo tere Timote ni Eratusi le ri.

23 Nba, wo waati jere, mankan ba wulira Isa la sila ko ro.

24 Nunaka, men ye wodi koyinna ladanna, do tere ye, men too ko Demetirusi. A tere ye wodigbe baara le la, ka Aritemisi la batobon bisikilu ladan. Ikomin Efesikailu tere ye batofen wo batola, Demetirusi ni a baarakeñonilu tere ye tono ba soronna bisiki woilu fe.

25 Lon do ro, a ka a baarakeñonilu laden, a ni menilu tere ye baara su wo kela. A ka a fo ii ye ko: «N failu, ai ka a lon ko an ye tono ba soronna baara jin de ro.

26 Koni Poli too jin ye men kela sisen, ai jere jayen wo la, ai tolo ye a la. A ye a folo maañilu ye ko batofen menilu ladanni maa bolo, ko woilu tono te foyi ri. Kuma wo ra maa siyaman kun yeleman ka ban. Efesi kelen te. Dooni wo ri se Asi jamana fan bee ro sisen.

27 Wo ri ke sababu ri an na baara ri jii baara juu ri. Koni a dan te wo ri de. A laban, an na batofen musoman ba Aritemisi la bon te jate butun. Maañilu ye Aritemisi batola Asi jamana ni dunuja fan bee ro sisen. Koni bonya men ye a kan bi, wo bee ri bo a kan.»

28 Jama ka wo men ka mane kojuuya. Ii ka ii kan nabo ko: «Efesikailu la batofen Aritemisi ka bon!»

29 Mankan wo ka so bee lamaa. Maañilu borimantso ka Poli taamaroo fila mira ka ii somon foo so laden diya ro. Maañilu woilu tere Kayusi ni Arisitariki le ri. Ii banni Masedoni.

30 Poli tere ye a fe ka wa kuma jama ye, koni Isa la karandenilu ma son.

31 Asi jamana jemoo doilu fanan tere ye, menilu tere Poli dujooñonilu ri. Woilu ka kela lawa Poli ma ka a madiya ko a kana wa laden diya ro.

32 Wo tuma, maañilu tere ye mankan ba lawulila laden diya ro. Bee ye i ta folo. Ii siyaman ma ii laden kun lon.

33 Yahudiyailu ka maa do lalo jama pana. Cee wo too ko Alesandire. Doilu ka ii kan nabo a ma ko a ye kuma. A ka toomasere ke a bolo la jama pana ko ii ye sabari. A tere ye a fe ka kuma lase ii ma.

34 Koni jama ka a jayen tuma men na ko Alesandire ye Yahudiya le ri, ii bee sonkora

i jooñ fe ka a fo ko: «Efesikailu la batofen Aritemisi ka bon!» Ii ka waati fila jooñ ke, ii ye ii kan nabola ten.

35 Ii ma wo boloka foo so sebelila nara ka ii masabari waati men. A kumara ii ye ko: «Efesikailu, Efesi so ye batofen ba Aritemisi la bon kongbenna le ri. Batofen wo munuja men bora san ma ka be, Efesi so ye wo fanan kongbenna le ri. Dunuja maañilu bee ka wo lon.

36 Maañilu si ti se ka ai soso wo ma. Wo ro, ai ye ai sabari. Ai kana koilu ke ai kun fe ye ten!

37 Ai ra cee jinilu mira ka ii lana, ka a teren ii ma foyi sonya jooñon. Ii ma tanama kuma si fo an na joo musoman ba ma fanan.

38 Wo le ro, ni maa do ra ko ke Demetirusi ni a la baarakeñonilu la, ii ye wa makasili ke kiti diya. Faamailu ye ye. Ii ye wa kiti diya ye.

39 Ni ai ye a fe ka ko gbera fo, ai ye wa wo fo an na laden ba ro, laden men benni sariya ma. A ri janabo ye le.

40 Ni wo te, an da mankan ba men nawuli jin bi, wo ma ben. Maañilu ri a fo ko an da murunti, baa an ti se ka hali laden jin kun fo maañilu ye.» So sebelila banda wo bee folo tuma men na, a ka a fo jama ye ko bee ye wa a wara.

20

Poli wara Masedoni ni Kireki jamanailu

ro

1 Nba, mankan sumara tuma men na, Poli ka karandenilu kili laden do. A ka ii lali ka ii seebe don, ka ban ka sila jinin ii fe. Wo ro, a bora ye ka wa Masedoni.

2 A ka jamana wo rataama ka ye lemehiya maañilu lali ka ii seebe don kuma siyaman ma. Wo ro, a nara se Kireki jamana ro.

3 A ka karo sawa ke ye. A tere ye a rabenna tuma men na ka wa Siri jamana ro kulunba kondoo, a ka a men ko Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri a faa. Wo ro, a ka taama wo raso ko a ri a kose Masedoni jamana ro.

4 Sopateri men banni Bere, Pirusi dence konin, wo wara Poli malo. Arisitariki ni Sekundusi, men banni Tesaloniki, fanan wara a malo, a ni Kayusi, men banni Deribe, ni Timote, a ni Tisiki ni Torofime, men banni Asi jamana ro.

5 Cee woilu wara an je ka an makono Torohasi.

6 Buru Fununbali Sali banda tuma men na, an bora Filipi kulunba kondoo. An ka tele loolu ke ji kan ka na ii teren Torohasi, ka lookun kelen ke ye.

Poli ka Yuticusu su lawuli

7 Nojo lon dafara tuma men na, an ka an naden ka doonnin ke an jooñ fe. Poli tun da a latee ko ni duusa gbera, ko a ri wa. Wo

le koson, a mendanda kawandili kela haan duu talama.

⁸ An beɛ ladennin tere sankaso do kondɔ. Fitinna siyaman tere ye melenna bon kondɔ ye.

⁹ Kanberen do, men tɔɔ ko Yutikusi, siini tere bon fɔɔɔda dakun kan bon na ye. Pɔli mendanda kumala, sunɔɔ lɔɔ ka kanberen wo mira kosebe. A sunɔɔra ka be fɔɔɔda la. A bɔra fɔɔ sankaso bon sawana fɔɔɔda wo la ka be duu ma. Ii wara a ta ka a tereɛ na ra sa.

¹⁰ Pɔli jiira ka wa i la a kan ka a bolo falafala a ma, ka a fɔ ko: «Ai kana hamin. A nii ye a rɔ.»

¹¹ Wo rɔ, Pɔli yelera sankaso bon na iko. A ka buru rafara ka doonnin ke lemeniya mɔɔilu fe. A kumara ii ye haan kene bɔra, ka ban ka wa.

¹² Mɔɔilu wara Yuticusu malɔ a wara. A kende. Wo ka lemeniya mɔɔilu beɛ jususuma kosebe.

Pɔli bɔra Torohasi ka wa Mileti

¹³ Andeilu donda kulunba kondɔ ka wa Pɔli ye Asosi, baa Pɔli ka a fɔ ko a ri wa a sen ma, ko an beɛ ye wa an jɔɔɔn ben Asosi.

¹⁴ A ka an nabɛn Asosi tuma men na, a donda kulunba kondɔ. Wo rɔ, an wara Mitilɛni.

¹⁵ An bɔra ye lon men na, wo duusa gbɛ an sera Kiyɔsi da fe. Wo duusa gbɛ filana an sera Samosi. Wo duusa gbɛ sawana an sera Mileti.

¹⁶ Pɔli tun te a fe an ye lanɔɔ Asi jamana rɔ. Wo rɔ, a ma sɔn ka i lɔ Efesi, baa a korɔtoni ba le tere ka se Jerusalemu, sa a ri Pentekoli sali ke ye, ni a ri se wo kela.

Pɔli ka Efesi lemeniya mɔɔilu la jemɔɔilu lali

¹⁷ Wo le rɔ, a tora Mileti ka kela lawa Efesi ka lemeniya jamailu la jemɔɔilu kili, ko ii ye na a tereɛ ye.

¹⁸ Ii nara tuma men na, a ka a fɔ ii ye ko: «N badenmailu, kebi n donda Asi jamana rɔ lon men, n taamara sila men kan waati men beɛ korɔ ai fe yan, ai ka wo lɔn.

¹⁹ Yahudiyailu ka janfailu don n ma ka n tɔɔ kosebe fɔ ka n kasi. N ka wo beɛ muɔun ka n fanmajii ka baara ke Maari ye.

²⁰ Ai la nafa ye fen fen dɔ, n ma wo si dokon ai ma. N ka ai karan jamama yɔɔ rɔ, ka ai karan ai jere la bonilu kondɔ.

²¹ N da a fɔ Yahudiyailu ni siya gberɛ tɔilu ye ka a magbeleɣa ko ii ye kojuu ke boloka ka na Alla ma, ka lemeniya an na Maari Isa ma.

²² Nba, a fere te fo n ye Alla la Nii Seniman kan mira. Wo le rɔ, n wato le Jerusalemu sisen. Men ketɔ n sɔrɔnna ye, n ma wo lɔn.

²³ Kɔni n ka men lɔn, wo le jɔn di. N wa se so so ma, Alla la Nii Seniman ye a fɔla n ye ko mɔɔilu ri n bila kaso la, ko tɔɔɔya ye n ye.

²⁴ Ni n balora, wo te foyi ri n jakɔrɔ. Men tɔɔ ye n ma, wo le n na baara ri, Maari Isa ka men karifa n na. Fo n ye baara wo le ban ka Alla la kibaro juma lase mɔɔilu ma, kibaro men ye Alla la jumaya ko fɔla.

²⁵ «Nba, n da n taamataama ai beɛ tema ka Alla la Mansaya ko lase. Kɔni n ka a lɔn sisen ko ai ja te la n kan butun.

²⁶ Wo le koson n ye a fɔla ai ye ka a magbeleɣa bi ko ni mɔɔ do halakira ai tema, wo ye wo tii jere nɔ le wo ri de,

²⁷ baa n ma Alla la ko lateɛni si dokon ai ma. Eɛn! N ka wo beɛ lase ai ma.

²⁸ Nba, ai ye ai janto ai jere rɔ. Alla la Nii Seniman da mɔɔ menilu karifa ai la, ai ye ai janto woilu fanan dɔ. Ai ye ai lɔ Alla la lemeniya jamailu jɔɔ ka ii latanka, baa a ra woilu ke a jere ta ri a dence la saya rɔ.

²⁹ N ka a lɔn ko n wa wa, mɔɔjuuili ri don ai tema ka tjanni ke. Woilu ye ikomin wara juuili, menilu ye donna saailu tema ka ii madimin.

³⁰ Doilu ri wuli hali ai jere tema yan, ka wuya juu fɔ, sa ii ri karandenilu sɔmɔn ka woilu tuun ii ko.

³¹ Wo le rɔ, ai ye a ke korjuma. Ai ye ai hankili to a rɔ ko n ka ai kelen kelenna beɛ lali san sawa wo korɔ. N ma wo boloka fewu, fo ka a ke su ni tele. N jaji bɔra ai koson kosebe.

³² «Nba, n ye ai karifala Alla la sisen, a ni a la kuma la, men kɔnin ye a la jumaya ko fɔla. Ale le ri se ai la lemeniya sabatila kuma wo la. A ni a ri ce wo di ai ma, a ni men beɛ bilani a dan na.

³³ N ma n nata la mɔɔ si la wodigbe ni sanin ni faanin kan.

³⁴ N ka baara ke n bolo la ka n ni n taamajɔɔnɔnɔ makoilu mafa. Ai jere ka wo lɔn.

³⁵ N ka a yiraka ai la ja beɛ ma ko an ka kan ka baara ba ke ten de, sa an di se deseɔɔɔnɔnɔ demenna, baa Maari Isa ka a fɔ ko: «Sewa ye sɔli rɔ ka tamin sɔrɔnɔnɔ kan.» An ye an hankili to kuma wo rɔ.»

³⁶ Nba, Pɔli banda wo fɔla tuma men na, a ni ii beɛ ka ii jɔnkin ka Alla tara.

³⁷ Ii ka ii wuli ka ii ton Pɔli kan ka a sunbu. Ii beɛ kasira kosebe.

³⁸ A tere ka men fɔ ko ii ja te la a kan butun, wo kuma gbara ii la kojuyuya. Ii wara a bilasila diya kulun da la.

21

Pɔli wara Jerusalemu ja men ma

¹ Nba, an ka foli di lemeniya mɔɔilu ma ka don kulunba kondɔ. An bɔra ye ka an telen Kɔsi ma. Wo duusa gbɛ an wara se Rɔdi, ka bɔ ye ka wa Patara.

² An ka kulunba do tereɛ ye, men wato Fenisi jamana rɔ. An donda wo kondɔ ka wa.

³ An sudunyara Sipere ka a yen, kɔni an taminda a la a tele kankan bolo kinin fan fe. An wara Siri jamana rɔ ka an lɔ Tiri, baa donin men tere ye kulun kɔndɔ, wo tun ka kan ka lajii so wo le la.

⁴ An wara karandenilu jinin so kɔndɔ, ka tele wɔrɔnwula ke woilu fe. Alla la Nii Seniman tun ka a yiraka ii la ko ko ri Poli sɔrɔn Jerusalemu. Wo le ka a ke, ii ka a lali ko a kana wa ye.

⁵ Kɔni an wa lon sera tuma men na, an bɔra ye ka wa. Karandenilu ni ii musoilu ni ii denilu bɛɛ bɔra so kɔndɔ ka wa an bilasila diya fɔ kulun da la. An bɛɛ ka an jɔnkin ji da la ye ka Alla matara.

⁶ An banda Alla matarala ka foli di an jɔɔn ma tuma men na, an donda kulunba kɔndɔ. Woilu ka ii kɔse ka wa ii wara.

⁷ An bɔra Tiri ka wa Pitolemayisi kulunba kɔndɔ. An se men keni ye, an bɔra kulunba kɔndɔ ka wa ye lemeniya mɔɔilu fo. An ka tele kelen ke woilu fe.

⁸ Wo duusa gbe, an bɔra ye ka wa Sesare. An wara jiya Filipe wara, men tere ye kibaro juma lasela ri. Jerusalemu lemeniya mɔɔilu tun ka cɛɛ wɔrɔnwula men jenenatɔmɔn ka ii ke talibidenbailu demenbailu ri, Filipe tere woilu do le ri.

⁹ Denmuso sunkurun naanin tere ye Filipe bolo. Wo si tun ma sii cɛɛ kun fɔlɔ. Woilu tere ye kuma sɔrɔnna Alla la ka a lase mɔɔilu ma.

¹⁰ An ka tele dando ke Filipe wara tuma men na, Alla la nabi do nara ka bɔ Jude. Wo tɔɔ ko Akabusi.

¹¹ A nara an ma ka Poli la tɛsidilan ta. A ka a jere sen ni a bolo sidi wo la, ka a fɔ ko: «Alla la Nii Seniman ka a fɔ ko Yahudiyailu ri tɛsidilan jin tii mira Jerusalemu, ka a sidi wo na ma ka a don siya gberɛilu bolo.»

¹² An ka wo men tuma men na, an ni ye mɔɔilu ka Poli madiya kosebe ko a kana wa Jerusalemu.

¹³ Poli ka an jabi: «Ai ye kasila ten ka n jusu tjan kojuyaya nfenna? Ni ii ka n sidi Jerusalemu, n dabenni wo la. Hali ni ii ka n faa Maari Isa ko kɔsɔn, n dabenni wo bɛɛ la.»

¹⁴ An ka a yen tuma men na ko Poli tɛ sɔn an kan mirala, an ka a to ten, ka a fɔ ko: «Maari sawo ye ke.»

¹⁵ Tele dando taminni kɔ, an ka an dabɛn ka wa Jerusalemu.

¹⁶ Sesare karanden doilu nara an malɔ, ka an nana an jiya diya Minasɔn wara. Minasɔn ye Sipereka le ri. A keni Isa la karanden di kebi waati jan.

Pɔli wara bɔ Yakuba ma

¹⁷ An se men keni Jerusalemu, ye lemeniya mɔɔilu ka an damira kojuma.

¹⁸ Wo duusa gbe, Poli ni an tɔilu wara Yakuba wara. An ka lemeniya mɔɔilu la jɛmɔɔilu bɛɛ tɛrɛn ye.

¹⁹ Poli banda folila tuma men na, a kumara ii ye. Alla tun ka ko menilu ke siya gberɛilu tɛma ka fara Poli la baara la, a ka wo bɛɛ lase ii ma kelen kelen.

²⁰ Ii ka ii tolo malɔ ko woilu la, ka Alla tando kosebe. Ii ka a fɔ Poli ye ko: «An badenma, i ma a yen Yahudiya waa siyaman de lani Isa la yan. Wo bɛɛ tɛsidini Nabi Musa la sariya ko le la.

²¹ Kɔni a ra fɔ ii jana ko i ye Yahudiyailu karanna, menilu siini siya gberɛilu tɛma kɔnin. Ko i ye a fɔla woilu ye ko ii ye Nabi Musa la sariya bila, ko ii kana ii denilu faaninta ke butun, ko ii kana an na landailu bonya.

²² Sika tɛ a rɔ, ii ri a men ko i ra na. An ye a ke di wo rɔ?

²³ Nba, an ye men fɔla i ye sisen, i ye wo mira. Cɛɛ naanin ye an bolo yan, menilu ra dakan ta Alla ye.

²⁴ I ye la woilu kan ka seninya landa ke ii fe. I jere ye wodi bɔ, sa ii ri ii kun li. Wo wa ke, bɛɛ ri a lon ko i la ko men fɔni ii jana, ko tɔna tɛ wo ri. Ii ri a lon fanan ko i jere ye i taamala sariya sila kan.

²⁵ Kɔni siya gberɛ menilu ra la Isa la, an da sebe lawa woilu ma kɔrɔman ka an miriya yiraka ii la. An ka a fɔ ii ye ko ii kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ko ii kana jeli dɔɔn. Ko ii kana juufaa sobo dɔɔn, jeli ye men dɔ. Ko ii kana jalonya ke.»

²⁶ Nba, wo duusa gbe, Poli ka mɔɔ naanin woilu ta ka wa seninya landa ke ii fe. Wo kɔ rɔ, a wara Allabatobonba la ka seniyali dafa lon fɔ. Wo lon wa se, saraka ri bɔ ii kelen kelenna bɛɛ ye.

Ii ka Poli mira

²⁷ Seniyali wo ye kela tele wɔrɔnwula le kɔrɔ. Waati wo dafatɔla, Asi jamana Yahudiya doilu ka Poli yen Allabatobonba kɔndɔ. Ii ka mankan nawuli jama tɛma ka Poli mira.

²⁸ Ii ka ii kan nabɔ ko: «Isirayelikailu, ai ye na an demen! Cɛɛ men ye mɔɔ bɛɛ karanna fan bɛɛ rɔ ko ii kana an na mɔɔilu ni Nabi Musa la sariya ni an na yɔrɔ jin jate, wo le jin di. Ka a la wo bɛɛ kan, a ra na Kirekilu ri Allabatobonba jere kɔndɔ, ka an na yɔrɔ seniman jin nɔɔ.»

²⁹ Ii ka wo fɔ ka a masɔrɔn ii tun ka Torofime, men bɔni Efesi, a ni Poli yen i jɔɔn fe so kɔndɔ. Ii ka ii miri ko Poli tun da don a ri Allabatobonba jin kɔndɔ le.

³⁰ Mankan bonyara ka so bɛɛ lamaa. Mɔɔilu borimantɔ nara ka bɔ fan bɛɛ rɔ. Ii ka Poli mira ka a sɔmɔn ka a labɔ Allabatobonba jin kɔndɔ. Mɔɔilu ka bon dailu tuun i kɔrɔ.

31 Ii tere ye a faa ja jininna tuma men na, kela sera Romu keledenilu la kuntiiba ma ko Jerusalemu so bee ra lawojo.

32 A ka keleden kuntii doilu ni keleden doilu ta i korɔ ka a bori ka wa jama rɔ. Yahudiyailu ka keleden kuntiiba ni a la keledenilu yen tuma men na, ii ka Pɔli gbasi boloka.

33 Keleden kuntiiba nara ka Pɔli mira. A ka a fɔ keledenilu ye ko ii ye Pɔli sidi nee jɔlɔko fila la. A ka jama majininka ko ceɛ jin ye yon di, a ka nfen ke?

34 Mɔɔilu tere ye ii kan nabɔla kosebe. Do ta ni do ta te kelen di. Keleden kuntiiba ka a yen ko a ti se tɔja gbe sɔronna ka a masɔron manka ka siya. Wo rɔ, a ka a fɔ keledenilu ye ko ii ye wa Pɔli ri ii la bon ba la.

35 Ii sera bon yeleyelanilu ma tuma men na, keledenilu ka Pɔli layele ii boloilu la ka wa a ri, baa jama moneni tere kojuuya ii muruntira a kanma.

36 Ii tere ye keledenilu ko, ka ii kan nabɔ ko: «Ai ye a faa, ai ye a faa!»

Pɔli kumara jama ye

37 Pɔli ladontɔ tere ye bon ba la tuma men na, a ka a fɔ keleden kuntiiba ye ko: «I ri hake to, n di se kuma do fɔla i ye wa?» Keleden kuntiiba ka a jabi: «I ye Kirekikan menna wa?

38 A ye di? Misiranka kanberen men ka mɔɔilu lamurunti waati taminni, ile le wo ri wa, men konin wara benkaninna mɔɔ waa naanin di wula kondɔ?»

39 Pɔli ka a jabi: «Nde ye Yahudiya le ri ka bɔ Silisi Tarisi. So ba wo duuren de ye n di. I jaandi, i ye son n ye kuma doilu fɔ jama ye.»

40 Keleden kuntiiba sɔnda wo ma. Wo rɔ, Pɔli ka i lɔ bon yeleyelanilu kan ka tɔmasere ke a bolo la mɔɔilu jana ko a ye a fe ka kuma ii ye. Ii ka ii sabari tuma men na, Pɔli kumara ii ye Heburukan dɔ.

22

1 A ka a fɔ ko: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n na, n ye men fɔla n jere kunka ko rɔ.»

2 Ii ka Heburukan men a da rɔ tuma men na, ii ka ii sabari kosebe. Pɔli ka a fɔ ko:

3 «Yahudiya le nde ri. N sɔronni Silisi Tarisi, koni n namɔni Jerusalemu yan de. N tere karanmɔɔ Kamaliyeli le bolo. Ale le ka n karan kosebe an benbailu la sariya la. N fanan tesidini tere Alla ko la kosebe, ikomin ai jere tesidini ja men ma bi.

4 N ka sila kura jin taamabailu tɔrɔ kojuuya fɔɔ ka doilu faa. N tere ye ii mirala, ceɛ ni muso, ka ii bila kaso la.

5 Alla la sarakalase la kuntiiba ni mɔɔbakɔrɔilu bee ye n sereilu ri wo ko rɔ. N ka sebe sɔron ii la, sa n di wa wo ri ii badenmailu ma Damasi. Wo bolo ma, n

wara Isa la mɔɔilu jinin Damasi. N wa menilu sɔron ye, n tun ye a fe ka woilu mira ka ii sidi, ka na ii ri Jerusalemu yan sa ko ri latɔn ii la.»

Pɔli lara Isa la ja men ma, a ka wo jafɔ

6 «Nba, n watola, telelatelen waati ka n sudunyani tere Damasi la. Wo tuma, fen do melen ba bɔra gbe rɔ san ma kelen di ka na n naminin.

7 N bera duu ma. N ka kumakan do men ko: Sawuli, Sawuli, i ye n tɔrɔla kojuuya nfenna?

8 N ka jininkali ke ko: «Maari, i ye yon di?» A ka n jabi: «Isa Nasaretika le nde ri, i ye men tɔrɔla kojuuya konin.»

9 Nba, n taamaɔɔonilu ka kene yelen ba wo yen. Koni kumakan men tere ye kumala n ye, ii ma wo men.

10 N ka a fɔ ko: «N ye nfen ke, Maari?» Maari ka n jabi: «I wuli ka wa Damasi. Ko men bee lateeni i ma ka ke, wo bee ri fɔ i ye ye.»

11 N ma se foyi yenna ka a masɔron kene yelen ba wo bonyara kojuuya ka n ja lafin. Wo rɔ, n taamaɔɔonilu le ka n bolo mira ka wa n di Damasi.

12 «Wo ka Alla jesilanyeba do teren Damasi, men tɔɔ ko Ananiyasi. Ceɛ wo tere ye Alla la sariya mirala kosebe. Damasi Yahudiyailu bee tere ye a tɔɔ juma fɔla.

13 A nara ka i lɔ n dafe ka a fɔ n ye ko: «N badenma Sawuli, i ja ye laka ikɔ.» Nde fanan, waati kelen wo rɔ, n ka a yen.

14 A ka a fɔ ko: «An benbailu Maari Alla ra i jenenatɔmɔn, sa i ri a sawo lon, ka a la Mɔɔ Telenni yen, ka a la kuma men ka bɔ a jere da rɔ.»

15 I ri ke a sere ri, baa i ka ko menilu yen a ni i ka ko menilu men, i ri woilu lase mɔɔilu bee ma.

16 Nba, i ye nfen makɔnɔla sisen? I wuli ka sun ji rɔ, ka Maari matara sa a ri i ko ka i la kojuu bɔ i ma.»

17 «Kɔ fe, n ka n kɔse Jerusalemu. Lon do rɔ, n tere ye Alla matarala Allabatobonba la tuma men na, Alla ka fen do yiraka n na.

18 N ka Maari yen. A ka a fɔ n ye ko: «I kaliya. I ye bɔ Jerusalemu i korɔ ka wa, baa i ye a fe ka n na kuma men sereya bɔ yan mɔɔilu ye ii ti son wo ma.»

19 N ka a jabi: «Maari, ii jere ka a lon ko n tere ye donna salibonilu la ka i la lemaniya mɔɔilu mira ka ii gbasi ka ii bila kaso la.

20 Mɔɔilu tere ye i sere Etiyen faala waati men na, n jere lɔni tere ye. N sɔnda wo bee ma, fɔɔ ka a faabailu la durukiilu ramira ii ye.»

21 Koni Maari ka a fɔ n ye ko: «Wa! N ketɔ i lawala siya gbereilu ma, menilu siini yɔrɔ jan.»»

²² Nba, mɔɔilu tere ye ii tolo malɔla Pɔli la haan a ka siya gberɛilu la ko fɔ. A ka wo fɔ tuma men na, ii bɛɛ sɔnkɔra ko: «A ye bɔ yan ka a faa! A ma kan ka balo butun!»

²³ Ii tere ye ii kan nabɔla, ka ii la durukiilu bɔ ka woilu lafilifili, ka buuri lasyɛle san ma.

²⁴ Keleden kuntiiba ka wo yen ka a fɔ a la keledenilu ye ko ii ye Pɔli ladon bon ba la. Ko ii ye a gbasi gbɛɛ la ka a fɛsɛfɛsɛ, sa a ri jama jaman kun fɔ ii ye.

²⁵ Ii ka Pɔli sidi ko ii ye a gbasila tuma men na, Pɔli ka a fɔ keleden kuntii ye ko: «Ka Rɔmu duuren do gbasi gbɛɛ la ka a sɔrɔn a la kiti ma tɛɛ fɔla, wo dahani wa?»

²⁶ Keleden kuntii ka wo men tuma men na, a wara keleden kuntiiba teren ye ka a fɔ a ye ko: «I keto nfen kɛla cɛɛ men na jin? A ye Rɔmu duuren de ri de!»

²⁷ Keleden kuntiiba jere wara Pɔli mapininka ko: «Rɔmu duuren de ile ri wa?» Pɔli ka a jabi: «ɔn.»

²⁸ Keleden kuntiiba ka a fɔ ko: «N ka wodi ba le bɔ ka ke Rɔmu duuren di.» Pɔli ka a fɔ ko: «Nde sɔrɔnni de a rɔ!»

²⁹ Menilu keto tere ye Pɔli fɛsɛfɛsɛla, woilu ka wo men ka ii mabɔ a la kelen di. Keleden kuntiiba jere silanda, ka a masɔrɔn ale le tun ka Pɔli sidi nɛɛ jɔlɔkɔ la, ka a teren a ye Rɔmu duuren de ri.

Pɔli kumara Yahudiya mɔɔbailu ye

³⁰ Wo duusa gbe, keleden kuntiiba ka Pɔli la ko rabila dɔɔni ka Alla la sarakalase la kuntiilu ni kitiɛɛ dekuru bɛɛ kili ka ii ladɛn, baa Yahudiyailu ye Pɔli jalakila kun men na, keleden kuntiiba tere ye a fɛ ka wo lɔn. Wo rɔ, a ka Pɔli lalɔ ii jɔkɔrɔ.

23

¹ Pɔli ka a ja lɔ kitiɛɛ dekuru rɔ kosebe, ka a fɔ ii ye ko: «N badenmailu, n da n taama kɔnɔgbɛya rɔ Alla jana haan sisen.»

² Mɔɔ menilu lɔni tere Pɔli tɔrɔfe, Alla la sarakalase la kuntiiba Ananiyasi ka a fɔ woilu ye ko ii ye Pɔli gbasi a da rɔ.

³ Pɔli ka a fɔ a ye ko: «Ile, filanfilante! Alla fanan di ile gbasi. I siini yan ko ka n na kitiɛɛ ka ben sariya ma, kɔni i jere ra sariya tɔjan, baa ile ka a fɔ ko ii ye n gbasi.»

⁴ Mɔɔ menilu lɔni tere Pɔli tɔrɔfe, woilu ka a fɔ ko: «I ye Alla la sarakalase la kuntiiba le naninna ten wa?»

⁵ Pɔli ka ii jabi: «N badenmailu, n tun ma a lɔn ko ale le ye Alla la sarakalase la kuntiiba ri. Ni wo tɛ, n tun tɛ wo fɔ, baa a sebeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: Men siini i la mɔɔilu kun na, i kana kuma juu fɔ wo ma.»

⁶ Nba, Pɔli ka a yen ko kitiɛɛ dekuru farani. A fan kelen ye Sadusiilu ri. A fan kelen ye Farisilu ri. Wo le kosɔn, Pɔli ka a kan nabɔ ka a fɔ ko: «N badenmailu, n ye Farisi le ri. N fa fanan ye Farisi le ri. Kiti

ye kɛla n kanma bi ka a masɔrɔn n jii lani su lawuli ko rɔ, ka bɔ saya rɔ.»

⁷ Pɔli ka wo fɔ tuma men na, sɔsɔli wulira Farisilu ni Sadusiilu tema. Jama ratalara fila ri,

⁸ baa Sadusiilu ye a fɔla ko su ti nala lawulila ka a bɔ saya rɔ, ko melekaulu ni jinailu fanan tɛ ye. Kɔni Farisilu lani wo bɛɛ la.

⁹ Nba, a kɛra mankan ba ri. Sariya karanmɔɔ menilu tere Farisilu ri, wo doilu wulira ka sɔsɔli kɛ kosebe ko: «An ma kojuu si yen cɛɛ jin na. Ni meleka wala jina kumara a ye don?»

¹⁰ Sɔsɔli juuyara fo keleden kuntiiba silanda ko ii kana Pɔli sɔman ii ni ii jɔɔn tɛ ka a faa. Wo rɔ, a ka keledenilu lawa ka Pɔli labɔ mɔɔilu tema fanka la, ka wa a ri keledenilu la bon ba la.

¹¹ Su wo rɔ, Maari ka a jere yiraka Pɔli la ka a fɔ a ye ko: «I seɛbe don. I ra n na ko fɔ ja men ma Jerusalem, i ka kan ka a fɔ wo ja kelen de ma Rɔmu fanan.»

Yahudiya doilu ko ii ri Pɔli faa

¹² Kɛne bɔra tuma men na, Yahudiya doilu ka ii laden ka ben kan kelen ma. Ii ka ii kali ko ii tɛ dɔɔnnin kɛ, ko ii tɛ ji min fo ii wa Pɔli faa.

¹³ Mɔɔ binaanin ni kɔ le benda wo ma.

¹⁴ Ii wara Alla la sarakalase la kuntiilu ni mɔɔbakɔrɔilu teren ye, ka a fɔ ii ye ko: «An ka an kali ko an tɛ dɔɔnnin kɛ fo an wa Pɔli faa.

¹⁵ Wo bolo ma, ai ni kitiɛɛ dekuru ye kɛla lawa keleden kuntiiba ma ko a ye Pɔli lana ai ma, sa ai ri a la ko fɛsɛfɛsɛ kɔrɔuma. An di an dabɛn ka a faa sila la sani a ye se ai ma yan.»

¹⁶ Kɔni Pɔli barince ka janfa kuma wo men. A wara keledenilu la bon ba la ka wo jafɔ Pɔli ye.

¹⁷ Wo rɔ, Pɔli ka keleden kuntii do kili ka a fɔ a ye ko: «I ye wa kanberɛn jin mabɔ keleden kuntiiba la. Kuma do ye a fɛ ka a fɔ a ye.»

¹⁸ Keleden kuntii wo wara kanberɛn mabɔ keleden kuntiiba la, ka a fɔ a ye ko: «Kasoden men tɔɔ ko Pɔli, wo ka n kili ka a fɔ n ye ko n ye na kanberɛn jin di i ma. Ko kuma do ye a fɛ ka a fɔ i ye.»

¹⁹ Keleden kuntiiba ka kanberɛn mira a bolo ma ka i mabɔ mɔɔilu la ka a mapininka ko: «Nfen ye i fɛ ka a fɔ n ye?»

²⁰ Kanberɛn ka a fɔ a ye ko: «Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri i madiya sini, ko i ye wa Pɔli ri kitiɛɛ dekuru ma sa ii ri a la ko fɛsɛfɛsɛ kɔrɔuma.

²¹ Kɔni i kana sɔn wo ma, baa mɔɔ binaanin ni kɔ ye Pɔli makɔnɔla sila la, sa ii ri a faa. Ii ra ii kali, ko ii tɛ dɔɔnnin kɛ, ko ii tɛ ji min, fo ii wa a faa. Ii ra ban ii rabenna fewu. Ii ye ile la jabili le makɔnɔla sisen.»

²² Keleden kuntuiba ka a fə kanberen ye ka a magbeleya ko: «I kana a fə mɔɔ si ye ko i ra ko jin nase n ma.» Wo rɔ, a ka sila di kanberen ma ko a ye wa.

Keleden kuntuiba ka Pɔli lawa jamanatii Felisi ma

²³ Keleden kuntuiba ka keleden kuntii fila kili ka a fə ii ye ko: «Ai ye keleden mɔɔ kemɛ fila raben, a ni sotiɪ biwɔrɔnwula ni tanbatii kemɛ fila. Dibi wa don kosebe, ai beɛ ye wa Sesare.»

²⁴ Ai ye so doilu raben Pɔli ye fanan. Ai ye wa a kende malɔ jamanatii Felisi wara Sesare.»

²⁵ A ka sebeli raben ka a don ii bolo. A ka men sebe, wo le jin di.

²⁶ «Nde Kolodi Lisiyasi le ye sebe jin nawala jamanatii juma Felisi ma. N ye i fola.

²⁷ «Yahudiyailu ka ceɛ jin mira. Ii tere ye a faa ko rɔ. N ka a men waati men na ko Rɔmu duuren de a ri, n ka keledenilu ta ka wa a bɔsi ii bolo.

²⁸ Yahudiyailu tere ye a jalakila kun men na, n tere ye a fe ka wo lɔn. Wo le rɔ, n wara a ri ii la kititeɛ dekuru rɔ.

²⁹ Wo rɔ, n ka a yen ko a jalaki kun ye ii jere la sariya koilu le ri. Kɔni men ni saya wala kaso labila ka kan, ii ma a jalaki wo si la.

³⁰ A fɔra n pana tuma men na ko Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri a faa, n ka a lawa i ma i kɔrɔ. N ka a fə a jalakibailu ye ko ii ye wa a jalaki kun fə ile pana. Men tere ye n fe ka a fə i ye, wo le wo ri.»

³¹ Nba, men fɔra keledenilu ye, ii ka wo ke. Ii wara Pɔli ri Antipatirisi so la su wo rɔ.

³² Wo duusa gbe, keleden menilu tere ye ii sen ma, woilu ka ii kɔse ka wa ii la bon ba la. Menilu tere ye sotiilu ri, woilu wara Pɔli malɔ.

³³ Sotiilu sera Sesare tuma men na, ii ka sebe di jamanatii ma ka Pɔli karifa a la.

³⁴ Jamanatii ka sebe karan ka Pɔli maɲininka a bɔ yɔrɔ ma. Pɔli ka a fə ko a bɔni Silisi le.

³⁵ Wo rɔ, jamanatii ka a fə a ye ko: «I jalakibailu wa na tuma men na, n di i feseɛse ka i la kititeɛ.» Mansa Herodi tun ka mansa la jiya bon men bɔ, jamanatii ka a fə ko ii ye Pɔli bila wo la ka a kɔnɔgben.

24

Yahudiyailu ka tɔɔ la Pɔli la Felisi pana

¹ Nba, tele loolu taminni kɔ, Alla la sarakalase la kuntuiba Ananiyasi ni mɔɔbakɔrɔ doilu nara Sesare. Ii nara Teritulusi ri men tere ye ii beɛ kuma fɔla.

Ko menilu ye ii ni Pɔli tema, ii wara woilu yiraka jamanatii Felisi la.

² Wo rɔ, jamanatii ka a fə ko Pɔli ye na. Ii ka a lana tuma men na, Teritulusi ka tɔɔ la damira Pɔli la jamanatii ye ko: «An fa, an da men jususuma rɔ i baraka le rɔ. I la famunyali kosɔn, ko siyaman da mafisaya ka jamana lawa je fe.

³ An fa Felisi, wo ra diya an ye ja beɛ ma. An ye baraka bilala wo la jamana fan beɛ rɔ.

⁴ Kɔni an kana i seɛ kuma siyaman na. Wo le rɔ, n ye i madiyala ko i ye hina an na ka i tolo malɔ an na dɔɔni.

⁵ Nba, an da a yen ko ceɛ jin ye mɔɔ tɔrɔla le ri. A ye mankan nawulila Yahudiyailu tema dunuɲa fan beɛ rɔ. Ale le Nasareɪtikailu la dina sila jɛmɔɔ ri.

⁶⁻⁷ A tere ye a fe ka Allabatobonba manɔɔ. Wo le rɔ, an ka a mira.*

⁸ Ni i ka Pɔli feseɛse, an ye a jalakila ko menilu rɔ, i jere ri woilu famun.»

⁹ Yahudiya menilu tere ye, woilu ka kuma wo lasereya ko a ye ten de.

Pɔli ka a yiraka jamanatii la ko a ma kojuu ke

¹⁰ Jamanatii ka tɔɔmasere ke ko Pɔli ye kuma. Wo rɔ, Pɔli ka jabili ke ko: «N fa, n ka a lɔn ko a ra san siyaman bɔ, i ye an na jamana la kititeɛla ri. Wo le kosɔn, n seɛwani ka n na ko fə ile ye.

¹¹ Ni i ka jininkali ke, i ri a lɔn ko tuɲa le ko a ma tamin tele tan ni fila kan fɔlɔ, n wara Jerusalemu Alla bato kanma.

¹² Ii ma n tereɲ mɔɔilu sɔsɔli Allabatobonba jin kɔndɔ. Ii ma n tereɲ mankan nawulila jamana tema salibon si la. Ii ma n tereɲ wo kan so kɔndɔ yɔrɔ si.

¹³ Mɔɔ jinilu ye tɔɔ lala n na ko menilu rɔ sisen, ii ti se a yirakala ko woilu ye tuɲa le ri.

¹⁴ Nba, n ye n lola men na i pana, wo le jin di. N ye an benbailu Maari Alla batola sila kura kan. Ii ka a fə ko sila wo te tuɲa ri. Kɔni menilu sebeni sariya kitabu rɔ, a ni menilu sebeni nabuilu la kitabu rɔ, n lani wo beɛ la.

¹⁵ N ni ii beɛ jii lani Alla ka a fə ko mɔɔ jumailu ni mɔɔ juuilu beɛ su ri wuli ka bɔ saya rɔ.

¹⁶ Wo le rɔ, n ye n dajala tuma beɛ sa n kɔnɔgbeyani ri to. Kojuu si kana to n ni Alla tema, wala n ni mɔɔilu tema.

¹⁷ «Nba, n tun ma se Jerusalemu san siyaman kɔrɔ. Kɔni lon do, n wara wodi do di Yahudiya doilu ma ye ka wo ke ii la demennifen di. N wara ka saraka bɔ Alla ye fanan.

¹⁸ N tere ye wo kan tuma men na, Yahudiya doilu nara n tereɲ Allabatobonba

* **24:6-7** «An tere ye a fe ka a la kititeɛ ka ben an na sariya ma. Kɔni keleden kuntuiba Lisiyasi nara ka a mira an bolo fanaka ba la. Wo ka a fə ko Pɔli jalakibailu ye na i wara yan.»

køndo. N da wo namunilu bæε ke ka n jere laseninya. Jama tun te ye; mankan tun te ye.

¹⁹ Koni Yahudiya doilu a ye men boni Asi jamana ro. Woilu ka kan ka na n jalaki i jana yan.

²⁰ Ni wo te, mooilu ye yan, menilu ka n loni yen kititeε dekuru je. Ni ii ka jalaki yoro do teren n na, woilu ye wo fo.

²¹ N ma foyi ke fo jin ko kelen. Ka n loni to kititeε dekuru je, n ka n kan nabo ko: «N lani su lawuli ko le la. Wo le ka a ke, ai ra n nana kiti diya bi.»

²² Felisi tere ye ko siyaman famunna Maari la sila kan. Wo ro, a ka kiti lalo folo. A ka a fo ko: «Ai ye wa. Ni keleden kuntiiba Lisiyasi nara, n di ai la ko janabo.»

²³ A ka a fo keleden kuntii do ye ko a ye Poli mara kaso la folo koni a ye rabiła dooni. Ko a kana a dunoo si bali a demenna.

Poli kumara jamanatii ni a muso ye

²⁴ Tele dando taminni ko, Felisi ni a muso Durusili nara. Muso wo ye Yahudiya le ri. Felisi ka mooilu lawa Poli ko ii ye a lana. Felisi ka a tolo malo a la. Mo ro a lemeniya la Nenematamonin Isa la ja men ma, Poli ka wo jafɔ a ye.

²⁵ Poli kumara dunujaratε telenbaya kan a ni jere ramira ko kan. A kumara kiti ko kan fanan, kiti men nato. A tere ye kumala woilu kan tuma men na, Felisi silanda. A ka a fo Poli ye ko: «A ka ni ten. I ye wa folo. N wa fere soron lon men, n di i kili ika.»

²⁶ A tere ye a kondɔ fanan ko Poli ri surɔfen di a ma. Wo le ro, a tere ye Poli kilila tuma bæε ka a baro.

²⁷ Nba, san fila taminda tuma men na, mo kura siira Felisi no ro jamanatiiya la. Mo kura wo to ko Parisusi Fesitusi. Koni Felisi tere ye a fe ka Yahudiyailu ladiya. Wo ro, a ka Poli to a ko kaso la ye.

25

Yahudiyailu ka toɔ la Poli la Fesitusi jana

¹ Nba, Fesitusi siira jamanatiiya la Sesare. Tele sawa a naaninnan a wara bo Jerusalemu.

² A se men keni ye, Alla la sarakalase la kuntuilu ni Yahudiya jemooilu nara ka toɔ la Poli la. Ii ka Fesitusi madiya

³ ko a ye ii demen. Ko a ye ii diyana ko ke ii ye ka Poli lana Jerusalemu. Wo ka a teren ii ra ben kan kelen ma ko ni Poli nara Jerusalemu, ii ri be a kan sila la ka a faa.

⁴ Fesitusi ka ii jabi: «Poli bilani kaso la Sesare. A te men ba ke n di n kose so kondɔ ye.

⁵ Wo ro, ai ye ai la jemoo doilu lawa n fe Sesare. Ni cee wo ka kojuu le ke, ai ri toɔ la a la ye.»

⁶ Fesitusi ka tele seyin wala tele tan ke Jerusalemu, ka ban ka i kose Sesare. A sera ye lon men na, wo duusa gbe a wara i sii kiti diya ka kela lawa ko ii ye na Poli ri.

⁷ Poli nara tuma men na, Yahudiya menilu boni Jerusalemu, woilu ka ii lo a laminin do ka kojuu bailu la a la. Koni ii ma se ka wo si yiraka tupa la.

⁸ Wo ro, Poli ka a ta fo ko: «N ma kojuu si ke. N ma Yahudiyailu la sariya tjan. N ma Allabatobonba manoo. N ma Romu mansaba mafɔ.»

⁹ Fesitusi tere ye a fe ka Yahudiyailu demen ka ii diyana ko ke ii ye. Wo ro, a ka Poli majininka ko: «I ri wa Jerusalemu wa, sa n di kititeε ko jinilu kan ye?»

¹⁰ Poli ka a jabi: «N loni Romu mansaba la kiti diya le ro jin. N na ko ka kan ka janabo yan de. N ma foyi ke Yahudiyailu la. I jere ka wo lon.

¹¹ Ni a ka a soron n da sariya tjan, ka ko do ke men di n faa kun bo, n te n ban n faa ko ma. Koni mo jinilu ye ko menilu lala n na, ni woilu la toɔ la n na foyi te tupa ri, mo si ma kan ka n don ii bolo. Wo le ro, n ye a fe Romu mansaba jere le ye n na kititeε.»

¹² Fesitusi ni a la mooilu ka i joon yen ka ban tuma men na, a ka Poli jabi: «Ikomin i ye a fe Romu mansaba jere le ye i la kititeε, i ri wa mansaba wara Romu.»

Fesitusi ka Poli la ko lase mansa Akiripa ma

¹³ Waati wo taminni ko, mansa Akiripa ni Berenisi* nara Sesare ka Fesitusi fo.

¹⁴ Ii ka tele siyaman ke ye. Wo ko ro, Fesitusi ka Poli la ko fo kansa ye. A ka a fo ko: «Felisi bora yan ka cee do to a ko kaso la.

¹⁵ N wara Jerusalemu tuma men na, Alla la sarakalase la kuntuilu ni Yahudiya moobakoroilu ka a la ko fo n ye, ka n madiya ko n ye a la kititeε ka a faa.

¹⁶ N ka ii jabi Romukailu te wo kela. N ka a fo ko ka ben an na landa ma, kiti kana tee mo kan fo a ni a jalakibailu ye i joon yen ja ni ja. Wo ro, ii ye a jalakila ko menilu la, a ri fere soron ka woilu jabi.

¹⁷ Wo le ro, mo woilu nara yan tuma men na, n ma a ko lasumaya. Ii nara lon men, wo duusa gbe n wara n sii kiti diya ka kela lawa ko cee wo ye na.

¹⁸ Koni a jalakibailu ka ii lo ka kuma tuma men na, n mirini tere kojuu menilu la, ii ma a jalaki wo si la.

¹⁹ Eεn. Ii tere ye i joon sosola ii la dina ko ro. Ii tere ye i joon sosola fanan cee do la ko ro men toɔ ko Isa. Wo sara, koni Poli ka a fo ko a kende le.

* 25:13 Berenisi Berenisi wo ye mansa Akiripa doomuso le ri

²⁰ N tun ma a lön n di ko jin jabo ja men ma. Wo le rō, n ka Poli mapininka ni a ri wa kiti diya Jerusalemu, sa ko jinilu ri janabo.

²¹ Koni Poli ka i ban wo ma. A ka a fo ko a ri to kaso la yan fo Romu mansaba jere ye a la kititee. Wo rō, n ka a fo ko ii ye a lamara kaso la fo n wa a ja saron ka a lawa mansaba ma.»

²² Akiripa ka a fo Fesitisi ye ko: «N ye a fe ka n tolo malō ce wo la.» Fesitisi ka a fo ko: «Ale le wo ri. I ri a lamen sini.»

²³ Wo duusa gbe, mansa Akiripa ni Berenisi nara. Mōoilu tere ye ii bonyala a ja jere jere ma. Ii ni kelēden kuntiilu ni so mōobailu donda i jōon fe laden bon ba la. Ii seni ye, Fesitisi ka a fo a la mōoilu ye ko ii ye na Poli ri. Ii nara a ri.

²⁴ Fesitisi ka a fo ko: «Mansa Akiripa ni menilu ye an fe yan, ai ja ye ce men na jin. Yahudiyailu be makasini ale le kan Jerusalemu, ka ii makasi a kan yan fanan. Ii sonkora ko a ka kan ka faa.

²⁵ Nde ma kojuu si yen a la, men di a faa kun bō. Koni a jere ka a fo ko a ye a fe Romu mansaba jere le ye a la kititee. Wo rō, n ka a late ko n di a lawa mansaba ma.

²⁶ Koni n ma a lön fōlō n ka kan ka men sebe a la ko rō ka a di n tii mansaba ma. Wo le rō, n da a lana ai be jakoro, katerete ile mansa Akiripa ma, sa ii wa a la ko feselese, n di ko do saron n ka kan ka men sebe,

²⁷ baa i wa kasoden nawa mansaba ma, i ka kan ka a jalaki kun fō. Ni wo te, a ti ben.»

26

Poli ka a la ko fo mansa Akiripa jana

¹ Nba, Akiripa ka a fo Poli ye ko: «Kuma ye i bolo. I ye i ta fō.» Wo rō, Poli ka tōmasere ke a bolo la ka a ta fō damira.

² A ka a fo ko: «Mansa Akiripa, n sewani bi ka n lō i jakoro ka n mafō le Yahudiyailu ka tō la n na ka n jalaki kun men na,

³ baa i ka Yahudiyailu la landailu be lön kosebe. Sōsoli menilu ye ii tema dina ko rō, i ka wo be fanan lön kosebe. Wo rō, n ye i madiyala, i ye i mujun ka i tolo malō n na.

⁴ «Nba, kebi n denninna ma n tere ye n taamala ja men ma n fa wara ni Jerusalemu, Yahudiyailu be ka wo lön.

⁵ Ii ka n lön kebi waati jan. Ni ii ri sōn sereya bōla ka ii lōla ko n tere ye Farisi le ri. Farisi ye dekuru gbelen de ri an na dina rō.

⁶ Sisen, n jii ye Alla la lahidi kan, a ka men ta an benbailu ye. Wo le kosōn, n da bila kiti rō bi.

⁷ An na kabila tan ni fila jii ye lahidi wo kan, ko a ri mafa. Wo rō, ii ye ii rajala ka Alla bato su ni tele. Mansa Akiripa, n jalakini Yahudiyailu bolo jii wo sababu la.

⁸ Nfenna a ye ai doilu kōndō ko Alla ti se suilu lawulila ka a bō saya rō?

⁹ «Nba, a tere ye n fanan kōndō ko n ka kan ka Isa Nasaretika tō wo kele kosebe.

¹⁰ N ka wo le ke Jerusalemu. Alla la sarakalase la kuntiibailu ka se di n ma. Wo rō, n ka Alla la mōō senimanbailu siyaman mira ka ii bila kaso la. Ii faa ko fōra tuma men na, n wotera wo ko ma.

¹¹ N ka ii tōrō ko siyaman salibon be la, ka ii diyagboya fanka la ko ii ye Alla tanama kuma fō. Ikommin n jusu bōra ii kanma kojuuya, n wara fōō so gbereilu la ka ii tōrō kojuuya.

¹² «Lōn do rō, n wara Damasi wo kanma. Alla la sarakalase la kuntiilu tun ka n kelaya ka se don n bolo.

¹³ Mansa Akiripa, telelatelen waati n tere ye Damasi sila kan tuma men na, fen do melen bōra gbe rō san ma kelen di. Ke ne yelen wo ka bon tere tele ri. A melenmelenda ka n ni n taamajōonilu laminin.

¹⁴ An be bera duu ma tuma men na, n ka kumakan do men. Wo ka a fo n ye Heburukan dō ko: «Sawuli, Sawuli, nfenna i ye n tōrōla kojuuya? I ye ikomin nisi, men muruntini a tii ma haan ni a gbasi gbeleke wa ke a bolo.»

¹⁵ N ka jininkali ke ko: «Maari, ile ye yon di?» Maari ka a fo ko: «I sa le nde ri, i ye men tōrōla kojuuya.

¹⁶ I wuli ka i lō i sen kun dō. N da n jere yiraka i la, sa n di i ke n na baaraden di. I ka n yen ja men ma bi, i ye wo sereya bō mōoilu ye. N ketō ko menilu yirakala i la, i ye wo be lase ii ma fanan.

¹⁷ N di i kelaya Yahudiyailu ni siya gbereilu ma. Woilu ketō ko menilu kela i la, n di i bō wo be rō.

¹⁸ I ri wa ii ja laka, ka ii bō dibi rō ka na ke ne rō. I ri ii bō Setana se koro ka ii lana Alla ma. Wo rō, ii la kojuu ri yafa ii ma. Ii ri sii diya saron Alla la mōoilu fe, menilu ra lemeniya nde ma konin.»

¹⁹ «Nba, Mansa Akiripa, n ka men men ka men yen ka bō harijeene rō, n ma n ban wo ma muume.

²⁰ N ka mōoilu kawandi damira Damasi fōlō, ka wa mōoilu kawandi Jerusalemu, ka wa mōoilu kawandi Yahudiyailu la jamana be rō, fo ka wa siya gbereilu kawandi. N ka a fo mō be ye ko ii ye kojuu ke boloka ka na Alla ma, ka kewali jumailu ke, menilu ri a yiraka ko ii ra sōn Alla rō.

²¹ Wo kera sababu ri Yahudiya doilu ka n mira Allabatobonba jin kōndō ko ii ye n faala.

²² Koni Alla ra n demen haan bi. Wo rō, n lōni yan ka tupa fō mōobailu ni fantanilu ye. Nabi Musa ni nabi tōilu ka ko menilu fō ko woilu ri ke, n ma foyi fō ka tamin woilu kan.

²³ Woilu ka a fo ko Mōō Nenematōnin di tōrō kojuuya ka faa. Ko ale fōlō ri wuli ka bō suilu tuma. Ko a ri kisiko lase an na mōoilu ni

siya gberailu ma. Ko kisiko wo ri ke ikomin melenmelan ba.»

24 Ka Pöli to kuma wo kan, Fesitusi ka a kan nabö ko: «Ee Pöli, faa le i rö wa? I ra karan ke fo ka i ke fatö ri!»

25 Koni Pöli ka a jabi: «N fa Fesitusi, faa te n dö. N ye kuma sebe menilu föla, tupa le wo be ri.

26 Mansa Akiripa ye ko wo be kalama. Wo rö, n löni a pana ka kuma jusulate rö. N lani a la ko ko wo si ma dokon a ma, ka a masaron ko woilu ma ke sutura rö.»

27 Pöli ka Mansa Akiripa majininka ko: «Mansa Akiripa, nabiilu ka men fö, i lani wo la wa? N ka a lon ko i lani a la.»

28 Akiripa ka Pöli jabi: «I ye a fe ka n ke Isa la mö ri waati sudun köro ten wa?»

29 Pöli ka a jabi: «Ni a kera sisen wala lon gbera, n ye Alla madiyala ko wo ye ke. Koni i kelen te. Men be ye n kan namenna yan bi, n ye Alla madiyala ko woilu ye la i kan ka ke n jöon di, men ni jöloko labila te kelen di.»

30 Wo rö, mansa ni jamanatii wulira, a ni Berenisi ni mö menilu siini tere ii fe.

31 Ii bö men keni, ii ka a fö i jöon ye ko: «Cee jin ma foyi ke men di ke a faa kun di wala ka a bila kaso la.»

32 Mansa Akiripa ka a fö Fesitusi ye ko: «Ni cee jin tun ma a la ko to Romu mansaba ma, an tun di se a bilala sisen.»

27

Kelekedenu ka Pöli malö Romu

1 Faamailu ka a latee ko ii ri an nadon kulunba köndo ka wa Itali jamana rö. Wo rö, ii ka Pöli ni kasoden gberailu don keleden kuntii do bolo, men töö ko Juliyusi*.

2 An donda kulunba köndo, men böni Adarimiti, ka wa Asi jamana kööji tin fan fe. Masedonika do, men töö ko Arisitariki, tere ye an fe ka bö Tesaloniki.

3 Wo lon duusa gbe, an sera Sidon. Ka an löni to ye, Juliyusi kininkininda Pöli ma ka son a ye wa bö a düjöönilu fe, sa ii ri a makoilu panaba.

4 An böra Sidon kulunba köndo tuma men na, föjö tere ye an töröla kosebe. Wo le koson, an taminda Sipere kööji tin fan kelen fe, föjö tun te teela kosebe fan men.

5 An wara tamin Silisi ni Panfili dafe, ka wa an lö Mira, men ye Lisiya jamana rö.

6 Keleden kuntii ka kulunba do söron ye, men böni Alesandiri ka wa Itali jamana rö. A ka an nadon wo köndo.

7 An menda ji kan kosebe. Kulunba wa ko gbeleyara föjö bolo, an tere wala le döoni döoni. An sera kosebe sani an ye se Kinidi jefe. An böni ye, föjö ka kulunba wala jefe. Wo rö, kulunba taminda Salamoni la ka wa

Kereti kööji tin fan kelen fe, föjö tun te teela kosebe fan men.

8 An ma an yöro mataa duu wo la, koni an wa ko gbelenman tere. An wara se yöro do rö, men töö ko Kulun Lödiya Numa. Wo ni Lasiya so köndo tema ma jan.

9 An tun ka waati jan ke taama la. Yahudiyailu la sundon waati tun da tamin ka ban. Nene ba tuma setö le tere. Wo le koson, kulunbori tun da ke masiba ko ri. Wo le rö, Pöli ka mööilu lali ko:

10 «N failu, n jayen a la ko an na kulun-dataama jin keto töröya ni tijali ba le ri. A te dan kulunba ni a donin gbansan ma. Fo an menilu fanan ye kulunba köndo, an jere nii na ko ye a rö fanan.»

11 Koni keleden kuntii ma Pöli la kuma jate. A lara kulunborila la, a ni kulun kuntii la ka tamin Pöli kan.

12 Kulun lödiya wo tun ma ji kosebe nene waati la. Wo rö, ii siyaman benda a ma ko ii ye bö ye ka ko be ke sa ii ri se Fenikisi. Ii ka a fö ko ni ii sera ye, ii ri nene waati ke yöro wo rö. Fenikisi wo ye Kereti jamana kulun lödiya do le ri. Kulun lödiya wo fan kelen ja siini telebe ma. A fan kelen ja siini tele kankan bolokininma.

Fjö ba do wulira ji kan

13 Nba, föjö tere ye böla tele kankan bolokinin fan fe döoni döoni. Ii ka wo yen tuma men na, a kera ii pana ko ii ri se wala. Nee gbiliman wa men ye kulun nalöla, ii ka wo lawuli ka wa. Kulunba tere ye wala Kereti kerengeren fe.

14 Koni a ma men, föjö ba wulira ka bö tele kankan bolomaran fan fe. Fjö wo töö le ko «Maranma föjö.»

15 Fjö ba wo ka kulunba ta. An ma se föjö wo nöla muume. Wo rö, an ka kulunba to a bolo.

16 An wara kööji tin do kerengeren fe, men töö ko Koda. Wo rö, föjö ko masumara döoni. An sera kulundenni nadonna kulunba köndo, koni wo ka gbelen tere kosebe.

17 An banni a ladonna, ii ka kulunba tesidi julu la ka a raja. Ii silanni tere ko föjö kana kulunba ta ka wa a sii jiköro kijne kan Siritisi jamana fan fe. Wo rö, ii ka nefe gbiliman najii, men ye kulunba lalöla. Ii ka kulunba to föjö bolo ten ka wa.

18 Fjö töra juuyala an kan. Wo le rö, wo duusa gbe ii ka kulun donin do lafli ji kan.

19 Wo fanan duusa gbe, kulunborilailu jere ka kulun majoran doilu lafli ji rö.

20 An ka lon siyaman ke, an ma tele yen, an ma loloilu yen. Fjö ba tere juuyala le kosebe. Wo rö, an be jüitera ko an te bö a rö fewu.

* 27:1 Juliyusi Ale ye keleden kuru waa do le rö, men töö ko Romu mansaba la kuru.

21 A tun da men maa si ma daonnin ke. Wo ro, Poli ka i wuli ii tema ka a fo ii ye ko: «N failu, n ka ai lali ko ai kana ba Kereti. Ai tere ka kan ka kuma wo mira. An ye taroya ni bono men do sisen, ni ai tun ka n kan mira, sa wo si tun te an saron.»

22 Koni n di ai lali sisen iko ko ai kana juitee. An di bono kulunba la, koni foyi te ke maa si la.

23 Baa, Alla n ye men batola a ni n ye men nabaarala, a la meleka do nara n teren su ro.

24 Wo ka a fo ko: «Poli, i kana silan. I ri i lo Romu mansaba jakoro ka i la ko jafaba ye. Maa men bee ye i fe kulunba kondoo, wo bee ri kisi Alla la kininkinin koson.»

25 Nba, n failu, ai kana juitee. N lani Alla la ko meleka ka a fo ja men ma a ri ke wo ja ma.

26 Fono ri kulunba ta ka wa a lasii kooji tin do ro ghere kan.»

27 Nba, an tun ka tele tan ni sawa le ke ji kan. A tele tan ni naaninna sera ka a teren fono ye wala kulunba ri folo. An tere ye kooji yoro men kan, wo too ko Adiriyatiki. Duu talama, kulunborilailu sobira ko an da sudunya ghere ro.

28 Wo ro, ii ka julu lajii ji ro ka ji dunya rasuman. Ii ka a yen ko ji dunya ye metere binaanin de ri. Kulunba wara jefee daoni tuma men na, ii ka julu lajii iko. Ji dunya kera metere bisawa ri.

29 Ii silanda wo ro, ko kulunba kana se farakolo ma. Wo le ro, ii ka kulunba nee gbiliman naanin bila ji ro kulunba kofe, ka matarali ke ko kene ye bo.

30 Kulunborilailu ka kulundenni najii ji kan, ka a ke ikomin ii wato kulunba nee gbilimanilu lajiila kulunba jefela ro. Koni ii borito le tere wo ri.

31 Wo ro, Poli ka a fo keledenilu ni ii la kuntii ye ko: «Ni maa woilu ma to kulunba kondoo yan, ai ti se kisila.»

32 Keleledenilu ka wo men ka wa kulundenni juluilu tee sa a ri wa ka tunun.

33 Nba, kenebora sudunyara tuma men na, Poli ka maailu lali ko ii bee ye daonnin ke. A ka a fo ko: «Bi ye a tele tan ni naanin de ri, ai si hankili ma sii, ai si ma daonnin ke.»

34 Wo ro, n ye ai madiyahala, ai ye daonnin ke, sa ai ri fanka saron ka kisi, baa maa si te tunun butun hali a kunma si kelen ti tee.»

35 Poli ka wo fo ka ban ka buru ta ka baraka bila Alla ye ii bee jana. A ka buru rakadi ka do daon.

36 Maa bee jusu lateera wo ro ka daonnin ke.

37 An menilu tere ye kulunba kondoo, an tere ye maa kemefila ni maa biwaronwula ni maa woro le ri.

38 Ii bee ka daonnin ke ka fa tuma men na, ii ka suman kise to labon kooji ro ka kulunba rafeya wo ro.

Kulunba tjan ko

39 Nba, duusa gbenni wo, ii tere ye yoro men do, ii ma wo lon. Koni ii ka ji sila do yen, men ye kijne kerekenere fe. Ii ri wa kulunba ri yoro wo ro ni ai ri se a lalo.

40 Wo le ro, ii ka kulunba lalofenilu juluilu tee ka lalofen woilu to ji ro. Kulunborifenilu sidini julu menilu la, ii ka woilu fulen, ka ban ka kulunba faanin ba lawuli ka a lalo sa a ri fono ta. Wo ro, ii ka kulunba lawa kijne ghere fan fe.

41 Koni kulunba wara se jikoro kijne ma. Kulunba jefela donda kijne ro ja men ma, a ma se bala fewu. Ka kulunba lani to ten, jikuru bailu tere ye a kofela gbasila kojuuya ka a tjan.

42 Keleledenilu miriya ye a la ko ii ka kan ka kasodenilu faa, sa ii kana ii namun ka ii bori ka wa.

43 Koni keleden kuntii tun te a fe Poli ye faa. Wo le koson, a ma son keledenilu ye kasodenilu faa. A ka a fo ko menilu kusan ii namunna, ko woilu folo ye ii be ji kan, ka ii namun ka wa gbelema.

44 A ka a fo ko tolu ye jiri ferenilu ni kulunba jiri kunkundunilu mira, ka ii la woilu kan ka ba. Wo ro, ii bee sera gbelema ka kisi. Foyi ma maa si saron.

28

Poli ye Maliti jamana ro

1 Nba, an kisira ka ba kooji ro waati men na, ye maailu ka a fo an ye ko gbingbi wo too le ko Maliti.

2 Ii kininkininda an ma kosebe. Ii ka ta ba ladan ka an bee kili, ka a masaron sancii tere ye nala ka nene ba.

3 Poli ka lala mesen siyaman naden. A ka wo ke ta la tuma men na, fonfonni do bora ta ro wuye koson. Wo ka i nara Poli bolo la ka a cin.

4 Ye maailu ka sa narani yen Poli bolo ma tuma men na, ii ka a fo i jooon ye ko: «Sika te a ro, cee jin ye maa faala jere le ri. Hali a kisini ka ba kooji ro, an na batofen men ye kojuu kelailu sarala, wo ma son a ye balo.»

5 Koni Poli ka a bolo firifiri ka sa lafili ta ro. Foyi ma ke Poli la.

6 Maa woilu lani tere a la ko Poli jiidito le. Ni wo te, ko a ri be ka sa kelen di. Koni ii menda a makonola ka a yen ko foyi ma ke Poli la. Wo ro, ii miriya yelemanda. Ii ka a fo ko ii ye menilu batola, ko woilu do le jin di.

7 Dinkira wo tun ma jan kooji tin wo maaaba la sene la. Maaaba wo too ko Pubilusi. Wo ka an damira ka an bonya kosebe. An ka tele sawa ke a wara.

8 Wo ka a teren Pubilusi fa lani ye lafen do fari kaliya ni konoro bori tere ye a la. Poli wara ka Alla matara a ye ka a bolo la a kan. A kendeyara wo ro.

⁹ Wo keni kɔ, jamana jankarɔto tɔilu bɛɛ nara. Wo bɛɛ kɛndɛyara.

¹⁰ Mɔɔilu ka an bonya kosebe. An wa waati sera tuma mɛn na, an mako tɛɛ ye fen fen na, ii nara wo bɛɛ di an ma.

Pɔli sera Rɔmu

¹¹ An wa lon, an donda kulunba kɔndɔ ka wa. An tun ka karo sawa kɛ Maliti. An donda kulunba mɛn kɔndɔ, mɔɔilu tɛɛ ye a fɔla wo ma ko Filanilu. Wo bɔni tɛɛ Alesandiri le, kɔnin a tun ka nɛnɛ waati bɛɛ kɛ Maliti.

¹² An wara an lɔ so do la, mɛn tɔɔ ko Sirakusi, ka tele sawa kɛ ye.

¹³ An bɔra ye ka wa se Rekiyo. An siira ye. Wo duusa gbɛ, an bɔra ye ka wa. Fɔɔ tɛɛra ka bɔ tele kankan bolokinin dɔ ka na kɛ an kan. Wo fanan duusa gbɛ, an sera Pɔtɔli.

¹⁴ An ka lemɛniya mɔɔ doilu sɔɔn Pɔtɔli ye. Woilu ka an madiya ko an ye lɔkɔn kelen kɛ ii fɛ. Nba, an nara jɔna mɛn ma Rɔmu, wo le wo ri.

¹⁵ Nba, an na ko fɔra Rɔmu lemɛniya mɔɔilu ye tuma mɛn na, doilu wulira ka na an nabɛn Apiyusi Lɔfɛ rɔ. Dogberɛilu nara an nabɛn yɔrɔ mɛn tɔɔ ko London Jiyabon Sawa. Pɔli ka woilu yen tuma mɛn na, a ka baraka bila Alla ye. A sɛɛbe donda.

¹⁶ An sera Rɔmu tuma mɛn na, Rɔmu jɛmɔɔilu sɔnda Pɔli ye wa a sii a jɛɛ ma. Ii ka kɛlɛden kelen lɔ a kɔnɔgbɛnna.

Pɔli ka Rɔmu Yahudiyailu kawandi

¹⁷ Nba, tele sawa a naaninna, Pɔli ka Yahudiyailu la jɛmɔɔilu kili. Ii nara ii ladɛn tuma mɛn na, a ka a fɔ ii ye ko: «N badɛn-mailu, n ma kojuu si kɛ an na mɔɔilu la. N ma an benbailu la landa si mafɔ. Hali wo, n mirara Jerusalemu ka don Rɔmukailu bolo.

¹⁸ Woilu ka n fɛsɛfɛsɛ tuma mɛn na, ii ma foyi yen n na ko rɔ mɛn di kɛ n faa kun di. Wo rɔ, ii tɛɛ ye a fɛ ka n bila.

¹⁹ Kɔni Yahudiyailu ma sɔn n ye bila. Wo rɔ, a fɛɛ tun tɛ fo n ye n na ko to Rɔmu mansaba bolo. Kɔni a ma kɛ ikomin n ye n na mɔɔilu jalakila. Wo tɛ.

²⁰ Wo le rɔ, n ka ai kili ka kuma wo di ai ma, baa Isirayelikailu jii ye mɛn kan, wo ra kɛ sababu ri n sidini jɔlɔkɔ jɔn na bi.»

²¹ Ii ka Pɔli jabi: «Judekailu ma sɛbe si lana an ma i la ko rɔ. An badɛnma mɛnilu ra bɔ ye, wo si ma na i kibaro lase an ma. Wo si ma kuma juu fɔ i ma.

²² Kɔni an ye a fɛ ka i jɛɛ kan namɛn ka i miriya lɔn, baa an ka a lɔn ko i ye sila mɛn kan, mɔɔilu ye sila wo tɔɔ juu fɔla fan bɛɛ.»

²³ Nba, ii ka lon kelen fɔ, ii ri na lon mɛn. Wo lon seni, ii siyaman nara Pɔli wara. Pɔli kumara ii ye, ka Alla la Mansaya ko jɔfɔ ii ye ka bɔ sɔɔma haan wura fɛ. A ka ko bɛɛ kɛ, sa

ii ri se Isa la ko lɔnna kɔɔuma ka ben Nabi Musa la sariya kitabu ma, a ni nabi tɔilu la kitabuilu ma.

²⁴ A ka mɛn fɔ, doilu lara wo la. Kɔni doilu ma sɔn wo ma.

²⁵ Ii ma ben kan kelen ma. Ii bɔtɔla, Pɔli ka kuma kelen fɔ ii ye ko: «Alla la Nii Seniman ka kuma mɛn fɔ ai benbailu ye Nabi Esayi bolo, wo ye tɔna jɛɛ jɛɛ le ri.

²⁶ A ka a fɔ ko:

«I ye wa a fɔ siya jɔn ye ko:

«Ai ri ai tolo malɔ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi famun.

Ai ri ragbeli kɛ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi yen.»

²⁷ baa siya jɔn da ii ban famunyali ma.

Ii ra ii tolo gbɛɛn ka ii jɔna masidi.

Ni wo tɛ, ii jɔna tun di yenni kɛ,

ii tolo tun di mɛnni kɛ,

ii hankili tun di famunyali sɔɔn,

ii tun di ii kɔsɛ ka na nde Alla ma.

Wo rɔ, n tun di ii kisi.»

²⁸⁻²⁹ Pɔli ka do la kuma wo ka a fɔ ko: «Ai ye a lɔn ko Alla la kisi ko ra lɔ siya gbɛɛɛilu fanan ma. Woilu don di ii tolo malɔ a la!»*

³⁰ Nba, Pɔli ka san fila dafanin kɛ a la bon na Rɔmu, a ka bon mɛn sara kɔnin. Mɔɔ mɛnilu tɛɛ ye nala bola a fɛ, a tɛɛ ye woilu bɛɛ ramirala kɔɔuma.

³¹ A tun ye Alla la Mansaya ko lasela ii ma jusulateɛ rɔ, ka ii karan ka Maari Isa Nenematɔmonin la koilu yiraka ii la. Mɔɔ si ma a bali fanan.

* 28:28-29 A sɛbeni yɔrɔ do ko: (Pɔli banni wo fɔla, Yahudiyailu bɔra ka wa. Ii tɛɛ ye i jɔn sɔsɔla kojuuya.)

Poli la bataki lawa Kalatikailu ma Kalatikailu

Kumakan men ye Kitabu seniman jin kondɔ

Kitabu lemēniya seɓeni Pɔli le bolo ka a lawa lemēniya mɔɔilu ma men ye Kalati. Wo bɛɛ seɓeni kitabu Talibidenilu la Kɛwaliilu kondɔ suran 13 a ni suran 14.

Nba, Isa la baara damira waati, lemēniya mɔɔ siyaman tɛɛ ye Yahudiyailu le ri. («Yahudiyailu» ni «sirayeli» wo bɛɛ ye tɔɔ kelen de ri). Yahudiyailu mēn lemēniyara Isa ma ii ka a lɔn ko Mɔɔ Suwandinin de, nabiilu kumara a la ko rɔ. Ii ma Isa la karan lɔn ikomin dina kura le. Ii la miriya ye, Isa la karanɓa ma, a ye ii la dina le dafala, ikomin Alla ka fɔ ja mēn ma. Ka a masɔrɔn, ii lemēniyara, kɔni ii ma ii la dina sariya sila si bila, Nabi Musa la Tawureta a ni Nabi Dawuda la Yaburi. Ii ma si bila. Ii ka lɔnnin mēn sɔrɔn Isa fɛ, ii ka fanan la wo kan.

Kɔndafili si tɛ wo rɔ ka a masɔrɔn Alla la kumakan tɛɛ ye wala Yahudiyailu le ma. Kɔni Isa la karandenilu ka a la kumakan nase siya gɓɛɛ mɔɔilu ma waati mēn na, kɔndafili ka siya gɓɛɛ mɔɔilu mira. Siya gɓɛɛ mɔɔ mēn lemēniyara Isa ma, ii ma sɔn Yahudiyailu la namun tala ka a la ii la lɔnnin kan, ii ka mēn sɔrɔn Isa la, ka a masɔrɔn Isa la karan ka woilu wasa.

Ka a masɔrɔn wo fɛ, Yahudiya lemēniya mɔɔilu ma kuma kunye siya gɓɛɛ mɔɔilu fɛ, ka a masɔrɔn jinilu ma kojiikɛ. Yahudiya lemēniya mɔɔilu ka a fɔ ko lemēniya mɔɔ mēn ma kojiikɛ ma kisiba bɛɛɛ sɔrɔn. Pɔli ka a mēn tuma mēn na ko aile ye kuma wo fɔla, a ka ii sɔsɔ ka a fɔ ko ni an di kisi sɔrɔn Isa la saraka sababu la, an mako sa kojii la kosa an di kisi sɔrɔn. A ma a fɔ ko kojiikɛ a ma jii. A ka fɔ ko kojiikɛ ti an kisila; an ti se kisila sila si fɛ. Isa kelen pe la saraka le ri se wo kela.

Sɔsɔli la mēn ye Yahudiya lemēniyamɔɔilu ni siya gɓɛɛ lemēniyamɔɔilu tɛma wo ri se hankili dila an ma. Sariya doilu ye dina rɔ an di se woilu bonyala, kɔni a ti se an kisila. Namun doilu ye ye an di se bilala namun sila woilu kan. An ti se jatela ikomin a diyagboyani ko an di kisi sɔrɔn. A ka gɓelen dɔɔni ka bɛɛ jafɔ, kɔni Alla la kitabu seniman wo di se hankili dila an ma ka a jayen.

Kɛbi Pɔli ka bataki lawa Kalati lemēniya mɔɔilu ma, a ri se an karanna ka bila lemēniya a rɔ. Lemēniya mɔɔilu la sariya fɔlɔ le kaninteya ri. Nii Seniman ye lemēniya mɔɔilu jusu rɔ, wo fanan ye sila yirakala ii la ka lɔ Alla ma. Wo la tɔɔ ye a la, ni wo tɛ Setana ri bɔ fɛɛɛ su bɛɛ la ka ai la lemēniya

tinan, ka ai lɔ sila gɓɛɛ ma mēn ye kojuu sila ri. Alla ye an tanka wo ma. Amina!

¹ Seɓe jin farani nde Pɔli le la, nde mēn ye talibidenba ri. Mɔɔilu ma n suwandi baara wo kanma. Mɔɔ si ma n kelaya. Ɛɛn, n kɛra talibidenba le ri ka fara Isa Nenematɔmɔnin de la, a ni an Fa Alla mēn ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

² Nde ni an badenma mēnilu bɛɛ ye n tɔɔfɛ yan, an ye seɓe jin nawala lemēniya jamailu le ma, mēnilu ye Kalati jamana rɔ.

³ An Fa Alla a ni Maari Isa Nenematɔmɔnin ye hina ni jususuma di ai ma.

⁴ Isa Nenematɔmɔnin de ka a jɛɛ ke saraka ri an na kojuuilu koson, sa a ri an bɔ dunuyɓa juu jin fanka kɔrɔ, baa an Fa Alla sawo tɛɛ ye wo rɔ.

⁵ A tɔɔ ye gbiliya kadawu. Amina!

Kibaro juma kelen pe le ye ye

⁶ N da kabannakoya kojuyya ka a masɔrɔn Alla mēn ka ai kili ka fara Nenematɔmɔnin na jumaya la, ai ra ai kɔdon wo la jona jona, ka wa kela gɓɛɛ kɔ.

⁷ Kɔni kela gɓɛɛ tɛ wo ri de! Mɔɔ doilu le ye ai kɔndafilila ten. Ii ye a fɛ ka Nenematɔmɔnin na kibaro juma yelman.

⁸ Kɔni an ka kibaro juma mēn nase ai ma, ni fen fen ka kela gɓɛɛ lase ai ma, mēn ni fɔlman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan, hali ni a kɛra andeilu ri, wala sankolo rɔ meɓɓa do ri.

⁹ An ka mēn fɔ ai ye kɔrɔman, n di wo fɔ ikɔ ko ai sɔnda kibaro juma mēn ma, ni mɔɔ mɔɔ ka kela gɓɛɛ lase ai ma, mēn ni fɔlman wo tɛ kelen di, danka ye wo tii kan kadawu!

¹⁰ A ye di? N ye a jininna ka n jɛɛ diya mɔɔilu ye wa, wala Alla ye wa? N ye a jininna ka mɔɔilu hɛɛ wa? Wo kuma tɛ! Ni n tɛɛ ye a fɛ ka mɔɔilu hɛɛ fɔlɔ, n tun tena kela Nenematɔmɔnin na baaraden di.

Alla ka Pɔli bila a la baara la ja mēn ma

¹¹ N badenmailu, n ye a fɛ ai ye a lɔn ko n ka kibaro juma mēn nase ai ma, wo ma fara mɔɔ la.

¹² N ma a sɔrɔn mɔɔ si la. Mɔɔ ma n karan a la fanan. Kɔni Isa Nenematɔmɔnin jɛɛ le ka a yiraka n na.

¹³ N tɛɛ ye taamala Yahudiyailu la dina sila kan ja mēn ma fɔlɔfɔlɔ, ai ra wo mēn. N tɛɛ ye Alla la lemēniya jama tɔɔla fɔɔ ka a dan natamin kojuyya. N tɛɛ ye a jininna ka a ratijan fewu.

¹⁴ N jɛɛ siya mɔɔilu tɛma, n tɛɛ ye wala jɛɛɛ Yahudiyailu la dina sila kan ka tamin n kanyarɔɔ ma fan ba kan, baa n benbailu la landailu tun ka gɓelen n ma kɔseɓe.

¹⁵ Kɔni ka a tɛɛɛn n ma sɔrɔn fɔlɔ, Alla ka n suwandi ka n bila a dan na. A ka n kili ka fara a la jumaya la. A diyara a ye tuma mēn na

¹⁶ ka a Dence yiraka n na sa n di a la ko fo siya gberε mɔɔilu ye, n ma hankili jinin mɔɔ si la.

¹⁷ N ma wa Jerusalemu ka hankili jinin talibidenba fɔɔilu la. N wara Arabu jamana rɔ i kɔrɔ. Wo kɔ rɔ, n ka n kɔsε ka wa Damasi so kɔndɔ.

¹⁸ San sawa taminni kɔ, n wara Jerusalemu, sa n ni Sefasi* ri kuma an jɔɔn fε. N ka tele tan ni loolu ke a tɔrɔfε.

¹⁹ Kɔni n ja ma la talibidenba tɔilu si kan, fo Maari Isa dɔɔcε Yakuba.

²⁰ Nde ye mɛn sebela ka a di ai ma, wuya tε ri. N ye wo lasereyala Alla jana.

²¹ Wo kɔ rɔ, n wara Siri ni Silisi jamanailu rɔ.

²² Kɔni lemeniya jama menilu sidini Nenematɔmɔnin ma Jude mara rɔ, woilu tun ma nde yen, ii tun ma n lɔn.

²³ Ii ka a mɛn ten de dɔrɔn ko: «Mɛn tεre ye an tɔrɔla fɔɔfɔɔ, wo ye lemeniya ko lasela mɔɔilu ma sisen, a tεre ye a jininna ka lemeniya ko mɛn tɔjan fɔɔfɔɔ.»

²⁴ Wo kera sababu ri ii ka Alla tando nde la ko kosɔn.

2

Keladen tɔilu sɔnda Pɔli rɔ

¹ Nba, san tan ni naanin taminni kɔ, nde ni Barinabasi wara Jerusalemu ikɔ tuun. N wara Tite fanan di.

² N na wa kun kera mɛn di Alla le ka a fɔ n ye ko n ye wa. N seni ye, n ye kibaro juma mɛn nasela siya gberεilu ma, n ka wo yiraka mɔɔbailu la ii la jɔɔnyen dɔ ka a jafo ii ye. N ka wo ke ka a masɔrɔn n tun tε a fε n na baara ye ke baara fuu ri, n tun ka mɛn ke kɔrɔman na, a ni n tεre ye mɛn kan wo waati la.

³ Ni wo tε, hali n taamaɔrɔ Tite mɛn ye Kirekika ri, ii ma a diyagboya ko a ye faaninta ke.

⁴ Kuma wo kera ka a masɔrɔn wuyafɔla doilu tun ka ii jεre ke ikomin lemeniya mɔɔilu, ka ii dokon ka don an tɛma. Baa Isa Nenematɔmɔnin ka an kanhɔrɔya ja mɛn ma, ii tεre ye a fε ka wo lakɔrɔsi bundu le rɔ. Ii tεre ye a fε ka an ke jɔnilu ri ikɔ tuun.

⁵ Kɔni an ma sɔn ii rɔ hali waatini, sa kibaro juma ri to ai jusu rɔ, kibaro juma mɛn ye tɔja ri.

⁶ Kɔni mɔɔilu tεre ye menilu jatela jemɔɔilu ri, woilu ma fosi la n na kibaro juma kan, n ye mɛn nasela mɔɔilu ma. Ni mɔɔilu ye ii jatela jemɔɔilu le ri, wo tε n jana foyi ri, baa Alla tε mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ.

⁷ Kɔni ii jεre ka a jayen ko Alla de ka baara karifa nde la ko n ye kibaro juma lase faanintakebailu ma, ikomin a ka baara

karifa Piyeri la ja mɛn ma ko a ye a lase faanintakelailu* ma.

⁸ Baa Alla ka Piyeri ke faanintakelailu la talibidenba di ja mɛn ma, a ka nde fanan ke siya gberεilu la talibidenba di wo ja le ma.

⁹ Yakuba ni Sefasi ni Yuhana menilu tεre ye jatela jemɔɔbailu ri, woilu jεre ka a jayen ko Alla le ka jumaya ke n ye ka n kelaya. Wo le rɔ, ii ka ii bolo don Barinabasi ni nde bolo, ka a yiraka an na ko an bεε ye baarakεjɔɔnilu le ri. An bɛnda a ma ko andeilu ye wa kibaro juma lase siya gberεilu ma, woilu fanan ye wa wo lase faanintakelailu ma.

¹⁰ Ii ka ko kelen jinin an fε ko an ye an hankili to fantanilu rɔ. N fanan tεre ye n dajala ka wo ke tuma bεε.

Pɔli ka Piyeri jalaki Antiyɔki

¹¹ Nba, Sefasi nara Antiyɔki so kɔndɔ tuma mɛn na, n ka a sɔsɔ gbe ni gbe rɔ, baa a ka ko mɛn ke, wo ma bεn fewu.

¹² Ka a masɔrɔn sani Yakuba la keladenilu ye na, Sefasi ni ye mɔɔilu tεre ye dɔɔnnin kela kelen di, badenma menilu ye siya gberεilu ri. Kɔni Yakuba la keladenilu nara tuma mɛn na, a ka a jεre mabɔ siya gberε woilu la. A ma sɔn a ni woilu ye dɔɔnnin ke kelen di wo kɔ, baa a silanda mɔɔilu ye, menilu ka a fɔ ko siya gberεilu ka kan ka faaninta ke.

¹³ Badenma jɔɔn ma menilu tεre ye Yahudiyailu ri, wo tɔlu ka ii bila Piyeri kɔ a la filanfilanteya rɔ. Wo kera sababu ri hali Barinabasi ka a bila ii kɔ.

¹⁴ N ka a yen tuma mɛn na ko ii tε taamala ka telen kibaro juma sila kan, mɛn ye tɔja ri, n ka a fɔ Sefasi ye ai bεε jana ko: «A ye di? Ii mɛn ye Yahudiyari, ni ile ka Yahudiyailu la landailu bila ka i ke ikomin siya gberεilu, nfen de koson i ye siya gberεilu diyagboyala ko ii ye Yahudiyailu la landa latelen?»

Mɔɔilu ye kisila lemeniya le rɔ

¹⁵ An ye Yahudiya jεrɛwolo le ri. An tε kojuukelailu ri siyailu tɛma.

¹⁶ Kɔni an ka a lɔn ko mɔɔ si ti se kela mɔɔ telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labatoli la. Eɛn, telenbaya ye kela ka a fara lemeniya ma Isa Nenematɔmɔnin ma gbansan. Wo le koson, an fanan lemeniyani Isa Nenematɔmɔnin ma. Mɔɔ ri ke mɔɔ telenni ri ka fara lemeniya ma Isa Nenematɔmɔnin ma, Nabi Musa la sariya labatoli tε. Baa mɔɔ si tε kela mɔɔ telenni ri ka fara Nabi Musa la sariya labato ja ma.

¹⁷ Nba, ni an ye telenbaya jininna gbe rɔ Nenematɔmɔnin laden dɔ, an ye a yirakala wo ja kelen de ma ko an ye kojuu kela le ri ikomin siya gberε mɔɔilu, wo ye a yirakala ye

* 1:18 Sefasi/Simɔn Piyeri, kɔnin. * 2:7 Faanintakelailu kojike ko mɛn ye sebe jin dɔ wo kuma ye fɔla Yahudiyailu la ko le rɔ.

ko Nenematōmonin ye an seɛbe donna haketa ma wo rɔ wa? Wo kuma tɛ!

¹⁸ N ka sariya mɛn to ye, ni n ka n kɔsɛ wo ma ikɔ, n ye a yirakala ko n ye sariyatijanna le ri.

¹⁹ Wo rɔ, sariya labatoli nde jɛrɛ sani sariya rɔ, wo rɔ n ye jɛnemaya rɔ Alla ye. Nde ni Nenematōmonin gbɔngbɔnda jiri kan kelen di.

²⁰ Nde sa n niia butun, Nenematōmonin de ye a niia n fari rɔ. N ye dunuɲa ratɛɛ mɛn kɛla faribanku jɛn dɔ sisen, n ye wo kɛla lemɛniya le rɔ Alla Dɛnce ye, mɛn ka n kanin ka a jɛrɛ nii di n kɔsɔn.

²¹ N ti sɔn ka n ban Alla la jumaya rɔ. Baa ni mɔɔ ri se kɛla mɔɔ telenni ri ka fara sariya labatoli la, Nenematōmonin sani le wo rɔ gbansan!

3

Alla ye mɔɔ jatela mɔɔ telenni ri ka fara lemɛniya le la

¹ Ai Kalatikailu, ai ye kɔmɔɔilu ri! Yon de ka ai lafilii? Isa Nenematōmonin ka saya mɛn kɛ gbɔngbɔn jiri kan, nde ka wo yiraka ai la ka a gbɛ.

² N ye a fɛ ka ai majininka jɛninkali kelen ma: Ai ka Nii Seniman sɔrɔn di? Ai ka wo sɔrɔn ka a masɔrɔn sariya labatoli le ma wa, wala ka a masɔrɔn lemɛniyala kibaro juma le rɔ, ai ka mɛn namɛn?

³ Nfenna ai kɛra kɔmɔɔilu di wo rɔ? Ai nɔ sila mɛn taama damirala Nii Seniman sebaye rɔ. A ye di? Ai ye a fɛ ka a laban a jɛrɛ le sebaye rɔ wa?

⁴ Ai ka ko siyaman muɲun ai ma. Wo kɛra ko fuu ri wa? Ni wo kɛra fuu!

⁵ Alla mɛn ye Nii Seniman dila ai ma ka kabannakoilu kɛ ai tɛma, a ye wo kɛla ka a masɔrɔn ai ye Nabi Musa la sariya labatola wa, wala ka a masɔrɔn ai lemɛniya kibaro juma ma, ai ka mɛn namɛn wa?

⁶ Nba, Iburahima don? «Iburahima lara Alla la ja mɛn ma; wo le kɔsɔn, Alla ka a jate mɔɔ telenni ri.»

⁷ Wo rɔ ai ye a lɔn ko mɛn wa lemɛniya wo le Iburahima den de ri.

⁸ A seɛbeni Alla la kitabu kɔndɔ fɔɔfɔɔ ko Alla ri siya toilu kɛ a jɛrɛ jɛnɔrɔ mɔɔ teleniilu ri ka fara ii la lemɛniya le la. Wo le kɔsɔn, a seɛbeni ko a ka kibaro juma lase Iburahima ma fɔɔ ko: «Siyailu bɛɛ ri Alla la jumaya sɔrɔn ile le fe.»

⁹ Awa, mɔɔ mɔɔ wa lemɛniya Alla la ikomin Iburahima lara Alla la ja mɛn ma, wo bɛɛ ri Alla la jumaya sɔrɔn.

¹⁰ Mɔɔ mɛnilu ra ii la lemɛniya la sariya labatoli kan, woilu bɛɛ dankani. Baa a seɛbeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «Mɔɔ mɛnilu tɛ Alla la sariya seɛbeni bɛɛ labatola, wo tiilu bɛɛ dankanin de.»

¹¹ A gbɛni le ko mɔɔ si tɛna kɛla Alla jɛnɔrɔ mɔɔ telenni ri ka fara sariya labatoli la. Baa: «Mɔɔ telennin di a la dunuɲa ratɛɛ kɛ landaja rɔ.»

¹² Kɔni ka Alla la sariya labato, a ni ka lemɛniya Alla ma, woilu tɛ kelen di muume. Baa: «Mɔɔ mɛn ka sariyailu bɛɛ labato, wo ri kɛ ii la dunuɲa lateɛ kun di.»

¹³ Nenematōmonin ka an kunka danka le la, mɛn ye mɔɔilu kan sariya kɔsɔn. Danka wo ye a kan an na nɔ rɔ. Baa a seɛbeni ko: «Mɔɔ mɔɔ dunni jiri la, wo tii dankani.»

¹⁴ Isa Nenematōmonin ka wo kɛ sa Iburahima la duwawu ri se siya gbɛɛɛɛ ma, a ni an bɛɛ ri Nii Seniman sɔrɔn landaja le rɔ.

Nabi Musa la sariya ni Alla la teriya

¹⁵ N badenmailu, n di misali di ka a bɛn an na landailu le ma. Ni mɔɔ do ka teriya sidi ka ban, mɔɔ si kana teriya wo lasa, mɔɔ si kana do la teriya wo kan.

¹⁶ Awa, Alla ka teriya sidi Iburahima ni a bɔnsɔn na. A ma seɛbe ko «a bɔnsɔnilu» ikomin bɔnsɔn siyaman de ko. ɛɛn, a seɛbeni ko «i bɔnsɔn.» Wo kɔrɔ le ko «i bɔnsɔn» kelen de ri, mɛn ye Nenematōmonin di.

¹⁷ N ye a fɛ ka mɛn fɔ, wo le jɛn di: Sariya mɛn nara san kɛmɛ naanin ni san bisawa Alla la teriya kɔman ti se ka Alla la lahidi ban. Kɔni sariya wo ti se ka Alla la teriya lasa ka Alla la lahidi bɔ a nɔ rɔ.

¹⁸ Baa ni cɛta ye sɔrɔnna sariya labatoli le rɔ, a tɛ sɔrɔnna lahidi rɔ butun. Kɔni Alla ka wo di Iburahima ma lahidi wo sababu rɔ.

Sariya siikun ye mɛn di

¹⁹ Nba, sariya kun ye mun di? A siira, sa an di sariya tɛjan koilu lɔn haan lahidi den wa sɔrɔn waati mɛn, lahidi mɛn sidini. Mɛɛkailu ka sariya wo di ka a fara kumalataamina le la

²⁰ Ni kumalataamina ye ye, mɔɔ kelenna ko tɛ wo ri. Kɔni lahidi la ko rɔ, Alla kelen pe le wo ri.

²¹ A ye di wo rɔ? Nabi Musa la sariya ye Alla la lahidilu sɔsɔla le wa? Wo kuma tɛ! Ni sariya dira mɔɔilu ma, mɛn tun di se jɛnemaya dila ii ma, mɔɔilu tun di jate mɔɔ telennilu ri ka fara sariya wo la.

²² Kɔni seɛbeni kuma wo le nɔ an bilana kaso la an julumun dɔ, sa Alla ri a la lahidi dafa lemɛniya mɔɔilu ye ka fara ii la lemɛniya la Isa Nenematōmonin ma.

²³ Sani lemɛniya waati ye se, sariya tɛrɛ ye an kɔnɔgbɛnna ka an kɛ ikomin kasodenilu. An tora ten haan ka lemɛniya makɔnɔ, mɛn natɔ bɔla gbɛ rɔ.

²⁴ Wo rɔ, sariya wo kɛra ikomin an na kɔrɔsiba fɔɔ Nenematōmonin na waati, sa an di jate mɔɔ telennilu ri ka fara lemɛniya la.

²⁵ Lemɛniya nala sisen, an tɛ kɔrɔsiba wo bolo butun.

²⁶ Baa ai bɛɛ ra kɛ Alla denilu ri ka fara lemeniya la, lemeniya mɛn ye ai badila Isa Nenematəmɔnin ma.

²⁷ Ai mɛn sunda jirɔ Nenematəmɔnin tɔɔ rɔ, ai badini Nenematəmɔnin ma.

²⁸ Wo le koson, faranfaasi tɛ Yahudiyailu ni siya gbɛɛilu tɛma butun, wala jɔnilu ni hɔɔnilu tɛma, wala cɛɛ ni muso tɛma. Baa ai bɛɛ ka kan Isa Nenematəmɔnin ma.

²⁹ Ni ai ye Isa Nenematəmɔnin ta le ri, ai fanan ye Ibrahima bɔnsɔnilu le ri. Cɛta la le ile ri ikomin lahidi mɛn taani.

4

¹ Nba, n ye a fɛ ka mɛn fɔ, wo le jɔn di: den de ye a fa cɛtala ri. A fa la fen bɛɛ ri kɛ a ta ri. Hali wo, a denninya waati, a ni jɔn bɛɛ ka kan.

² Ka a tɔ denninya rɔ, a tɛɛ ye a denmami-railu ni a denmakololailu la fanka le kɔrɔ fɔɔ ka wa se a fa la waati lateɛni ma.

³ Andeilu fanan tɛɛ ten de. An tɛɛ ye denninya rɔ tuma mɛn na, an tɛɛ ye dunɔɔna kɔilu fanka le kɔrɔ, ka kɛ woilu la jɔnilu ri.

⁴ Kɔni Alla la waati lateɛni sera tuma mɛn na, a ka a dence lana. Muso le ka a sɔrɔn. A sɔrɔnda Nabi Musa la sariya kɔrɔ,

⁵ sa a ri mɔɔilu kunka, mɛnilu ye sariya kɔrɔ, kosa an di kɛ a denilu ri.

⁶ Ɔɔn, ikomin ai ye Alla denilu ri, a ka a Dence Nii nana an ma. Nii Sɛniman wo ye a kela, an ye Alla kilila ko: «an Baba, an Fa!»

⁷ Wo le rɔ, i tɛ jɔn di butun, i ye Alla den de ri sisen. Ikomin i ye Alla den di, a ra mɛn dabɛn a denilu bɛɛ ye, i fanan di wo sɔrɔn ale baraka rɔ.

Pɔli haminni Kalatikailu la ko rɔ

⁸ Fɔɔfɔɔ, ka a tɛɛn ai tun ma Alla lɔn fɔɔ, ai tɛɛ ye jinailu la jɔnya le rɔ. Woilu tun tɛ batofen sebɛɛilu ri.

⁹ Kɔni sisen ai ka Alla lɔn; tɔɔna le Alla ka ai lɔn. Ai ye a fɛ ka wa dunɔɔna ko barakatanilu le kɔ ikɔ wo rɔ wa, wo mɛnilu tɛ foyi jala ai ma? Ai ye a fɛ ka kɛ woilu la jɔnilu ri kokura wa?

¹⁰ Ai ye lon doilu jatela lon bailu ri ka woilu bɔnya, a ni karo doilu a ni waati doilu a ni san doilu.

¹¹ Aa! N da hamin ai la ko la, ko n ka baara mɛn kɛ ai madɛmɛn, wo bɛɛ ri kɛ baara fuu ri.

¹² N badenmailu, n ye ai madiyala ko ai ye ai jɛɛ kɛ ikomin nde ye jɔn mɛn ma, baa n ka n jɛɛ kɛ ikomin ai ye jɔn mɛn ma. Ai ma kojuu si kɛ n na.

¹³ Ai ka a lɔn ko jankarɔ le ka a kɛ n sera ai wara ka kibaro juma lase ai ma fɔɔfɔɔ.

¹⁴ N na jankarɔ ka ai tɔrɔ kɔsɛbɛ, kɔni ai ma n dɔɔya, ai ma ai kɔdon n na. Ai ka n mira kɔɔɔma, ikomin ai tun di Alla la mɛɛka wala Isa Nenematəmɔnin jɛɛ mirala jɔn mɛn ma.

¹⁵ Ai sɛwani tɛɛ kɔsɛbɛ. Sawa wo wani mi? N ye sɛɛya di ko ni a se tɛɛ ai ye wo lon, ai tun di ai jaden bɔ ka a di n ma.

¹⁶ Ai ye n jatela ai juu ri baa n ka tɔɔna fɔ ai ye wa?

¹⁷ Karanmɔɔ wuya fɔlailu ye ii rajala kɔsɛbɛ ai la ko rɔ, kɔni ii tɛ wo kela kun juman na. Baa ii ye a fɛ le ka n ni ai fara ka an bɔ an jɔɔn na, sa ai ri ai raja ka wa ii kɔ.

¹⁸ Ni ai ka ai raja kɔɔɔma kela tuma bɛɛ, wo ka jɔ. Ai kana wo kɛ n jana gbansan.

¹⁹ N denilu, n ye tɔrɔla ai la ko rɔ kokura ikomin muso mɛn ye tin ma. N di tɔrɔ ten haan Nenematəmɔnin ye don ai rɔ tuma mɛn na.

²⁰ A lɔɔ ye n na sisen ka kɛ ai tɛma, sa n di se kumala ai ye jɔn gbɛɛ ma. Baa n da kɔndafilu ai la ko rɔ.

Saran ni Hajara la ko

²¹ Nba, ai mɛnilu ye a fɛ ka tɔ Nabi Musa la sariya le kɔrɔ, ai ye n jabi: Sariya wo ka mɛn fɔ, ai ma wo lon wa?

²² Nba a sɛbɛni ko Ibrahima ka dence fila sɔrɔn. Jɔnmuso ka kelen sɔrɔn a ye, hɔrɔnmuso ka a tɔ kelen sɔrɔn a ye.

²³ Jɔnmuso den sɔrɔnda ikomin cɛɛ ni muso ye den sɔrɔnna jɔ mɛn ma tuma bɛɛ. Kɔni hɔrɔnmuso den sɔrɔnda ka a kɛ lahidi den de ri, Alla tun ka lahidi mɛn ta Ibrahima ye.

²⁴ Misaliya gbɛɛ fanan ye tariku wo rɔ. Nba, muso fila woilu ye teriya su fila yirakala. Teriya mɛn sidira Sinayi koyinke kan, Hajara ye wo le yirakala. Ale ye den mɛnilu sɔrɔnna, woilu ye jɔnilu le ri.

²⁵ Hajara le ye Sinayi koyinke misali ri, mɛn ye Arabu jamana rɔ. Hajara le ye Jerusalemu misali fanan, mɛn ye ye bi. Baa Jerusalemu wo ni a la mɔɔilu ye jɔnya le rɔ.

²⁶ Kɔni Alla la Jerusalemu mɛn ye sanma, wo hɔrɔyani le ri. Ale le ye ikomin an na.

²⁷ Baa a sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ ko: «ile muso densɔrɔnbali, ile mɛn tɛ den sɔrɔnna, i ye sɛwa ka jaaɛn kɔsɛbɛ! Ɔɔn, ile mɛn ma tin tɔrɔ lɔn, i ye i sɛwakan ba labɔ! Baa muso mɛn da bila, wo denilu ri siyaya ka tamin muso cɛti ta kan.»

²⁸ Wo le rɔ, n badenmailu, ai ye lahidi denilu de ri, ikomin Isiyaka.

²⁹ Jɔnmuso den sɔrɔnda ikomin cɛɛ ni muso ye den sɔrɔnna jɔ mɛn ma tuma bɛɛ. Hɔrɔnmuso den sɔrɔnda ikomin cɛɛ ni muso ye den sɔrɔnna jɔ mɛn ma, kɔni den farara Nii Sɛniman na. Nba, wo tuma jɔnmuso den ka hɔrɔnmuso den wo tɔrɔ. Hali bi a ye ten de.

³⁰ Kɔni a sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ di? A sɛbɛni ko: «jɔnmuso ni a dence gbɛn, baa

hərənmuso dence ri a fa ceta. Jənmuso dence sen te a rə muume.»

³¹ Wo le kosən, n badenmailu, an te jənmuso denilu ri; an ye hərənmuso denilu le ri.

5

Nenematəmənin ka an hərəya

¹ Nenematəmənin ka an hərəya, sa an di ke məə hərəyani jere jere ri. Wo le rə, ai ye ai rajala. Ai kana sən məəilu ye ai bila sariya jənya rə kokura.

² Ai ye ai tolo malo! Nde Pəli ka a fə ko ni ai sonda məəilu ye ai faaninta ke, Nenematəmənin ka baara mən ke ai ye, wo te foyi ja ai ma.

³ N ye a fəla ikə ko məə məə wa sən məəilu ye a faaninta ke ten, fo wo tii ye Nabi Musa la sariya bəe labato; diyagboya le wo ri.

⁴ Ai mənilu ye a jəninna ka ke məə telen ri ka fara Nabi Musa la sariya la, ai ra ai jere fara Nenematəmənin na. Ai ra ai kədon Alla la jumaya la.

⁵ Kəni andeilu, an jii ye a ka a fə ko Alla ri an jate məə telenni ri. Nii Seniman ye an demenna ka wo le makəno ka fara an na lemeniya la.

⁶ Baa ni məə sidini Isa Nenematəmənin ma, faaninta ke te foyi ri butun, faanintakəbaliya fanan te foyi ri butun. Mən ye ko ba ri, wo ye lemeniya le ri, lemeniya mən ye məə ləla kəwaliilu kəla kaninteya kosən.

⁷ Ai tere ye ai borila tujuma! Yon ka ai la sila tēe, ka ai mabali tujna labatola?

⁸ Mabalili wo ma bə ale rə, mən ka ai kili.

⁹ «Ləben fitinin di buru siyaman nawuli ka a funun.»

¹⁰ Nba, n lani ai la ko ai la miriya a ni n na miriya a ri kanya, baa an bəe sidini Maari ma. Kəni məə mən ye ai hankili jaaminna, wo tii ri a sara sərən, a kera məə su su ri.

¹¹ N badenmailu, ni n ye məəilu kawandila fəlo ko ii ye faaninta ke, nfenna məəilu ye n tərəla? Ni n ye məəilu kawandila ten, Nenematəmənin faa ko gbəngbən jiri kan, wo tun tənə gbalə məə si la.

¹² Məə mənilu ye ai lamaala, woilu ka kan ka ii jere cəya diya tēe!

Lemeniya məəilu ka kan ka taama ja mən ma

¹³ N badenmailu, Alla ka ai kili sa ai ri ke məə hərəyanilu ri. Kəni ai kana hərəya ko wo ke sababu ri ka ai faribanku diyana koilu ke. Eən! Ai ye ai jənon demən, kaninteya kosən.

¹⁴ Baa Alla la sariya bəe ye sərənna jin kuma kelen de kəndə ko: «I ye i məəjəə kanin ikomin i jere.»

¹⁵ Ni ai ka ai jənon cin ka ai jənon rafarafara, ai ri ai jere tjan.

¹⁶ N ye a fəla ai ye ko ai ye taama ka a bən Nii Seniman na sila ma, wo rə nata juu

mənilu ye ai fari rə, woilu te ai lo kojuu kəla habadan.

¹⁷ Baa nata juu mənilu ye ai fari rə, woilu ye Nii Seniman səsəla. Nii Seniman fanan ye woilu səsəla. Ii ye ii jənon kəlela. Wo rə, ai ye a fə ka mən ke, ai ti se wo kəla.

¹⁸ Kəni ni ai ye taamala ka a bən Nii Seniman na sila ma, ai te Nabi Musa la sariya fanka kərə butun.

¹⁹ Faribanku ye baarada mən kəla, wo le jin di, bəe ka a lən: jatəya ni ko nəəni ke ni malobaliya koilu

²⁰ ni joo soli ni subaya ni lagboyaje ni səsəli ni keleya ni jusumaya ni natabaya ni bənbaliya ni kanintema le fara ii jənonna,

²¹ ni nata ni dəlmin ni manamana ko dan natamin məəilu, a ni wo jənon gbere. N ye ai lələnna sisen ikomin n ka ai lələn ja mən fəlo ko məə mənlu ye ko su woilu kəla, woilu te niijərə sərən Alla la Mansaya rə.

²² Kəni Nii Seniman ye a den mən kəla məə jusu kəndə, wo le jin di: kaninteya ni səwa ni jususuma ni mujənin ni məə demənnin ni jumaya ni lemeniya

²³ ni sabari a ni senjerəla. Sariya si te ko su woilu kanma.

²⁴ Məə mənlu ye Isa Nenematəmənin ta ri, ii ra ii sawonan koilu ni ii nata juu bailu bəe gbəngbən jiri kan.

²⁵ Ni an da jənemaya kura sərən Nii Seniman na, an ka kan ka an taama ka a bən a la sila ma.

²⁶ An kana jeredabaya ke, an kana səsəli lawuli an ni an jənon təma, an kana an jənon keleya.

6

Lemeniya məəilu ka kan ka i jənon demən

¹ N badenmailu, ni ai ka məə do yen kojuu kəla, ai mənlu ye taamala ka a bən Nii Seniman sawo ma, ai ye wo tii lali jususuma də, ka a demən a kəsəla sila juma kan. Kəni i ye i janto i jere rə, sa i fanan kana manəen ka kojuu wo jənon ke.

² Ai ye i jənon demən ai la doninilu tala sa ai ri Nenematəmənin na sariya labato a ja ma.

³ Ni mən ye a mirila ko ale ye məə ba ri, ka a tərən a te foyi ri, wo tii ye a jere le lafilila.

⁴ Məə kelen kelenna bəe ye a jere la kəwaliilu fəfəfəe a ni ka a jere bonyə. A mako te a la ka a la kəwaliilu la məə gbere ta ma.

⁵ Baa bəe ka kan ka a jere la kunko ta.

⁶ Mən da Alla la kumakan sərən ka a karan, wo tii ka kan ka a la karanməə sə a la bolofen jumailu rə.

⁷ Ai kana ai jere lafilila. Məə ti se mənədonə Alla rə wala ka a mayele. Baa məəilu wa si su su foyi sene rə, ii ri suman su wo sərən.

⁸ Ɔɔn, mɔɔ mɛn wa sɔn a jɛrɛ faribanku nata juuilu ma ka kojuu kɛ, wo tii ri saya sɔrɔn. Kɔni mɔɔ mɛn wa sɔn Nii Sɛniman diyana koilu ma ka koɔuma kɛ, wo tii ri jɛnemaya banbali sɔrɔn.

⁹ An kana kori koɔuma kɛ rɔ, baa ni an ma jiiɛɛ ka a boloka, an di a tɔnɔ sɔrɔn a waati la.

¹⁰ Wo le kosɔn, an wa fɛrɛ sɔrɔn tuma mɛn na, an ka kan ka koɔuma kɛ mɔɔilu bɛɛ yɛ, ka tɛrɛ tɛ an badenma lemeniya mɔɔilu ma.

Kuma laban

¹¹ Nba, ai ye sebeden kunba jɛnilu ragbɛ. Nde ye woilu sebɛla n jɛrɛ bolo le la ka a lawa ai ma.

¹² Mɔɔ mɛnilu ye a fɛ ka ai diyagboya ko ai ye faaninta kɛ, ii bɛɛ ye a jɛninna ka diya mɔɔilu yɛ tuun, baa ii tɛ a fɛ mɔɔilu ye ii tɔrɔ Jɛnematomɔnin faa gbɔngbɔn jiri kan wo kosɔn.

¹³ Baa mɔɔ mɛnilu faaninta kɛ la, woilu jɛrɛ tɛ Nabi Musa la sariya labatola. Kɔni ii ye a fɛ ai ye faaninta kɛ sa ii ri se ii jɛrebonyala ko ii ka a kɛ faaninta kɛ nɔ ra kɛ ai fari ma.

¹⁴ Nde kɔni, n tɛna n jɛrebonyala ko si ma, fo an na Maari Isa Jɛnematomɔnin faa ko gbɔngbɔn jiri kan. A la saya kosɔn gbɔngbɔn jiri wo kan, dunuɔa koilu ye n jana ikomin fen mɛnilu faani. N fanan ye dunuɔa jana ikomin fen mɛn faani.

¹⁵ Faaninta kɛ tɛ foyi ri. Faanintakɛbaliya fanan tɛ foyi ri, fɔɔ a kɛ danfen kura ri.

¹⁶ Mɛnilu ye sila wo taamala a ni Isirayeli mɔɔilu* fanan, Alla ye jususuma di wo bɛɛ ma, ka hina ii la.

¹⁷ Nba, sisen mɔɔ si kana n tɔrɔ butun, baa tɔrɔya nɔ mɛnilu ye n fari ma, n ka woilu sɔrɔn Isa le kosɔn.

¹⁸ N badenmailu, an Maari Isa Jɛnematomɔnin na jumaya ye to ai fɛ. Amina.

* 6:16 A la Isirayeli mɔɔilu wo kɔrɔ ye le mɔɔ mɛnilu lemeniyani Maari Isa ma ko ale le ye an kisiba ri.

Efesikailu Poli ka Alla la Kuma Men Nawa Efesikailu Ye

Poli ye kaso le la Romi so kondɔ a ka Kitabu yɔrɔ jin seɓe waati men na, a ka a lawa Efesikailu ma. Kɔni, a tere sa a fe ka ko lawa Efesikailu gbansan ye ka a karan. A keni ikomin a ye kitabu jin lawala Efesikailu lemeniya jama ni a laminin soilu lemeniya jamailu le ma Asi jamana rɔ kosa ii beɛ ye a karan. Wo rɔ, a te mɔɔ siyaman fola a kondɔ, a te Efesikailu lalili ii sɔnilu ko rɔ. Kitabu yɔrɔ jin seɓeni le ikomin san bisawa jɔɔn Isa layele kɔrɔ harijeene rɔ.

Talibidenba Poli nara le Efesi so kondɔ ka kelaya taamala sawana la, a ka san sawa ke ye. (Keladenilu suran 19 kuma diya 1 haan suran 20 kuma diya 1) Kitabu yɔrɔ jin suran 3 kuma diya 1 ni suran 4 kuma diya 1 ye a yirakala an ye ko talibidenba tere ye kaso le rɔ a ka jin seɓe Efesikailu ma waati men na. A ka jinilu fanan seɓe kaso le la: Filipikailu, Filemon, a ni Kolotikailu.

Kitabu yɔrɔ jin ye a fɔla ko jin di lon Alla ka ko beɛ lateɛ kosa «A ye fen beɛ laden, menilu sankolo ni duukolo ma, a ka a Mɔɔ Nenematɔmonin ke woilu beɛ kun na.» (Suran 1 kuma diya 10) Alla la lemeniya jama le keni Isa faribanku le ri dunuɗa rɔ kosa a ye dunuɗa koilu beɛ laden Isa jamarili kɔrɔ. Wo rɔ, lemeniya jama benni le ii ye seniman ii la dunuɗaratee rɔ. Ben ye to jama le kosa Isa la jama ben di ke a gbiliya kun di duukolo ni sankolo ma. Alla ye dunuɗa mɔɔilu beɛ ladenna kosa a ye gbiliya sɔɔn sankolo ma, andeilu foyi ma kan ka wo ben tinan an ni mɔɔ doilu tema fɔɔ an wa an jere majii an jɔɔn ye, ka an seninya (Suran 5 kuma diya 21).

A ka Kitabu yɔrɔ jin damira duwawu le ma (suran 1 kuma diya 1 haan 2) ka a laban duwawu ma. (Suran 6 kuma diya 21 haan 24) Kuma men lɔni Kitabu kondɔ, a ratalanni sii ja fila: A fɔlman (suran 1 kuma diya 3 haan suran 3 kuma diya 21), Alla ka men ke an ye Nenematɔmonin Isa fe, Poli ban kɔrɔ a ka a sɛwa jiraka wo ko ri, a ka lemeniya mɔɔilu benni ko jafɔ, ka a yiraka an ye Alla ye Yahudiyailu ni siya gberɛilu ladenna ja men ma, ka ii ke jama kelen di, a la jama. A filana (suran 4 kuma diya 1 haan suran 6 kuma diya 20), talibidenba ye a fɔla ko Kitabu karan mɔɔilu ka kan ii ye ke kelen di nii kura rɔ Nenematɔmonin Isa le rɔ. A ka a jafɔ ben ye to ii ni doilu tema ja men ma lemeniya jama a ni denbaya rɔ.

Poli ka Alla la jama ben ko le jafɔ misali sawa fe: faribanku ben ni bon lɔ ja ni here

ceɛ ni a muso tema. Nenematɔmonin Isa keni ikomin faribanku kun na, a ni ikomin bon siifenju kaba. Lemeniya jama keni Nenematɔmonin na le ikomin muso ye a ceɛ ye. Wo rɔ, an ye a yenna le ko ben ma to lemeniya mɔɔilu tema ni mɔɔilu te se hake ni julumun kɔfe, ii la Maari ye.

¹ Nde Poli men keni Isa Nenematɔmonin na talibidenba ri Alla sawo rɔ, nde le jin seɓela jama seniman ma Efesi so kondɔ, lemeniya mɔɔ menilu ye Isa Nenematɔmonin dɔ.

² An Fa Alla ni an Maari Isa Nenematɔmonin ye sɔli ni jususuma di ai ma.

An ye baraka men sɔɔnna

³ An ye baraka bila an Maari Isa Nenematɔmonin Fa Alla ye men ye nii duwawu beɛ lateɛla an ma sankolo rɔ a la Mɔɔ Nenematɔmonin dɔ.

⁴ Yani dunuɗa ye dan waati men na, Alla tun da an suwandi Nenematɔmonin dɔ kosa an ye seninya, ka to fɛɛtɗa rɔ a jakɔrɔ.

⁵ Alla tere ra a lateɛ a la kaninteya rɔ ko a ri an nabɔ a rɔ a denilu ri Isa Nenematɔmonin baraka rɔ ikomin a duman a ye a jere sawo rɔ ja men ma.

⁶ Wo kera Alla la gbiliya hina ba tando kun di a sɔnda ka men di an ma a diyana Dence fe.

⁷ Ka a masɔɔn an da kunka Isa jeli fe,* ka an julumunilu kafari, ka fara a la hina ba la,

⁸ Alla ra men nabɔn an ma sɔɔnya rɔ a la hankilimaya ni a la lɔnnin beɛ rɔ.

⁹ A ra a sawo gbundu ko lenkenemaya an ye, ka fara a diyana ko men natɛera Isa baraka rɔ

¹⁰ kosa a ye wo lakanbali a waati wa se. Wo sawo le ten ko a ye fen beɛ laden, menilu ye sankolo ni duukolo kan, ka Nenematɔmonin to woilu beɛ kun na.

¹¹ An suwandini fanan ke Alla ta ri Nenematɔmonin baraka rɔ, ikomin Alla tere ra a lateɛ an ma ja men ma, Alla men ye ko beɛ lakanbalila a jere la lateɛ ni a sawo rɔ.

¹² Wo kenin de kosa andeilu menilu fɔlɔ ra an jii la Nenematɔmonin dɔ, kosa an ye ke Alla la gbiliya tando kun di.

¹³ Aile fanan da to Nenematɔmonin dɔ, baa ai ra tuɗa kuma lamen, ai lakisi ko Kibaro Numa, ai lara Nenematɔmonin na tuma men na, Alla ka a la tɔmasere la ai kan, tɔmasere wo ye Nii Seniman de ri a ka ai lahidi men na.

¹⁴ Nii Seniman kenin de ikomin Alla ka fen fɔlɔ men don an bolo tɔmasere ri kosa an ye a lɔn ko an di wa ce sɔɔn Alla la jama wa kunka waati men na, ka Alla tando a la gbiliya rɔ.

Poli la Alla matara

* 1:7 Isa jeli fe: Wo kɔrɔ le, ko a la saya fe.

15 Wo le rɔ, kebi n ka ai la lemeniya ko lamen Maari Isa ma a ni ai la kaninteya jama seniman bee ye,

16 n ye baraka bilala Alla ye ai la ko rɔ waati bee, n wa ke Alla matarala ai ye.

17 N ye Fa Alla, gbiliya tii, matarala ai ye, an Maari Isa Nenematɔmɔnin na Alla kosa a ye a la Nii Seniman najii ai ma men ye han-kilimaya dila, ka koilu lenkenemaya kosa ai la Alla lon ye makafu.

18 N ye Alla matarala ai ye kosa ai ye koilu nayan ai jusu rɔ, ka gbe, kosa a ka ai kili jii men ma, ai ye wo lon, a ka a ce nɔɔrɔ gbiliyanin men to a la jama seniman ye,

19 a ni a fanka fisamante andeilu lemeniya mɔɔilu ye. Wo keni a fanka jere le ri a ka men nabaara a fanka ba rɔ

20 a ka Nenematɔmɔnin lawuli saya rɔ, ka a lasii a bolokinima sankolo rɔ.

21 A ka a to mansayailu ni setiiyailu ni fankamailu ni kuntiiyailu bee kun na pon, a ni tɔɔ menilu bee ri se fɔla dunuya jin dɔ a ni waati natoilu rɔ.

22 Alla ra fen bee to Nenematɔmɔnin sen kɔrɔ, ka a ke fen bee kun di lemeniya jama kun na.

23 Lemeniya jama keni de ikomin Nenematɔmɔnin faribanku, men nakanbalinin ko bee rɔ, Nenematɔmɔnin men ye ko bee lakanbalila na bee ma.

2

An ye kisila Alla la soli le fe

1 Aile fanan, ai faanin de tere a ri ai hakeilu ni ai julumunilu la ko rɔ,

2 ai tere ye taamala menilu rɔ ai tere ye dunuya jin koilu rɔ waati men na, a ni duu ni sankolo temala jinailu kuntii, wo nii juu men ye baarala Alla masɔsɔ mɔɔilu rɔ ten.

3 A damira, an fanan bee tere ye an na dunuyarate kela le ikomin woilu, an bilani tere an faribanku sawo le kɔfe, an tere ye an faribanku ni an miriyani natailu kela. Wo rɔ, ka fara an keɲa la, Alla la mɔne le lateeni tere an ma ikomin toilu bee.

4 Kɔni Alla la kininkinin ka bon, a ra an kanin kaninteya ba rɔ.

5 Andeilu menilu faani tere an hakeilu la ko rɔ, Alla ra an nii bila an dɔ Nenematɔmɔnin fe. Ai kisini Alla la hina le fe.

6 Alla ra andeilu ni Isa lawuli an jɔɔn fe saya rɔ, ka an sii an jɔɔn fe sankolo rɔ,

7 kosa a ye a la soli ba fisamante yiraka waati natoilu rɔ a la pumaya rɔ a ka men yiraka an na Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ.

8 Ka a masɔrɔn ai kisinin Alla la hina le fe lemeniya baraka rɔ. Wo farani te ai le la, Alla la solifen le wo ri.

9 Ai la karan tɔnɔ te a ri, wo rɔ mɔɔ si ti se a jere matɔla.

10 Alla baara nɔ le an di. A ra an dan Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ, kosa an ye baara jumailu ke, Alla tere ra menilu raben an jɔrɔ, kosa an ye taama woilu kan.

Jama kelen le lemeniya mɔɔilu bee ri

11 Aile menilu sɔrɔnni siya doilu tema, Yahudiyailu ka menilu jate kojiikebalilu ri faribanku fe mɔɔilu bolo la, n ye a labila ai la ai tere ye na men ma a damira:

12 Ai tere te Nenematɔmɔnin dɔ wo waati rɔ. Ai tere ma kan ka Isirayeli ce sɔrɔn, Alla la jama. Londonilu le tere ai ri. Teriya lahidi si tere te ai ni Alla tema. Jii si tere te ai ma, Alla tere te ai rɔ dunuya rɔ.

13 Kɔni sisen Isa Nenematɔmɔnin dɔ, aile menilu mataani tere ten, sisen ai ra madon a la Nenematɔmɔnin jeli fe.

14 Ale le ka ben nadon an bee tema. A ra Yahudiyailu ni siya gberɛilu ke jama kelen di, a faribanku di koson, ka wo dan tɔjan men tere ra an data la jangboya rɔ.

15 Ale le ka sariya ban a ni a la jamarailu ni tonilu, ka wo jama filailu bee ke mɔɔ kura kelen di a jere rɔ, ka jususuma lana ii tema,

16 ka jama fila wo ni Alla temala raben a la saya rɔ ka faa gbongbon jiri kan, ii benda ii jɔɔn ma ikomin faribanku kelen. Wo rɔ, Nenematɔmɔnin ka ii la jangboya tɔjan.

17 Isa nara, ka jususuma Kibaro Numa lase ai ma, menilu mataani tere Alla la a ni Yahudiya menilu madonni tere a la.

18 Isa le sila lakala andeilu jama fila bee ye, ka wa Fa Alla jakɔrɔ Nii Seniman kelen baraka rɔ.

19 Wo le rɔ, aile menilu tere te Alla la jama rɔ, london te ai ri butun. Ai ra ke duurenilu ri jama seniman dɔ. Ai ra don Alla la den-baya rɔ.

20 Ai ra ke ikomin bon men ju lani kabailu la. Wo kabailu keni talibidenbailu ni nabilu le ri. Isa Nenematɔmɔnin jere le bon tonkon kaba bere ri.

21 Bon yɔrɔ bee tuunnin ii jɔɔn na, ka ye le ale baraka rɔ, ka ke Allabatobonba seniman di Maari ye.

22 A ye ai ni doilu tuunna ai jɔɔn na ale baraka rɔ, ka ke ikomin bon Alla ye a siila men kondɔ a la Nii Seniman dɔ.

3

Pɔli la baara siya gberɛilu ye

1 Wo le rɔ, nde Pɔli, Isa Nenematɔmɔnin na kasoden, aile siya gberɛilu la ko rɔ.

2 N lani a la, ai ra a lamen Alla ka hina men nate n ma kosa n ye ai demen.

3 Alla ra a la gbundu ko lonnin lenkenemaya n ye, ikomin n ka a la ko do sebe ai ma na men ma.

4 Ai wa n na bataki karan, n ka hankili men sɔrɔn Nenematɔmɔnin na gbundu ko rɔ, ai ri wo jayan.

⁵ Gbundu ko jin ma lenkenemaya fɔlɔ mɔɔɔilu ye, koni sisen Alla ra a lenkenemaya a la talibidenba senimanilu ni nabi senimanilu ye Nii Seniman baraka rɔ.

⁶ Wo gbundu ko le jin di ko siya gberɛilu ni Yahudiyailu ri ce kelen sɔrɔn Isa la ko Kibaro Numa baraka rɔ, ka ke jama kelen di ikomin faribanku kelen, ii fila beɛ ri lahidi jin sɔrɔn Nenematɔmɔnin Isa baraka rɔ.

⁷ Alla ra a fanka labaara, ka n sɔ a la hina rɔ, ka n ke a la Kibaro Numa la baarakɛla ri.

⁸ Hali n dɔɔman mɔɔ senimanilu beɛ ko, adon Alla ra a la hina lateɛ n ma, ko n ye Nenematɔmɔnin na ko Kibaro Numa nɔɔrɔ banbali lase siya gberɛilu ma.

⁹ N ye a yiraka gbundu ko jin ye lakanbalila ja men ma. Kɛbi waati taminninilu rɔ, gbundu jin dokonni tere Alla rɔ men ka fen beɛ dan,

¹⁰ kosa sisen mansayailu ni setiyailu menilu ye sankolo rɔ, lemeniya jama ye Alla la hankilimaya keja beɛ yiraka woilu la.

¹¹ Wo beɛ keni a la habadan ko lateɛnin de ri, a ra men nakanbali an Maari Isa Nenematɔmɔnin baraka rɔ.

¹² Ale rɔ a ni lemeniya a ma an di an madon Alla la sɔnya ni jusulateɛ rɔ.

¹³ Wo le rɔ, n ye ai madyala, ai kana jiiɛɛ n na tarɔyailu la ko rɔ aile ye ka a masɔrɔn ai la gbiliya le woilu ri.

Isa ka an kanin ja men ma

¹⁴ Wo le ka a ke, n ka n jonkin n Fa kɔrɔ

¹⁵ denbaya beɛ tɔɔ farani men na menilu ye sankolo ni duukolo kan.

¹⁶ N ye ai matarala ko ai ye sɔn ai la gbiliya nɔɔrɔ rɔ, ka ai seɛbe don fanka la ai la mɔɔya koilu rɔ a la Nii Seniman baraka rɔ,

¹⁷ kosa Nenematɔmɔnin ye to ai jusu rɔ lemeniya baraka rɔ. N ye Alla matarala ai ye, ai ye sabati, ka gbɔngbɔn kaninteya rɔ ikomin lulu

¹⁸ kosa ai ni jama seniman beɛ ye fanka sɔrɔn ka Nenematɔmɔnin na kaninteya bonya ni a gbiliya ni a lɔ ni a jii famun,

¹⁹ ka a la kaninteya lɔn men taminni lɔnnin beɛ la, kosa ai ye dafa Alla la ko dafanin beɛ rɔ.

²⁰ Nba, Alla men ye ko beɛ kela an ye ka fara a fanka la men ye baarala an dɔ, an wa men maɓininka hali an di se an mirila men ma, hali ka tamin an miriyailu la pon,

²¹ gbiliya ye di wo ma lemeniya jama rɔ, a ni Isa Nenematɔmɔnin dɔ, waati beɛ habadan haan habadan. Amina!

4

Lemeniya jama ye to ben dɔ ikomin faribanku kelen

¹ Wo rɔ, nde men keni kasolamɔɔ ri Maari la ko rɔ, n ye ai madyala, Alla ra ai kili men ke ko ma, ai taama ja ye ben wo ma.

² Ai ye ai jere fanmajii, ka to jusu jumaya rɔ ko beɛ rɔ, ka sabari. Ai ye dija ai jɔɔn ye kaninteya rɔ,

³ ka karan ja beɛ ma kosa Nii Seniman ka ben men di ai ma, wo ye to ai tema, ka tuun ai jɔɔn na jususuma rɔ.

⁴ Lemeniya jama kenin de ikomin faribanku kelen. Nii Seniman kelen de ye ikomin ai kilinin jii kelen ma ja men ma.

⁵ Maari kelen de ye a ni lemeniya kelen a ni lasunnin kelen ji rɔ tubi kanma.

⁶ Alla kelen de Fa ri men ye mɔɔ beɛ kun na, men ye ko beɛ kun na, fan beɛ rɔ, ko beɛ rɔ.

⁷ Alla ra hina di an kelen kelenna beɛ ma ikomin Nenematɔmɔnin ka an sɔ sɔlifɛn su men dɔ.

⁸ Wo le rɔ, Kitabu ka a fɔ ko,

«A yelɛra san ma waati men na,

a wara mɔɔ miraniilu ri a bolo.

A ka sɔlifɛnɛni di adamadenilu ma.»*

⁹ Nba, «A yelɛra san ma,» wo kɔrɔ ye nfen di? Wo kɔrɔ le ko a jiira le fanan dunuja rɔ duu kan.

¹⁰ Men jiira dunuja rɔ, wo le fanan yelɛra sankolo ma pon, kosa a ye ko beɛ lakanbali.

¹¹ Ale le ka sɔlifɛnɛni ratala, ka mɔɔ doilu ke talibidenbailu ri, a ka doilu ke nabailu ri, ka doilu ke dawakɛlailu ri, ka doilu ke jemɔɔilu ri, ka doilu ke karanmɔɔilu ri.

¹² A ka an sɔ wo ja le ma kosa mɔɔ senimanilu beɛ ye kusanya baara kɛla, kosa a la jama ye sabati men keni Nenematɔmɔnin faribanku ri.

¹³ Wo ye kɛla le haan an beɛ ye ke kelen di lemeniya ni Alla Dence lɔn ko rɔ, ka an ke mɔɔ dafaniilu ri ikomin Nenematɔmɔnin na gbiliya dafani ja men ma.

¹⁴ Wo rɔ, an te ke den mesenilu ri butun, ikomin ji wunwan ye wala kulun di ja men ma, a ni ikomin fɔrɔ ye an nawalan karan beɛ kɔfe ja men ma, mɔɔilu ri an majuuwaya ii la kewuyailu ni wuyailu fe.

¹⁵ Kɔni an ka tɔja fɔ kaninteya rɔ, an di kɔɔ, ka ke Nenematɔmɔnin munuyailu ri ko beɛ rɔ, ale men keni an kun di.

¹⁶ Ale le ka a ke lemeniya jama ye ke faribanku kelen di, ka a la mɔɔilu to ii jɔɔn fe ikomin faribanku yɔrɔilu tuunnin ii jɔɔn na fasailu fe. Wo rɔ, ni fari yɔrɔilu beɛ ka a baara ke, a ri wara ten, ka kɔɔ kaninteya rɔ.

An ye mɔɔya kura men sɔrɔnna

¹⁷ Nba, n ye lalili kuma jin fɔ ai ye Maari tɔɔ rɔ: Ai kana taama butun ikomin lemeniyabailu. Ii miriyailu bilani fufafu koilu le kɔfe.

* 4:8 Yaburi suran 68 kuma diya 19

18 Ii hankiliilu radibini. Ii ma foyi sɔrɔn Alla la niilakisi la ko rɔ ka a masɔrɔn ii la lɔnbaliya fɛ mɛn ye ii rɔ baa ii jusu ragbeleyanin.

19 Ii tɛ maloyala butun. Ii ra ii jɛrɛ kɛ haramun ko kelailu ri kosa ii ye ko kɔsɔni su bɛɛ kɛ haan ka to kunfanna.

20 Kɔni aile ma Nɛnematɔmɔnin na ko karan wo jɔa ma.

21 Ai ra a la ko lamɛn, ka karan Isa ta tuja la fewu.

22 Ka fɔ ko ai ye sɛ ai dorinna ko kɔrɔilu kafɛ, a ni ai la mɔɔya kɔrɔ mɛn ye tola ai lakunfanna ka ai lafilii.

23 Kɔni ai nii ni ai miriya ye kɛ a kura ri.

24 Ai ye mɔɔya kura ta, Alla ka mɔɔya mɛn dan a jɛrɛ munuja la, telen ni seninya bɛrɛ rɔ.

25 Wo le rɔ, ai ye wuya bila, bɛɛ ye tuja fɔ a mɔɔrɔɔ yɛ ka a masɔrɔn an kɛnin faribanku kelen yɔrɔilu le ri.

26 Ni ai mɔnɛra, ai kana hake kɛ. Ai kana to dujanani haan tele be waati.

27 Ai kana fɛrɛ di Ibulusa ma.

28 Ni mɛn dorinnin sɔrɔn jɛrali kela, a ye a to. A ye baara bɛrɛ do kɛ a jɛrɛ bolo la, kosa a ye fen sɔrɔn ka a di mɔɔ ma mɛn mako ye a la.

29 Ai kana kuma koron si fɔ fɔ kuma juma dɔrɔn mɛn di mɔɔilu demɛn mɛn mako ye a la, kosa wo ye kɛ hina ri a lamɛn mɔɔilu yɛ.

30 Ai kana Nii Seniman namɔnɛ, Alla ka mɛn kɛ tɔɔmasere ri ai rɔ ai kunka lon na.

31 Ai ye fara jusu makasi ni jusumaya ni mɔnɛ ni sɔnkɔ sɔnkɔ ni mɔɔ tɔɔtɔjan ni juuya la ai tɛma.

32 Ai ye jumaya ni kininkinin yiraka ai jɔɔn na, ka ai jɔɔn makoto ikomin Alla ra ai makoto Nɛnematɔmɔnin baraka rɔ jɔa mɛn ma.

5

Ai taama kɛnɛma

1 Wo le rɔ, ai ye Alla ladɛn, ikomin ai kɛnin a den kaninninilu ri jɔa mɛn ma,

2 ka taama kaninteya rɔ ikomin Nɛnematɔmɔnin ka an kanin jɔa mɛn ma, a ka a jɛrɛ di an na ko rɔ, a kɛra ikomin saraka mɛn bɔni Alla ye, mɛn janin suma duman a ye.

3 Kɔni kaninkɛ ni ko kɔsɔniilu ni nata kana to ai tɛma, ii la ko jɛrɛ kana fɔ muume, ikomin a benni jama seniman dɔ jɔa mɛn ma.

4 Ai kana ko kɔsɔniilu ni hankilidɔɔya kumailu ni malobaliya kumailu fɔ fanan. Woilu dahani tɛ kɔni fɔɔ baraka bila.

5 Ai ye jin lɔn yati, ko mɔɔ mɛn ye kaninkɛ ni ko kɔsɔniilu ni nata koilu kela, ka a masɔrɔn nata kɛnin fen bato le ri

ikomin joo sɔ, wo foyi tɛ cɛ sɔrɔnna Alla ni Nɛnematɔmɔnin na mansaya rɔ.

6 Ai kana sɔn mɔɔ si ye ai majuuwaya kuma fuuilu fɛ, ka a masɔrɔn Alla la mɔnɛ ye nala kuma mirabaliilu le kanma wo ko suilu le la ko rɔ.

7 Wo le rɔ, ai kana basan woilu la.

8 Ka a masɔrɔn aile fanan kɛnin tɛrɛ le ikomin dibi kɔni sisen ai ra kɛ ikomin kɛnɛya Maari baraka rɔ. Wo rɔ, ai ye taama ikomin kɛnɛya mɔɔilu.

9 Ka a masɔrɔn kɔrɔuma ni telenbaya ni tuja su bɛɛ ye nala kɛnɛya le fɛ.

10 Ai ye koilu fɛsɛfɛsɛ ka Maari diyana ko lɔn.

11 Ai la foyi ni dibi kɛwali ko fuuilu kana ladɛn, kɔni fɔɔ ai ye ii labɔ kɛnɛya le ma.

12 Baa mɔɔilu ye ko mɛnilu kɛla gbundu rɔ, hali woilu fɔ gbansan mamaloyanin.

13 Kɔni kɛnɛya wa sɔn mɛn bɛɛ yiraka, woilu ri ragbɛ.

14 Ka a masɔrɔn mɛn bɛɛ wa ragbɛ, wo ra to kɛnɛma. A fɔnin wo le ma ko, «Aile mɛnilu ye sunɔɔla, ai ye kunun! Ai ye wuli mɔɔ faaniilu tɛma, Nɛnematɔmɔnin di kɛ kɛnɛya ri ai yɛ.»

15 Wo rɔ, ai ye a kɛ ai hankili la ai taamaja rɔ, ai kana kɛ ikomin ko lɔnbaliilu, kɔni ikomin lɔnninnailu.

16 Ai ye fɛrɛ jinin waatiilu ma, ka a masɔrɔn waati jinilu juuman de.

17 Wo le rɔ, ai kana kɛ hankilidɔɔilu ri, kɔni ai ye ai lɔn mɛn ye Maari sawo ri.

18 Ai kana ai fa rɛsenji rɔ ka ai jɔa laminin, ko haramunin de wo ri, kɔni ai ye ai fa Nii Seniman na.

19 Nba, ai ye kuma ai jɔɔn ye Yaburi kumailu ni kalamaniilu ni Alla tando kalamani senimanilu rɔ, ai ye kalamani bɔ Maari yɛ, ka a tando ai jusu bɛɛ rɔ!

20 Ai ye baraka bila an Fa Alla ye fen bɛɛ la ko rɔ waati bɛɛ an Maari Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ rɔ.

Musoilu ni ii cɛɛilu la ko

21 Ai ye kolo ai jɔɔn ma Nɛnematɔmɔnin jɔakɔrɔsilan dɔ.

22 Musoilu, ai ye kolo ai cɛɛilu ma ikomin ai ye a kɛla Maari ye jɔa mɛn ma.

23 Ka a masɔrɔn cɛɛ le a la muso kun na, ikomin Nɛnematɔmɔnin ye lemɛniya jama kun na jɔa mɛn ma, mɛn kɛnin a faribanku ri, a ka mɛn nakisi.

24 Musoilu fanan ka kan ka kolo ii cɛɛilu ma ko bɛɛ rɔ ikomin lemɛniya jama kolonin Nɛnematɔmɔnin ma jɔa mɛn ma.

25 Cɛɛilu, ai fanan ye ai musoilu kanin ikomin Nɛnematɔmɔnin da lemɛniya jama kanin jɔa mɛn ma, ka a jɛrɛ di ii la ko rɔ,

* 5:26 A ye mɔɔilu lasɛninyala **Ji rɔ**, a ka ii sun ji rɔ ii tubi kanma. A ragbɛ Tite suran 3 kuma diya 5 kɔndɔ. A ye mɔɔilu lasɛninyala Isa ni a **Kumakan fɛ**. A ragbɛ Yuhana suran 1 kuma diya 1 ni suran 15 kuma diya 3 kɔndɔ.

26 kosa a ye ii laseninya, ka ii gbe ji la kumakan fe,*

27 kosa a ye ii lo a pakoro lemeniya jama noronin di, ikomin noo si te faanin men na, a jorijorinin te, fee si te a la koni jama seniman de sonjuu sa menilu la.

28 Ceilu ka kan ka ii musoilu kanin wo ja le ma ikomin ii jere faribanku. Cee men ye a la muso kaninna, wo ra a jere kanin.

29 Moo si ma a jere faribanku lagboyaje falo. Koni a ye a balola le, ka a mamira ikomin Nenematomonin ye lemeniya jama balola ni mamirala ja men ma

30 ka a masoron a faribanku yorilu le andeilu ri.

31 Kitabu ka a fo ko, «Wo le ro, cee ri a mataa a fa ni a na la, ka to a muso fe. A fila ri ke moo kelen di.»†

32 Gbundu ba le jin di, koni sisen n ye Nenematomonin ni lemeniya jama le la ko fola.

33 Koni ai fanan bee ka kan ka ai muso kanin ikomin ai jere, muso fanan ye a cee gbiliya.

6

Denilu ni ii sorobailu la ko

1 Denilu, ai ye ai sorobailu bato ikomin ai ye Maari ta ri ja men ma, ka a masoron wo le tennin.

2 Jamarili falo le jin di lahidi lani men kan ko, «I fa ni i na gbiliya

3 kosa ai ri sewa soron ka sii jan soron duukolo kan.»*

4 Den failu, ai kana ai denilu lamone, koni ai ye ii laboro Maari la kolo ni a la kawandili fe.

Jonilu ni ii tiilu la ko

5 Jonilu, ai ye ai tiilu kumakan mira menilu ye ai kun na dunuja ro, ka ii gbiliya, ka silan ii jero. Ai ye ii sawo ke ai jusu juma ro ikomin ai ye a kela Nenematomonin ye ja men ma.

6 Ai kana a ke ii pakoro gbansan do, kosa ai ye diya ii ye, koni ikomin Nenematomonin jere la jonilu, men ye Alla sawo kela ai jusu bee ro.

7 Ai ye baara ii ye ai jusu bee ro, ikomin ai ye baarala Maari le ye, mooilu te.

8 Baa ai ka lon ko Maari ka moo bee kondon de a la koruma la, ni a kera jon di wala horo.

9 Jon tiilu, ai fanan ye a ke ai la jonilu ye wo ja ma. Ai kana ai konkon ii kanma, baa ai ye a lon ko ai ni ai la jonilu bee tii kelen pe ye harijeene, men te mooilu lafaisala ii joon ma.

Alla la keleke fenilu

10 Kuma sudunyanin ye men di, ai ye ai seede don Maari la ko ma, a ni a fanka ba ro.

11 Ai ye ai masidi Alla la keleke fenilu bee ro kosa ai ye se lola Ibulusa la kewuyailu bee jero.

12 Ka a masoron an te adamadenilu kelele, koni kuntuilu ni setiilu ni fankamailu menilu ye dunuja radibinni jin kun na, a ni jina juu menilu ye sankolo ni duu temala ro.

13 Wo le ro, sisen ai ye ai masidi Alla la keleke fenilu bee ro kosa waati juu wa se, ai ye se lola wo juuulu jero, Ai wa ban a bee kela waati men na, ai ye to ai no ro gben!

14 Wo le ro, ai ye to ai no ro gben! Tujja ye ke ai temasidi ri, telenbaya ye ke ai sisi makandan fen di.

15 Ai la raben ye ke ikomin ai sen da sanbara Isa la ko Kibaro Numa lase diya men ye jususuma dila.

16 Ai la lemeniya ye to ai ro waati bee ro ikomin ai la jama sansan fen ai bolo ai ye Ko Juu Tii la bijje lamelenniilu bee lasala men na.

17 Ai ye kisi ko lamira ikomin kun makan dan keleke fula, ka Alla la kuma to ai bolo Nii Seniman na fanmuru la.†

18 Ai ye Alla matara waati bee Nii Seniman baraka ro Alla matara su bee ro. Ai to ai jana wo ro, ka ai tunadiya waati bee Alla matara ma jama seniman bee la ko ro.

19 Ai ye Alla matara n fanan ye, kosa n wa wuli kuma diya waati men na, Alla ye kuma di n ma, ka n wakali Kibaro Numa gbundu ko lase diya jama ma,

20 n keni lasiiden di men na ko ro hali n sidini jaloko la sisen. Ai ye Alla matara, kosa n ye n wakila kuma fola ikomin n dahani ja men ma.

Tuwali banilu

21 An diyana nakelenjoo ni an baarajoon konorodi Tisiki men ye baarala Maari ye, wo ri n na ko bee jafu ai ye, kosa ai fanan ye n na ko kibaroilu lon a ni ka n keja lon.

22 N ye a lawala ai ma wo le ro kosa ai ye an na ko lon, ka ai jusu raja.

23 An fa Alla ni Maari Isa Nenematomonin ye jususuma ni kaninteya ni lemeniya di an nakelenjoomailu bee ma.

24 Menilu la kaninteya te banna an Maari Isa Nenematomonin ye, Alla ye hina di woilu ma.

† 5:31 A Damira suran 2 kuma diya 24 * 6:3 A ragbe Horoya suran 20 kuma diya 12 ni Sariyailu suran 5 kuma diya 16 konda. † 6:17 Fanmuru: Kelekedeniilu keleke muruba.

Filipikailu

Poli Alla la Kuma Men Nawa Filipikailu Ma

Isa la Talibidenba Poli le Alla la kuma jin sebɛni Isa la mɔɔilu ma menilu ye sini Filipe so kondɔ. Waati taminilu, Poli tere ra kawandili bo ye. Ii lemeniya ka sabati kosebe, haan ka Poli demen a baara ri yoro gberɛ la. Wo beɛ naboni Keladenilu Kewaliilu kitabu yoro kondɔ a suran 16.

Poli ye wa Romi kaso la a lemeniya la ko ro, Alla ka a ke a ye kitabu sebe lemeniya jamailu ma. Poli ka kitabu kelen sebe Filipikailu ma. A ka ii lalemeniya kosa ii ye to Alla sawo kondɔ, ii fanan ye ke misali juma ri men di se a kela mɔɔ gberɛ ye bila Isa kofe. Poli ka a labila ii ma ko ii ti se ii jere kisila ii baara jumailu fe, fo Isa baraka ro men a jere boni sarakayala dunuja beɛ ye.

Talibidenba Poli ka Isa la ko Kibaro Numa kawandili bo le Filipe so kondɔ Kirikailu jamana ro, a ka lemeniya jama laden damira ye a kelaya taama filana le (Keladenilu Kewaliilu suran 16 kuma diya 12 haan 24 ragbe). San dando taminni, a ye kaso la waati men na (Filipikailu suran 1 kuma diya 7 ragbe), Talibidenba Poli ka nakelenjooya sebe sebe Filipikailu ma. A ye a fe ii nuwali la ko fen ba la ko ro ii tere ra menilu lana a ma don Epaforodite bolo, ale jere ka torɔya waati men na. A fanan ye a fe le a ye a fo ii ye ko ii ri ii fanka don ii ri a telen Alla la Nenematomonin ja korɔ. Ii fanan kana kunfan wuya dinailu fe menilu ye ii jamana ro.

Kitabu yoro jin damira (suran 1 kuma diya 1 haan 11), Poli ka a sewa ni a walijuma lon de jirakala Filipe lemeniya mɔɔilu la. Wo ko ro, a ka a jere ja jafe. A ka jususuma men saron Isa baraka ro, a ka wo yiraka hali a te a lon Romikailu ye men kela a la kaso la. (Filipikailu suran 1 kuma diya 12 haan 26) A ka ii kawandi ko ii ye to lemeniya bere ro, ka ben ladon ii tema, ka kolo ii jooɔn ma, nii juma tora ii bolo men boni Isa ma (suran 1 kuma diya 27 haan suran 2 kuma diya 18). Yani ii fanan ka ii jooɔn yen, Poli ka a fo, a ye Filipikailu keladen Epaforodite ni Poli kofebilailu Timote ye to ii ni Filipikailu tema (Suran 2 kuma diya 19 haan 30).

Wo ko ro, Poli ka ii lalon mɔɔilu ko ma menilu te telenni Isa la ko Kibaro Numa ye. A ka a fo Filipikailu ye ko ii ye to ikomin ale, ka ii fanka don lemeniya ro, ii tora ikomin Isa (Filipikailu suran 3). Kitabu yoro jin rajanni kawandi siyaman de ma ii ni nuwali bolailu ni tuwaliilu (Filipikailu suran 4). Ye, Isa la mɔɔilu ye no lemeniya saron Kitabu yoro jin fe.

Tuwaliilu

¹ Nde Poli ni Timote, Nenematomonin Isa la baarakelailu, an ka jin de sebe ka a lawa aile Nenematomonin na jama seniman na menilu ye Filipi so kondɔ a ni dina kuntuilu ni demenninailu.

² An Fa Alla a ni Maari Isa Nenematomonin ye hina ni jususuma di ai ma.

Poli la Alla matara Filipe lemeniya mɔɔilu ye

³ Ai la ko wa labila n ma waati si ma, n di baraka bila Alla ye.

⁴ N ye Alla matarala ai ye sewa le ro waati beɛ,

⁵ ka a masaron ai ra n demen Isa la ko Kibaro Numa lase diya ka bo lon folo ma haan bi.

⁶ N lani a la fewu, Alla men ka baara juma jin damira ai tema, a ri a lankanbali haan a la Nenematomonin Isa na lon.

⁷ A benni ai beɛ la diya ye to n do ja kelen do, ka a masaron ai la ko lamarani n jusu ro. Baa ni n sidini jaloko la, wala ni n ye Isa la ko Kibaro Numa keɛ kela, ka a jabo, an beɛ ye Alla la soli ro.

⁸ Alla le n sere ri ko ai la loo ye n na kaninteya bere ro men boni Isa Nenematomonin jere ro.

⁹ N na Alla matarali le jin di: Ai la kaninteya ye makafu fewu, lonnin ni famunyali bere la,

¹⁰ kosa ai ye se ko fisamante lonna, ka to feɛtanya ni joo korontanya ro haan Nenematomonin na lon.

¹¹ Ai ye dafa telenbaya jiriden do menilu ye bola Isa Nenematomonin do, Alla gbiliya ko ni a bato ko ro.

Poli ye kaso la

¹² Nakelenjooɔmailu, n ye a fe le, ai ye a lon ko menilu kera n na, woiu ra Isa la ko Kibaro Numa demen, ka wa jafe.

¹³ Ka a masaron a ra yiraka mansa la bolon konogbenna beɛ ni mɔɔilu beɛ la, ko n ye kaso la Nenematomonin de la ko ro,

¹⁴ Nakelenjoo siyaman, menilu ka ii la landaya la Maari ro, baa n bilani kaso la, woiu ra wakali saron Alla la kuma lase diya kosebe, ii ma silan.

¹⁵ Tuja le wo ri, ii le doilu ye Nenematomonin na ko kawandili bola minle ni benbaliya le ro, koni doilu ye a kela wonike jumaya le ro.

¹⁶ Woiu ye a kela kaninteya le ro, ka a masaron ii ka a lon ko Alla ka n lo yan Isa la ko Kibaro Numa la keɛ ke ko le ro.

¹⁷ Doilu ye Nenematomonin na ko kawandili bola nata le ro. Ii miriyailu ma ni. Ii mirini ko ii ye do lala n na torɔya kan kaso la.

¹⁸ Foyi te wo ri. Ni ii miriya kera a juma ri, ni a kera juuman di, Nenematomonin na

ko ra lase ja bæ ma. Wo ra n sewa, n di to sewa rɔ fanan.

¹⁹ Ka a masɔrɔn n ka a lɔn ko wo bæ ye kela n na kisi le ri ai la Alla mataraliilu ni Isa Nenematɔmɔnin na Nii baraka le rɔ.

²⁰ N ye mɛn makɔnɔla, ka n jii la a rɔ ko n kana maloya ko si sɔrɔn muume. Kɔni n ye lala a la ten ikomin waati taminniilu rɔ kosa Nenematɔmɔnin di gbiliya n faribanku rɔ, ni n tora n nii la, wala ni n faara.

²¹ Ka a masɔrɔn Nenematɔmɔnin de keninde la dunɔparate ri, ka saya ke tɔnɔ ri n ye.

²² Kɔni ni n tora nii la faribanku rɔ, n di se baara tɔnɔma do kela. N ka kan n ye nfen ke? N ma a lɔn.

²³ N gberenni ko fila jin bæ la: N ye a fe ka bɔ dunɔja jin dɔ, ka wa to Nenematɔmɔnin tɔrɔfe, wo le ka fisa kosɛbɛ.

²⁴ Kɔni ai le la ko rɔ, a bɛnni n ye to n nii la faribanku rɔ.

²⁵ Baa n lani wo la, n da a lɔn ko n di to ai tɛma kosa ai ye wa jafe, ka sewa ai la lemeniya rɔ.

²⁶ Kosa n wa n kosɛ ai tɔrɔfe tuma mɛn na, ai ri Nenematɔmɔnin Isa matɔɔ makafu n na ko rɔ.

²⁷ Kɔni, ai taama ja ye bɛn Nenematɔmɔnin na Kibaro Numa ma, kosa ni n di na ai tɔrɔfe, wala ni n ye jan, n ye a mɛn de ko ai ye to hankili kelen dɔ, ko ai ye ai bolo don ai jɔɔn bolo ka Kibaro Numa lase lemeniya rɔ.

²⁸ Ai kana silan ai kelejɔɔilu jɛrɔ muume! Wo ye a yirakala ii la le ko ii ri halaki, kɔni ai le ri kisi Alla baraka rɔ.

²⁹ Baa a ra a sɔn a la hina rɔ ko ai ye la Nenematɔmɔnin na, wo kelen tɛ kɔni ka tɔrɔ a la ko rɔ fanan,

³⁰ ai ye to wo kelɛ kelen donna, ai ka n yen mɛn donna, ikomin ai ra a mɛn ja mɛn ma, haan sisen n ye wo kan.

2

Isa laden ko

¹ Wo rɔ, ni Nenematɔmɔnin ye fanka si dila ai ma, wala ni a la kaninteya ye masabarili si dila ai ma, wala ni bɛn si ye ai ni Alla la Nii Seniman tɛma, wala ni kaninteya ni kininkinin si ye ai rɔ,

² nba, ai ye n na sewa lakanbali, ka bɛn ai jɔɔn ma, ka kaninteya kelen to ai tɛma, ka ke jusu ni hankili kelen dɔ.

³ Ai kana foyi ke kɔrɔndiya rɔ wala jɛredabaya rɔ, kɔni ai ye ai jɛrɛ majii, ka doilu jate ka tamin ai jɛrɛ la.

⁴ Ai kana ai miri ai makoilu gbansan ma fo doilu fanan ta.

⁵ Ai keja ye to ai jɔɔn tɛma ikomin Nenematɔmɔnin, Isa.

⁶ Allaya tɛrɛ ye ale mɛn dɔ, a ma a miri ko a ri wo lamara a jɛrɛ rɔ.

⁷ Kɔni a ka a ban a jɛrɛ rɔ,

ka a jɛrɛ ke jɔn di,

ka to adamadenya ja ma.

A ka adamadenya sɔrɔnni,

⁸ a kolora Alla la kuma kɔrɔ

ka sɔn saya ma haan a gbɔngbɔnda jiri kan.

⁹ Wo le ka a ke,

Alla ka a lɔdiya fɔlɔ di a ma gbiliya rɔ,

ka tɔɔ di a ma

mɛn ka bon tɔɔ bæ ri,

¹⁰ kosa mɛnilu bæ ye sankolo ma

mɛnilu ye duukolo kan a ni a kɔrɔ,

ii wa Isa tɔɔ mɛn waati mɛn na,

kunbelen bæ ri jɔnkin a kɔrɔ,

¹¹ nɛn bæ ri a lateɛ

ko Nenematɔmɔnin Isa le Maari ri,

Fa Alla gbiliya ko rɔ.

Ai ye mɛn ikomin kenya dunɔja rɔ

¹² Wo rɔ, n kanintenilu, ai dorinnin n na kuma mirala ja mɛn ma n jɔkɔrɔ, ai ye a mira n kɔma fanan ka tamin wo la ten, ka to ai la kisi ko lakanbalila silan ni yɛrɛyɛrɛ rɔ.

¹³ Ka a masɔrɔn Alla le baarala ai rɔ, kosa ai wɔnikɛ ni ai kɛwaliilu ye bɛn a diyana ko ma.

¹⁴ Ai ye ko bæ ke hali ai kana a ke dalakasilɛ ni ko masɔsɔli rɔ,

¹⁵ kosa ai ye ke sɔn tɛ mɛnilu la, ka seninya.

Ai ye ke Alla denilu ri, fɛɛ tɛ mɛnilu la, mɛnilu ye melɛna ikomin loloilu sankolo ma farɔke telenbali ni seninyabaliilu tɛma,

¹⁶ ai ri ke nii lakisi kuma lasela tuma mɛn na, kosa n ye n waso ai la Nenematɔmɔnin na lon ko n na dunɔparateɛ ni n na baara kenɛ tɛ ko fuu ri.

¹⁷ Hali ni n faara ai ye, ka ke ikomin minninfen saraka mɛn ye latɔnna ai la ko rɔ, ka la ai la lemeniya baara kan Alla jɔkɔrɔ mɛn fanan kenɛ ikomin saraka, wo rɔ n di sewa wo fanan dɔ ai ri sewa nde tɔrɔfe.

¹⁸ Ai fanan ye sewa wo ja ma, ka to an jɔɔn fe sewa rɔ.

Timote ni Epaforodite la ko

¹⁹ N jii lani Maari Isa rɔ ko, n di Timote lawa ai ma jona, kosa nde jɛrɛ ri jususuma ja mɛn ma ai kibaroilu la ko rɔ.

²⁰ Mɔɔ gbɛrɛ tɛ n bolo mɛn hamini ai la ko rɔ ikomin ale.

²¹ Baa bæ ye tɔnɔ le dɔrɔn jininna ii jɛrɛ ye. Ii tɛ Isa Nenematɔmɔnin ta jininna.

²² Kɔni ai jɛrɛ ka lon ko Timote ra a keja yiraka, ka a jɛrɛ ke Kibaro Numa baaraden di n tɔrɔfe ikomin dence ni a fa.

²³ N ye a fe ka a lawa ai ma, n wa n na koilu yen gbɛni waati mɛn na.

²⁴ N lani a la Maari baraka rɔ ko n fanan jɛrɛ ri wa ai tɔrɔfe jona.

²⁵ N da a miri ko a fɛrɛ tɛ ye fo n ye nakelenjɔɔ Epaforodite lase ai ma iko tuun, n baarajɔɔ ni n kelekejɔɔ, ai ka mɛn nana n ma, ai fenilu di a ma n dɛmɛn ko rɔ.

²⁶ Ai bɛɛ yen lɔɔ ye a la kosɛbɛ! A ra kunnagboya baa ai ra a la jankarɔ la ko mɛn.

²⁷ Tuɲa le a ri, a jankarɔra le yati! A tɛɛ toni dɔɔni a ye faa. Kɔni Alla kininkininda a ma. A ma kininkinin a kelen ma, kɔni nde fanan, kosa wo sunun kana la n na tɔɔya kan.

²⁸ Wo le rɔ, n ye a fɛ ka a lawa ai ma jona kosa ai wa a yen waati mɛn na, ai ye sɛwa, n jusu fanan ye la dɔɔni.

²⁹ Ai ye a lasɛnɛ sɛwa ba rɔ Maari tɔɔ rɔ. Ai ye wo mɔɔ su gbiliya,

³⁰ baa a tɛɛ ye faala le Nɛnematomɔnin na baara la ko rɔ. A tɛɛ sɔnni a nii di ko rɔ kosa a ye n dɛmɛn ai le jɛɛ tɛɛ ti se mɛn kɛla.

3

Kisi sɔrɔn ko

¹ Sisen, nakelenɲɔɔmailu, aile ye sɛwa Maari la! Wo tɛ n tɔɔ ni n kɔsɛra wo koilu ma n tɛɛ ra mɛnilu sɛbɛ ai ma kosa wo ye ai latanka.

² Aile ye ai mataa wo wuluilu la, wo kojuu kɛlailu la, wo mɔɔilu la mɛnilu ye a magbɛɛyala wuya rɔ ko ni mɔɔ ma faaninta kɛ a tɛ kisila.

³ Adon, andeilu le ra faaninta bɛɛ kɛ, andeilu mɛnilu ye Alla batola a la Nii Sɛniman baraka rɔ, andeilu mɛnilu ye an wasola Nɛnematomɔnin Isa la ko rɔ, andeilu mɛnilu lani tɛ an jɛɛ faribanku la.

⁴ Ni n ye a fɛ, n fanan di se lala n jɛɛ faribanku la. Ni doilu mirini ko ii ri la ii jɛɛ faribanku la, n taminni woilu la paaon!

⁵ Ka a masɔrɔn n ka faaninta kɛ n sɔrɔn tele seyinna lon de ma. Isirayɛlika le n di, ka bɔ Bɛniyaminu kabila rɔ, Heburuilu la Heburu le nde ri. N fanan tɛɛ bilani sariya kɔfɛ Farisi mɔɔilu* kɛɲa ma.

⁶ Yahudiya dina komɛ le tɛɛ n di haan n tɛɛ ye lemɛniya jama ɲakankatanna. Fɛɛ si tɛɛ tɛ n na telenna sariya fan fɛ.

⁷ Kɔni n tun da fen mɛnilu jate tɔɔ ri, sisen n ye woilu jatela bɔnɔ ri Nɛnematomɔnin na ko rɔ.

⁸ Kɔni n ye koilu bɛɛ jatela bɔnɔ le ri fisamante ɲin na ko rɔ mɛn kɛni Nɛnematomɔnin lɔn ko ri, Isa n Maari. Ka a masɔrɔn n da bɔnɔ ko bɛɛ rɔ a la ko rɔ. N da fen bɛɛ jate bɔɔ ri kosa n ye Nɛnematomɔnin sɔrɔn,

⁹ ka yen ale rɔ. N tɛ n jɛɛ kɛla mɔɔ telenni ri n na sariya mira fɛ, kɔni fo lemɛniya baraka rɔ Nɛnematomɔnin ma. Telenbaya le wo ri mɛn bɔni Alla rɔ ka a sɔrɔn lemɛniya baraka rɔ.

¹⁰ N ye a fɛ sinen ka Isa lɔn, a ni fanka mɛn ka a lawuli ka bɔ saya rɔ, an ni ale ye tɔɔya kelen di, ka kɛ ikomin ale a la saya rɔ

¹¹ kosa n fanan ye wuli saya rɔ.

Bori haan a dan

¹² N ma ban wo bɛɛ sɔrɔnna fɔlɔ, ni wo tɛ n tɛɛ ri dafa. Kɔni n dajani a ɲinin diya kosa n ye n kɔndɔn namira baa Nɛnematomɔnin Isa le ka n fanan namira.

¹³ Nba, nakelenɲɔɔmailu, n ka a lɔn, n ma a sɔrɔn fɔlɔ. Kɔni n ye ko kelen de kɛla sisen: ko mɛnilu ye n kɔfɛ, n ye ɲinala woilu ko. Mɛn ye n ɲɛrɔ, n ye karanna se ko rɔ wo le ma ten.

¹⁴ N ye n borila, kosa n ye wa se a dan ma, ka n kɔndɔn sɔrɔn, Alla ka n kili mɛn ma Nɛnematomɔnin Isa baraka rɔ.

¹⁵ Wo le rɔ, andeilu mɛnilu ra kɔɔ lemɛniya rɔ, a ka kan an bɛɛ ye wo yen wo ɲa le ma. Kɔni ni ko gbɛɛ ye ai le do kɔndɔ, Alla ri wo fanan nagbɛ wo tii yɛ.

¹⁶ Wo rɔ, an kun lɔni yɔrɔ mɛn na, an ye wa ɲɛfɛ wo ɲa le ma.

¹⁷ Nakelenɲɔɔmailu, ai bɛɛ ye nde ladɛn. Mɔɔ mɛnilu taama ɲa kɛni ikomin an ta, woilu le ye kɛ misali ri ai yɛ.

¹⁸ N tɛɛ ra ɲin fɔ ai ye sɲa siyaman, n kasitɔla ye a fɔla ai yɛ sisen fanan. Mɔɔ siyaman taamaɲa ka ii kɛ juuulu ri Nɛnematomɔnin na gbɔngbɔn jiri[†] kan.

¹⁹ Wo mɔɔilu ye ii labanna jahanama le rɔ. Ii la alla le ii kɔnɔrɔ natailu ri. Ii la waso ye ii la kɔsɔ koilu le rɔ. Ii mirini dunuɲa koilu ma dɔrɔn.

²⁰ Kɔni harijeene duurenilu le andeilu ri. An ye an nakisila le makɔnɔla ka bɔ harijeene, an Maari Isa Nɛnematomɔnin.

²¹ A ri an faribanku fankatan yɛleman, ii ri to gbiliya rɔ ikomin ale, a ri a kɛ fanka la mɛn di se ko bɛɛ lala a fanka kɔrɔ.

4

Pɔli la lalili

¹ Wo le rɔ, nakelenɲɔɔmailu, n kanintɛnilu n lɔɔ ye mɛnilu la, mɛnilu kɛni sɛwa ni kunnafulen di n yɛ, ai ye to Maari rɔ gben gben ɲa mɛn ma, n kanintɛnilu.

² Ewodi ni Sintiki, n ye ai madiyala, ai bɛn ai ɲɔɔn ma Maari rɔ.

³ Ile, n baaraɲɔɔ, landaya mɔɔ, n da i madiya, i ye wo musoilu dɛmɛn ka a masɔrɔn ii ra baara bakɛ n tɔɔfɛ Isa la ko Kibarɔ Numa la ko rɔ, wo ni Kelementi ni n duɲɔɔilu bɛɛ mɛnilu tɔɔilu sɛbeni harijeene don kitabu kɔndɔ.

* **3:5 Farisi mɔɔilu:** Yahudiya ilu le tɛɛ mɔɔ ɲinilu ri mɛnilu bɛnma ko tɛɛ a ri, ii ye dina mira ɲa kelen ma. Iile le ka ii sɛbɛ don Nabi Musa la sariya mira ma ka tamin Yahudiya doilu la. Ii tɛɛ ye ii bɛnbailu fanan na namunilu mirala gbɛleman na. Iile tɛɛ lani mɛkɛkailu la. Ii lani tɛɛ a la ko mɔɔilu ri wuli saya rɔ. † **3:18** Romikailu ye mɔɔilu gbɔngbɔnna **jiri** le ma, ka ii faa. Isa la saya le ɲɛnemaya banbali lakisi dila mɔɔilu ma, ka a faa jiri kɛ kisi tɔomasere ri.

⁴ Ai ye sewa Maari la ko rɔ waati bɛɛ. N ye a fɔ fanan, ai ye sewa.

⁵ Mɔɔ bɛɛ ye a lɔn ko ai sabarini. Maari natɔla le sisen!

⁶ Ai kana hamin foyi la, kɔni ai ye ai makoilu fɔ Alla matara diya a ni baraka bila rɔ fen bɛɛ rɔ waati bɛɛ.

⁷ Nba, Alla ye jususuma mɛn dila, hankili foyi ti se a famunna, wo ri ai jusu ni ai miriya lakandan Nenematɔmɔnin Isa rɔ.

⁸ Nba, tɔɔla, nakelenjɔɔmailu, ko mɛn di ke tujɔ ri, ko bɛɛ, telen, seninya, ladiyaɲɛ, gbiliya ye ko mɛn dɔ, ni sɔn juma le a ri, mɛn ka kan ka tandoli sɔrɔn, woilu ye ke ai miriyailu ri.

⁹ Ai ra karan menilu sɔrɔn n na, ai ra mɛn namɛn n na wala ka a yen n ke waliilu rɔ, ai ye woilu ke. Wo rɔ, Alla la jususuma ri to ai fe.

Pɔli la baraka bila

¹⁰ N sewani Maari la ko rɔ kosɛbe baa ai ra ai janto n dɔ ikɔ tuun. Ai hamini tɛɛ ye n ye yati kɔni ai ma fɛɛ sɔrɔn ai ye a yiraka n na.

¹¹ N tɛ jɔn fɔla ai ye n mako la ko rɔ, baa n da karan ka wasa keɲa su bɛɛ ma.

¹² N da bolokolonya lɔn, n da dabundɛ lɔn. N da gbundu sɔrɔn ka wasa yɔrɔ bɛɛ ni waati bɛɛ, ni n fani wala ni n dɛsɛni, ni fen siyaman ye n bolo wala dɔɔni, baa

¹³ n di se ko bɛɛ kɛla Isa baraka rɔ mɛn ye fanka dila n ma.

¹⁴ Kɔni hali wo, ai ra kojuma ke ka n demɛn n na tɔrɔyailu rɔ.

¹⁵ Aile Filipikailu fanan jɛɛ ka a lɔn, ai ka Isa la ko Kibaro Juma ko mɛn waati mɛn na, n bɔtɔla Masedoni, aile le dɔrɔn ka sanba lana n ma lemɛniya jamailu tɛma.

¹⁶ Fanan, n tɛɛ ye Tesaloniki so kɔndɔ waati mɛn na, sɔɲa fila, ai ka sanbailu lana n ma n mako tɛɛ ye menilu la.

¹⁷ N tɛ sanbali jininna n jɛɛ ye, kɔni n ye a fe le ai ri ai kɔndɔn sɔrɔn.

¹⁸ Ai ka fen menilu bɛɛ don Epaforodite bolo, n da ii bɛɛ masɔrɔn, woilu ra n makoilu bɛɛ ɲa, ka n wasa. A kɛni de ikomin wusulan mɛn ye janinna saraka juma ri, mɛn ka Alla hɛnɛ.

¹⁹ Wo rɔ, n na Alla ri ai demɛn ai mako bɛɛ rɔ a la dabundɛ rɔ Nenematɔmɔnin Isa baraka rɔ.

²⁰ An ye gbiliya di an Fa Alla ma habadan haan habadan. Amina.

Tuwali laban

²¹ Ai ye jama seniman bɛɛ tuwa menilu ye Isa Nenematɔmɔnin dɔ. An nakelenjɔɔ menilu ye n tɔrɔfɛ yan, woilu fanan ye ai tuwala.

²² Jama seniman mɛn bɛɛ ye yan, woilu ye ai tuwala, katarabi Rɔmu Mansaba wara mɔɔilu ma.

²³ Maari Isa Nenematɔmɔnin na hina ye to ai la.

Kolósikailu Poli ka Alla la Kuma Men Nawa Kolósikailu Ma

Isa la talibidenba Poli ka bataki jin nawa lemeniya maañilu le ma menilu tere siini Kolosi so konda. Poli folo ma kawandili bo ii ye, kani a ka ii la ko lon de Romi so konda, a tere ye kaso la yoro men. Alla la Nii Seniman ka kawandili do di Poli ma Kolósikailu la ko ro a ni lemeniya maañilu bee la ko ro menilu ye dununya ro.

Kolosi so tere ye Efesi so telebo fan le fe fo kilo keme fila jate. A keni ikomin Poli ma wa ye muume. A karanden do, Epafirasi le wara ye, Kolósika le tere Epafirasi ri, men folo wara isa la ko Kibaro Numa lase wo so konda (Kolósikailu suran 1.7 ni suran 4.12).

Poli tere ye kaso la waati men na, tumado Romi so konda, Epafirasi nara ka a fo a ye ko Kolósikailu ra kunfan dina gberε karan kofe. Maa gberεilu ra wa karan ke Kolósikailu ye, ii ko ni i ye a fe ka Alla lon, i ye a fe ka kisi, fo i ye dina gberεilu le bato, ka don namun ko do ro, ikomin kanberen ni doññifen doñ tonilu ni minifen tonilu. Ii ka Poli labanni wo koilu ma, i koro a ka Bataki yoro jin sebe Kolósikailu ma, kosa a ye a fo ale le ye ko Alla ye kisi men dila, wo ye saronna a la Maa Nenematomnin Isa le fe men dafani. A ka seεbe don Tikiko ni Onesimo bolo ka wa ii ma (suran 4.7,9).

A ban koro foli kela a ni walijuma lon Alla ye (suran 1.1-14), Bataki yoro folo ye Isa la mansaya le la ko folo. A ka, a fo ko Isa fanka ka bon jinanilu bee ri, ko Isa le kelen keni Alla la kuma Kibaro Numa tii ri (suran 1.15 haan suran 2.3). Poli kumara Kolósikailu ye ka ben fili la ko ma maa doilu ye men kela ii wara (suran 2.4-25). To la, a ka ale le kawandi ka ben ii kewaliilu ma ii ka kan ii ye men ke Nenematomnin fe, lemeniya maa bereya ro (suran 3.1 haan suran 4.6).

A laban, a ka kuma do sebe a lon maañilu ma a ka a laban sebe a jere bolo la, a ka kuma lasudunya (suran 4.7-18). Bataki yoro jin ye Maa Nenematomnin ladiya nabola an ye kosebe.

¹ Nde Poli men keni Isa Nenematomnin na talibidenba ri Alla sawo ro, nde ni an badenma Timote le ka bataki jin sebe,

² ka wa an nakelenjo seņimanilu ma menilu lemeniyani Maa Nenematomnin ma Kolosi so konda.

An Fa Alla ye soli ni jususuma di ai ma.

Baraka bila Alla matara ro

³ An wa ke Alla matarala ai ye, an ye baraka bilala an Maari Isa Nenematomnin Fa Alla ye ai la ko ro waati bee,

⁴ ka a masaron an da ai la lemeniya la ko men ka ben Maa Nenematomnin Isa la ko ma a ni ai ka a la Alla la jama seniman kanin ja men ma.

⁵ Wo le ro, ai la lemeniya ni ai la kaninteya kun loni wo jii le ma, men namarani ai ye harijeene ro. Ai ra wo jii lon, Kibaro Numa ba tuna kuma sera ai ma tuma men na.

⁶ Kibaro Numa jin da na ai ma ikomin a nato dununya bee ma ja men ma. A ri jiri, ka siyaya. A ye wo ja fanan ma ai tema kebi ai ka Kibaro Numa men lon men na, ai ka Alla la soli lon.

⁷ Epafirasi le ka ai karan, an diyana baaraden joon, men keni ai ye Maa Nenematomnin na keladen sabarinin di.

⁸ Ale le ka a fo an ye, Alla la Nii Seniman ka kaninteya di ai ma ja men ma.

⁹ Wo le ka a ke, kebi an ka wo men lon men na, an ye Alla matarala ai ye waati bee! An ye madiyahali kela kosa ai ye dafa Alla sawo lon do a ni lonnin ni hankilimaya bee Alla la Nii Seniman ye men dila.

¹⁰ Wo ro, ai ri se taamala ikomin Maari ye a fe ja men ma, ka a henε ja bee ma. A ye jiri ai kewali jumailu ro ka jiriwa Alla lon do.

¹¹ An ye Alla matarala iko tuun kosa ai ye fanka ba saron Alla la fanka nooro fe, ka se ai tunadiyala, ka ai mujun fanan.

¹² Ai ye baraka bila Fa Alla ye sewa ro baa ale le ka a ke ai ka ce saron men ye kene mansaya ro jama seniman ye.

¹³ Ale ra an kisi dibi fanka ma, ka wa an di a diyana dence la mansaya ro

¹⁴ men ka an kunka, ka an julumunilu kafari.

Maa Nenematomnin

¹⁵ Alla yenbali munuja le a ri. Ale le den folo ri dalifen bee kun na.

¹⁶ Ka a masaron Alla ra fen bee dan ale baraka ro sankolo ni duukolo kan, fen menilu ye yenna a ni menilu te yenna, mansayailu, kuntiilu, fankatiilu, ni faamailu. Fen bee danni ale le baraka ro ale ye.

¹⁷ A tere ye ye yani fen bee ye dan. Fen bee mamira ale le bolo.

¹⁸ Ale le lemeniya jama kun di men keni ikomin a fari. Ale le habadan maa folo wulinin di ka bo saya ro, kosa a ye ke jemoo ri wo ko bee ro.

¹⁹ Ka a masaron a ra diya Alla ye a ye a keja dafani bee to Isa ro.

²⁰ A ra son fanan, a ye woilu ni fen bee temala raben men ye duu ni sankolo ma a la Maa Nenematomnin baraka ro. A jeli bora ka faa gbongbon jiri ma kosa a ye jususuma di an ma.

²¹ A damira, benbaliya tere ai ni Alla tema fewu! Ai ka ai jere ke a juuulu ri ai miriyailu ni ai kewali juuulu fe.

²² Kōni sisen, a ra ai temala raben a faribanku la saya fe, kosa a ye na ai lasninya ri a jakoro. Fe te ai la butun, a te ai maborila butun.

²³ Kōni, fōo ai ye to lemeniya kan fewu, kosa ai kana mataa Kibaro Numa jii la ai ka men men naseni dalifen bee ma a ni nde Pōli keni men na baaraden di.

Pōli la baara

²⁴ Sisen, n sewani n na tōrayailu rō ai la ko rō, baa wo tōraya tō menilu toni Nenematōmōnin na tōraya la, n di wo dafa n faribanku rō lemeniya jama ye men keni a fari ri.

²⁵ Alla le ka n ke lemeniya jama baaraden di, ko n ye Alla la kuma dafani lase ai ma.

²⁶ Gbundu le wo ri men tere dokonni waati taminniilu mōo bee ma, kōni sisen a ra a ja yiraka a la jama seniman na.

²⁷ Alla ra sōn siyailu bee ye a la gbundu nanfulu mirima lōn. Wo gbundu le ten: Mōo Nenematōmōnin men ye gbiliya jii ri, a ri to ai rō.

²⁸ An di Mōo Nenematōmōnin na ko lase mōo bee ma, an di ii kawandi, ka ii karan lōnnin bee ma kosa an ye na mōo bee defanin di Mōo Nenematōmōnin ma.

²⁹ N ye baarala gbeyela rō wo ko le ma, ka n sebaya don a fanka ba rō men ye baarala n dō fanka la.

2

¹ N ye a fe le ai ye a lōn ko n ye kele ba su men dō ai ye a ni Layodisekailu ni menilu bee tere ma n fari yen.

² N di kele ke ii ye kosa ii jusu ye sebe don, ka ke faribanku kelen di kaninteya rō, ka lōnnin dafani sōrōn hankilimaya rō kosa ii ye Alla la gbundu ko lōn, Mōo Nenematōmōnin,

³ banaya lōnnin ni hankili bee dokonni men dō.

⁴ Nba, n ye a fola ai ye, kosa mōo si kana ai majuuwaya kuma dumanilu la.

⁵ Baa hali n fari te ai tōrōfe kōni n hankili ye ai fe. N sewani, n wa ai la wakali yen, a ni ai la lemeniya bere Mōo Nenematōmōnin ma!

Nii kura dafani Isa rō

⁶ Wo rō, baa ai ra Isa Nenematōmōnin sōrōn ikomin Maari, ai ye to ale fe.

⁷ Ai ye ai lulu lajii, ka sabati ale rō, ka ai fanka don lemeniya rō ikomin ai karannin ja men ma. Ai ye baraka bila Alla ye waati bee.

⁸ Ai ye a ke ai hankili la, kosa mōo si kana ai mira dunya kuma fuuilu ni majuuwaya koilu fe, ka fara adamadenilu la namunilu ni dunya tanama koilu la, menilu bōni te Mōo Nenematōmōnin dō.

⁹ Ka a masōrōn Allaya dafani bee toni Isa faribanku le rō.

¹⁰ Ai fanan da dafa ale rō men ye faamailu ni fankatiilu bee kun na.

¹¹ Ai ra faaninta ke Isa fe, mōoilu la faaninta te men di, kōni men ye mōoilu hōrayala faribanku diyana koilu fanka ma, Mōo Nenematōmōnin ye men kela.

¹² Ka a masōrōn ai sunda ji rō waati men na, ai ni Isa su donda ai jōon fe. Ai ra wuli saya rō ai jōon fe fanan lemeniya baraka rō Alla fanka ma men ka a lawuli saya rō.

¹³ Ai faanin le tere a ri ai hakeilu la ko rō a ni ai faribanku faanintakebaliya ma. Kōni sisen, Alla ra an hakeilu makoto, ka Isa nii bila ai jōon fe.

¹⁴ Julu sebe men nabenni an kanma a ni tōn menilu tere an halakila, a ra woilu bō, ka ii ban, ka ii gbongbōn a faa jiri kan.

¹⁵ Wo ja ma, a ra fankatiilu ni faamailu la keleke fenilu bō ii bolo, ka bō ii jero dunya jakoro ikomin mōo miranilu kele rō, ka fanka sōrōn ii ma a la saya baraka rō a faa jiri kan.

¹⁶ Wo le rō, ai kana sōn mōo si ye ai kitila ai la dōnninfen na ko rō wala ai la minnifen wala sali lōn dō, wala karo kura ladennilu, wala Njō Lōn na ko rō.

¹⁷ Woilu bee keni ko natōilu lulen de ri menilu tere ye nala, kōni tujā jere keni Mōo Nenematōmōnin de ri.

¹⁸ Ai kana sōn, mōo si ye ai jalaki jere majii rō wuya rō a ni meleka bato fe. Wo mōo su ye a wasola a la koyennilu le la ko rō. A fani waso fuu le la a la adamadenya miriya rō,

¹⁹ ka bō Isa rō. Adon, ale le keni ikomin faribanku kun. Isa baraka rō fari bee baloni, ka ke kelen di lulu fenilu ni fasailu fe, a tere ka bon ikomin Alla ye a fe ja men ma.

Hōraya Isa rō

²⁰ Ni ai ni Mōo Nenematōmōnin ra faa ai jōon fe, ka ai hōraya dunya tanama koilu ma, nfenna wo rō ai ye taamala ikomin dunya mōo le ai ri? Nfenna ai ye sōna ii ye tōn su jinilu la ai ma?

²¹ Ai kana a ta! Ai kana a ragbe ai nen na! Bolo kana maa a la!

²² Woilu keni fenilu le ri menilu ye tunna ka tamin ii wa labaaara waati men na. Woilu keni jamariliilu ni karanilu le ri ka fara mōoilu la.

²³ Wo jamariliilu munyani ko kōrōlōn de ri, ka fara ii diyagboya bato ja ma, a ni ii la jere majii, a ni ii faribanku mira ja gbelen, kōni fanka te woilu la, ka faribanku natailu kolo.

3

Alla la sila

¹ Wo rō, ikomin ai ni Mōo Nenematōmōnin da wuli saya rō, ai ye harijeene koilu jinin, Nenematōmōnin siini Alla bolokininma yōrō men dō.

² Ai ye ai miri harijeene koilu ma, ai kana ai miri dunuḡa koilu ma.

³ Ka a masəron ai ra sa, ai la dunuḡa rateɛ dokonni Məɔ Nenematəmənin də Alla fɛ.

⁴ Məɔ Nenematəmənin wa bə kənema, ale men ye ai la dunuḡa rateɛ ri, ai fanan di bə a tərɔfɛ a la gbiliya rə.

⁵ Wo le rə, dunuḡa kojuu menilu ye ai rə, ai ye woilu faa ai jusu rə: kaninke, kəɔɔ koilu, kunfan juuilu, diyana kojuuilu, a ni nata, men keni joo bato ri.

⁶ Sən su jinilu ye Alla la duḡa lanala kuma mirabaliilu ma.

⁷ Ai fanan jere tere taamala wo ḡa le ma ai tere ai la dunuḡa rateɛ kela a rə.

⁸ Kəni sisen, ai ye wo koilu bɛɛ boloka: mənɛ, jusumaya, juuya, məɔ tətɔḡanni, a ni kuma juu men ye bəla ai da rə.

⁹ Ai kana wuya fə ai ḡəɔn ye ka a masəron ai ra ai cɛḡa kərəman bila a ni a kəwaliilu.

¹⁰ Ai ra cɛḡa kura damira men ye tola rabenna Alla lən də, haan a ye kə a danḡa munuḡa ri.

¹¹ Wo dannɩ kura rə, Kirekikailu ni Yahudiyailu, kanbarenilu ni faanin-takebaliilu, londonilu ni ḡamakabaliilu, ḡonilu ni hərəilu, Nenematəmənin ye fen bɛɛ le ri bɛɛ ye, fanka ye a la ko bɛɛ rə.

¹² Wo le rə, baa Alla ra ai ḡenematəmən, ka ai kə a diyana jama seniman di, ai ye kininkin ni juumaya ni fanmajii ni jusu ḡumaya ni sabari ta.

¹³ Ai ye diḡe ai ḡəɔn ye, ka ai ḡəɔn makoto, ni do ka ko kə a duḡəɔ na. Ai ye ai ḡəɔn makoto ikomin Maari Alla ra ai makoto ḡa men ma.

¹⁴ Ai ye kaninteya la woilu kan, men ye ii bɛɛ dafala.

¹⁵ Məɔ Nenematəmənin na jususuma ye sabati ai jusu rə. Baa Alla ka ai kili wo le fɛ, ka ai kə faribanku kelen di. Ai ye kə walḡuma lənna ri.

¹⁶ Məɔ Nenematəmənin na kuma ye to ai bɛɛ jusu rə, a diya bɛɛ rə, ka ai ḡəɔn karan, ka ai ḡəɔn nali lənnin bɛɛ la, a ni Yaburi kumailu ni kalamanilu ni Alla tando kalaman senimanilu la, ka baraka bila Alla ye ai jusu rə.

¹⁷ Ai ye men bɛɛ kela wala ka a fə, ai ye wo bɛɛ kə Maari Isa təɔ rə, ai ye baraka bila Fa Alla ye a baraka rə.

Denbaya sariyailu

¹⁸ Musoilu, ai ye kolo ai cɛɛilu ma ikomin a benni musoilu ma ḡa men ma Maari ḡakəɔɔ.

¹⁹ Cɛilu, ai ye ai musoilu kanin, ai kana juuya ii la.

²⁰ Denilu, ai ye ai sərənbailu la kumakan mira ko bɛɛ rə, ka a masəron wo le duman Maari ye.

²¹ Den failu, ai kana ai denilu lamənɛ kosa ii kana tunnagboya.

²² ḡənilu, ai ye ai tiilu kumakan mira ko bɛɛ rə menilu ye ai kun na dunuḡa rə. Ai kana baara ii ḡakəɔɔ gbansan ma, kosa ai ye diya ii ye, kəni ai ye baara jusu ḡuma la Maari gbiliya ko rə.

²³ Ai wa kə ko ko kela, ai ye a kə ai jusu bɛɛ rə ikomin ai ye a kela Maari ye ḡa men ma kəni məoilu tɛ.

²⁴ Baa ai ka a lən, ko ai ri ai sara sərən Maari bolo, a ka cɛ men namara a la jama ye. Ai tii le Məɔ Nenematəmənin di ai ka kan ka baara men ye.

²⁵ Mən wa baara telenbaliya rə, a ri telenbaliya sara sərən, baa Alla tɛ məoilu lafisayala ii ḡəɔn ma.

4

¹ ḡən tiilu, ko men benni, men telenni, ai ye wo kə ai la ḡonilu ye. Ai ye a lən ko ai tii ye sankolo rə fanan.

Lalililu

² Ai ye ai raja Alla matara ma, ka a to ai ḡana, ka baraka bila a ye.

³ Ai ye Alla matara an ye fanan, kosa Alla ye an na kuma lasəḡaya kosa n ye se Məɔ Nenematəmənin na gbundu ko lasela, n ye kaso la men na ko rə.

⁴ Ai ye a madiya, n ye a fə a gbɛ rə ikomin a benni n ma ḡa men ma.

⁵ Ai ye taama hankilimaya rə leməniyabaliilu fan fɛ, ai ye fɛɛ ḡin in waatiilu ma.

⁶ Ai la kuma ye kə səlɩ kuma bɛɛ le ri. Ai ye a lən ai ye məɔ bɛɛ jabila a ḡuma la ḡa men ma.

Foli labanilu

⁷ An diyana badenma Tisiki le ri n na ko bɛɛ fə ai ye. Maari la baaraden ḡəɔn leməniyani le a ri men ye baarala Maari ye ikomin nde.

⁸ N ye a lawala ai ma kun ḡin de la kosa ai ye an kɛḡa lən, ka ai laleməniya.

⁹ An diyana badenma, leməniya məɔ, Onesimə men bəni ai tɛma, n ye a lawala ai ma. Ko men taminni yan, ii ri wo bɛɛ ḡafə ai ye.

¹⁰ N kasolabila ḡəɔn Arisitariki ye ai fola a ni Marika, Barinabasi dəɔni. Ai tere ra jamariilu men men na ko rə, ni a nara ai wara, ai ye a lasənɛ ḡa ḡumala.

¹¹ Isa, men fanan ye təɔla Jusitusu, wo fanan ye ai fola. Yahudiyailu tɛma woilu le dərən ye baarala n fɛ Alla la Mansaya la ko rə, woilu le kəni n nii nasəwa məoilu ri.

¹² Ai la məɔ do ye ai fola, Epafirasi, Isa Nenematəmənin na baaraden. A ye kɛɛ kela ai ye Alla matara rə waati bɛɛ, kosa ai rajanin di to, ka sabati, ka to hankili latɛɛ rə ka dafa Alla sawo bɛɛ rə.

¹³ N ye wo sereya bɔla a ye, a ka baara gbelen ke ai la ko rɔ kosɛbɛ a ni Layodisekailu ni Herapolisikailu.

¹⁴ An diyana mɔɔ, Luka dandalila, a ni Demasi ye ai fola.

¹⁵ Ai ye badenmailu fo an ye menilu ye Layodise, a ni Nimifa ni lemeniya jama men ye ladeɛn keɛla a la bon kɔndo.

¹⁶ Ai wa bataki jin karan ai wara, ai ye a ke a ye karan Layodisekailu la lemeniya jama ye. Men fanan ye bɔla Layodise, ai ye wo fanan karan.

¹⁷ Ai ye a fɔ Arikipe ye ko: «I ka baara men sɔrɔn Maari la, a ke i hankili la, ka a lakanbali.»

¹⁸ Nde Pɔli le ka foli laban jin seɛɛ n bolo la: Ai ye ai hankili to n na kaso labila ko.

Alla la sɔli ye to ai fe.

Yakuba

Kumakan Men ye Kitabu Nin Kondo

Kitabu jin ye bataki le ri men farani Yakuba la. A ka jin sebe Yahudiya lemeniya maaɔilu le ma men ye jensenni jamana gberɛilu kondo londanya la. Waati wo la, lemeniya maaɔilu tere ye toɔɔya ro. Hali jamana jemaaɔilu tere ye ii toɔɔla. Alla la Nii Senaman jiira Yakuba ma, a ka kuma jin dafɔ damira a ni ka a sebe, ka lemeniya maaɔilu fanka don sila men ye tujɔa ri, ka wa Alla ma.

Kitabu jin ye lalili siyaman de dila lemeniya maaɔilu ma. A ye an karanna Alla toɔ fo jala an dagbolo la a ni ka Alla sariyailu bonya, wo ye ko fila le ri men te kelen di. Lemeniya ti foyi ri ni i ma Alla la sariya sila latelen. Kitabu jin ye jusukolo le karanna a ni ka sila juma laka an jooɔn fe. A ti se farala.

Kitabu jin ye maa lalila ja gberɛ ma men ye an jusukolo lola sila bere mira la. An ma kan ka maa bo maa ro. A ye an majininkala ka an ye an jooɔn demen, an ye an jooɔn bonya, an ye diya an jooɔn ye. A ye an majininkala an ye an nenkun mira, ka kumaba foto ye. An ye an mujun an na toɔɔyailu ma. An kana ke maa monema ri. An kana dunuja nata diya an ye. An ye an karifa Alla la, an na ko beɛ ro.

Alla ye an beɛ demen an ye a la sariya beɛ latelen ikomin a ka kan ka ke ja men ma. Allama wo kera. Amina.

Yakuba la foli ro

¹ Sebe jin farani Yakuba le la, men ye Alla la jon de a ni Maari Isa men Nenematomnin na jon de ri. N ye a lawala *Isirayeli la kabila tan ni fila ma, menilu jensenni dunuja fan beɛ ro. N ye ai tuwala.

Ii ye sewa toɔɔya ro

² N badenmailu, toɔɔya su su wa ai soɔɔn, ai ye wo mira ka a ke ai sewa ko ba ri,

³ baa ai ka a lon ko ai la lemeniya wa korobo, wo ri ke sababu ri do ri la ai la mujunnin kan.

⁴ Ai ye toɔɔya beɛ mujun foo ka a ban, sa ai ri ke maa dafaninilu ri fewu. Foyi te ai jen butun.

⁵ Koni ni famunyali ka ai do jen, a ye Alla matara. Wo ri famunyali di a ma, baa Alla ye maa beɛ sola ka a wasa. A te ii jalakila fo ka ii so.

⁶ Koni maa wo wa Alla tara, fo a ye a la lemeniya la Alla ro, a kana sika. Maa men ye sikasikala, wo tii ye ikomin kooji jikuru ba, fojo ye men namaala kojuuya.

⁷ Wo tii kana a miri ko a ri fen soɔɔn Maari bolo.

⁸ Filanfilante le. A te tola kan kelen si kan a la ko si ro.

Fantan ni nanfulutii

⁹ Lemeniya maa men ye fantan di, wo ka kan ka waso bake, baa a ka bonya soɔɔn Alla la.

¹⁰ Men ye nanfulutii ri, wo fanan ka kan ka waso bake, baa a ka doɔya soɔɔn. Maa wo ri sa ka wa ikomin bin feren ye jala ka wa ja men ma.

¹¹ Ni tele bora ka a wuyɛ ba labo, bin di ja, a ferenilu beɛ ri tunun. A dariya beɛ ri ban fewu. Nanfulutii fanan bantɔ ten de ka bo a la ko ketailu tema.

Alla te maa manɛenna

¹² Kunnadiya maa men ye a mujunna a la toɔɔya ro, wo maa wa ban korobola Alla bolo a ri jenemaya banbali soɔɔn, Alla ka men lahidi ta a kanintemailu ye.

¹³ Kojuu ke loo wa maa mira a toɔɔya waati ro tuma men na, a kana a fo ko Alla le ye a manɛenna, baa kojuu ke loo te Alla mirala. Alla fanan te maa si manɛenna ten.

¹⁴ Maa beɛ ye manɛenna a jere la nata juu la ka a mira ikomin miralifen.

¹⁵ Kojuu loo wa an mira tuma men na a ri an ke kojuu kela ri, a ni kojuu wa fanka soɔɔn tuma men na, a ri an faa.

¹⁶ Nba, nakelenjooɔilu, ai kana soɔn ai ye lafili.

¹⁷ Maa ri fen juma menilu soɔɔn, a ni fen dafanmuruilu, woilu beɛ ye bala Alla fe san ma, men ka san do kenɛbolanilu dan. A te yelemanna ka bo a ja ma. Dibi yoro si te a la.

¹⁸ A ka jenemaya kura lateɛ ka a di an ma ka fara a la kuma la, men ye tujɔa ri. A ka wo ke, sa a ri lodiya folo di an ma a la danninfenilu beɛ tema.

Fo ka Alla la kuma labato

¹⁹ Ai ye hankili bila jin do, n nake-lenjooɔilu, ai ka kan ka kaliya ka ai tolo malɔ ai jooɔn na, ai kana da lakaliya kuma folo, ai kana mane jona.

²⁰ Baa maa wa mane, a ti se Alla la telenbaya koiu kela.

²¹ Wo le koson, ai ye konorojuuya beɛ to ye, ka kojuu beɛ boloka. Ai ye ai fanmajii ka soɔn Alla la kuma ma, a ka men don ai jusukun do. Kuma wo le ri se ka ai kisi.

²² Ai ye ai tolo malɔ Alla la kuma la ka a labato. Ai kana dan ai tolo malɔla a la. Ni wo te, ai ri ai jere lafili.

²³ Baa ni maa ka a tolo malɔ kuma wo la, koni a ma soɔn wo labatola, a ye ikomin

* **1:1** Kuma jin ma fo ko maa wo ye soɔɔnna Isirayeli la kabila tan ni fila kelen de ma, a fonin dunuja maa beɛ le ye men lani Maari Isa la.

moo men ye a jere jakoro ragbela dubalen na kosebe.

24 A wa ban a jakoro ragbela ka wa, a jakoro ye ja men ma, a ri jina wo ko i koro.

25 Sariya dafanin di se mooilu horoyala. Moo men wa a raja a karanna tuma bee, Alla ri wo tii kunnadiya a la ko ketailu ro. Wo ye moo le ri, men ye kuma wo labatola. A te son ka a tolo malɔ a la gbansan.

26 Ni moo ye a mirila ko a ye Alla la dina ro, ka a teren a ti se a nen kun marala, wo tii ye a jere lafilila. A ye menilu jatela Alla la dina ri, woilu te foyi ri.

27 Ka faratanniilu ni cesamusoilu demen ii la toroya waati, a ni ka an jere mabo dunuja ko nooilu bee la, wo ye Alla la dina seniman ba le ri an Fa Alla jakoro.

2

Ii kana moo do lafisaya moo do ma

1 Nba, n badenmailu, ai ra lemeniya an na Maari Isa men Nenematomonin ma, gbiliya ba ye men bolo, wo ro ai kana moo do lafisaya moo do ma.

2 N di misaliya di ai ma. Ni lon do ro, moo do ri na don ai kan ai la laden diya, koyina saninnaman ye a bolo la, faanin juma ye a kan na, a ni wo waati kelen, fantan do fanan di don ai kan, faanin koron ye a kan na,

3 tumado ai ri jabo faaninjumatii wo la, ka a bonya, ka a fo a ye ko a ye na a sii siifen juma ro yan, koni ai ri a fo fantan ye ko a ye a lo wo ri, ni wo te, ai ri a fo a ye ko a ye a sii duu ma ai sen koro.

4 A ye di wo ro? Ni ai ka a ke ten, ai ma moo do lafisaya do ri ai tema wa? Ai ma na ke miriyajuutii ri ai la kiti tee diya ro wa?

5 N badenna kaninbailu, ai tolo malɔ. Dunuja mooilu ye menilu jatela fantanilu ri, Alla le ka woilu suwandi sa ii ri lemeniya kosebe. Alla ka ii suwandi fanan, sa ii ri se donna a la mansaya ro, a ka men lahidi ta a kanintemilu ye.

6 Koni ai ye fantanilu dooyala! Nanfulutiilu le te ai mirala karagbeleya la wa? Iile te ai mirala ka wa ai ri kiti tee diya ro wa?

7 Ai ye men ta ri, nanfulutii le te wo tanama kuma fo wa?

8 A sebeni Alla la kitabu kondɔ ko: «I ye i sijnɔ kanin ikomin i ye i jere kaninna ja men ma.» Alla la Mansaya sariya le wo ri. Ni ai ka sariya wo labato, ai ye korjuma kela.

9 Koni ni ai ka moo bo moo ro, ai ra kojuu ke. Sariya ye a yirakala ko ai ye sariya tjanbailu le ri wo ro.

10 Ni moo ka sariya kelen pe tjan ka a toilu bee latelen, a ye ikomin wo tii ra sariya bee tjan.

11 Baa Alla ka a fo ko: «I kana kaninke ke.» A kan fanan ko: «I kana moo faa.» Awa, ni

moo ka moo faa, wo tii ra ke sariya tjanba ri, hali ni a ma kaninke ke.

12 Alla ri ai la kiti tee ka a ben sariya le ma, sariya men ye moo horoyala. Wo le koson, ai ye ai kuma ni ai taama bee ke ka a ben miriya wo ma.

13 Hina ri se kiti tee ma.

Lemeniya mooilu ka kan ka kewalijumailu ke

14 Nba, n badenmailu, ni moo do ko lemeniya ye a bolo, ka a teren a te kewalijumailu kela, a ye di wo ro? A tii ri se kisila wa?

15 Ni ai nakelenjoo ce wala ai nakelenjoo muso mako ye feriyabo ni balo la don?

16 Tumado ai do ri a fo makotii wo ye ko: «Alla ye here ke i ye, ko i ye wa i maja, ka doonnin ke ka i fa.» koni ni a ka wo le fo ka a teren a ma fosi di a ma ka a mako ja, wo ye nfen de jala?

17 Wo ja kelen de ma, ni moo do ka a fo ko a lemeniyan, ka a teren a te kewalijumailu kela, wo tii la lemeniya te foyi jala a ma. A ye ikomin fen faanin de.

18 Tumado do ri a fo ko: «Lemeniya ye i bolo, koni nde ye kewalijumailu kela.» Nba, ile men te kewalijumailu kela, i ye i la lemeniya yiraka n na ni kewalijumailu te. Nde fanan di n na lemeniya yiraka i la n na kewalijumailu sababu la.

19 I lani a la ko Alla kelen pe le ye ye. Wo ka ji! Hali jinailu lani wo la. Woilu silanni Alla ye fo ka ii yereyere.

20 Mookuntan! I ye a fe n ye a yiraka i la wa ko lemeniya te foyi jala ni a ma moo lo kewalijumailu kela?

21 Alla ma an benba Iburahima jate moo telenni ri a la kewalijumailu le koson wa? Baa a ka a dence Isiyaka la saraka janin diya kan ka a ke Alla la sarakafen di.

22 I ka a payen wa? A lemeniyara Alla ma ka kewaliilu ke. A ka kewali menilu ke, woilu le ka a la lemeniya dafa.

23 Wo le ro, men sebeni Alla la kitabu kondɔ, wo dafanin. A sebeni ko: «Iburahima lara Alla la kuma la. Wo ro, Alla ka a jate moo telennin di.» Ka a la wo kan, Alla ka Iburahima kili ko a terice.

24 Ai ka a payen wo ro ko Alla ri moo jate moo telennin di a tii la kewaliilu koson, lemeniya ko gbansan te.

25 Wo ja kelen de ma, Alla ka sunkurunba muso Rahabu jate moo telennin di a la kewalijumailu le koson. Baa Isirayelika ce fila menilu wara jamana lakorosi, Rahabu ka woilu ramira korjuma a wara, ka ban ka ii demen sila gberɛ soronna ka wa.

26 Nba, ni nii te moo men faribanku ro, moo wo sanin de. Wo ja kelen de ma, ni moo do ka a fo ko a lemeniyan, ka a teren a te

ƙewalijumailu kela, wo tii la lemeniya ye ikomin fen faanin de.

3

Fanka ye mɔɔ nen na

¹ N badenmailu, ai siyaman ma kan ka ke karanmɔɔilu ri, baa ai ka a lon ko andeilu menilu ye mɔɔilu karanna, an na kiti ri gbeleya ka tamin mɔɔ ɔilu ta la.

² An bee ye filila na siyaman de ma. Ni mɔɔ men te filila a kuma rɔ fewu, wo tii ye mɔɔ dafanin de ri. A ye senjerela mɔɔ le ri.

³ An wa karafe don so da rɔ sa a ri wa an sawona diya rɔ, so la ko bee ri ke andeilu le bolo.

⁴ Ai ye jikan kulunbailu mafene. Ii ka bon kosebe. Fɔɔ ba wa tee, a ri ii ta ka wa ii ri. Kɔni kulun borilan fitini do ye ii la, men ye ii lawala kulunborila sawona diya bee rɔ.

⁵ Wo na kelen de ma, nen ye mɔɔ faribanku fen fitini do le ri. Kɔni a ye waso ko bailu fɔla.

A ragbe! Ta fitinna ri se tu ba mirala ka wo bee janin.

⁶ Mɔɔ nen fanan ye ikomin ta. Foyi te a la ni kojuu gbansan te! A ye mɔɔ faribanku yɔrɔ do le ri, men di mɔɔ faribanku yɔrɔ ɔilu bee lanɔ. A ye ikomin jahanama ta le ye a rɔ. A ri se mɔɔ la dunujaratɛ bee ratijanna.

⁷ Adamaden ye niimafen su bee kolola: waa rɔ soboilu wo, kɔnɔilu wo, ji rɔ fenilu wo, niimafen mesenilu wo, menilu ye taamala duu ma. Adamaden da wo bee kolo,

⁸ kɔni mɔɔ si ti se a nen kolola! Fen juu le. Mɔɔ ti se a la. A keni ikomin a lafani baa le la.

⁹ Maari men ye an fa Alla ri, an ye wo tandola an nen de la, kɔni Alla ka mɔɔ menilu dan ka ii ke a jere munuja ri, an ye woilu dankala nen kelen wo le la.

¹⁰ Da kelen de ri duwawu ke a ri dankali fanan ke! N badenmailu, wo ma kan ka ke de!

¹¹ A ye di? Ji duman ni ji kunani fila bee ri se bɔla ji bɔ diya kelen dɔ wa?

¹² A ye di, n badenmailu? Toroju ri se a denna olibiyedenilu la wa? Resenju ri se a denna torodenilu la wa? Wo kuma te! Nba, ji duman tena bɔla tenke yɔrɔ rɔ, kooji ye bɔla men dɔ.

Famunyali men bɔni Alla rɔ

¹³ Nba, mɔɔ ye ai tema wa, men ye mɔɔ famunyali hankilima ri? Ni do ye ye, wo tii ye a la famunyali yiraka a la taama puma rɔ, a ni a la kɔwalililu rɔ, a ye menilu kɛla fanmajii men bɔni famunyali rɔ.

¹⁴ Kɔni ni keleya ye ai la kojuuya, a ni bensenkolonteya, ai kana ai jere bonya ko ai ye mɔɔ famunyanilu le ri. Ni wo te, ai ri wuya fɔ ka tɔja tɔjan.

¹⁵ Famunyali su wo ma bɔ Alla rɔ sankolo rɔ. A bɔni dunuja le rɔ yan, a ni adamaden ni jina le rɔ.

¹⁶ Baa keleya ni bensenkolonteya ye yɔrɔ men dɔ, sɔsɔli fanan ka siya ye, a ni kɔwalijuu su bee.

¹⁷ Kɔni famunyali men bɔni Alla rɔ sankolo rɔ, wo fɔla ye a tii kela mɔɔ seniman de ri, jususuma duman men ye. Wo tii ye mɔɔ sabarini de ri, men na ko ma gbeɛn. Wo ye hinala mɔɔilu la kosebe ka kojumailu ke ii ye. A te mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ. Filanfilanteya te a la ko rɔ.

¹⁸ Mɔɔ men ye jesusuma baara kela mɔɔilu tema wo la dunujaratɛ ri ke telenbaya ri.

4

Ai ye ai madon Alla la

¹ Nba, keɛ ni sɔsɔli menilu ye ai ni i jɔɔn te, woilu bɔni mi? Ii ma bɔ ai la nata juuilu le rɔ wa, menilu ye keɛ kela ai la jenemaya rɔ tuma bee?

² Fen lɔ ye ai la, kɔni ai te a sɔrɔnna. Wo rɔ, mɔɔ faa lɔ ye ai mirala. Ai nata lani fen do kan, kɔni ai ti se wo sɔrɔnna. Wo rɔ, ai ye i jɔɔn sɔsɔli, ka i jɔɔn keɛ. Ai ye men fe, wo te ai bolo, baa ai te a tarala Alla la.

³ Ni wo te, ai wa a tara, ai te fen sɔrɔnna, baa ai ye a tarala miriyajuuya le la. Ai ye a tarala ai jere la nata juuilu le nafa kanma.

⁴ Ai ye ikomin kaninkelailu! Dunuja koilu duman men ye, Alla la ko ma di wo tii ye. Ai ma wo lon wa? Nba, mɔɔ men ye a fe ka ke dunuja koilu kaninba ri, wo tii ye a jere kela Alla juu le ri.

⁵ Men fɔni Alla la kitabu kɔndɔ, ai ye ai mirila le ko wo fɔni le fuu wa? A ka a fɔ ko: «Alla ka nii men bila an dɔ, wo duman a ye a na jere jere ma.»

⁶ Kɔni Alla ka baraka don an na ko rɔ haan ka tamin. Wo le kosɔn, a fɔni Alla la kitabu kɔndɔ ko:

«Alla ye jeredabailu keɛla. Kɔni a ye baraka donna mɔɔ fanmajiiinilu rɔ.»

⁷ Wo le rɔ, ai ye ai fanmajii Alla ye ka a kan mira. Ai ye ai ban Setana rɔ. Wo rɔ, a ri a bori ka a mabɔ ai la.

⁸ Ai ye ai madon Alla la. Wo rɔ, Alla fanan di a madon ai la. Ai kojuukelailu, ai ye ai bolo bɔ kojuu la fewu. Ai filanfilanteilu, ai ye ai jusukun seniya.

⁹ Ai ye jusumakasa, ka kasi, ka kule! Ai ye yeɛ boloka ka a ke kasi ri. Ai ye sɛwa boloka, ka a ke jusukasi ri.

¹⁰ Ai ye ai fanmajii Maari jakɔrɔ. Wo rɔ, a ri ai kun nawuli.

Lemeniya mɔɔilu kana i jɔɔn mafɔ

¹¹ Nba, n badenmailu, ai kana i jɔɔn tɔɔjuu fɔ. Mɔɔ men wa a badenma tɔɔjuu fɔ, ka a badenma jii kojuu kela ri, wo tii ye Alla la

sariya le tɔɔjuu fɔla, ka sariya wo jii fen juu ri. Ni mɔɔ don ka sariya jii fen juu ri, wo tii te sariya labatola fo ka a jere ke sariya jalakiba ri.

¹² A kelen pe le ye sariyasiiba ri. A kelen pe le ye kititɛla ri. Ale le seni mɔɔ kisila, a seni mɔɔ halakila fanan. Kɔni ai mɔɔ gbansan, nfenna ai ye ai mɔɔɔɔ jii kojuu kela ri?

Lemeniya mɔɔilu kana ii jere dabaya

¹³ Nba, ai ye ai tolo malɔ sisen. Ai ka a fɔ ko: «An di wa so do kɔndɔ bi, ni wo te sini. An di san kelen ke ye, ka julaya ke ka tɔnɔ sɔɔn.»

¹⁴ Ai kan ten, kɔni ai ma wo lɔn mɛn di ke sini. A ye di? Aila dunɔɔɔrɔtɛ ye nfen di? Ai ye ikomin duuru, mɛn di bɔ ka waatini ke, ka ban ka tunun.

¹⁵ Ai ka kan de ka a fɔ ko: «Ni Maari sɔnda, an kɛndɛ ri to, an di ko jinilu ke.»

¹⁶ Kɔni sisen, ai ye ai wasola ka jere rabaya kumailu fɔ. Wo jɔɔn bɛɛ ma ji le!

¹⁷ Wo rɔ, ni mɔɔ mɛn ka a lɔn a ka kan ka kojuma mɛn ke, kɔni a ma wo ke, wo tii ra julumun ke.

5

Nanfulutii janinkejuulu

¹ Nba ai nanfulutii, ai ye ai tolo malɔ! Ai ye kasi ka kule, baa tɔɔɔya ri na ai sɔɔn.

² Aila nanfulu ra tɔɔɔn. Baabaanen da don ai la faaninilu rɔ.

³ Korikori ra ai la sanin ni ai la wodigbe mira. Korikori wo ri ai jalaki. A ri ai fari halaki ikomin ta. Ai ra nanfulu ladɛn ai jere ye dunɔɔɔ laban waati jin da.

⁴ Ai ja lɔ! Baaraden menilu ka ai la senɛsumanilu ka, ai ka woilu janfa. Ai ma sɔn ii sara dila ii ma. Sara wo ye kule kan bɔla ai kanma. Baaradenilu kule kan da se Maari Sebɛɛtii ma.

⁵ Ai ka ai la dunɔɔɔrɔtɛ ke fen duman gbansan de kan, ka ai diyana koilu gbansan de ke. Ai ra ai jere ke ikomin nisi tɔnɔnɔ, menilu ye ii kannatɛ lon makɔnɔla.

⁶ Ai ra kiti labe mɔɔ telenni kan ka a faa, mɛn te ai sɔsɔli.

Lemeniya mɔɔilu ye ii muɔun

⁷ Wo le rɔ, n badenmailu, ai ye ai muɔun fɔɔ Maari ye na. Ai ma senɛkelailu kɔɔsi wa? Ii ye suman ka makɔnɔla, ii ri mɛn sɔɔn ii la senɛ rɔ. Ii ri ii muɔun fɔɔ sanci ye na, sanci fɔlɔ ni sanci laban.

⁸ Ai fanan ye ai muɔun, ka jusu lasɛwa, baa Maari na lon da sudunya.

⁹ N badenmailu, ai kana ai makasi ai jɔɔn kan, sa Alla kana kiti labe ai kan. Kititɛla le a ri, mɛn ma jan ai la. A ri na i tɔɔɔfɛ sisen.

¹⁰ N badenmailu, ai ye ai hankili to Maari la nabiilu la kuma rɔ, menilu kumara a tɔɔ

rɔ. Woilu ka ii muɔun i tɔɔɔya kɔɔɔ ja mɛn ma, ai ye ai muɔun ja wo le ma.

¹¹ Ai ja lɔ! Mɔɔ menilu ka ii muɔun tɔɔɔya rɔ, an ye a fɔla ko wo tii kunnadiyani Alla bolo. Ayuba ka a muɔun ja mɛn ma, ai ka wo mɛn. Maari ka mɛn ke a ye a laban da, ai ka wo fanan lɔn, baa Maari la kininkin ka bon, a ni a la kaninteya.

¹² Nba, n badenmailu, n ye mɛn magbeɔyala ai ye, wo le jin: ai kana ai kali. ɔɔn, ai kana ai kali sankolo la, wala duukolo la. Ai kana ai kali foyi la. Ni ai sɔnda ko ma, ai ye a fɔ dɔɔn ko sɔn. Ni ai ma sɔn ko ma, ai ye a fɔ dɔɔn ko sɔn. Ai ye dan wo ma, sa kiti kana be ai kan.

Fanka ye Alla tara rɔ

¹³ Nba, ni tɔɔɔbato ye ai tɛma, wo ye Alla tara. Ni mɔɔ sɛwanin ye ye, wo ye kaliman bɔ Alla ye ka a tando.

¹⁴ Ni jankarɔto ye ii rɔ, wo ye lemeniya mɔɔilu la deɔkuru jɛmɔɔilu kili. Ii ye tulu mun a kun na Maari tɔɔ rɔ, ka Alla tara a ye.

¹⁵ Ni mɔɔ ka a la lemeniya la Alla rɔ ka a matara, jankarɔto ri kɛndɛya. Maari ri a lawuli. Ni jankarɔto tun ka kojuu le ke, Maari ri woilu yafa a ma.

¹⁶ Wo le rɔ, ai ra kojuu mɛnɔlu ke, ii ye woilu fɔ i jɔɔn ye, ka Alla tara ai jɔɔn ye, sa ai ri kɛndɛya. Fanka ye telenba la tarali la a ye ko jala kɔsebe.

¹⁷ Nabi Eli fanan tɛɛ adamaden de ri ikomin andeilu, kɔni a ka a raja Alla matarala ko sanci kana na. Wo rɔ, sanci ma na san sawa ni karo wɔɔɔ kɔɔɔ.

¹⁸ Wo taminni kɔ rɔ, a ka Alla tara ikɔ ko sanci ye na. Sanci nara. Duukolo jiri ni a sumanilu ka ii den.

¹⁹ N badenmailu, tumadɔ ai do ri fili ka tɔɔɔ sila bila, kɔni lemeniya mɔɔ do ri wo tii lasɛ ka a bila tɔɔɔ sila kan ikɔ.

²⁰ Ni wo kɛra, ai ye la a la ko mɔɔ mɛn ka kojuu kela labɔ a la fili sila kan, wo tii ra kojuu kela ni kisi saya ma. A fanan di ke sababu ri, Alla ri kojuu siyaman ba yafa kojuu kela wo ma.

Piyeri

¹ Nde Piyeri, Isa Nenematomnin na tal-ibidenba, nde le jin sebela Alla la mao suwandinilu ma, menilu lajensenni londanya ro Pnti ni Kalati ni Kapadasi ni Asi a ni Bitini jamanailu ro.

² Ai suwandini le ikomin An Fa Alla hankili tere a ma ja men ma. A ra ai laseninya a la Nii Seniman baraka ro kosa ai ye kolo Isa Nenematomnin ma, a jeli ye sadisadi ai ma ai laseninya koru. Alla ye solini ni jususuma sabati ai ro!

Habadan jii

³ Tando ye ke an na Maari Isa Nenematomnin na Fa a ni Alla ye. A ra a ke a la kininkinin ba ro, ka an kose, ka soron kokura, ka don niilakisi jii ro Isa Nenematomnin nawuli fe men boni saya ro.

⁴ Ce men te tjanna, a te korikorila, a te tununna ka tamin, wo le lamarani ai ye harijeene,

⁵ ai le menilu kandani a fanka la lemeniya fe kosa ai ye kisi soron, men ye bola kenema waati labanilu ro.

⁶ Wo ro, ai ye sewa, hali ai toroni ai korobo ko su bee ro waatinin jin do

⁷ kosa ai la lemeniya ye sensen. Hali sanin men di se tjanna, wo ye lalenna ta le la, ka lasensen. Wo ro, ai la lemeniya men tonu ka bon sanin di, wo fanan ka kan ka lasensen koroboli ro, ka tandoli ni gbiliya ni kunnafulen soron Isa Nenematomnin di bo waati ro kenema.

⁸ Ai ma Maari yen folo koni ai ra a kanin. Ai te a yenna sisen, koni ai ye ai lemeniyala a ma, ai ye sewa ba ro men ti se jafola.

⁹ Ka a masoron ai ye ai lemeniya kun soronna, men keni ai solome kisi ko ri.

¹⁰ Nabijuma menilu ka solini ko fo, men tere lateeni ai ma, men keni kisi ko ri, wo ra ke woilu la ko jabinin ni ko fesefese kun di.

¹¹ Ii tere ye karanna waatiilu ni kejailu lon koru, Nenematomnin na Nii tere ye menilu lenkenemayala ii ye, baa a tere ye ii ro, ka Nenematomnin na toroya ni a la gbiliya natola la ko fo yani a waati ye se.

¹² Alla ka a yiraka le nabiilu la, ko ii tere te baarala ii jere ye koni ai le, ii tere ye koiilu fola ai ka menilu la ko lamen wo maoilu la menilu ka Kibaro Numa lase ai ma Nii Seniman baraka ro men boni harijeene. Hali melakailu fanan kunfani wo ko fesefese koru.

An ye to Alla la Nii Seniman do

¹³ Wo le ro, ai ye ai hankili raben baara la ko ro, ka ai jere mira, ka ai jii la wo soli ro ai ye

men soronna Isa Nenematomnin di bo waati ro kenema.

¹⁴ Ai ye to ikomin Alla den koloniilu, ai kana son tola ai la kunfan juuilu ro, ai tere ye menilu ro ai la hankilidooya ro.

¹⁵ Koni ikomin Alla seniman da aile kili, aile fanan ye seninya ai kewaliilu bee ro.

¹⁶ Ka a masoron a sebene, «Ai ye seninya, ka a masoron nde seniman.*»

¹⁷ Baa ai ye ai Fa Alla matarala, men ye maoilu bee kewaliilu makitila ja kelen ma, ai ye to ikomin londanilu dunuya jin do, ka kolo Alla ma.

¹⁸ Ai ka a lon ko ai ma kunka ai failu la namun ko fuuilu ma, fen tjnan tailu la ikomin wodi wala sanin,

¹⁹ koni ai kunkani Nenematomnin jeli fisamante le la, men boni sarakaya la ikomin saa bulan, fee te men na a ni men jatenei te.

²⁰ Alla tere ra wo suwandi yani dunuya ye dan, ka a labo kenema ai le la ko ro waati laban jinilu ro.

²¹ Ai lemeniyani Alla ma ale le baraka ro, Alla men ka a lawuli saya ro, a ka gbiliya di wo ma, kosa ai la lemeniya ni jii ye to Alla ro.

²² Baa ai ra ai jere nii laseninya tujna mira fe, ka kaninteya bere soron ai nake-lenjoomailu ye, wo ro, ai ye ai joon kanin ai fanka bee la, ai solome seninya ro.

²³ Ka a masoron ai ra ai kose, ka soron kuraya fanan, men ma fara adamaden na men ye faala, koni ka fara Alla la kuma la men ye niila, a ri to habadan.

²⁴ Baa a sebene Kitabu kondoko, «Adamadenilu bee keni de ikomin bin, ii la gbiliya bee keni ikomin fen feren. Binilu ye jala, ii ferenilu ye burunna.

²⁵ Koni Maari la kuma ye tola le habadan.»†
Wo kuma keni Isa la Kibaro Numa le ri men naseni ai ma.

2

Jama seniman

¹ Wo ro, ai fara kojuu su bee la a ni janfateya ni filanfilanteya ni minle ni kuma juu bee.

² Nii balo bere luo ye ai mira ikomin sin luo ye den jeren mirala ja men ma, kosa ai fanan ye sabati ai kisi ko ro a fe,

³ baa ai ra a ragbe, ka a lon ko Maari ka jii.*

⁴ Ai ye ai madon a la, men keni simaya kabakurun di, adamadenilu ka ii ban men do, koni Alla ka men suwandi, men dagbeyani a bolo fanan.

⁵ Aile fanan da ke Alla la bon lo fenilu ri ikomin siimaya kabakurunilu, ka ke

* 1:16 Sarakalaselailu suran 19 kuma diya 2 † 1:25 Esayi suran 40 kuma diya 6 haan 8 * 2:3 Yaburi suran 34 kuma diya 9

sarakalase la jama seniman di, ka siimaya sarakailu bə Alla sənni menilu rə ka fara İsa Nenematəmənin na.

6 Ka a masərən Kitabu ka jin de fə ko, «A ragbe! N da kaba do sii Siyon so kəndo ikomin bon tonkon kaba juma kenji. Mən wa lemeniya a ma, maloya ti se wo tii ma.»†

7 Kaba jin dagbɛleyani aile lemeniya mɔɔilu le ye, kəni Kitabu yərə jin de benni lemeniyabaliilu ma ko, «Bon lalailu ka ii ban kabakurun mən dɔ, wo ra ke bon jusii kabakurun di.»

8 A sebəni Kitabu kəndo fanan ko, «Jama ye ii sennatula kaba mən na, ka ke ii labe kaba ri.»‡ İi ri ii sennatu a la ka a masərən ii ma sən kuma mirala, baa wo le tere nateeni ii ma.

9 Koni aile ra ke siya suwandini ri. Mansailu la sarakalaselailu le aile ri, siya seniman, Alla ta ye jama mən di, kosa ai ye a la baara juma bailu la ko lase, ale mən ka ai kili, ka ai bə dibi rə, ka wa a la kabannako keneya rə.

10 Fəloman, Alla la jama tere te ai ri kəni sisen, ai ra ke a la jama ri. Aile mən tere ma Alla la kininkinin sərən, kəni sisen, ai ra a la kininkinin sərən.

Lemeniya mɔɔilu ye kolo

11 Nba, n kanintenilu, ai le menilu keni ikomin londonilu ni taamalailu dunuɲa rə, n ye ai madiyala, ai ye ai jere mira faribanku kunfan koilu ma menilu ye ai nii kelela.

12 Ai ke waliilu ye jumaya lemeniyabaliilu tema, kosa, ii wa ai makuma kojuu kela, ii ye ai ke wali jumailu yen, ka Alla gbiliya a na lon.

13 Ai ye kolo adamadenya mansayailu bɛɛ kərə Maari la ko koson, a wa ke mansa ba ri

14 wala jamanatiilu, a ka menilu lawa baara koronilu sara diya kojuu kelailu la, ka koruma kelailu tando ii la baara jumailu la.

15 Ka a masərən Alla sawo le wo ri, ko ai la koruma ke ye hankilidɔɔilu da mira ii la hankilidɔɔya rə.

16 Ai ye ke mɔɔ hərəniilu ri, kəni ai kana ai la hərəya ke kojuu dokon fen di, ai ye ke Alla la jən jumailu ri.

17 Ai ye mɔɔ bɛɛ gbiliya, ka ai lemeniyamɔɔ jɔɔilu kanin, ka silan Alla jərə, ka mansace gbiliya.

İsa la tərɔyailu misali

18 Jənilu, ai ye kolo ai la tiilu ma gbiliya ko bɛɛ rə, ka tii juuilu kolo ikomin tii juma ni sabariniilu.

19 Ka a masərən, wo keni koruma le ri, ni mɔɔ lemeniya ra jakankatan kərə Alla lən na

ko rə, ka a sərən wo jakankatan benni te a ke waliilu ma.

20 Kəni wo ri ke gbiliya ri ai ye di, ni ai jakankatanra ai la hake na ko rə, ka tunadiya? Adon, ni ai tərərə ai ke wali jumailu la ko rə, ka lemeniya, kojuuma le wo ri Alla jakərə.

21 Alla ka ai kili wo le ma, baa Nenematəmənin jere tərərə le ai ye, ka misali to ai bolo kosa ai ye bila a kofe.

22 «A ma julumun si ke, a ma janfa kuma si fə fanan.»§

23 İi ka a nani waati mən na, ale ma nanili ke. A tərərə waati mən na, a ma yaman ii ma kəni ka a jere to kitilala telenni Alla le bolo.

24 İsa jere ra an julumunilu donin ta a faribanku rə, a gbəngbənni jiri kan, kosa an ye ke ikomin mɔɔ mən farani julumun dɔ, ka to an nii la telen dɔ. Ai ka kəndeya sərən a la madiminniilu le fe.

25 Ai tere keni le ikomin saa menilu tununni, kəni sisen ai ra kose fanan kolofen gbəngbenna a ni nii kandanna tərɔfe.

3

Musoilu ni ii cɛɛilu ko

1 Aile musoilu, ai ye kolo ai cɛɛilu ma, kosa ni ii le doilu lani te Alla la kuma la, ii ye ke lemeniya mɔɔilu ri, ka fara ii musoilu taamajala, hali kuma te,

2 ii wa ai taamajala lakərəsi waati mən na ai ye seninya ni gbiliya mən dɔ.

3 Ai la kenya kana fara ai masidi ja si la, ikomin ka ai kun dan, wala ka sanin don wala ka faanin dagbɛlenilu don,

4 kəni ai jusu rə ko ye jumaya mən dokonni, a te korɔyala, a ye ke nii masumani ni nii sabarini le ri, Alla ri mən jate haan!

5 Wo le tere keni a fəlo muso senimanilu lakenja fen di, menilu jii lani tere Alla rə. İi koloni tere ii la cɛɛilu ma

6 ikomin İbrahim la muso Saran tere koloni a ma ja mən ma, a tere ye a kilila le ko, «N tii.» Wo denmusoilu le ai ri, ni ai ka koruma ke, ai te silanna foyi jərə.

7 Aile cɛɛilu fanan ye wo ja le ma, ai ye a ke hankili la ai ni ai muso wa ke ai la dunuɲarate kela ai jəon fe, ka ii gbiliya baa ii faribanku fanka ma se ai ta rə, baa ai ni woilu bɛɛ ri nii lakisi səlini sərən ai cɛyala. Wo rə, foyi te ai la Alla matara lalo.

Tərɔya telen dɔ

8 Nba, aile bɛɛ ye to hankili kelen dɔ, ka kininkinin, ka ai jəon kanin nakelenjɔɔya la, ka jumaya ai jəon na, ka ai jere majii.

9 Ai kana kojuu sara kojuu la, ka nanili sara nanili la, kəni ai ye duwawu ke, ka a

† 2:6 Esayi suran 28 kuma diya 16 ‡ 2:8 A ragbe Yaburi suran 118 kuma diya 22 a ni Esayi suran 8 kuma diya 14 kəndo. § 2:22 Esayi suran 53 kuma diya 9

masorɔn Alla ka ai kili wo le ma kosa ai ye baraka sɔrɔn ai cɛɛya la.

¹⁰ Baa,
«Siimaya duman mɛn ye,
mɛn ye siimaya nɔma fɛ,
wo tii ye a nɛn mira kuma juuilu ma,
ka a da mira wuya ma,
¹¹ ka a kɔnkɔ don kojuu rɔ,
ka kɔnɔma kɛ,
ka jususuma jinin,
ka bila a kɔfɛ.

¹² Maari ja ye mɔɔ telennilu la,
a tolo malɔni ii la matarali kan na.
Kɔni Maari kɔnkɔ donni kojuu kelailu la.» *

¹³ Ni kɔnɔma kunfan ye ai la, yon di se kojuu kɛla ai la?

¹⁴ Kɔni hali ni ai wa tɔrɔ ai la baara nɔmailu la ko rɔ, sɛwa le wo ri ai ye. Ii ye silanna mɛn nɛrɔ, ai kana silan wo nɛrɔ, ai kana kɔndafili.

¹⁵ Kɔni ai ye Nɛnematɔmɔnin gbiliya ai Maari ri ai jusu rɔ. Ai ye to rabenni ai kun mafɔ ko la ka bɛn ai jii ma, ii wa ai majininka waati mɛn na.

¹⁶ Kɔni ai ye a kɛ sabarini ni gbiliya rɔ. Ai ye to kɔngbɛya rɔ waati bɛɛ kosa ai wa kɛ baara nɔmailu kɛla Nɛnematɔmɔnin na ko rɔ, mɔɔ mɛnilu ye ai mafɔla, woilu ye maloya ii la kumailu la.

¹⁷ Ka a masorɔn ni Alla sawo le, a ka fisa mɔɔ ye tɔrɔ kɔnɔma kɛ diya yani a ye tɔrɔ a juuman kɛ diya.

¹⁸ Baa Nɛnematɔmɔnin faara le an julumu-nilu la ko rɔ sɔja kelen haan habadan, ale mɔɔ telennin telenbaliilu ye, kosa a ye na ai ri Alla ma. Mɔɔilu ra a faa ten faribanku rɔ, kɔni Alla ka a lakendɛya, Nii Sɛniman na baraka le rɔ.

¹⁹ Wo Nii Sɛniman fɛ, a wara kawandi bɔ diya nii kasola mɔɔilu ye,

²⁰ mɛnilu tɛrɛ ra murunti Alla ma a damira, Alla tɛrɛ ye makɔnɔla Nuhan na teleilu rɔ, a la dijɛ rɔ, a tɛrɛ ye kulun nadanna waati mɛn na. Mɔɔ dando le dɔrɔn kisira ji ta fan fɛla ma, wo kɔndɔ, mɔɔ seyin gbansan.

²¹ Wo ji keni sun ji rɔ misali le ri ai tubi kanma mɛn ye ai fanan nakisila sisen. A keni tɛ faribanku nɔni bɔ fen di, kɔni dakan ta Alla ye kɔngbɛya rɔ. Wo sun ji rɔ le ai lakisila sisen Isa Nɛnematɔmɔnin nawuli fɛ mɛn bora saya rɔ,

²² mɛn wani harijeene, ka a sii Alla bolokininma mɛlekailu ni setiilu ni fanka-mailu bɛɛ kun na.

4

Dunɔyaratɛɛ kura la ko

* 3:12 Yaburi suran 34 kuma diya 13 haan 17 * 4:8 A ragbe Sandailu suran 10 kuma diya 12 a ni Yakuba suran 5 kuma diya 20 kɔndɔ.

¹ Wo le rɔ, ikomin Nɛnematɔmɔnin da tɔrɔ a faribanku la, ai fanan ye ai rabɛn wo hankili kelen na, ka a masorɔn mɛn da tɔrɔ faribanku la, wo ni julumun da fara.

² Wo tii tɛ a la siimaya kɛla adamadenilu la kunfan koilu rɔ butun fo Alla sawo.

³ Ka a masorɔn ai tɛrɛ ra mɛn lemɛniyabaliilu diyana koilu kɛla waati taminni rɔ, ka ai sɛɛbɛ don ko haramuninilu ni kunfan juuilu ni dɔlɔ min ni haramuya sumunilu ni dɔlɔ min sumunilu ni joo bato kɔsɔni ma.

⁴ Wo rɔ, a ye kɛla ii laterɛnna ko ri baa ai tɛ ai borila ii kɔfɛ butun hankilidɔɔya ko ba siyaman jinilu rɔ, ka ai lafɛya.

⁵ Kɔni ii ri ii dante Alla ye ko wo ma, mɛn dabɛnni mɔɔ faanilu ni niilamailu kiti ko la.

⁶ Wo le rɔ, Alla la kuma Kibarɔ Nɔma ra lase hali mɔɔ faanilu ma, kosa ni ii faribanku koilu wa ban makitila ikomin adamadenilu bɛɛ, ii ye to nii lakisi rɔ Alla fɛ ka bɛn Nii Sɛniman na ko ma.

An ye Alla niilifenilu labaara kɛɛbɛ

⁷ Koilu bɛɛ laban ra madon. Wo rɔ, ai ye a kɛ hankili la, ka ai jɛrɛ mira kosa ai ye se Alla matarala.

⁸ Wo bɛɛ rɔ, ai ye sɛɛbɛ don kaninteya ma ai nɔɔn ye, ka a masorɔn kaninteya le julumun siyaman banna.*

⁹ Ai nɔɔn jiya hali ai tɛ ai makasila.

¹⁰ Alla ka solifen mɛn di ai kelen kelenna bɛɛ ma, ai nɔɔn demɛn wo fanan na. Wo rɔ, ai ye kɛ le Alla la baaraden nɔmailu ri mɛnilu ye a hina suilu bɛɛ labaarala.

¹¹ Ni mɛn di kuma ta, wo ye kuma ikomin a ye Alla la kumailu le jɛrɛ fɔla. Ni mɔɔ do ye walila doilu ye, a ye wali ikomin Alla ye a sɔla fanka la ja mɛn ma, kosa gbiliya ye di Alla ma ko bɛɛ rɔ Isa Nɛnematɔmɔnin baraka rɔ. Gbiliya ni fanka ye di ale le ma habadan haan habadan. Amina.

Tɔrɔya Isa fɛ

¹² N kanintenilu, tɔrɔ gbɛlenni mɛn ye ai tɔrɔla, wo kana ai laterɛn, ikomin ko dahabali do ri ai bɔ.

¹³ Kɔni ni ai ni Nɛnematɔmɔnin tɔrɔra an nɔɔn fɛ, ai ye sɛwa wo rɔ, kosa a gbiliya ri bɔ kɛnɛma tuma mɛn na, a ni aile ye sɛwa haan.

¹⁴ Ni ii ka ai nani Nɛnematɔmɔnin tɔɔ la ko rɔ, sɛwa ai ye wo rɔ, ka a masorɔn Alla la Nii Sɛniman gbiliyani ye tola ai rɔ.

¹⁵ Adon, aile do si kana tɔrɔ baa ai ra kɛ mɔɔ faala ri wala son, wala kojuu kɛla, wala nafi.

¹⁶ Kɔni ni ai tɔrɔra baa Isa la mɔɔ le ai ri, maloya tɛ wo rɔ, fɔɔ ai ye Alla gbiliya, baa a tɔɔ ra to ai kun na.

¹⁷ Ka a masərən kiti la waati ra se, a ye damirala Alla la jama le ma. Adon, ni a ye damirala ande le ma, mənili banna Alla la kuma Kibaro Numa mirala woilu le laban məsilu di?

¹⁸ «Ni məo telenni ri kisi dərən, Alla lənbaliilu ni kojuukəlailu woilu ye tola di?»[†]

¹⁹ Wo rə, mənili tərəla Alla sawo rə, woilu ye ii jere sələmēilu to ii Danni Maari bolo mən telenni, ii tora ko juma kela.

laleməniya, ka sereya bə ai ye, ko Alla la səlini tujə le jīn di, ai ye mən də gben!

¹³ Leməniya jama mən ye Babiloni so kəndə,[†] Alla ka mənili suwandi ikomin ai le, woilu ye ai tuwala. N dence Marika fanan ye ai tuwala.

¹⁴ Ai ye ai jəon tuwa nakelenjəəya sunbuli rə.

Alla ye jususuma di ai bəe ma ai le mənili ye Jənemətəmənin də.

5

Məbakərəilu baara la jama

¹ N ye leməniya jama məobailu fanan madiyala ai tēma ka a masərən n fanan kəni jama məoba də le ri ikomin iile, a ni Jənemətəmənin na tərəya sereya də. Gbiliya mən natə bəla kənema, n fanan di wo də sərən.

² Ai ye ai janto Alla la kolofen kuru rə, a ka mən karifa ai la. Ai diyagboyanin kana ii mafənə le, kəni niilifən juma ye Alla sawo rə. Ai kana a kə malobaliya koilu tənə sərən ma kəni fo ai sərbə.

³ Mənili karifani ai la, ai kana nəya kə woilu la ikomin kuntiilu, kəni ai ye a kə misali ri kuru ye.

⁴ Kolofen Gbəngbənna Kuntii wa bə kənema waati mən na, ai ri mansaya təmasere fula sərən gbiliya rə mən te tijanna muumə.

⁵ Kanberenilu, ai fanan ye kolo məobailu ma. Ai bəe ye ai fanmajii ii ye ikomin faanin wa kə ai jəon kan. Ka a masərən, «Alla ye a jere wulila wasolailu kanma, kəni a ye səlī donna jere majiilailu la.»^{*}

⁶ Ai ye ai majii Alla fanka kərə, kosa a ye ai mayelə a diyana waati rə.

⁷ Ai ye ai hamin koilu bəe to a ma, ka a masərən a ri a janto le ai ko.

⁸ Ai ye ai jere mira, ka a kə ai ye han-kilila, ka a masərən ai juu Ibulusa ye taamala ikomin yara mən ye wurundula. A ye məsilu jininna a ye mənili dənna.

⁹ Ai ye ban a rə, ka to leməniya rə gben. Ai ye a lən ko wo tərə suilu ye ai nake-lenjəəmailu fanan kan dunujə yərə bəe rə.

¹⁰ Ai wa tərə waati də rə, Alla hina bəe tii mən ka ai kili habadan gbiliya rə Jənemətəmənin də, wo jere ri ai lawuli, ka ai fanka di ai ma, ka ai kologbēleya, ai ma yerēyerə.

¹¹ Fanka ye to ale le la habadan! Amina.

Fə laban ni duwa

¹² Silasi, n ye mən jatela nakelenjəə kənərədi ri, wo le ka n demən bataki kundunyanin jīn sərbəla ai ma, kosa n ye ai

[†] 4:18 Sandailu suran 11 kuma diya 31 * 5:5 Sandailu suran 3 kuma diya 34 † 5:13 *Babilni so* keni gbundu kuma le ri mən kərə ye «Romi So.» *N dence Marika:* wo kərə le Piyeri ye Marika kaninna ikomin a dence. Tumado Piyeri le Marika karanna leməniya ma.

Piyeri la Kitabu Filana Piyeri Alla la Kuma Kitabu Filana

Kitabu yorɔ jin sebɛni lemeniya mɔɔilu le ma. A sebɛ kun kɛni mɔɔilu le kɛle ko ri menilu ye dina ko karan kɛla mɛn kɛni tɛ Isa la ko Kibaro Numa kelen di. Wo wuya karanmɔɔilu tɛrɛ ra basan lemeniya mɔɔilu la Piyeri la waati rɔ.

Wuya dinailu lase mɔɔilu tɛ ban dunuɗa rɔ muume. Wo rɔ, kawandili mɛn sebɛni Piyeri la Kitabu filana kɔndɔ, wo koilu ri kɛ ikɔ tuun bi. A ye lemeniya mɔɔilu kawandila ko ii ye fanka don Maari la ko lɔn dɔ, kosa ii kana ii jɛrɛ majuuwaya wuya karanmɔɔilu la fili kuma fuuilu fɛ.

1 Nde Simɔn Piyeri Isa Nenematɔmɔnin na baaraden ni a la talibidenba, nde le ka jin sebɛ, ka a lawa ai ma, ai le menilu fanan da lemeniya sɔrɔn mɛn ni an na gbiliya ka kan ai ka mɛn sɔrɔn an na Alla ni an na kisila la telenbaya fɛ, Isa Nenematɔmɔnin.

2 Alla ye hinani ni jususuma di ai ma, ka wara Alla la kolɔn ni an Maari Isa la kolɔn dɔ.

Lemeniya mɔɔilu joo bɛrɛ

3 Alla la fanka ra fɛrɛ bɛɛ di an ma kosa an ye an na dunuɗarateɛ ni an na Alla jɛsilanɗɛ kɛ Alla ko lɔn dɔ mɛn ka an kili a la gbiliya ni a la jumaya rɔ.

4 Wo rɔ, a ra an lahidɛ lahidɛ gbɛlɛn na, menilu ka bon ka tamin bɛɛ la, kosa ai ye ai jɛrɛ laban kɔsɔ koilu ma kunfan ye mɔɔilu lɔla mɛn ma dunuɗa jin dɔ, ko ai fanan di Alla la kɛɗa sɔrɔn.

5 Wo rɔ, ai ye karan ai fanka bɛɛ la, ka sɔɗɗuma la ai la lemeniya kan, ka lɔnnin la sɔɗɗuma kan,

6 ka jɛrɛ mira la lɔnnin kan, ka tunadiya la jɛrɛ mira kan, ka Alla lɔn la tunadiya kan,

7 ka nakelenɗooɗa ladiyaɗɛ la Alla lɔn kan, ka kaninteya la nakelenɗooɗa ladiyaɗɛ kan.

8 Ni kɛɗa jinilu wa to ai rɔ, ka sabati, ii tɛ ai to tunnagbeya ni baarabaliya rɔ an Maari Isa Nenematɔmɔnin ko lɔn dɔ fewu.

9 Kɔni ni woilu tɛ mɔɔ mɛn dɔ, wo tii ɗa tɛ ko ragbɛla, a totɔ le ikomin ɗa fuyen, ka ɗina ko Alla ra a julumun korɔilu kafari.

10 Wo le rɔ, nakelenɗooɗa mailu, ai ye ai raja ka tamin sisen na Alla la kilili lamɛnna diya a ni ai suwandini ko, ka a masɔrɔn ni ai ka wo kɛ, ai ti be muume.

11 Wo rɔ, an Maari ni an Nakisila Isa Nenematɔmɔnin di habadan mansaya ladon fɛrɛ ba di ai ma.

12 Wo le ka a kɛ, n ye ko jinilu labilala ai la waati bɛɛ, hali ai ka ii lɔn, ka wo tuɗa ko mira fanan gben ai ka mɛn sɔrɔn.

13 N na miriya rɔ, fanin n ye n nii la faribanku rɔ, n ka kan n ye wo koilu labila ai la kosa ii ye to ai jana.

14 Ka a masɔrɔn n ka a lɔn, n nii botɔla le ten faribanku rɔ, ikomin an Maari Isa Nenematɔmɔnin jɛrɛ ka n nalɔnni ɗa mɛn ma.

15 Wo rɔ, n ye karanna le fɛrɛ bɛɛ rɔ, hali n na saya korɔ, ko jinilu ye se labilala ai la waati bɛɛ.

Piyeri tɛrɛ ra Isa la gbiliya yen

16 Nba, Maari Isa Nenematɔmɔnin na ko rɔ a ni a la fanka, an ma mɔɔilu la tali rabeniilu fɔ ai ye ka ben wo koilu ma, baa andeilu jɛrɛ le ka a la gbiliya yen an ɗailu la.

17 A ka kunnafulen ni gbiliya sɔrɔn an Fa Alla le bolo, a ka wo kan namen ka fara Gbiliya Kunnafulen ba la tuma mɛn na ko, «N Dence le jin di, n ye mɛn kaninna, a ra n hɛnɛ kosebɛ!»*

18 An jɛrɛ ka wo kumakan mɛn, ka bɔ sankolo rɔ, an tɛrɛ ye a tɔrɔfɛ koyinkɛ seniman kan waati mɛn na.

19 Ikɔ tuun, nabiilu la kuma gbɛnin an ma ten ka tamin fɔlɔ la. Ai ka kan ka ai hankili lɔ woilu la ikomin fitina mɛn ye melenna dibi rɔ haan bandaka, bandaka da lolo fanan ye mɛlɛn damira ai jusu rɔ.

20 Mɛn taminni a bɛɛ la, ai ka wo lɔn, ko Kitabu nabiya kuma si ma fara nabi la ko ɗafɔ ɗa ma.

21 Ka a masɔrɔn nabiya kuma si tɛrɛ tɛ bɔla adamadenilu sawo rɔ, kɔni Alla la Nii Seniman de tɛrɛ ye adamadenilu demenna, ka kuma ka fara Alla la.

2

Wuya karanmɔɔilu la ko

1 Kɔni wuya nabiilu tɛrɛ ye jama tɛma waati taminin. Wuya karanmɔɔilu fanan di yen ai tɛma. Ii ri wuya karanilu ladon ai tɛma gbundu rɔ menilu ri mɔɔilu halaki haan ka ii ban ii Tii rɔ mɛn da ii kunka. Woilu ye halaki le kilila ii jɛrɛ ma jona!

2 Mɔɔ siyaman di bila ii la ko haramuninilu kɔfɛ, ka tuɗa sila lafɛya.

3 Karanmɔɔ jinilu ri ai labaara majuwaya rɔ ii la kuma rabeniilu fɛ ii la wasabaliya rɔ. Kɔni ii kiti ko ra damira bi tɛ wo ri, ii halaki ko tɛ mɛnna butun.

4 Mɛlɛka menilu ka julumun kɛ waati taminin dɔ, Alla tɛ woilu latankala, kɔni a ka ii lafili jahanama rɔ, ka ii kɛ jɔlɔkɔ la dibi rɔ ii kiti lɔn jɛrɔ.

5 Mɔɔ fɔlɔilu dunuɗa rɔ, a ma woilu fanan natanka, a ka ji boni ba lana Alla lɔnbaliilu ma, kɔni a ka mɔɔ worɔnwula le dɔrɔn nakisi

* 1:17 A ragbe Matiyu suran 17 kuma diya 1 haan 5 ni Marika suran 9 kuma diya 2 haan 7 ni Luka suran 9 kuma diya 28 haan 35 kɔndɔ.

a ni Nuhan men tere ye telenbaya la ko kawandili bala.*

⁶ Alla ka Sodomu ni Komari soilu fanan halaki le ta la, ka ii ke buuri ri. A ka ii ke misali ri Alla laflilailu ye, ko men natō ke diya ii ye.†

⁷ Alla ka Luti mōo telenni fanan kunka le, men jusu tōrora wo sariyalōnbaliilu ko haramuninilu la ko rō.

⁸ Baa wo mōo telenni tere siini ii tema, a solōme telenni tora tōrōla lon lon ii la kojuiilu la ko rō, a tere ye menilu yenna, ka ii lamēn.

⁹ Wo koilu le bēe ye a yirakala ko Maari ka a lon a ri mōo kunka tōrōya rō ja men ma men telennin, ka telenbaliilu mara jakankatan jērō kiti la lon kōrō,

¹⁰ katarabi wo mōoilu ma, menilu bilani ko kōsōniilu kōfē, ii faribanku diyana koilu, ka murunti fanka bēe kōrō.

Wuya karanmōo jinilu wakalini, ii wasoni. Ii tē silanna gbiliya tiilu lafēya la.

¹¹ Hali mēleka menilu fanka ni sēbē ka bon wuya karanmōo jinilu ri, woilu tē wo suilu lafēyala kiti rō Maari jakōrō.

¹² Kōni mōo jinilu ye koilu lafēyala ii ma menilu lon, ka ke ikomin sobo hankilidōo mira ta menilu ye halaki. Wo mōoilu halakila ikomin soboilu,

¹³ ii la telenbaliya bēe ri sara ii la. A duman ii ye, ii ye wasa ii diyana ko kōrōniilu bēe la tele rō. Ii wa ke dōnnin kela ai tōrōfē, maloya ni kunnajii le a ri, ka sēwa ii diyana koilu la.

¹⁴ Ii ye kaninke jininna ii ja la. Ii tē wasala julumun na muume! Ii ye fankatanilu masōmōna. Ii jusu dorinnin wasabalidaya koilu le la. Dankadenilu le ii ri.

¹⁵ Ii ra sila telenni bila, ka bila Beyōri dence Balami la sila kōfē fili rō men kaninna telenbaliya sara la.

¹⁶ Kōni a ka mafōli sōrōn a la ko masōo rō. A la falī men ti se kumala, wo ka a mōo kan nabō le, ka nabi lasa a la hankilidōoya rō.‡

¹⁷ Wuya karanmōo jinilu keni le ikomin tenke denka janin, ikomin fōjō ba ye duru men tuntunna san ma, dibi ba le lamarani ii jērō.

¹⁸ Ii ye waso kuma fuuulu fōla, ka mōoilu lakunfan faribanku diyana ko haramuninilu la, menibu gbansan ye ii sōrōnna mōo filiniilu la.

¹⁹ Ii ye mōoilu lahidila hōrōya la, adon, ii le jere ye kōsō koilu jōnya rō. Ka a masōrōn foyi wa se mōo la, a ri ke wo jōn di.

²⁰ Ni ii ra matanka dunu ja kōsō koilu ma an Maari ni an Nakisila Isa Nenematōnin

lon ko rō, ka ii sōn fanan wo koilu ye se ii la, ii la ban tun di juuya ka tamin ii la fōlō la.

²¹ Baa a tun ka fisa wo tiilu kana telenbaya sila lon, yani ii ye a lon ka ii kōnkō don jamari seniman na ii ka men sōrōn.

²² Men keni ii la, wo ra sanda jinilu tuja yiraka ko, «Wulu ye a kōsela a baji ma le,» § a ni «I wa kōsē mako dōrōn, a ri wa a maku-rukuru bōo rō.»

3

Maari na lon ko

¹ N kanintenilu, n na bataki filana le jin di, n da men sēbē ai ma. N ka ii fila sēbē ai ma le kosa n ye koilu labila ai la, ka hankili seniman lasu,

² kosa, nabi senimanilu tere ra kuma menilu fō, woilu ye labila ai la a ni an Maari ni an Nakisila la jamariliilu, talibidenbailu ka menilu lase ai ma.

³ Ai ye a lon fōlō ko lon labanilu rō, mayelilailu ri na ai mayelē diya menilu ye bilala ii la kunfan kojuiilu kōfē.

⁴ Ii ri a fō ko, «Isa ka ai lahidi a na ko men na, wo ye mi? Kēbi an benbailu faara waati men na koilu bēe ye ja kelen ma ka bō dunu ja dan waati ma haan bi.»

⁵ Ka a masōrōn, ii ye a lawulila a ma le ka jina jin na ko, waati taminin siyaman Alla ka sankolo dan a kumakan na, ka duu ni ji bō a jōōnna ka to ji tema.

⁶ Wo ji le ka wo waati dunu ja bēe halaki ji bōni ba la.*

⁷ Kōni bi sankolo ni duukolo lamarani ta le kanma wo kuma kelen de fē, kiti la lon ni Alla lōnbaliilu halaki kōrō.

⁸ Kōni, n kanintenilu, ai kana jina ko kelen jin na, tele kelen kenin de Maari jakōrō ikomin san waa kelen, san waa kelen fanan ikomin tele kelen.

⁹ Maari tē mēna a la lahidi kanbali diya, ikomin mōo doilu ye a mirila mēna ja men ma. Kōni a dijani ai ye le ka a masōrōn a tē a fē mōo si ye halaki, kōni fōo mōoilu bēe ye ii kōnkō don ii hakeilu la.

¹⁰ Adon, Maari na lon ye sela le, a ri mōoilu lateren ikomin son. Wo lon, sankolo ri tamin halaki kan ba rō, a rakēfenilu fanan di janin. Duukolo ni a rakēfenilu bēe ri lenkenemaya.

¹¹ Baa woilu bēe ye halakila le wo ja ma, ai ka kan ai ye ke mōo su jumanilu di? Ai la dunu jarate ye seninya Alla lon dō,

¹² ai wa Alla na lon makōnō, ai kēwaliilu ye a la na lakaliya, sankolo ni a rakēfenilu ri halaki ta la lon men na.

* 2:5 A ragbe A Damira suran 6 kuma diya 1 haan suran 7 kuma diya 24 kōndo. † 2:6 A ragbe A Damira suran 19 kuma diya 24 kōndo. ‡ 2:16 A ragbe Jateilu suran 31 kuma diya 16 kōndo. § 2:22 Sandailu suran 26 kuma diya 11

* 3:6 A ragbe A Damira suran 1 kuma diya 6 haan 9 ni suran 7 kuma diya 11 kōndo. † 3:13 A ragbe Esayi suran 65 kuma diya 17 ni suran 66 kuma diya 22 kōndo.

¹³ Adon, Alla ra a lahidi sankolo kura ni duukolo kura la, telenbaya ye tola yɔrɔ mɛn. An ye wo le makɔnɔla.[†]

¹⁴ Wo le rɔ, n kanintenilu, baa ai ye wo ko makɔnɔla, ai ye fɛrɛ bɛɛ kɛ kosa a ye ai tɛrɛn kojuu ni sɔnjuu tɛ si ai la, jususuma ye to ai ni Alla tɛma.

¹⁵ Ai ye a lala ko an Maari la dijɛ le mɔɔilu lakisila ikomin an diyana nakelenɲɔɔ Pɔli ka a sɛbɛ ai ma ɲa mɛn ma lɔnnin dɔ Alla ka mɛn di a ma.

¹⁶ A ka wo le sɛbɛ a la bataki bɛɛ kɔndɔ ka bɛn ko ɲinilu ma. A la bataki yɔrɔ doilu ɲayen ma di, hankilidɔɔilu ni karanbaliilu ri woilu kɔrɔilu ɲake, ikomin ii ka Kitabu dogberɛilu fanan kɛ ɲa mɛn ma, ka ii jɛrɛ halaki.

¹⁷ Wo le rɔ, n kanintenilu, baa ai le lalɔnni, ai ye a kɛ ai hankili la, kosa sariyalɔnbaliilu la fili kana se ai ma, ka bɔnɔ ai lɔdiya barakani rɔ.

¹⁸ Kɔni ai ye to bonyala an Maari ni an Nakisila Isa ɲenematɔmɔnin na sɔli ni a lɔnnin dɔ. Gbiliya ye di ale le ma sisen haan habadan. Amina.

Yuhana Fələ

¹ Men tere ye fələfələ ka a terefen fen si ma dan fələ, an ka an tolo malə wo la ka an ɲa la a kan. An ka a ragbe ka an bolo maa a la. A ye kilila ko Kuma, men ye ɲenemaya jere jere dila mɔɔilu ma.

² Nenemaya wo lenkenemayara, an da a yen, an ye a sere ri, a ni an ye ɲenemaya bambali ko fəla ai ye. Fələ, a tere ye Fa Alla dafɛ, kɔni a lenkenemayara an ɲana.

³ An ka men yen, ka men men, an ye wo le fəla ai ye, sa ai fanan di don an na duɲɔɔya rɔ, andeilu menilu ye Fa Alla ni a dence Isa Nenematəmɔnin na duɲɔɔya rɔ.

⁴ An ye ko ɲinilu sebela ka a lawa ai ma, sa an di se sɛwala fewu.

Fo lemɛniya mɔɔilu ye taama Alla la kene rɔ

⁵ Nba, an ka kuma men men Isa Nenematəmɔnin na, an ye wo lasela ai ma. Kuma wo le ɲin di: Alla ye kene ri; dibi yɔrɔ si te a rɔ.

⁶ Ni an ka a fə ko an ye Alla la duɲɔɔnya rɔ, ka a terefen an ye taamala kojuu dibi rɔ, an ye wuya fəla. An te an na koilu kela ka ben tuɲa ma.

⁷ Kɔni ni an ye taamala kene rɔ, ikomin Alla jere ye kene rɔ ɲa men ma, duɲɔɔnya ri ke an ni ɲɔɔn tema. Ka a la wo kan, a dence Isa la jeli ri hake beɛ bɔ an dɔ ka an seniya.

⁸ Ni an ka a fə ko julumun te an ma, an ye an jere le lafilila. An te taamala ka ben tuɲa ma.

⁹ Alla ye kankelentii le ri. A telenni le fanan. Wo rɔ, ni an ka an lɔ an na julumun na ka woilu fə a ye, a ri an na kojuuilu makoto ka an seniya an na telenbaliya koilu beɛ ma.

¹⁰ Ni an ka a fə ko an ma hake ke, an da Alla ke wuyafəla ri wo rɔ, a ni a la kuma te an jusu rɔ.

2

¹ N den mɛsenilu, n ye ko ɲinilu sebela ka a di ai ma, sa ai kana kojuu ke. Kɔni ni do ka kojuu ke, lalilila ye an bolo an Fa dafɛ men di an na sɔlnali ke: wo ye Isa Nenematəmɔnin de ri, men telenni.

² Ale le ka a jere di ka ke saraka ri an na julumunilu kafari ko rɔ. Kɔni an kelen na julumunilu ko te, fo duɲɔɔya mɔɔilu beɛ ta.

³ Ni an ye Alla la jamarilu labatola, wo ye a yirakala an na ko an ka Alla lɔn.

⁴ Ni mɔɔ men ka a fə ko a ka Alla lɔn, ka a terefen a te Alla la jamarilu labatola, mɔɔ wo ye wuyafəla le ri. A te taamala ka ben tuɲa ma.

⁵ Kɔni mɔɔ men ye Alla la kuma labatola, wo ye Alla kaninna a ɲa jere le ma fewu. An

di se a lɔnna ɲa men ma ko an sidini Alla ma, wo le wo ri.

⁶ Ni mɔɔ men ka a fə ko a sidini Alla ma, wo tii ka kan ka taama ikomin Isa jere taamara ɲa men ma.

Jamarili kura

⁷ N kanintenilu, n ye jamarili men sebela ka a di ai ma ɲi, jamarili kura te wo ri. Jamarili kɔrɔ le, ai ka men lɔn kebi ai lemɛniya waati. Ai ka men men kɔrɔman, wo ni jamarili ɲin ye kelen de ri.

⁸ Wo beɛ ni a ta, n ye jamarili men sebela ka a di ai ma, jamarili kura le wo ri fanan. Isa taamara ni ai la taamara ye wo yirakala tuɲa le ri, baa dibi bantɔ le, kene jere jere ye bɔla sisen.

⁹ Ni mɔɔ men ka a fə ko a ye taamala kene rɔ, ka a terefen a ye a badenma ɲenematəmɔnin kɔnna, wo tii ye dibi le rɔ butun.

¹⁰ Mɔɔ men ye a badenma ɲenematəmɔnin kaninna, wo le ye taamala kene rɔ. Foyi te wo tii la, men di a lafilila.

¹¹ Kɔni mɔɔ men ye a badenma kɔnna, wo ye dibi le rɔ. A ye taamala dibi rɔ fanan. A ma a lɔn a ye wala yɔrɔ men na, baa dibi ra a ɲa fuyen.

¹² Nba, n na den mɛsenilu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai la julumun da makoto Isa kɔsɔn.

¹³ Failu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn men tere ye kebi dunuɲa ma dan fələ, ai ka wo lɔn. Kanberenilu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai ra se Ko Juu Tii la.

¹⁴ Den mɛsenilu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai ka Fa Alla lɔn. Failu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn men tere ye kebi dunuɲa ma dan fələ, ai ka wo lɔn. Kanberenilu, n ye sebe ɲin dila ai ma ka a masɔrɔn ai jusulatɛni. Alla la kuma ra don ai jusu rɔ. Ai ra se Ko Juu Tii la.

¹⁵ Nba, ai kana dunuɲa kanin, ai kana dunuɲa kɔndafenilu kanin. Ni mɔɔ ye dunuɲa kaninna, wo tii te Fa Alla kaninna,

¹⁶ baa dunuɲa ko si ma bɔ Fa Alla rɔ: fari nata juu wo, ɲabɔnanfenilu wo, waso dunuɲa nanfulu la wo. Wo beɛ bɔni dunuɲa le rɔ.

¹⁷ Kɔni dunuɲa bantɔ le. A ye nata juu menilu bilala mɔɔilu jusu rɔ, wo beɛ fanan bantɔ le. Kɔni mɔɔ men ye Alla sawo kela, wo ri to kadawu.

Nenematəmɔnin juu

¹⁸ N denilu, dunuɲa laban waati le ɲin. A fɔra ai ye kɔrɔman ko Nenematəmɔnin juu ri na. Awa, Nenematəmɔnin juuili siyaman da wuli sisen. An ka a lɔn wo rɔ ko dunuɲa laban waati le ɲin.

¹⁹ Mɔɔ woilu bɔra an tema, kɔni ii tun te an fen ri, baa ni ii tun ye an doilu ri, ii tun di to

an fe. Koni ii bora an fe men ke ka wa, wo ka a yiraka fewu ko ii si tun te an fen di.

²⁰ Koni Men Seninman wo ra a Nii Seninman najii ai kan, ai bee a ko lon.

²¹ N ye sebe jin dila ai ma ka a masaron ai ka tujra lon. N ma a di ai ma tujra lanbaliya koson. Ai ka a lon ko wuya si te bola tujra ro.

²² A ye di? Yon ye wuyafola di? Wo ye mao le ri, men ye a fola ko Isa te Nenematomonin di. Men ye wo fola, Nenematomonin juu le wo ri. A banni an Fa Alla ni a Dence ro.

²³ Mao men banni Dence wo ro, Fa Alla te wo tii dafe. Koni men di a lo a la ko Isa ye Alla Dence le ri, wo fanan di Fa Alla lon.

²⁴ Nba, ai ka karan men men kebi ai la lemeniya waati, ai ye ai raja wo ye to ai kondo. Ni wo tora ai kondo, ai sidini ri to Alla Dence ma, a ni Fa Alla ma.

²⁵ Don de! Nenematomonin ka lahidi men ta an ye, wo le jin. A ka a fo ko a ri jenemaya banbali di an ma.

²⁶ N ye ko woilu sebela ka ai lali maoilu la ko ro, mao menilu ye a kan ka ai lafili.

²⁷ Koni Nenematomonin ka Nii Seninman men di ai ma, wo toni ai fe. Ai mako te karanmoo la, baa Nii Seninman jere ye ai karanna fen bee la. A la karan ye tujra le ri. Wuya te a ro. Wo le koson, ai sidini ye to Nenematomonin ma ikomin Nii Seninman ka ai karan ja men ma.

²⁸ N denilu, ai fasani ye to Nenematomonin ma, sa an di landaja ba saron, a ye nala lon men, a ni an kana maloya a jana.

²⁹ Ai ka a lon ko Nenematomonin telenni le. Wo ro, ai ka kan ka a lon fanan ko mao men ye taamala telenbaya kan, wo ye Alla den de ri.

3

¹ A ragbe! An Fa ye an kaninna ja men ma, wo ka bon fewu! Fo a ye a fola an ma ko a denilu. An ye a denilu le ri jo. Dunuja maoilu ma Alla lon. Wo le ka a ke, ii ti se a lonna ko andeilu ye a denilu le ri!

² N kanintenu, an ye Alla denilu le ri sisen! Koni an di ke ja men ma, wo ma gbe folo. Koni an ka a lon ko Isa Nenematomonin na ko wa lenkenemaya, an bee ri ke ikomin a jere ye ja men ma, baa a ye ja men ma, an di a yen ten.

³ Mao menilu jii lani a ro ko ii ri ke ikomin Isa, woilu ye ii jere seninya ikomin Isa Nenematomonin seninyani ja men ma.

⁴ Mao menilu bee ye julumun kela, woilu ye Alla la sariya tujanna, baa julumun ye Alla la sariya tujan de ri.

⁵ Ai ka a lon ko Isa Nenematomonin nara sa a ri maoilu la kojuu bo ii ma. Kojuu si te ale ma.

⁶ Mao si tola Isa ma, wo tii te to hake kela. Men tola julumun kela, wo te Isa yenna folo, a tere ma a lon.

⁷ N den mesenilu, ai kana son mao si ye ai lafili: mao men ye taamala telenbaya kan, wo telenni le ikomin Isa Nenematomonin telenni ja men ma.

⁸ Mao men ye kojuu kela, wo ye Kojuu Tii la mao le ri, baa kebi folofolo Kojuu Tii ye kojuu kela. Alla Dence nani le ka Kojuu Tii la kwaliilu tujan fewu.

⁹ Alla wa mao menilu ke a denilu ri, woilu si te tola kojuu kela butun, baa Alla la si ye to woilu ma. Ii ti se tola kojuu kela, baa Alla ra ii ke a denilu ri.

¹⁰ Alla denilu ni Kojuu Tii la denilu ye faranfaasila ja men ma ka bo i jooon na, wo le jin. Mao men te telenbaya sila taamala, wo tii te Alla ta ri. Mao men te a badenma jenematomonin kaninna, wo tii te Alla ta ri.

An ye an badenma jenematomoninilu kanin

¹¹ Ai ka kuma men men kebi ai la lemeniya waati, wo le jin, fo an ye an jooon kanin.

¹² An kana ke ikomin Kabila. Ale tere Ko juu Tii la mao le ri, men ka a dooce faa. Nfenna a ka a faa? A ka a faa, ka a masaron a jere la kwaliilu juu le la, ka a teren a dooce la kwaliilu telenni.

¹³ A kana bara ai ro, n badenma, ni ai gboman dunuja maoilu ye.

¹⁴ Andeilu ye an badenma jenematomoninilu kaninna. Wo le koson, an ka a lon ko an da bo saya ro ka don jenemaya kura ro. Mao menilu te ii badenma jenematomoninilu kaninna, woilu ye saya le ro butun.

¹⁵ Mao men ka a badenma kon, wo tii ni maofaala bee ka kan. Ai ka a lon fanan jenemaya banbali te maofaala si bolo.

¹⁶ Isa Nenematomonin ka a jere di ka sa an ye. An ka kaninteya lon wo le fe. An fanan ka kan ka an jere di ka sa an badenma jenematomoninilu ro ro.

¹⁷ A ye di? Ni fentii ka a yen ko a badenma jenematomonin deseni don? Ni a ka a ban hinala a badenma jenematomonin wo la, a ri se a fola ko Alla la kaninteya ye a fari ro wa?

¹⁸ Nba, n denilu, an ye kaninteya men yirakala an badenma jenematomoninilu la, wo kana ke da ro kuma gbansan di. Kaninteya wo ye ke kaninteya jere jere le ri, men ye yirakala an badenma jenematomoninilu la an na kwaliilu fe.

¹⁹ Ni an ye an badenma jenematomoninilu kaninna wo ja le, an di a lon ko an ye tujra kan. Ni an ye an badenma jenematomoninilu kaninna wo ja le, an hankili siini ri to Alla jakoro fanan,

²⁰ baa hali ni an hankili ka a fo ko an ye kojuu kelailu le ri, an ka a lon ko Alla ka bon an hankili ri paaon. Ale le ka ko bee lon.

²¹ N kanintenu, ni an hankili ma an jalaki, an di se Alla tarala lemeniya ro.

22 An ye fen men tarala, a ri wo di an ma, baa an ye a la jamariliilu labatola. An ye a diyanan koilu le fanan kela.

23 A ka jamarili men di an ma, wo le jin: an ye lemeniya a dence Isa Nenematōmōnin ma, a ni an ye an jōon kanin ikomin Isa Nenematōmōnin ka an jamari ja men ma.

24 Mōo men ye Alla la jamariliilu labatola, wo tii sidini ye tola Alla ma. Alla fanan sidini ye tola wo tii ma. An ka a lōn ja men ma ko a sidini ye tola an ma, wo le jin: an ye wo lanna Nii Seniman de sababu la, a ka men di an ma.

4

Wuya kelailu

1 N kanintenilu, wuya nabiilu ka siya dunuƆa rō sisen. Wo rō, mōo menilu ka a fō ko Alla Nii Seniman ye ii fe, ai kana la woilu beε la de! Ai ye ii korōbō butun, sa ai ri a lōn Alla Nii ye men fe.

2 Ai ri a lōn ja men ma Alla Nii ye men fe, wo le jin: mōo men wa i lō a la ko Isa Nenematōmōnin nara dunuƆa rō ka ke adamaden di, Alla Nii Seniman ye mōo wo fe.

3 Kōni mōo men ma sōn i lōla Isa la ten, Alla Nii te wo fe. Wo tii miriya bōni Nenematōmōnin juu le rō. Ai ka wo la ko men ko a natō dunuƆa rō. Kōni sisen a ra na.

4 N denmisenilu, ai ye Alla ta le ri. Ai ra se wuya kelailu la, baa Alla Nii ye ai fe. Wo fanka ka bon Kojuu Tii ta ri, wo men ye dunuƆa mōoilu fe.

5 Wuya kela woilu ye dunuƆa ta le ri. Wo le kosōn, ii ye men fōla, wo benni dunuƆa mōoilu la miriya le ma. Wo rō, dunuƆa mōoilu ye sōnna ii la kuma ma.

6 Kōni andeilu ye Alla ta le ri. Mōo men ka Alla lōn, wo tii ri sōn an na kuma ma. Kōni mōo men te Alla ta ri, wo tii ti sōn an na kuma ma. An di a lōn wo rō Alla Nii Seniman ye menilu fe, Nii Seniman men ye tupa yirakala mōoilu la. An di a lōn fanan Kojuu Tii ye menilu fe, Kojuu Tii men ye mōoilu lafilila.

Alla ye a la ko beε kela kaninteya le la

7 N kanintenilu, an ye an jōon kanin, baa kaninteya farani Alla le la. Mōo si wa mōo kanin, woilu beε ye Alla denilu le ri. Ii ka Alla lōn fanan.

8 Mōo men te a badenma jēnematōmōninilu kaninna, wo tii ma Alla lōn, baa Alla ye a la ko beε kela kaninteya le la.

9 Alla ka a yiraka an na wo le ma ko a ye an kaninna. Baa a ka a dence kelen pe kelaya dunuƆa rō, sa an di jēnemaya jere jere sōrōn dence wo sababu la.

10 Kaninteya jere jere ye ja men ma, wo le jin: ka a fō ko ande ra Alla kanin, wo te; kōni ale ka ande kanin ka a dence lana ka a ke saraka di sa an na julumunilu ri makoto.

11 Nba, n kanintenilu, ni Alla ra an kanin ten, an fanan ka kan ka an jōon kanin de!

12 Mōo si ma Alla yen a ja la fōlo. Kōni ni an ka an jōon kanin, wo ye a yirakala ko Alla sidini ye tola an ma. Ka a la wo kan, Alla ye an fe, a la kaninteya dafani an dō.

13 An ka a lōn ja men ma ko an ye tola le a fe, ko a fanan ye tola le an fe, wo le jin di: baa a ra a la Nii Seniman di an ma.

14 An da a yen an ja la ka wo sereya bō ko Fa Alla ka a Dence lana dunuƆa rō mōoilu kisi kanma.

15 Ni mōo men ka i lō a la ko Isa le Alla Dence ri, Alla sidini ye tola wo tii ma. Wo tii sidini ye tola Alla ma fanan.

16 An ka a lōn ko Alla ye an kaninna. An da an na lemeniya la wo kan. Alla ye a la ko beε kela kaninteya le la. Mōo men ye kaninteya sila taamala, wo tii sidini ye tola Alla ma. Alla sidini ye tola wo tii ma fanan.

17 Kaninteya dafanin an fari rō ja wo le ma. Wo rō, ni Alla la kiti teε lon sera, an te silan, baa an ye an taamala dunuƆa rō ikomin Isa Nenematōmōnin ka a ke ja men ma.

18 Silan te bōla kaninteya rō. Alla ye an kaninna ka a dafa fewu. Wo rō, an te silanna muume, baa silan bōni latōn ko le rō, Alla la kititeε tōrōya kōnin. Mōo men silan, Alla la kaninteya dafanin te wo fari rō.

19 Alla le fōlo ka an kanin. Wo le kosōn, an fanan ye a ni an badenma jēnematōmōninilu kaninna.

20 Ni mōo men ka a fō ko a ye Alla kaninna, ka a tereɛn a badenma jēnematōmōnin gbo-man a ye, wo tii ye wuyafōla le ri, baa a ja ye a badenma jēnematōmōnin men na, ni a te wo kaninna, a ti se Alla kaninna, a ja te wo men na.

21 Alla ka jamarili men fō an ye, wo le jin: a ka a fō ko ni mōo men ye Alla kaninna, fo wo tii ye a badenma jēnematōmōnin fanan kanin.

5

Ai ye la Alla la sereya la

1 Ni mōo menilu beε lara a la ko Isa le Nenematōmōnin di, woilu beε ye Alla denilu le ri. Ni mōo menilu ka Fa Alla kanin, woilu ri a denilu fanan kanin.

2 Ni an ka Alla kanin ka a la jamariliilu labato, an di a lōn wo rō ko an ye a denilu kaninna.

3 Wo rō, Alla kanin ye le; i ye a la jamarili beε labato. Woilu ke fanan ma gbelen an ma.

4 Mōo menilu ye Alla denilu ri, woilu beε ye sela dunuƆa la. Men da nō sōrōn dunuƆa ma, wo ye an na lemeniya ri.

5 A ye di? Yon ye sela dunuƆa la? Mōo si ti sela dunuƆa la fo men lani a la ko Isa ye Alla Dence le ri.

⁶ Isa Nenematəmənin de nara ji ni jeli fe. A ma na ji gbansan fe de! A nara ji ni jeli fe. Nii Seniman ye sereya bala ko tuɲa le wo ri, baa ale le tuɲatii ri.

⁷ Sere sawa ye ye:

⁸ mən ye Nii Seniman ni ji ni jeli le ri. Wo sawa bεε benni kan kelen ma.

⁹ Məɔilu ye sereya mən fola, an di la a la ko wo ye tuɲa ri. Kəni Alla ye sereya mən fola, wo ka bon məɔilu ta ri. Alla ka sereya mən fə, wo le ɲin: a kumara a Dence la ko rə.

¹⁰ Ni məɔ mən leməniyara Alla Dence ma, wo tii ra sən Alla la sereya wo ma ka wo lamara a jusu rə. Kəni ni məɔ mən ma la Alla la kuma la, wo tii ra Alla ke wuyafola ri, baa Alla ka sereya mən fə a Dence la ko rə, wo tii ma la wo la.

¹¹ Alla ka sereya mən fə, wo le ɲin: a ka a fə ko a ra ɲenemaya banbali di an ma, ko ɲenemaya wo ye sərənna a Dence le fe.

¹² Məɔ mən sidini Alla Dence ma, ɲenemaya banbali ye wo tii bolo. Kəni məɔ mən sidini te Alla Dence ma, ɲenemaya banbali te wo tii bolo.

Jii mən ye leməniya məɔilu bolo

¹³ N ye sebe ɲin nawala ai ma, ai mənilu leməniyani Alla Dence ma, sa ai ri a lən ko ɲenemaya banbali ye ai bolo.

¹⁴ An lani a la fewu ko ni an ka Alla sawo la ko si si tara a la, a ri an na tarali wo mən.

¹⁵ Ikomin an ka a lən ko a ye an na taralilu mənna, an ka a lən fanan ko an da ko si si tara a la, a ye wo dila an ma.

¹⁶ Hake do ye ye, mən te məɔ lawala saya ma. Ni ai do ka a badenma ɲenematəmənin yen hake su wo kela, a ye Alla tara wo ye. Alla ri tarali wo mira ka ɲenemaya jere jere di a ma. Mənilu la julumun ti nala ii lawala saya ma, n kan ye woilu le ma. Kəni julumun do ye ye, mən di məɔ lawa saya ma. N ma a fə ko ai ye Alla tara wo tii ye.

¹⁷ Telenbaliya ko bεε ye julumun de ri. Kəni julumun do ye ye, mən te kela məɔ sa kun di.

¹⁸ An ka a lən ko məɔ məɔ kera Alla den di, wo tii te tola hake kela, baa Alla Dence ye wo tii lakandanna. Wo rə, Ko Juu Tii ti se ko kela a la.

¹⁹ An ka a lən ko an ye Alla ta le ri, kəni dunuɲa məɔilu bεε ye Ko Juu Tii fanka le kərə.

²⁰ An ka a lən fanan ko Alla Dence nara ka hankili di an ma, sa an di Alla jere jere lən. An sidini Alla jere jere ma, baa an sidini a Dence Isa Nenematəmənin ma. Ale le Alla jere jere ri. Ale le fanan ye ɲenemaya banbali dila məɔilu ma.

²¹ N na den məsənilu, ai ye mataa joo koilu ma.

Yuhana Filana

Foli

¹ Sebe jin farani lemeniya mooilu la dekuru moobakoro le la. N ye a lawala n badenmuso ma, Alla ka men suwandi, a ni a denilu. Ai bee duman n ye, baa an bee ye taamala ka ben Alla la tujna ma. Koni n kelen te. Menilu ka tujna wo lon, ai duman woilu bee ye.

² An ye ai kaninna ka a masoron Alla la tujna ye an ni ai bee jusu ro. A ri to an jusu ro kadawu.

³ An Fa Alla ni a Dence Isa Nenematomonin di hina yiraka an na, ka kininkinin an na, ka jususuma di an ma. Ii ri woilu bee ke an ye, andeilu menilu ye taamala ka ben Alla la tujna ma, ka i joon kanin.

Tujna ni Kaninteya

⁴ N sewani kosebe, baa n ka i den doilu yen, ii ye taamala ka ben Alla la tujna ma ikomin an Fa Alla ka a fo an ye ja men ma.

⁵ Awa, n badenmuso, n ye i madiyahala sisen ko an bee ye i joon kanin. N ye men sebela jin, jamarili kura te wo ri, baa wo foni an ye kebi a damira waati.

⁶ Ka i joon kanin, wo te foyi ri fo ka Alla la jamariliilu labato. Ai ka jamarili men men kebi a damira waati, wo le jin: Ai ye kaninteya sila taama.

⁷ Mo lafilila ka siya dunujna ro sisen. Woilu le te ii lala a la ko Isa Nenematomonin nara dunujna ro ka ke adamaden di. Mo su wo ye mo lafilila le ri, a ni Nenematomonin juu.

⁸ Wo le ro, ai ye a ke koruma, sa ai kana bono ai la baara ton ro fo ka wo baarayi dafanin saron.

⁹ Mo men te tola Nenematomonin na karan kan fo ka a ta la a kan, Alla te wo tii dafe. Koni mo men toni Nenematomonin na karan kan, Fa Alla ni a Dence fila bee ye wo tii dafe.

¹⁰ Ni mo do nara ai wara, men na karan ni Nenematomonin ta te kelen di, ai kana wo tii lajija ai wara. Hali ka a fo, ai kana son wo ma,

¹¹ baa ni mo men ka mo su wo fo, wo tii ra don mo wo la kewali juuilu ro.

Kuma laban

¹² Nba, kuma siyaman ye n fe ka a fo ai ye, koni n te a fe ka wo bee ke sebe ri. A lo ye n na ka wa bo ai fe, ka kuma ai ye ja ni ja. Ni wo kera, an na sewa ri ke sewa dafanin di.

¹³ Nba, Alla ka i nakelenjo muso men fanan suwandi yan, wo denilu ye i fola.

Yuhana Sawana

Foli

¹ Sebɛ jin farani lemeniya mɔɔilu la dekuru mɔɔbakɔrɔ le la. N ye a lawala n kaninba Kayusi ma. I duman n ye, baa an bɛɛ ye taamala ka bɛn Alla la tɔɔa ma.

² N kaninba, n ye Alla tarala ko i ye to kɛndeyani rɔ, ko i la ko bɛɛ ye sabati, ikomin i sɔɔmɛ sabatini Alla la ko rɔ ɔa mɛn ma.

³ An badenma jɛnematɔmɔnin doilu seni yan, ii ka i la ko fɔ. Ii ka a fɔ ko i fasani Alla ma, ko i ye taamala ka bɛn a la tɔɔa ma. N sewara wo rɔ kɔsɛɛ,

⁴ baa ni n ka a mɛn ko n denilu ye taamala ka bɛn Alla la tɔɔa ma, foyi tɛ n sewala ka tamin wo kan.

Kayusi la taamaɔaɔuma

⁵ N kaninba, i ye an badenma jɛnematɔmɔninilu dɛmɛnna, hali ni i tun ma woilu lɔn kɔrɔman. I wa a kɛ ten, i ye a yirakala ko i ye lemeniya mɔɔ le ri.

⁶ I ka kaninteya yiraka badenma jɛnematɔmɔnin woilu la ɔa mɛn ma, ii ka wo fɔ lemeniya mɔɔilu la dekuru ye yan. Awa, ni i ri ii dɛmɛn ii la taama rɔ wo ɔa ma, mɛn di Alla lasewa, wo ri bɛn kɔsɛɛ,

⁷ baa ii ye taama wo kɛla jɛnematɔmɔnin de ye. Ii tɛ sɔnna ka lemeniyabaliilu la dɛmɛni foyi mira.

⁸ Wo le kɔsɔn, andeilu ka kan ka mɔɔ su woilu makɔɔa. Ni wo kɛra, an di kɛ ii baaraɔɔnna le ri Alla la tɔɔa lase ko rɔ mɔɔilu ma.

Diyotɛrfu ni Demetirusi la ko

⁹ Nba, n ka kuma doilu sebɛ ka a lawa lemeniya mɔɔilu la dekuru ma ye. Kɔni Diyotɛrfu tɛ sɔnna an na kumailu ma muumɛ, baa a ye a fɛ ka kɛ ye mɔɔilu la mɔɔba ri.

¹⁰ Wo le kɔsɔn, ni n sera ye, a ye kojuu menilu kɛla, n di wo bɛɛ labɔ gbɛ rɔ, baa a ye an mafɔla kuma juuulu la. Kɔni Diyotɛrfu ma dan wo ma de. An badenma jɛnematɔmɔnin menilu kelayani, a ti sɔn woilu jiya ko ma a wara. Lemeniya mɔɔ menilu fanan ka a fɔ ko ii ri karanden woilu lajiya, a ri woilu laban wo ma, ka ban ka ii gbɛn ka bɔ lemeniya mɔɔilu la dekuru rɔ.

¹¹ N kaninba, i kana mɔɔ la kojuu ladɛn. ɛɛn de, i ye mɔɔ la kɔɔuma ladɛn. Mɔɔ menilu ye kɔɔuma kɛla, woilu ye Alla la mɔɔilu le ri. Kɔni mɔɔ menilu ye kojuu kɛla, woilu ma Alla yen.

¹² Nba, bɛɛ ye Demetirusi la sereya bɔla, tɔɔa fanan ye a bɔla. An fanan ye a la sereya le bɔla. I ka a lɔn ko an na sereya ye tɔɔa le ri.

Kuma laban

¹³ Nba, kuma siyaman ye n fɛ ka a fɔ i ye, kɔni n tɛ a fɛ ka wo bɛɛ kɛ sɛɛ ri.

¹⁴ N miri ye a la ko a tɛ mɛn ba kɛ n di wa bɔ i fɛ. An di kuma ɔa ni ɔa.

¹⁵ Kisi ni nɛma i ye. I teri menilu ye yan, woilu ye i fola. I ye n terilu kelen kelenna bɛɛ fo n ye ye.

Judi a Bataki

Judi Alla la Kuma Men Sebε

Judi Kitabu yoro men sebeni, wo kawandili madonni Piyeri la sebeli filana le ri, a gbengben a suran filana. Ii fila bee mooilu le masosola menilu dina fuuilu lasela menilu te keni hankili juma ri.

Tuwaliilu

¹ Nde Judi le ka jin sebε, Isa Nenematomonin na baarden, Yakuba nakelenjo. N ka a lawa an Fa Alla la moo kiliniilu ma, a ka menilu kanin, Isa Nenematomonin ye menilu kandanna.

² Alla ye kininkinin ni jususuma ni kaninteya sabati ai ro.

Wuya karanmooilu la ko

³ N kanintenilu, a loo tere ye n na kosebe n ye jin sebε ai ma ka ben an kisi ko ma, koni n ka a yen de fo n ye a sebε le ka ben ai fanka don ko ma lemeniya makaran do Alla ra men karifa a la jama seniman ma sija kelen haan habadan.

⁴ Ka a masoron mo doilu ra don ai tema gbundu ro menilu jalaki ko tere ra sebε kebi a waati jan. Alla lonbaliilu le woilu ri, menilu ye Alla la solini kela ko haramuninilu ke kun di, ka ii ban Isa Nenematomonin na, an tii kelen pe, an Maari.

⁵ Koni hali ai ka ko jin lon, n ye a labila ko ro ai la ko Maari ka Isirayeli jama lakisi le Misiran jamana ro, koni a ka lemeniyabaliilu fanan halaki wo ko ro.

⁶ Meleka doilu fanan ma ii jere to ii wara, ka ii ban ii ladiya la, Alla ka woilu bila dibi ba ro, ii sidini habadan jalokoilu la haan kiti la lon ba.

⁷ A ye wo ja le ma, Sodomu ni Komori ni ii laminin soilu fanan tere jalonya kela ka lajooya ke ii joon na ja do ma men benni te adamadenilu tema. Alla ka woilu fanan ke le misali ri, ka ii jakankatan habadan ta ro.*

⁸ Wo moo menilu donni ai tema, woilu fanan ye siboilu kela menilu ye a kela ii ye ko haramuninilu ke ii fariilu la, ka murunti sariyatiilu ma, ka melekailu lafeya.

⁹ Baa, hali meleka kuntii Mikayeli ma susu Ibulusa jalaki nanili kela. Ii tere ye ko masosola waati men na ka ben Musa su la ko ma, a ka a fo ko, «Maari Alla ye kuma i kanma.»†

¹⁰ Koni moo jinilu ye moo mafola ko ro ii ti men jayenna. Ii ka wo doilu lon ii la hankilidooya ro ikomin soboilu hankili te

menilu la, adon wo le yati ye ii bilala halaki ro.

¹¹ Gbalo ye ii ye baa ii ra bila Kabila misali kofe. Ii ra ii bori tonilu kofe filii ro ikomin Balami. Ii ra halaki ka a masoron ii ra murunti ikomin Kora.‡

¹² Wo mooilu ra ai la nakelenjooya ladennilu laharamun, ka doonnin ke ai fe haan! Ii te maloyala, ka karan ii jere doron na. Ii keni de ikomin banda wa fin ka fo, fono ye donna men koro ka lafo. Ii keni le fanan ikomin fira koro wulen waati jiri menilu ti son nadenna, ii ra bo, ka faa sija fila.

¹³ Ii keni le ikomin ji wunwannailu,§ ii ye malobaliya koilu lajensenna ikomin kooji kanfa, ikomin lolo tununnin menilu ye wala sunna habadan men lamarani dun dibi ba ro.

¹⁴ N benba Adama banson woronwulana Hanaki ka nabiya kumailu fo iile le la ko ro ko, «Ii ja lo! Maari ye nala a ni a la meleka seniman waa siyaman,

¹⁵ kosa a ye na bee makiti, ka Alla lonbaliilu bee son yiraka ii la ii la Alla lonbaliya baarailu la ko ro, a ni Alla lonbaliya kojuukelailu la kuma gbelen menilu bee loni Alla ma.»

¹⁶ Wo mooilu ye tola ii dalakasila, ii te wasala. Ii bilani ii la kunfan koilu le doron kofe, ka to jeredabaya kumailu fola, ka mooilu matoo fen ko ro.

Kawandili

¹⁷ Koni n kanintenilu, an Maari Isa Nenematomonin na talibidenbailu ra ko nato menilu ko fo, wo ye labila ai la.

¹⁸ Ii ka a fo le ai ye ko, «Moo mayelela ri na le waati laban do, menilu bilani ii la Alla lonbaliya kunfan koilu kofe.»

¹⁹ Wo kojuu kelailu le ai ratalanna, ii ye bilala ii la dunuja hankili kofe, Nii Seniman te menilu fe.

²⁰ Koni aile, n kanintenilu, ai ye to sabatila ai la lemeniya seniman do, ka Alla matara Nii Seniman do.

²¹ Ai ye to Alla la kaninteya ro, ai wa ke Maari Isa Nenematomonin na hina makonola waati men na, ka wa ai ri jenenemaya banbali ro.

²² Sika ye menilu ro, ai ye hina woilu ma.

²³ Ai ye ii faron ta ro, ka ii lakisi. Ai ye kininkinin doilu fanan ma Alla la jakorosilan do, hali ii la faanin menilu kosoni ii faribanku diyana koilu fe, ii ri wo lagboya ne.

Alla matara ni Alla tando

* 1:7 A ragbe A Damira suran 19 kuma diya 1 haan 29 kondɔ. † 1:9 Tariku men na ko fo yan, wo te yenna Kitabu kondɔ yoro gbere. ‡ 1:11 **Kabila** a la ko ragbe A Damira suran 4 kuma diya 3 haan 8 kondɔ. **Balami** a la ko ragbe Jateilu Suran 31 kuma diya 16 kondɔ. **Kora** a la ko ragbe Jateilu suran 16 kuma diya 1 haan 35 kondɔ. § 1:13 **Ji wunwannailu:** ikomin fono wo don ji ro.

²⁴ Men di se ai latankala ko ai kana be,
ka ai feetanilu jiraka a la gbiliya rɔ a jakɔrɔ
sewa rɔ,

²⁵ gbiliya ni mansaya ni fanka ni se ye

ke wo Alla kelen pe ye, an nakisila, Isa
Nenematɔmɔnin baraka rɔ an Maari, kebi a
damira haan bi haan habadan. Amina.